Note zilnice
ianuarie – decembrie 1991

Ion Rațiu

Din zilele unei „democrației originale“

Trustul de presă
RH
PRINTING& PUBLISHING

De același autor:

Teoria generală a obligațiunilor în Codul Civil Român, Cluj, 1936;
Succesiunea legală - ab Intestat - în Codul Civil Român (în colaborare cu Aurel Chira), Cluj, 1937;

Policy for the West, London, Harvill, 1957;
Politică pentru Occident, București, Editura Progresul Românesc, 1992;

Bassarabia - a Romanian Land, London, ACARDA, 1968;

Contemporary Romania, London, Foreign Affairs, 1975;
La Roumanie d'aujourd'hui, Paris, Grassin, 1975;
Rumunia wspolczesna, London, 1975;
România de astăzi, Londra, 1977;
România de astăzi, București, Condor, 1990;

Cartea Memorandului, Londra, ACARDA, 1979;

Moscow Challenges the World, London, Sherwood, 1986;
Moscova sfidează lumea, Londra, „Românul Liber", 1990 și Timișoara, Signata, 1990;

Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt?, București, Progresul Românesc, 1991;

Efortul ce faci e răsplata, București, Progresul Românesc, 1991;

Templeton, piesă de teatru (în colaborare cu Jane Cobb), London, Arts Theater Club, 1958;
Clive și Anna, piesă în două acte, traducere din limba engleză de Mihai Popescu. Adaptare și Cuvânt înainte de Dan C. Mihăilescu, București, Progresul Românesc, 1995.

În fine, acasă. Note zilnice. Decembrie 1989 - Decembrie 1990, Editura Univers, București, 1999.

ION RAȚIU

Note zilnice. Ianuarie - Decembrie 1991

Din zilele unei
„democrații originale"

Trustul
de presă
RH
PRINTING&
PUBLISHING

Coperta: RH PRINTING SRL

© ION RAȚIU

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale
RAȚIU, ION
***Din zilele unei* „democrații originale". Note zilnice: Ianuarie-Decembrie 1991**/Ion Rațiu - București: Regent House Printing&Publishing, 2000

381p; 15,5x25,5 cm;
ISBN 973-85082-0-7

821.135.1-94

Coperta 4: 26 Septembrie 1991. Parlamentul României.

Trustul de presă REGENT HOUSE
PRINTING&PUBLISHING (RHP&P), 2000

Cuvânt înainte

Al doilea volum al Notelor zilnice, scrise fără întrerupere timp de șase decenii, este primul postum. Ion Rațiu nu mai e, nu ca să-și apere luările de poziții, dar ca să-l recomande cititorilor, cu farmecul ce îi era propriu, farmec recunoscut de adversari și inamici, și care, în mod paradoxal, îi stânjenea până la iritare pe prieteni, în fine, pe cei care făceau parte din propria sa familie politică. Nu numai paradoxal, dar și profund nedrept, pentru că Ion Rațiu, om cu temperament de cuceritor și obișnuit cu succesele, a rămas un soldat disciplinat în rândurile partidului său, în ciuda tuturor tentațiilor - și ele au fost numeroase, cum se poate constata și în paginile acestui volum - și a marginalizării progresive în sânul propriului partid, a intrigilor și invidiilor pe care i le-au „rezervat" colegii săi apropiați. Cu o perseverență demnă, cum se spune, de o cauză mai bună, dar și cu o uimitoare lipsă de realism și de generozitate, cei doi lideri succesivi au condus partidul până la dezastrul înregistrat la 26 noiembrie 2000. Primul a devenit obiectul unei adorații mistice de neînțeles pentru un spirit lucid, al doilea se întoarce de unde a venit: în anonimat și uitare. Cât despre Ion Rațiu, el nu putea să uite că bazele PNȚ au fost puse în casa strămoșilor noștri, și de aceea apartenența sa la acest partid o considera drept un lucru mai presus de vicisitudinile destinului său personal. Nu era nici o urmă de fatalism în această atitudine, ci acea „dârzenie înceată ardelenească" de care vorbește el însuși, voința de a continua tradiția bărbaților din familia Rațiu, legământul lui de fidelitate.

Dacă însemnările anului 1990, publicate sub titlul *În fine, acasă*, treceau în revistă dificultățile regăsirii cu propria patrie ale celui care timp de 50 de ani a preferat statutul de „apatrid" oricărei alte apartenențe, volumul de față ne introduce în miezul vieții politice românești văzute din interior. România se află la începutul tranziției sale către

democrație și către normalizare, o tranziție ce se va dovedi mai lungă decât previziunile cele mai rezonabile și de-a dreptul insuportabilă pentru mulți dintre cetățenii români. Instituțiile se adaptează cu dificultate, jocurile politice fac ravagii, lumea românească oferă spectacolul unei extraordinare dezlănțuiri pasionale în urma căreia rămân, ca după o mare bătălie fără învingători, ruine și dezamăgiri.

Venirea minerilor la București și invadarea Parlamentului, în ziua de 26 septembrie, este poate punctul culminant al acestei serii negre a anului 1991. Cu tactul și cu răceala lui „britanică", Ion Rațiu a reușit să-i scoată din sanctuarul fragilei democrații românești, provocând admirația unei lumi care privea îngrozită evenimentele de la București și recunoștința colegilor săi deputați. Mai puțin, încă o dată, pe aceea a țărăniștilor de frunte, incomodați de capitalul politic și de încredere ce le era servit pe un platou de aur. Ei voiau acest capital și ... altele, dar fără Ion Rațiu.

În sfârșit, în acest an 1991 al „mareei negre" și al tuturor încercărilor exista și un punct luminos: apariția, în ziua de 10 mai, a primului număr al *Cotidianului*. După un an și patru luni de tracasări de tot felul, juridice, financiare, birocratice, visul unui ziar de ținută occidentală se realiza. Celălalt vis care-l însoțise tot timpul de la întoarcerea sa în țară, al unei televiziuni independente, trebuia lăsat pe seama altcuiva.

În tot acest timp, de departe sau de aproape, am fost mereu alături de tatăl meu. La Londra sau la București, ne întâlneam periodic pentru a dezbate în legătură cu proiectele sale, dar și pentru obiective mult mai „prozaice", cum ar fi dimensionarea bugetului acțiunilor sale și determinarea surselor de finanțare. Spre deosebire de ceilalți oameni politici români, Ion Rațiu a dus o acțiune politică pe cont propriu. Lucru de neînțeles, s-ar putea spune, pentru cineva care avea reputația și chiar era un om de afaceri versat. România a fost slăbiciunea lui Ion Rațiu. Și marea lui forță. România este, de asemenea, principala sau unica destinație a fondurilor realizate de asociațiile noastre Fundația Familiei Rațiu, Relief Fund for Romania, Fundația Rațiu dirijată de Elisabeth Rațiu și consacrată copiilor hemofilici și în alte proiecte.

Și totuși, adversitățile și obstacolele erau așa de mari, încât tot mai des, în acești ani, își punea întrebarea dacă va avea destulă putere fizică și morală pentru a continua și dacă acțiunea sa avea un sens. Dar, evenimente precum apariția *Cotidianului* îi dădeau forță și încredere să

meargă mai departe. La fel, manifestările de simpatie ale oamenilor pe care-i întâlnea în desele călătorii prin țară sau succesele intervențiilor sale la diverse reuniuni internaționale erau nu doar un balsam pentru un *ego* supradimensionat - la urma urmelor, oamenii politici sau creatorii de anume talie din orice domeniu nu pot fi suspectați de un *ego* mediocru -, ci pur și simplu, confirmarea unui *feed-back*, de care orice raport uman are nevoie.

Mai presus de orice, Ion Rațiu credea în tineri și manifestările lor de simpatie îl emoționau mai mult decât orice. De altfel, nu cred că voi comite o indelicatețe dezvăluind că ultimele sale dispoziții testamentare, pe care m-am grăbit să le aduc la îndeplinire, au fost în favoarea mai multor universități din țară, a unui colegiu din Cluj și a unei școli din Turda.

Ion Rațiu nu aștepta nici recunoștință, nici iubire, pentru tot ce a încercat să facă în favoarea celor printre care s-a născut și s-a format. Dar era fericit când avea parte de ele. Nu era nici un dezamăgit, chiar dacă îi plăcea să citeze ca parabolă a nerecunoștinței această frază scrisă de un copil de nouă ani: „Demostene a fost un filozof. El a vrut binele oamenilor. Oamenii l-au omorât".

Nicolae RAȚIU
Ianuarie 2001 - Londra

Marți, 1 Ianuarie 1991, Zermatt

Mă trezesc simțindu-mă bine. E prima zi, de când am venit aici, la 22 Decembrie, că inima îmi bate aproape regulat.

Lucrez toată ziua. Scrisori etc. Mă duc până la Biserica din Winkelmatten, dar e încuiată. Vrusesem să aprind toate lumânările ce mi-au rămas din pomul de Crăciun.

Îmi telefonează Cucu, din Berlin. E pentru mine, îmi spune. El reprezintă *Alianța Civică*, dar sunt independenți. Mă felicită pentru interviul ce am dat la *RFF* (lui Stroescu).

Vorbesc cu David Cregeen, secretarul Regelui. Regina Ana îmi transmite diverse mesaje. Nicolae și el îmi confirmă că a primit și înregistrat pe bandă un mesaj în care mi se cere să ridic problema expulzării Regelui, în Parlament.

Dinu Daponte îmi spune că George Serdici vorbește cu mare greutate și că abia de mai poate să umble. Intenționează să vândă apartamentul din Geneva și să se retragă la Londra și la Crowborough, unde Charlotte are casa moștenită de la tatăl ei, Sir George Townsend.

Las mesaj soților Balzer. Mă refer la faptul că am plătit jumătate din 1.5 milioane dolari pentru dotarea catedrei de studii românești la Universitatea din Georgetown. Le spun că mă duc la Washington, la sfârșitul lunii.

Miercuri, 2 Ianuarie 1991

Ollie von Mensdorf îmi telefonează din Austria. E la vânătoare de păsări. Mă invită și pe mine, oricând îmi convine.

L-am informat că ultima dată la vânătoare am fost în Lancashire, în 1949. Atunci m-am lăsat pentru că nu-mi place să ucid vietăți. Chiar dacă e vorba de un sport.

Ollie e sigur că se va putea constitui un fond important pentru

România. A vorbit cu Regele Mihai care vrea ca fondurile să fie aplicate unor scopuri caritative. „Vom strânge bani de la societăți importante care au, potențial, mare interes în dezvoltarea economică a României. Să fie două fonduri paralele. Cel mic pentru opere caritative și cel mare pentru activitate politică." Totul trebuie să fie perfectat cât mai curând ca să fim gata pentru alegerile următoare.

Ted Shackely mă sună curând după aceea din Washington. Ne vom întâlni cu toții la Washington la începutul lunii Februarie.

Regele Mihai vine pe fir. Îi urez imediat „La Mulți Ani". I-am confirmat că am primit diversele mesaje și că voi face ce voi putea. Mai ales în Parlament. El ținea să se cunoască în țară că n-a încercat să intre clandestin.

Remarcabil de prietenos. A venit pe urmă Regina Ana la telefon și mi-a vorbit în același fel. La urmă am trecut receptorul lui Elisabeth. Cred că se înțeleg foarte bine împreună, judecând după durata conversației lor și cele ce mi-a spus Elisabeth după aceea.

Nu înțeleg de ce îmi mulțumește pentru ceea ce fac în România?! E viața mea. După cum nu înțeleg când primesc mulțumiri pentru că mă îngrijesc de biserica I.C.S. (St. Peter's), a fost comentariul Elisabethei.

Nicoleta mă informează că Damian Vasile mi-a trimis o scrisoare insultătoare, excepțional de urâtă. M-a avertizat că a făcut-o, i-am spus. Păstreaz-o în dosarul de atacuri împotriva mea. N-are nici un rost să o citesc.

V-aș trimite-o la București, dar ar putea să cadă în mâini greșite și să fie utilizată împotriva dv.

Nu mă deranjează, dar ai dreptate.

Sâmbătă, 5 Ianuarie 1991

De când am venit la București, alaltăieri seară, numai probleme. Mari. Cu Compunick (Mihai Caramihai) m-am descurcat cedându-i un nou ordinator, cumpărat cu £3.400. Cu ceilalți doi - Rodean și Codruț Popa sunt încă în negocieri. Toți caută să mă escrocheze. E foarte trist.

Alexandru Herlea de la Paris îmi aduce știri bune. Lumea vede în mine omul tare. Partidul trebuie reorganizat, însă.

Nicolae Rotaru și Olimpian Ungherea, redactorul și subredactorul revistei *Pentru Patrie,* îmi aduc un număr în care au publicat o declarație de-a mea. Mi-au dat și 1.000 de lei onorar. E prima dată că cineva mi-a oferit așa ceva în România.

Doru Braia, și el, mă felicită pentru intervenția mea în Parlament la 21 Decembrie 1990. A fost la Timișoara, Cluj, Iași. Vrea să activeze alături de mine.

Cu Dijmărescu m-am înțeles foarte bine. Am semnat pag. 5 și 7, rescrise așa cum mi-a cerut Minden. Am trimis totul recomandat prin poștă, căci cu avionul nu merge.

Ieri seara vine Coposu. Îmi vorbește de Klaps. „Face prostii. Sunt mai mulți care vor să-l scoată din Partid". Exclus. Așa ceva nu se poate, a fost reacția mea. Rând pe rând, au venit și Cristian Popescu, Marius Lupuțiu și șoferul lui Cornel.

Discuție amicală. Vrea să trec pe la Partid regulat. Ca să mă vadă oamenii. Îmi cere să dau bani pentru organizarea Congresului PNȚ. Să mă gândesc, dar aș vrea să am și eu un cuvânt de spus la organizarea lui. A acceptat. Rămâne să mai vorbim.

Azi eram la masă cu Elisabeth și Pușa. Pe la orele 1.50 îmi telefonează Bani Ghika. Coposu vrea să-mi vorbească. Era furios. De ce i-am spus lui Klaps că el vrea să-l scoată din Partid? Am căutat să-l calmez. N-a fost chip. Mai ales după ce i-am indicat că probabil Cristian Popescu i-a vorbit lui Klaps.

„Îl bag în p... m... Am să-i trag o pereche de palme când îl văd. Securistul!", a izbucnit.

Degeaba i-am spus că e PNȚ-ist de-al nostru, om cumpătat etc. Imposibil să-l calmez.

Popescu îmi confirmă că l-a văzut pe Klaps, la sediul PNȚ Sectorul 1. Las' că-i bine să se enerveze Coposu.

Nu sunt de acord.

La 5.00 mi-l aduce Mihai pe Klaps cu mașina. Aceeași poveste. Coposu a colaborat cu Securitatea. Numele lui conspirativ era „Utopicul". Pe mine m-a criticat foarte aspru de nenumărate ori. E un venal. Nu dă socoteală nimănui de banii ce ne vin din străinătate. Ia deciziile și dă comunicatele de unul singur împreună cu gașca lui... S-a lăudat că-i sunt leali cei mai buni avocați: Amzuță, Dinu și Popescu - și cei mai buni economiști: Spineanu și Ciumara. De fapt ei sunt cu mine, cum am să-ți dovedesc, mi-a zis. Și a insistat să-l invit împreună cu prietenii aceștia, miercurea viitoare. Am fost de acord.

„Noi avem tot mai mulți de partea noastră. Coposu nu-și dă seama că ei sunt cu noi, nu cu el. Capitala e a noastră. Acum ne ocupăm de provincie. Coposu va avea o minoritate la alegeri, la Congres. Dar să

nu ne lași singuri. Coposu nu va ceda de bună voie", îmi spune Klaps.

Trebuie să-ți explic, clar, poziția mea, i-am spus. Eu am venit să servesc. În orice capacitate. Dacă se socotește că pot să dau ceva pozitiv, atunci da. Propuneți-mă. Voi candida. Dar nu voi intra în nici un complot. Nu voi ridica un deget în această chestiune. Eu n-am dreptul s-o fac. Eu am fost în Occident. Voi ați suferit aici. Ani lungi de închisoare. Voi trebuie să decideți cum trebuie să fie condus partidul. Nu eu. Eu n-am căderea s-o fac.

Klaps ar vrea să mă angajeze în acțiunea lui contra lui Coposu. Eu nu marșez. Eu tot cred că unitatea Partidului trebuie menținută. Să găsim o soluție.

Vine Silvia Bădescu. Și pe ea a vrut Klaps s-o recruteze. Reacția ei a fost cam ca a mea. I-a spus lui Coposu că e sigură că n-am veleități.

Pușa ne face un raport amănunțit despre situația din casa noastră. E foarte proastă. „Casa nu e ținută pentru voi. Ci pentru ei, cei care ar trebui să vă servească. Gigi are servitorul lui. Pe Doru. Mulți dintre ceilalți nu fac nimic. Se uită la televizor. Astăzi Angela a călcat 3 ore pentru Doru și Gigi. Nu pentru voi. Vă costă telefonul 24.000 lei pe lună. Ei trebuie că telefonează cum vor, mai ales în provincie. Eu la mine vorbesc mult. Mă costă 200-300 lei pe lună. De ce!?!"

Multe altele. Sunt furat ca în codru. E ceva teribil. CUM se va putea schimba poporul ăsta? Și, totuși, trebuie să perseverez.

Duminică, 6 Ianuarie 1991

Minodora și Gigi Ilie vin să ne vadă. Să ne ureze un an nou fericit. Aduce și o carte de artă rusă și o figurină de faianță: o fată cu cobiliță. Foarte reușită. Nu cred că e românească.

Scopul principal al vizitei, însă, a fost să-mi descrie ședința Conducerii PNȚCD. Vinerea trecută. Pițigoi intenționat nu m-a invitat. Poate a fost mai bine așa, mi-a zis Minodora. Au vorbit cu toții pe față.

Ideea ventilată a fost că eu vreau să iau locul lui Coposu. M-au atacat mai mulți. Diaconescu a fost verde la față când vorbea. Klaps e cel care a vorbit deschis pentru mine. Ea, Minodora m-a apărat. Dar a afirmat că dacă s-ar pune la vot ea ar fi pentru Coposu.

Singura soluție, după Minodora: „Ca dvs. să-l susțineți pe Coposu ca Președinte PNȚ, să fiți prim vicepreședinte PNȚ și candidatul Partidului la Președinția țării. Toată lumea ar fi așa mulțumită."

Mi-au vorbit mult. Au subliniat cum mi-au crescut actiunile în țară. Mai ales după cuvântarea mea în care am „salutat" înființarea PCR cu Verdeț în frunte.

Minodora vroia să-l invit imediat pe Coposu să vină la mine să ne înțelegem. Am telefonat, ca să aflu de la socrul lui Marius Lupuțiu că s-au dus la Bobâlna și prin alte localități din regiune.

Luni, 7 Ianuarie 1991

În Parlament sunt felicitat din toate părțile Camerei.

Seara au venit vreo 50 de persoane la noi acasă. Patru categorii. Colegii de la universitate (Raul Petrescu, Aurel Chira), camarazii de la Școala de artilerie (Gheorghilicea, Limbășeanu, Ioanid, Daia, Truția și pe vremea noastră Locotenentul Dinu, acum colonel în retragere), colegii mei din Parlament (Țepelea, Nicoară, Dumitrescu, Petru Maior) și toți colaboratorii mei în diversele ramuri de activitate.

Atmosferă foarte plăcută. Au cântat și ne-am simțit bine.

Un consilier de-al lui Iliescu, Dan Popescu, îmi telefonează să-mi ureze „La Mulți Ani" de ziua numelui. Cum fusesem invitați toți parlamentarii la Clubul Dacia, pentru „a bea un pahar cu Președintele", m-am dus și eu acolo, pe la 8.30 p.m. Am aflat că nu era prezent, așa că n-am mai intrat.

Marți, 8 Ianuarie 1991

Petru Maior repurtează un dublu succes în Parlament. Două din moțiunile lui au fost adoptate. L-am aplaudat cu toții.

Klaps e absolut hotărât să-l înlăture pe Coposu de la Președinția Partidului. Iarăși mă provoacă. Adopt aceeași atitudine. Nu intru în nici un complot. Nu voi ridica un deget ca să-mi promovez șansele. Dar dacă mă propun candidat la Președinție în timpul Congresului, nu voi refuza să candidez. Voi face o cuvântare sper, înțeleaptă, și voi accepta verdictul delegaților.

Ieri dimineață am vizitat-o pe Doina Cornea la Hotelul Ambasador. Nimic deosebit. Să ieșim din Parlament. I-am dezvoltat teoria mea: Ar fi un gest gratuit și total neeficace. Numai dacă am ieși întreaga Opoziție din Parlament, numai atunci ar avea un efect.

E foarte naivă femeia asta.

M-am folosit de ocazie ca să-i dau amănunte despre felul în care a ajuns să fie cunoscută în Occident. Cum am dat-o la *Amnesty*

International, cum i-am trimis pe rând pe Jessica Douglas-Home, Marc Almond, David Shelbourne etc. Și cum la ora aceea, fata ei mă implora să nu fac nici-o gălăgie în jurul numelui ei.

În cursul dimineții, la Parlament vine Iurie Roșca și Nicolae Dima. Dau un interviu pentru *VOA*. Roșca mă informează că *Frontul Popular din Moldova* are abia 70 de deputați din 360 în Parlamentul republicii. Au deci foarte multe probleme.

Miercuri, 9 Ianuarie 1991

Interviuri dimineața. *Baricada* și *Curentul*. Delegația de baptiști ca să-mi aducă invitații pentru *National Prayer Breakfast* cu Președintele Bush la Washington. Le dau și lor un interviu și ne filmează. Pastorul Angelescu era șeful delegației de patru persoane.

La orele 2.00 p.m., la tipografie. Arată bine. Le-am dus 12 sticle de șampanie și le-am urat succes.

Pe la orele 6.00 p.m. vine Klaps cu încă nouă PNȚ-iști. Deputatul Dumitrescu de la Caraș-Severin sosi cu vreo douăzeci de minute mai devreme.

După o scurtă introducere a lui Klaps vorbesc rând pe rând Amzuță, Spineanu, av. Emil Popescu, Dumitrescu, care a fost 25 de ani pe Bărăgan și încă alți doi. Același lucru. Trebuie să iau conducerea Partidului.

Le-am mulțumit pentru încrederea ce mi-au arătat. Nu vreau onoruri. Vreau să servesc și o voi face potrivit deciziei Partidului. Dacă voi fi propus în cursul Congresului, voi accepta să candidez. Nu înainte. Orice s-o întâmpla, trebuie să salvgardăm unitatea partidului.

La cină, ambasadorul american Punch Green, cu soția Joan, soții Plotnic, Ciuli Enescu și nepoata mea Pușa. Foarte reușită seară.

Printre cei care au vorbit, cineva s-a referit la „alegerea lui Ioan Rațiu ca Președinte al Partidului Național la 9 Ianuarie 1891". Foarte semnificativ. Lucru care, de altfel, a fost publicat pe pagina întâi a ziarului *România Liberă*, azi dimineață.

Joi, 10 Ianuarie 1991

Mi se dă să citesc *România Mare*. Un articol mare cu titlul pe două pagini, proclamă căsătoria mea cu Margaret Thatcher. Insipid, cu oarecare umor, dar de fapt prost gust total. Toată lumea-l citește, însă. Colegii mei în Parlament, abia așteptau să le vină rândul la citit!!

Decidem să nu mai intervenim în Cameră în chestiunea vizitei Regelui în țară. Țepelea a vorbit deja pe ziua de 27 Decembrie. De ce să mai revenim?

Vineri, 11 Ianuarie 1991

Interviu indirect cu Radio București. O jumătate de oră. M-am simțit în largul meu. N-am ascuns nimic.

Alt interviu în *Baricada*.

La Parlament. Apoi la Tribunal, martor în procesul Robu contra Corneliu Vadim Tudor.

M-am prezentat punctual. Palatul de Justiție, de o murdărie și declasare dezgustătoare. Sală mare, înaltă de vreo șase metri. Plafonul ornamentat în frize aurite. Partea de jos, cam doi metri de la pardoseală, căptușită în lemn, stejar, aș spune. Ornamentată sus cu motive sculptate. Totul însă plin de praf. Cred că sala n-a fost curățată niciodată de ani de zile. Neîncăpătoare. Teribil de frig. Toți cei prezenți aveau paltonul pe ei. Mașina de scris, asurzitoare, ecou, abia se putea înțelege.

Procesul „nostru", programat pentru orele 12.00, a trebuit să aștepte până la 2.20. Înaintea noastră au fost judecați doi tineri participanți la „evenimentele" din 13 Iunie.

Președintele Curții căuta să-i incrimineze. Parțial, a reușit cu primul. Al doilea, însă, a respins totul. A repudiat mai ales declarațiile făcute la audiență, când ambii au fost crunt bătuți.

După identificarea părților, când ne-a venit rândul, Președintele a cerut ca martorii să părăsească sala. Altă așteptare pe culoarul rece. Au venit rând pe rând, tot felul de oameni să-mi vorbească. De asemenea, Anca Cruțiu. Frumoasă femeie. E avocat. Are 33 de ani. Tatăl ei, când eram copii la Turda, era coleg de clasă cu fratele meu Radu.

Cred că am reușit să mă înțeleg cu Codruț Popa. Avocatul Stoica mi-a fost de mare folos. Mai ales în analiza poziției adoptate de Rodean.

Colegii mei în Parlament se poartă tot mai pozitiv față de mine. Țepelea mi-a dat cartea lui, *Opțiuni și realități*, cu o excepțional de frumoasă dedicație. Mi-a dat-o de ziua numelui meu.

La fel Vasile Gionea. Mi-a dat astăzi cartea lui, *Oameni pentru care mi-a bătut inima* (Portrete și amintiri).

Seara vine Prințesa Sofia cu Simina Mezincescu. Îmi cere să amân acțiunea începută de Nicolae împotriva „Atelier 16" și a soților

Strănescu, împreună și individual. Răspund imediat, succint. Străneștii s-au purtat rău. Iolanda, în special. Voi face necesarul pentru a se amâna acțiunea în Justiție împotriva lor, dacă nu e prea târziu.

Sâmbătă, 12 Ianuarie 1991

Vorbesc cu Doamna Deac la grădinița de copii din Turda. Îi voi trimite noi cadouri. A primit deja două transporturi mari.

Felicia Roșeanu mi-l aduce pe Bogdan-Constantin Brâncoveanu. Îi dau o recomandație pentru ambasadorul Rae Killen al Africii de Sud la Londra. Bogdan vrea să emigreze în Africa de Sud. Să meargă să câștige niște bani acolo și să se întoarcă acasă. Să ne ajute aici, să construim o Românie frumoasă și prosperă.

Iau trenul de noapte la Cluj. Trimit concomitent *Espace*-ul plin de cadouri pentru grădinița de copii din Casa Memorandistului.

Duminică, 13 Ianuarie 1991

Suntem așteptați la gară, ca de obicei. La sediul PNȚ mă așteaptă cei care vor să începem Banca Albina. După o discuție amplă, cădem de acord că nu trebuie să ne pripim. Să așteptăm. Ne lipsește, în primul rând, o lege bancară.

Ședință, apoi, cu tineretul PNȚ. L-au ales pe Bobiș președinte, în locul lui Mihai. Și-au amenajat un club în garajul sediului. Plăcut. Au televizorul în culori ce le-am dăruit eu și video. Din păcate, aud că nu sunt destul de activi. Mai ales nu merg la țară. Susțin că e mai important să se atragă muncitorimea.

Continuăm cu o ședință a Comitetului. În general bine. Tonul dezbaterilor nu mai e acrimonios, cum era întotdeauna până acum. Aflu că decizia de a ni se cere să ieșim din Parlament n-a fost discutată niciodată de Comitetul Județean. Nelu Boilă, pur și simplu, l-a informat pe Coposu. Opinia lui. Atât. Coposu, apoi, ne-a informat, la 21 Decembrie, că „foarte multe organizații județene cer retragerea parlamentarilor PNȚ". Dacă și celelalte organizații județene au luat decizia cum a luat-o a noastră, atunci Coposu ne-a indus în eroare. Ne-a comunicat ceea ce el vrea să facem. Am aflat, de asemenea, cum Coposu, întotdeauna când vine la Cluj, merge la Matei și Nelu Boilă. La sediul PNȚ a fost o singură dată.

Masă comună în restaurantul înființat în subsolul sediului. Foarte bună. Mihăilescu este un om în care cred că se poate avea încredere. El

propune ca Filiala UMRL Cluj să organizeze Congresul Mondial anul acesta.

Abia avem timpul necesar să sosim la timp la Episcopia greco-catolică. Monseniorul Prunduș ne primește. Împreună cu trei maici ale Ordinului Sf. Vasile cel Mare. Prunduș vorbește frumos. Vorbesc și eu. „Să nu mai așteptăm să fim ajutați. Să ne ajutăm pe noi înșine". Le-am dat, apoi, 100.000 lei și mi-am exprimat speranța că și alte donații vor urma. Doina Cornea a fost prezentă.

Eram așa de obosit la întoarcerea acasă că am dormit bușteau, mai bine de o oră, când m-a sculat Victor Marian.

Împreună am mers la Nelu Boilă. Are o soție foarte simpatică și trei fete, cea mai mare în primul an la universitate. Nimic interesant. Vroiau doar să știe care e atitudinea mea față de Klaps etc.

Eu sunt pentru unitatea partidului, le-am declarat. Fără ca să explic altceva. Mi-au dat mult prea mult de mâncare. Dar așa e ospitalitatea românească.

Luni, 14 Ianuarie 1991

Bogdan Cerghizan vine la 7.30 dimineața. Luăm micul dejun. Ajungem la Turda înainte de ora 9.00. La Tribunal îl găsim pe Ștefan Pop. Cum nu pleda, m-a dus și pe mine într-una din sălile de ședință. Președintele m-a recunoscut. Pe vremuri, la parter erau câteva celule. Acum au dispărut. Au făcut și trei camere pentru avocați. Tot la etaj.

Împreună ne-am dus la Primărie, care acum e în fosta clădire a Prefecturii, lângă Statuia Memorandistului. Acolo suntem primiți imediat. Mi se dă un nou certificat de naștere pe numele de Ion Rațiu. Văd și eu cum în condica anului 1917 sunt trecut ca „János, Miklós, Agoston". Iar înregistrarea s-a făcut la 13 Iunie 1917. Cum am remarcat, ziua de 13 trebuie că-mi aduce noroc. În 1940, în ziua de 13 Aprilie, am plecat din țară. Ceea ce, probabil, mi-a salvat viața. Pe grefieră o chema Periat. I-am dat un exemplar din *România de Astăzi*, cu dedicație.

La grădinița de copii suntem primiți de doamna Deac, directoarea, și de mai mulți dintre prietenii noștri. Printre ei și Taici Mezei. Jucăriile arată splendid. La fel și vesela. I-am spus Directoarei că vesela a fost aleasă de verișoara mea, Ileana Tilea, descendentă directă a Memorandistului.

Ne-am fotografiat cu copiii și cu jucăriile. Apoi, în sala de mese. De

asemenea, cu personalul didactic. Le-am vorbit după ce mi-au cântat câteva versuri în limba engleză. Atmosferă caldă. Ce bine ar fi dacă bătrânul Rațiu ar putea vedea cum îi cinstesc memoria!

Ne-am oprit la casa părinților lui Bogdan. El a fost avocat. A lucrat și în biroul Tatii. S-a căsătorit cu Pica Corcheș, una din cele mai frumoase fete din Turda în anii '30. El era înalt, chipeș. Tot așa a rămas și și-a păstrat părul. Are 80 de ani împliniți. Ne-a făcut mare plăcere să ne revedem. Doctorul Costin nu era în biroul lui, la Spital. Dar a sosit curând după ce i-am fost anunțați.

Am vorbit de una, de alta. E clar că el e FSN-ist. Mi-a explicat că majoritatea ajutoarelor au venit din Alsacia, din SAVERNE, oraș înfrățit cu Turda. Nu de la Troyes, unde deputatul Godfrin e primar. Bune legături au și cu Angoulême. Mi-a vorbit de Michel Vickers, care a anunțat un mare transport pentru Turda și de Asociația Handicapaților, pe care el, Costin, a înființat-o. De la Doctorul Crâșnic, de la Arad, încă n-a primit nimic. Mi-a afirmat că Crâșnic așteaptă pe cineva să vină de la Londra, ca să decidă soarta cadourilor. Degeaba i-am spus că eu sunt cel care decide. Cadourile vin de la organizația noastră, *Relief Fund for Romania*.

E clar că Doctorul Costin nu mă agreează.

Am ajuns la timp la Cluj ca să iau parte la programul de televiziune. Îmi ia interviul după niște dansuri naționale Constantin Colhon. Mi-a pus întrebări destul de dificile, dar se pare că m-am descurcat bine. Întors în Camera Directorului l-am cunoscut pe actorul Mircea Moldovan, pe care l-a interesat să audă că am scris o piesă de teatru (*Templeton*). Vrea să-i dau un script s-o citească.

Mustață Constantin îmi ia și el un lung interviu pentru radio. Dar nu în direct.

Doina Cornea mă aștepta când am ieșit din studio. Tocmai mergea la manifestația *FORUM*-ului.

Știrile din Lituania sunt foarte grave. S-a tras. Tancurile au intrat în mulțime. Au fost 13 morți la Vilnius și peste 140 de răniți. Gorbaciov apare, acum, în adevărata lui lumină. Frica e justificată că iarăși există o înțelegere între marile puteri. Moscova are mână liberă în URSS și în Europa Răsăriteană și SUA, în Golful Persic. Chiar dacă înțelegerea nu e rezultatul unui acord formal, dacă americanii continuă să-l susțină puternic economic pe Gorbaciov, concluzia se impune: iarăși avem sfere de influență.

Masă la sediu, cu Mihăilescu, Cerghizan și ai mei, Gigi, Cristian și Doru. La 3.20 ajungem la Primărie. Ne primește Tălpeanu, Prefectul Zanc fiind și el de față.

Vizită de curtoazie, le-am spus. I-am mulțumit lui Zanc că nu ne-a luat mobila. Încă nu e rezolvată problema. Parte din ea trebuie s-o luăm, mi-a spus.

Lăsați-ne în pace. O cumpăr eu dacă e nevoie. În tot cazul, la sediul nostru aveți deja un sistem de ascultare, gata instalat.

Nu mai funcționează.

Puteți să-l refaceți, pe cheltuiala mea.

Au râs amândoi, dar o mică amenințare există în comentariul lui. Mi-a reamintit, de asemenea, că m-a cunoscut la Măgureanu, Șeful SRI.

Am discutat mult lipsa de cooperare ce întâlnește la conducerea locală PNȚ. Am vorbit și de ce se poate face pe plan local, pentru populație. Un serviciu de transport cu autobuze, de la Mănăștur, de exemplu, mi-a sugerat.

Ne-am despărțit în termeni afabili.

Marți, 15 Ianuarie 1991

În Parlament sunt întâmpinat cu o publicație „specială", în care se numește noul guvern. Lucrezi în secret, îmi spun colegii. De ce nu ne-ai informat că ai acceptat să intri în guvern? E o glumă, bineînțeles. Eu apar, mare și tare, ca Ministru de Finanțe. Ioan Alexandru, care a afirmat la o adunare de masă la Timișoara că armata trebuie să fie pusă sub autoritatea Bisericii (!!!), e numit Ministrul Apărării. Etc. etc.

Ioan Alexandru îmi arată și o ciornă a unei intervenții ce ar trebui să facem ca să condamnăm brutalitatea sovietică la Vilnius, în Lituania. În timpul pauzei discutăm problema în camera ce ne este din când în când alocată.

Se cade de acord ca eu să vorbesc, deși am insistat mult ca Alexandru sau Diaconescu s-o facă.

Eu voi vorbi altfel, nu așa de poetic. Dacă insistați.

Alexandru însuși a reacționat. E altceva dacă vorbiți dv. Sunteți Președintele nostru în Parlament și lumea întotdeauna vă ascultă. Am vorbit în ședința de după-amiază.

Am căzut de acord, de asemenea, ca tot eu să vorbesc despre felul cum votăm în Parlament. Mă voi pregăti.

Miercuri, 16 Ianuarie 1991

Cuvântarea mea despre Lituania s-a publicat în *Dreptatea*. Ursuleac îmi aduce amănunte despre neregulile grave comise de Codruț Popa. Și-a însușit sume enorme de bani care-mi aparțin.

Vine Klaps cu mulți alții. Toți PNȚ-iști. Același lucru.

Joi, 17 Ianuarie 1991

Merg cu Petru Maior la Catedrala Sf. Iosif pentru instalarea oficială a Nunțiului Papal. Lup, Zăgan, prezenți. Ni se rezervă un loc în banca întâi. Catedrala, arhiplină. Ceremonie impresionantă, demnă. Prezidează Robu, asistat de Todea.

La recepție vorbesc cu ambasadorii Terfloth (Germania), Vignal (Franța) și mulți alții, din țările latine (Chile, de exemplu) și africane.

Ioan Lup îmi vorbește de Klaps și de complotul lui etc. Îl asigur că eu nu voi complota cu nimeni.

Recepție la Michael Atkinson.

Brucan, foarte afabil. Corneliu Mănescu prietenos. Iliescu l-a luat pe Stănculescu în China ca să nu-l lase singur în țară, îmi zice zâmbind. Îl preocupă situația noastră gravă. Adevărul e că revoluția noastră n-a produs lideri, a adăugat. Cu el s-ar putea discuta. Dar are el vreo influență? Pentru Roman n-are decât dispreț: De unde să știe el cum să conducă o țară. Și vrea puteri tot mai mari.

Mi-a plăcut Soros, milionarul american care dă foarte mult pentru țările foste comuniste. Aici, în România, e reprezentat de Sandra Pralong, fata Sandei Budiș. Era și ea prezentă. Mi-a plăcut omul. E mult mai tânăr decât mi-am închipuit.

„În Ungaria sunt acuzat că sunt pro-român și aici sunt criticat ca ungur", îmi spune.

Îl liniștesc: Orice fac, și eu sunt criticat.

Nappes, Nr. 2 la Ambasada SUA, va transmite la Washington că voi sosi acolo pentru *National Prayer Brekfast*. Să vedem cine o să mă primească la State Department. Televiziunea rămâne obiectul meu principal, i-am spus. Ai putea găsi înțelegere acum la *International Media Fund*. Raymond (Walt), el ar trebui să fie la curent.

Dimineața, discuție cu Francis Newell (Lord Newell) la Senat. Văcaru, Verestóy și Săndulescu din partea Comisiei pentru Afacerile Străine. S-a discutat mai ales problema postului independent de TV.

Am avut a doua întrevedere cu Francis. De astă dată din partea

noastră: Călueanu (PNL), Boștinaru (FSN), Ion Turlacu, Cârjoi Vasile (FSN), Pécsi Ferenc (UDMR) și Ichim Andrei.

După masă se citește raportul Comisiei de Anchetă asupra evenimentelor din Târgu Mureș în Martie anul trecut.

Vineri, 18 Ianuarie 1991

O doamnă, Laura Grația Daraban, îmi trimite un papion. Mă asigură că este de o calitate bună (primit din Anglia). A aparținut soțului ei. Nu mă îndur să-l arunc sau să-l dau la cine nu știe să-l poarte. Mișcător.

Alan Brooke Turner vine cu Michael Atkinson tot la Senat. (De fapt e sala în care Ceaușescu primea vizitatorii din străinătate, cum ne-a reamintit Francis Newell, ieri.) Din partea noastră Timiș, Vicepreședinte în Comisia de Afaceri Străine, Sergiu Botez (care vorbește foarte bine englezește), doamna Manoliu (Senator, mare sportivă, campioană etc.). Bună întrevedere. Le-am spus eu cum stau lucrurile în România.

La plecare Alan mi-a zis: *I admire your eloquence*. El a fost PPS sub Nigel Lawson.

La 7.00 seara vine Adrian Sârbu.

Vrea să susțin AGROROM (*Federația de Întrajutorare a Asociațiilor Producătorilor Rurali din România*). Să aducem utilaje, mașini agricole.

Sâmbătă, 19 Ianuarie 1991

Sperasem să am o zi mai ușoară. A fost pe dos.

Mircea Enescu a venit cu Costaforu, Grabowski și încă cineva. Au argumentat cu multă insistență: 1) ca să facem Congresul UMRL aici, în România și 2) să activez mai mult ca Președinte UMRL. Partidul PNȚ e o piatră de moară la gâtul meu. Țara mă vrea: am devenit un mit. Etc.

Avocatul Ghiga ne-a vorbit - mie și lui Gigi - îndelung. Pregătim procesul cu minerii, care va avea loc Marți, 22 Ianuarie. Mihail Ulpiu, Ion Popa Cherecheanu, care a făcut ancheta, e acum Procuror General.

L-am ținut pe Pupi Grozea să mă aștepte, căci a sosit prea devreme.

Vrea să se asigure că eu îl voi susține pe Coposu. Îmi sugerează că voi fi inclus în grupul de conducere PNȚ. (Nu mai e vorba nici măcar de Vicepreședinte!)

L-am ascultat. Ce să fac.

Căpitanul Nicolae Pupăzan mă informează de chefurile lui Iliescu la SCROVIȘTEA, de Joi până Luni. Acolo a fost Palatul Regelui Mihai.

Roman, Dan Iosif, Bârlădeanu etc. ei au plănuit venirea minerilor. Strică totul când, la sfârșit, îmi cere valută!!

Prompt, cum ne înțelesesem, Klaps vine cu alți 14 membri proeminenți ai partidului din Capitală. Toți sunt șocați cum Klaps a fost mazilit. Subtil, cred cei de la conducerea PNȚ. Să nu mai fie o organizație a Capitalei, care să înjghebeze cele 7 organizații de sector. Deci Klaps își pierde postul de Președinte. În schimb, președinții sectoarelor se vor perinda, prin rotație tot la 3 luni, ca șefi ai Capitalei.

Au vorbit pe rând, Leucuția, Alexandra Ungureanu, Dumitru Ispas, Călin Cătălin Chiriță, Costel Lețea, Cristina, Manon Grasu, Arhitecta Cornescu, Vasilica Petrescu și cei din Argeș. Din Pitești: Vișan Cernat și Constantin Florea.

Au stat timp de 2 ore. Toți mă vor pe mine la conducerea Partidului. Mă vor, explicit, să fiu Președinte. Să-l facem pe Cornel Coposu Președinte de Onoare.

Le-am spus și lor ce spun tuturora. Nu vreau nimic. Mă opun categoric la o ruptură în partid. Dar mă supun voinței majorității.

La 7 seara vin reprezentanții organizației PNȚ de elevi. Președintele, Dumitru Ciprian, Vicepreședintele Florian Bichir și Liviu Purcărea. Foarte simpatici. Le dau un interviu. Vor afișe de-ale mele.

Duminică, 20 Ianuarie 1991

Invitat la micul dejun de Emma Nicholson, MP. La Intercontinental. Ea reprezintă aici un proiect al Parlamentului britanic. Au strâns 45.000 de lire sterline ca să recondiționeze încălzirea centrală a Școlii Nr. 6 pentru handicapați.

Prânzul l-am luat la Vasile Gionea cu soții Ionescu-Quintus și Lordul și Lady Francis Newell.

Francis a căutat să mă convingă că este în interesul României să obținem statutul de invitat special în Consiliul Europei.

Seara, la Templul Coral pentru comemorarea a 50 de ani de la pogromul săvârșit de Garda de Fier împotriva populației evreiești din București.

A vorbit ing. Th. Blummenfeld, cor și orchestră, rugăciuni, cantor și predica Șef Rabinului, Dr. Moses Rosen. Ca de obicei, a vorbit bine, dar neconcentrat. S-a citit lista întreagă a celor 130 victime, la abator,

în pădurea Jilava și pe străzi, în București. În predica lui s-a referit la cuvântarea dlui Senator Voican Voiculescu și la comunicatul PNȚCD. Foarte bun, de altfel, Ioan Lup și Zăgan de la noi. Am fost plasat la loc de onoare, alături de Radu Câmpeanu.

Dimineața, la orele 11.00, a venit Minodora Ilie. Mi-a atras atenția că Iliescu l-a invitat pe Cornel Coposu în repetate rânduri ca să dialogheze. A fost sistematic refuzat. Acum are multe dificultăți. Primarul este pus să-mi creeze probleme. „De ce mi s-a dat localul pentru tipografie?“ Aurel ar fi fost dat afară tocmai pentru că mi-a dat asigurarea scrisă că nu mi se va lua localul timp de 2 ani.

Luni, 21 Ianuarie 1991

Am ridicat în Parlament problema votării. Am arătat ce absurdă e regula ce am adoptat. Adică 50% plus 1 din totalul membrilor Camerei Deputaților. Mulți FSN-iști - inclusiv Ninosu - m-au susținut. Alăturat notele mele.

Discuții interminabile cu Codruț Popa și prietenul său Dănilă.

Sosește Elisabeth, har Domnului.

Marți, 22 Ianuarie 1991

Prezint Moțiunea mea pentru schimbarea Regulamentului. În câteva minute am adunat 38 de semnături. Plec, apoi, la Tribunalul Militar din Calea Plevnei. Reprezentantul MAI argumentează că instanța nu are competență în procesul celor trei care au fost identificați că au intrat în casa mea, că au furat 100.000 de dolari. Deși cei trei avocați ai inculpaților și avocatul meu Ghiga au demonstrat incontrovertibil, pe baza articolelor din procedură, cum Curtea este competentă și legal constituită, totuși s-a recuzat. Procesul, deci, va fi judecat la Tribunalul Sectorului 1 și Ministerul de Interne n-are nici o responsabilitate.

Halal Justiție!

Înainte de a pronunța decizia, cei trei judecători au deliberat timp de aproape 40 de minute. Evident au telefonat lui Roman sau Iliescu, pentru a primi instrucțiuni.

Recepție la Ambasada Ungariei. Coposu mă sărută (?!). E prima dată că o face. Îmi spune că eu trebuie să citesc în Parlament declarația PNȚ cu privire la Legea Fondului Funciar. Domokos Géza căuta să ne convingă să votăm pentru. Noi ne vom abține.

Totfaludi Anna, de la Radio Budapesta îmi ia un interviu. Drăguță

fată. Vorbește românește fără absolut nici un accent.

Dinu la cină. Iar îi iau niște bani la table. Acum îmi datorează 750 de dolari!!

Aurelio Fernandez și Peter Gross de la *International Media Fund* trebuiau să vină să mă vadă. N-au apărut.

Miercuri, 23 Ianuarie 1991

Trebuia să-i văd pe americani la orele 12.00 la Intercontinental. N-au apărut. Telefoane etc. Ne-am înțeles să-i luăm de la ambasada lor la orele 2.00 p.m. De data asta au fost punctuali. I-am dus la tipografie. Au văzut tot ce am făcut acolo. I-am dus la subsolul casei mele. Plin de gazetari. Toți lucrau de zor sub direcția Doinei Bâscă și Brian Jones. Cred că au rămas impresionați.

Nu i-am atacat pe cei de la *România Liberă, Alianța Civică, Dialog Social*. Stau pe tușă, le-am spus (*They're sitting on the fence*). Trixi Strelisker la cină. Îmi face plăcere, căci prietenii ei sunt pentru mine. Prietenii intelectuali, care, până acum, nu prea mă favorizau.

Ia manuscrisul piesei mele (cu Jane Cobb), *TEMPLETON*. I-am spus că actorul Moldovan ar vrea s-o citească.

Prima ședință a Biroului celor două Camere și a liderilor grupărilor din Parlament. Deci, cum ar fi, biroul Constituantei. Foarte lungă. Obositoare. Dar, în ultimă analiză, constructivă.

S-a împlinit, astăzi, un an de când m-am întors în țară. Câte dezamăgiri și câte realizări. Cum zice Elisabeth, oricât de greu e aici, aceasta e destinul meu. Cristian Popescu e contra multiplicării rapoartelor secrete ale Securității despre Coposu și Paul Lăzărescu. Eu refuz să le citesc. Nu mă interesează. Și eu cred că ar fi o greșeală să fie răspândite, cum vrea Klaps s-o facă. Discuție mare cu Rodean. El se bazează pe „Înțelegerea Secretă semnată cu Nicolae". Vrea 20% din tipografie. Nici prin minte nu-mi trece. Îi ofer prin contract să-l numesc administrator unic și să-i garantez 20% din profitul net al societății. Tot prin contract semnat între el și RHP și, dacă vrea, și de mine.

Doina Bâscă e încântată de echipa ce a reușit să construiască pentru publicarea ziarului nostru, care, e acum sigur, se va numi *Cotidianul*.

Joi, 24 Ianuarie 1991

Azi se împlinește un an de la întoarcerea mea în România. A trecut greu. Pe alocuri foarte greu. Jurnalul meu de zi e martor, deși prefer să

însemnez lucrurile bune, nu pe cele rele.

Dimineața n-am stat mult în Parlament, dar după masă am fost prezent la prima întrunire a Biroului Constituantei. E format din Birourile celor două Camere și din președinții celor 8 grupări politice, atât în Senat cât și în Adunarea Deputaților. În total, vreo 40 de membri.

Iorgovan, Președintele Comisiei Constituționale, ne-a explicat ce au făcut până acum. Au elaborat tezele Constituției. După o îndelungată discuție am căzut de acord. Întâi vom dezbate și adopta tezele principale. Odată căzuți de acord asupra lor, Comisia Constituțională va elabora Proiectul Constituției în termeni preciși. Îl vom discuta și aproba, apoi, articol cu articol.

Rodean vine seara. Eram la masă. Elisabeth îl ia în răspăr. De ce vine întotdeauna așa de târziu, când sunt foarte obosit ?

L-am atacat și eu. De ce nu s-a dus să-i vorbească avocatului Stoica, așa cum ne înțelesesem ? Discutăm situația reală în care ne găsim. El se menține pe poziția că RHP i-a făcut o donație. Ceea ce nu este corect. I-am pus în vedere, clar, că trebuie să punem totul pe o bază solidă care să reflecte situația de fapt și înțelegerea noastră reală. N-a fost niciodată vorba de o donație. El a fost adus în anturajul meu ca un colaborator leal. Până acum încă n-a dovedit acest lucru. Poate s-o facă acum, căzând de acord cu planurile mele. Organizăm societatea TIPOREX SA, terminăm societatea *Poligrafică „IR"* și mergem înainte, eu oferindu-i 20% din profitul anual, pe lângă salariul ce-l va primi conform legii, când va fi adoptată.

A argumentat. E foarte deștept - har Domnului, de altfel - și mult prea lacom. A înțeles în cele din urmă că am luat o hotărîre, când i-am spus că, dacă nu e de acord, eu îmi voi lua în proprietate deplină tot utilajul cu care am investit tipografia și voi găsi eu o soluție în cele din urmă. De aproape 4 luni de zile îi cer să pună lucrurile la punct. A găsit tot timpul scuze și iar scuze ca să nu o facă.

În caz că-și închipuie că mă poate șantaja printr-o publicitate adversă, am pus lucrurile la punct. Nu mă interesează. Eu voi spune tot adevărul. Puteam să aduc totul pe numele meu. N-am făcut-o, pentru că am vrut să creez o echipă. N-a fost vorba de a căuta să evit plătirea de taxe vamale. Puteam să aduc în țară orice vroiam fără absolut nici o taxă vamală. Sfatul pe care l-am primit, de la avocatul Grigore a fost, acum e evident, greșit. Dar n-a fost niciodată vorba de o încercare a

mea să defraudez Statul. Acum, când pun lucrurile la punct, sunt absolut gata să plătesc orice se va considera plătibil, inclusiv orice amendă s-ar putea percepe. O „crimă" nu poate să existe fără intenție. E un vechi principiu de drept.

A rămas puțin buimăcit. Cred că aici considera el că era tăria lui. Că mie mi-e frică de o publicitate adversă. Ei bine, dacă o acțiune e necesară, ea va fi începută de el, nu de mine și va trebui să citeze RHP, nu pe mine. În orice caz însă, eu sunt gata să recunosc că RHP este în esență, societatea mea. Că e vorba de mine.

Vineri, 25 Ianuarie 1991

La Parlament sosesc tocmai când Stănculescu răspundea la interpelări. Le explic colegilor mei ce s-a petrecut ieri, la adunarea Biroului Constituantei și-i cer lui Diaconescu să mă înlocuiască săptămâna viitoare. Dau vreo patru cărți *România de Astăzi* lui Maior. Klaps mă ia pe coridor. Vrea neapărat să mă ocup de Dana Albotă. E furios, de asemenea, că Cristian Popescu nu i-a multiplicat „documentele" incriminatoare împotriva lui Coposu și Paul Lăzărescu. Eu sunt de acord cu Popescu. Noi nu trebuie să ne amestecăm în această „vendetă" personală. Coposu nu poate fi acuzat de colaboraționism.

Întors acasă i-am cerut lui Popescu să-i restituie lui Klaps aceste „incriminatoare" documente, pe care eu nici nu le-am văzut și nici nu vreau să le văd!

Finalizez toate documentele ce trebuie prezentate lui Rodean. I le trimit prin Mihai, șoferul meu. Cópii după ele avocatului Stoica.

Semnez scrisoarea pregătită de avocatul Ghiga către Procurorul General al României. Bădărău de la *Dreptatea* îmi spunea că e publică. Trimit originalul la Procurorul General și cópii lui Ghika și Bădărău.

În fine, pregătesc și semnez răspunsurile mele la cele 9 puncte, întrebări ce mi-au fost adresate de revista *Luceafărul*. Cristian Popescu mi-a fost de mare folos.

Brian Jones și Doina Bâscă sunt plini de încredere că totul va merge bine. Primul număr să iasă în Ianuarie. Mulți din cei care scriu la *România Liberă* vor să vină la noi. Uncu, Mărculescu și alte condeie bine cunoscute, de renume mare.

Buzinschi îmi transmite prin Elisabeth că vrea să-mi vorbească. Se cheltuiesc mult prea mulți bani pe ziarul nostru. Nu e nevoie s-o fac. Probabil că are dreptate. Doina e cam mână spartă.

Sunt în avionul AIR FRANCE. Prima escală, Belgrad. Cum eram pe partea dreaptă a avionului, la fereastră, și era zi senină, am văzut toată splendoarea Carpaților înzăpeziți. Am trecut peste ei tocmai unde se întorc spre sud. M-am întrebat de ce au făcut-o când s-au format? Căci în câteva minute zburam deja peste Câmpia Banatului.

Dunărea e frumoasă la Belgrad. Am văzut și două mari insule lunguiețe. Și aici s-au construit multe blocuri. Parcă mai frumoase ca ale lui Ceaușescu.

Apartamentul nostru parizian din *La Tour Orphée,* tare frumos. Picturile mele și atmosfera în general. Spre bucuria mea văd că noile construcții, la sud-vest și vest, nu-mi acoperă priveliștea spre Sena. Poate să mai facă vreun etaj-două, dar nu multe. Sunt încântat. Când și parcul va fi gata, vederea de la noi, de la etajul 18, va fi chiar mai frumoasă decât înainte, când era teren viran, după demolarea fabricii Citroën.

Sâmbătă, 26 Ianuarie 1991

Vine Munteanu. Îmi aduce tot felul de documente să-mi demonstreze că Roșeanu a sustras din banii filialei UMRL Germania. De asemenea că el a fost închis de drept comun. Pericolul constă în faptul că *Stenerberater*-ul competent trebuie să verifice conturile, căci banii ne vin în mod oficial. Sunt bani publici pe care ni-i pune la dispoziție o judecătoare. După el, vine Herlea. Și el e foarte îngrijorat de soarta Partidului nostru. Confirmă că i-a vorbit lui Coposu în acest sens. Să-l conducem împreună. Să-l accept pe Coposu Președinte și eu să fiu omul responsabil pentru organizare.

Nicolae îmi aduce tot felul de documente, cecuri etc. de semnat.

Ședința Comitetului Coordonator UMRL a durat de la 2 la 7 seara. A început sub semn rău, Novacovici vorbea tare, extrem de iritat. L-am calmat. Au vorbit toți pe rând. Toți au pledat în diferite feluri, pentru un Congres la Paris. Munteanu, foarte elogios la adresa mea. Suceveanu, care a venit special din România, a zis printre altele: „Doar știți că în Transilvania dv. ați câștigat alegerile". Toți sunt de acord că popularitatea mea e în creștere în țară, dar nu a Partidului. La Sibiu PNȚ nu mai există. Sediul e închis.

I-am asigurat că eu nu vreau ca UMRL să apară drept un apanaj al Partidului și nici al meu, personal. Dar trebuie să discutăm din nou problema, pentru că din cele 18 filiale din țară, 16 s-au pronunțat pen-

tru ținerea Congresului în România. Organizația noastră luptă pentru libertate și democrație în România. Ea este pentru românii din România, nu pentru cei din exil... etc.

Încetul cu încetul s-au liniștit, inclusiv Ion Varlam, care la un moment dat a adormit și sforăia ușor. L-am lăsat în pace.

Am luat votul, care a fost unanim pentru Paris.

Munteanu a ridicat problema Roșeanu. Varlam s-a înfuriat. După o ieșire verbală violentă, Varlam a plecat.

Ședința s-a încheiat curând după ce s-a căzut de acord ca Damian să-l contacteze pe Roșeanu și să obțină chitanțele ce lipsesc de la dosar, sau să ne dea explicații. Cina cu Nicolae.

Marți, 29 Ianuarie 1991

În avion. Strasbourg - Paris.

Toată ziua, ieri, m-am pregătit pentru ședința de astăzi la Comisia Consiliului Europei. Seara îl văd pe Sir Geoffrey Finsberg la noi la hotel. Vreo 10 minute, nu mai mult. Dar suficient ca să-i explic cum stau lucrurile în România. Cred că el va opta pentru amânarea acordării României a statutului de invitat special.Vizionez un lung interviu la TV, cu un general, fost șef de stat major, cu fiul fostului președinte de Gaulle, cu Wachter și cu deputatul Vauzelle, pe care-l cunosc personal, de altfel.

Foarte interesant. Opinii divergente. Așa cum trebuie să fie într-o democrație.

Azi dimineață ajung târziu la ședință pentru că la poartă, la intrare, m-au dirijat greșit, într-o clădire alăturată.

Mi se dă un scaun lângă Peter Sager, deputatul elvețian și Președinte al Comisiei. „Știi că am avut o corespondență împreună". Sigur că știu, îi răspund, încântat că a reținut faptul. Îmi cere să mă prezint comisiei. Vreo 60-70 de membri. Le spune, simplu, că sunt liderul PNȚCD în Parlament și că am fost propulsat să candidez la Președinție în luna Mai. Am fost *soundly beaten. But, that is another story* ..., le-am spus.

Le-am vorbit de cele 5 principii (condiții) din scrisoarea Andriessen din Februarie anul trecut. Nici una nu e îndeplinită. Le-am vorbit de vizita Regelui, de cum au fost bătuți 11 gazetari români și 7 străini la 12-13 Ianuarie și am început să explic ce s-a întâmplat cu cei 100.000 de dolari ce mi-au fost furați. N-am reușit, pentru că am fost întrerupt de Sager care mi-a amintit că avem foarte puțin timp la dispoziția noastră.

Au venit, apoi, întrebări de la spaniolul Martinez, francezul (i-am uitat numele) care e foarte pentru Roman, de la un austriac și el favorabil regimului și de la Geoffrey Finsberg. Toate mi-au folosit. Am reușit atât eu, cât și alți doi români, martori și ei, să le spunem că presa Opoziției nu se poate răspândi cum trebuie, că s-au trimis trupe la întreprinderi, că s-a ordonat depunerea tuturor armelor, inclusiv cele de vânătoare și că toți străinii trebuie să fie anunțați Poliției în timp de 24 de ore.

Am avut sentimentul că am făcut o impresie bună. Vom vedea verdictul.

La ieșire, o adevărată baterie de gazetari români. Dau un interviu lui Stark, la TVR și diverșilor gazetari prezenți, colectiv, și, apoi, mai multora și individual. Le spun același lucru. Sunt pentru intrarea României în Europa, unde îi e locul. Dar guvernul vrea statutul de invitat special ca să-și îmbunătățească șansele de a obține ajutor economic de la *Grupul 24*. În acest caz, ajutorul să se acorde numai unei organizații care să cuprindă și reprezentanți ai Opoziției și toate cheltuielile să fie sub control obiectiv. Să nu devină acest ajutor un factor de consolidare a puterii în mâinile regimului actual.

În suita lui Roman era atât Liviu Mureșan, cât și senatorul Faur, Președintele Comisiei Interparlamentare.

La aeroport mă salută Jacques Baumel, deputatul francez, Președinte al Academiei Internaționale de Diplomație. „Ce farsă! Roman a negat totul în depoziția lui, după ce te-au ascultat pe dumneata la Comisia de azi dimineață". I-am mulțumit. Ăștia sunt prietenii de care avem nevoie.

Sosit la hotel înainte de plecarea mea la aeroport, am pus pe hârtie punctele principale ale pledoariei mele și le-am trimis lui Nicolae, să le utilizeze cum poate mai bine.

La Paris îmi telefonează Roman Rollnick de la *The European*. Îi dau un amplu interviu.

Nicolae mă informează că Parlamentul European a amânat luarea unei decizii în ce privește ajutorul economic pentru România. Ei au nevoie de o scrisoare care să fie adresată tuturor partidelor, din partea PNȚCD. Și să ajungă înainte de 11 Februarie. E imposibil s-o fac, dacă trebuie s-o amân până după întoarcerea mea în România. Mi-am luat sarcina asupra mea. I-am spus lui Nick să pregătească documentul pe baza notelor mele și să-l expedieze tuturor Partidelor sub semnătura

mea ca *lider al grupului parlamentar PNȚCD.*

Voi căuta să-i vorbesc lui Coposu ca să nu-l supăr. Dar problema e mult prea importantă. Nu ne putem permite să nu intervenim. Din păcate, nu pot obține legătura telefonică. Sunt sigur că va aproba. Doar vedem lucrurile la fel.

Îmi telefonează și Nicolae Stoian de la BBC. Îi dau și lui un interviu. Sau chiar mai multe. Pentru că vorbim mult după terminarea primului, care se referea direct la intervenția mea, azi dimineață la Consiliul Europei. Mi-am dat seama că toată conversația noastră a fost înregistrată, pentru că mi-a cerut să repet anumite lucruri „pentru că banda ajunsese la sfârșit".

N-are importanță. Eu știu că Stoian e corect, așa că va alege ce-i trebuie ca să-și facă programul. Un lucru e sigur. Își dă seama că la noi, în România, se merge, din nou, și rapid, spre o dictatură. Cum am demonstrat în notele mele către Nick, fiul meu, atât puterea legislativă, cât și cea judecătorească iau ordine de la puterea executivă, de la guvern, adică de la Roman.

E liniște în casă. Priveliștea, cum stau la masă, special construită, lângă fereastră, e fantastică. Toată Sena e în fața mea. Partea care iese spre apus, din Parisul propriu-zis. E splendid să am un astfel de cuib, aici la Paris.

Și mă gândesc. Ce am la Savannah, Zermatt, Londra. Își vor da oare seama vreodată românii noștri, care mă acuză că vreau să vând țara, sau că n-am ce căuta acolo, câte sacrificii personale trebuie să fac ca să-mi îndeplinesc destinul? Aici e motivația mea.

De aceea fac ceea ce fac. Cu toate sacrificiile inevitabile. Cu toate experiențele traumatice. Cu toate, și cu tulburătoarele dezamăgiri prin care trec. Cum-necum, am ajuns la convingerea că acesta este rolul ce trebuie să încerc să îndeplinesc. Oricare ar fi consecințele. Oricare ar fi suferințele ce-mi cauzez în felul acesta. Dacă acesta e destinul meu, mai trebuie să explic ceva?

Zoe, nepoata mea, se roagă pentru mine. Sarcina e prea mare. Numai pronia cerească poate să mă ajute. Să mă facă să-mi îndeplinesc destinul.

Nicky Stoian m-a informat că cei doi români audiați au venit din România. E Gabriel Andreescu și Smaranda Enache. Respectiv din partea Ligii pentru Drepturile Omului și a Alianței Civice.

Ea vorbește o franțuzească impecabilă.

Miercuri, 30 Ianuarie 1991

Tocmai m-am îmbarcat pe avionul Concorde de la Paris la New York. E pe jumătate gol. Am avut mici emoții azi dimineață. Cum nu am bagaje, m-am decis să merg la aeroport cu trenul. E sigur și e punctual. Dacă SNCF nu e în grevă - ceea ce mi s-a întâmplat, de altfel!! Dar preocupat fiind, și cum ieri venisem de la Strasbourg la Orly, mi-am cumpărat un bilet pentru Orly. Tânărul îmi atrage atenția că trebuie să schimb trenul la Champs de Mars. Deci la prima stație, după - Javel - André - Citroën. Noroc mare. Aștept tren după tren. Nici unul pentru Orly. Deodată, har Domnului! îmi trece prin minte să-mi verific biletul. Ce descopăr? Da, avionul decolează la orele 11.00, dar de la aeroportul Charles de Gaulle, nu Orly. Am scăpat ușor. M-am urcat în primul tren și am schimbat la Pont St. Michel ca să iau RER-ul, linia B. Totul merge bine, am crezut. Dar iată că vine un control, ceea ce se întâmplă foarte rar. Discuție. Trebuie să-mi cumpăr un nou bilet. Eram cât pe ce s-o fac, când mi-am reamintit de cea mai bună tactică. Franțuzeasca mea a devenit teribil de proastă și am insistat să plătesc doar diferența. Iritat, controlorul m-a lăsat în plata Domnului! *Il ne comprend pas*!, adresându-se celorlalți pasageri.

În fine, un ultim obstacol, la ieșirea în gară. Biletul meu n-a fost recunoscut de mașină. A trebuit să sar peste bară. În fine, n-a fost nimeni să mă oprească. *All's well, that ends well!*

Călătorie interesantă cu Jacques Batistella, director internațional al marii societăți franceze Aérospatiale.

După ce discutăm situația din România, în care-mi exprim punctul meu de vedere, îl fac pe el să vorbească.

Remarcabil. Războiul din Golf are foarte puțin de-a face cu eliberarea Kuweitului. Este scuza oferită. De fapt, americanii doresc să-și restabilească supremația mondială. Au pierdut mult teren în ultimul timp. Europa devine o putere cel puțin egală Americii. Cum să-și susțină deficitul enorm pe care-l au în mod endemic? Numai printr-un control al surselor de petrol. Atunci vor putea „dicta" atât Europei, cât, și mai ales, Japoniei cum trebuie condusă lumea. Cu alte cuvinte, să se restabilească situația de după al doilea doilea război mondial. Acum, că URSS dispare sau este pe cale de dispariție ca putere mondială.

Voiajul peste Atlantic extrem de confortabil. La viteza de peste Mach 2 nu simți nimic. Am luat prânzul și am stat de vorbă. Și am sosit.

Plăcerea cea mai mare e la sosire. În loc de o lungă așteptare la emigrație și vamă, am făcut totul fără nici o întârziere. Battistella m-a dus cu el la tejgheaua AIR FRANCE unde ne-au dat un bon pentru o mașină-limuzină specială. Ne-a dus, imediat, la clădirea PANAM. Am prins legătura fără absolut nici o dificultate.

Sunt în avionul PANAM spre Washington. Mic, cu elice. Cred că vom sosi la timp pentru masa programată pentru orele 12.30. Totul se perindă cu o viteză extraordinară.

Battistella a fost „test pilot". El a aterizat cu primul avion Concorde francez la New York. A intrat în afaceri însă, după ce a făcut o școală superioară de afaceri (*business school*), la vârsta de 27 de ani. Acum are 42. Îmi face o deosebit de bună impresie. Pe francezi îi interesează România. Vor să facă afaceri la noi. Întreprinderea lui, Aérospatiale, e foarte bine plasată, chiar dacă legătura între România și Marea Britanie, în acest domeniu, e deja bine stabilită. Gicu Pop a avut mare rol aici.

Să nu uit. Printre cei care mi-au luat interviuri, la ieșirea mea din sala 9 a Consiliului Europei, a fost și Horia Alexandrescu, Directorul General al ziarului FSN-ist, *Curierul Național*. Și noi căutăm să fim un ziar de știri, nu de opinii, mi-a spus. Teoretic, ei au o mai mare șansă decât avem noi, pentru că au toate resursele Statului la îndemână.

Sosit la Washington, m-am dus direct la hotelul Hilton. Forfoteală extraordinară. Tocmai mă duceam spre un telefon intern să sun în camera Elisabethei, când o aud: Iancule! Pură coincidență.

Masă mare. Vreo 2000 de oameni cel puțin. Trecem pe lângă masa românilor, cu Pastorul Dugulescu, din Timișoara și Preotul ortodox din „Oastea Domnului", Vasile Suciu. Toți încântați să mă vadă, dar masa lor era deja complet ocupată. Ne așezăm la o masă de diplomați, toți ambasadori. Am stat chiar lângă Gendengün Nyamdoo, ambasadorul Republicii Populare Mongole. Era cu nevasta. Îl cunosc bine pe ambasadorul lor în România „care vorbește românește", mă informează. Le-am spus că acesta m-a invitat să fac o vizită și la Ulan Bator. Elisabeth stătea lângă ambasadorul din Mali.

Maestrul de ceremonii, spre plăcuta noastră surprindere, a fost chiar Chuck Percy. Mâncarea n-a fost fantastică, dar rugăciunile și mesagiile de la „amvon", interesante. Președintele Ungariei (Göncz), al Insulei Fiji (Ratu Maoa) și al Insulelor Cook (din care face parte și Rasotonga, unde am petrecut câteva zile idilice, acum vreo câțiva ani),

Geoffrey Henry. Foarte elocvent.

Seara, multă lume la casa senatorului Percy, care ne găzduiește. Aproape toți din Orientul Mijlociu. Fuad Habibi, Harb Al Zuhair din Riad, Fred și Lilly Zinn și Jerry Levin, sunt cei cu care am vorbit mai mult. Dar au fost vreo 30 de persoane. Unul din ei, foarte simpatic, evreu, pentru că mama lui e evreică, deși după tată, e arab palestinian.

Chuck ne-a făcut pe toți să vorbim, așa cum e obiceiul lui. Mark, băiatul lui, a condus „dezbaterile", care, de fapt, s-au rezumat la o serie de intervenții personale. Toate, în favoarea păcii și reconcilierii generale în regiunea Golfului.

Joi, 31 Ianuarie 1991

Ne-am sculat cu noaptea-n cap. Am ajuns la Hotelul Hilton pe la 6.45 a.m. Deja mii de oameni mișunau pe culoare, la garderobă etc. Cu ajutorul lui Chuck, care ne-a dus la hotel în mașina lui, am obținut biletele pentru „micul dejun cu Președintele SUA". Ne-am despărțit, el având un rol important la una din mesele cele mai apropiate de platforma prezidențială.

Micul dejun a început la timp, cum a fost programat. Abia de m-am atins de el. Un fel de cartofi prăjiți, amestecați cu mici bucățele de „bacon" (că nu e slănină!!) prăjite. Plus, cum e obiceiul în America, niște clătite, făcute tub, cu miere sau dulceață în ele. Nu numai că eu nu mănânc dulciuri, deja de vreo 30 de ani, dar nici restul micului dejun nu m-a tentat deloc. Am băut, însă, niște ceai.

George Bush a sosit târziu. Ședință urgentă a Consiliului Național de Securitate. De la masa vecină vine Aurel Dragoș Munteanu. „Sunt ambasadorul la Națiunile Unite. Am fost Președintele ședințelor «UN Security Council» la care s-au adoptat rezoluțiile economice și apoi, după 15 Ianuarie, cele militare", mi-a spus. E din Poiana, de lângă Turda, cum e și soția lui, Ileana. A venit neapărat să stăm de vorbă. Mă admiră. Etc.

După venirea Președintelui, deputatul Charles Stenholm ne dă statisticele adunării, 3.832 de participanți, ambasadori din 140 de țări. Au vorbit vreo 10 oameni: preoți, parlamentari - mi-a plăcut Senatorul Domenici - diverși academici și Joe Gibbs, antrenorul echipei de fotbal american, *Redskins*. A vorbit aproape 20 de minute. Lumea a râs din când în când. Pentru noi, cei neinițiați în secretele fotbalului american, anost. Dar, chiar dacă a fost amuzant, să i se dea atâta timp ca el

să vorbească doar despre viața lui și crizele prin care a trecut etc., mi s-a părut excesiv. Dar așa e viața americană. Multă naivitate. Altfel, aplauzele de neexplicat. Mi-a plăcut și rugăciunea cowboy-ului. Splendid recitată.

Când s-a terminat, am rămas cu ambasadorul Munteanu. Mi-a vorbit de dezamăgirea prin care trece și că se gândește să-și dea demisia!!? În definitiv el e cel care i-a făcut pe americani să ne fie îndatorați. Totul în strictă confidență, mi-a spus. Mă întreb cum a ajuns să aibă un post atât de important. Vorbește foarte bine englezește căci și-a făcut studiile, cu bursă, aici în America. Ținea atât de mult să-mi explice „totul", încât a trebuit să mă debarasez de el. Vorbea fără întrerupere. M-a condus la garderobă, apoi afară la ieșirea spre terasă etc. N-am înțeles de ce. Se așteaptă el, oare, ca eu să joc un rol mai important în viitor în România?

N-o găsesc pe Elisabeth, cum ne înțelesesem. Mă urc într-un autobuz în cele din urmă și ajung la clădirea Dirkson. Masa la care eram programat avea loc în clădirea Rayburn. Era vreme frumoasă, deși vântul era rece. Întotdeauna-mi face plăcere să mă plimb în jurul Capitoliului. Are ceva special.

Am ajuns la timp, totuși.

Președintele Ungariei, cel mai important dintre participanți. Doi deputați unguri (unul dintre ei, Németh Zsolt, fiul pastorului care a stat la noi, în Georgetown, în 1988), doi cehoslovaci și un iugoslav. Apoi, un deputat nou ales în Bundestagul german din partea răsăriteană, împreună cu soția lui, americancă, gazetăriță, foarte inteligentă.

Deputatul McMillan ne-a făcut pe toți să vorbim. Fiecare despre el. Între timp a venit și Elisabeth. S-a achitat foarte bine. Pe iugoslav îl cheamă Dr. Peter Kuzmic.

Göncz, care e dramaturg, mi-a vorbit și în ungurește. Să nu-l evit când mă duc în Ungaria. I-am promis solemn.

Seară liniștită, acasă la familia senatorului, cu Dănuț, băiatul lui Pușa și nepotul lui Loraine Percy (Stephen?) cu soția lui pakistaneză.

După masă însă, a dat peste noi Imelda Marcos. Soții Percy o cunosc bine. S-a invitat la ceai. A sosit într-o enormă limuzină, escortată de o armată de acoliți. O fotografiau fără întrerupere. Eu eram la telefon când a sosit. Am recunoscut-o. Loraine și Imelda s-au așezat în cealaltă cameră comunicantă. Când mi-am terminat telefonul, am dat să plec neostentativ.

Vino, să te prezint doamnei Marcos, mi-a spus Loraine.

M-am dus imediat la Imelda, care s-a sculat în picioare. Ne cunoaștem, i-am spus. Am fost în palatul vostru din Manila.

Asta a fost de mult. Acum 7 ani.

Poate chiar mai mult. Poate 9.

A plecat curând după aceea. Aceeași mascaradă la ieșire. Fotografi etc.

Loraine ne-a dus la Ambasada Britanică. Ne-a primit Jennipher Ackland. Frumoasă femeie. De altfel ea venise la masa noastră, dimineața, la „Rugăciunea amicului Depin"!! Să mă cunoască.

Lordul Elton era cu ea. Elisabeth a alunecat la intrare și a căzut pe jos. M-am speriat. Dar nu și-a făcut rău. Ei îi era frică că m-a pus în situație jenantă. Nicidecum.

Vineri, 1 Februarie 1991

Cu Elisabeth și Dan la casa lui Gail să împachetăm ce ne aparține. Îi las acolo și mă duc la State Department. Mă primește Ruth Hanson. Apoi, împreună cu Jim Hooper și Russell P. Ingraham (Office of Eastern European&Jugoslav Affairs), la Curtis Kaumman. Le-am dat versiunea mea și „aide-mémoire"-ul meu, pregătit la Strasbourg pentru Nicolae. Ingraham mi-a făcut o impresie excelentă. Tânăr, entuziast. Va veni la București, *en poste*, anul viitor.

Cât pe ce să uit. Ieri, după-amiază, ne-am dus la Frank Wolf cu Dugulescu, Vasile Suciu cu soția etc.

Adevărat prieten al românilor, Frank ne-a ascultat păsul. Eu vreau ajutorul lui ca să obținem un post de televiziune.

Un alt grup din Germania a venit peste noi. Frank le-a vorbit, elegant dar fără înconjur: „Trebuie să ne ajutați. Eu sunt german de origine. Nimeni nu mă poate acuza că aș fi împotriva Germaniei. Dar felul în care se comportă nemții astăzi, manifestând peste tot împotriva războiului din Golf, nu este acceptabil. Statele Unite au ajutat Germania când era la pământ, după război. A apărat Berlinul în timpul «ar-lift»-ului. E rândul vostru acuma să stați alături de noi". Doi dintre nemți - un bărbat și o femeie - deputat în Reichstag. S-au apărat. Protestele sunt opera unei minorități care se opune, total, oricărui război.

Prânzul astăzi la restaurantul J. Paul din strada „M".

După masă reușesc, în cele din urmă, să intru în legătură cu Al

Barton.

Nu mi-a plăcut omul deloc. Vorbește prea mult. Afirmă cu tărie că ne face o mare favoare și că nu are absolut nici un beneficiu financiar din împrumutul ce ni se va acorda de *US Arab Fund*. Vroia să-i dau imediat 5.000 de dolari, altfel nu va mai face nimic. De asemenea, are nevoie de o scrisoare pe hârtia guvernului român, cu *en tête*, ca să confirm că semnăturile sunt autentice. A lui Dijmărescu și a mea.

I-am explicat că așa ceva eu nu pot să cer. Eu i-am adus pe *US Arab Fund*. Cum pot eu să cer confirmare din partea guvernului că eu sunt autentic căci fondul, pe care eu l-am adus, nu are încredere în mine? Toată credibilitatea mea dispare.

Insista că totul e foarte urgent. Dacă Nick Minden obține de la Pascariu, cu care a vorbit la telefon, scrisoarea din partea guvernului român de care are nevoie și dacă el, Barton, îmi confirmă că totul e în regulă, atunci îi voi da 5.000 de dolari din patriotism, nu pentru altceva.

Mai bine să abandonăm totul, dacă nu vrei să trimiți banii imediat.

Foarte bine. Pentru mine toată treaba asta n-a fost decât o enormă bătaie de cap și am făcut-o numai pentru că Nick Minden e băiatul unui foarte bun prieten al meu. Eu nici nu știu cine ești dumneata. Ce reprezinți în această tranzacție. Eu reprezint *The US-Arab Fund.*

În cazul acesta, aranjează dumneata lucrurile.

Am ținut acești bani în rezervă pentru români, deși e o adevărată coadă. Alții îi vor imediat.

Nu m-a convins. N-o să facă el atâta efort de dragul ochilor mei, pe care nici nu i-a văzut.

M-am dus la CIPE. M-a primit Stephen Rogers și Ambasadorul Norland. Pe urmă au adus-o și pe Talaat F. Rahman. (*Programme officer*). E indiană. Am discutat mult. CIPE ne poate ajuta doar cu studii, eventual burse etc. Nu efectiv, pe noii împroprietăriți în România. Și nici întreprinderile ce urmează să fie privatizate. Eu am încercat să obțin ceva pentru AGROROM (Federația de Întrajutorare a Asociațiilor Producătorilor Rurali din România). Organizație pe care Sârbu de la PNȚ a înființat-o. Talaat m-a sfătuit să contactez *The International Fund for Agriculture Development* din Roma. Să contactez acolo pe Idriss Tazeiry (Director).

Steve Roger mi-a confirmat că ei, CIPE, vor sprijini Institutul Român pentru Libera Întreprindere (Daniel Dăianu, Președinte). Ei

scot o revistă, *Oeconomica*. Din biroul lor am vorbit cu Jim Van den Bos, de la *US Agency for International Development* - AID. Mai târziu îmi telefonează Jerry Hyman care se ocupă de un program AID, numit *Democratic Pluralism to Eastern & Central Europe*. Trebuie să continuu și să dezvolt aceste contacte. Din păcate, e atâta de făcut și am prea puțini asistenți capabili.

Când am ieșit de la Kaumman, acompaniat de Hooper și de Ingraham, ne-am întâlnit pe coridor cu doi membri ai Ambasadei României din Washington, Consulul Mihai Delcea și Secretarul al 3-lea Adrian Dădălău. De ce nu le fac o vizită la Ambasadă. Sigur că aș face-o dacă găsesc un moment. Nu știu ce vor raporta la București.

Ce am stabilit e că România a primit deja 500.000 tone de grăunțe (sorgum, în special). Și acum i s-au alocat alte 200.000 tone.

Seara dăm o cină pentru Harley și Margy Balzer, Frank și Dale Loy și Angela Stent, care face parte din Comitetul de Selecție a primului profesor pentru Catedra de Studii Românești ce ctitorește Fundația ce am înființat eu la Londra.

Mi-a dat lista celor care au cerut deja să fie luați în considerare: Daniel Nelson (care lucrează pentru Senatorul Gebhardt și a scris o carte despre România), Michael Shafîr, Robert Winer și Dinu C. Giurescu, spre marea mea surprindere!!

Frank Loy e Președintele *The German Marshall Fund of the United States*. Mi-a dat lista donațiilor ce fac în momentul acesta. Pentru România, foarte puțin, dar o fac deja.

Am discutat și nevoia de a anunța înființarea Catedrei în presa română. Mi-au dat textul publicat în revista academică de specialitate la 23 Ianuarie. Rămâne ca eu să produc o traducere acceptabilă și lor. Cred că e bine să se facă anunțul și în presa guvernamentală românească.

Sâmbătă, 2 Februarie 1991

Sosesc în Savannah, curând după orele 2.00 p.m. Trebuie să-l aștept pe John Thorsen vreo câteva minute. Ei au o mare problemă. Băiatul lor, Sam, e pe moarte în spital. Are SIDA.

Dick Meyers îmi aduce niște pui pane, așa cum se face aici în bucătăriile negrilor. Nu prea mi-a plăcut. Eu prefer metoda Colonelului Sanderc.

Nimic nu mai mișcă aici, îmi spune Dick. S-a debarasat de casele ce

cumpărase acum vreo 4 ani. A pierdut vreo 50.000 de dolari. Dar nu mai are datorii.

Situația economică e gravă. Ca să stimuleze economia, Statele Unite au nevoie de războiul ăsta din Golf. Ar fi fost mult mai bine dacă stimulul ar fi venit ca pe vremea lui John Kennedy. Pentru opere de importanță socială. Ar duce la îmbunătățirea vieții celor mai săraci din societate. Sunt de acord. Sunt ideile lui Keynes, în care eu cred.

Războiul e război. Produce surprize. Cu cât durează mai mult, cu atât va avea Saddam Hussein mai mulți adepți. Cu siguranță, în lumea arabă. Dar și printre occidentali.

Incursiunea peste frontieră și ocuparea orășelului din Kuweit i-a dat un prestigiu extraordinar. A fost respins, cu mari pierderi, în mai puțin de 48 de ore. Dar... Saddam e marele erou!!

Duminică, 3 Februarie 1991

Târziu seara sosește Elisabeth cu mașina, de la Washington. Dănuț a condus-o tot timpul.

Le-am dat o masă la Shuckers. Rex e în mare formă. Evident, viața aici îi prieste. Ea lucrează pentru SCAD (Savannah College of Arts & Design). Dan tocmai și-a luat examenul de echivalare a diplomei lui de medic.

Seara au insistat să ne dea o cină în apartamentul lor. S-au aranjat foarte bine. Sunt prieteni cu proprietarul casei. Apartamentul lor e mic, dar frumos, confortabil. Ba se mai îngrijesc de pisicile lor când călătoresc mai ales în Europa, ba li se dă posibilitatea să utilizeze una din mașinile proprietarilor. Un fel de simbioză.

Mircea, fratele meu, îmi telefonează să-mi spună că Zahu Pană m-a atacat violent în *Cuvântul Românesc*.

De ce-mi spui asta? Scrie ziarului. Sugerează marelui erou, Zahu Pană, să vină în România și să lupte acolo. Am regretat ieșirea. Mircea e evident de partea mea. Din păcate, nu s-a gândit puțin, înainte de a-mi telefona. Legionarii ăștia sunt, într-adevăr, un dezastru. N-au nici un respect pentru omul care luptă, care se zbate pentru binele neamului. Tot ce-i interesează e ca ei să aibă monopolul patriotismului. Mă întreb: cum sunt ei mai buni decât comuniștii? Pentru că spun că sunt români patrioți? Poate că sunt, în sensul că numai patrioții-români - așa cum ei îi definesc - au dreptul și datoria să servească neamul. Cum spun comuniștii: Numai ei au dreptul s-o facă, pentru că ei dețin secretul mersului inexorabil al istoriei. Numai ei pot să servească națiunea, pentru că ei servesc umanitatea întreagă.

Luni, 4 Februarie 1991

Dentistul găsește că trebuie să-mi facă o operație. Sunt în pericol de a pierde unul din importanții dinți ce mi-au mai rămas. Într-adevăr mi-am creat nenumărate probleme întorcându-mă în România. Înainte n-aveam nici o grijă cu dinții mei de când mi-am făcut o dantură completă acum vreo 12 ani. Dar îmi făceam controlul și curățirea dinților în mod regulat. Întorcându-mă în România, acest lucru nu mai e posibil. Rezultatul, operație absolut necesară.

Era tare tristă Elisabeth la despărțire. Vremea era foarte frumoasă. Azaleele au început deja să înflorească, chiar în blocul imediat la dreapta casei noastre din Liberty St. Și mie mi-a fost greu să plec după abia două zile de stat. Îmi place atmosfera casei. Aș putea scrie aici, cred.

Înainte de plecare am vorbit cu George Minden. Mi-a confirmat că acest US-Arab Fund există de fapt. L-am autorizat să-l informeze pe Nick (băiatul lui) că-i voi da lui Al Barton cei 5.000 de dolari ce-mi cere, dacă toate celelalte condiții sunt îndeplinite.

Tot nu-mi place situația. Dar, meargă. Mai arunc 5.000 de dolari de dragul României.

Aurelius Fernandez însă a fost foarte pozitiv. Mi-a spus clar că l-a impresionat ce am reușit să punem la punct la tipografie și echipa pentru scoaterea ziarului nostru. Problema lui e că ei nu pot să dea fonduri decât unor organizații independente. El e șeful *International Media Fund*.

L-am asigurat că atât ziarul, cât și postul de televiziune vor fi independente.

M-a sfătuit să rămânem în legătură cu Punch Green și cu Napper. De asemenea cu Vernin, de la Ambasada americană.

Am călătorit de la Atlanta la Frankfurt cu un tânăr american născut în Liban. Foarte interesant. Mulți arabi îl consideră pe Saddam mare erou.

Citesc multe ziare. Interpretarea situației din Golf diferă enorm. Fiecare comentator cu ideile lui. Dar toți par să fie de acord că Saddam nici nu va ceda, deci nu se va retrage din Kuweit, și nici nu e terminat. Majoritatea trupelor lui terestre sunt încă în stare să lupte cu

înverșunare.

Nicolae mi-a confirmat, la telefon, că Grupul celor 24 a decis să includă și România în programul de ajutorare economică pentru Europa Răsăriteană.

Mai multe articole subliniază, ceea ce eu am spus întotdeauna, că Gorbaciov vrea să mențină partidul unic, comunist, la putere. Și nu vrea să prezideze asupra procesului de dezintegrare a imperiului sovietic. Ceea ce va întări enorm mâna lui Iliescu și a lui Roman, căci eu cred că ei lucrează împreună.

Marți, 5 Februarie 1991

Sosesc la București. Zăpadă mare și încă tot ninge. O găsesc pe Doina Bâscă la lucru cu echipa ei. Astăzi va sosi și Brian Jones de la Londra. De tipărit vom putea tipări ziarul, dar cum îl distribuim în țară? Va fi greu cu camionetele și cu trenul, prin centrala de distribuție guvernamentală, n-o să ajungă la destinație!!

Miercuri, 6 Februarie 1991

Dimineața la Comisia pentru Drepturile Omului. Foarte puțini prezenți. Mă iau în răspăr, mai ales cei de la *AUR*. Erau încântați, chiar, că ziarul *PATRIA* e sfârșit.

La orele 12.00 ședință combinată cu Comisia pentru Cultură. Emanuel Valeriu e audiat în legătură cu decizia de a se opri emisiunea *Puncte de Vedere*, în care Opoziția își prezenta programele. Țepelea intervine bine să ceară amănunte când și unde trebuie să se adreseze partidele, de-acum încolo, ca să-și exprime opiniile. Nu e vorba numai de personalități ca dl Rațiu, pe care-l prezentați din când în când, în orice caz. Valeriu n-a putut să dea un răspuns satisfăcător. E clar că e vorba de o îngrădire a libertății Opoziției.

După masă, la Comisia pentru Afacerile Externe.

Sosisem cu puțină întârziere. Mureșan tocmai făcea raportul celor petrecute la Strasbourg. Petre Roman a fost prezentat ca un adevărat erou și a terminat cu cuvintele: Dl Rațiu poate să dea amănunte căci și Domnia Sa a fost prezent acolo.

Am luat cuvântul imediat. Corneliu Mănescu prezida. Am citit presa românească și am constatat că intervenția mea a fost intenționat greșit prezentată. Am explicat că am susținut apartenența României la Europa și întotdeauna am fost pentru ajutoare umanitare de care

România are atâta nevoie.

Au intrat și alții pe fir. Întrebări de tot felul, ca să mă pună în încurcătură. Cum am putut să spun că numai una din cele cinci condiții pentru admitere a fost îndeplinită. Și asta etc... Apoi, cum de afirm că nu există libertatea presei. Etc. ... Cum împac toate aceste afirmații cu dorința mea ca România să fie acceptată în Europa? Foarte bine, am spus. Nici URSS și nici Bulgaria nu stau mai bine și totuși au Statutul de Invitat Special. Ceea ce și noi putem obține.

De acolo, la ședința Comitetului Constituantei. Bârlădeanu a prezidat, cu Dan Marțian alături. Discuții interesante la care am participat din plin.

Am adoptat regulile după care ne vom conduce la adoptarea proiectului de Constituție. Totul trebuie să fie consemnat în stenogramele ședinței. Mare discuție pe problema acordării cuvântului partidelor care nu fac parte din cele 8 grupări. Îi interesa pe Liberali în special, pentru că nu vor să dea cuvântul Ramurei Tinere PNL, adică lui Dinu Patriciu.

Am fost însă de acord cu Radu Câmpeanu care a ridicat problema votului secret. Ne-am tot învârtit în jurul ei. În cele din urmă le-am spus eu cum stau lucrurile. Chiar dacă toți cei din Opoziție votăm la unison, nu putem obține nici un amendament. Prin vot secret însă fiecare deputat va vota potrivit conștiinței. Așa avem o mică șansă.

S-a acceptat, deci, ca, la cererea oricărui grup parlamentar, comitetul să recomande, cu expunere de motive, votul secret, dacă așa hotărăște. Cu alte cuvinte, cererea de a avea vot secret se va face de oricare partid, dar răspunderea recomandării va fi a Comitetului Constituantei.

Joi, 7 Februarie 1991

Zăpadă tot mai mare. Mergem cu *Jeep*-ul sau cu *Espace*-ul. Altfel nu biruim.

În Parlament, interpelări. Apoi vine Petre Roman și anunță că România va trimite în Golf, la cererea Angliei, o ambulanță și o unitate militară contra armelor chimice. Au vorbit diversele formațiuni politice. Cu excepția socialistului, toți au vorbit pentru susținerea guvernului. La rândul meu, l-am citat pe Iuliu Maniu, luminosul patriot și democrat român: „În problemele externe, când interesul țării este în joc, toate partidele susțin guvernul". Nu știu exact cuvintele utilizate

de mine, dar acesta a fost sensul. Evident, citatul nu e exact, cuvânt cu cuvânt.

Ai mei, în băncile PNȚ-iste, foarte mulțumiți. „Ai spus ce trebuia să spui. Nici prea mult, nici prea puțin", a fost comentariul lui Diaconescu.

Am dat apoi un interviu lui Mărculescu pentru *România Liberă*. Despre Strasbourg, mai ales.

Lia și Ionel Jovin mă primesc cu brațele deschise. O unguroaică din Lupeni, EKE Terry (Thereza), le-a spus că minerii sunt acum cu mine. Iliescu i-a înșelat. Cumnatul acesteia, Ioan Man, miner autentic, confirmă că locuința mea a fost devastată înainte de sosirea minerilor aici.

Ionel mi-a vorbit și de Gregorian și de Emil Ghilezan. Ultimul i-ar fi spus lui Coposu să se retragă de la conducerea PNȚ. Dar nu e pentru mine. Gregorian însă, mă vrea pe mine Președinte. Nici Ionel și nici Lia nu-l agreează pe Klaps, care, în definitiv, e susținătorul meu cel mai important.

M-a surprins, însă, când mi-a spus că nici Diaconescu nu-l mai vrea pe Coposu!!? Greu de crezut. Eu îl socoteam pe el și pe Galbeni total loiali lui Coposu.

Vineri, 8 Februarie 1991

Mărculescu publică un bun articol, în *România Liberă,* despre poziția mea la Strasbourg. Dau un interviu lui Eugen Mihăilescu pentru *Flacăra*. Îmi spune că a fost la *Dreptatea,* dar că a plecat de acolo pentru că PNȚ e condus numai de bătrâni. Ne trebuie idei noi, oameni noi.

Masa cu Stephen Lloyd. El poate obține fonduri pentru export de cărți, mai ales didactice, în România. Fondurile vor fi oferite de instituții occidentale, să fie utilizate pentru a cumpăra cărțile de care România are nevoie. De turism, de exemplu. Vrea să pună la punct o societate comercială la Londra împreună cu Nicolae. I-am arătat tipografia. Va fi mai ușor de realizat ce vreau eu, mi-a spus, din moment ce aveți deja o tipografie care funcționează.

Buzinschi, Iaru vin să mă vadă. Ei n-o vor pe Doina redactor-șef. O găsesc incapabilă. Propun o formulă acceptabilă. Să fie un comitet director din care să facă parte ei patru (deci și Prelipceanu, care e astăzi la Chișinău), eu, ca Director Fondator și Doina ca Redactor Responsabil.

Cina cu Brian Jones și Doina. Ea e supărată că n-am insistat ca ea

să fie Redactor-Șef.

Tu mi i-ai adus. Eu n-am nevoie de ei. Spune-mi ce vrei să facem.

A plecat cam dezamăgită pentru că n-am „luptat" pentru ea.

Sâmbătă, 9 Februarie 1991

Ședință la PNȚ. Diaconescu ia președinția căci Coposu încă nu s-a întors la București. Face un tur de orizont politic după care lumea cere să vorbesc și eu. Sunt de acord cu cele spuse și completez cu experiența mea la Strasbourg și Washington. Cum, aseară, s-a dat la Televiziune anunțul Universității Georgetown din Washington despre înființarea Catedrei „Ion Rațiu de Studii Românești", mai ales, pentru că s-a spus că am înzestrat-o cu un milion și jumătate de dolari SUA, dezbaterile ședinței noastre au abandonat, pur și simplu, ordinea de zi. Eram vreo 35 de membri prezenți. Toți sau aproape toți vroiau să-mi pună întrebări. M-a bucurat Lambru, șeful secției muncitorești. „Vă bucurați de mare simpatie printre muncitori", mi-a declarat în auzul tuturor. Vroiau să știe de ce n-am înzestrat o catedră în țară. Le-am explicat faptul că posibilitatea de întoarcere aici nu exista când am început negocierile pentru această catedră etc.

I-am lăsat căci au venit băieții să mă ia cu mașina. Victor Ionescu mă aștepta deja la locuința mea din str. Armindenului.

Am făcut două înregistrări. Una despre Strasbourg, unde am introdus și atacurile împotriva mea, potrivit cărora eu i-aș fi plătit pe manifestanții din Piața Universității cu bani și oferindu-le corturi (!?!). A doua, despre legătura mea cu Comandorul Nicolae Radu înainte de revoluție.

Dau un interviu la Rompres. Miki Rădulescu, cel care a scris despre familia Rațiu și despre mine, în special, vine să mă vadă. Îi arăt cartea pregătită de Taici Mezei-Câmpeanu. Ar vrea s-o publice. N-ar strica.

La Simina Mezincescu la cină. Foarte multă lume. În onoarea Principesei Sofia. Ea mi-a arătat o deosebită prietenie. După obișnuita circulație în diversele părți ale celor două camere de la parter, Sofia s-a așezat pe fotoliu lângă mine. Am luat cina împreună. Mâncarea, excelentă: un paté de iepure în aspic, rostbif, curcan, după un antreu foarte gustos cu pește. Am mâncat amândoi cu multă poftă, Sofia plângându-se că nu poate să reziste. Am asigurat-o că n-are ce face. E în atavismul ei. Mătușa ei mare, Mignon (Regina Elisabeta a Iugoslaviei), era foarte frumoasă, dar și foarte grasă. Cam așa arată și Sofia. A venit

apoi și Radu Câmpeanu. I-am lăsat împreună.

Am plecat primul. Pe la orele 10.15 p.m.

Sofia mi-a vorbit cu mare admirație despre Elisabeth. Sora ei, Irina, va veni și ea în România. Am vorbit și de Paul. *He is awful*, a fost comentariul ei.

Simina e oarecum centrul pe care se urmărește crearea unei Ligi Monarhiste. Ar fi o mare greșeală să se procedeze la un referendum în viitorul apropiat. Să rămânem pe poziții și să așteptăm. Situația economică se va înrăi. Greșelile guvernanților se vor înmulți. Țara va căuta atunci o alternativă. Numai atunci țara ar vota - poate - pentru o monarhie. Și numai după o campanie susținută de lămurire a populației.

Duminică, 10 Februarie 1991

Cu Cristian Popescu la adunarea Alianței Civice. Stăm vreo două ore și ascultăm cuvântările. Când au început aplauzele la sfârșitul unei cuvântări, o luăm din loc. Eram în rândul întâi, la mijloc. Până am ajuns la capătul rândului începuse alt orator. Băcanu era în rândul al doilea. „Trebuie să stai. Vrem să te auzim". Am ezitat. Dar toți, din jur, insistau. Băcanu a trimis pe cineva să vorbească cu Președintele ședinței, Prof. Univ. Alex. Popovici, de la Universitatea de Petrol și Gaze din Ploiești, să-i ceară să mi se dea imediat cuvântul.

M-am așezat pe o banchetă laterală, deși mi s-a oferit un scaun. „Sunt fericită să fiu alături de dv. Unde e fotograful?", mi-a zis doamna lângă care m-am așezat.

Președintele mi-a dat cuvântul. M-am dus încet la microfon. Ovații, nu aplauze. Și nu încetau. Sunt copleșit, le-am spus la microfon. Ovațiile au continuat până când am început: „Dle Președinte, Doamnelor și Domnilor etc."

Am fost scurt. Le-am declarat că sunt onorat să fiu în mijlocul lor și că am fost fericit să mă găsesc alături de reprezentanții lor la Strasbourg. Trebuie să spunem adevărul. Numai așa vom ajunge să avem și noi o democrație adevărată.

Succes neașteptat. Sala era foarte plină; cea mică de la Teatrul Național.

Pe la 3.30 vine Doina Bâscă. Îmi dă o formulă care i-ar fi acceptabilă ei pentru ziarul nostru. Nu e rea. Să facem un fel de cartuș, ca să apară ca editor-șef imediat după mine. Apoi ceilalți, ca editori, fiecare în

domeniul lui. Trebuie să vorbesc cu ceilalți. Nu va fi ușor să găsim compromisul acceptabil.

După aceea mi-a luat un interviu pentru *Dreptatea*. Despre Catedra de Studii Românești de la Georgetown. I-am descris, în amănunt, cum s-a născut această idee în mintea mea. Începând cu colecția de caricaturi politice, picturile și biblioteca mea. Ca să nu mai vorbesc de documentele inedite ce le am de la Memorandistul Rațiu și de la unchiul meu, Viorel Tilea, pe lângă documentele mele.

Pentru asta am creat Fundația Familiei Rațiu la Londra. Și această fundație a ctitorit Catedra de la Georgetown. Dacă mi-aș fi închipuit acum 3 ani că mă voi întoarce în țară, n-aș fi făcut-o acolo. Ci aici, foarte probabil. În orice caz, vreau să fac ceva și la Cambridge, în Anglia.

Sunt curios să văd cum va arăta articolul.

La 5.30 vine Minodora Ilie. „Dan Marțian vă urăște de moarte. A căutat să mă convingă să mă întorc la ei", mi-a zis. (Eu îi cerusem lui Marțian s-o primească.)

Minodora consideră Alianța Civică drept paravan. Lupta se dă între Roman și Iliescu. Roman vrea să fie el Președintele Țării. Și-a pus oamenii lui peste tot. Securiști. Ea ține ca eu să formez echipă fermă cu Coposu. Să fim nedespărțiți. Împreună prezentăm o forță de care „puterea" se teme. Mai ales de mine pentru că pot să circul, am legături etc.

S-a ventilat ideea ca să fie trei candidați la Președinția PNȚ. Coposu nu e de acord. Foarte mulți mă vor pe mine președinte. De ce se teme? El are toată organizația în mână. Sigur, el va fi ales, este opinia mea.

Coposu nu e convins de asta, îmi spune Minodora.

Cornel sosește cu Lupuțiu, Hagea de la Bruxelles și încă unul, pe la 7.15. Stau până la 9.30, la taifas. Mă felicită pentru atitudinea mea la Strasbourg. Discutăm nevoia imperioasă de a ține Congresul PNȚ. Altfel nu avem legitimitate. Hagea socotește că va putea să obțină ceva fonduri în Occident. Dar nu destul. Și nu imediat. Deci, vor bani de la mine.

Ca să realizăm ceva trebuie să-l convingem pe Kurt Franke. El e sub Egon Klepsch, care e pentru noi. Franke e căsătorit cu o unguroaică.

Coposu mă ia, apoi, la o parte. 1) Vrei să fii Vicepreședinte? Îi spun că nu e important etc. Insistă. Accept să fiu propus de el. 2) Dacă se decide să ne retragem din Parlament, ce voi face? Dacă Partidul decide,

mă retrag imediat.

3) *Patria* trebuie să apară. Îi afirm și lui că o tipăresc eu dacă mi-o dau gata pregătită.

4) Congresul va avea loc la 10 Mai. Ce rol vreau să am. Ezit. Ar fi bine dacă te-ai ocupa de invitații străini. Vreo 45 la număr, coordonarea primirii lor etc. Să-mi dea lista tinerilor care m-ar putea ajuta. Trebuie să vorbească limbi străine. Îi voi da răspunsul meu după ce le voi vorbi acestora.

5) Îmi dă bugetul Congresului. Va costa 5.2 milioane lei.

Cum i-am spus lui Hagea, vreau să știu ce putem primi de la occidentali. Discutăm pe urmă.

Luni, 11 Februarie 1991

Zi plină. La orele 9.00, la Parlament. Fac act de prezență, dar plec. Dezbaterile erau, doar, legate de propunerile Comisiei de conciliere asupra Legii fondului funciar. Sosesc la Partid curând după orele 10.00. Coposu îmi dă niște cereri de la Cluj ca să scoatem *Patria*. Vor din nou foarte mulți bani. Sunt decis să le tipăresc *Patria* vreo câteva săptămâni, dar să nu le mai dau nici un ban. Dacă nu știu s-o scrie ca să se vândă, e mai bine să n-o publicăm.

La orele 12.00 merg la Ambasada Republicii Islamice Iran. Ambasadorul A. Mohadjer Hedjazi, tânăr, simpatic, îmbrăcat în cămașă albă cu guler strâns încheiat la gât, caracteristică. Toți diplomații lui erau îmbrăcați la fel. I-am vorbit de importanța Iranului după acest nenorocit și total absurd război. Să exercite puterea ce inevitabil vor avea în toată regiunea Golfului cu moderație și înțelepciune. A înțeles și a fost de acord.

Stănculescu nu prea a vrut să stea de vorbă cu mine. Merge la Iași, chiar astăzi etc. Îmi va telefona miercuri... Să vedem.

Pe de altă parte, Ministrul de Interne Dorel Ursu a fost de acord că Tribunalul Militar a fost competent să judece procesul împotriva celor 3 care au furat cei 100.000 de dolari din casa mea. Mi-a promis de asemenea să-mi dea pază pe viitor.

Dijmărescu era acompaniat de Sorin Popa, care m-a vizitat azi dimineață. Îi dădusem textul confirmării autenticității cererii de credit către *US Arab Fund*. Sper că totul se va rezolva acum. Originalul mi-a fost remis mie prin mesager, mi-a afirmat Dijmărescu.

Ambasadorul Elveției a fost neobișnuit de prietenos. Am stat mult

de vorbă cu el.

Acasă. Apoi la Notarul Public, cu ceilalți semnatari ai societății mixte RETRANS. Spre surprinderea noastră, care am fost punctuali acolo, la orele 14.00, mi s-a comunicat că el se întoarce peste o oră.

La Parlament semnez condica și stau până la 14.45. Înapoi la Notarul Sectorului 1. Semnăm documentele. Totul pare în regulă. Înapoi în Parlament până la 17.50. Nicoară și Țepelea mă informează că un sondaj la Brașov mă arată foarte aproape de Iliescu și mult înaintea lui Câmpeanu.

Seara, recepție la Ambasada Italiană. Amaduzzi se întoarce la Roma ca să ia postul de ministru-secretar general la Externe. Vorbește foarte bine românește. Vom avea un prieten acolo.

Vorbesc cu Pleșu. Îmi explică cum a fost indus în eroare. Rodean i-a spus că reprezintă organizația Comarnescu și că n-are nimic de-a face cu Rațiu. De aceea a interzis publicarea ziarului, adică utilizarea tipografiei când era la Teatrul Național.

Am vorbit de Noica. El a fost elevul lui Dinu Noica. Știa că eu luptasem ca Noica să fie recunoscut prizonier de conștiință amnesty.

Am fost sigur că ați primit instrucțiuni de sus ca să opriți utilizarea tipografiei, îi spun.

„N-a fost cazul. Nu știu de ce tipografie e vorba, a cui era, deși am văzut declarațiile dumneavoastră în presă“.

E cu ochi și cu sprâncene. Dacă a văzut declarațiile mele, de ce nu m-a informat - chiar foarte târziu - că pot să tipăresc ce vreau??

Prof. Faur îmi vorbește mult. Vrea acordul meu să-l trimitem pe Țepelea la Phenian, în Coreea de Nord. Complet de acord, dar eu cred că ar fi mai bine să trimită pe un cunoscător al limbii engleze. Gabrielescu, de exemplu.

Vorbind de vizita în Anglia declin sugestia lui să fac parte din echipă, doar dacă mi se va da ocazia să mă adresez Parlamentului Britanic.

Punch Green n-a stat de vorbă cu mine, după ce ne-am salutat. O fi având o semnificație politică, mă întreb?

Adrian Severin, foarte prietenos. Senatorul Moiș, mai puțin. Eram împreună. Le-am explicat nedumerirea mea că Iliescu n-a adus cu el, de la Vatican, rezolvarea conflictului dintre Bisericile noastre naționale, dintre ortodocși și uniți. Moiș s-a născut din părinți uniți și ... totuși. Noi am fost împreună la Baia Mare, ca să rezolvăm conflic-

tul de acolo. Fără succes.

Am vorbit și cu un preot catolic. Nu i-am reținut numele. I-am povestit cum călugărul carmelitan Vasile Ilea se ruga pentru mine în fiecare zi „ca să-mi servesc națiunea". Din păcate a murit, așa că, acum, probabil, nu se mai roagă nimeni, am spus cu oarecare superficialitate.

N-aveți dreptate. Rugați-vă lui, ca el să nu vă uite.

Eu mă rog lui Dumnezeu. De ce să-mi caut intermediari.

Nu e așa. Rugați-vă lui. E bine. El va ști ce să facă.

Mi-a dat un sentiment aproape mistic. Interesant, mi-am zis. Dar e mult mai profund. Mult mai mult. Mă voi ruga.

Multă lume îmi arată simpatie. Sunt fotografiat. Ambasadorul Austriei îmi face o bună impresie. Cel al Italiei, plin de solicitudine. Îi spun ambasadorului Mongoliei că am luat masa la Washington cu omologul lui de acolo, care-l cunoaște foarte bine și care știe că el, cel de aici, vorbește românește.

M-a invitat din nou să mă duc în Mongolia. Trebuie s-o fac. Îl cheamă Nyamdoo.

Acasă mă aștepta Mircea Toma. Îi vorbesc foarte clar. Îi cer să recunoască adevărul în legătură cu mașinile ce le deține și care-mi aparțin. Îmi cere 24 de ore. Vrea să se consulte cu avocatul lui.

Doina Bâscă îmi lasă primul număr de probă al *Cotidianului*. Îmi place.

La italieni l-am cunoscut și pe Gen. Ionel, Șeful de Stat Major, și pe un italian, reprezentant al firmei GITAEX, import-export. Fac investiții masive la Cugir. E de 15 ani în România. Îl cheamă Rag S. GIARRATANA și vorbește excelent limba română. M-am înțeles bine și cu Sven Beat Meili, ambasadorul Suediei.

Marți, 12 Februarie 1991

Toată ziua în Parlament. Mănânc chiar acolo cu Petru Maior. Îmi povestește necazurile lui. A primit o mașină de la A. Mircea Munteanu din Germania, „pentru PNȚ". Dar, cum s-a certat cu Dejeu, care-l respinge și se intitulează Președinte Județean PNȚ, Maior a dat mașina lui Suceveanu, deci organizației UMRL-Sibiu. Ceea ce este, de fapt corect.

Munteanu e în Sibiu. Căutăm să-i vorbim la telefon. Fără succes.

Ședință comună a celor două Camere în onoarea lui Mircea Snegur,

Președintele Republicii Moldova. Vorbește bine Bârlădeanu, citindu-și discursul. Mircea Snegur, om înalt, bine făcut, a vorbit după note, dar liber. Nu grozav, dar bine. Are charismă. Diaconescu s-a pregătit să vorbească în numele PNȚ. Am fost de acord deși, atât eu, cât și Ioan Alexandru eram gata să o facem. Bârlădeanu însă a declarat ședința închisă imediat după cuvântarea lui Snegur.

La 6.00 seara suntem convocați cele două Birouri, al Senatului și al Camerei, să discutăm o întâmpinare semnată de toți reprezentanții minorităților, fără excepție. Argumentat, foarte documentat, UDMR și Gruparea minorităților altele decât cea maghiară au prezentat amendamentele lor la tezele proiectului de Constituție. Am discutat timp de două ore. Degeaba. Cu argumente juridice mulți s-au ridicat împotriva întrunirii, justificat. AUR, Liberalii etc. Eu am sugerat o soluție. În esență, am zis: din moment ce ne-am adunat aici, cred că ei n-o să intre în chestiuni de fond, care sunt de competența Constituantei. Dar să-i ascultăm.

La 8.00 seara Bârlădeanu a ridicat ședința. Să ne vedem din nou.

Miercuri, 13 Februarie 1991

Prima ședință a Constituantei, în Sala Palatului. După aprobarea procedurii adoptată de Comitet, în cele trei ședințe deja ținute, am ales ordinea cuvântărilor.

Prin tragere la sorți. Eu am fost al 9-lea, din cei 11 calificați să vorbească.

Am vorbit după prânz. „Constituția este un certificat de naștere. Trebuie să pregătim poporul s-o primească. Forma statului trebuie să fie decisă printr-un referendum. Proprietatea să fie garantată în toate formele ei. Granițele să fie definite nu numai prin lege, dar în concordanță cu «tradițiile istorice, tratate și convenții internaționale». Și ultimul amendament la Teza nr. 13 din titlul I: „Armata nu poate fi folosită alături de Poliție pentru asigurarea ordinii și liniștii interne".

Un mic segment a fost dat și la televiziune seara, la știrile principale.

Suceveanu mi-a cerut intervenția mea pentru un cor timișorean, care are un turneu în Spania. Le trebuie viză pentru Italia și Franța. Ideea i-a venit pentru că recomandația ce i-am dat eu lui Suceveanu pentru ambasadorul Franței a produs imediat rezultatul dorit. El a venit pentru ședința Comitetului Coordonator UMRL care a avut loc la 6 Februarie la Paris.

Am refuzat. Nici nu sunt membri UMRL și nici nu-i cunosc. Îmi pare foarte rău, dar, dacă dau recomandații așa în vânt, îmi pierd credibilitatea și influența.

Novacovici face un efort enorm ca să fie ales președinte la viitorul congres. Eu n-am timp să mă ocup de treaba asta. Au aranjat autobuze, cu toaletă etc. care să coste doar 8.000 de lei de căciulă, dus-întors. E extrem de ieftin. Vor avea mulți amatori de la Sibiu și Râmnicu Vâlcea, până acum. E clar că se vor găsi și alții. Problema e cazarea lor la Paris.

Joi, 14 Februarie 1991

Dimineața, la ședința Comitetului celor două Camere pentru Relațiile Externe, Uniunea Interparlamentară, în special. Senatorul Faur e Președinte. Se pregătește vizita noastră la Phenian, ca urmare a celei de la Punta del Este din Uruguay. S-a decis să avem un reprezentant PNȚ. L-am numit pe Țepelea.

S-a vorbit mult despre mine. Homescu, Surdu, Szabo și alții. În legătură cu „bursele" ce vor acorda în străinătate, cu bogăția mea, frumoasa și bogata mea soție, cunoștințele mele etc. În cele din urmă a trebuit să-i lămuresc, să le spun cum stau lucrurile, fără exagerare.

Am vorbit explicit despre propaganda șovină maghiară din Occident și am explicat că o înțeleg. Că am contracarat-o ori de câte ori am avut posibilitatea s-o fac. Dar că n-am găsit același șovinism printre ungurii din România. M-am referit la Erdély Története, la exagerările făcute acolo. Am afirmat că noi trebuie să le asigurăm drepturi absolut egale. Transilvania și, deci România, este țara lor, exact cum este a noastră.

(Tocmai trecem prin plafonul de nori înainte de aterizarea noastră la Cluj. De aceea sunt atât de zgâlțâit.)

După masă m-am dus la Ministerul de Externe. M-au primit subsecretarul de Stat Teodor Meleșcanu, Directorul Adjunct Gheorghe Roșu și Valeriu Tudor, Directorul Departamentului pentru Asia și Extremul Orient.

Mi-au vorbit, în general, despre greutatea ce întâmpină ca să numească personal calificat în posturile diplomatice, mai ales ca ambasadori. Paris, Roma, Madrid, New Delhi, Tel Aviv, Manila, toate sunt vacante. Vor sprijinul meu la selectarea candidaților. Pentru astăzi erau programați 8. I-au luat pe rând. Primul, Bibi Gheorghe Teodoroiu, Directorul Adjunct la Direcția Organizare și Personal. A apărut și

Dumitru Tâncu, Consilier.

N-am putut sta până la urmă. Am „examinat" doar pe primii patru. Trebuia să le dau note. Sub 7 însemna respingere. Am dat doi de 9 și doi de 8. Nu-mi mai aduc aminte de numele candidaților. Toți însă, pentru a fi numiți în Asia sau Extremul Orient. China, Bangkok, New Delhi, Teheran. Doar unul din ei m-a impresionat din toate punctele de vedere. Un candidat la postul de Ambasador la Peking. Ceilalți, „competenți", dar nu cu destulă personalitate.

I-am părăsit la 4.15 exact (sosisem la 2.55 exact, cum ne înțelesesem) ca să prind avionul de Cluj. La aeroport m-a luat în primire Petre Titea, șef acolo, să-mi vorbească de Mia Rațiu, fata lui Petre Rațiu, care mi-ar fi rudenie!?

Atât el, cât și alții mă privesc cu multă simpatie și țin să-mi arate admirația și sprijinul lor. Același lucru, la Cluj.

La sediul PNȚ i-am primit pe cei ce mă așteptau. Am luat apoi cina la restaurantul de acolo cu Victor Marian, Nelu Boilă, Dan Cerghizan, Sălcudeanu și Virgil Mihăilescu.

Vineri, 15 Februarie 1991

Iarăși primesc. Aproape toți cu probleme personale. Acum vor și burse la Catedra ce am înființat la Georgetown. Le explic că e vorba de numirea unui profesor. Să nu uit, în *Dreptatea* de ieri s-a publicat interviul ce mi-a luat Doina Bâscă despre această Catedră. Cu o caricatură foarte bună, făcută de cel pe care l-am angajat pentru *Cotidianul.*

Mergem pe jos până la birourile întreprinderii de Electricitate care e chiar lângă Primărie pe strada care, din nou, se cheamă a Memorandului.

La masă stau lângă unul Crișan Vasile, Ministru Consilier la Ministerul Comerțului Exterior.

Doamna Notar Public a venit special, ne-a identificat pe toți cei 24 prezenți și am semnat fiecare 16 exemplare ale actului constitutiv(!?). Ciovârnache conducea ședința, el fiind bancher de meserie. A urmat apoi apelul nominal al fondatorilor ca să declare cât subscriu. Pe mine m-au lăsat la urmă. Marea majoritate au venit cu o singură acțiune, adică 5.000 de lei din 5 milioane cât s-a declarat suma inițială subscrisă de fondatori. În total 315.000 de lei.

Mi-au făcut teoria chibritului. Oamenii cinstiți n-au bani, bișnițari nu vrem, scopul e nobil etc.

Ce-mi spuneți, vă rog? Dar, în cuvinte simple, i-am zis.

Să subscrieți restul, adică 4.685.000 lei.

E prima dată că-mi spuneți acest lucru. Din capul locului v-am informat că eu nu vreau bancă. Dacă însă voi o vreți și-mi arătați că puteți strânge o sumă respectabilă, atunci da. Voi acoperi eu suma cea mai mare. Partidul îmi cere 5 milioane, dv. îmi cereți aproape tot atât de mult. Pur și simplu, nu merge. Și-au luat cu toții angajamentul să plătească 6.500 lei fiecare, cheltuieli de constituire, taxe etc. S-a discutat și problema dacă ar fi bine să facem Banca, societate mixtă cu capital străin din capul locului. S-a decis contra. Să facem *ALBINA*, societate bancară românească. Are răsunet, mai ales în Ardeal. Mi-au vorbit și de suma importantă produsă de Costică Drăgan pentru banca Dacia Felix ce înființează el. Ca să mă stimuleze.

După masă, întâlnire cu tineretul PNȚ. Le cer să fie mai activi. Climatul politic e propice etc. dar trebuie să ieșim pe teren. Pentru ei se face totul.

Cu mașina, via Oradea, la Arad. Ne-a luat exact 5 ore, deși am pierdut mult timp la ieșirea din Oradea, unde ne-am încurcat.

Hotelul Continental din Timișoara, fără încălzire, fără becuri. După proteste ne dau niște becuri și ne servesc cina în cameră. Stănescu-Bellu stă cu noi, cu mine și cu Sârbu, venit și el special de la București ca să fie membru fondator al Băncii. A venit și Ungur Ivan de la fabrica de hârtie-Dej. Om solid.

Rămânem, apoi, numai noi doi: Sârbu și cu mine. E un fel de miorlăit omul acesta. Îi vorbesc de marea mea dezamăgire: toți mă fură. Aș putea spune, fără excepție.

După venirea noastră la sediul PNȚ-Cluj, ieri seară, am avut un fel de ședință de Comitet. De fapt, ea e programată pentru Sâmbătă dimineață, când eu trebuie să fiu la Timișoara. E un fel de probă generală!

Lucrurile merg bine. Certuri nu mai există. Evident, Puiu Boilă rămâne nemulțumit pentru că nu i se dă atenția și onorurile la care se așteaptă. De asemenea, Sălcudeanu s-ar fi supărat pentru că s-a cerut ceva explicații asupra gestiunii (el e trezorierul PNȚ). Nu e grav. Dar e semnificativ. Fiecare își apără locșorul lui și se simte grav lezat dacă se pun întrebări. Ca și cum ar fi vorba de o acuzație de necinste!

Sâmbătă, 16 Februarie 1991

N-a fost sala aceasta niciodată așa de plină, mi-a spus Rectorul

Universității. S-a referit la prezentarea cărții mele *România de Astăzi*, care a avut loc la 4.00 p.m. A fost punctul principal al unei zile ce nu poate fi descrisă decât ca un triumf.

M-am sculat devreme, pe la 6.00 dimineața, ca de obicei (acum e Duminică, ora 5.10 a.m.). Era teribil de frig în cameră, dar aveam patru pături groase pe mine. Ca să-mi scriu notele acestea, însă, trebuia să ies de sub pături. M-am sculat, mi-am pus o cămașă și un pulover și m-am așezat așa iarăși sub pături. Mi-a fost cam frig la nas și la mâini, dar mergea. Corpul îmi era bine încălzit și circulația mea încă funcționează mulțumitor.

La 9.45 vine Stănescu-Bellu cu Președintele PNȚCD Timișoara și cu alții să mă ducă la Prefectură. Noul Prefect Cârpanu ne primește cu multă prietenie. Om solid, practic, judecată limpede, capabil să deslușească esențialul. El a fost și este șeful unei întreprinderi de stil occidental pentru prelucrarea cărnii.

Am vorbit de toate. Le-am cerut să susțină Albina. Cârpanu e preocupat de încurajarea țăranilor acum nou împroprietăriți. Au nevoie de animale. Caută să importe juninci, Ziementhal ar prefera, căci pe vremuri această rasă era foarte bine aclimatizată în Banat (acum au dispărut). Să le plătească fie în boureni sau în carne procesată. Nu pentru Europa Occidentală, unde este un surplus de carne, ci pentru ca ei să utilizeze exportul nostru în programele lor pentru lumea treia.

I-am dat șansa lui Sârbu să vorbească de organizația lui. El vrea să importe scule agricole - de mâna doua - din Europa Occidentală sau chiar din America, și să le plătească trimițând țărani români să lucreze acolo. A făcut deja niște experiențe foarte bune în Austria. S-au chiar minunat austriecii ce bine lucrau românii pământul. Danemarca și Germania, și ele sunt interesate.

E adevărat că Ceaușescu îl agrea foarte mult pe Cârpanu. Era unul din puținii oameni cu care Ceaușescu se săruta în public. Dar îl aprecia pentru capacitatea lui de organizator și antreprenor. Acum ne susține pe noi, pe PNȚCD, deși a fost numit Prefect de către Roman.

A oprit mașina foarte aproape de Operă, de unde m-am adresat eu mulțimii în campania electorală. De acolo, pe jos, cei 200 de metri până la Librăria Eminescu. În piața asta frumoasă, interzisă circulației cu totul. Se afirmă că Ceaușescu ura atâta Catedrala Ortodoxă din celălalt capăt al Pieței încât proiecta să construiască un bloc undeva, ca să n-o mai vadă când se adresa mulțimii din balconul Operei.

Am fost salutat fără încetare pe parcurs. În fața librăriei, o mare mulțime, sute de oameni. M-au primit cu aplauze și osanale. Înăuntru, arhiplin. Stănescu-Bellu prezintă *Moscova Sfidează Lumea*. De data aceasta o face superb. Scurt și bine. Le vorbesc și eu. Le spun cum am ajuns s-o scriu. Le-am vorbit de Oswald Spengler, de Arnold Toynbee și de Burchardt. De ce comunismul a dat impresia că ar putea elimina slăbiciunea, imperfecțiunea principală a societății libere, așa-zisă capitalistă.

Astăzi și-a pierdut puterea de convingere. Mai rămâne o forță în Rusia mulțumită expansionismului rusesc (panortodoxia și panslavismul), și pe alocuri. Dar lipsit de ea, comunismul nu mai e decât o tehnică de acaparare a puterii prin violență și a menținerii ei în mâna unui grup de oameni, paraziți ai societății, prin teroare și forță.

Îmbulzeala a fost extraordinară. Microfonul nu prea funcționa. Dar a mers. Pe urmă le-am vorbit și prin megafon. Trebuia s-o fac, pentru că cei de afară amenințau să intre în librărie prin sticla ușii și a vitrinelor. Freamătul, la un moment dat, devenise amenințător. Când am reușit să mă fac bine auzit de toți, s-a făcut liniște deplină. Am fost ascultat cu deosebită atenție până la sfârșit. Iarăși aplauze și urale.

Timp de o oră și un sfert am semnat cărți. Îmbulzeala la mine, la masa unde semnam, de nedescris. La orele 13.00 m-am ridicat. Sute de oameni așteptau afară în stradă cu cărțile în mână.

Le-am vorbit. M-au implorat să continuu să semnez. Nu pot să fac nici o excepție. Veniți la Universitate, după-amiază. Vă promit că voi semna cartea fiecăruia din dv. Nu i-am mulțumit, dar am ieșit prin ușa din dos. Sute de oameni și acolo. Au început să scandeze „Rațiu, Rațiu". Ne-am dus pe jos până la mașină. Însoțiți de mulțime. Scandau acum „Jos Iliescu".

Masa, la fostul restaurant al PCR. Eram înconjurat de cei patru Rectori ai Universităților de aici și de vreo alte 20 de persoane. Rectorii: Radu Vlădea (Politehnică), Eugen Todoran (Universitate) Mihai Dragomirescu (Medicină) și Păun Otiman (Institutul Agronomic și Zootehnic).

Cuvântări frumoase. Discuții interesante. *Organizația Solidarității Universitar*e a organizat totul.

La 3.30 m-am retras. În cinci minute am fost la hotel. M-am băgat sub cele patru pături. Am adormit imediat. La orele 4 fără 5 minute Mihai Bănică m-a sculat. M-am îmbrăcat și am sosit la Universitate

câteva minute după patru.

România de Astăzi a fost prezentată de patru vorbitori. Toți din corpul academic al Universității: Ileana Oancea, Daniel Vighi, Aurel Scorobete și Gh. Toloș.

Atmosfera generală a fost electrică, extraordinară. Am simțit că le aparțin, că îmi aparțin. Am fost una.

De acolo, recepție. Acolo unde luasem prânzul. M-au așteptat în două săli, căci nu încăpeau în una. Sorin Roșca-Stănescu și Băcanu erau și ei prezenți, căci Alianța Civică se organizează și aici în Timișoara, mâine, Duminică 17 Februarie (adică astăzi. Acum e ora 6.20 a.m.)

Și unul și altul, dar mai ales Roșca, mi-au vorbit de triumful ce am repurtat. Eu nu sunt obișnuit să fac complimente, mi-a spus Roșca. Felul în care ați vorbit și cum ați mânuit întrebările a fost superb.

Dădusem și o conferință de presă, la care și TV-Timișoara a fost prezentă. De asemenea, ziarista de la publicația lui Costică Drăgan, unde sunt sistematic atacat, ca ungur.

Îmi iau rămas bun de la ceilalți. Îmi iau nécessaire-ul de la hotel și accept ospitalitatea prietenului meu din copilărie, Nicu Giurgiu. Acum e pensionar, dar a fost medic ginecolog toată viața. Are un apartament foarte frumos, cald. Mi-a dat o cină bună, am stat de vorbă. Are o soție vrednică, simpatică. Foarte plăcut. Am depănat amintiri. Lucruri de care uitasem complet. Ne-am culcat înainte de miezul nopții. Am dormit tun.

Duminică, 17 Februarie 1991

Cu *Espace*-ul la Arad. Pe la jumătatea drumului ne așteaptă o mașină a Poliției. Ne conduce direct la sediul partidului.

Organizatorii anunțaseră că va fi un Comitet restrâns care să mă primească. Nicidecum. Au fost 50 de oameni. Ne-au dus în sala mare, *Iuliu Maniu*. Le-am vorbit: Președintele Ștefănuț, deputatul PNȚCD din Arad și eu. Mare entuziasm. Vizavi, în fața Librăriei *Ion Slavici*, o mare mulțime de oameni.

Ne-am dus pe jos, iarăși însoțiți de prieteni, întâmpinat, pe parcurs, la tot pasul. Librăria arhiplină. Stănescu-Bellu a prezentat ambele cărți, am vorbit eu și după aceea primarul orașului. Am semnat apoi cărțile mele, așa cum îmi erau prezentate, timp de aproape patru ore. În cele din urmă Librăria a anunțat că nu mai are cărți în stoc. Altfel nu se mai

termina. Scene emoționante. Tinere și tineri cu lacrimi în ochi au venit să mă sărute. Copii, aduși de părinții lor, cu ochi mari, serioși, peste vârsta lor. Tuturor acestora am ținut să le dau dedicații speciale, ca să-și reamintească de întâlnirea cu mine.

Iarăși la sediul partidului.

Conferință pe presă. După vreo 20 de minute suntem presați să continuăm în marea sală *Iuliu Maniu*, unde, între timp, se adunase o imensă mulțime. Arhiplină. Toți vroiau să mă vadă, să mă audă. Răspunsurile mele au fost scurte, impregnate de umor, ori de câte ori era posibil.

Ultima întrebare a stârnit aplauze și osanale prelungite, toată sala în picioare.

„Ce ar trebui să facă guvernul astăzi ca să rezolve problemele grave de care vorbiți? Aveți o soluție?"

Da. Am o soluție. Să-și dea demisia și țara să ne aducă pe noi la putere!

Se făcuse ora 5.00 p.m. Mare masă. Vreo sută de persoane. La masa de onoare eram între Președintele PNȚCD, Nicolae Alexandrescu și Vicepreședintele Lucian Perian. Ceilalți: deputatul Ștefănuț, Traian Vuia, Hanibal Teodorescu și Stănescu-Bellu care a venit cu noi de la Timișoara. Mi-au cântat la plecare Mulți ani trăiască!.

În timpul mesei a venit o delegație de la nunta unor „mari susținători PNȚ". Trebuie neapărat să-i onorez cu prezența mea. Măcar pentru câteva minute. Am făcut-o pe la 6.45 seara. Pe miri îi cheamă Lucian și Camelia Miculiță. A trebuit să și dansez cu mireasa vreo câțiva pași și am fost fotografiați. Și aici am dat nenumărate semnături pe cărțile mele. I-am dat mamei miresei 5.000 de lei, „strict pentru uzul numai al miresei", i-am spus.

Am sosit acasă, la Nicu Giurgiu, mort de obosit. Am telefonat imediat la Cluj. Doamna Mamut mi-a confirmat că au strâns un milion de lei pentru Fondatorii Băncii Albina. „Atunci dau și eu 2 milioane. Eu nu vreau să am mai mult de 2/3 participare".

Luni, 18 Februarie 1991

Zi splendidă de iarnă. Rece, soare strălucitor.

Avionul întârzie cam o oră. Dau interviu unui tânăr gazetar. Băcanu se întoarce și el la București. Îmi spune că Elveția ne va da 200.000 mici tractoare (?!). Băcanu spune cam multe. Nu știu ce pot să cred. E încântat că au înființat filiala Alianței Civice la Timișoara. Să vedem ce

vor scrie despre acest fapt și dacă vor menționa vizita mea, semnarea cărților, cuvântarea mea (în *România Liberă*).

Sârbu e cu noi. Foarte supărat că nu l-am dus la Arad. Nu știu ce s-a întâmplat. Evident, Gigi l-a exclus, dând prioritate unuia dintre băieții mei. De fapt, putea să-l pună la spate în mașină, căci toate cărțile au fost descărcate. (Putea să călătorească și fără scaun.) Regret acest lucru. Fără nici o vină mi-am făcut un dușman. De altfel trebuie să-mi dau seama că omul ăsta nu e pentru mine. Poate nu contra. Dar nu pentru.

În avion călătoresc alături de colegul meu deputat Bárányi. Citea o lucrare veche despre Sânnicolau Mare (György St. Miklós). Mi-am găsit niște strămoși aici, din secolul al 17-lea, mi-a spus.

În Parlament, Nicoară îmi dă ziarul brașovean care a publicat sondajul olandezilor. O singură întrebare: Pe cine-l vreți președintele țării? Iliescu obține 21%, eu 9%, Câmpeanu 7% și, apoi, nenumărați (vreo 20) de la 3 în jos. În analiza-comentariu se arată că eu sunt susținut ca Președinte numai de 34 din membrii PNȚ sondați, pentru că ceilalți s-au declarat pentru monarhie. Deci, dacă s-ar fi specificat faptul că eu voi face un referendum, în caz că aș fi ales Președinte, foarte mulți dintre aceștia ar fi votat pentru mine și m-ar fi pus alături sau chiar înaintea lui Iliescu. Interesant, de asemenea, faptul că mulți liberali m-au votat pe mine și numai un singur PNȚ-ist l-a votat pe Câmpeanu.

Ștefănuț le-a povestit colegilor mei cum am fost primit la Arad. Ministrul de Interne Ursu era pe banca ministerială. M-am dus și i-am mulțumit pentru felul elegant în care Colonelul-Șef al Poliției Arad s-a ocupat de paza mea. I-a făcut plăcere, bineînțeles.

Ivan Mihuț, deputatul FSN-ist care a scris frumos odată despre mine, semnează un articol în *Românul,* sub titlul *Adio, Domnule Rațiu.* Referindu-se la cuvântarea mea de la Strasbourg, scrie: „Poporul român nu vă iartă... La alegerile din primăvara lui '92 dvs. aveți șansele lui Laszló Tökes". Și termină articolul: „Domnul Rațiu pentru poporul român nu mai există".

Cina la Alicia Ramos, ambasadoarea Filipinelor. Ambasadorii Suediei, Elveției, Austriei (Dr. Christoph Parisini) și Liberiei, plus Thomas Butler (*Manufacturers Hanover*) și Dr. Aurel Ghibuțiu, Președintele Camerei de Comerț și Industrie.

Am fost la locul de onoare și eu am fost invitat să răspund alocuțiunii ce Alicia a rostit. Avem multe de făcut, am zis în esență. M-am exprimat foarte categoric contra birocrației ce ne domină, dar mi-am

exprimat încrederea în viitorul țării.

Parisini mi-a vorbit de invitația ce a primit Radu Câmpeanu, Geza Domokos și nu mai știu bine cine, ca să ia parte la o consfătuire pe un vapor pe Dunăre, la invitația Ministrului de Externe al Austriei, Moch. Va căuta ca să fiu și eu invitat. Se va discuta viitorul acestei părți a Europei.

Marți, 19 Februarie 1991

La interpelări ia cuvântul și un deputat FSN-ist care critică guvernul din mai multe puncte de vedere. Probabil, ca să-și restabilească poziția de leal membru, susținător al guvernului, termină cam așa: greutățile prin care trece țara sunt exacerbate de oameni iresponsabili. Dl Rațiu, care mai este în viață, s-a dus la Timișoara ca să demonstreze sprijinul ce acordă greviștilor. De altfel, nu e străin de originea grevei etc.

M-am dus imediat la Dan Marțian: Din moment ce am fost atacat personal, vă rog să-mi dați cuvântul. - Să nu facem caz de astfel de lucruri. - Ba da, mi s-a adus o acuzație gravă. Am dreptul să răspund imediat. Afirmațiile lui sunt total lipsite de adevăr. - Bine, dle Rațiu.

Au urmat tot felul de intervenții, timp de mai bine de o oră.

Propun să mai dăm cuvântul dlui deputat NN, după care să luăm o pauză, ca, apoi, să trecem la ordinea de zi, ne informează Marțian.

Am sărit imediat. M-am dus la Marțian. Regret, dar insist să mi se dea cuvântul. Potrivit Regulamentului, am dreptul s-o fac.

Bine, dle Rațiu.

A căutat să facă exact cum a făcut când am cerut să vorbesc despre greva foamei, în care intrase Iuga de la TV. Să „uite" că am cerut cuvântul.

Cum vedeți, sunt în viață, am început în ilaritatea generală.

S-a afirmat că m-am dus la Timișoara pentru a susține greva de acolo. Doresc să vă informez succint și la obiect cum stau lucrurile. M-am dus la Cluj pentru a semna actul constitutiv al Băncii Albina, această instituție cu lungi tradiții în istoria noastră. Vă invit chiar să subscrieți și să cumpărați acțiuni. Câteva proteste, să nu fac reclamă. Apoi am fost la Timișoara și la Arad pentru lansarea noii ediții a cărții mele, *România de Astăzi,* și pentru a semna celor doritori exemplare din ambele mele cărți apărute în România. Deci și *Moscova Sfidează Lumea.* Am făcut-o la Librăria *Mihai Eminescu* la Timișoara și la *Ion Slavici* din Arad. La

Timișoara, cartea mea a fost prezentată de 4 conferențiari universitari în Aula Universității, care, mi s-a afirmat, n-a fost niciodată atât de plină. Gazdele mele, organizatorii, au fost membrii Solidarității Universitare, în frunte cu cei 4 rectori. Tot timpul cât am stat în aceste două orașe am avut paza Poliției. Domnii Colonel Oancea, la Timișoara și Colonel Cioflică la Arad, au fost personal prezenți. Eleganța cu care s-au îngrijit de mine și de securitatea mea m-a făcut ca ieri, aici în Cameră, să mulțumesc domnului ministru Ursu, care a rămas încântat.

La marea adunare din Aula Universității, cât și la Arad, în sala *Iuliu Maniu,* la sediul PNȚ de altfel, am fost întrebat despre atitudinea mea față de greviști. Am refuzat să fiu atras în această problemă. Scopul vizitei mele a fost cel pe care vi l-am relatat.

Acuzația ce mi-a adus dl deputat Stoenescu... Negoescu... mă corectează Marțian. „Negoescu", am repetat, deși intenționat i-am dat alt nume, e foarte gravă. Atât împotriva mea, cât și împotriva partidului căruia-i aparțin. Dl deputat nu se poate ascunde după imunitatea parlamentară. Dumnealui trebuie să-și dovedească afirmațiile sau să-mi adreseze scuze publice.

Întâmplarea face ca azi dimineață să-i ofer un mic gest de apreciere Președintelui nostru... Și, cu asta, am ridicat un „cuș" (Koosh) în aer, ca să-l vadă toți. Ce e? Nu e minge. Dar e bine să-l ai pe masa de lucru. Mai ales când ai probleme. Dl Marțian are atâtea, și-i trebuie mare răbdare cu oamenii. Lumea a început să râdă. Îl cunoașteți pe prietenul și colegul meu Constantinescu-Klaps, i-am dat și lui unul.

Adevărată explozie de râs.

Sper că dl deputat Negoescu - de data asta i-am dat corect numele - va accepta un „cuș" de la mine. Să-l utilizeze când e iritat, mai ales din cauza mea. Ceea ce nu-l absolvă de obligația ce are să-mi ceară scuze, sau să prezinte dovada afirmațiilor sale.

În ilaritatea generală ce s-a produs m-am îndreptat spre culoarul lateral al Camerei unde-și are locul Negoescu. El a venit în întâmpinarea mea. I-am dat „cuș"-ul și ne-am strâns mâna.

„Mulțumesc și eu dlui Rațiu, îl aud pe Marțian, pentru cadou și pentru felul în care m-a asociat cu ceilalți recipienți". Și asta a stârnit ilaritate.

„Cuș"-ul pe care l-am adus de la Londra e ca un arici cu „țepi" de cauciuc, care-și revine în formă de minge orice ai face cu el. L-am

cumpărat în „roșu-galben și albastru", unul din ultranaționaliștii noștri, de la *Vatra Românească*, a vrut să protesteze că am insultat culorile naționale. Dar Marțian a refuzat să-i dea cuvântul.

Ajuns în banca mea, toți m-au felicitat cu „le-ai dat o lecție de democrație". Cu excepția lui Diaconescu: „Totul a fost foarte bine. Numai la urmă nu trebuia să-i strângi mâna. Acum va pretinde că totul s-a tranșat. Nu-ți va mai prezenta scuze".

Nu-ți face grijă. Toată lumea a înțeles. Dar voi insista s-o facă. De fapt, nu mai e nevoie. Toată Camera a auzit declarația mea. Asta e important.

Ștefan Mamulea a venit la Parlament. Vrea să-l ajut să primească o bursă la Universitatea Georgetown. E un curs de vară, 7 Iunie - 20 Iulie. Îi dau o scrisoare de recomandație pentru Harley Balzer. Îmi iau și răspunderea pentru taxa de înscriere de $25.00 de căciulă, căci sunt trei tineri PNȚ-iști care să urmeze aceste cursuri.

Aflu că Rodean e la București deja de Vineri. De ce nu vine omul ăsta să punem lucrurile la punct? Florian Rădulescu și Daniel Pintilie îmi confirmă seara că Rodean îmi datorează aproape 400.000 de lei, în baza conturilor prezentate de el.

Zvonurile abundă. Se spune că Iliescu e gata să-l sacrifice pe Roman. Dar ăsta nu va ceda așa ușor. El ar avea controlul Securității reorganizate de el.

Miercuri, 20 Februarie 1991

În avion spre București. Ar fi trebuit să decolăm spre Cluj, azi dimineață la orele 8.50. Ceață la Cluj. Am decolat abia la 12.10.

M-a așteptat Cerghizan la aeroport. Ne-am dus direct la Centrala de electrică și energie. Toți erau de față. Semnaseră deja cele trei documente. Am fost ultimul s-o fac. I-am dat un exemplar din *România de Azi* doamnei Maria, notarul-șef care a așteptat sosirea mea, alături de toți ceilalți.

A avut loc prima ședință. M-au întrebat dacă vreau să fiu Președintele Consiliului de Administrație, care, potrivit legii 31/1990, este automat și Directorul General (administratorul) Băncii. Nu mă interesează. M-au presat să dau numele meu. De acord, atâta timp cât nu am nici o funcție administrativă. Eu sunt mulțumit să fiu doar acționar. Dar dacă dv. țineți să aveți și numele meu, accept cu plăcere.

A rămas să fiu făcut Președinte de Onoare, dacă e posibil. Dacă nu, să fiu Președinte, dar responsabilitatea să aparțină Directorului General, care să fie Ciovârnache. Vicepreședinți au fost aleși Puiu Boilă și Vasian. Apoi au urmat 8 membri în Consiliul de Administrație, 5 cenzori etc.

De acolo, la Grigore Zanc, Prefectul Județului. I-am dat un exemplar din *România de Azi* și el mi-a dat cartea lui, *Careul de Fugă*. Mi-a făcut ceva reproșuri pentru cuvântarea mea de la Strasbourg. Am răspuns referindu-mă la atacurile contra mea, nedrepte, în presa FSN-istă. I-am cerut să ne ajute cu un sediu pentru Banca Albina. „N-o să fie ușor. Nu prea am localuri disponibile. Trebuie să faceți cerere".

Masa la sediul PNȚ. Interviuri. Mulți îmi cer să semnez cartea mea. Avem un bun stoc aici.

Mircea Vaida, cel pe care Virgil Stelea îl lăuda foarte mult, își spune pe cartea de vizită „Graf Vaida-Voevod". Virgil i-a lăsat multe documente inedite.

Raymond Luca vrea să publice cartea lui Portocală în România. I-am spus că nu pot să-l ajut.

Joi, 21 Februarie 1991

Întrunire furtunoasă cu Rodean. Vine cu întârziere. Eram toți adunați la mine în birou, Stoica, Florian Rădulescu, Daniel Pintilie, Iorgu Grigore și Gigi Tecuceanu. Nu vrea să constituie societatea TIPOREX ce propun, deși îi dau posibilitatea să cumpere acțiuni la valoarea lor nominală, contract de angajare și angajament din partea *Regent House Properties* și a mea, personal, că i se va da 20% din profitul net al societății.

Omul e de rea-credință. Dar nu văd cum pot să-l înlătur. Greșeala inițială a fost făcută de Nicolae, care a semnat un acord cu el să dea „Întreprinderii IR" tot utilajul și fondurile necesare care să fie apoi amortizate în timp de 10 ani.

Nick Minden îmi confirmă că scrisoarea lui Dijmărescu e în regulă și sunt acum mulțumiți. Dau instrucțiuni lui Levoir, *Société de Banques Suisses*, să-i plătească imediat $5.000, așa cum ne-am înțeles.

Vrea să știe niște amănunte: 1) Câte posturi de releu pentru Televiziune și în care orașe (locațiuni). 2) Câte ieșiri de pe șoseaua „freeway" ce intenționăm să construim locația lor și natura și grosimea caldarâmului (ciment, asfalt, sandwich combinat etc.). Cer informații lui Sorin Petre.

Interviu lui Goran Morovic de la televiziunea iugoslavă.

Vine Sârbu, care pleacă în Austria. Vrea bani de buzunar. Îi dau $15.00. „E prea mult", îmi zice cu vocea lui plângăreață.

Între timp vine Coposu cu Lupuțiu. Iarăși vor bani de la mine pentru Congres. De asemenea, ce rol vreau să joc la organizarea acestuia. Nici unul, i-am spus, căci am grave probleme cu tipografia.

Citesc ziarele din ultimele zile. Atacurile împotriva mea iar s-au întețit în presa guvernamentală.

Vineri, 22 Februarie 1991

Forțele alocate în Golf i-au dat un ultimatum lui Saddam Hussein. Dacă nu-l acceptă până mâine, Sâmbătă, orele 8 seara, ora Bagdadului, războiul terestru va începe. Toate manevrele lui Gorbaciov au eșuat. Propunerea făcută de el ar fi menținut puterea Irakului relativ intactă. Președintele Bush insistă să se demonstreze public că Irakul a fost învins. Ar prefera ca Saddam Hussein să-și piardă puterea, dar îl acceptă atâta timp cât nu poate să pozeze că a ieșit victorios, chiar dacă a fost forțat să se retragă din Kuwait.

Dimineața cu Ghiga la Tribunalul Sectorului 1. Tot completul de judecată, femei. Președintele, asesorul, Procurorul și Grefierul - numai femei. N-am văzut asta niciodată. Danciu, inculpatul miner, a apărut. Cei doi militari, nu. Foarte curios. În definitiv sunt sub stare de arest. De ce n-au fost aduși?

Rezultatul: s-a amânat dezbaterea procesului pe ziua de 22 Martie, în ciuda protestului avocaților, mai ales al meu.

Totul se tergiversează și inculpații lâncezesc în închisoare. Curioasă justiție!

M-am oprit la Senat să verific dacă n-avem ședința Comisiei Externe. M-a invitat Bârlădeanu în biroul lui. „Eu vin întotdeauna la ora 8.00", mi-a spus când am remarcat faptul că era deja la lucru.

„Încă nu te-ai săturat de politică? Eu m-aș retrage. Am 80 de ani. Am făcut destul. Rămân doar, ca să răspund atacurilor împotriva mea".

I-am spus că și eu sunt atacat tot mai susținut în ultimul timp. Că sunt atacat și pentru înființarea Catedrei de Studii Românești la Universitatea Georgetown. Și i-am povestit, în linii generale, ce probleme-mi face Rodean, care vrea să pună mâna pe tipografia mea.

Răspunzând la întrebarea lui inițială, i-am zis: Pentru mine, dar mai ales pentru soția mea, a sta în România e un mare sacrificiu. Eu o fac pentru că asta vreau, socotesc că, oarecum, ăsta e destinul meu. Am activat pentru poporul român cât am putut o viață întreagă. Acum o fac, oricât de grele ar fi condițiile în România.

Interviu cu Hristu Cândroveanu, redactorul revistei aromâne *Deșteptarea.* Vine apoi Klaps cu reprezentanții PNȚ din Vaslui, Președintele Lazăr Onisâi, Paul Dumitrescu și Ion Baurcean. Discuție generală. Vor ca eu să candidez la Președinția partidului.

Seara, la Simina Mezincescu. Principesele Irina și Sofia locuiesc la ea. La cină, și fata și ginerele ei și Ionuț Gherasim. Ionuț îmi vorbește de tineretul PNȚ care mă „idolatrizează". Trebuie să merg să le vorbesc.

Mare discuție n-a fost. Și nici interesantă. Au căutat să obțină din nou o mașină de la mine - le-am dat una tot week-end-ul trecut - dar n-am marșat. De fapt, Gigi a luat *jeep*-ul cu el la Galați.

M-am folosit de ocazie să explic că eu am fost singurul care a cerut răspicat, un referendum la prima ședință a Constituantei. Și am indicat că trebuie pregătit. Dan Lăzărescu a menționat și el nevoia de a avea un referendum, dar numai în treacăt și numai pentru că eu am insistat, într-o discuție cu el înainte de deschiderea ședinței, că trebuie să facem acest lucru pentru istorie. Faptul trebuie consemnat în analele Constituantei. Radu Câmpeanu nici n-a pomenit problema.

Da, dar s-a exprimat favorabil restaurării Monarhiei, a intervenit Simina.

Nu știam!?

A făcut-o chiar aici, când a stat de vorbă cu Principesa Sofia, deunăzi. Regele trebuia să aibă un Prim-Ministru. Ăsta e rolul ce-și rezervă lui însuși, a tras concluzia Simina.

I-am telefonat lui Coposu acasă. Am vorbit cu sora sa. Vroiam să mă țin de promisiune, să-i dau un răspuns la cererea ca eu să finanțez Congresul PNȚ.

Sâmbătă, 23 Februarie 1991

Ștefan Pop, fiul lui Dani, îmi dictează din Turda cererea ce trebuie să facem, Mia și cu mine, ca să obținem viile care au fost „naționalizate", adică luate cu forța.

Camenco Petrovici cu soția. Impresionant. Are niște idei bune. Pentru reorganizarea partidului și pentru export-import printr-o societate care să acționeze ca un fel de *confirming house*. Profitul să bene-

ficieze partidului. Toată operația ar putea fi finanțată de Banca Albina, de exemplu, cu o garanție pentru valută din partea mea. Are deja cumpărători pentru tăurași, berbeci etc. din Italia și am importa minitractoare și utilaj agricol în general, care, apoi, să fie făcut disponibil pe credit, noilor proprietari de pământ.

Duminică, 24 Februarie1991

Aliații, care au început războiul terestru ieri la prânz, ora Washingtonului, înaintează „dramatic", a declarat Generalul Schwarzkoff.

Victoria Predescu din Craiova vine să-și ofere serviciile. În orice capacitate, secretară, bucătăreasă etc., îmi spune. E monarhistă și crede în mine. Era foarte emoționată.

Andreea Flondor, studentă la Facultatea de Arte aici, e timișoreancă. Îmi cere să intervin în Parlament la Legea autonomiei universitare.

Mia și Pușa, la masă. Aflu că viile noastre au fost distruse și că s-au construit case pe locul lor.

Duminică, 25 Februarie 1991

Victoria Predescu din Craiova vine să mă vadă la cererea mea, de astă dată. O văd și Elisabeth și Pușa. Sunt împotriva ei. Ea vrea să-și salveze fiul și să-l aciuiască pe lângă mine. Ăsta e motivul ofertei ei de a mă servi.

În Parlament sugerez ca să ni se dea programul pentru luni după-amiază la ultima ședință a săptămânii. Dumneavoastră sunteți tineri. Dar mie-mi vine greu să car toate proiectele de lege ce ni se distribuie tot timpul, pentru că nu știm niciodată ce vom discuta înainte de ședința de luni, când ni se anunță programul pe săptămâna în curs.

Ilie Costache a insistat să vină să mă vadă. Cu Alexandru Ganea. Mi-a vorbit foarte dur și foarte categoric împotriva Doinei Bâscă. Știți că ea a fost căpitan și apoi, maior în Securitate. Când ați fost la Timișoara, în campania electorală, ea a fost 3 săptămâni împreună cu un italian care a avut o condamnare la 18 ani închisoare. Au dispărut, pur și simplu. În ea vă încredeți? E foarte rău. Poate nu e prea târziu. Corina Românu din Timișoara a aflat toată această aventură a Doinei de la polițistul cu care am luat masa împreună. Și a adăugat: Bădărău, cel care răspunde de *Dreptatea,* e securist.

Ce să zic? Evident, Doina nu e ușă de biserică. Dar moravurile și viața ei morală nu trebuie să mă influențeze. Dacă e în stare să scoată

un ziar bun, asta e ce-mi trebuie. Aș fi îngrijorat însă, dacă, într-adevăr, ea a făcut parte din Securitate.

Avocatul Emil Popescu vine să mă vadă. Îi explic situația. Îi dau cópii după documentele dintre Nicolae și Ion Rodean.

Ce pot să fac? E singurul lucru ce mă interesează. Ajung la concluzia că pot să opresc utilizarea tipografiei. Cât timp va putea el rezista? Trebuie însă ca, paralel, să asigur aparatura împotriva sabotajului. Rodean, fie că o face din lăcomie, fie că e instrumentul Securității, deci al guvernului, nu va putea rezista decât cu mari pierderi.

Vorbesc cu Mihai Leu. Îi spun clar că nu-i pot plăti în Londra dacă rămâne în România. Trebuie să aleagă. Dacă rămâne în România, va fi plătit ca toți ceilalți în lei; o sumă mai mare, dar în lei. Dacă se întoarce în Anglia, va fi la cheremul lui Nicolae. Eu am încredere în el, dar nu pot să-l forțez pe Nick să-l țină în post. I-am dat răspunderea. El va lua deciziile.

Doina și Mihai îmi cer să-i văd împreună. Totalul salariilor s-a ridicat la peste 200.000 de lei în Februarie. Mult prea mult. Le spun că dacă nu mă pot înțelege cu Rodean, nu încep publicarea ziarului. Reținem doar personalul de la ordinatoare și luăm contracte care să acopere salariul lor. Scoatem ziarul doar atunci când situația cu Rodean e clarificată.

Marți, 26 Februarie 1991

Vorbește Petre Roman. Face o dare de seamă a situației din țară. „Nu se cramponează de putere" și menționează găsirea unei soluții printr-o schimbare de guvern.

Rompres îmi ia un interviu. Pe urmă Samuilă de la TV discută cu mine pregătirea unui program în adâncime ca să prezinte țării omul, nu pe Ion Rațiu politicianul.

După masă, ședință a Comisiei de Externe. Să numim reprezentanți la CSCE și la Consiliul Europei. Avem foarte mici șanse ca PNȚCD să aibă reprezentanți. Voi încerca însă.

La orele 6.00 seara vine Anders Björck, Președintele Consiliului Europei la Senat (Sala Palatului). Semnează în condica de onoare. Prezintă medalii comemorative lui Bârlădeanu și Dan Marțian.

După o scurtă introducere Björck ne invită pe toți liderii grupărilor parlamentare să vorbim. Începe Săndulescu, apoi Dan Lăzărescu,

Bălănescu, după care urmez eu. În englezește. Menționez că țara întreagă e fericită astăzi. Venirea lui marchează recunoașterea noastră ca făcând parte din Europa. Noi, din Opoziție, avem îngrijorările noastre, dar suntem fericiți astăzi. Pe urmă ceilalți, Surdu etc. Dómókós Géza și Szöcs Géza ambii se plâng că nu se bucură de educație în limba lor la toate gradele. Ultimul vorbește, după lipoveanul Ichim, Liviu Mureșan, reprezentantul FSN.

Björck ne mulțumește și ne cere explicații asupra Constituției.

Iau eu cuvântul și-i expun stadiul în care ne găsim. Că trebuie să adoptăm tezele și apoi să votăm proiectul de Constituție articol de articol. După care vom avea noi alegeri. Deci în 1992, căci Constituția trebuie să fie gata până la 11 Ianuarie 1992. Dacă nu e, atunci trebuie să ne alegem o nouă constituantă.

Pe noi însă ne preocupă, acum, de ce nu ținem alegeri locale?

La care intervine Liviu Mureșan: Pentru ca să protejăm Opoziția. Da, e un punct de vedere care se poate considera legitim !!

Sunt tare îngrijorat. Doina îmi prezintă o notă de plată de 262.000 de lei pentru luna Februarie. O semnez. Îmi spune că Rodean vrea să-mi ceară 30 de milioane de lei. Din moment ce a făcut 3 milioane anul acesta înmulțit cu 10, căci el pretinde că are o concesie pe zece ani de la RHP, însemnează 30 de milioane. Și asta ar fi capitalul social pe care el îl aduce în întreprindere.

Gigi e de părere că ar trebui să-l trimită pe Paul să ia o piesă importantă din tipografie ca să-i înceteze funcționarea. Numai așa putem să-l facem pe Rodean să nu mă mai șantajeze. El are obligații de îndeplinit, contracte de executat. Dacă nu-și poate îndeplini obligațiile va fi nevoit să negocieze, să ajungem sau la un acord, sau la o ruptură.

Miercuri, 27 Februarie 1991

Vorbesc cu Marțian. Alocația locurilor pentru Consiliul Europei și pentru CSCE s-a făcut Luni seară. Noi, PNȚCD, n-am fost prezenți la adunarea șefilor de grupări. În consecință, nu ni s-a alocat nici un loc. Am vorbit noi, deputații între noi, și am căzut de acord ca să cerem în scris să fim delegați Gabrielescu pentru CSCE și eu pentru Consiliu.

Dau scrisoarea, pe care am pus-o pe ordinator, lui Dan Marțian, înaintea ședinței de după-amiază. Îmi spune că nu avem nici o șansă la Consiliu, dar că vom fi, probabil, numiți la CSCE.

E un eșec. Ar fi trebuit să fim permanent prezenți la Consiliul

Europei.

Anders Björck vorbește la orele 6.00 precis. Iau și eu cuvântul, la întrebări, o fac în englezește. Afirm bucuria ce întreaga țară simte astăzi și-l întreb cum se va întâmpla dacă drumul anevoios ce parcurge acum spre democrație se va înfunda? Ce mecanism va constata că nu înaintăm spre democrație? Ne trimit inspectori? Ne plângem?

Răspunsul lui e liniștitor. Își exprimă încrederea că nu se va întâmpla.

Toată dezbaterea a fost înregistrată de Doru pe film video, căci a fost dată direct la TV.

Gigi îmi spune că la tipografie au găsit că au piese de schimb pentru toată tiparnița. El și Paul vor merge astă seară să vadă dacă se poate face ceva.

Brian Jones a venit de la Londra. I-am spus să lucreze ca și cum vom publica ziarul, așa cum am plănuit. Din punctul de vedere al legalității, Doina îmi spune că putem s-o facem la 6 Martie, nu înainte. Acum totul depinde de cum mă înțeleg cu Rodean.

Joi, 28 Februarie 1991

Cea mai neagră zi în România. Până în momentul ăsta, în tot cazul.

Încercarea lui Gigi și a lui Paul (englezul specialist, venit aici din partea societății Webb, din Anglia, pentru instalarea și menținerea tipografiei) a eșuat. Gigi a stat mult de vorbă cu Rodean. Situația e clară. El, Rodean, e stăpânul întreprinderii IR. Eu trebuie să-i predau tot utilajul ce am adus în țară pentru această întreprindere, în special calculatoarele. I-a atras atenția lui Gigi că el, Rodean, are legături suspuse, că are un dosar gros de toate încălcările legii pe care le-am făcut eu și că a raportat totul unde trebuia pe parcurs.

Li s-a pus în vedere, atât lui Gigi, cât și lui Paul, că nu mai pot să pună piciorul în edificiul din Calea Plevnei, fără aprobarea lui prealabilă și că nu va permite instalarea redacției ziarului meu acolo. Îl va tipări la un preț convenit. Atât.

Vine Toma. Ăsta, mai escroc. Îmi afirmă că trebuie să-i dau și cealaltă vagonetă ce i-am donat și să-i aduc ARO-ul pe care el l-a predat la Turda. Mașina mea Ford Sierra pe care a distrus-o Ploaie a fost înregistrată ca aparținând societății Pobertom. Acum este citat, împreună cu Ploaie, de medicul-victimă în cealaltă mașină, pentru daune în sumă de 300.000 de lei. Ploaie a luat mașina fără permisiune și fără a

avea permis de circulație. Pe urmă mi-a furat și o cameră de luat vederi și nu mai știu ce altceva. Toma mă face acum responsabil și pentru acest lucru. Căci mașina a fost a mea și a fost înregistrată pe numele societății Pobertom după accident, ca să nu se facă vâlvă în jurul meu. I-am spus adevărul. Eu nu știu absolut nimic de toate astea, decât că Ploaie mi-a distrus mașina fără știrea mea. M-a informat că mă va da în judecată pentru recuperarea vagonetei ce-i aparține pentru că e înregistrată pe numele lui, pentru ARO-ul din Turda și pentru cei 300.000 de lei.

Vineri, 1 Martie 1991

Elisabeth primește un mărțișor original: un hornar cu toate uneltele lui caracteristice, cu haine negre, bineînțeles, dar cu un papion albastru ca cerul. Și multe altele, de la toți cei din casă.

Am dat interviuri aproape toată ziua lui Paul Dobre de la *Curierul Național* (Mi-au spus că e finanțat din Canada!?), Rita Turc de la *Zig-Zag* prin telefon și două ample interviuri lui Buia pentru *România Liberă* și lui Nicolae Nistoroiu pentru *Zig-Zag*. Ultimul să fie pe două pagini etc., cu fotografii luate de Horațiu Firică.

Dar ziua a început cu Ioan Rodean. Mi-a înșirat o serie de încălcări ale legii pe care le-au comis cei din jurul meu. Ziarele introduse în țară sub formă de donații, mulțime de aparate etc. pierdute, vândute, furate. El nu face altceva decât să mă protejeze. Vrea ca totul să fie legal. Printre cei care ne-au înhățat pe ziua de 14 Iunie au fost mulți dintre colegii lui din Armată, implicând că au fost securiști. Așa a putut să fie dus, cu Sandu Pobereznic, la spital. Piciorul lui s-a rupt în trei locuri și că nu e adevărată versiunea că fractura s-a produs cu mult înainte, pe vremea când era parașutist.

Tot monologul lui, pe care l-am încurajat, a fost să-mi dovedească onestitatea lui, corectitudinea și devotamentul lui față de mine. În același timp, un fel de șantaj moral cu tot felul de amenințări. Ba cu Poliția economică, ba cu Securitatea, iar ceea ce s-a întâmplat ieri, dacă chemam Poliția, ar fi fost amândoi (Gigi și Paul) expulzați ca cetățeni străini.

Concluzia. N-a produs alternativa lui la propunerea mea cum să fie organizată tipografia, din cauza celor întâmplate ieri. Mi-a descris apoi, ce multă avere avusese el înainte de a se aciui pe lângă mine: 3 case, pământ, oi etc. A întemeiat o societate mixtă ROGER și alte soci-

etăți pentru turism, casă de adăpost etc. Întreprinderea tipografică trebuie să rămână o societate pur românească. E mult mai avantajos. Administrația și redacția ziarului, deci PROGRESUL, să nu fie în clădirea amenajată în Calea Plevnei, să-i dau ordinatoarele importate pentru Întreprinderea IR și ziarul să se tipărească sub contract. El se arăta gata să obțină un loc adecvat pentru PROGRESUL.

E clar că nu va colabora la organizarea intereselor mele în acest domeniu. El vrea să mențină absolut controlul asupra tipografiei.

Dimineața la 11.30 la Senat. Primim delegația parlamentarilor belgieni. Ei au venit pentru organizația Parlamentelor francofone. Vor și accesiunea noastră căci sunt trei categorii: (1) de limbă franceză (Franța, Monaco, Luxemburg), (2) combinată cu altă limbă (Canada, Andora, Belgia) și (3) care vorbesc și utilizează și limba franceză (majoritatea fostelor colonii franceze și belgiene în Africa, Asia, America și țări ca România, de exemplu).

Am fost invitați să intrăm și noi în această categorie. Vom fi onorați, am răspuns eu. Urmează să adoptăm o hotărâre a Parlamentului nostru în acest sens.

Noi am fost reprezentați de Ion Coteanu, Dan Lăzărescu, Emil Tocaci și eu. Belgienii, de Léon Defosset, Pierre Lenfant și André Antoine. Ultimii doi membri ai Partidului Creștin Democrat, care doresc să ne susțină (și cu bani).

La recepția de la Ambasada bulgară, la orele 3.00. Am stat aproape o oră. Discuții cu ambasadorii Mongoliei și Filipinelor, cu diverși militari și cu Dan Marțian. Sunt probleme în sânul FSN-ului. Dar nu grave. E de acord cu mine că trebuie să fim prezenți la recepțiile date de ambasadele vecinilor noștri. Ambasadorul Bulgariei e din Vidin și vorbește bine românește. L-am pomenit pe Ion de la Vidin (Leuben Petrov). Auzise de el.

Am vorbit cu Roman, după masă, mi-a spus că poate să mă vadă abia mâine, Sâmbătă seara, pentru că trebuie să meargă, mâine dimineață la Arad.

Rodean, deși am convenit să-mi dea 1.000 de exemplare din cartea mea *România de Azi*, a refuzat să le livreze emisarului lui Codruț Popa.

Seara, la orele 10.00, vin la mine acasă reprezentanții Comunității Europene a Comisiei Consiliului European: Jean-Louis Cadieux, Gwen Cozigou și doctorița Hélène Bourgade. Discuție interesantă în sensul că a trebuit să le explic, pe larg, situația din România. În ce mă

privește am învățat prea puțin.

Sâmbătă, 2 Martie 1991

După o noapte grea, mă scol pe la 4.45 dimineața. Citesc până aproape de 6.45 cartea Șef Rabinului Rosen. De fapt, e interesantă. Mai ales porțiunea despre rolul jucat de el în obținerea și menținerea statutului de națiune privilegiată la audierile Congresului american.

La 7.00 a.m., BBC World Service. Știrile sunt bune. Victoria aliaților sub conducerea SUA e completă.

Curând după 9.00 dimineața, la sediul PNȚ. Ședință mare. Vreo 70-80 de persoane. Discuții pe tema participării noastre în Parlament. Mare atac al lui Emil Popescu contra lui Vasile Gionea. Intervin și eu ca să calmez apele și reușesc s-o fac zicând următoarele:

Mi-au trebuit ani de zile de studii juridice, și alți ani de zile de activitate comercială ca să șlefuiesc o metodă bună ca să fiu înșelat în România. Asta, ca să le explic de ce nu pot să-mi controlez tipografia. Toată lumea a râs cu poftă. Le-am explicat apoi, că noi, în Parlament, am făcut o treabă foarte bună și Gionea nu merită să fie atacat.

După ședință, cu Coposu și Diaconescu, la cererea primului. Erau aferați de vizita ce o vor face la Pitești mâine. Klaps spune tuturor că mergem acolo ca să-l înlăturăm pe Coposu de la președinția PNȚ.

Dacă doriți, eu sunt gata să nu merg la Pitești. Găsesc eu o scuză, le-am spus.

Nu e cazul. Sindicatele te așteaptă deja. De ce nu-l oprești pe Klaps să continue campania împotriva mea. Știi că răspândește niște declarații scrise de-ale mele, ca să mă compromită. Le-a obținut de la ruda lui, de la Voican-Voiculescu.

Nu mă interesează. Am refuzat să le citesc.

Dar Klaps spune că face această campanie cu aprobarea ta, ca să te servească pe tine. L-am întrebat ce vrea. E vicepreședinte al partidului. Vrea să-l întinerim. El are cu 4 ani mai mulți ca mine, a adăugat Coposu.

Eu nu vreau nimic. Nu mă interesează. Noi trebuie să rămânem uniți și să dăm o imagine țării de eficiență, de a fi în stare să luăm puterea, să guvernăm țara, le-am spus.

Acasă, masa cu Felicia Roșeanu, Brian Jones și Pușa. Foarte deprimat.

La 5.00 p.m. Reli stabilește la telefon că Petre Roman vrea să mă

vadă la 6.00. Între timp, Agence France Presse îmi telefonează să mă întrebe dacă mi s-a oferit să devin ministrul de comerț. Nici vorbă, le-am spus.

Puțină confuzie. Mihai Eftimie, șoferul meu, nu știa exact unde e reședința lui Petre Roman. Și nu știa adresa. M-am înfuriat. M-am întors acasă. Gogol Nr. 2, asta e adresa. Am sosit în consecință cu vreo 10 minute întârziere.

M-a primit în biroul lui. Mic, multe cărți, un tablou cu Don Quijote și Sancho Panza. Fotolii. Atmosferă confortabilă. Câteva minute mai târziu vine Roman. Ne strângem mâinile. Ne așezăm în fotolii și apare soția lui. Masivă, dar nu grasă. Ce vreau să beau? Whisky, cafea? Un pahar cu vin. Discuție între ei. El sugera un vin spaniol. În fine, au decis să-mi ofere un Odobești. Bun. Mi-a plăcut.

I-am vorbit de șansele împrumutului nerambursabil de 140 m. dolari, care are o șansă de reușită. Apoi de privatizarea societății Petromin. Nu știa ce înseamnă. I-am explicat. De asemenea, rolul meu cu ocazia grevei platformei port Constanța. Am reușit să aduc niște interese majore occidentale. Când și-au dat seama că eu sunt instrumentul afacerii, au refuzat să mai trateze. Și eu, personal, nu obțineam absolut nimic!!

I-am vorbit și de vizita mea la Muscat și de posibilitatea de a reactiva o rafinărie românească, a aduce țiței brut și a plăti totul cu produse petrochimice. L-a interesat, chiar a fost entuziast.

Am venit, apoi, la subiect: I-am explicat situația cu Rodean. Cum mă șantajează. Cum mă amenință, că mă va distruge în presă. Unul dintre consilierii mei a fost întrebat de Rodean dacă el câștigă bine de pe urma mea. Răspunsul a fost DA. Dar banii îți sunt mai dragi decât viața? l-a întrebat Rodean. Și a continuat: Eu te sfătuiesc să iei primul avion și să pleci de aici. Rațiu e terminat. Asta nu se poate. Asta nu. Exclus, a fost reacția lui Roman. Noi nu suntem o țară sălbatică. Ce, suntem în junglă, Dle?

I-am dat toate amănuntele. I-am dat copie după scrisoarea cu rezoluția lui.

Ai toate dovezile?, m-a întrebat.

Sigur că le am.

Vorbește cu Adrian Severin. El îți va recomanda un avocat să se ocupe de problemă. Astfel de șantaj nu poate fi tolerat.

Am vorbit, apoi, de FSN. Va fi probabil o remaniere a guvernului,

dar nu o ruptură în FSN. Margaret Thatcher a acceptat să vină în vizită în România. Mi-a dat informația în mod confidențial.

Ea poate să ne ajute mult cu privatizarea. Ea are experiența necesară.

A venit vorba despre ea pentru că-i spusesem că, în România, opțiunile politice sunt personalizate. Și-atunci a zis Roman: Și în Anglia. Fără Margaret Thatcher ce se făcea?

I-am spus că am fost invitat la o recepția ce John Major o va da la 18 Martie.

Toată discuția extrem de amicală. Să vedem acum cum se aranjează situația cu Rodean.

Roman e foarte mândru de tatăl lui. Era ardelean, din Bihor, Felix. Tot ce era ardelean, pentru ei era bun.

A vorbit frumos și de mama lui, spanioloaică. Are ochii puțin umezi, zâmbet dezarmant. Prietenos. Aer degajat. A apărut într-un fel de training.

La întoarcere (am stat cu el o oră și la plecare, exact la orele 7.00, l-am întâlnit pe Baltazar, care tocmai intra în casă. Mi s-a spus că ne-am cunoscut la 18 Mai anul trecut. Nu mi-am putut aduce aminte) l-am luat pe Gigi la plimbare. I-am spus cum stau lucrurile și că-i voi cere lui Rodean s-o ia din loc. Trebuie să pregătim totul cu grijă. Apoi, să-i punem în vedere că trebuie să-mi predea tipografia și localul. Să-i arăt cât a furat. Dacă nu pleacă de bună voie, să-l dau în judecată.

După plimbare, la sediul redacției ziarului. Petrecere. Multă lume tânără. După vreo oră vine Brian Jones. Apoi, o jumătate de oră mai târziu și Doina Bâscă. Mi-au vorbit mult. Am și dansat. Mâncarea a fost bună. Dar n-am stat mult. Am plecat pe la orele 9.30 p.m. Nu era locul meu. Prezența mea, evident, îi onora, dar îi și stânjenea. Tineretul trebuie să se amuze.

Duminică, 3 Martie 1991

Plecăm pe la 8.30 dimineața. Eu în *Mercedes* cu Spineanu și avocatul Dinu. Ceilalți în *Espace*. La intrarea în Pitești ne așteptau două mașini ale Poliției. Doi căpitani. Am stat de vorbă acolo până au fumat o țigară. Îl așteptam pe Klaps și pe ai lui, de altfel. Cum însă întârzia, și începuse să ningă ușor - deci era cam frig - ne-am decis să mergem la Casa sindicatelor. Am ajuns exact la orele 10.00 a.m. cum fusesem programați.

Am mai stat la taifas. Sfertul academic, le-am spus eu. Și, de fapt, am început ședința la 10.15 a.m. A continuat, fără întrerupere, până la 13.10. Întrebările și contribuțiile nu mai conteneau. De foarte bună calitate. Nivel înalt. Bine informați. Le-am semnat, apoi, cărțile mele. Foarte puține *România de Astăzi*, pentru că Rodean ne-a sabotat. Vreo 50 *Moscova Sfidează Lumea* și *Discursul de la Blaj*. Le-am distribuit, de asemenea gratuit *Românul Liber* și fotografia mea, fie singur, fie cu Margaret Thatcher.

La sediul partidului, foarte multă lume. M-au copleșit cu entuziasta lor primire. Flori, cuvântări. Am dat un interviu TV locale și un altul, foarte scurt, Alianței Civice. Au cântat *La Mulți Ani*, ne-am îmbrățișat și iarăși am semnat cărți.

Biroul PNȚ în frunte cu președintele Ion Namia a ținut să stăm de vorbă. Discuție interesantă. Foarte pozitivă. Lumea se îndreaptă spre noi, deși Piteștiul a fost foarte pentru Iliescu. Ecourile de la sindicaliștii cu care am stat de vorbă dimineața mi-au fost raportate, deși, când Klaps a început să vorbească de alegerea democratică a programului și a liderului Partidului, l-am întrerupt: Mi-e teribil de foame. Hai să mergem la masă. Se făcuse ora 2.45. A mai încercat Klaps să vorbească, dar nu l-am lăsat. Am insistat să plecăm. Iarăși m-au întâmpinat în sala mare a Partidului. Iarăși s-au făcut scurte cuvântări și iarăși s-a cântat *La Mulți Ani cu sănătate,* versiunea lungă.

Despărțire emoționantă.

Masă mare la restaurantul Muntenia. Bună. Alte scurte cuvântări ocazionale. Au refuzat contribuția noastră. Toată lumea mă copleșește cu complimente. Personalitatea mea și comportarea mea în Parlament sunt factorii care aduc lumea de partea mea și, implicit, de partea Partidului.

Însoțitorii mei, toți, fără excepție, încântați să vadă reacția ce provoacă prezența mea.

Comentează tot timpul în mașină la întoarcere. Până când îi avertizez: să nu vă mirați dacă adorm. Și am tras un pui de somn. Vreo 20 de minute. M-am trezit tocmai când reintram în București.

Luni, 4 Martie 1991

Szabatság a tipărit că sunt membru de onoare al *Vetrei Românești*, îmi spune Coposu. Îmi sugerează să public o dezmințire în *Dreptatea*. N-o fac. Cer deputaților unguri în Parlament să mă ajute să se publice

în *Szabatság* că nu e adevărat. De ce să dau eu publicitate acestei nerozii. Cristian Popescu e absolut sigur că e mai bine așa. Românii nu citesc *Szabatság*. Se pare că și *Europa Liberă* a dat informația la radio. De ce nu m-a întrebat nimeni? După Cristian, Coposu plănuiește ceva împotriva mea. De aceea mi-a telefonat.

Dăm însă la *Dreptatea* o mică notiță despre vizita mea la Pitești și o alta în care protestez împotriva felului în care a apărut articolul-interviu cu mine în *Curierul Național*. Titlul articolului însemna că am cerut demisia guvernului la 21 Decembrie anul trecut, doar „simbolic". Adevărul e că eu am cerut demisia guvernului pur și simplu, dar am făcut-o, în mod simbolic, la un an de la revoluție, atunci când am sărbătorit-o tot Parlamentul, în prezența lui Iliescu, Roman și restul guvernului. Am vorbit cu Lăzărescu și sper că va publica. Daniela Crăsnaru, care e secretara grupului parlamentar de prietenie româno-britanic, e căsătorită cu Constantin Dragomir, redactorul-șef al *Curierului Național*. Mi-a promis că se va publica o rectificare și de către ei, dacă le-o dau.

Discuții mari cu Klaps, la care a fost și Petru Maior prezent, parțial. El vrea ca eu să spun că voi candida la Președinția Partidului împotriva lui Coposu. Nici prin minte nu-mi trece s-o fac. Eu sunt perfect mulțumit să nu am nici un rol la conducerea partidului. Îmi văd de treabă în Parlament. Am început să merg prin țară și să semnez cărțile mele. Nu voi intra în absolut nici un fel de complot. S-a cam supărat Klaps, dar n-am ce să-i fac. „Dacă vrei să joci un rol politic în istoria țării, trebuie să ieși pe față. Nu se poate face omletă fără ca să spargi ouă." Am rămas pe poziție, nemișcat. Nu voi ridica un deget ca să-mi promovez șansele. Are dreptate, dl Rațiu, intervine Maior. Noi trebuie s-o facem. El să rămână în umbră. De altfel, mi se reproșează de către Coposu, de ce nu-l dezavuez pe Klaps.

Același lucru mi l-a spus și Gabrielescu. Vrei și poți să iei conducerea Partidului? Problema nu se pune așa, noi vrem să ne servim țara. Avem nevoie de un Partid puternic pentru asta. Dacă Klaps, sau oricine altul, socotește că eu pot să dau Partidului imaginea de care avem nevoie pentru a reuși, eu n-am dreptul să-l opresc. Dar nici nu-l împing s-o facă. Fiecare cu conștiința lui. Să facă așa cum crede că e mai bine pentru Partidul, pentru țara noastră. Eu sunt mulțumit, chiar dacă nu mi se dă absolut nici un onor.

Cred că a înțeles. Dar nu sunt tocmai sigur.

Ionescu-Galbeni, care e categoric în tabăra Coposu-Diaconescu, mi-a cerut o dedicație în *Moscova Sfidează Lumea*. I-o dau, în cuvinte excepțional de generoase.

Ridic problema invitației ce ne-a venit de la Academia din Chișinău: cele două Parlamente, de la Chișinău și București, să sărbătorească de 27 Martie, împreună, la Iași. Ce facem? Ce răspundem? am întrebat Parlamentul. Am fost aplaudat din toate colțurile Camerei.

La întoarcerea mea spre casă, mă opresc la avocatul Stoica. Sunt teribil de iritat. Toată chestiunea tipografiei trenează. L-am convins să facem scrisoarea de care avem nevoie pentru a reintra în posesiunea întregii aparaturi, a banilor și a clădirii.

Cu Brian Jones și Doina Bâscă. Nu putem să pornim ziarul fără ca să reintrăm în posesia tipografiei. De asta sunt sigur. Toată lumea e extrem de dezamăgită. Dar nimeni, mai mult ca mine. Expediez scrisoarea ce am pregătit la ordinator pentru semnătura RHP și a lui Nicolae prin Brian, care pleacă mâine la Londra.

Nici nu termin cina cu Elisabeth că vine Copil să-mi vorbească de Basarabia. Vrea să le trimit un om de încredere. Să mă invite la Chișinău. Voi merge. Cocardele ce le-am pregătit au avut mare succes. Acum așteaptă cocardele cu harta României și a Basarabiei, cu două inimi în roșu.

Vom putea să finanțăm operația, mi-a spus. Până acum totul s-a făcut pe banii mei.

Marți, 5 Martie 1991

La Băneasa, ca de obicei, multă lume ține să-mi vorbească. Sosesc, apoi, doi deputați din delegația Parlamentului francez, Jean-Claude Mignon și Michel Jacquemin. Primul a fost la mine acasă adus de Silvia Bădescu, imediat după atacul minerilor, în Iunie anul trecut. Le explic situația. Sunt de acord că nimic fundamental nu s-a schimbat în țara românească. Dar în Occident s-a creat impresia că regimul merge acum spre democrație, îmi spune Mignon. Ei merg la Cluj s-o vadă pe Doina Cornea.

Ieri, zi plină. Îi dau lui Brian Jones materialul pentru Nicolae, inclusiv scrisoarea cu RHP și el, personal, trebuie să semneze ca să ceară, formal, restituirea tuturor bunurilor și banilor, puși la dispoziția Întreprinderii IR și a lui Ioan Rodean. Toate documentele, în această afacere au fost așa de rău redirijate, că nu pot să-mi dau seama dacă acesta e

drumul cel bun pentru a intra în posesia tipografiei. Mi-am făcut însă, un plan de bătălie. Mă voi adresa, direct, celor care lucrează la tipografie.

Dimineața, în Parlament, îmi ia un interviu pentru tineret, la Radio București. Discuții cu Klaps - și Gabrielescu. Ultimul îi spusese lui Klaps - dar nu în fața mea - că pentru el PNȚ e Coposu. Nimeni altul. Petru Maior și Klaps sunt absolut convinși că Partidul se duce pe râpă atâta timp cât Coposu îl conduce - mai degrabă, cât nu-l conduce, căci nu știe cum s-o facă.

Am stat în Cantina Parlamentului la prânz. E patetic. Rudimentară ca o mică cafenea pentru șoferii rutieri în Occident. Dar ești între colegi. M-am odihnit, apoi, în camerele ce putem utiliza, dacă sunt disponibile. (E curios că Partidului nostru nu i s-a alocat măcar un singur birou, care să fie al nostru permanent.)

La 3.00 exact, plec la Senat unde avem ședința Comisiei de Afaceri Externe. Descopăr că Președintele Corneliu Mănescu n-a primit scrisoarea mea în care-l numeam pe Valentin Gabrielescu și pe mine ca reprezentanți ai Parlamentului român pentru CSCE și Consiliul Europei. E extraordinar. Eu am dat-o imediat, chiar a doua zi, după ședința anterioară a Comisiei. Iarăși o șmecherie. Petricu mi-a promis că va recupera scrisoarea la timp.

Telefonez totuși lui Cristian Popescu și-i cer să se ocupe de această chestiune.

Mănescu se referă și la propunerea ce am făcut eu în Parlament ca să dăm un răspuns invitației Academiei din Chișinău ca cele două Parlamente, al României și al Moldovei să aibă o ședință comună la Iași, pe ziua de 27 Martie, ziua în care s-a proclamat Unirea Basarabiei cu patria mumă în 1918.

S-a decis ca să prezentăm o scurtă notă informativă pentru toți membrii comisiei în această chestiune. Imediat.

L-am propus pe Gabi Țepelea să reprezinte Parlamentul român în organizația parlamentară a țărilor francofone.

La 4.25 merg la Banca Română de Comerț Exterior. Ședința Consiliului de Administrație, la care am fost recent numit de Președintele Băncii, Pascariu. M-a surprins că am fost plasat la dreapta lui și pe Ministrul Dijmărescu l-a pus la stânga. *Age before beauty*, mi-a spus.

Ședința s-a desfășurat foarte bine. Oamenii sunt competenți și dori-

tori să reușească. Concurența e mare. Banca Ion Țiriac atrage elementele cele mai calificate, plătindu-le un salariu mult mai ridicat, plus o primă în valută.

La 7.00 am terminat ședința. Ni s-a oferit un pahar de șampanie.

Acasă, abia m-am așezat la cină că au venit primii oaspeți: Diaconescu, Gabrielescu, Dumitrescu, Nistor și Ionescu-Galbeni. Adică parlamentarii noștri. Ne-au dat afară din Cameră, mi-au spus.

Trebuia să stau puțin de vorbă atât cu Popescu (Cristian), cât și cu Elisabeth. De asemenea, să le spun celor de la calculatoare că mergem înainte ca și cum vom începe publicarea ziarului fără întârziere. Toată lumea-i dezamăgită în frunte cu Doina Bâscă. Dar înțeleg situația.

La 8 precis merg și eu în salon. Între timp sosiseră și avocații: Emil Popescu, Dinu și Dobrescu. S-a discutat până la 10.50. Nu-mi place cum argumentează avocații. Ca și cum parlamentarii n-ar fi făcut nimic. Popescu, în special, îl atacă violent pe Gionea. În cele din urmă ajungem la concluzia că avocații ne vor da, de-acum înainte, ideile și sugestiile lor pentru fiecare proiect de lege. Ne vom distribui noi rolurile, după aceea.

Miercuri, 6 Martie 1991

La Cluj suntem așteptați, ca de obicei. Micul dejun, audiențe și prânzul la sediul Partidului. Dar între cele două mese, dăm un interviu la televiziunea locală, noi trei: Victor Marian, Dan Cerghizan și cu mine. Directorul Horia Bădescu și organizatorul Constantin Colhan, foarte pozitivi. Apoi dau un lung interviu, în direct, la radio. Lui Constantin Mustață. Cei care m-au auzit mi-au spus că a fost excepțional. Nu aceeași apreciere pentru transmisiunea la televiziune.

Doru Radosav, directorul Bibliotecii Universității, deschide ședința. Sala s-a umplut complet în câteva minute și-au mai rămas și mulți în picioare. Dar n-a fost arhiplină ca la Timișoara, Arad, sau chiar aici la Cluj, la ultima mea vizită, când mulți au rămas afară pe coridor cu ușa sălii deschisă.

S-a prezentat cartea. Le-am făcut o cuvântare și răspundeam întrebărilor cînd a venit Doina Cornea cu cei doi deputați francezi. Le-am dat pe rând cuvântul, după ce i-am instalat lângă mine la masa prezidențială. Mihăilescu a invitat-o apoi pe Doina Cornea să le răspundă în franțuzește. A venit și ea pe podium și a vorbit. Foarte bine.

Am semnat cărți. Multe, dar nu ca în celelalte orașe recent vizitate.

S-au vândut foarte puține exemplare din *Discursul de la Blaj* al lui Simion Bărnuțiu.

Radosav mi-a dat copia articolului lui Vaida-Voevod despre prezentarea Memorandumului la Viena, în 1892. A fost publicat în *Gazeta Juridică a Transilvaniei*, în 1944. Nu-l știam. Spicuindu-l, mi-am dat seama că e extrem de interesant. Studenții în medicină de la Universitatea din Viena au fost cei mai activi în pregătirea vizitei celor „300" de memorandiști în capitala habsburgică.

Seara, la prezentarea operei lui Verdi, *Don Carlos*. Foarte bine. Am fost plasat în loja nr. 11. Deci în centrul sălii. Cu Lia Lazăr și soțul ei, cu Nelu și Matei Boilă și cu Virgil Mihăilescu. Cam jumătate goală, sala, la parter. La început, cel puțin, că apoi s-a mai umplut. Dar toate logiile au fost ocupate.

Calitatea celor prezenți - mi s-a spus - foarte bună. E exact ce ne trebuie. Să atragem oameni de calitate.

Bun spectacol. Am și spus-o scriind o pagină întreagă, în condica Operei.

La sfârșit am fost invitat pe scenă. Le-am vorbit. Scurt. Le-am mulțumit pentru sprijinul dat UMRL-ului, care a organizat spectacolul pentru ajutorarea elevilor și studenților din Basarabia. Și am terminat amenințându-i că le voi vorbi, foarte mult și adeseori, când vom începe campania electorală.

Cina la restaurantul sediului; cu Marian, Cerghizan și Mihăilescu. Matei și Nelu Boilă sunt cei care s-au opus ca Prefectul Zanc să fie și el invitat la spectacol. E absurd. Nu așa se face politica. Noi putem să fim opuși Frontului, dar nu putem să ignorăm autoritățile locale în activitatea noastră.

Zanc ar fi acceptat, și chiar a dorit să fie și el prezent la această manifestație.

Joi, 7 Martie 1991

Ajunși la București, mă ocup de pregătirea intervenției mele în Parlament ca să facem o ședință comună cu Parlamentul din Chișinău, la Iași, pe ziua de 27 Martie.

La cină, Nathaniel Page cu soția și cu tinerii Jovin. Și el e doctor. Tot cardiolog. Seamănă mai mult ei, decât lui Ionel. Ambii mi-au făcut reproșuri despre felul cum am vorbit la Televiziune despre raportul lui Roman. De ce am găsit părți pozitive în el? Degeaba le-am explicat

faptul că acum Roman vorbește cum am vorbit eu la alegeri. Evident că trebuie să aplaud acest lucru. Dar vina pentru dezastrul economic în care ne găsim o poartă guvernul, nu criza economică generală în lume, cum a încercat el s-o explice.

S-a discutat atâta această problemă că le-am sugerat să ne uităm la film. A pus caseta și într-adevăr, e imposibil să tragi concluzia din ce-am zis, că aprob guvernul și realizările lui.

„Cu ăștia nu trebuie acționat așa. Pe ăștia trebuie să-i ataci tot timpul. Altă cale nu e", mi-a zis Jovin. Soția lui la fel. Și ea a fost foarte dezamăgită de interviul meu. Și, îmi spun, că și Ionel și Lia Jovin au rămas tare decepționați.

Ce să fac? E foarte greu să aduci un spirit democratic în România. Pur și simplu nu înțeleg concepția. Sau e albă, sau e neagră. Nuanțe între ele nu există. Și când le-am menționat că poți să condamni pe cineva, sau o politică, prin *feint praize*, habar n-aveau ce vorbesc. Soții Page au înțeles perfect. În fine... Nat a fost trimis aici de Douglas Hurd cu misiunea specială de a se ocupa de Opoziție. Michael Atkinson n-o vede capabilă să ia puterea.

Vineri, 8 Martie 1991

Cristian Popescu îmi dă un text pentru Comisia parlamentară de politică externă. E foarte frumos scris și corect, dar nu e stilul meu. Refuz să-l semnez. Cum n-aveam timp să rescriu eu totul, am găsit o soluție de compromis. Am pregătit textul lui la calculator și l-am dat lui George Petricu cu o foarte scurtă scrisoare de acoperire pe care am semnat-o.

La Tipografie îl găsim pe Tronaru care ne duce la Rodean. Acolo îi găsim și pe Florian Rădulescu și pe Daniel Pintilie. Și pe Paul de la Webb din Londra.

Muncitorii nu mai erau. Eu, de fapt, venisem să le vorbesc lor. Au încetat lucrul până Luni dimineața.

Discuție cu Rodean. Aceleași argumente. Pur și simplu nu vrea să schimbe nimic. Dotarea s-a făcut pe baza protocolului semnat cu Nicolae. Proprietatea rămâne a RHP-ului și amortizarea trebuie făcută în 16 ani. După care, îmi închipui, el va spune că-i aparține întreprinderii lui.

Iarăși i-am cerut să vină cu o propunere precisă, scrisă, ca să ne încadrăm în noua lege 31/1990. Va aduce așa ceva săptămâna viitoare.

Din nou totul rămâne vag. Astfel de promisiuni am avut tot timpul în ultimele 5 luni.

Teribil de deprimat. Vine și Doina Bâscă. Mergem la plimbare, ca să vorbim liber. N-are nici o soluție. Trebuie eliminat, îmi zice, în cele din urmă. Cum?, am întrebat-o, ca să-mi dea o explicație legală. Trebuie eliminat, mi-a repetat. M-am uitat la ea și mi-am dat seama că vorbea foarte serios.

Pentru mine, așa ceva e de neconceput. Eu sunt democrat autentic. Trebuie s-o facem prin forme legale, i-am zis. Dacă nu reușim, va menține echipa de la calculatoare și va căuta să acopere din ceea ce câștigă cheltuielile curente, până vom reuși. Alternativa de a face un târg cu el, și să-l lăsăm să publice ziarul acum, nu-mi surâde. Ne va avea la mână.

Sâmbătă, 9 Martie 1991

Cu Klaps și cu o întreagă echipă la Bacău. Pe drum vom admira monumentul ecvestru dedicat lui Suvorov. Domină regiunea de pe o colină, în stânga șoselei. Ne-am oprit apoi, la Mărășești. Monumentul e tot în stânga șoselei, s-a ridicat în timpul domniei lui Carol II (Tătărescu era Prim-Ministru) de „Femeile Române". Nu-mi aduc aminte exact titlul organizației. E în stilul Adamclisi (Medrea, unul din arhitecți). Impozant, înăuntru am găsit două cununi de flori „Din partea Președintelui Ion Iliescu și din partea guvernului român". E construit pe un șes perfect. Locul bătăliei. Curios, mi-am spus. Trebuie că românii au fost masacrați. Dar au respins atacul german, așa goi pe jumătate cum erau, căci făceau baie în râu.

Am vizitat și muzeul construit abia acum. L-a inaugurat Ceaușescu în anul 1989. O serie de panouri mari în semicerc. Burebista, Decebal și Traian, Mircea cel Bătrân, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Mihai Viteazu, Horea, Cloșca și Crișan. Bălcescu, războiul cel mare și ultimul, „epoca de aur". Dar lipsea. În loc de Ceaușescu cu soția, peretele era acoperit cu o scoarță de cânepă. Am scris și eu în condică: „Mă închin în fața eroilor neamului". Am pus data și am semnat.

La Bacău ne-au așteptat vreo sută de oameni la sediul PNȚ.

Imediat cuvântări. Apoi, întrebări și răspunsuri. Fără încetare dinainte de ora unu, până după patru. Mi-era tare foame. Masă, în fine, la Hotelul Moldova. Foarte bună. Copioasă. Vreo 30 de meseni.

Zi rece, ba ploioasă, ba polei pe șosea și pe lespezile aleii și

treptelor mausoleului de la Mărășești. La Bacău chiar mai rece. În cameră, frig, ca afară. Apa nu curge, nici caldă, nici rece. M-am vârât imediat în pat și am dormit până aproape la șase seara. Au bătut băieții la ușă. Ne-am dus la PNL, care-și au sediul vis-à-vis de al nostru.

Bună adunare și acolo. Peste 50 de oameni.

Cred că am făcut bine față. Așa mi-au dat impresia, în tot cazul. Mi s-a arătat multă simpatie. Mulți mi-au demonstrat admirație. Câțiva au încercat să-mi sărute mâna. Întotdeauna pe aceștia îi refuz, dar îi îmbrățișez și-i sărut eu. Asta s-a întâmplat și la sediul nostru, când am sosit. Moldovenii sunt încă cu vechile tradiții și primitivism.

Din nou la sediul PNȚ pentru o ședință a Biroului. Când Klaps a început să discute conducerea PNȚ, am pledat că mă așteaptă Elisabeth și am plecat. Refuz să fiu prezent la aceste discuții. Am observat că sediul avea un singur portret pe perete: Coposu.

Cina cu ai mei. Cristian și Ileana Popescu lângă mine. Sunt încântat de inițiativa noastră cu basarabenii și cu întrunirea celor două Parlamente la Iași. Îi informez că Petricu încearcă să convoace Comisia de Politică Externă, Marțea viitoare.

Îmi povestesc apoi, că s-a dat la televizor programul *Gaudeamus*, scheciul săptămânii aseară. Cam în felul următor: „Luni, Pleșu își dă demisia, Marți și-o retrage. Miercuri, Iliescu merge la Timișoara. Joi se întoarce Președintele Rațiu la București."

Se pare că partea asta a fost foarte gustată de audiență și mult aplaudată. O mică consolare pentru toate problemele mele.

Klaps îmi comunică, de asemenea, că la ultima ședință a biroului PNȚ, Coposu a promis să fiu numit Vicepreședinte. S-au opus Diaconescu, Bărbuș, Lup și Gabrielescu. Minodora Ilie i-a dat informația aceasta.

Duminică, 10 Martie 1991

La Piatra Neamț. Frumoasă regiune. Dealuri. Ne așteaptă o mare mulțime la sediul PNȚ. În sala mare am ținut întâlnirea, încăpere foarte mică, peste 90 de oameni. Nici nu te puteai mișca. Alte 3 mici camere, tot pline. Iar când am plecat, după mai bine de două ore, o mare mulțime, de cel puțin 300 de oameni mă așteptau în stradă, doar să mă vadă, deși era un frig aspru.

Președintele Timofte a fost coleg cu Bârlădeanu. Erau amândoi membri ai tineretului PNȚ, în tinerețe, prin 1931. Bârlădeanu era asis-

tentul Profesorului Eane. I-a scos cursurile, cum am făcut eu cu ale lui Aurelian Ionașcu.

Adunarea a mers extrem de bine. Elisabeth a considerat cuvântarea mea excepțională. Pentru că am dat multe fapte.

La masă Timofte și Spătaru mi-au confirmat că Prefectul Țibulcă a împiedicat ținerea întrunirii noastre într-o sală adecvată. Pur și simplu n-a fost chip să închirieze ceva.

Am ținut să mergem la Mănăstirea Bistrița. Una dintre cele mai vechi ctitorii românești, făcută de Petru Mușat care a construit un schit de lemn. Pe locul lui, fiul acestuia, Alexandru cel Bun, a continuat biserica din piatră la 1402. E foarte interesantă. Are 5 încăperi. Alexandru și una dintre soțiile lui, Ana, sunt înmormântați în gropnița mănăstirii. În altă încăpere sunt îngropați Cronicarul Ureche și Vornicul Golescu. În Altar, o icoană făcătoare de minuni a Sfintei Ana. M-am rugat și eu, precum s-au rugat mulți domni pe vremuri. Petru Rareș a scăpat de turci ca prin minune. Revenit pe tron, și-a adus aminte de promisiune și construiește un zid și un paracliser (capelă domnească). Ștefan cel Mare a construit un turn în 1498.

Atmosfera e inspiratoare. Părintele Serafim ne-a însoțit peste tot și ne-a dat explicații.

M-am închinat și eu la icoana făcătoare de minuni și am trecut pe sub ea, cum e tradiția. „Nu voia mea, ci voia Ta să fie, Doamne", am rostit sărutând-o.

La despărțire, Timofte m-a luat la o parte. Dacă nu se schimbă conducerea Partidului, noi pierdem organizația, mi-a spus.

Biserica, cum se găsește ea acum, e cea cum a fost reconstruită de Alexandru Lăpușneanu în 1554. Palatul lui Alexandru cel Bun abia a fost reconstruit în anii 1980 și un interesant muzeu, foarte modest, conține note scrise, cu explicații de mâna lui Nicolae Iorga.

Înălțătoare experiență.

M-am amuzat enorm când am oprit, pe drum, la întoarcerea spre București, pentru nevoile trupești. Eram lângă un arbore de pe marginea drumului. Fără papion, bineînțeles, cu capul descoperit. Nimeni nu putea să mă vadă decât din spate, credeam eu. Să trăiți Dom' Rațiu, se oprește o mașină cu ușa deschisă. Noi suntem cu dumneavoastră.

Le-am făcut semn de recunoștință cu mâna. Și am râs cu toții, când mi-am reluat locul în mașină. Pe lângă Mihai șoferul, mai erau Elisabeth și Klaps cu mine.

Luni, 11 Martie 1991

Acceptasem să merg la Palatul Cotroceni. Ne invitase Fulger, consilierul lui Iliescu care vrea un „dialog" cu reprezentanții partidelor de opoziție, cu șefii lor și cu liderii lor în Parlament.

Pe la 10.00 dimineața Coposu îmi spune că el nu merge și că nici ceilalți șefi de partide n-o fac, dar tu poți să faci cum crezi, sub titlu personal. Ca partid, noi nu mergem.

În cazul acesta nu merg, a fost răspunsul meu.

Dau interviuri: Doina Deaconu de la *Tineretul Liber,* Corina Drăgotescu de la *Adevărul* și Brătilă de la Radio Europa Liberă.

Primesc *Palatul de Justiție,* nr. 2/1991. Doru Novacovici dă un interviu în care mă tratează curios: „Noi nu ne-am unit, după cum cred unii, în jurul lui Rațiu. Ne-am reunit în jurul unui program, chiar dacă avem concepții și sensibilități diferite...". Foarte adevărat și absolut corect, dar putea s-o facă mai elegant, cred. Se plâng, pe bună dreptate, că nu s-au dat UMRL-ului cele două ore la Televiziune ce le fuseseră promise de Petre Roman.

Seara discutăm aparatura fotografică venită de la Londra. Mai întâi cu Paco, apoi cu Doina Bâscă. E pentru ziar, deci pentru Doina, deși ar vrea Paco să pună mâna pe ea.

Pe la 9.30 seara vine avocatul Doru Cosma. E cel care ne-a câștigat procesul pentru obținerea sediului UMRL la Cluj.

Mi-a făcut o impresie foarte bună. I-am dat toate amănuntele despre cazul Rodean.

Marți, 12 Martie 1991

Zi supraîncărcată. Constituantă. Interviu la Titlul II - Capitolul 1. Gabi Țepelea la Capitolul 2. Toate amendamentele noastre respinse.

Pentru că nu este timp, rămân în cantina Parlamentului la masă. Fac cunoștința a doi experți constituționaliști englezi: Sir William Wade, QC și Anthony W. Bradley, fost profesor de Drept Constituțional la Universitatea din Edinburg, Redactor-Șef al revistei *Public Law.* Sir William a fost student la Gonville and Caius în Cambridge. Le-am explicat problema autonomiei ungurilor din Transilvania. Încurajează șovinismul. Nu știau că Transilvania e mai mare, ca întindere, decât toată Ungaria. Cred că au înțeles punctul nostru de vedere ca fiind justificat.

La orele 3.00 p.m., ședința Comisiei pentru Politică Externă.

Problema cu reprezentarea partidelor în Consiliul Europei și la CSCE.

Călueanu rezonabil. Petricu insistent că eu trebuie să fac parte din reprezentanții Parlamentului român acolo. E vorba de gruparea naționalităților minoritare, altele decât cea maghiară, de PNȚ și de AUR. Primii ar ceda. Ei îl numiseră pe Brandsch. AUR-ul nu cedează. Ei îl vor pe Senatorul de Cluj, Moțiu. Ar fi mare expert în chestiunea minorității maghiare. Degeaba le spun că eu, poate, aș avea o mai bună șansă să fac față în orice instituție internațională decât reprezentantul Vetrei Românești.

Petricu e total pentru mine. El, însă, e numai omul Ministerului de Externe pe lângă Comisie. Deci n-are vot. Călueanu e câștigat și el, dar AUR-ul insistă că ei sunt mai îndreptățiți decât noi, pentru că au 12 deputați plus 2 senatori. Noi avem 12 deputați plus 1 senator !?! Impas.

Discutăm propunerea mea ca să răspundem pozitiv invitației Academiei Științifice de la Chișinău, să ținem ședință comună cele două Parlamente, de la București și Chișinău, la Iași, pe ziua de 27 Martie.

Ministrul Neagu, nr. 2 la Externe, e contra. Omologul Academiei de la Chișinău e Academia Română. Să nu facem rău basarabenilor acceptând invitația. Să strângem legăturile cu „Moldova" în mod practic. Mulți au vorbit în același sens. Inclusiv Petru Maior.

M-am menținut pe punctul meu de vedere. E bine că invitația a fost făcută de un organ independent - Academia. Să vedem ce răspuns dă Parlamentul de la Chișinău. Toți membrii Comisiei au avut notele mele care explică condițiile în care Basarabia a fost smulsă de Moscova. Vacuum de putere. Napoleon și-a manifestat dezinteresul când l-a văzut pe Alexandru la Tilsit (7.7.1807) și Hitler a făcut același lucru (prin Pactul Ribbentrop-Molotov).

Am subliniat faptul că basarabenii „n-au intrat" de bună voie niciodată în Imperiul moscovit, țarist sau sovietic. Nici măcar prin alegeri manipulate, cum au făcut țările baltice. De aceea e important faptul că ei refuză să participe la referendumul pentru un contract unional URSS, care va avea loc la 17 Martie. În felul acesta nu dau nici un fel de legitimitate apartenențelor lor în Uniune. Basarabia și Bucovina de Nord rămân țări ocupate.

În fine, am arătat că basarabenii au votat pentru unirea cu România, în 1918, atunci când eram o țară învinsă, cu mari dificultăți, ceea ce demonstrează excepționalul lor patriotism. Dacă ne cer acum un gest de solidaritate, să-l facem.

Rămâne ca Petricu să ia legătura cu Parlamentul din Chișinău. Vom rediscuta problema în lumina răspunsului ce-l vom primi. Probabil, mâine. În tot cazul, trebuie să vedem ce se va întâmpla la 17 Martie, când are loc referendumul în URSS. Un număr mic al populației Moldovei, dacă votează, ar putea să decidă soarta republicii. Mulți dintre membrii comisiei și-au exprimat mare îngrijorare. Ce facem dacă intră tancurile sovietice, cum au făcut în Lituania?

La sediul PNȚ. Suntem 13. Zece deputați, plus Coposu, Lup și Bărbuș (Diaconescu, Țepelea, Ioan Alexandru, Gabrielescu, Dumitrescu, Ștefănuț Maior, Ionescu-Galbeni, Gionea și eu). Lipsesc doar Nicoară și Klaps. Pe Klaps l-am adus până la sediu cu mașina mea, dar a refuzat să intre. Coposu ne-a relatat întâlnirea cu Andriessen și ne-a reproșat că ar trebui să ne întâlnim 10 minute înaintea fiecărei ședințe, să împărțim rolurile etc. și să dăm toată activitatea noastră pentru publicarea în *Dreptatea*.

Resping elegant, dar ferm, toate propunerile. Toți lucrau pe rupte. Suntem foarte puțini. Ne împărțim lucrul și rolurile foarte bine așa, acolo, în sala de ședințe. Să ni se dea mai multă publicitate. A rămas ca noi să-l informăm pe el, direct.

În timpul cinei vine Rodean. Pentru prima dată vine cu o propunere. Să se constituiască o societate cu răspundere limitată românească, care să lucreze pentru interesul nostru comun. Foarte împăciuitor. De nerecunoscut. Nu știu ce s-a întâmplat.

La 10.50 p.m. vin: Iurie Roșca, Cristian Popescu și Copil. Ultimul intră mâine în greva foamei pentru Basarabia.

Le relatez ce s-a petrecut în Parlament. Le cer textul invitației. În Parlament, Frontul Popular are numai 70 de mandate din 360. Deci n-ar putea obține acordul Parlamentului prin vot liber pentru ținerea ședinței comune la 27 Martie. Dar Parlamentul lor nu e în sesiune și conducerea ar fi favorabilă. Asta ar fi calea. Conducerea actuală să informeze Parlamentul nostru că sunt gata să facă ședință comună. Dar s-o facă acum, imediat. Atunci Parlamentul de la București va trebui să răspundă invitației Academiei.

Roșca telefonează la Chișinău. Lăsăm FAX-ul deschis ca să ni se trimită textul invitației peste noapte.

Dacă nu-l obțin, prestigiul meu în Parlament indiscutabil va suferi. S-a sugerat chiar că această „invitație" ar fi o provocare, o înscenare!!?

Miercuri, 13 Martie 1991

Crețu prezintă, în pauza de la Adunarea Constituantă, o cerere semnată de peste 200 de deputați, ca să nu se permită celebrarea pe teritoriul României a zilei de 15 Martie. Adică sărbătorirea Revoluției Maghiare din 1848. Dómókós Géza explică de ce UDMR-ul a organizat aceste sărbătoriri. Nu va fi nici o provocare. A vorbit extrem de nervos, emoționat. Asigură că nu vor fi sloganuri antiromânești, nici steaguri, decât cele din muzee, alături de steaguri românești etc. Au avut o ședință de organizare la Satu Mare, acum două săptămâni. Sala la Tg. Mureș și la Arad au rezervat-o deja, ca să afle, acum, că și *Vatra* a făcut-o și li s-a restituit chiria pe care au plătit-o.

Intervin Surdu și Bălănescu. Conciliant, Oliviu Gherman, din Mihai Viteazu de lângă Turda, s-a referit la bunicul lui care a petrecut 2 ani în închisoarea din Seghedin, în 1893 (!) (Vroia să spună 1894-5, deci după procesul memorandumului).

Verestóy anunță că problema sălilor închiriate a fost rezolvată. „Această serbare trebuie să decurgă fără incidente". Vorbește senatorul Văcaru ca să deplore faptul că 15 Martie este sărbătorit. Săndulescu menționează că la noi e o situație specială. O scânteie e de-ajuns. Veți putea dumneavoastră să opriți scânteia care va da foc la un butoi cu pulbere?

Szöcs Géza: Dacă s-ar interzice această sărbătoare ar fi o dovadă de infantilism politic.

Discuția a continuat aproape o oră și jumătate. Dan Lăzărescu, ca de obicei, a făcut câteva observații istorice. De altfel bune. S-a referit la marea zi de 15 Martie, când popoarele s-au ridicat împotriva absolutismului. Apoi, la felul în care s-au încurcat ițele după încorporarea Transilvaniei în Ungaria. Și nu l-a uitat nici pe Széczeny, care a susținut și doleanțele românilor.

Eu m-am mulțumit să afirm dreptul ungurilor să-și sărbătorească marea lor aniversare și sper că vor avea înțelepciunea să se organizeze așa, ca să se evite orice provocare.

După masă, la Grupul de prietenie anglo-român. Președinte e Oliviu Gherman și secretară e doamna Crăsnaru.

Michael Atkinson, ambasadorul, i-a adus pe cei doi englezi. Pe Sir William Wade și pe Anthony Bradley. Discuție plăcută, relativ interesantă. Sir William a subliniat că Titlul II al Constituției noastre e mult prea lung și repetitiv. *The american Bill of Rights is one page. You have four.*

Avocatul Doru Cosma mă duce să văd o casă frumoasă care e de vânzare. A fost, până recent, ambasada Republicii Democrate Germane. E bine plasată, „pe strada ambasadelor", dar nu mi-a plăcut. Și vor $500.000.00. Mult prea mult.

Împreună, la recepția de la Ambasada Maghiară. Am fost foarte bine primit.

Din nou la Parlament și-apoi acasă. Rodean a venit aproape imediat. Ne-am înțeles. Sper că nu mai schimbă acum. Facem două societăți. TIPOREX care va fi societate mixtă, așa cum am plănuit-o eu. Dar mai facem și o societate românească care să preia Întreprinderea IR. Va fi o societate cu răspundere limitată (SRL). Ne va aparține nouă: mie și lui. Capital mic. Eu voi avea 80% și el 20%. Această societate va închiria utilajul TIPOREX, cu o chirie fixă. Profitul se va realiza în SRL. Astfel el va avea voce egală cu mine. Eu nu-l voi putea da afară, dacă conduce bine afacerea și își va avea asigurată partea lui de 20% din profit.

Am fost, de asemenea, de acord ca din banii pentru amortizare să cumpărăm utilajul de care avem nevoie. Nu trebuia să fac această concesie. Dar, de ce nu? Eu vreau să-l stimulez și sunt gata să-i dau tratament generos atâta timp cât el creează, prin munca lui, bogăția și profitul pe care l-am făcut eu posibil prin investiția mea. Am insistat ca redacția ziarului lui să fie în același edificiu. La început a obiectat, dar, în cele din urmă, a acceptat. Va trebui să se înțeleagă ăștia doi: Rodean și Bâscă.

Pe la 10.00 p.m. sosește și Doru Cosma. Încă nu terminasem cu Rodean, așa că l-am lăsat la un pahar de vin cu Elisabeth.

Cosma nu știa, bineînțeles, că, principial, eu m-am înțeles cu Rodean. L-am lăsat să-și expună ideile. El e pentru atac. Să începem o acțiune penală împotriva lui Rodean, „pentru abuz de încredere". E convins că ar reuși. Dar va cere o perioadă lungă de probleme, procese etc. Mi-a lăsat ciorna scrisorii pe care Nicolae trebuie să o trimită, în numele RHP și a lui personal.

Nu strică să obțin o astfel de scrisoare și să o autentific la Londra. Notar public, sigiliu etc. cum le place birocraților din România. Sper că nu va fi nevoie de ea!

În cele din urmă cad obosit în pat câteva minute înainte de miezul nopții.

Joi, 14 Martie 1991

Cum ajung devreme la Cameră, intru să rostesc o rugăciune de mulțumită atotputernicului. Din nou îmi dedic viața. Nu cum o vreau eu. El să decidă. Eu doresc, doar, să-mi servesc neamul. Și Ioan Alexandru era acolo. Ne-am îmbrățișat.

Discutăm Legea bancară. Isărescu, Guvernatorul, face o excelentă expunere. Mă întreb câți dintre cei 396 de deputați l-au înțeles?

Mă întorc acasă la pauză. Deci la 11.30 a.m. Îmi aranjez hârtiile pentru participarea mea la Conferința organizată de austrieci sub președinția Vicecancelarului Riegel. Va avea loc pe un vapor pe Dunăre. Le trimit un CV și o fotografie, cum mi-au cerut. Ambasadorul Austriei, Cristopher Parisini, e încântat că am acceptat. A venit special să mă vadă. La orele 14.30. M-a sfătuit să-i vorbesc lui Vranitsky, dar mai ales lui Moch. El e catolic (să-i spun că sunt unit). E pentru țărani, căci e fiu de țăran. Eu știu că Szöcs Géza va veni. Câmpeanu cred că nu. Sper că Tökes nu va veni nici el. Ar fi păcat ca România să fie reprezentată numai de minoritari, mi-a declarat. Parisini nu e impresionat de Tökes. Îl găsește prea naționalist.

Reușim, în fine, să obținem înregistrarea societății noastre PROGRESUL. Eu intervenisem ieri, direct la biroul lui Dijmărescu. Am vorbit cu Sorin Petre. I-am spus că mi se cere un șperț. Eu nu pot să-l aprob. Sunt deputat. Trebuie să respect legea. Azi, Petre îmi telefonează să-mi confirme că totul e gata. Să vină administratorul să ridice autorizația etc. Când îi informez pe Doina Bâscă și pe Mihai Leu de convorbirea cu Sorin Petre, îmi spun, râzând, că ei au obținut aprobarea plătind 200 de mărci germane ca șperț.

Am fost furios. N-are importanță cine a obținut aprobarea. Eu i-am interzis Doinei să dea șperț. Trebuie să începem să schimbăm sistemul. Și eu trebuie să fiu primul care s-o fac.

Mircea Toma, cel care a furat camionetele, n-a apărut. Sandu Pobereznic, da. Dar el pretinde că nu mai are nici în clin, nici în mânecă cu acest escroc.

La Otopeni toată lumea mă recunoaște. Doar inspectorul la vamă - un tânăr foarte ursuz - m-a făcut să deschid toate geamantanele, inclusiv „diplomatul" meu. I-am mulțumit, elegant, când a pus ștampila. Nici o umbră de zâmbet sau de recunoaștere. FSN-ist înfocat, mi-am zis.

În sala de așteptare, nenumărați oameni au venit la mine. Să-mi strângă mâna; să mă cunoască, personal; să mă asigure că au votat pentru mine etc. etc. De asemenea, Punch Green, ambasadorul SUA, ne-a spus cu voce tare că soția lui *just loves you, Elisabeth.* Apoi, ambasadorul Elveției, *Chargé d'Affaires* al Liberiei, Kelly, și alți diplomați mai minori în rang. Remarcabil. Adevărat test de popularitate.

Scriu toate astea la sfârșitul zborului, de la București la Zürich. Îmi dau seama cât de importantă - cât de esențială - este o astfel de întrerupere a vieții mele normale, astăzi, în România. Ar fi greu să-mi păstrez echilibrul, sănătatea mintală, fără o călătorie ca asta.

Abia după o oră de zbor am început să mă simt mai relaxat, mai liber, chiar dacă nu cum mă simțeam înainte de a lua monumentala decizie de a mă întoarce în țară, ca să-mi servesc neamul cât pot eu mai bine.

Val Saint vine să ne vorbească. El e din Seattle. Îmi spune că va candida la Președinția României la următoarele alegeri. A plecat din România acum 14 ani. E evanghelist. Are în spatele lui - ne spune - finanțe importante americane și mare sprijin în Congresul american. E sigur că într-o confruntare cu Iliescu el câștigă fără nici o greutate.

Omul e exaltat, bineînțeles. Ne-a făcut impresia unui entuziast, dar pueril patriot. Dar ce poți să știi?! Dacă românii l-au ales pe Iliescu în Mai anul trecut, Val, pe numele lui adevărat, Valeriu Șeitan, are 37 de ani. Deci nu trebuie să se grăbească. Are toate șansele să fie ales Președinte al României. Dacă nu la proximele alegeri, poate ceva mai târziu. Când se va maturiza. Presupunând ca asta s-ar putea!

Șeitan, mi-a explicat el dezarmat, înseamnă drac pe turcește. De aceea mi-am schimbat numele în SAINT.

Dar cum pronunți numele în românește?

Seint, așa, ca pe englezește.

N-am reacționat.

Duminică, 17 Martie 1991

Trei nopți și două zile. Atâta am stat în Zermatt. Ce pace! Ce liniște înviorătoare! N-am schiat. Prea multe de făcut și nu mă simt prea bine. Aritmia e acum permanentă. Ceea ce înseamnă că obosesc repede.

Vineri seara am luat cina cu grupul adus de Peter și de Paula Backwith, la Hotelul Mont Cervin. Foarte plăcut. Ieri am stat acasă toată ziua.

Acum sunt în trenul care merge la Brig, unde voi schimba ca să

ajung la Geneva.

Cu trenul de Versoix. Ajung la ei cu 5 minute înainte de ora convenită, deci la 12.55. Mi-a deschis ușa un om de serviciu pe care nu-l mai văzusem înainte. Dar ei mă așteptau deja. Foarte prietenoși. Regele, în special. El, care de obicei prezintă o față gravă, chiar încruntată, și e monosilabic, de astă dată zâmbea cu ușurință și mai povestea ba una, ba alta.

Cu Stănculescu n-au discutat nimic precis. Abia am încheiat schimbul de politețe și a trebuit să plece. Să tot fi fost împreună 15-20 de minute, mi-a spus Regele. Ana insistă să vorbim în românește: *Go on, I understand perfectly well.*

Și când părea că nu înțelege tocmai bine repetam totul în englezește.

Le-am vorbit de Sofia, care o rupe bine în limba română și are un bun accent.

Da, ea are un excepțional talent pentru limbi. Nu ca mine, mi-a spus Regina. Irina a fost foarte impresionată. Acum am o țară. Toată viața a fost doar o „idee", ar fi declarat ea la întoarcerea ei din România. Interesant. Îmi aduce bine aminte de cina din casa Siminei Mezincescu. Eram lângă Irina la masă. Era foarte tăcută.

Știrea cea mare e că a reușit să obțină promisiuni precise pentru înființarea unui post de televiziune independent în România. Nu mi-au spus cine, dar se duce din nou în America pentru acest lucru, foarte curând.

Le-am povestit cum s-au petrecut dezbaterile la Constituantă când am cerut un referendum. Și am râs împreună, când i-am informat că Radu Câmpeanu a devenit acum mare monarhist. Dar atunci a refuzat să ceară un referendum. Doar pe Dan Lăzărescu l-am convins să menționeze acest deziderat, printre altele.

La plecare, Regina Ana a făcut imprudența să-mi mulțumească pentru activitatea mea în România. N-am putut rezista: Nu fac nimic pentru dumneavoastră. Ca și dumneavoastră, fac ce pot pentru România, pentru poporul român.

Cred că nu i-a plăcut prea mult. Dar e bine s-o știe. El n-a zis nimic. Dar m-a auzit.

Elisabeth a apărut la TGV în ultimul moment. Am crezut că n-a reușit să prindă ultimul tren din Zermatt.

La Paris ne-a așteptat Ioana. Am luat cina la restaurantul L'Européen, vis-à-vis de Gare de Lyon.

Stăm la ea peste noapte.

Luni, 18 Martie 1991

Ne sculăm la 6.00 a.m. Luăm micul dejun cu Alexandru. Vorbește acum în englezește. E sigur că va fi bilingv. Și a început să îngâne câteva cuvinte și în românește. Eu țin foarte mult la acest lucru.

Masa cu Iain McIntyre. A fost numit într-un post de mare răspundere la sediul Băncii, în Edinburgh. Va instrui tinerii manageri ai tuturor filialelor Băncii Scoției. Cu alte cuvinte, îl pregătesc pentru postul de vârf pentru că el întrunește manageriatul tuturor filialelor, în următorii doi ani, el îi va cunoaște pe toți. Cu succesul avut de el aici la Londra, e clar că înțelepții Băncii Scoției îl pregătesc să-i ofere Președinția foarte curând.

Sunt încântat de acest lucru și-l felicit. Sunt trist că nu se va mai ocupa de problemele mele financiare.

La Recepția Primului Ministru John Major, totul merge bine. Am putut să-i vorbesc lui în primul rând. I-am pomenit de sprijinul ce mi-a dat Margaret Thatcher. A înțeles cine sunt. Ăsta-mi era scopul principal. Să fac legătura cu el. Am vorbit apoi cu Kenneth Barker. Nu mi-a arătat atenție deosebită. Cu Peter Blaker, ca de obicei, foarte prietenos. Era cu noi alt deputat al cărui nume îmi scapă. În fine, cu Ministrul Michael Howard. L-a interesat foarte mult tot ce i-am spus despre situația din România. Se spune, de altfel, că familia lui în parte se trage din România. E evreu. Nu l-am întrebat care-i este legătura cu țara noastră și el n-a menționat-o.

John Beckwith m-a prezentat lui Laing și altor mandarini ai industriei de construcții. Michael Langelon m-a prezentat tatălui său - tip impresionant - cap mare economic.

Marți, 19 Martie 1991, Londra

Dimineața la doctor. Îmi dă certificat de sănătate. Ieri am fost la dentist, care mi-a spus că trebuie să-mi opereze gingiile. Prânzul cu John Beckwith, Graham Bowes, David Walsh și Nicolae. E ziua de naștere a lui John. A împlinit 44 de ani. Cădem de acord asupra tuturor problemelor de afaceri ce avem împreună.

Miercuri, 20 Martie 1991

Ziua începe la 6.40 când dau un interviu pentru L.B.C. Angela

Rippon îmi pune întrebările la telefon. Ieri a fost ziua Budgetului. Norman Lamont s-a prezentat bine. Toate celelalte știri au trecut, automat, pe planul al doilea. La București, Vătășescu și Stolojan și-au dat demisia. Pentru că Iliescu a insistat să nu se aplice integral liberalizarea prețurilor. Cei doi, pe bună dreptate, insistă asupra majorării prețurilor. Fără asta e imposibil să transformi economia. Dau o conferință de Presă, la F.P.A. De asemenea, un interviu la Secția Română BBC, cu Doamna Obreja. Cu taxiul, apoi, la Bush House unde mă primesc pentru programul BBC World Service 24 hours. Vorbesc în special în legătură cu demisia celor doi miniștri la București. Ca de obicei, exprim scepticism în ce privește capacitatea guvernului Roman de a găsi o soluție. Situația economică rămâne gravă și se va înrăutăți. Nicolae, care era cu mine și a ascultat interviul, l-a găsit foarte bun. *Punchy and you ended up on the up-beat.*

Cu Nicolae la restaurantul Manzi's și, de acolo, la cardiologul meu Dr. Peter Nixon. Aritmia e acum permanentă, îi spun. Ce e de făcut? Iau medicamente sau abandonez toată activitatea mea?

Nixon e sigur că aritmia se datorește faptului că sunt prea activ și nu am zi de odihnă absolută. Bunul Dumnezeu nu degeaba a decretat odihnă absolută a 7-a zi. Ai prea multă adrenalină în sânge. Mi-a dezvoltat teoriile lui. Din păcate, mi-e imposibil să prevăd situația în care aș putea avea repaus absolut, o zi întreagă. Mi-a dat digoxin. Sunt pilulele ce mi-au fost prescrise și de Doctorul Coomes.

Joi, 21 Martie 1991

Călătoresc cu avionul Swissair. Vecinul meu e cetățean elvețian de origine maghiară, Gyarmathy. Cunoștea bine problema Transilvaniei. E normal să ai o universitate în limba maternă pentru o populație de 2 milioane de oameni. Asta vor ungurii din România: reînființarea universității Bolyai. Mă recunosc oamenii. Un tânăr japonez de la ambasada lor vorbește foarte bine românește. Cu accent bun. Remarcabil. Îl cheamă Fukui Yasuhiro, ceea ce înseamnă: Izvor de Noroc - Om sănătos. Am nevoie și de una și de alta.

Un român canadian, Radu Bălan, vine în România pentru studii și proiecte pe care guvernul canadian dorește să le finanțeze. Îi interesează Copșa Mică, de exemplu. Mediul înconjurător. I-am vorbit de Turda. N-ar strica.

Acasă numai probleme. Societatea PROGRESUL nu merge pentru

că pe ziua de 25 Ianuarie s-a înregistrat deja acest nume. Banca Albina nu merge, pentru că foști acționari din Sibiu vor ei acest nume. Deci, trebuie să luăm toate formalitățile de la început.

Doina Bâscă pare foarte deprimată. Nu e de mirare, de fapt.

Au avut două eșecuri în lipsa mea. Numirea unui deputat pentru Consiliul Europei. Nici *Vatra* și nici noi, PNȚ, nu cedăm. S-a pus atunci la vot. Diaconescu l-a indicat pe Gabrielescu. A pierdut cu brio. Dacă m-ar fi numit pe mine candidat, până și FSN-ul m-ar fi acceptat, îmi spune Klaps. Eșecul Partidului e mai mare, dar și al meu e real. Diaconescu pur și simplu n-a vrut să mă numească pe mine. Eu, elegant fiind, l-am pus pe Gabrielescu înaintea mea în scrisoarea de nominație. Asta a fost scuza lui Diaconescu.

El îmi spune că Gabrielescu n-a vrut să-mi cedeze prioritatea, când s-a constatat că amândoi nu puteam fi numiți. (Unul la Consiliul Europei și celălalt la CSCE.)

Intervenția mea în Parlament pentru ședința comună la Iași, pe 27 Martie, a fost publicată de *România Liberă*. A avut bun ecou. Dar Coposu n-a dat-o la publicare. Paul Lăzărescu n-a știut nimic de ea, când Cristian Popescu l-a întrebat la telefon. La programul BBC World Service 24 hours interviul mi-a fost luat de Max Eastman, dar printre organizatorii programului am găsit și o româncă, pe Oana Lungescu. Firavă, urâțică, cu ochelari etc. Dar foarte inteligentă. Ești o excepție printre români, i-am spus, vorbești englezește foarte bine.

Vineri, 22 Martie 1991

Interviu cu Bob Wybre de la *Glasgow Herald*. Mă întristează cazul tinerei Ileana Baboș din Turda. Vrea neapărat să intervin pentru ea ca să poată merge imediat în Franța. N-o pot ajuta. Ambasadorul Parisini îmi organizează imediat viza pentru Masa Rotundă ce va avea loc la Viena pe un vapor. E conferința care are drept subiect problema minorităților.

Minodora Ilie îmi relatează cum un oarecare Mihai a venit din partea lui Bratu, cu mulți dolari pentru PNȚ. Ei cer întinerirea cadrelor și să nu mă mai adopte candidat la Președinție.

Vorbesc cu Directorul General al Vămilor, Bădescu, și cu Bomboș, judecătorul care ne-a făcut dificultăți cu înregistrarea societății comerciale *Progresul*. Seara îmi ia Doamna Neagu un interviu pentru Rompres.

Sâmbătă, 23 Martie 1991

Primul interviu cu *Tinerama* (Sorin Paliga). Îmi spune că poetul Cezar Ivănescu e foarte bolnav: Consecințele mineriadei.

La parastasul pentru sora lui Coposu, la Cimitirul Bellu. Multă lume. N-am stat mult pentru că mi-au trimis pe al doilea șofer să mă duc la întrunirea publică pentru Societatea Chișinău-București. Gavrilă Copil vorbea când am sosit. M-au recunoscut imediat și au început să scandeze Rațiu. Apoi Regele Mihai. Și multe alte lozinci. M-am urcat pe tribună. Mi s-a dat cuvântul, după ce Copil m-a prezentat drept urmașul lui Nicolae Rațiu care l-a îmbrățișat pe Horea, când a fost rupt pe roată, și al memorandistului. *Rațiu, Rațiu* etc. din partea mulțimii.

Sunt fericit că mă recunoașteți, am început în uralele din toate părțile. Din presă, o anumită presă (*Phoenix, Renașterea Bănățeană)*, eu sunt ungur și mă cheamă János Rácz. Iar după *Azi* și *România Mare*, mă cheamă John Rațiu...

Cum pronunțam numele uneia din aceste publicații, cum reușeam să stârnesc reacția mulțimii. Le-am povestit cum mi s-a trezit conștiința națională când am pierdut Basarabia în 1940 etc. Memoriul meu despre aceste teritorii pierdute, broșura *Why is the Romanian Army Fighting ?* și cele două momente marcate de mine în 1962, la o sută de ani de la pierderea Basarabiei, în *THE GUARDIAN* și *OBSERVER,* și la 50 de ani de la unirea din 1918 prin broșura *Bessarabia - A Romanian Land.* Și am încheiat printr-o perorație pentru unitatea națiunii române și democrație adevărată. Am pomenit, în treacăt, și invitația de a avea o ședință comună a celor două Parlamente la Iași pe ziua de 27 Martie. Trecerea mea prin mulțime, atât la venire, cât și la plecare, a fost, cred fără exagerare, triumfală. Mă sărutau, mi-au dat flori, mi-au sărutat mâinile, imposibil să evit presiunea mulțimii.

La prânz cu Pușa. S-a mai liniștit. Ieri era foarte aferată de felul cum este tratată în casa noastră.

Mă înțeleg cu Rodean. Fac o nouă concesie. În felul acesta va primi 25% din profitul realizat, nu 20% cum fusese intenția noastră. Dacă se ține însă, de ce convenim, sunt mulțumit. E o ultimă încercare.

Vorbesc cu Doina. Ea e dezamăgită: E ca Rasputin. Vă fascinează și vă hipnotizează ori de câte ori vă vede, îmi spune.

Îi cer să colaboreze. Trebuie să mergem înainte. Altfel trebuie să abandonăm proiectul. Nu mai scoatem ziarul. A acceptat, dar avertizându-mă că voi fi înșelat. I-am cerut să nu mai reînvie morții.

Trebuie să mergem, pozitiv, înainte, până la proba contrarie.

Tocmai mă pregăteam să mă așez la cină, când vine Cornel Coposu cu Marius Lupuțiu. Diverse afirmații. Întâi cu plecarea mea la Viena pentru conferința asupra minorităților. Apoi despre banii pe care i-am dat Partidului. Spune că nu le-am dat decât 3.900.000 lei, bani pești. Eu știu categoric că le-am dat 5 milioane. Cine a mai dat cât am dat eu ?, i-am întrebat. Și alte multe reproșuri: veleitar, nu fac nimic pentru Partid. De ce nu susțin *PATRIA* la Cluj. Să le dau 30.000 lei. Nici prin minte nu-mi trece.

Le voi tipări ziarul, dacă mi-l dau gata făcut, în zaț după calculator. Îl chemăm la telefon pe Nelu Boilă, care afirma că eu nu vreau să-i ajut. Repet, în auzul tuturor, că le tipăresc 5-6, până la 8 numere. Dacă nu acoperă cheltuielile, vom sista publicarea. Să aducă zațul și tipărim ziarul în aceeași zi. Omul care-l va aduce, va putea lua cu el ziarul gata tipărit.

Și-apoi discutăm aproape interminabil cazul Klaps. De ce-l susțin? El vorbește în numele meu. Degeaba zic că o face pe cont propriu, și fără sprijinul meu.

Duminică, 24 Martie 1991

Zi excepțional de frumoasă. Ion Crișan de la *Cațavencu* îmi ia un interviu. Merg cu Felicia Roșeanu să vedem casa care aparținuse odată lui Titulescu. Acum moștenitoarea e Maria Alga Bălașa Cocea, fiica lui Gina Manolescu-Strunga. Arată bine pe dinafară. Locuiește în ea o doamnă Enescu, metresa lui Bobu. N-a răspuns la sonerie. Evident, ne-a văzut. Locatarii din casele din curte, unde locuia pe vremuri personalul, ne-au confirmat că doamna Enescu era în casă. Doarme târziu, Duminica. Și n-a ieșit din casă. Am tot sunat, dar în zadar.

Mobila e foarte frumoasă. Au luat tot. Doamna Cocea ar vrea 300.000 de dolari pe casa ei. Mult prea mult, dar prima problemă de rezolvat e obținerea casei.

Câteva minute înainte de 13.50, cum fusese programat, sosesc la Otopeni.

Larry Napper de la Ambasada SUA, cu diverși diplomați și militari americani, în sala pentru demnitari. Avionul a aterizat exact la timp. Ne-am dus cu toții să-l primim pe Președintele Parlamentului O.T.A.N.-ului, Congressman-ul Charles Rose. Era însoțit de un Senator din Delaware și de alții, toți americani. Noi eram 4 senatori și

4 deputați, în frunte cu Gherman și Ionescu-Quintus.

S-au luat interviuri. Eu am fost lăsat ultimul, pentru că au ținut mult să-mi ia un interviu mai lung pentru transmisiunea în limba engleză a Postului de Radio București. M-au întrebat și de vizita mea în Anglia și ce-am vorbit cu John Major. În realitate, prea puțin. Importantă a fost prezența mea la recepția de la 10, Downing Street.

Lungă discuție cu Doina Bâscă. Rivalul dumneavoastră va fi Ion Țiriac, la alegerile viitoare. „El face mult pentru țară. Dumneavoastră ce faceți ?"

Degeaba i-am spus că am adus ajutoare de peste 10 milioane de lire sterline. Numai cele venite din Anglia. La biserici, la partid, la spitale și cam peste tot.

„Nimeni nu știe. Trebuie să faceți ceva spectaculos. O universitate. La Cluj, de exemplu".

M-a criticat, apoi, pentru că n-am dat destui bani Partidului. De ce nu le-am donat lor tipografia ? Și că trebuie să finanțez Congresul.

Doina, de fapt, nu e pentru mine. Îl preferă pe Coposu.

În avion spre Viena citesc ce mi-a dat Rodean. Iarăși a schimbat înțelegerea. În contractul propus de el între TIPOREX și RHP, aceasta va primi numai 34% din profit și nu 50% cum ne înțelesesem cu o zi înainte. Omul e extrem de lacom. Nu mai știu ce să fac. Îndată ce ajungem la o înțelegere, o schimbă. E un fel de Dinu Daponte. Mult mai rău și de mai mari proporții.

La Viena (Swechat), mă așteaptă Peter Terzer. Vorbește foarte bine românește. Îl așteptăm și pe Ian Taylor, P.P.S.-ul lui William Waldegrave.

Ne instalăm pe vaporul MOZART, ancorat pe Dunăre. Foarte elegant. Ne primește Vicecancelarul Austriei, Josef Riegler. El e Președintele *Oesterreichische Volkspartei.*

Cina cu deputatul RPR, Jean-Claude Mignon și cu Philippe Martel, consilier diplomatic al Secretarului General RPR.

Mignon a fost cu mine la Cluj, când am semnat cartea mea la Biblioteca Universității. O admiră pe Doinea Cornea, dar e de acord cu mine că n-ar fi înțelept să ieșim din Parlament.

Petrina îmi trimite o carte de vizită. E aici și vrea să mă vadă. Aranjez să fie și el invitat la cină. Apoi, mergem să-l vedem pe Riegler (împreună cu Terzer, și-l luăm și pe Petrina cu noi).

Îi vorbim de planul lui Sârbu. E de acord să ne sprijine. Vom trimite

țărani aici și vom duce utilaje agricole la trei sate din România. (Am remarcat că nici unul din ele nu e în Transilvania.) Să fie un fel de mostre - Modelul Austriac - a ce se poate face în agricultura privatizată.

Găsesc înțelegere. Cred că ne vor ajuta.

După aceea întâlnim în holul dintre restaurant și bar pe grecul Avramopoulos, consilier politic al lui Mitzotakis. Petrina îl cunoștea dinainte.

Cu britanicii la bar, la un pahar de vin. Ian Taylor, Derek Prag, MEP, Sir Christopher Pront (Președintele Grupului Democratic în Parlamentul European), Turner, MEP, și Christopher Jackson.

Toată lumea e de acord că problema minorităților naționale devine presantă într-o Europă reconstruită. La aeroport m-a primit, cu mare efuziune, admirație etc. Alexandru Chiser. Mi-a arătat, mândru, scrisoarea semnată de Coposu că el reprezintă PNȚCD în Viena. Omul e foarte simplu. Zidar de meserie. Actualmente șomer. Total necorespunzător pentru funcția dată lui de Coposu. Om de treabă. Să susțină Partidul, dar nu să ne reprezinte.

Luni, 25 Martie 1991

Ședința de deschidere a Conferinței Minorităților organizată de *Masa Rotundă Europa*. Vorbește întâi Vicecancelarul Austriei, Josef Riegler. Elțîn n-a venit. Președintele Conferinței, Erhard Busek, vorbește în locul lui. Apoi, Dr. Winfried Lang.

Discuție lungă până la prânz. Iugoslavii au dovedit cât de divizați sunt.

După masă subiectul dezbaterilor e intitulat: Nationalitătile sunt elementele reconstructiei europene. Vorbesc întâi Heinrich Neisser, ca președinte și profesorul specialist în materie de la Universitatea din Viena, Dr. Gerald STOURZH. Apoi Wilfried Marttens, prim-ministrul Belgiei.

Imediat după aceea, mi se dă cuvântul. Am textul înregistrat pe bandă. Ascultându-l, sunt mulțumit. Poate pentru prima dată în viața mea. Căci, de obicei, sunt foarte dezamăgit, când îmi dau seama câte lucruri importante n-am menționat și cât timp mi-am pierdut cu altele, mai neînsemnate. În esență, am respins ideea ungurilor (Geza Entz, Ministru de Stat la Președinția guvernului). Ei vor autonomie în secuime. Eu am demonstrat că autonomia, în cazul nostru, cel puțin,

duce la șovinism. Am pledat pentru drepturi absolut egale, la toate nivelurile, și la o autentică descentralizare.

Ceea ce înseamnă că oriunde o naționalitate are majoritatea, ei au puterea de decizie. Dacă însă, se trage o frontieră în jurul unei regiuni autonome, tot ce realizezi se rezumă la șovinism. Adică transformi minoritatea națională în majoritate locală și promovezi intoleranța. Adevărat dezastru. Așa nu se poate trăi împreună într-un stat multinațional.

Foarte clar, m-am opus regiunilor autonome, etnice.

Vecinii mei din Suedia și din Elveția m-au felicitat cu efuziune. Eu aș fi spus exact același lucru, mi-a declarat elvețianca.

Petrina a avut o bună inițiativă. Să includem Moldova în rezoluția finală. Am făcut niște amendamente. L-am trimis la țările baltice, Danemarca etc. să obțină sprijinul lor. S-a făcut. Interviuri, discuții, legături. Interesant.

Masa cu Ian Taylor, Amelie Turner și Dr. Raimond Solonar, Secretarul General OVP. I-am vorbit de nevoia noastră de bani pentru Congres.

Marți, 26 Martie 1991

Ministrul de Externe al Austriei, Alois Mock, ia președinția ședinței. Vorbesc Profesorul Felix Ermacora și Președintele Republicii Bosnia-Herțegovina, Dr. Alija Izetbegovic. Subiectul ședinței: Minoritățile - element pozitiv (bogăție), sau negativ (exploziv) în Europa de mâine ?

La discuția ce a urmat au luat cuvântul și cei doi unguri, Tökés László și Szöcs Géza. Iarăși au exagerat. Mare discuție pe chestia naționalităților din Balcani. Între sârbi, croați, sloveni și albanezi (Kosovo). Și între greci și macedoneni.

În fine, ajungem la discutarea Declarației Conferinței.

Mi-a venit rândul foarte devreme căci amendamentele mele au fost incluse în proiectul de Declarație.

Am cerut ca suveranitatea Moldovei să fie recunoscută, nu numai a țărilor baltice. În două locuri. Ambele la punctul 2. Prima dată reprezentanta Sovietelor a obiecționat. De ce să se numească Moldova. Sunt și alte republici în Uniunea Sovietică care și-au declarat independența. Ea înțelege, a zis, că se susține dreptul țărilor baltice pentru că acest lucru a fost pe larg discutat. Dar problema Moldovei n-a fost discutată.

Am arătat că eu am ridicat-o și că ea trebuie menționată pe nume pentru că Gorbaciov în numele URSS-ului a denunțat Pactul Molotov-Ribbentrop. Consecința logică, deci, e să fie și Moldova recunoscută ca stat suveran.

S-a găsit un compromis, în cele din urmă, căci reprezentanta Sovietelor a tot revenit cu obiecțiunile ei. Moldova a fost menționată totuși pe nume, arătându-se că s-a instalat un guvern legitimat de popor, ca de exemplu în Moldova și în alte republici din Uniunea Sovietică.

La al doilea pasaj, unde se vorbea de recunoașterea suveranității statelor baltice și a Moldovei, Doamna Rosa Isa-Kogna Otumbajeva n-a cedat. Era gata să accepte să se vorbească de țările Baltice, dar nu de Moldova.

Urma ca întreg paragraful să fie scos. A intervenit olandezul Wim Van Velzen cu o formulă în care se exprima speranța că aspirațiile la suveranitate deplină să fie realizate. Fără a mai menționa pe nume nici statele baltice și nici Moldova.

Joi, 28 Martie 1991

M-am întors, ieri, la București. Sunt întâmpinat la aeroport de Gigi, Mihai și Pușa. Primul mă informează că Rodean nu se va întoarce decât săptămâna viitoare. Sunt foarte necăjit, bineînțeles.

Dar Rodean vine. Exact cum mi-a promis.

Unde mă uit, doar probleme. Trebuie să mă țin tare. Frustrarea e extraordinar de mare. Totul tărăgănează. Numai obstacole și necinste.

Azi dimineață, în Parlament. Diaconescu ține să-mi explice cum am pierdut locul în Consiliul European. Explicație puerilă: Chiar dacă te puneam pe Dumneata, Parlamentul tot vota împotriva noastră, a PNȚCD. Ridicol, toți cei care mi-au vorbit, mi-au indicat altfel.

Dau interviuri și vorbesc cu reprezentanții firmei Coopers&Lybrand, experții angajați de guvern ca să ne sfătuiască asupra redresării economice a țării. Evident, vroiau să ne învețe ceva. Nu doar să ne informeze ei pe noi.

Le-am dat analiza mea.

Dar le-am spus că guvernul actual nu va putea avea credibilitate în Occident. Deci, chiar dacă aplică ideile mele, investiții masive occidentale pentru profit nu se vor face.

Seara vine Prof. Stanciu adus de Doina. Și-a înaintat cererea pentru

ocuparea Catedrei ce am înființat la Georgetown University. Mi-a plăcut omul. Îi voi cere să vină să lucreze pentru mine, o dată ce eliberez subsolul de calculatoare.

La prânz, Rodean mi-a adus contractul amendat ca să satisfacă dorințele mele. Mi-a adus și 300.000 de lei, parte din datoriile lui.

Ziarele în ultimele zile m-au atacat pentru ceea ce am spus la Londra și au menționat nefavorabil că m-am dus la Viena, alături de Tökes și Szöcs.

Vineri, 29 Martie 1991

Sala era pe jumătate goală în Parlament. Se cere apelul nominal. Dan Marțian, însă, manevrează lucrurile în așa fel ca să se dea cuvântul deputatului FSN-ist Olteanu. Îl cheamă. Olteanu, ioc. În loc să treacă la apel, iarăși tergiversează Marțian lucrurile, ca să câștige timp. În fine, apare Olteanu. I se dă cuvântul imediat. Citește un text pregătit, plin de invective și neadevăruri la adresa Regelui Mihai, care a anunțat la o conferință de presă la Geneva că se întoarce în țară de Sf. Paște, ca să-și reia tronul.

Tămbălău. Au vorbit mulți. Printre ei Sorin Botez, eu și alții. Ștefan Cazimir a făcut glumele lui pe socoteala monarhiei. Radu Berceanu m-a atacat pentru declarațiile mele de la Londra și Mischie m-a făcut responsabil pentru „destabilizarea economiei și a păcii interne, chiar mai mult decât Regele Mihai și Monarhia" !?!

Când am luat cuvântul, am afirmat că Regele e un bun român. Cetățean român fiind, nu văd de ce să fie oprit să vină în țară. A vorbit și Gheorghe Răducanu, țiganul. Cea mai grea perioadă pentru țigani a fost în timpul domniei lui Mihai, a declarat el: deportări, persecuții etc.

Petru Maior a vorbit bine, înflăcărat. Ai noștri toți au respins acuzațiile că Regele Mihai i-a adus la putere atât pe legionari, cât și pe comuniști.

Diaconescu a ținut să-mi vorbească, să-l dezavuez pe Klaps, să accept structura actuală a conducerii partidului nostru și eu să fiu candidatul partidului la Președinție, la viitoarele alegeri. „Toată lumea spune că Dumneata îl pui pe Klaps să facă campanie împotriva lui Coposu. Dacă ar face-o de unul singur, nimeni nu l-ar lua în seamă".

I-am repetat și lui, ceea ce am spus tuturora, că eu nu mă pretez la un asemenea joc. Noi avem nevoie de recunoaștere internațională. Pentru asta trebuie să avem alegeri libere, anticipate, la Partid. Eu am

o conștiință. Am venit în țară să fac ceva. Nu să tai frunză la câini. Te invit eu să vii la Londra pe cheltuiala mea, să vezi cum e viața mea acolo. Eu sunt credincios. În fiecare zi mă rog lui Dumnezeu. Nu voia mea, ci voia Ta să fie, Doamne!, zic întotdeauna. Eu nu vreau nimic. Nu cer nimic. Știu că v-ați opus numirii mele la conducere. E dreptul vostru. Dar eu trebuie să recunosc că lucrurile nu merg bine în Partid. Nenumărați oameni vin la mine să-mi spună acest lucru. Tuturora le spun că trebuie să rămânem uniți. Eu voi accepta orice poziție mi se oferă de Partid, la Congres. Și am terminat: Eu l-am considerat pe Coposu frate, toți acești ani de exil. Dar să știi că impresia pe care o face în Occident nu e întotdeauna pozitivă. Noi trebuie să ne gândim cum putem face partidul capabil să preia puterea, să aibă o imagine de biruitor, atât intern, cât și extern.

E important ca cei care au suferit ani lungi de închisoare să fie la cârma Partidului, a fost reacția lui.

Poate are dreptate. Dar nu cred. I-am spus chiar că am fost invitat să mă duc la Zalău, în circumscripția lui electorală. Am refuzat. Pentru că e circumscripția lui Cornel Coposu.

L-am dus apoi acasă cu mașina. Locuiește într-un bloc, foarte aproape. Minodora Ilie i l-a găsit. Nou-nouț.

După masă la orele 5.00, la Muzeu. Întrunirea Sectorului 4 PNȚCD, organizată de Minodora Ilie. Ne pune pe toți trei: Coposu la mijloc, flancat de Diaconescu la dreapta lui și de mine. Vorbește de Sf. Treime (!?) și de triumviratele din Roma Antică.

Trebuie să fim uniți. Ăsta e mesajul ei. De altfel, nu prea vorbește bine. Prea înflorit și declamativ.

Adunare bună, dar nu excepțională. Discursurile lor, competente dar pedestre. Doar eu i-am trezit puțin din amorțeală. Un discurs bun trebuie să fie scurt. Ca rochia unei fetișcane. Cu cât mai scurt, cu atât mai bine. Apoi, după o scurtă pauză în râsetele și aplauzele generale: Dar trebuie să acopere esențialul, am strigat ca să mă audă deasupra aplauzelor de-a dreptul dezlănțuite.

Esențialul a fost deja acoperit, am continuat și m-am concentrat asupra a două puncte. Guvernul a eșuat. Situația actuală e un dezastru pentru națiune. Am repetat analiza ce am făcut în campania noastră electorală și că noi avem nevoie de investiții masive din Occident „pentru profit". Altfel nu ieșim din cercul vicios de sărăcie în care ne găsim. Roman s-a convertit la acest program. L-a anunțat. L-am felicitat, dar

Roman nu poate să aducă Occidentul pentru că n-are credibilitate.

Întreprinzătorii occidentali nu-și vor risca capitalurile într-o țară unde democrația nu există. Deci, stabilitatea și continuitatea regimului rămân iluzorii.

Au vorbit, apoi, Mânzatu și Nica Leon. Bine. Nimic excepțional. Ambii cam dezlânat, așa cum se vorbește în România. Am reținut doar că Mânzatu regretă că nu s-a apropiat de noi mai repede. Nica Leon s-a plâns, implicit, cu nu e primit în PNȚCD. Dacă am înțeles bine!?

Am semnat cărți. Adusesem un pachet de 50. Patru din ele au fost sechestrate de Minodora (pentru nevasta lui Diaconescu, Mânzatu și nu mai știu cine). Toate celelalte au fost vândute fără ca să satisfacem cererea.

La sediu, toți cei menționați aici, minus Coposu. Mânzatu iarăși și-a pus cenușă în cap.

La orele 8.00 seara m-am dus la sediul presei străine. Recepție dată de Presa Britanică. Toți corespondenții ziarelor și agențiile lor londoneze de față. L-am cunoscut pe Peter Humphrey, reprezentantul „Reuters" care tocmai și-au deschis un birou la București.

Sâmbătă, 30 Martie 1991

Cu Paul Anghelescu toată ziua. Întâi mergem la Giurgiu. Sosim devreme. Mergem întâi să văd portul. Vis-à-vis e Ruse, în Bulgaria. Dunărea e lată, majestuoasă, dar apă multă n-are. Încă nu s-au topit zăpezile la munte, în Centrul Europei.

Vreo 300 de oameni în audiență. Îmi fac datoria. Nimeni nu m-a atacat.

La sediul partidului ni se dă un sandvici și un pahar cu whisky.

Lunca Dunării numai șes. Pământ excelent. Grâul de iarnă e deja verde. Cât vezi cu ochii. În Alexandria suntem așteptați de Poliție. Ne conduc până la Centrul Cultural. Mare mulțime în piață. Le vorbesc din balcon, după ce fusesem dus în alai, cu strigăte de Rațiu, Rațiu, Regele Mihai.

Le-am vorbit ca în campania electorală. Ovații etc. Vreo 500 de oameni. În aripa stângă a mulțimii, cum priveam, să tot fi fost vreo 50 care nu aplaudau. I-am angajat eu în dialog. A fost unul care m-a atacat cu voce tare, dar n-a găsit sprijinitori. Chiar în colțul ăla tăceau. Nu mai mult.

Ne-au dat o masă pe urmă. Copioasă, cum e obiceiul aici.

Am sosit acasă pe la 7.30 seara. M-am culcat fără să mai cinez.

Eram foarte obosit. Mă întrebam cum pot eu să mă mai gândesc la o campanie electorală în toată țara!?

Gânduri negre. Poate e mai bine să abandonez lupta. Dar ce fac cu cei care-și pun speranțele în mine? și câți sunt aceștia? Dacă-s mulți trebuie să continuu lupta, orice s-ar întâmpla cu mine.

Duminică, 31 Martie 1991

E ziua Floriilor. De altfel, am adus multe flori cu mine ieri. Astăzi am primit altele. Inclusiv ramuri subțiri de salcie cu frunze abia mijite.

Corneliu Mocanu, de la Rompres, a primit însărcinarea să trimită fotografiile a 6 personalități din România pentru „EUPRA Press" din Frankfurt: Dan Marțian, Alexandru Bârlădeanu, Radu Câmpeanu, Dómókós Géza și Ceontea, pe lângă mine.

Profesorul Emil Balaure din Iași. Să merg acolo. Vor organiza întrunirea în Sala Teatrului Național. Directorul Mihai Ursachi e președinte de onoare UMRL și mare admirator al meu. Balaure vrea apoi să organizeze o Universitate particulară, la Iași și să-i spună „Ion Rațiu". Deși m-a asigurat că e perfect fezabilă, mi-am arătat reticența. Să faceți un centru cultural englez „Ion Rațiu" în cazul acesta, mi-a spus. L-am căutat pe Michael Atkinson imediat la telefon, dar nu răspundea nimeni. Ideea trebuie urmărită. Adrian Odell, de la British Council, îmi spune Balaure, e foarte interesat în această propunere. Vă așteaptă 60.000 de studenți la Iași. Vă rog să veniți.

După-amiază cu Doina Bâscă. A făcut o mare greșeală tipărind 75.000 de exemplare din Numărul Comemorativ pentru Unirea Basarabiei. S-a distribuit prea puțin. Sunt bani aruncați pe fereastră.

Pupi Grozea îmi telefonează. Îl invit la cină. Stă aproape 3 ore. Îmi vorbește despre Klaps și în general despre așa-zisa candidatură a mea la Președinția partidului. Repetă toate acuzațiile care mi s-au adus. Le-am respins, bineînțeles. L-am asigurat că nu voi face absolut nimic ca să promovez „candidatura" mea. E de acord că e bine să merg în cât mai multe județe. Să-mi vând cartea și să vorbesc pentru partid. E ceva rău într-asta?

M-am înțeles foarte bine cu el. Sper că-l va liniști pe Coposu. De altfel, spune el, e bine să fie mai mulți candidați. Ioan Alexandru va fi unul dintre ei, propus de grupul Liviu Petrina. Să fie alegeri libere. Am fost după-amiază la vernisajul expoziției pictorului Mihail Boitor, pe tema „Golgota". Foarte interesant. La Casa Armatei.

Ieri am trecut cu mașina pe la Călugăreni. Podul peste Neajlov are un basorelief cu chipul lui Mihai Viteazu. Greu de imaginat o bătălie mare acolo. Dar dacă mlaștinile și râul erau de netrecut, podul îngust fiind putea fi apărat cu sabia, sulița și ciomagul de oameni hotărâți, chiar dacă erau numeric mult inferiori invadatorului. Spune multe această pagină din istoria națională.

La Giurgiu ne-a primit Președintele PNȚ, care este și fost Președinte al Tribunalului, Dumitru Dragomir, Secretarul General Slăvescu, Doctorul DOBRE și o Doamnă, Cornescu.

Luni, 1 Aprilie 1991

Cu Doina Șerbănescu la telefon. Ea e din Edmonton, Canada. Prietenă cu Liliana Ilică. Tot felul de salutări, urări de bine, admirație etc. Îmi face bine, căci lupta e așa de grea aici.

La 11.00 vine Țepelea cu Ivănel și cu vreo alți 9 reprezentanți ai Confederației Sindicatelor Libere din România, în frunte cu Victor Ciorbea. Vin apoi și Coposu, Diaconescu, Lupuțiu și Spineanu.

E o luare de contact. Vorbesc mult, analizează situația economică. Spineanu dezvoltă o teorie pe care n-o înțeleg prea bine. Mă întreb dacă ceilalți au înțeles-o. Ivănel reacționa tot în termeni academici. Ar trebui să fie profesori amândoi. Ivănel, pe care l-am cunoscut pentru că mi l-a adus Codruț Popa, e economistul CSLR.

Ciorbea pretinde că CSLR are 3 milioane de membri. ALFA, 700.000 și Frăția, 120.000. Ceva mai târziu a venit Stănescu-Roșca, cu Buia, de la *România Liberă*. Roșca dă alte cifre. CSLR ar avea sub 1 milion și ei sunt continuarea UGSR, organizația comunistă a muncitorilor.

Coposu vorbește laudativ: Numai voi aveți o forță astăzi în țară. Parlamentul e paralizat.

Când a venit Rodean, i-am lăsat împreună. Coposu a plecat și el.

Am făcut mici modificări în contractul dintre TIPOREX și Regent House Properties și i-am cerut să facă lista dotării. L-am trimis și pe Mihai Leu cu el. S-o facă împreună.

Seara îmi telefonează Pupi Grozea. Au avut o mare confruntare cu Klaps, pe care el nu a auzit-o în întregime, pentru că Bani Ghika l-a ținut de vorbă. Și m-a apărat. Eu nu l-am pus pe Klaps să-l atace pe Coposu, le-a afirmat.

Vine Bubi Truția cu Duțu Constantin. Ăsta zice că e foarte mare în televiziune, în Italia. Vrea să mă convingă să sponsorizez Festivalul din Mamaia, 28/VI-2/VII. Cel mai ... cel mai... Să văd ce-mi propune concret.

Marți, 2 Aprilie 1991

Ziua începe cu Ilie Costache și Alexandru Ganea. Vor să mă promoveze etc. *DREPTATEA* a ajuns să fie redactată de 10 inși și 4 dactilografe. Una, amanta lui Bădărău, alta amanta lui ... nu fac nimic.

După ei, imediat cei din Constanța. Cei care scot săptămânalul *CONTRAST*. Scot 85.000 de exemplare cu 7 reporteri plătiți cu 4.000 de lei fiecare. Sunt pe geantă. Vor ajutor. Nu i-l pot da, din nefericire. Sugerez să lucreze cu Codruț Popa, pentru distribuire. E un escroc, mi se răspunde. Tinerii care au venit să mă vadă sunt 3 din cei 5 care au creat și conduc săptămânalul *CONTRAST:* Nicu Constantinescu, Radu Mazăre și Radu Preda.

Vine apoi Klaps cu Viorel Cacinschi. Îmi povestește discuția lui de ieri seară avută cu conducerea PNȚ (Diaconescu, Gabrielescu, Țepelea, Bărbuș, Manea, Pițigoi). Cine-l atacă pe Coposu comite un sacrilegiu, i s-a afirmat.

Eu îl atac... E dreptul meu. Coposu duce de râpă Partidul etc. Vor să-l dea afară din partid pe Klaps, îmi spune Cacinschi. Voi protesta în mod public, a fost reacția mea.

Klaps a căutat să mă facă să mă *declar*. N-am nici o intenție. Eu trebuie să fiu în stare să mă privesc în oglindă. Eu nu voi ridica un deget ca să promovez alegerea mea ca Președinte PNȚ. Dacă se va propune candidatura mea în timpul Congresului, voi accepta. Atât.

În cazul acesta nu vei fi propus. Trebuie să găsim pe altcineva. Foarte bine. Eu sunt mulțumit. Nu vreau nimic.

Klaps era foarte încruntat tot timpul. N-aveam ce face. Asta e situația. Prefer să fiu dat uitării decât să încep să mă prezint în postura de candidat la Președinția Partidului.

Cacinschi a înțeles că pentru mine e o problemă de conștiință. Rămași singuri vreo jumătate de oră, s-a declarat de acord cu mine. Mă admiră, îmi spune. Mi-a arătat casetele cuvântărilor mele de ani de zile la Europa Liberă. Și-mi spune că PNȚCD din Galați mă *idolatrizează*. Toată conducerea, 20 de oameni sunt pentru mine. Cei de la Centru însă nu știu acest lucru. Ceea ce tactic e bine, pentru că oricine se arată susținător al meu, e înlăturat automat.

El, Cacinschi, are lista tuturor organizațiilor PNȚCD din toată țara. Paul Dumitrescu, șeful serviciilor de personal de la Centru de exemplu, a fost eliminat.

La 6.00 seara, la casa din Strada Virgiliu cu redacția *Cotidianului*. După masă, pe la ora 4.00 Rodean și Mihai Leu mi-au adus lista utilajului cu care am dotat *Întreprinderea I.R.* care acum va fi oferită spre utilizare societății TIPOREX S.R.L., pe care o înființăm. Suntem, deci, gata să o înființăm. În consecință, le spun să ne pregătim să scoatem ziarul imediat după întoarcerea mea de la Londra. Deci pe ziua de 15 Aprilie !?

La Ambasada Turciei. Ambasadorul Tugay Uluçevik mă prezintă în termeni elogioși Ministrului de Externe, Kurtcebe Alptemoçin. Mă invită în Turcia.

Discuție interesantă cu Șandor și Michael Atkinson. Iliescu se va pronunța în problema ridicată de Bârlădeanu - guvern de coaliție.

Stănculescu vorbește mult cu mine. Sugerez că ar fi bine să vină în capul guvernului un om care are autoritate și ar fi acceptabil Occidentului. Roman n-a reușit. Asta pentru că mi-a indicat că i s-a oferit Ministerul Industriei. A înțeles că tatonam terenul dacă s-a pus problema unui guvern sub conducerea lui.

Da, suntem într-o criză gravă, a fost răspunsul lui la întrebarea mea, direct pusă. Și a continuat. Nimeni nu știe cum să o rezolvăm. Eu știu - sau am convingerea că știu - cum să ieșim din criză.

Am mai discutat alte lucruri căci venise încă cineva. Poate merg să iau masa cu el, între orele 2 și 3 într-o bună zi. Cu mare plăcere, a fost reacția mea.

Stănculescu afirma că Regele a dat știrea că s-a dus să-L vadă. Eu i-am spus că secretul va fi păstrat până la moarte. Cine minte?

Am vorbit și cu Vătășescu și l-am salutat pe Pleșu. Cu Adrian Năstase am stat mai mult de vorbă. Vroia neapărat să discutăm ceea ce a făcut la Moscova. Sunt sigur că n-ați trădat interesele românești, i-am spus. Acordul va fi prezentat în Parlament foarte curând, m-a asigurat Năstase.

Răzvan Theodorescu m-a sfătuit să văd programul la televiziune după Actualități, astă seară.

Miercuri, 3 Aprilie 1991

A început programul SOTI. Buia a venit să-mi ia un interviu.

Despre procesul meu, sau, mai degrabă, procesul celor care mi-au furat banii. Mi-a luat apoi un al doilea interviu despre vizita mea la Londra, care începe astăzi.

Aseară m-am culcat devreme. M-am sculat mai degrabă, m-am trezit odihnit înainte de ora 4.00 dimineața. Considerând disputele și intrigile din Partid, m-am hotărât să scriu lui Coposu. Am făcut-o imediat. Patru pagini, scris relativ mărunt. Am afirmat două lucruri și am tras o concluzie. 1) N-am avut și n-am nimic de-a face cu disputele lor de la Conducerea Partidului, Klaps etc. 2) Klaps n-a avut nimic de-a face cu decizia mea de a merge în țară să-mi vând cartea *ROMÂNIA DE ASTĂZI*. Concluzia: Dacă ei vor să nu mai merg prin țară, mă voi supune deciziei, deși o găsesc neînțeleaptă. Fac asta, pentru că socotesc că cel mai important lucru, astăzi, e să fim uniți și să prezentăm națiunii imaginea unui partid capabil să ia puterea.

I-am trimis scrisoarea prin mesager, acasă. Am marcat-o „personal și confidențial".

La aeroport mi se acordă onoruri. Sunt dus special la avion și mi se dă posibilitatea să-mi aleg locul. În față, la fereastră, ca de obicei.

În timpul zborului au venit deja trei pasageri să-mi vorbească. Cellu Terdiman din Toronto. Om de afaceri, lung la vorbă, încântat să-i dau un autograf pentru un doctor din Canada, mare admirator al meu (!!). Am făcut-o.

Altfel mi-a confirmat că e aproape imposibil să faci afaceri mici direct cu producătorul din România. Vrusese să-și mobileze restaurantul ce-l are în Toronto cu mobilă sculptată în România. Totul a mers strună, până când i s-a spus că nu pot găsi lemn!!!

Doamna Ispășoiu merge la Londra și la Nottingham să-și vadă fiica. Ea lucrează pentru *Northern Foods*. Să revină în țară, i-am spus. Avem nevoie de astfel de oameni calificați. Altfel nu vom putea realiza o privatizare autentică. O cheamă Ileana Șerban. Doctorul Ionel Haiduc e Rectorul Universității din Cluj. E chimist. Vrea neapărat să mă primească. Știa că am fost deja la Biblioteca Universității. Dar vrea s-o facă în Aula Universității. L-am invitat să vină să mă vadă la Londra.

Sâmbătă, 6 Aprilie 1991

Ieri, la 11.00 dimineața, m-a primit Cristopher Hulse la Foreign-Commonwealth Office. M-a ascultat, dar nu e convins. După ei, guvernul actual a adus multe îmbunătățiri și merge spre democrație. Altă

alternativă nu există. El n-o spune atât de răspicat, dar asta e interpretarea ce dau eu felului în care a decurs conversația noastră.

Iliescu vine la Londra, invitat de Banca Internațională pentru Europa Răsăriteană. John Major va fi și el prezent cu această ocazie. Deci se vor cunoaște și-și vor strânge mâna. Dar o întrevedere între ei nu e programată.

L-am avertizat să nu facă aceeași greșeală pe care Occidentul a făcut-o cu Ceaușescu.

It's easy to be wise after the event, a fost reacția lui.

Nicidecum, a fost răspunsul meu, eu am făcut analiza cu mult înainte. În cartea mea, scrisă în 1974.

M-a asigurat însă că ajutorul economic, acțiunea celor 24, programul PHARE etc., toate vor fi încontinuu verificate. Dacă situația politică se schimbă în rău, în România, se va face o nouă evaluare a situației.

În tot cazul, n-am ezitat să afirm că noi mergem înapoi, spre dictatură, nu cum ar trebui, spre democrație.

I-am făcut analiza mea, deja bine încrustată în aceste pagini. Nu vor putea afirma că n-au fost avertizați.

Alaltăieri a fost ziua de naștere a Elisabethei. A împlinit 70 de ani. Am luat cina acasă cu Bill McKee, venit din St. Louis și cu Stephen Pilkington, din Perth. Le-am pus la dispoziție un apartament aici, în Arlington House. I-am dat Elisabethei un inel cu diamant și smarald. Ce și-a dorit ea.

Marți, 9 Aprilie 1991

În avion spre București. Atât Duminică cât și ieri, am stat mai mult acasă. La masă i-am avut pe Bill McKee și pe Stephen Pilkington, cumnatul meu, venit special din Perth.

Aseară a venit și Eugen Drăguțescu cu familia lui: soția, olandeză, băiatul, Mihai, locuiește acum în Anglia cu soția. Mi-a făcut plăcere să-l văd. Eu nu țin ranchiună, mi-a zis, când m-am referit la felul cum m-a atacat acum vreo câțiva ani la Roma. E un bun român, patriot.

La masă, ieri, am discutat cu Duckworth, posibilitatea să semneze un contract cu mine. Ei vor o carte despre România, după Revoluție. Trevor Smith și Martin Village sunt pentru. Colin Haycraft are rezerve. El nu vede de ce să plătească salariul unei secretare, căreia să-i dictez eu cartea. Eu insist. Numai astfel voi avea asigurarea că o vor publica.

Martin îmi spune că ei vor cartea. Va căuta să-mi trimită o secretară fără întârziere.

Tocmai vroiam să ne așezăm la cină. Am fost întrerupți tot timpul. De Drăguțescu și ai lui, în primul rând. Apoi telefoane etc.

În avion și la Otopeni sunt primit cu multă afecțiune. Da, afecțiune. Ăsta e cuvântul. Sunt imens de recunoscător.

Miercuri, 10 Aprilie 1991

În Parlament toată ziua. Seara vine Rodean. Mă înțeleg cu el. Vrea anumite modificări, toate în favoarea lui. Nu prea importante. Accept aproape tot.

Joi, 11 Aprilie 1991

Vorbesc și eu în Parlament despre Legea societăților de asigurare. Le explic cum pot mai bine care este tehnica asigurărilor și reasigurărilor. Le vorbesc din experiența mea. Mă ascultă cu atenție ca de obicei.

Aseară. Cina la Ambasadorul Atkinson. Vorbesc mult cu Gummer, Ministrul Agriculturii. M-am înțeles foarte bine cu el. Să ne trimită utilaj pentru produsele din lapte de care nu mai au nevoie. E de acord. Dar nu pe filiera guvernamentală. Direct la producător. Așa se dezvoltă spiritul de decizie, de întreprindere. M-a înțeles. Am cunoscut și mulți români interesați din minister. Oamenii ăștia ar lucra cu mine fără discuție.

La 13.20 sosesc la ziarul *AZI* care sărbătorește un an de la înființare. M-au dus imediat la Redactorul-Șef, care era cu Petre Roman. Ne strângem mâna. Le mulțumesc că-mi dau atâta atenție în *AZI* și zic: Rămâne întotdeauna speranța că veți continua să scrieți despre mine cu mai multă obiectivitate. Totul, pe un ton glumeț.

Îi doresc călătorie bună și succes lui Roman. El pleacă în America.

Mi se oferă un trandafir. Roman avea altă floare în mână. Glumind, îi spun: Trandafirul e pentru Dumneata. Râzând și el, îmi dă în schimb floarea lui. Pe urmă, multă lume a venit să-mi vorbească. Redacție foarte tânără. Deștepți.

Rodean vine să mă ia din fața clădirii *AZI*, de pe Calea Victoriei. Împreună mergem la notarul public. Suntem primiți excelent de bine. Notarul ne duce imediat în camera lui. Semnăm actul. Complimente etc. Am avut sentimentul că toți erau susținători de-ai mei.

Avocatul Pop care-l sfătuiește pe Rodean, zice că m-a cunoscut la

Cluj. Era cu vreo câţiva ani în urma mea. Eşti un om sâcâit, îi spun. Dar e mai bine să te am alături de mine, decât împotriva mea. Şedinţă la Comisia Drepturilor Omului.

La orele 6.00 exact vine Rodean.

Semnăm contractul între *TIPOREX* şi *REGENT HOUSE PROPERTIES LTD*. Noi doi şi cu Puşa. Spun tuturor să se pregătească pentru scoaterea ziarului.

Seara cu Klaps la poetul Ioan Alexandru. Ne vorbeşte de Heidegger, pe care l-a îndrăgit.

E complet de acord că PNŢ trebuie schimbat. Altfel se destramă. Vede lucrurile ca mine. Pronia cerească trebuie să decidă.

Soţia lui e săsoaică, dar vorbeşte perfect româneşte. Femeie frumoasă. Arată mult mai tânără decât este. Are fete mari.

Vineri, 12 Aprilie 1991

La 8.30, la Parlament. Iau cuvântul ca să explic cum funcţionează asigurările şi reasigurările în Occident. Nu ştiu dacă au înţeles. Capitalul cerut pentru o societate de asigurare - adică 25 de milioane - e derizoriu. Dacă însă se practică reasigurarea ca în Occident, atunci merge.

La 2.30 şedinţă cu Rodean, Doina Bâscă, Cristi şi Celestin, adjunctul lui Codruţ. Decidem să începem ziarul pe ziua de 26 Aprilie. Celestin ne arată că n-au pus la punct un sistem de distribuţie a ziarului. Până la 7.00 seara vine Doina Bâscă. Îmi cere să merg imediat la Televiziune, căci acolo e Alianţa Civică.

Adunarea din Piaţa Palatului a mers foarte bine. După multe cuvântări au vorbit Coposu, Cunescu şi Radu Câmpeanu. Mulţimea a scandat prelung şi insistent: Raţiu, Raţiu. Li s-a explicat de cineva că aş fi la Baia Mare. De fapt, eu nu fusesem informat de la conducerea PNŢCD că şi noi am fost invitaţi să luăm parte la manifestaţie.

Ne-am dus imediat. Când m-au văzut, demonstranţii au început să scandeze numele meu. Şi m-au dus în alai până la crucea tristă ce marchează victimele Revoluţiei. E primul loc unde am făcut pelerinaj după întoarcerea mea în România. De acolo am făcut un fel de cale întoarsă pe lângă gardul de fier al Televiziunii. Dar prin mulţime. Am făcut o adevărată baie în căldura generată de masa de oameni care nu conteneau să-mi strige numele. De obicei *Raţiu Preşedinte*. Câteva lozinci scandau *Regele Mihai - Raţiu Prim-Ministru*.

În cele din urmă am ajuns lângă Doina Cornea şi Băcanu. Marino era şi el printre lideri. Şi Şora, care s-a plasat chiar în faţa mea. Am dat totuşi interviuri: la RADIO FREE EUROPE şi pentru CHANNEL 2, din SUA. Am stat până s-a terminat citirea Proclamaţiei şi am plecat. Din nou, în osanalele mulţimii.

Eram plini de noroi, căci plouase tare. Simina Mezincescu a venit cu noi, împreună cu Ricci de la Paris. Mi-am schimbat hainele şi ghetele şi ne-am dus, Gigi şi cu mine, la Minodora Ilie. Masă mare. Am sosit pe la 8.20, deşi fusesem invitaţi la 7.30.

Le-am explicat ce s-a întâmplat, bineînţeles.

Coposu era aşezat în capul mesei şi la stânga lui era Ion Diaconescu. Ceilalţi meseni, de ambele părţi ale mesei în formă de T.

Atmosfera, oarecum stânjenită, la început, probabil din cauza întârzierii mele, s-a încălzit foarte repede.

Bani Ghika a făcut diverse glume. A dat informaţii. Mă întreb de unde le-a avut. A relatat, de exemplu, că au fost 75 de persoane la cina ce am dat la Savoy, la Londra, pentru a 70-a aniversare a zilei de naştere a Elisabethei. A vorbit apoi de ambiţia mea. Am răspuns glumind, dar categoric. Ambiţia mea a fost satisfăcută peste aşteptări. Sunt deputat. Reprezint şi Turda, urbea mea natală şi - ceea ce nu mi-am imaginat niciodată - am candidat la Preşedinţiatării.

Au urmat discuţii lungi şi, pentru mine foarte elocvente. Ei vor ca eu să-l denunţ pe Klaps. Să-l dezavuez. N-am s-o fac. Nu sunt de acord cu Klaps să-l atace personal pe Coposu, dar este în întregime îndrituit să afirme că Partidul nu merge bine etc.

Discuţia a fost cam dezlânată, lungă. Dar atmosfera a fost bună. Şi Hrisoveloni a fost prezent şi - surpriză - soţia lui Diaconescu mi s-a revelat ca o adevărată admiratoare. L-a ţinut treaz aproape toată noaptea citind *România de Astăzi*. Mi-a mulţumit călduros pentru dedicaţia ce i-am dat. La concluzii n-am ajuns. Rămâne să ne vedem Marţea viitoare.

Sâmbătă, 13 Aprilie 1991

E a 51-a aniversare a plecării mele din România în 1940. Zi plină de evenimente. Bilanţul e pozitiv. Multe satisfacţii.

Am plecat cam pe la 7.35 a.m. din Bucureşti. Cu ai mei - 2 şoferi, 2 oameni de pază şi Gigi - şi cu Victor Lepădatu şi vărul lui, Viorel, din Galaţi.

Am sosit la punctul de întâlnire, la intrarea în Bârlad, la 11.15.

Ne-a așteptat Poliția locală. Totul a mers foarte bine. Klaps și ai lui au sosit câteva minute mai târziu. Poliția ne-a condus la sediul PNȚ. Mare mulțime afară. Cel puțin 400 de oameni. Sediul, ticsit. Le-am vorbit, am semnat cărți. Entuziasm. Afară m-am adresat mulțimii. Vasta majoritate m-au aplaudat. Dar a fost și o aripă - la dreapta mea de astă dată - care a încercat să mă huiduiască. Nu cu mare succes.

Conduși de Poliție până la Vaslui. Ne-am oprit pe drum la monumentul lui Ștefan cel Mare de la Podul Înalt. Pe vremea aceea - la 1475 - erau mlaștini acolo. Acum e câmpie asanată, fertilă. Monumentul e frumos, impresionant, de sculptorul Ștefănescu. Singura operă adevărat patriotică a lui Ceaușescu, mi s-a spus.

Statuia domină valea. O depresiune vastă, cu dealuri în toate părțile. Și la mijloc o colină în vârful căreia s-a ridicat statuia lui Ștefan. M-a inspirat. Mi-a dat curaj.

La Vaslui a fost altfel. Am fost huiduit când am sosit la Centrul Cultural. Dar mult mai mult aplaudat. Sute de oameni. În sală, cel puțin 500. Arhiplină. A mers foarte bine. Mi s-a dat ocazia să practic ceea ce-mi vine bine, ușor, natural. Să răspund întrebărilor dificile, cu tâlc.

La plecare se adunaseră mai mulți FSN-iști ostili. Am demarat repede pe ieșirea laterală. Și așa am fost depistați și huiduiți. La biserica Sf. Ion Botezătorul, ridicată de Ștefan cel Mare în 1490. Foarte frumoasă. Și acolo ne-a așteptat la ieșire o mare mulțime. Majoritatea favorabili mie.

Drumul până la Iași, excepțional de frumos. Dealuri, lanuri. Turme de oi.

Poliția, care ne aștepta, ne-a dus direct la Hotelul Unirea. Vreo 30 de tineri ne așteptau. După instalarea noastră, am cerut să văd ceva din comorile arhitecturii ieșene.

Am vizitat Mitropolia cu moaștele Sfintei Parascheva. A fost construită începând din 1840 și terminată în 1886 (!?). Foarte frumoasă. Mi-a plăcut iconostasul pictat de Tătărăscu. Și eu am un tablou de el, în apartamentul din Paris.

Am văzut și Muzeul. Tot ce a rămas din clădirile patrulaterului ce înconjura la origine Biserica celor Trei Ierarhi. Ctitorită de Vasile Lupu în 1639, e o adevărată capodoperă. Are 21 de sculpturi basorelief, așezate în rânduri paralele. Fiecare e complet diferită de toate celelalte. Fusese acoperită în aur și pe dinafară, așa cum e și acum înăuntru. Turcii însă au găsit o metodă să-l topească și să-l ducă cu ei. N-am

reținut exact când.

Palatul domnesc e frumos, spațios. Acoperișul îmi amintește de *Tuilleries* din Paris. Școala lui Asachi și statuia lui, tiparnița lui Dosoftei, biserica lui Ștefan cel Mare și statuia lui cu barbă, făcută așa din greșeală de sculptorul polonez care a cerut mai mult ca să i-o scoată, decât a costat toată opera.

În fine, la Cetățuie, unde se găsește o copie a bisericii *Trei Ierarhi*. Starețul m-a însoțit în biserică și apoi a insistat să ne dea un pahar de vin bun roșu.

Cina împreună cu 20 de persoane. Klaps i-a vorbit lui Vasile Lupu, Președintele PNȚCD Iași. Moderat însă. De altfel eu spusesem acestuia că pe mine nu mă interesează certurile celor de la conducerea Partidului.

Balaure e prea servil, prea unsuros. Îmi aduce aminte de Ciomaga. Adevărat escroc Ciomaga!! Sper că Balaure e altfel.

Surpriza mea a fost că adunarea nu se va ține în sala Teatrului Național, cum ne spusese directorul Ursachi, ci în sala Bibliotecii Universității. În ultimul moment li s-a comunicat că Televiziunea trebuia să filmeze acolo exact când urma să ținem noi întrunirea noastră.

Duminică, 14 Aprilie 1991

E ora 9.45 seara. Am sosit la 8.15 p.m. de la Iași.

Totul a mers excepțional de bine, astăzi la Iași. Încă înainte de micul dejun am dat un interviu. Apoi, alte două înainte de a merge la Biblioteca Universității.

Acolo am sosit la 10.15 a.m. Afară în stradă, multă lume, care m-a aclamat. Sală arhiplină. Lumea stătea în picioare. Balconul, ticsit. Cum a spus Rectorul Ivănescu: *Niciodată n-a fost sala asta atât de plină.*

Au vorbit mulți. Și toți m-au lăudat. Unii chiar în termeni extravaganți. Cel mai mult mi-a plăcut Jean Caprosu care s-a referit la lunga noastră discuție, purtată în biroul meu din Londra, acum vreo 3 ani. Alexandru Dobrescu m-a întrebat dacă voi mai candida la Președinție. Alexandru Negoiță, Ștefan Gorovei, care și el s-a referit la *sala care niciodată n-a fost atât de plină,* Marius Lupu și Alexandru Tacu, de la Asociația Foștilor Deținuți Politici și Liviu Antonesi, pe lângă Balaure și Vasile Lupu, președinții Uniunii Mondiale a Românilor Liberi și PNȚCD, la Iași.

Am început încet. Le-am vorbit foarte serios despre dezastrul în

care se găsește țara. Am răspuns la întrebări și am semnat sute de cărți. Toți mă asigură: mare succes.

Deputatul Frontului Salvării Naționale, Rădăuceanu, era cu Klaps în centrul balconului - loja de onoare. L-am făcut să se ridice în picioare, în aplauzele tuturor.

Și la Iași e luptă internă în partid. Vasile Lupu, președintele, e foarte contestat. Un tânăr, Dan Borș, redactorul revistei *AGORA*, îmi spune că tineretul e dezamăgit. Din peste 1.000 de membri, numai vreo 16 sunt activi. În ultimele 2 luni, 60 și-au dat demisia, în mod formal.

Mi-am dat seama însă că Vasile Lupu e cu trup și suflet pentru Coposu și actuala conducere, orice ar spune Klaps. I-am lăsat 540 de cărți și 60 lui Balaure. Le dau 20% comision. Doina Bâscă îmi spune la telefon că tot week-end-ul au continuat discuțiile cu Alianța Civică, Forum-ul și partidele principale, inclusiv câteva mai mici: Grama, de exemplu (Uniunea Democrat-Creștină). Alianța Civică nu se va transforma în partid și s-a căzut de acord să se iasă din Parlament la momentul oportun.

Atât ea, cât și Mamulea au fost aspru criticați că m-au dus și pe mine la manifestația care a avut loc Vineri, în fața Televiziunii. Numai după ce am insistat mult de tot mi-a spus că Diaconescu a fost cel care a făcut-o vehement.

Luni, 15 Aprilie 1991

Aseară, la Londra, UMRL-ul a demonstrat în fața Ambasadei române. Iliescu s-a dat jos din mașină și a mers direct la Nicolae. Dumneata ce cauți aici? Ești fiul Dlui Rațiu, nu ?

E mai bine afară decât înăuntru, ar fi răspuns Nicolae.

Eu nu știu ce sloganuri au strigat. Sper că au cerut democrație și nu numai *Jos Iliescu*.

La televizor aici s-a dat știrea cu imagini, specificându-se că „manifestația a fost condusă de fiul Dlui Ion Rațiu".

O să am probleme, e sigur. Sunt mulțumit însă că manifestația a avut loc. Eu n-am organizat-o și nici măcar instigat-o.

Toată lumea comentează, îmi spune secretara mea Reli.

În Parlament ridic amenințarea cu grevă generală lansată de Profesoara Elena Curelaru. Îi ospătez făcându-mi reclamă, citându-l pe Ștefan Gorovei.

Klaps e furios pe mine. De ce nu vreau să merg cu el peste tot în

țară. Degeaba îi explic că sunt gata s-o fac, dar nu ca o campanie. Poate să vină și el. Pot să vină și alții. Toți membrii de partid. Dar nu numai noi doi. Ești un fricos și n-ai personalitate, a fost replica lui. O să merg de unul singur. Mă voi îndrepta spre Ana Blandiana, sau găsesc eu pe cineva. Văd că accepți orice-ți oferă Coposu, care e un escroc, un imoral.

N-am reacționat.

Mă folosesc de o circumstanță favorabilă și-i spun lui Diaconescu: Dacă n-o să interpretezi că vreau să te cumpăr, te invit - mai ales acum, că ți-am cunoscut soția și că ea mi-a citit cartea - să vii cu mine în Anglia. Plecăm Sâmbătă, 18 Mai și ne întoarcem pe 21.

Mulțumesc, dar e prea mare cheltuiala.

Vii în întregime pe cheltuiala mea, cu drum cu tot. Chiar și așa costă prea mult. Te asigur că nu contează pentru mine. Invitația e reală. Gândește-te.

Pe la 5.20 seara, ajung la Muzeul Literaturii Române. Sunt reconsiderați trei poeți ardeleni: Andrei Mureșanu, Octavian Goga și Aron Cotruș. Au vorbit Păcuraru, Colosenco, basarabean, și alții. Nu le-am reținut numele. Foarte bine. A recitat Ilinca Tomoroveanu, cam totul pe un ton plângăreț, ceea ce nu prea merge. Mai ales în cazul lui Cotruș.

Am vorbit și eu și am pus vina pe Titu Maiorescu. Din cauza articolului „Din lături" - pronunțat cu accent pe prima silabă!! - Andrei Mureșanu n-a fost apreciat la justa sa valoare. Cum s-a întâmplat și cu Simion Bărnuțiu.

Marți, 16 Aprilie 1991

Antenne 2 îmi ia un interviu în fața Televiziunii Române, unde era pichetul care stă de veghe fără întrerupere. Ca de obicei, vorbesc foarte deschis. Stéphan Manier mi-a luat interviul.

A fost dat și la Televiziunea Română. Evident, luat cu o cameră de vederi telescopică din clădirea zgârie-nori. Alianța Civică e furioasă, îmi spune Ileana Popescu, pentru că iarăși se va afirma că eu îi plătesc pe protestatari.

Seara vin Coposu, Diaconescu, Macarie, Bani Ghica și Marius Luputiu. Le servesc cina.

Discuție lungă. Pretind că le-am dat doar 3.800.000 de lei. Categoric le-am dat 5 milioane. Explicația e faptul că vasta majoritate au fost dolari. Ei spun că i-au schimbat la 80 și 90 lei dolarul.

Niciodată n-a fost sub 100 de lei. În medie ar fi trebuit să realizeze 120 de lei dolarul.

Mare discuție asupra lui Klaps. L-am apărat, dar am condamnat orice atac personal.

Pentru mine situația e clară. Au și declarat-o fără înconjur: Coposu e urmașul lui Maniu și Diaconescu, al lui Mihalache.

Ce rol am eu în Partid ?, i-am întrebat.

Să vin mai des la sediul Parlamentului. Mi se va da un birou.

Miercuri, 17 Aprilie 1991

Votăm cu bile pentru prima dată. Iese republică prezidențială.

Petru Maior îmi spune cum Klaps a început să înțeleagă că eu nu pot să am altă atitudine față de conducerea Partidului decât aceea pe care o am. Onisei de la Vaslui vine acasă la mine. Toată demonstrația împotriva mea a fost organizată. S-a dat bere gratis, cât au vrut și vin la 30 de lei litrul.

După el, vizita mea a fost un mare succes. A vândut deja 1000 de exemplare din cele 3000 ce i-am încredințat (*România de Azi*).

Joi, 18 Aprilie 1991

Vine Rodean la 7.30 dimineața. Mai netezim câteva probleme cu mașinile, cine să aibă dreptul să le utilizeze, cine plătește șoferii și personalul meu din casă etc. În Parlament se discută mult problema absenteismului. Toți cei care au lipsit nemotivat mai mult de 5 zile în sesiunea prezentă au fost identificați. Eu n-am fost printre ei. Pe urmă s-a discutat salarizarea etc.

Dau interviu la *Radio France Internationale*. În pauza de masă, întrunirea șefilor grupurilor parlamentare. Cădem de acord asupra procedurii ce trebuie să adoptăm mâine când Mitterrand vorbește ambelor Camere. În interviul meu am calificat vizita Președintelui Franței drept *pripită și nejustificată*. Ca român însă mă bucur că Franța a ținut să fie prima țară al cărei președinte ne vizitează după Revoluție.

Să vegheze însă asupra implementării democrației aici la noi și s-o încurajeze în mod formal.

Cină dată de Iliescu în marea sală din Palatul Cotroceni. Am fost plasat la masa nr. 8, deci foarte aproape de masa prezidențială, împreună cu Bâgu și Bianco, secretarii principali ai celor doi Președinți și cu Oproiu, primarul Capitalei. Al 5-lea a fost Președintele unei Bănci

franceze al cărui nume îmi scapă. El finanțează pe industriașul Weill, care fabrică aici în România diverse articole de textile.

Multă lume mi-a vorbit. Stănculescu mă informează că i s-a oferit să devină Ministrul Industriei. Să primească?, mă întreabă. De ce nu. Vătășescu va fi numit Ambasador la Paris. Mă întreabă de ce nu primesc eu să fiu numit Ministrul Industriei !!!

Mi-a plăcut Isărescu, directorul Băncii Naționale.

Cele două cuvântări, exact cum mă așteptam. Nimic semnificativ, deși Mitterrand a subliniat importanța unui progres rapid spre democrație și privatizare.

Jacques Faure, din Ministerul lor de Externe (Director Adjunct pentru Europa Centrală și Orientală), pe care l-am cunoscut la Paris, m-a căutat special. Trebuie să păstrez legătura cu el.

Înainte de cină, la o recepție la Ambasada Israelului, Ambasadorul Mazel, Rabinul Șef Rosen, Teoctist etc. Toți mă informează de problemele lor.

Vineri, 19 Aprilie 1991

În Aeroportul Băneasa. Merg la Cluj. M-am sculat dis-de-dimineață, deși m-am culcat abia la 1.30 a.m. Vin niște mineri de la Brad, pe la 7.00 a.m. Vor neapărat să merg să-i vizitez. Trebuie s-o fac. Problema e, când.

Sosesc la reședința Ambasadorului Franței, Vignal la 8.45 a.m. Cei mai mulți dintre invitați la micul dejun erau deja adunați. Stăm de vorbă. Surdu sugerează că ar trebui să examinăm posibilitatea unui guvern de coaliție.

Pe la 9.10 vine Mitterrand. Mergem cu toții în sufrageria cu masă mare. Radu Câmpeanu e plasat la dreapta lui Mitterrand. Eu la stânga.

Discuție generală începută de Radu Câmpeanu.

Apoi vorbesc eu despre absența totală a separării puterilor în țara noastră. La cerere, povestesc cum Tribunalul Militar s-a declarat incompetent să judece procesul celor care au furat cei 100.000 de dolari din locuința mea. A fost de-ajuns ca Ministerul de Interne să afirme prin reprezentantul său că infractorii au săvârșit crima în timpul lor liber.

Am vorbit apoi și de libertatea presei și de lipsa unui post de televiziune independent. Au vorbit pe rând aproape toți. Cunescu foarte bine. Dómókós Géza, și el bine. Apoi Sandu, Weber (rău), Nica Cornel

(dezastruos) și reprezentantul PUNR. Ultimul a vorbit Coposu. Foarte slab. În românește. Sanda Stolojan a fost traducătoarea.

Mitterrand a înțeles. Opoziția găsește vizita lui prematură. Că la noi democrație încă nu există.

La sediul PNȚ. Dau interviu la un program despre sentimentul de culpabilitate. (Mona Nicolae, *Viața Spirituală*)

Câteva minute înainte de ora 2.00 p.m. sosesc la Ambasada franceză pentru dejunul ce Mitterrand l-a dat în onoarea lui Iliescu. Nu știu de ce, dar am fost pus la o masă departe de cea prezidențială. Poate pentru ca să nu mă răsfețe. Tot timpul aproape de Mitterrand, totuși nu merge. Sau pentru că sosisem târziu!? Am fost încântat însă, pentru că vecinul meu a fost Ion Aurel Stoica, cel care și-a dat demisia deunăzi din guvern. Acum așteaptă un semn de la Roman, când se va face remanierea.

Bârlădeanu și-a adus imediat aminte de Taila Botnar. Să-i transmit salutări. El e pentru schimbarea lui Roman. Minte și nu are competența necesară ca să fie Prim-Ministru.

Îi spun lui Stănculescu că ar fi bine să accepte postul de Ministru al Industriei. E încântat. Chiar dacă guvernul n-are viabilitate, adaug eu.

Vorbesc cu Tökés, Robu etc. și mă întrețin cu Doamna Roman și nevasta lui Mitterrand.

După masă, la cafea, servită în picioare musafirilor. Mă duc direct la Mitterrand și la Iliescu. Stăm mult de vorbă. Îi spun mai întâi că nu eu am organizat protestul și manifestația românilor din Londra, Duminica trecută. Dar, apoi, când cineva a început o conversație cu Mitterrand, eu l-am admonestat pe Iliescu. Ar fi trebuit să se plaseze pe o poziție istorică. N-ar fi trebuit să semneze tratatul cu URSS în forma lui actuală. Mitterrand era intrigat, căci Iliescu argumenta cu insistență că e un tratat avantajos poporului român. M-am întors spre Mitterrand și i-am explicat despre ce discutăm. N-ar fi trebuit să acceptăm în nici un caz inviolabilitatea frontierelor. Astfel, am recunoscut *de jure* pierderea acelor teritorii la est de Prut, precum și Insula Șerpilor.

Urmează să ne vedem. Să discutăm această chestiune. Am vorbit și cu Roman. Aceeași prietenie ce-mi arată întotdeauna. Mă întreb, cât de sinceră e.

Ieri, după-amiază am avut o lungă discuție cu Adrian Păunescu. Pentru revista lui. Vrea să mă prezinte el publicului românesc, îmi spune.

Sâmbătă, 20 Aprilie 1991

Am dormit bine. Obișnuitele interviuri cu cei care toți doresc să-mi ceară ceva. Nimeni nu oferă. Toți cer. E deprimant.

Adunare la Bancă. Au strâns 1.700.000 de lei. Cu cele 2 milioane ce am subscris eu, fac mai puțin de 4 milioane. Până la 100, cât ne trebuie, e un drum foarte lung.

Ne trebuie publicitate și iar publicitate. Am sentimentul însă că Ciovârnache n-o să fie în stare să prezinte imaginea de succes de care avem nevoie ca să facă pe oameni să-și investească banii în această bancă. Păcat, căci ideea e bună.

De acolo, la Tifi Rebreanu. E căsătorită cu Profesorul de Medicină Tănăsescu. Arată bine. Au casă și grădină frumoasă pe strada Enescu.

Seara, cina la băiatul lui Valer Giurgiu (decedat), deci nepotul lui Nicu Giurgiu care tocmai s-a întors de la Lupșa. Îmi spune că moții din Munții Apuseni doresc mult să mă vadă. Vor cărți de-ale mele. E clar, trebuie să mă duc. Problema e când?!

Pe gazdă o cheamă Mina Giurgiu. Extrem de săritoare. Masa atât de copioasă și atâtea feluri, că n-am mai putut mânca friptura. De fapt, se mănâncă prea mult în România. Și ei, toți, mănâncă și pâine, multă pâine.

Duminică, 21 Aprilie 1991

E ora 5.00 dimineața. Încă tot petrec tinerii. Așa e bine. Și eu petreceam toată noaptea când eram tânăr. De atâtea ori. E semn de vitalitate.

Am sentimentul că voi putea conta pe ei, la alegerile viitoare.

Plouă tare.

Când ies din dormitor, mă așteptau deja. Două autobuze au plecat la 6.30 a.m., sunt informat. Discutăm cum să mergem la Bădăcin. Mă uit pe fereastră. Ce-i asta, domnule?, exclam. Ningea pe rupte cu fulgi mari de zăpadă. Pământul era complet alb, crengile arborilor și pomilor fructiferi înfloriți, încărcate de zăpadă.

Am plecat la 7.45. Peste Gilău, Huedin, Șimleu Silvaniei. Numai în ultima parte a drumului nu mai era zăpadă. Ploua.

Am sosit la Bădăcin exact la ora 10.00, cum fusese prevăzut. Mașina lui Coposu tocmai intra pe drumul îngust ce duce la casa lui Maniu, când am ajuns și noi în vârful dealului.

Mulțime mare. M-au primit cu flori. Mai ales tinerii.

Ne-am dus cu toții - Coposu, Diaconescu, Pițigoi, Bărbuș - până la

platforma - altar improvizat la vreo 50 de metri de bustul lui Iuliu Maniu.

Ei s-au orânduit în această ordine, dar fără Pițigoi. La stânga lui Coposu a apărut Doina Cornea. Slujbă lungă. Cel puțin o oră și jumătate. Apoi predici. În fine, cuvântările. Începând cu Coposu, Diaconescu, Doina Cornea. Prefectul județului Sălaj, Victor Hălmăjan, Mircea Vaida din partea PNL, Vida din partea UDMR, alt deputat din partea FSN etc. și Nelu Boilă, din partea familiei.

Fusesem și eu întrebat dacă vreau să iau cuvântul, dar am declinat onoarea. Știam că vor vorbi foarte mulți.

Cu totul a durat mai bine de patru ore și jumătate.

Nenumărați au venit să-mi ceară autograful pe cărțile și fotografiile mele, în timpul ăsta.

După sfințirea solemnă a bustului de către Episcopul Mureșan din Baia Mare, am fost fotografiați liderii PNȚ, în fața lui.

Ne-am dus pe jos apoi până la Școala primară care va purta numele Iuliu Maniu și la Centrul Cultural. Vreo 2 km. Ploaia încetase între timp. Când am intrat în sală am fost aplaudat și ovaționat cu strigăte de *Rațiu-Rațiu*. Ceilalți erau deja așezați la mese. Pe scenă vreo sută de oameni. În sală cel puțin 500, aș zice. Alții mi-au indicat mai mulți.

Mi-au rezervat un loc între Diaconescu, așezat la dreapta lui Coposu și Prefectul județului, Hălmăjan. Doina Cornea, la stânga lui Cornel.

Mâncare bunicică, țuică, apă minerală și târziu de tot ceva vin roșu, nu prea bun.

A venit o delegație de la Pitești să-mi ceară să confirm că voi merge Vineri să le vorbesc.

Nu știu nimic de asta, am răspuns.

Am adresat invitația Domnului Coposu și Diaconescu și am insistat că și Dumneavoastră să veniți. În cazul ăsta, vorbiți din nou acum, aici cu ei, le-am spus.

Discuția asta a avut loc în timpul mesei; iarăși au venit la mine. De data asta, repetând invitația în fața lui Diaconescu. Nu știu dacă Coposu a înregistrat ce se petrecea, dar era angajat într-o conversație cu Doina Cornea. Diaconescu a scăldat-o. Da, desigur. Conducerea va lua o decizie cine va merge la Pitești, a fost concluzia lui. Piteștenii însă, absolut hotărâți. Eu trebuie să merg personal. Mă așteaptă sindicaliștii. Vor o adunare de anvergură.

Pe urmă Diaconescu mi-a reproșat: De ce le-am spus că nu pot să

accept fără aprobarea conducerii? Și asta e un fel de a mă plânge, de a-i critica pe ei, cei de la conducere.

Să fim serioși, a fost singurul meu comentariu. Omul ăsta niciodată nu-mi va fi prieten. Doar un miracol ceresc ar putea să-l schimbe. Se simte periclitat în poziția lui de Prim-Vicepreședinte. Degeaba le spun că nu mă interesează.

Dintr-o dată au început să scandeze *Rațiu-Rațiu*, să-mi ceară să iau cuvântul. M-am lăsat solicitat. Am încercat să le vorbesc de unde eram. Nu mă auzeau în fundul sălii. Coposu și ceilalți m-au împins să mă duc în fața scenei să vorbesc de-acolo.

Am fost primit cu osanale susținute. Până i-am liniștit eu.

Eu rezist la toate tentațiile, am început. Numai când mi se cere să iau cuvântul nu pot, în aplauzele și râsetele tuturor. De altfel, sarcina mea e foarte ușoară. Ați mâncat bine; ați băut bine. Acum sunteți bine dispuși. Chiar și pentru noi cuvântări.

Domnule Președinte, iubiți frați români, am trăit astăzi un moment important în istoria neamului etc. Scurt. Am evocat ploaia, perdeaua de pini înalți prin care întrezăream dealurile din fundul văii... Maniu dac-ar fi aici, ne-ar vorbi de viitor, de ce ar trebui să facem. Cerând scuze Domnului Prefect, cu care m-am întreținut și înțeles de minune la masă, guvernul actual conduce țara după lozinca „Pentru timpuri noi - tot noi!".

Ilaritate spontană susținută. Lumea încântată. Am subliniat nevoia de a schimba instituțiile dacă vrem o adevărată democrație. Ceea ce nu putem face decât prin realizarea unei unități a tuturor forțelor care aspiră la democrație.

Victoria Marian, care-l privea pe Coposu în timp ce vorbeam, îmi spune că părea îngrijorat. Situația a fost însă redresată pentru că, după cuvântarea mea, lumea a început să strige *Coposu*. După ce Coposu a rostit câteva fraze, aceeași solicitare din partea mesenilor s-a făcut Doinei Cornea. A vorbit și ea. Plângăreață, ca de obicei. Dar patriotismul ei nu poate să fie pus la îndoială. Am reținut de asemenea invitația fermă de a merge la Oradea și Satu Mare. E important să o fac. La întoarcere, am mers prin Zalău. Foarte repede. Drum bun.

Luni, 22 Aprilie 1991

Pe la orele 1.00, la Corneliu Mănescu. Să vorbim de mersul nostru la Budapesta la invitația Parlamentului maghiar. Am căzut de acord

imediat și el a trecut la subiectul care cred că-l preocupă mult: Cum ieșim din criza economică în care ne găsim. Vede un guvern de coaliție. Eu zic da, dar să fie sub conducerea noastră, a Opoziției democratice, deși PNȚCD refuză orice colaborare cu FSN-ul. România nu va accepta așa ceva. Și Iliescu nu-l abandonează. Soluția ar fi ca Roman să fie flancat de doi membri marcanți ai Opoziției.

Nu cred că noi putem accepta așa ceva.

În Parlament mi se cere cartea din toate părțile. Semnez 19 exemplare, cu dedicație nominală. Aproape toți, FSN-iști!!

Seara, ședință cu cei care vor conduce *Progresul Românesc*. Mi se strânge inima când îi aud. Teribilă incompetență. Nu pot, oare, găsi oameni capabili și serioși în țara asta?! Cristi îmi va aduce un deviz pentru distribuirea *Cotidianului*. Le vorbesc, dar mai aud ei?

Marți, 23 Aprilie 1991

Cristi se ține de cuvânt, dar are nevoie, zice el, de 11 oameni ca să facă distribuție. Absurd. Îi dovedesc în mod practic că o poate face ușor cu 5 oameni. Poate și asta e prea mult.

Aseară Doina a prezentat un deviz, numai salarii de 600.000 de lei pe lună. Astăzi n-a mai venit.

Călătorie plăcută cu MALEV la Budapesta. Ne primește Gyula Horn și ni se ia un interviu, imediat acolo, la aeroport.

Casa unde suntem găzduiți e foarte frumoasă, camerele confortabile. Mergem imediat la Parlament. Horn Gyula e Președintele Comisiei de Afaceri Străine. E flancat de Csolti György (MDT), Tamás Gáspár Miklós, Ivan Géza și Hegedüs István (FIDESZ). Tamás e de la SZDSZ, Uniunea Liber-Democrată, iar Csolti e din partidul guvernului. Ai noștri: Mănescu, Ioan Todoran (PNL), Petre Burcă (PUNR) și eu. Vasile Neacșa e secretarul nostru.

Un tip sec, Horn. Asudă. A prezentat o listă întreagă de cereri: dialog la toate nivelurile (intelectuali, Parlament etc.), tratat de colaborare, tratat pentru minorități (cum au făcut cu Ucraina), călătorie și turism liber, un „Collegium Transsylvanum" și consulate, la Cluj, Arad, Tg. Mureș.

Am vorbit cu toții, rând pe rând, în termeni generali.

Ne ducem apoi într-altă sală. Ne primește Szabad György, Președintele Partidului. E flancat de Demeter Sandor (Relațiile Externe). Cam același lucru.

Szabad vorbește de mine în cuvintele de bun venit. Cam același lucru.

Mergem, apoi, în sala de ședințe. Foarte bine organizați. O cameră cu 120 de deputați. Frumoasă, înaltă, bine amenajată cu aparate electronice, pentru votare. Vorbea ministrul de Justiție Balsai István. Din politețe am stat până ce și-a încheiat cuvântarea. Când am sosit, s-a făcut un anunț de către Președinte. Camera ne-a aplaudat. La fel, la plecare, deși a fost doar continuarea aplauzelor acordate ministrului. Dar adresate nouă pentru că i-am salutat, ceea ce a întărit aplauzele slăbuțe, căci lunga cuvântare de 28 de minute a ministrului n-a fost deosebit de apreciată. Deputații vorbeau între ei, citeau ziare, ba își mai făceau semn să iasă din sală etc. Cam cum e în toate parlamentele.

Am fost însoțiți de Ambasadorul nostru, scriitorul maramureșean Simion Pop și de Consilierul Donca.

Seara, cină acasă și taifas cu Mănescu. Povestea cum și cei mai importanți membri ai anturajului său se apropiau tiptil, în vârful picioarelor, de Ceaușescu. Atâta frică inspira.

Miercuri, 24 Aprilie 1991

La Jeszenszki, Ministrul de Externe și, la 11.00 exact, la Președintele Ungariei Göncz Àrpád. M-am bucurat când l-a întrerupt pe Mănescu, care ne prezenta. Pe Dl Ion Rațiu îl cunosc foarte bine, din auzite și de la Washington. S-a referit la participarea noastră în Ianuarie, la National Prayer Breakfast.

Ne-a primit în sala mare cu 3 fresce. Cea mare reprezenta bătălia de la Belgrad din 1451, când Ioan Huniade i-a învins pe turci. Cele laterale, pe Rakoczi când s-a întors din Polonia în 1711 și, a treia, pe Kossuth, în 1848.

M-am referit la prima frescă în cuvântarea mea, în care am pledat pentru *sublinierea punctelor luminoase din istoria noastră care ne unesc*, nu la tragediile care ne despart.

Prânzul, tot acasă, după care am dat interviuri gazetarilor și, apoi, pentru Televiziune lui SUHÀR.

La 4.30 la ședința Comisiei lor de Afaceri Străine. Horn Gyula a prezidat. În total ei sunt 34 de membri, plus stenografe etc.

Horn a prezentat 6 puncte la care ar dori răspuns. Când mi-a venit rândul, m-am declarat în principiu, adept al găsirii unor soluții la toate *aceste minore probleme.*

Am pledat însă pentru o nouă optică. Să însărcinăm pe istoricii și pe savanții noștri să prezinte trecutul în mod obiectiv. *Erdély Története e splendid produsă din punct de vedere tehnic, dar eu nu mă recunosc în ea.* Fără un astfel de efort, nu vom putea deschide porțile larg spre o prietenie româno-maghiară.

Am declarat că sunt orb în ce privește etnicitatea compatrioților mei. Sunt doar buni și răi democrați și printre români, și printre unguri.

Corneliu Mănescu n-a ascuns faptul că vizita la Budapesta în același timp a Vicepreședintelui Senatului român, Karoly Kiraly, nu ne-a încântat. S-au grăbit s-o explice. Mai ales Tamás Gáspár Miklós, de la SZDSZ, căci el l-a invitat. Totuși, a fost o gafă.

Cină la un restaurant foarte bun. Ne-a dat-o Horn, Tamás, Hegedüs și Hodicska, cel cu care s-a afirmat că eu aș fi semnat la 11 Noiembrie 1989, un acord pentru autonomia Ardealului. Că aș fi făcut-o la Frankfurt. Bineînțeles, a fost o invenție publicată în exil mai întâi de Securitatea lui Ceaușescu și, apoi, reluată în țară (*Phoenix* din Oradea, sub semnătura lui Emil Onaca, și în alte publicații) în timpul campaniei electorale. Am discutat incidentul și am râs amândoi.

La fel, am descoperit că Simion Pop, ambasadorul, nu este același cu Simion Pop care a publicat articolul în care afirma că am fost împreună *întru legiune* în timpul studenției. De altfel, nu se poate căci e mult mai tânăr decât mine. Are 61 de ani.

Mi-a plăcut Secretarul de la Ambasadă, Oancea.

Joi, 25 Aprilie 1991

Tânărul Hegedüs (FIDESZ) ne-a însoțit la aeroport. Călătorie fără evenimente. O româncă, măritată cu un japonez, era în același avion cu Președintele societății lor din Tokio. A venit să mi se prezinte și să spună că toți românii de acolo, pe care-i știe ea, au votat pentru mine la ultimele alegeri.

Ședință cu Rodean. Apoi cu cei de la PROGRESUL. Cădem de acord asupra salariilor extrem de umflate pe care trebuie să le plătim celor ce vor scoate *COTIDIANUL*. Va costa vreo 700.000 de lei pe lună. Brian Jones e aici, ceea ce i-a încurajat pe toți. Am fixat ziua. ZECE MAI. Să fie într-un ceas bun !

Cina la Ambasada germană. *20 de invitați. Plus 2*, gazdele, cum ne-a explicat Terfloth, ambasadorul. A plasat-o pe Elisabeth la dreapta lui, ceea ce e semnificativ. La masa mea a fost Nunțiul apostolic, slovacul

Bukovsky. Am vorbit cu Măgureanu, Isărescu, cei doi Stoica, bibliotecarul și politicianul, și nu mai știu cine.

Terfloth a făcut remarca, în fața lui Isărescu, că ar fi foarte bine dacă aș intra în guvern. Aș da mare credibilitate acestuia în Occident.

Sâmbătă, 27 Aprilie 1991

Cacinschi mă informează la telefon că toată lumea m-a așteptat la Pitești. Au amânat începerea ședinței. Ei afirmau că voi veni. Lumea a scandat *Rațiu, Rațiu*. În fine, au ținut ședința fără mine. Coposu a fost tare supărat. Nici nu s-a atins de mâncare. A fumat tot timpul.

E foarte bine că n-ați mers. Ei trimiseseră scrisoarea împotriva lui Klaps. Dacă mergeați s-ar fi interpretat că l-ați abandonat și că subscrieți la această ostracizare a lui. Așa, lucrurile apar în lumina lor adevărată. Coposu, Diaconescu, Pițigoi și ceilalți își dau seama ce popularitate aveți. Trebuie să țină seama de ea.

Am vorbit cu Florea, care mi-a telefonat de la Pitești. I-am spus că nu mi s-a confirmat, nici de Coposu și nici de Diaconescu, cum Conducerea partidului a decis să merg și eu la Pitești, așa cum ne înțelesesem. Le-am promis că mă voi duce din nou. Îmi vor rezerva o sală cu 1.500 de locuri. Veți vedea, va fi plină.

La 11.00 vine Adrian Păunescu. Continuăm discuția noastră. Interesant.

Truția apare. Vrea să-l ajut în diverse afaceri și-mi spune că Puiu Dutu l-a informat că Iliescu mă vrea Ministru al Culturii. (Ce va face Pleșu?)

Pupi Grozea vine la 1.30 p.m. Încă discutăm cu Rodean. Am semnat contractul TIPOREX-Progresul. O să meargă, cred.

Am înfulecat ceva și la taifas cu Pupi. Aceeași situație. Eu sunt o personalitate de care trebuie să țină seama. Le-a spus-o a doua zi după ultima noastră întâlnire. Erau de față Diaconescu, Țepelea, Galbeni, Bărbuș, Manea și Lup. Manea ar fi spus: Să nu se impună, să fie chemat de noi. *E un pas în direcția bună. Să nu se creeze o situație care să ducă la o ruptură; ca între Maniu și Vaida*, le-a spus Grozea. El scrie o biografie a lui Coposu și vrea ca și eu să-i dau corespondența lui cu mine. Trebuie să o aduc din Londra. N-o am aici.

M-a informat și de faptul că există un magazin *Ion Rațiu* la Istanbul!? Tineretul te iubește, pretinde el.

La *Cupa Primăverii* care a avut loc, Sâmbătă 20 Aprilie, toată

lumea m-a așteptat. S-a scandat și acolo *Rațiu, Rațiu.*

Un tânăr, Florian Stan, mi-a adus o carte legată de el, cu tot felul de documente interesante și compromițătoare pentru regimul actual. Așa-mi spune el, cel puțin.

La Jovin, căruia-i promisesem să-l văd. Același. E încântat că acțiunile mele cresc în țară.

Mă culc, căci eram teribil de obosit mai ales că am avut și o ședință cu Pintilie, Rădulescu și contabilul Progresului.

La 7.00 seara mă scoală Gigi. Roman vrea să-mi vorbească. Mă aștepta la telefon.

Dacă aveți timp aș vrea să stăm de vorbă despre remanierea guvernului ... Ne-am înțeles să merg, îndată ce mă îmbrac.

Nevasta lui era tare tristă când am sosit. Mi s-a furat câinele, au fost primele ei cuvinte. O înțeleg. Era un câine, fără exagerare, splendid. Nu-mi aduc aminte rasa, dar arăta ca un dalmațian, însă ceva mai mic. Foarte frumos.

Ne-a servit un pahar de Fetească și ne-a lăsat împreună.

Pe scurt, mi-a oferit să intru în guvernul pe care-l formează acum, și pe care-l va anunța luni. Va fi un guvern de coaliție. Următorii au acceptat: Radu René Policrat, Ministru fără Portofoliu (PNL), Dinu Patriciu, Lucrări Publice (PNL), Marmeliuc, Muncă și Asigurări Sociale (PNL), Pescaru, Privatizarea Agriculturii (Democrat Agrar), Stănculescu trece la Industrie și vor avea doi Secretari de Stat: Angheluță Vădineanu (Ecologist) la Mediu și Mircea Coșea, la Finanțe.

Nu aș vrea să vă îngreunez cu un departament. V-aș propune să deveniți Ministru la Privatizare, Comerț Exterior și Finanțe Externe.

I-am mulțumit pentru onoarea ce-mi face. Păstrăm absolută confidențialitate. E de acord să vorbesc cu Coposu.

Conversație foarte la obiect despre ceea ce trebuie făcut ca să pornim țara pe drumul cel bun etc. Extrem de prietenos. Urmează să-i dau un răspuns mâine seară, sau luni dimineață.

Îndată ce sosesc acasă îi telefonez lui Coposu.

Te-au așteptat cu toții la Pitești. Așa ne înțelesesem. Erau acolo, la intrarea în oraș, cu pâine și sare, îmi spune.

I-am explicat cum au fost lucrurile. Am insistat, mai ales că i-am lăsat lui Lupuțiu un mesaj să mă sune necondiționat. Oricât ar fi fost de târziu, joi seara, sau vineri dimineața. Am aranjat, apoi, să ne

vedem, mâine dimineață la 11.00, la mine acasă. Trebuie să fim numai noi doi. Am acum un aparat care elimină orice înregistrare.

Seara, la 9.30 la Gheorghe Jovin. Multă lume. Cel puțin 40. Bufet copios, mâncare excelentă. Mi-au vorbit pe rând, cred toți. Așa în grupuri. Soții Ginghină, ambii medici care locuiesc aproape, l-au înștiințat pe băiatul lor Octav. Mare admirator al meu. Are 14 ani. A venit, l-am îmbrățișat și-i voi trimite o carte cu dedicație.

Am plecat la 11.00 p.m.

Duminică, 28 Aprilie 1991

Doina și Brian Jones la o ultimă verificare. Brian e satisfăcut că avem o echipă capabilă de a scrie și prezenta *COTIDIANUL.*

Cornel Coposu a venit singur, așa cum i-am cerut. I-am dat un foarte mic whisky căci „are mult de lucru". Eu am băut niște vin alb, ca de obicei. A stat mai bine de o oră.

Entuziasmat de cum au mers lucrurile la Pitești: Ne-au așteptat la km 13, afară din oraș. Cu pâine și sare. Am stat acolo o jumătate de oră ca să vii și tu. L-am lăsat apoi, pe Pițigoi, să te aștepte. Și în sală te-am așteptat. Am început abia la 5.00 în loc de 4.00. Sala era arhiplină. Au pus megafoane afară, căci mulți n-au mai încăput.

Am intrat apoi, în subiect. I-am explicat ce mi-a oferit Roman și i-am spus că n-am nici o intenție să accept. Problema e cum să refuz. Să spun sau să nu spun că aprob programul de privatizare ce-și propune, care, în linii mari, e ceea ce am propovăduit eu la alegerile din Mai anul trecut.

Dacă faci asta, atunci de ce să nu accepți, se va spune, a fost reacția lui.

Iarăși am vorbit de atitudinea celor de la conducerea partidului față de mine. Era normal căci i-am menționat că Diaconescu a făcut o declarație la RFE în numele grupului parlamentar PNȚ.

„Ai auzit-o tu? Eu nu cred așa ceva. De ce-i asculți pe cei care te flatează. Eu te-am propus de două ori să fii Vicepreședinte. Toți sunt împotriva ta. Când 5 oameni zic că ești beat, nu mai discuta, du-te și te culcă!"

Mi-a vorbit de marele succes ce a repurtat la Cluj. A vorbit mulțimii din balcon, pentru că nu încăpeau în sala Bibliotecii. A durat 20 de minute până au ieșit în aer liber.

Lumea vine să te asculte pentru că a început să se dezmeticească. Nu pentru charisma ta. Partidul nostru e în ascendență.

I-am pomenit și de reacția lui Gheorghe Jovin aseară.

Nu te lua după oameni care vor să-ți facă plăcere. Lumea e atrasă de bani. Toți vor să beneficieze după tine etc.

Deprimant. El nu poate să conceapă că ei greșesc, conducerea actuală a Partidului. Că ei nu dau imaginea de care avem nevoie - imaginea de partid capabil să ia puterea și să guverneze țara.

Încerc să-i telefonez lui Roman. Nu-i acasă.

Mă culc puțin. Iarăși îi telefonez. E plecat din București, evident. Îi scriu că nu pot să accept „onoarea" ce-mi face și, după o discuție cu Cerghizan, îi menționez într-un *Post-Scriptum,* că cer repartiția imobilului din Cluj pentru PNȚCD și anularea ordinului de repartiție ce a dat primarul Tâlpeanu femeii pe care noi am tolerat-o să facă restaurant în subsolul clădirii. Sunt curios să văd ce va face.

Livrez scrisoarea eu, personal, unui Maior care era în casă.

Acum sunt la Mânăstirea de Maici din Țigănești. Elisabeth ține foarte mult să vin aici, *să mă odihnesc.* Frumoasă biserică, splendide icoane. Multe maici. Comunitatea întreagă, de vreo 140. Maica Stareță, sfătoasă. Ne-a dat o masă bună pe la orele 4.15, curând după ce am sosit. Au multe case, gospodării independente. Au și chilii înșiruite. Totul, de o curățenie exemplară. Găini, porci, mici grădini de zarzavaturi. Cultivă și pământul, dar principala lor ocupație e alta. Fabrică veșminte preoțești. Au suferit de pe urma cutremurelor. Cel din 1940, din 1977 și, curios, mai ales, cel din vara trecută.

Luni, 29 Aprilie 1991

Ceață mare și e rece. Am dormit bine, deși au un câine care a continuat să latre până seara târziu.

Mi-am scris aceste note și raportul asupra vizitei parlamentarilor la Budapesta.

La micul dejun Maica Stareță *m-a atacat.* Să găsesc bani pentru mânăstire. Din partea străinilor mai ales. *Că de la români* ... și a făcut cu mâna semnul că te lași păgubaș.

I-am dat 5.000 de lei, într-un plic. E volubilă, grasă, simpatică, cu zâmbet deschis. E convinsă că la 1700 s-a pus în fața preoților un document în latinește și l-au semnat, fără ca să știe ce fac. Asta, când i-am spus că sunt unit, dar că mama mea a fost ortodoxă și că la noi în familie n-a existat nici un fel de bigotism. Să fiți cu poporul, domnule Rațiu. Biserica noastră întotdeauna a servit poporul.

Bați la o ușă deschisă, Maică Stareță, i-am spus.

Îi aștept pe băieți să vină să mă ia cu mașina. Afară, adevărat concert de păsări domestice. Rațele și curcile domină. Găinile, mai puțin.

Camera noastră e împodobită cu icoane, dar mai ales cu fotografiile ierarhilor ortodocși, Patriarhul Teoctist printre ei.

Gheorghe Popilian a venit cu un grup de oameni. Ei își spun Liga Națională pentru victoria socialismului. Au deja 16 organizații, partide, sindicate, formațiuni și alte 14 care intenționează să se unească cu ei; n-au reprezentanți în Parlament.

Două principii îi călăuzesc:

1) Restituirea proprietății furate de comunsim;

2) Privatizarea totală a Băncii Naționale.

Gheorghe Alexandrescu, Președintele Partidului Micilor Proprietari și ai Liberei Inițiative e expertul lor economist. A dezvoltat o teorie în mare parte justă, dar nu cred că poate fi aplicabilă în România. Trebuie însă studiată și adâncită. Ar putea să conțină elemente constructive.

Nicolae îmi telefonează disperat. A auzit că am intrat în guvern. Îl liniștesc.

Adrian Păunescu îmi trimite transcrierea discuției noastre, 44 de pagini dactilografiate. Corectez cât pot până când trebuie să plec la Parlament. Lucrez și acolo, după ce semnez prezența și-i trimit a doua tranșă de corecturi.

La intrarea mea în Cameră vine Policrat să-mi spună că îndată ce a aflat că eu nu intru în guvern, nu a acceptat nici el.

Exact la ora 3.00 p.m. a luat cuvântul Roman și și-a anunțat noii membri ai Cabinetului. Tot guvernul a fost prezent. Multă lume a venit să-mi vorbească. Vroiau să confirm că și mie mi s-a oferit un post în cabinet. La fel s-a întâmplat și cu presa. N-am confirmat nimic. S-o spună Petre Roman.

Au fost foarte multe intervenții. Dan Lăzărescu a vorbit bine. O poantă: dacă am fi introdus în Constituție credința în Sf. Treime, Roman s-ar fi putut ruga la Mitropolie ca să se realizeze minunea economică de care a vorbit în cuvântarea lui. Din partea noastră a vorbit Diaconescu. Foarte bine.

La ieșire Adrian Severin și-a exprimat regretul că n-am primit. Da, eu vreau să-mi servesc țara. Apreciez oferta. Dar există o disciplină de partid.

Marți, 30 Aprilie 1991

La Parlament, foarte devreme. Pentru că ne înțelesesem ieri că vom

vota asupra remanierii astăzi.

Ni s-au repartizat buletine de vot, cu numele tuturor celor numiți de Roman, în noul său guvern. Ai noștri (PNȚCD) i-au tăiat pe toți.

S-a făcut o pauză pentru numărătoare. Interesant. Marțian vroia să dea rezultatul abia diseară, după ședința Constituantelor. Noi toți am cerut să o facă imediat. Până ne-am tocmit și ciorovăit, au venit secretarii cu rezultatele. Toți au fost acceptați, cu excepția lui Dinu Patriciu și Berceanu (?). Cu alte cuvinte, nici FSN-iștii nu i-au vrut pe „trădătorii" din Opoziție. Ceilalți, mai moderați și relativ necunoscuți, au fost acceptați. Am dat interviuri. Am semnat multe cărți. Toată lumea pare că vrea să citească *România de Astăzi*.

La prânz, la recepția dată de Ambasadorul Stork pentru ziua Reginei Olandei. Mulți mi-au vorbit. Mai ales Renaud Vignal, căruia i-am mulțumit pentru că m-a plasat la masă, la micul dejun, lângă Mitterrand.

Era normal, mi-a zis. Ați candidat la Președinție.

Iliescu a venit. Era în mijlocul camerei înconjurat de lume. Eu eram pe balcon cu Vignal și alții. Trebuie să mă duc să-l salut eu și nu să-l aștept să vină el aici, i-am zis, râzând, lui Vignal. Am râs amândoi.

Aproape imediat după ce i-am strâns mâna lui Iliescu, toți ceilalți din jurul lui au dispărut. Ne-au lăsat să vorbim liniștiți. Și îndelungat. Era un fel de izolare respectuoasă pe care ceilalți ne-au acordat-o.

I-am indicat că am apreciat faptul că și el m-a vrut în guvernul lui Roman. Natural, a fost reacția lui. Puteți să dați foarte mult țării. N-am insistat și n-am explicat nici refuzul meu și nici discuția mea cu Roman.

Nu vreau să vă monopolizez, i-am spus când mi-am dat seama că distanța respectuoasă devenise o adevărată izolare.

L-am dus doi pași și am început să vorbesc cu Năstase. Imediat au venit mai mulți în jurul lui Iliescu. Ambasadorul Poloniei mi-a spus că ar fi bine să merg la ei, la sfârșitul lui Mai. Sigur că da.

Întors la Parlament iarăși semnez cărți. Zece au dispărut imediat. Acasă, Pușa e îngrijorată. Nu cumva să se interpreteze refuzul meu de a intra în guvern drept lipsă de patriotism. Așa vor căuta să mă prezinte FSN-iștii. Nu sunt de acord. Ea îmi cere să fac o declarație și să explic de ce n-am primit. Eu cred că nu trebuie să spun absolut nimic, nimănui. Dacă Roman vrea să facă o declarație, e treaba lui. Eu n-am dreptul s-o fac.

Miercuri, 1 Mai 1991

Semnez prezența în Parlament. Dau niște exemplare din *România de Astăzi* lui Petre Maior și merg la Otopeni. Mă ia în primire unul din șefii Serviciului emigrație și stăm de vorbă în Secția VIP a Aeroportului.

Pe drum, cu Sandu Pobereznic și Gigi Tecuceanu. Interesant, mai ales ca să văd cât de diferiți sunt oamenii ăștia în ce privește caracterul lor. Gigi e mai reținut. Își cunoaște limitele, într-un oarecare sens. Sandu, nu. El e marele erou. El face totul la Buhuși. Curând va alege și primarul. Pentru moment subvenționează echipele de handbal, băieți și fete, care dau performanțe excepționale în lume.

Am vorbit mult și de Mircea Toma, țiganul escroc, pe care Sandu mi l-a adus și care mi-a furat două camioane. Sandu, bineînțeles, respinge orice responsabilitate. La fel respinge și responsabilitatea pentru celălalt escroc pe care mi l-a adus din Câmpulung Muscel. Acolo unde m-am refugiat din cauza minerilor la 14 Iunie anul trecut. Îmi datorează 275.000 de lei și o mașină de multiplicat.

La aeroport, la Orly, mă așteaptă Dr. Munteanu cu Suceveanu din Germania. De unde au știut că vin cu acest avion, e un mister. M-au dus acasă. Am scos o sticlă de șampanie și am stat de vorbă. Scopul: să mă facă să accept să fiu Președinte de Onoare al UMRL-ului.

I-am ascultat și i-am trimis, elegant, sper, la plimbare.

Joi, 2 Mai 1991, Paris

Costaforu vine să mă vadă. De asemenea Varlam. Ambii vor ca eu să continuu să fiu Președintele UMRL.

Fac cumpărături - piața de pe rue St. Charles și mă odihnesc. Vorbesc cu Doamna Livezeanu, care e acum la New York și e candidată la postul de *visiting professor* la catedra ce eu am fondat la Universitatea din Georgetown.

Mi-a făcut o bună impresie. Vorbește bine englezește. Mai târziu îmi telefonează Harley Balzer care-mi confirmă că pe lista celor ce sunt luați în considerație pentru catedra mea sunt Fischer-Galați, Daniel Nelson, Irina Livezeanu, Shafir, Mary Ellen Fisher și încă o doamnă de care încă nu auzisem. Îi indic că Fisher-Galați îmi repugnă pentru că vedem problema românească total diferit. Îi recomand să citească introducerea mea la *Contemporary Romania*. Îi menționez, de asemenea, că am recenzat cartea lui Shafir pe care am găsit-o teribil de neo-

biectivă și peste măsură influențată de vederile lui George Schöpflin, așa-zisul expert în problemele românești care, în fond, este un mic șovin maghiar. N-a fost prea încântat.

L-am asigurat că voi accepta decizia lor. Dar trebuie să-mi expun punctul meu de vedere.

Mai spre seară a venit Varlam. El e hotărât să-i atace pe Novacovici și pe Munteanu. Nu știu ce să fac.

Vineri, 3 Mai 1991, Paris

Tot Munteanu și Suceveanu mă duc la Sala de conferințe a Primăriei din St. Maur. Lume multă. Cel puțin 300 de persoane. Dar adevărul e că majoritatea lor au venit la Paris într-o excursie subvenționată. Subvenționată din Germania.

Să nu uit, Balzer mi-a vorbit și de Gail Kligman. Și ea ar fi o soluție. După conversația cu Balzer am vorbit a doua oară cu Irina Livezeanu și apoi cu Daniel Nelson. I-am spus primei că aș prefera să fie un român sau o româncă, dar că decizia e în întregime a celor din Georgetown University.

Sunt încântat că au fost 40 de înscrieri pentru Catedra de „Studii Românești". Ceea ce demonstrează ce bună publicitate a asigurat Universitatea și interesul ce stârnește această primă catedră de acest gen în America. Din acest punct de vedere sunt foarte mulțumit.

Deschid ședința. Dau cuvântul Părintelui Goia pentru o rugăciune. Se lansează într-o adevărată predică cu iz naționalist. Aștept cu răbdare și-mi aduc aminte cum a vorbit la incinerarea rămășițelor lui Viorel Tilea, când i-am interzis în mod expres să predice. Pentru că asta a fost dorința lui Viorel. Ce să-i faci? Așa sunt preoții. Când le dai șansa să apară importanți, o utilizează din plin. Pur și simplu, n-au măsură, degeaba explică ei exagerarea la care se dedau prin „tipicul din strămoși".

Un moment de reculegere pentru membrii UMRL decedați. În frunte cu Principesa Ileana și Ana Maria Tuduri, de care nici un știusem că a murit.

Dau cuvântul, apoi, rând pe rând, francezilor care ne-au onorat cu prezența lor: Jean-Louis Beaumont, Jean Jacques Jegon, deputat și primar de Plessis-Trévise, Senatorul Henri Revol, Pierre de Villemarest, Președintele CIRPO, deputatul Georges Mesmin și Baronul Paul-Henri Gendebien, din Belgia. Toți vorbesc foarte frumos. Au mai fost și vice

primari, Doamna Cécile Lesgourques care lucrează în Senat etc. Dar ei n-au luat cuvântul.

După pauză am luat eu imediat cuvântul și am atacat problema de căpetenie cu care suntem confruntați. Conducerea UMRL, chiar, m-a atacat pentru că am ajuns să candidez la PreședințiaRomâniei. Deci s-a răspândit ideea că UMRL a devenit o remorcă a PNȚCD-ului care m-a numit candidat. Am denunțat acest lucru drept total nejustificat. Cu cât mai mulți și mai diferiți oameni politici se ridică din rândurile noastre, cu atât mai bine. Cu atât ne facem datoria de a servi libertatea și democratia în România. Ar trebui să avem 20, nu un singur deputat în Parlamentul României.

Urmează raportul lui Novacovici, plin de platitudini și fraze patriotarde. Apoi Damian Vasile cu raportul său financiar. Încearcă el câteva manevre, dar Dinu Mussulis și încă cineva din Londra dau cifrele exacte, care demonstrează că eu am dat sume enorme pentru activitatea UMRL. Nimeni n-a putut să rămână în dubiu asupra acestui lucru.

Începem, apoi mesajele și discuțiile, luările de cuvânt generale. Foarte multă lume își exprimă încrederea în mine și dorința lor ca să rămân președinte. Sau să candidez, cel puțin.

Cina cu Nick și soția lui la Le Hameau d'Auteuil.

Sâmbătă, 4 Mai 1991, Paris

Toată ziua discutăm noul Preambul, Statutul și Regulamentul. Nenumărate ciocniri. Înregistrez mai multe victorii. S-a propus ca Președintele și Secretarul General să nu facă parte dintr-un partid politic. De asemenea, ca niciodată să nu avem în Comitetul Coordonator mai mult de 3 membri din același partid. Aceasta, pentru a se asigura independența UMRL-ului. Ambele au fost respinse de plen.

Mare discuție pe problema cine alege președintele. Felul cum au fost tipărite documentele asupra cărora votam dădea impresia că acest punct era tratat în Regulament. Erau pe aceeași foaie de hârtie. De fapt, făcea parte din Statut, nu din Regulament și s-a votat așa automat, fără ca cineva să fi ridicat problema.

Eu eram convins că era parte din Regulament. De aceea am întrebat ce facem cu această problemă? Cum decidem?

Asta a fost deja votată. Toată lumea e de acord. Comitetul își va desemna Președintele, a zis Novacovici.

Toată lumea s-a vârât în discuție. A fost chiar puțin vacarm, la un moment dat. Novacovici, Roșcanu și încă vreo câțiva țineau morțiș că această problemă a fost deja votată.

Nu, am spus eu. Cel puțin 7-8 membri au ridicat ieri, această problemă. Eu cred că trebuie discutată. Și trebuie să decidem asupra ei. Iarăși proteste din partea lui Novacovici și ai lui.

În cele din urmă am pus chestiunea la vot: Doriți sau nu să discutati această problemă?

Răspunsul a fost, cu mare majoritate, afirmativ.

Atunci s-a ajuns la o rezoluție care prevedea că Președintele este ales de Congres și că ceilalți membri ai Comitetului ales își vor primi atribuțiile prin votul secret al Comitetului Coordonator.

Votul pentru această rezoluție a fost covârșitor. 93 pentru și 26 contra. Am votat apoi restul documentelor pregătite și am reușit să terminăm ședința înainte de 6.30, ora fatidică la care trebuia să părăsim sala.

În timpul zilei „documentul" lui Varlam a fost difuzat. Ricci a venit și el, dar nici unul nici altul n-a intrat în sală. De asemenea, nici Costaforu. Toți și-au dat numele pe document. Doamna Săvulescu-Riga din Montreal a vorbit de acest document și de acuzațiile grave care s-au adus lui Novacovici, Munteanu și Damian Vasile.

Nu i-am dat posibilitatea să facă scandal. Cred că ar fi avut un efect negativ asupra celor veniți din țară, mai ales.

Duminică, 5 Mai 1991, Paris

Indiscutabil, o înfrângere. Au fost multe intervenții. Marea majoritate împotriva mea. Ioan Laurențiu Popovici, în special. Doctorul Munteanu din Germania s-a purtat execrabil. Discuția noastră confidențială, când l-am întrebat dacă vrea el să candideze, a fost descrisă cu lux de amănunte, și cu o întorsătură vicioasă împotriva mea, la microfon. O Doamnă, Victoria Prud'homme, m-a atacat pentru că nu fac nimic în Parlament. Radu Marin Roșcanu a pus vina pe mine că nu există o filială puternică în Canada „pentru că UMRL apare ca un apendice al PNȚ-ului". Absurd, el e de ani acolo. De ce n-a făcut nimic înainte de 6 Aprilie 1990, când am fost adoptat candidat PNȚ la Președinție, sau măcar înainte de a mă întoarce în țară, la 24 Ianuarie anul trecut? Un avocat, pe nume Ungur, din Satu Mare, și încă vreo câțiva, pe același ton. Cei care m-au susținut au fost mai decenți, mai

eleganți: Mihăilescu, Rozsa, Liviu Cosma, Diana Zotescu, Carmen Sabău, Dinu Mussulis.

Mare scandal după răspunsul meu. Am arătat că nu mi-am depus candidatura și că nu sunt candidat. Dar, din moment ce sunt mulți membri prezenți care vor totuși să candidez, să acceptăm ca ei să pună numele meu, deși nu apare pe listă. Proteste violente, mai ales din partea lui Novacovici și Munteanu. Ambii au amenințat că-și dau demisia dacă se va permite așa ceva. Degeaba am spus că unitatea UMRL-ului se va menține, chiar dacă eu nu primesc mai mult de 20 de voturi. Eu voi fi mulțumit și susținătorii mei se vor supune deciziei majorității.

Imposibil să-i convingi, mai ales pe cei veniți din țară cu autobuzele organizate de Dan Suceveanu și nu mai știu cine. Și în sală erau cam așezați în bloc, în partea stângă a sălii.

Cum nu se puteau calma spiritele a intervenit Sorin Roșca-Stănescu. Au format un comitet de alegeri. S-a pus la vot dacă sau nu să accepte înscrierea de alte nume pe buletinul de vot. Cu majoritate destul de mare s-a votat NU.

A urmat prezentarea candidaților. Mulți s-au retras. Printre ei, Radu Bărbulescu, Pavel Codiță, Liviu Cosma, Dan Suceveanu. Ultimul era pe punctul de a izbucni în lacrimi când a vorbit la microfon.

Numărătoarea a continuat până târziu de tot. Am plecat cu Nicolae pe la ora 8.50, căci ne aștepta Ioana la cină. Am scris o notă de felicitare Comitetului nou ales și am lăsat-o lui Sorin Roșca s-o citească în fața adunării.

E clar că eu nu sunt adevărat politician. N-am luat absolut nici o măsură ca să avem voturi favorabile nouă. În plus, cei care se opun lui Novacovici-Munteanu-Vasile Damian s-au autoexclus de la Congres. Au semnat documentul de acuzație și l-au circulat, ceea ce n-a făcut impresie bună printre cei veniți din țară. În felul acesta au privat adunarea de cel puțin 50 de voturi, dac-ar fi venit doar zece dintre ei. Și sunt mult mai mulți, mi se spune.

Este a doua oară că mi se întâmplă acest lucru. Prima dată, la alegerile ACARDA, când Horia Georgescu a manevrat totul ca să mă înlăture de la conducere. *Acarda* este astăzi doar o structură goală. Ar fi păcat ca și UMRL-ul să aibă aceeași soartă.

Au venit mulți la mine pentru autografe, să-și exprime admirația etc. Și să-mi ceară ajutor, în diverse chestiuni. Printre ei, alpinista Mihaela

Crăciun și antrenorul ei, Vicențiu Dinu. Mi-au cerut să le găsesc un sponsor în Occident, că n-au bani și ea ar avea o șansă să devină campioana lumii. I-am dat ei 500 de franci, căci atât aveam la mine. Să-i caut un sponsor în Occident e foarte greu și n-am când s-o fac, din moment ce mă întorc Miercuri la București.

Luni, 6 Mai 1991, Paris

Doina îmi spune la telefon că Samoilă a făcut un efort special pentru a da reclama *COTIDIANULUI* imediat după programul „Cărții recordurilor", pe care el îl regizează. Apare în fiecare Duminică. Doina e încântată de cum a ieșit clipul la televizor.

Vai ce bine, a fost reacția ei când i-am spus că nu mai sunt Președinte UMRL. Vă veți putea ocupa de ziar.

Asta nu e chiar așa. De fapt, nu m-am ocupat aproape deloc de UMRL de la începutul campaniei electorale încoace.

A venit tânărul Mathieu de la Guillonnière la mine acasă. El reprezintă *Europa Democratică* în relațiile ei cu România. Este o organizație ce aparține de PANEUROPA lui Otto de Habsburg, care-și are sediul în Viena. El se ocupă de România. Îi cunoaște pe Coposu, Țepelea și aici, la Paris, pe Herlea și pe Varlam. Mi-a vorbit și de Ștefan Mamulea. A fost în România de 7 ori, numai de la revoluție încoace. Spune că face transporturi ieftine din Franța oriunde în România.

Citesc în *IHT* amănuntele atacului suferit de Președintele Bush. El nu și-a pierdut conoștința. A avut doar dureri. La spital au constatat că are fibrilație auriculară. E ceea ce am și eu, deja de 5 ani, dacă-mi aduc bine aminte. S-a întâmplat curând după întoarcerea noastră din croaziera ce am făcut-o în Pacificul de Sud. Din păcate, aritmia mea e acum permanentă. Mă întreb dacă nu e cazul să mă retrag din politică și să-mi dedic restul vieții scrisului? Să vedem ce face Bush!

Marți, 7 Mai 1991, Paris

Scriu editorialul pentru *COTIDIANUL.* Foarte simplu. Explic de ce încă un jurnal.

Doina îmi răspunde foarte somnoroasă. Îi cer să-mi găsească cifra cât mai exactă a ziarelor „naționale" din România, în accepțiunea largă a „ziarului". Adică, publicație periodică de obicei zilnică, spre deosebire de jurnal, care apare zilnic. Am comparat definițiile date în „Dicționarul Explicativ al limbii române".

Rodean, Tronaru și Mihai Leu. Cădem de acord asupra dotării TIPOREX-ului cu o capacitate de publicat cărți. Totul rămâne să fie plătit de TIPOREX în valută.

Dacă nu, eu am sugerat ca noile mașini să fie aduse în țară și donate *Progresului* (care scoate *Cotidianul*) și *Progresul* să închirieze aparatura TIPOREX-ului. În felul acesta TIPOREX-ul care realizează profituri va putea ameliora pierderile inevitabile ce va avea *Cotidianul*. La început, cel puțin. Nu e ce vrea Rodean. Să-mi dea o alternativă. Eu voi accepta-o, atâta timp cât parte din profiturile TIPOREX-ului pot fi transmise *Progresului* înainte de a se percepe impozitul pe profit.

Discuții la telefon cu Dinu Mussulis și Nicolae. Dau un interviu lui Sorin Roșca-Stănescu. Luăm cina, în trei, la Silvia Bădescu. Neașteptat de plăcută seară. Sorin ne-a lăsat singuri pentru că trebuia să vorbească la telefon cu *România Liberă* la București. Silvia a insistat că eu trebuie să bat cu pumnul în masă, la Partid. Să le spun că ei trebuie să mă accepte ca Președinte. Și pe ceilalți bătrâni să-i dau la o parte. Elegant, bineînțeles. Dar imaginea mea trebuie schimbată. Eu trebuie să le arăt colții. Să fiu supărat. Să le spun că nu mai pot să suport drumul lor care duce la sinucidere politică etc. etc.

Nu sunt întocmai de acord cu ea. Nu este temperamentul meu. Sunt sigur însă, că analiza ei e justă. Cum voi acționa eu, sau mai bine zis, cum ar trebui să acționez, rămâne o problemă. Pot eu să mă arăt brutal cu acești oameni integri, care au suferit ani grei de închisoare?

Varlam îmi vorbește de inginerul de calculatoare (electronist) Sergiu Costin care a trimis o scrisoare la București pentru publicare. Mi-o citește. Respinge total ceea ce s-a petrecut la Paris. În autobuzul de București în care a venit Doru Dumitrescu s-a călătorit gratis. În Pitești, recrutarea s-a făcut de vărul lui Novacovici.

După Varlam, în Germania filiala îl va respinge pe Munteanu. Filiala din Franța, nu se știe. Beldiman este întotdeauna cu ultimul care vorbește. La ultima ședință Ghika și cu Novacovici au organizat lucrurile, Ghika crezând că va reuși să fie reales Președinte. Varlam e de părere ca Nicolae să nu facă nimic cu filiala din Anglia. Să se pronunțe ceilalți întâi; cei din România vor repudia acest Congres ca nereprezentativ.

Miercuri, 8 Mai 1991

Vine Ioana Rațiu. Mergem împreună la Poșta din Champs Elysées ca să expediez niște scrisori: lui Mussulis la Londra și Regelui la

Versoix. El e acum în America. Mare paradă. Steaguri. E ziua Victoriei.

Rodean a venit cu soția lui, Carmen, pictoriță. Vroia să vadă colecția mea de tablouri. Îmi place femeia. Din fotografiile în culori ce mi-a arătat consider că arta ei e de valoare.

Mă duc la Orly. Două mașini. Mihai Leu mă conduce pe mine și pe Rodean, în a lui. Cred că am ajuns acum să avem pace. El să fie mulțumit și să se țină de cuvânt și să fie absolut cinstit. Are deja planuri să deschidem o mică librărie la Paris, unde să vindem ziare și cărți din România.

Personalul TAROM, ca de obicei, îmi acordă tratament VIP. Însărcinatul cu Afaceri mă salută. Venise la aeroport ca să-l conducă pe nu mai știu cine. Nu-mi aduc aminte nici de numele lui. Vorbim de Vătășescu care-și va lua curând postul în primire. „Ar fi bine ca el să fie numit ambasador în mai multe capitale. Ne-a sosit, deja, enorm de mult material, mobilă etc. Cu siguranță vom fi mult mai eleganți în viitor", îmi spune.

La Otopeni același lucru. Dus imediat cu un autobuz numai pentru mine și o doamnă bătrână. Sunt trecut prin vamă cu un salut politicos. Nu-i interesează ce am în valize.

Joi, 9 Mai 1991

Dis-de-dimineață telefoane. E scandal mare la sediul PNȚ din Cluj. Victor Marian e alarmat. Tinerii se opun șmecherei care a obținut ordin de repartiție pentru subsolul casei de la ICRAL. Își pierd centrul, bineînțeles. Șicana patentă. Nu trebuie să cedăm. I-am vorbit lui Roman de treaba asta și i-am cerut, în scris, să anuleze ordinul ICRAL-ului.

Ședința începe la 8.30 a.m. în Parlament. Sunt primit de-a dreptul ostil de Constantinescu-Klaps. Petru Maior încearcă să-l liniștească. Nu-i chip. De-acum încolo n-am să te mai susțin. Dumneata nu ești omul să iei conducerea. Dar îl voi distruge pe Coposu.

E trist. Nu înțeleg de ce atâta ură!? Eu nu pot să mai merg cu el în campanie electorală. Să vină și el, oriunde mă duc. Nimeni nu-l oprește. Să vină și alții. El poate să vorbească cum vrea despre mine, dar să nu mai atace pe motive personale.

În pauză liderii grupărilor parlamentare suntem chemați de Marțian. Se decide cine va reprezenta Parlamentul României la NATO. Diaconescu mi-a spus că Gabrielescu ar vrea să fie el candidatul nostru PNȚ. Pentru că el e Membru în Comisia de Apărare și Securitate a Statului.

Fac ceea ce fac întotdeauna. Explic la întrunirea liderilor că eu nu sunt expert, și nici membru al Comisiei respective, care e Gavrilescu. Dar că noi doi, el și cu mine, suntem amândoi candidați.

Nu e vorba de aspectul militar, ci de cel politic, în primul rând. Important este să stăpânești sau engleza, sau franceza, ca să poți participa din plin în dezbateri. Sunt sigur că toți, indiferent de nuanța politică de partid, vor apăra interesele țării.

Sau pe amândouă limbile, am zis. Asta e condiția optimă.

Eu m-am referit la cerința minimă, a fost reacția lui Marțian.

Totuși, eu las la aprecierea dumneavoastră, din moment ce sunt în cauză și eu personal.

După acest schimb, purtat cu zâmbete, elegant, prietenos, am fost adoptat eu din partea PNȚCD.

Imediat după prânz, la tipografie. Le cer paginile gata pregătite. N-au decât una. Pagina 3. Citesc toate articolele și schimb titlurile.

La Partid. Coposu era în mijlocul unei cuvântări, în holul sediului. Multă lume, cel puțin 250-300 de oameni. Era flancat de Lambru, căci era o întrunire organizată de secția muncitorească PNȚCD, de Diaconescu și Lup. Am fost primit cu osanale. Cuvântarea a fost întreruptă temporar și Coposu m-a invitat să merg lângă el.

Când și-a terminat cuvântarea a intrat în anticamera biroului lui, căci ușile erau larg deschise. Diaconescu a luat cuvântul. Apoi, Coposu a sugerat ca avocatul Dinu să vorbească. Lumea vroia să mă audă pe mine.

Le-am mulțumit pentru florile ce mi-au dăruit și pentru că mi-au dat cuvântul. Le-am spus că ziarul va apărea mâine. I-am sfătuit să-l cumpere, căci am nevoie de bani etc. Le-am vorbit și foarte serios și i-am sfătuit să se organizeze. Să mergem în toate satele, în toate fabricile, toate întreprinderile. Să mergem în grupuri, ca să nu ne bată!!

A luat cuvântul Ioan Lup. Coposu dispăruse în biroul lui. Mare plăcere cuvântarea mea n-a putut să-i facă.

Erau mai mulți acolo, când am intrat și eu. Discuții, telefoane. În fine, după foarte mult timp vine și Lup, căci el nu știe cum să termine o cuvântare.

Aș vrea să rămânem doar noi patru, i-am spus lui Cornel. Dacă e posibil și suntem scuzați. Ceilalți - Bani Ghica, Marius Lupuțiu și nu

mai știu cine - au ieșit imediat.

Am scos *Observatorul* și am zis: Eu sunt un om foarte calm. Și am pielea groasă. Eu știu că viața politică e foarte complicată. Dar uite, dragul meu, adresându-mă lui Lup, ce-ai spus în interviul tău, nu-mi dăunează mie. Face mare rău partidului.

Ceilalți nu-l văzuseră. Adică ziarul care pe pagina întâi avea la mijloc o fotografie mare a mea. Interviul cu mine tipărit la stânga și al lui la dreapta. Despre oferta ce mi s-a făcut mie de Roman să intru în guvern. Eu, discret, nu fac nici un comentariu și sugerez că e dreptul Primului Ministru să comenteze. Vorbesc, apoi, foarte pozitiv despre partid. Lup, pe de altă parte, declară că eu a trebuit să mă conformez poziției partidului, că e normal să am ambiția de a deveni ministru, că s-a vorbit de dorința mea de a lua șefia partidului, ceea ce am negat în mod public, și termină cu un fel de pontificare că „oameni care nu acceptă politica declarată a partidului sunt dați afară din Partid".

La sugestia lui Coposu, Lup citește totul. Era jenat, totuși. A căutat să explice că nu se referea la mine, ci la Klaps. N-am intrat în amănunte. Rămânem pe lângă opinia mea. Ai făcut mult rău partidului. Nu știu de unde ai avut amănuntele necesare. Eu n-am vorbit cu absolut nimeni decât cu Cornel. Și te contrazici în ce spui. Când declari că nu cunoști amănuntele, când spui ritos că știi că mi s-a oferit un post important, pe care am fost forțat să-l refuz pentru ca să „mă conformez".

Au scăldat-o cu toții. Coposu a acceptat oarecum că aveam în mare dreptate. Dar nu explicit. Ca să nu transform totul într-o mare problemă, am pledat că trebuie să plec, și am plecat, împreună cu Pițigoi, ca să tipărim un afiș pentru Partid. E vorba de adunarea ce vom organiza pe ziua de 17 Mai. În mai multe orașe.

Aranjăm cu Tronaru.

Trebuia să merg la cină cu cei care ne vizitează țara de la Pactul Nord-Atlantic, cină dată de noul ministru al Apărării, Generalul Spiroiu.

Îmi telefonează Gavrilescu că Spiroiu se scuză. Vrea să rămână echidistant de toate personalitățile politice. Deci nu mă poate invita doar pe mine.

Luăm cina acasă. La 9.30 p.m. Elisabeth și cu mine mergem la tipografie. Stăm acolo până târziu. Multe probleme de ultim moment. Pe la orele 1.00 dimineața Elisabeth pleacă. Câteva minute înainte de

ora 2.00 a.m. ziarul iese de pe rotativă, curat. I-am pus pe toți cei care au ajutat la scoaterea ziarului să semneze un exemplar. Am semnat nenumărate alte exemplare pentru cei prezenți.

Ultimele două sau chiar trei ore au fost pline de tensiune. Am schimbat și eu câte ceva din *lay-out*. Prea mult n-am putut. Critica mea principală e că n-am dat destule știri. Știri și iar știri. Asta ne trebuie. I s-a dat prea multă importanță mesajului Regelui Mihai, dar... Doina e mult mai monarhistă decât sunt eu. Am scos o fotografie în care Roman era între Mitterrand și Roland Dumas. De ce să-i dăm publicitate? am întrebat-o. A acceptat fără murmur. Am înlocuit-o cu una de-a lui Mitterrand singur, căci articolul despre el era.

Am sosit acasă obosit, dar mulțumit. Mă zbat de mai bine de un an și 4 luni să public un ziar. În fine...

Vineri, 10 Mai 1991

Ciuli Enescu vine exact cum ne înțelesesem. La 9.10 a.m.

Filialele din Franța, Canada, Anglia, Venezuela, și Franța, și 17 dintre filialele din România repudiază Congresul de la Paris, ca neconstituțional. Trebuia să fi întrunit 50+1% din totalul membrilor.

Nu știu dacă are dreptate. Mi-a dat o declarație pe care ei toți vor s-o adopte. M-a făcut să scriu pe ea că sunt de acord și eu. Nu eram sigur că e bine s-o fac, pentru că aș vrea să-i dau o șansă lui Novacovici să demonstreze că merge pe aceeași cale pe care am trasat-o în ultimii 7 ani.

Știu că e ambițios, dar sunt convins că e de rea-credință, a fost comentariul meu.

Nici o îndoială. Toată organizarea în Franța și în România o dovedește. UMRL fără dumneavoastră nu mai are nici o valoare, nici o credibilitate.

Împreună, la comemorarea lui I.C. Brătianu, la Ateneul Român. Am luat-o pe drum și pe soția lui. Festivitate bine organizată. Doar prea lungă. Peste 3 ore. Pe mine m-au pus în loja de onoare cu Radu Câmpeanu și încă cineva. Da, Bani Ghica.

Ioana Brătianu a condus întrunirea. Au vorbit Bălăceanu-Stolnici, Zoe Bușulenga, tânărul Meraldis, Mihai Rădulescu, bătrânul - are 90 de ani -, Ion Zamfirescu, care a citat mult din poeziile lui Ion Pillat și alții. Cel mai bine, indiscutabil, a vorbit Dan Lăzărescu. Și a făcut-o aproape în întregime liber. Un tur de forță.

După masă Max Bănuș, care vrea să colaborăm la distribuirea

ziarelor etc. Arvunescu, prieten de-al lui Novacovici care mă asigură că Doru dorește din tot sufletul să ne împăcăm. Dumneavoastră sunteți Numărul 1, fără discuție, atât pentru mine cât și pentru el. În fine, Silviu Brucan. Aprobă cum arată ziarul. Și el e de părere că sunt multe știri importante în lumea întreagă care nici nu sunt menționate în ziarele din România.

Cei importanți la *Cotidianul* sunt, după cum urmează: Doina Bâscă, Editor; Florin Iaru, Știri; Radu Vasile, Economic; Nicolae Prelipceanu, Social; Dan C. Mihăilescu și Dan Caragea, Editori Supliment.

Radio București a dat o parte din mesajul Regelui. Mă surprinde. În Piața Palatului a avut loc o adunare monarhistă. Din New York, Vlad Anghelescu îmi scrie că adunarea la care a participat Regele a avut un desăvârșit succes. Enorm de multă lume. Dacă lucrurile continuă să meargă prost în România, Regele va câștiga în popularitate. *Dreptatea* i-a dat loc de frunte astăzi.

Sâmbătă, 11 Mai 1991

Dau o recepție la Hotelul București pentru lansarea *Cotidianului*. Foarte reușită. Voi ști exact câte persoane au fost prezente când voi primi nota de plată. Ambasadorii din SUA, Marea Britanie, Israel, Suedia, Olanda, Japonia, Bulgaria și încă vreo câteva țări mai puțin importante pentru noi. Apoi alte țări reprezentate la nivel mai jos. Am avut mulți gazetari de vază, cam de la toate ziarele de opoziție. Pe urmă Brucan, Adrian Păunescu cu fiul lui, Emanoil Valeriu, Răzvan Theodorescu de la Televiziune și mulți alții. Mâncarea a fost bună, ziarul plasat anume pentru a fi luat, a dispărut. Am semnat nenumărate exemplare colectorilor de suveniruri etc. Cuvântarea mea a fost scurtă. Parte din ea am tradus în englezește. N-a venit nimeni din guvern, dar Dijmărescu și-a trimis pe unul din consilierii lui. Iliescu n-a venit. De la PNȚCD, Lup, Pițigoi, Lăzărescu, Otto Weber, Dómókós Géza, Verestoy, Policrat și mulți alții din partea partidelor.

Curând după ora 3.00 am plecat cu două mașini la Sibiu să stăm noaptea acolo, ca mâine să ne prezentăm, punctual, la 10.00 a.m. la Blaj.

Elisabeth menționează Curtea de Argeș, cum ne apropiem de Pitești. Îndată mi-a venit ideea să luăm ruta Transfăgărășanului.

Inspectăm partea dreaptă, înspre altar unde, legenda spune, soția lui Manole a fost zidită. Inscripția e în chirilice și în slavonă, cred. În orice

caz n-am putut-o citi. E prea sus.

Nimic de valoare nu se obține fără sacrificiu. Ăsta e mesajul și morala legendei.

Drumul Transfăgărășanului e foarte spectaculos. Lacul artificial Vidraru e enorm și trebuie înconjurat. Șoseaua șerpuiește în jurul lui cu nenumărate curbe și meandre. Apoi Lacul Bâlea și încă vreo două mai mici. În fine, urcuș pieziș spre vârf, înconjurat de zăpadă. Spre surprinderea noastră, după vreo 2 ore de la Pitești, găsim un buldozer care aproape bloca șoseaua. Anevoios trecem pe lângă el, ca să descoperim, vreo două sute de metri mai târziu, că șoseaua era complet acoperită de zăpadă. Imposibil.

Au fumat niște țigări băieții și am început să facem cale întoarsă. Peisajul mi s-a părut chiar mai frumos decât la urcare. Eu, cel puțin, n-am regretat deloc.

La Călimănești am mâncat bine într-o sală privată. Multă lume în restaurant. Vestea prezenței mele s-a răspândit imediat, mai mulți țigani au venit, cerându-și scuze, să mă asigure de lealitatea lor și să-mi strângă mâna. Apoi absolvenții nu mai știu cărei facultăți mi-au cerut să-i „onorez“ câteva clipe. Am cedat. Restaurantul era plin. M-au întâmpinat cu aplauze. Mesenii reuniunii, într-un alcov - să tot fi fost 80 - m-au primit cu multă căldură. Am băut un mic pahar de țuică, le-am strâns mâna și am semnat autografe.

Între timp Gigi i-a comunicat lui Petru Maior să nu ne mai aștepte căci vom sosi foarte târziu la Sibiu.

Duminică, 12 Mai 1991

Plouă torențial. Plecăm la timp. Câteva minute după ora 8.00 dimineața. Multă ceață și totuși peisaj excepțional. Peste Sebeș și Copșa Mică. Coșul fabricii e foarte înalt, dar orășelul e într-o căldare naturală. Totul e acoperit în negru de fum. Se afirmă că viața localnicilor e scurtată cu 7 ani din cauza poluării aerului.

Sosiți la Blaj, mergem direct la Comitetul episcopal.

Confuzie. Multă lume, venită din toate părțile Ardealului. Ploua tare de tot. Potrivit planului original, trebuia să ne întrunim în Piața 1848, în fața Catedralei și a Institutului Teologic și de acolo, pe jos, la Câmpia Libertății. Imposibil de realizat.

S-a considerat alternativa. Să facem slujba în Catedrală. Preotul ortodox ne-a refuzat categoric. Maramureșenii vroiau să intre cu forța.

Arhiepiscopul Todea i-a calmat.

S-a considerat ținerea a trei slujbe în trei săli diferite. Soluție respinsă de mulțime. În cele din urmă slujba s-a celebrat pe treptele Catedralei, deși a plouat tot timpul, dar nu tare. Cuvântarea Episcopului Todea bună, deși cam lungă.

În timp ce așteptam definitivarea programului am stat mult de vorbă cu Nunțiul Papal, Monseniorul Bukovsky (slovac american), cu George Rațiu venit din partea Episcopului Pușcaș (au vărsat $350.000 pentru ajutorarea Blajului) și Howard Steers din partea Ambasadei SUA. Ce e de făcut? Cum se poate soluționa conflictul dintre cele două Biserici românești de rit oriental? Un compromis, spun eu. Părțile nu acceptă. Ambele sunt pe poziții rigide.

Personal, am fost primit cu foarte multă căldură. Când așteptam mașinile noastre parcate lângă intrarea la liceu, nenumărați au venit să-mi ceară autografe. Le-am distribuit *Cotidianul* și s-au vândut câteva exemplare din *România de Azi* și din *Discursul de la Blaj* al lui Simion Bărnuțiu. Mulțimea împânzea toată piața. Todea l-a condus pe Nunțiu. Eu i-am urmat imediat. Am fost ovaționat de îndată ce m-am plasat chiar pe treptele ce duceau la platforma din piața Catedralei unde s-a celebrat liturghia. Am avut grijă să nu se transforme manifestația de simpatie pentru mine într-o manifestație politică. Lup a venit și el. Am acceptat, în cele din urmă să mă urc și eu pe platformă chiar lângă balustradă, la stânga altarului improvizat. Eu, Elisabeth și Lup. Ni s-au dat și scaune.

Masă mare pentru vreo 70 de musafiri aleși. Mulți preoți. Am dat un interviu pentru emisiunea *Viața Spirituală* (TV).

Am mulțumit publicului, cu o mică cuvântare. Am lăudat cuvântarea lui Todea, poate cam extravagant, comparând-o cu cea a lui Bărnuțiu. Ne-am îmbrățișat și am plecat pe la 4.30. Am mai pierdut o jumătate de oră să ne aprovizionăm cu motorină. Rezultatul, grabă peste măsură să ajungem pe la 8.30 la București, căci la ora 9.00 seara urma să iau parte în programul Postului de Radio Timișoara: *De vorbă cu personalitățile țării.* Săptămâna trecută a fost guvernul. Astăzi, Opoziția.

Mihai i-a dat drumul. E un foarte bun șofer. La o curbă însă, intrând cu prea mare viteză, mașina a derapat. Eram aproape sigur că vom avea un accident. A alunecat violent de trei ori, într-o direcție și alta. Noroc că șoseaua era lată la curbă și Mihai a avut prezență de spirit. N-a durat

mai mult decât câteva secunde. Cum, necum, a reușit s-o redreseze. Absolut miracol. Dac-ar fi venit o altă mașină din direcție opusă, sau din spatele nostru, ar fi fost un dezastru. E prima dată în viață că ne-am găsit în mașină, Elisabeth și cu mine, în pericol iminent. Accidentul, dacă se întâmpla, ar fi fost foarte serios. S-ar fi putut chiar să spargem bariera protectoare și să ne prăbușim, cu mașină cu tot, în vale. Câteva minute mai târziu, Elisabeth mi-a mărturisit că a făcut o rugăciune de îndată ce Mihai a luat viteză, ca bunul Dumnezeu să ne apere de-un accident!

Curând ne-am dat seama că nu mai poate fi vorba de a ajunge la București până la 8.30 p.m. Ne-am oprit la Pitești, Directorul și recepționera extrem de eleganți. Ne-au pus la dispoziție o cameră. Am făcut interviul de acolo. Mi l-a luat George Dinu și l-au găsit pe Prof. Mircea Ancuța să fie și el în program. Mircea a vorbit de studența noastră la Cluj, unde am fost colegi și de manevrele, pe care le-am făcut la Caransebeș, cu școala de artilerie din Craiova, 1939.

Întrebări și răspunsuri. O oră întreagă, cu mici întreruperi de muzică modernă. Program destinat tineretului. Mi-a făcut mare plăcere.

Am părăsit hotelul la 10.45 p.m. și am sosit o oră mai târziu la București.

O zi remarcabilă.

Luni, 13 Mai 1991

E ora 6.30 a.m. N-am mai scris în ultimele zile pentru că am fost atât de ocupat și am dormit atât de puțin, încât, pur și simplu, n-am găsit răgazul necesar. Nici măcar cele câteva minute ce-mi răpesc oarecum pentru treaba aceasta.

Luni, 13 Mai a avut loc recepția dată de Richard și Andrew Virden, Consilierul de Presă și Cultură de la Ambasada Statelor Unite în cinstea lui Marvin Stone și Leonard Marks. Ei conduc *International Media Fund.*

Cum am sosit devreme, m-au luat la o parte și mi-au cerut să le explic situația din România. Este sau nu democrație în țara asta? Nu este, am răspuns.

Ei sunt hotărâți să-i ajute pe cei de la SOTI. De acord, am zis. Cum primesc licență, să opereze. *Help me,* le-am spus după ce am indicat că eu sunt gata să ajut SOTI, sau orice altă organizație capabilă să înfăptuiască acest lucru. Le-am vorbit de tipografia ce am instalat și de

Cotidianul. Multă lume.

Marți, 14 Mai 1991

Cina la Sven Meili, Ambasadorul Elveției. Prezenți, Ambasadorii Marii Britanii, Japoniei și Poloniei. De asemenea, subsecretarul de Stat Ene (de la Externe).

Klaps e furios pe mine. Nici nu mai vrea să vorbească cu mine. E infantil. Nu înțelege că e imposibil să-l iau cu mine în vizitele ce voi face de-a lungul și de-a latul țării.

Miercuri, 15 Mai 1991

Ieri și azi, Constituantă. Se discută Consiliul Constituțional. E o prostie. Totuși s-a adoptat. Este o nouă instituție numită de Președintele Republicii și de cele două Camere. Deci, în cazul nostru, de FSN. Nu iau parte deloc. N-are nici un rost. Ei își impun voința.

După masă, ședință la Comisia pentru Politică Externă. În fața Senatului, unde avea loc, vreo 200-300 de oameni manifestau fără întrerupere. Mai ales pentru Regele Mihai. Din când în când huiduiau. Interesându-mă, am aflat că huiduielile se produceau când diverse personalități, foste nomenclaturiste, intrau sau ieșeau din clădire. Așa s-a întâmplat cu Corneliu Mănescu, Președintele Comisiei, când a plecat.

Pe la 6.30 m-am decis să plec și eu. Când am apărut pe scările Senatului, au început să scandeze: *Rațiu, Rațiu.* Și *Rațiu-Președinte.* Au năvălit spre mine în fugă. În câteva secunde mi-au înconjurat mașina. Abia am putut să înaintez, însoțit, tot timpul de uralele mulțimii. Nici prin minte nu-mi trecuse că s-ar putea întâmpla așa ceva.

Florea (PNȚCD) din Pitești vine cu conducătorii alianței sindicatelor. Vor neapărat să organizăm o întrunire la ei. Florea îmi confirmă că pe mine m-au așteptat săptămâna trecută, nu pe Coposu, Diaconescu și Lup. Eu nu m-am dus pentru că Viorel Cacinschi m-a implorat să nu o fac. Scuza mea a fost legitimă. Eu lăsasem un mesaj lui Coposu și Lupuțiu să mi se confirme amănuntele întrunirii. N-au făcut-o.

Am căzut de acord cu Florea și cu ceilalți doi pitești să organizăm o întrunire pe ziua de 20 Iunie.

La tipografie, ca în fiecare seară. Ziarul merge bine. Crește în circulație vertiginos. Am început cu 25.000 de exemplare și am ajuns, deja, la 43.000. Nici un singur exemplar nu ne-a fost returnat.

Sunt plictisit de intrigile și manevrele din Partid. Credeam că Coposu e deasupra lor. Din păcate, constat că nu e așa. Mi s-a afirmat categoric că el a informat Conducerea asupra remanierii guvernamentale, cu cuvintele: L-am oprit pe Iancu să facă o prostie, implicația fiind că eu am vrut să accept oferta lui Roman. Incredibil.

Spun acest lucru lui Diaconescu. Sunt sigur că va trece informația mai departe. El nu se va găsi niciodată în tabăra mea.

Joi 16 Mai 1991

Teribil de deprimat toată ziua. Dimineața în Parlament, interviuri etc. Seara, la Ambasadorul Norvegiei. Brucan e sigur că *COTIDIANUL* nu va reuși. Eram cu ambasadorul Israelului. I-am propus un pariu. 100.000 pe care-i câștig dacă ajung la o circulație certificată de 70.000 de exemplare. Atunci îmi acopăr cheltuielile! N-a vrut. I-am propus ca eu să-i dau 100.000 de lei dacă nu ajung la această circulație în timp de câteva luni și el să-mi dea numai 50.000 de lei dacă o fac. Nici asta nu i-a convenit. Argumentul lui principal e că nu avem nume răsunătoare. Marile ziare românești au fost făcute de mari ziariști: Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru, Tudor Teodorescu-Branișteetc.

Eu vreau să schimb această mentalitate. Să avem colaboratori de renume, sigur. Dar să dăm știri. Să informăm populația. Eu vreau un ziar occidental, a fost reacția mea.

Am vorbit cu Năstase și cu mulți alți ambasadori și personalități românești.

Pe la 7.10 vin băieții să mă ia. Mergem pe Primăverii. Acasă mă aștepta Doctorul Onisei și Paul Dumitrescu.

Mi-au vorbit foarte deschis. Cei de la conducerea partidului sunt hotărâți să mă marginalizeze. Îl vor pe Ioan Lup candidat la Președinție. Ei sunt cu mine, și vasta majoritate a PNȚ-iștilor ar fi cu mine, dacă aș candida deschis.

Imposibil. Nu fac așa ceva, niciodată. Voi servi în orice calitate mi se oferă.

Viorel Cacinschi întârzie foarte mult. Autobuzul în care venea s-a ciocnit cu o mașină. Îl iau cu mine în mașină pe la 9.20. Ne oprim la Cristian Popescu. Îmi dă sfaturi bune. O ciornă a ceea ce ar trebui să spun, mâine, la mitingul PNȚCD.

De acolo la Tipografie. Era 10.00 p.m.

Au probleme. Mică altercație cu Doina. Îmi spunea că ea este „pen-

tru Coposu până la moarte". Foarte bine. Dar noi nu suntem un partid totalitar. Trebuie să ne pregătim pentru alegeri. Trebuie să avem o imagine bună în țară, capabilă să ne aducă la putere. Coposu e om integru, lumea îl respectă, dar n-are charismă. Nu-l votează. Așa n-o să câștigăm alegerile. Nu i-am spus toate astea. N-are rost. Trebuie însă să controlez ce publică. În ziarul de mâine, de exemplu, pune un scurt interviu cu fotografia lui Coposu. De ce? Pentru că mâine avem un miting? Asta nu-i o justificare. Dacă-l publică după eveniment, da.

Vineri, 17 Mai 1991

Toată dimineața, acasă. Să-mi adun gândurile. Ce o să zic la miting?

Porniseră deja când am sosit în Piața de lângă sediu. M-am dat jos din mașină și m-am alăturat lui Coposu care-l avea pe Diaconescu la dreapta lui. Imediat mi-a zis: Am primit un telefon de la Doina Bâscă. Și Diaconescu mi-a spus același lucru. Nu mai asculta pe cei care încearcă să facă zâzanie între noi. Eu nu le-am spus colegilor mei că te-am oprit să faci o prostie. Le-am spus că am discutat oferta ce ți-a făcut Roman și că am fost de acord să o refuzi.

N-am reacționat nicicum. De altfel se scanda „Co-po-su" și când am venit eu: „Rațiu, Rațiu".

După ce am trecut de Piața Universității, ni s-a alăturat și Doina Cornea. Coposu a pus-o între mine și el. Am luat-o la dreapta pe Calea Victoriei până la Romană și, din Piață, iarăși la dreapta ca să ajungem în Piața Palatului. M-a amuzat un fenomen. Reacția pentru mine, foarte favorabilă, dar cum începeau să strige: „Rațiu, Rațiu", Ispas, cu megafonul, și un altul tot de la sediul nostru dădeau buzna peste ei „Co-po-su, Co-po-su"; n-au reușit să elimine demonstrația spontană pentru mine însă. În cele din urmă, se mai alăturau și ei. Mai ales dacă observau că-i priveam. S-a strigat mult și „Regele Mihai" și „Iliescu afară, Regele în Țară", „Rațiu Prim-Ministru" și mult mai puțin „Doina Cornea". Ni s-au luat interviuri din mers.

Mitingul lung. Să tot fi fost 30.000 de oameni. Piața era plină, dar nu deborda în străzile laterale și nu ajungea până la Athénée Palace.

A vorbit mai întâi Coposu. Bine, dar fără nici un joc de artificiu. A urmat Diaconescu, cam la fel. Mie mi s-a dat cuvântul imediat după el. Am început: Frați români, v-aduceți aminte cum am venit să cumpăr țara și s-o vând străinilor? Râsete din toate părțile mulțimii. Acum umblă Roman cu căciula-n mână să strângă bani din Occident. Ovații:

„Jos guvernul, jos Roman". Le-am vorbit serios. Am avut guvernarea neîmplinirilor, de la alegeri încoace".

M-am limitat la cele 5 minute alocate mie, dar trebuie să menționez că tot timpul prezenței mele în prim-plan, lângă microfon, entuziasmul pentru mine a fost incomparabil mai mare decât pentru oricare dintre ceilalți lideri. Se aduceau flori, trecându-le din mână în mână și cei de sub tribună mi le întindeau din vârful picioarelor.

Sincer îți spun, nu-mi explic de ce am această popularitate!? i-am spus intenționat lui Diaconescu. Sunt banii Dumitale; e mirajul banilor, a fost răspunsul lui. Nu cred că are dreptate. Trebuie să fie și altceva!

Pițigoi a fost maestrul de ceremonii. Au vorbit nenumărați. Ultimul a fost Ioan Lup, ca Secretar General. Am plecat cu toții, curând după 6.30 p.m.

Nu pot să mă plâng. S-a dovedit că am o priză autentică la PNȚ-iști. Va fi foarte greu să mă elimine, atâta timp cât eu doresc să mai continuu.

Îmi telefonează Klaps: Aud că ai avut mare succes. Scriu, sub formă de interviu, un comentariu asupra moțiunii Claudiu Iordache. Te rog să-l publici.

Trimit imediat o mașină să-mi aducă textul. Și i-l trimit și pe Viorel Cacinschi care era la mine. Sper că în felul acesta îl voi liniști, oarecum. Cacinschi, la întoarcere, îmi vorbește în același fel: Coposu și conducerea actuală distrug partidul. Nu există nici o organizare. Țara ar veni cu noi, dar nu suntem în stare să ne punem organizația la punct. Să funcționeze eficace. El trebuie să accepte un post onorific și eu trebuie să iau conducerea.

Cacinschi nu înțelege de ce îl critică Doina Bâscă. A văzut-o de două ori în viața lui. Dar el critică aspru cum arată *Cotidianul*. Critică nejustificată.

Între timp vine și Doina, căci i-am trimis cealaltă mașină. Stă la cină și mult după aceea. Nu e mulțumită. Ea vrea s-o plătesc în valută. Ca să poată pleca în străinătate din când în când. Refuz. Îi promit însă că din primele câștiguri în valută din reclame îi voi facilita o călătorie în străinătate.

E lacomă. Mi-am dat seama de asta, când am fost împreună la Washington. Oricât îi voi da, orice cadou, va voi mai mult. I-am cerut să-și organizeze ziarul, redacția și personalul. Totul trebuie să fie gata pentru tipar, cel mai târziu la ora 8.00 seara. Că nu se poate etc., oricare ar fi *the deadline*, ziarul trebuie așa făcut ca să se respecte sorocul.

Sâmbătă, 18 Mai 1991

Iarăși interviuri. Cu *Curierul Național* (Paul Dobrescu). Îi pun în vedere că nu le mai dau interviuri dacă schimbă sensul declarațiilor mele cu șmecherii. Ultima dată, când au comentat cuvântarea mea în Parlament la 21 Decembrie, i-au dat titlul: „Ion Rațiu cere demisia guvernului în mod simbolic". Eu am cerut demisia *în mod real,* dar simbolic la 21 Decembrie, la comemorarea unui an de la Revoluție. A fost de acord. Va fi absolut corect, îmi zice. Altfel, interviul e foarte amplu.

Alt interviu cu EUROVISION. Ultimul a fost exact acum un an, la 19 Mai. Deci cu o zi înainte de alegeri (de Duminica orbului). Cristian Popescu era de față. Pentru Occident, omul recunoscut sunteți dumneavoastră Ceilalți sunt doar mulțumită funcției lor.

Interviuri de 1 minut. Un an de la alegeri, cu cei trei candidați: Iliescu, Câmpeanu și eu.

Florin Iaru n-o critică, exact, pe Doina, dar îi găsește cusururi. *Cotidianul* nu trebuie să devină un ziar al PNȚ-ului. De ce s-a publicat anunțul mitingului PNȚ, și de ce s-a publicat interviul cu Coposu (Vineri 17) chiar înainte de ținerea mitingului. După miting ar fi fost în regulă. Dar nu e profesional s-o faci înainte de eveniment.

Minodora Ilie l-a văzut pe Iliescu. A fost încântat că s-a strigat la miting, printre altele, „Rațiu-Prim-Ministru", nu „Rațiu Președinte".

Mi-a confirmat, de asemenea, că s-a dat cuvânt de ordine să se scandeze „Co-po-su" ori de câte ori se strigă „Rațiu". Ispas, Barbareso, Sârbu și nu mai știu cine. De asemenea, de la Bani Ghika s-au distribuit 60 de tablouri cu familia regală.

Ea a stat mult de vorbă cu Iliescu. I-a povestit cum m-am dus cu ea să văd locul viran de lângă Casa Poporului. S-a suit pe dâmbul cu pricina ca să vadă mai bine. Și-a umplut pantofii de noroi. Când s-a întors, nu putea să intre așa în mașina noastră, și i-a scos și a șters noroiul cu degetul. Pentru asta m-am întors în România, a zis Ion Rațiu. Pentru pământul ăsta, i-a relatat ea lui Iliescu.

Domnule Rațiu, a continuat Minodora. Nu exagerez. A plâns Iliescu când i-am spus asta.

O fi. Și eu sunt emotiv. Și mie mi-au dat lacrimile când mi-a spus astea. De ce să nu simtă și el ceva, căci sunt sigur că și el e patriot român!! În felul lui. Ceea ce mă aduce la chestiunea Basarabiei. Iliescu nu poate face nimic în problema asta. E blocat. Rușii l-au adus la putere.

A cerut Insula Șerpilor și Tezaurul. Gorbaciov le-a spus că se va gândi. Și ca să-și justifice acțiunea, mi-a zis: „Basarabenii, de fapt, nu mai sunt români"!!?

Seara cu Doina. Discutăm toate problemele legate de *Cotidianul.* Își dă seama că încă e departe de ce vreau eu. Aspectul ziarului e perfect. Strict occidental. Conținutul lasă de dorit. Apoi, noi nu ne putem permite să facem publicitate PNȚ. Nu anunțăm mitingul nostru, de exemplu. Dacă o facem pentru PNȚ, de ce n-o facem pentru toate celelalte partide. Nici micul interviu cu Coposu nu trebuia publicat. După ținerea mitingului, da. Nu înainte, căci n-avea nici o legătură cu o știre. Noi trebuie să dăm știri, fapte. Comentariile și interviurile să fie întotdeauna legate de acestea. Altfel, nu.

Am discutat contractele tuturora. E furioasă că-i dau un salariu prea mare lui Pintilie (și economistului). Ea îmi cere să-i fixez un salariu și să-i dau, în plus, și valută, așa cum mi-a indicat aseară. Rezist. E greu. În cele din urmă cădem de acord să-i dau o indemnizație de conducere neimpozabilă, sau redus impozabilă. Și e geloasă pe Rodean. De ce el are toate avantajele și ea nici unul?! Exagerează, bineînțeles, dar ea e încă departe de a produce un profit.

Florin Iaru mi-a vorbit de Paul Vinicius, gazetar talentat. Doina îl vrea afară. E „securist", nedisciplinat, aduce băutură la redacție etc. Florin e sigur că Doina nu-l agreează pentru că a fost înlăturat de PNȚCD.

Dinu Daponte îmi confirmă că Hagea a obținut $25.000 de la belgieni pentru PNȚ, ca să putem organiza Congresul nostru. Vor da și italienii.

Duminică, 19 Mai 1991

Scriu *OPINIA* pentru *Cotidianul* de mâine. O fac cu grijă. Să nu spun nici prea mult, nici prea puțin. Și să răspund la lungul interviu al lui Emanoil Valeriu cu Iliescu și Roman de aseară. L-am ascultat cu Doina și Liviu Stoicescu. (El locuiește acum aici, la noi în casă.)

Masa cu Pușa. La 2.15 vine Minodora. Mergem împreună să vedem terenurile disponibile la Snagov. E vorba de vreo 3000 m.p. într-un colț al lacului. Nu e rea poziția, căci e izolată. Dar este o schelă hidoasă alături, care mă dezgustă. Vrea 18 dolari pe metru pătrat. Asta ar însemna 12 milioane lei. E prea mult.

Seara cu Cristian și Ileana Popescu la Teatrul Național. Se dă piesa

AVRAM IANCU a lui Lucian Blaga. Sunt, de fapt, invitat de Ovidiu Moldovan, care joacă rolul principal.

Pentru mine Blaga e prea mistic. Iar patriotismul lui seamănă a șovinism. Nu prin astfel de manifestări „culturale" putem apropia cele două popoare.

Moldovan e un bun actor. Personalitate care se impune imediat, dominantă.

În pauză mergem să-l vedem. Ne primește încântat, cum, de altfel, am fost salutat cu afecțiune de toți cei pe care i-am întâlnit în culise și pe coridoare.

Am citit piesa dumneavoastră, *Templeton.* Odată intrat în ea, n-am mai pus-o jos. Trebuie să scurtăm unele pasagii. Să nu fie monologuri. Dar ar merge de minune aici. Mai ales acum.

Am vorbit de regizor, director, actori etc. Chestiuni tehnice, la care eu nu mă pricep. Dar, dacă într-adevăr el vrea s-o interpreteze, va trebui s-o contactez pe Bunty McNaughton. Dar unde? Nici nu știu cum o cheamă acum. Când am scris piesa, ea și-a dat pseudonimul de Jane Cobb. Eu am fost, doar, împreună cu ea, Anthony Lock. Ar trebui, de asemenea, să intru în legătură cu „Arts Theatre Club" din Londra. Acolo a fost prezentată piesa în 1958. Drepturi nu pot să aibă căci eu am acoperit majoritatea cheltuielilor, după câte-mi aduc aminte.

În orice caz, deși piesa a fost prezentată trei săptămâni, în loc de cele două săptămâni obișnuite - deci publicul a cerut-o - nu mi s-a prezentat niciodată contul încasărilor și cheltuielilor. În fine, important a fost faptul că *Templeton* a fost prezentată publicului. Florin Iaru scrisese un articol interesant despre „cruzimea" lui Ion Iliescu, în tinerețea lui. A dat un exemplu concret în care a funcționat ca anchetator. A dat numele victimei, care este în viață etc. Deci fapte verificabile.

Doina a vrut să-l publice. La început am fost de acord. Dar am început să am îndoieli. Nu trebuie să facem atacuri personale. Și, mai ales, să nu publicăm lucruri ce n-au nimic de-a face cu situația actuală. I-am telefonat Doinei îndată ce m-am întors, pe la 5 p.m.

De la Teatru, seara, pe la 9.30 la Tipografie. M-am bucurat să văd că Doina s-a conformat dorinței mele.

Într-o bună zi voi menționa acest unic incident și lui Iliescu.

Luni, 20 Mai 1991

Dimineața vine George Cucu la mine. De ce sunt împotriva *ROM-FEST*-ului ? I-am reamintit că nu s-au ținut de cuvânt anul trecut. Noi ne înțelesesem ca invitațiile să fie făcute de mai multe organizații, în ordine alfabetică, UMRL, deci, venind la coadă. Și să nu-i mai spunem *ROMFEST* ci Sărbătoarea românilor de pretutindeni. Nu s-au ținut de cuvânt. Am fost la Washington. Nu intenționam să merg la Congresul lor. Am cedat, totuși, și am apărut. Rezultatul: Am fost atacat violent de Zahu Pană într-un articol din *Cuvântul Românesc.* Apoi Părintele Calciu n-a vorbit niciodată bine de mine, deși eu am fost acela care a făcut campania pentru el, când era în închisoare. Eu am contribuit la ieșirea lui din beciurile Securității prin intervenții din partea lui David Steel și Alan Beith, despre el, și numai despre el, s-a vorbit la înființarea UMRL, la Geneva în 1984, pe el l-am primit la Londra (*ACARDA*), conferință de presă etc., și pentru el am dat o recepție și o mie de dolari când și-a lansat organizația *Libertate și Credință.*

Părintele Calciu poate să mă ajute foarte mult, îmi spune Cucu. S-o facă, a fost reacția mea. Nimeni nu-l oprește.

Cucu socotește că popularitatea mea, care era în creștere, s-a plafonat. A fost și el prezent la mitingul nostru PNȚ. L-a impresionat.

I-am arătat și ziarul *COTIDIANUL.* Vrea să-l distribuie în America. Sigur că da. Dar să plătească înainte.

Cucu a fost la despuierea scrutinului la Ambasada română din Washington. Câmpeanu a fost primul, cu trei voturi mai mult decât mine. Iliescu mult în urma noastră. Mare încredere în Cucu n-am!

În Parlament prezidează Ionel Roman. Imediat după pauză, pe la 4.00 p.m. îmi dă cuvântul. Vorbesc despre Biserica Unită și datoria noastră de a găsi o soluție a conflictului cu ortodocșii. M-au ascultat cu atenție, deși 98% dintre membrii Parlamentului sunt ortodocși.

La Hanul lui Manuc. Iau parte la programul *Veniți cu noi pe programul 2.* Mihai Tatulici e șeful și el, împreună cu Marioara Munteanu mi-au luat interviul. Format simplu, natural. Durează trei ore. Foarte popular. Musafirii sunt în grădina mare din curtea hanului, așezați la mese. Diverși artiști de cabaret cântă, dansează ca să întrerupă interviurile. Programul - cel mai ascultat și mai profitabil, sunt asigurat - e viu, interesant, cu participarea celor așezați la mese. Și se telefonează din toate părțile țării.

Pe mine m-au ținut aproape o jumătate de oră. Am răspuns la prima întrebare, despre Bucureștiul de altădată cu butada: Credeam că m-ați invitat să comemorăm strălucita mea victorie în alegeri de acum 20 de

ani. Am vorbit de frumusețea Bucureștiului din anii '30, de florile prezente pretutindeni, de bodegile, strigătele vânzătorilor ambulanți, de familia Ioanid și Viorel Tilea la care am stat etc. Și le-am pomenit șlagărul pe atunci la modă:

Ce frumoasă este viața
Când te-apucă dimineața,
Dimineața la Șosea
Cu nevasta altuia.

Seara dau o masă pentru Coposu. Numai bărbați: Diaconescu, Țepelea, Gavrilescu, Galbeni, Pițigoi, Manea, Ciumara, Bani Ghika, Bărbuș, cei doi Lupuțiu, fiul și tatăl, Radu Constantinescu, Ion Enescu și Mișu Barcan, șoferul lui Coposu. Cornel a împlinit 75 de ani. Minodora Ilie, care a contribuit cu două platouri cu mâncare, a apărut și ea. N-a stat mult, dar nu s-a putut să nu apară. La spartul târgului vine și Doina Bâscă, de la tipografie.

Lupuțiu m-a bătut la cap. Nu pentru prima oară. Comel și cu mine trebuie să mergem împreună. Datoria noastră, istoria, calitățile etc. L-am ascultat.

Bani a ținut să mă felicite: Ai avut o idee foarte bună. Excelentă.

Marți, 21 Mai 1991

În Parlament mare agitație. Se discută Legea Veteranilor de Război.

Toți trebuie să beneficieze. Toți eroii și toți veteranii tuturor războaielor. Nu cei care au luptat împotriva României, sugerează PUNR. Generalul venit din partea inițiatorului zice că numai românii din Ardealul de Nord din armata maghiară recrutați după 23 August 1944, nu și ungurii.

Poziție respinsă cam vehement de Börbely László. A amenințat că vor pleca din sală. Plecați din țară, a fost reacția unor FSN-iști. Comoție. Deputații unguri au plecat. Bárany a luat cuvântul și, adresându-se Parlamentului, a strigat: Să vă fie rușine. Un lucru inacceptabil. Camera nu putea să fie, colectiv, responsabilă, pentru niște ieșiri iresponsabile, cvasișovine.

Eu, de fapt, nu i-am auzit pe cei care-i sfătuiau pe unguri să plece din țară.

S-a anunțat o pauză. Biroul Camerei și șefii grupărilor politice au fost convocați. Discuții contradictorii. În cele din urmă s-a acceptat

soluția pragmatică oferită de mine. FSN-ul și UDMR-ul să se desolidarizeze de excesele verbale ale membrilor lor, dar să nu-i facem pe cei vinovați să zică „Mea Culpa" la microfon. Nici chiar Rădăuceanu, sau Dómókós Géza (Tókay) să n-o facă. Exprimarea desolidarizării și regretul să fie exprimate doar de Dan Marțian la redeschiderea ședinței.

S-a făcut. Ședința a fost reluată. UDMR a revenit. Moțiunea a fost adoptată și totul a reintrat în normal.

Pentru viitor trebuie să reținem: Nu se poate cere ungurilor să-și declare lealitatea față de Statul Român la fiecare ședință. Absurd.

Iarăși interviuri. La telefon Adrian Păunescu vrea să-mi dau acordul la o ciornă-apel, pregătită de el, pentru o amnistie generală a tuturor celor care fac în închisori politică.

N-am putut să accept acest lucru. E o travestire a ideii „Amnesty International". Ar ierta pe toți cei care au adus dezastrul comunist țării noastre.

La tipografie. Am ajuns la 75.000 de exemplare pe zi. Doina și-a fixat salariul brut la ceva peste 19.500 de lei pe lună. Va lua net vreo 14.500. Îi voi da și ceva valută pentru voiajuri. Altfel nu se poate. Au luat, astăzi, și primele reclame. De la Gicu Pop, cu care am vorbit ca să pregătesc terenul.

Miercuri, 22 Mai 1991

Sunt în avion spre Rotterdam. Fac parte din delegația Parlamentului nostru la Pactul Nord-Atlantic.

Stau cu Gherman, Vicepreședintele Senatului, șeful delegației noastre. El e academician, profesor de fizică la Universitatea din Craiova. Potențial e un aliat. Are idei interesante. Noi nu trebuie să ne sforțăm să-i ajungem pe occidentali din urmă. N-avem nici o șansă. Noi trebuie să dezvoltăm ceva lateral, care să ne permită în domeniul acela, nu altundeva, să concurăm cu Occidentul. Mi-a dat exemplul cărbunelui care există în cantități enorme în România la o adâncime de 200-300 metri. Să extragem hidrogen de acolo, fără a scoate cărbune la suprafață.

Nu mă pricep, dar ideea e originală și interesantă.

Dau multe autografe, ziare (*Cotidianul*) personalului de avion și pasagerilor veniți să mi le solicite.

La aeroport ne așteaptă ambasadorul și doi consilieri. Ne duc la un hotel de clasa a III-a modest, cer o cameră cu un pat. Teribil de mică.

Au insistat să mi se dea și mie o cameră dublă, cum aveau și ceilalți, deși fiecare era de unul singur. Am acceptat.

Incidentul mi-a amintit scena numirii mele la Legația din Londra, în Martie 1940.

Data numirii a fost 1 Aprilie. Dar, înainte de a fi numit mi s-a luat un interviu. După numire am fost chemat, nu-mi aduc aminte exact data, la minister. Nu-mi aduc aminte nici de numele secretarului general, care era șeful personalului Ministerului de Externe. Cu câteva zile înainte mi se pusese în vedere că trebuie să-mi fac pregătirile de voiaj. Am făcut-o.

Ești sigur, domnule Rațiu, că ai menționat toate cheltuielile, m-a întrebat șeful de la Externe. Da, acesta este costul biletului de tren. Fața lui demonstra mare nedumerire. Domnule Rațiu, iată încă, nu-mi aduc aminte, câte mii de lei - de care vei avea nevoie.

Dacă ziceți..., mulțumesc.

Abia pe urmă mi-am dat seama că, probabil, omul ăsta n-a avut niciodată pe cineva în fața lui, care să fi plecat într-o misiune diplomatică cu atitudinea mea. Eu i-am prezentat costul biletului de tren, clasa a 2-a, absolut fără nici un adaus, deși călătoria mea până la Londra trebuia să fie lungă, anevoioasă și plină de necunoscute, fiind întreprinsă într-o Europă Occidentală deja în război. Și n-am adăugat absolut nimic pentru bagajele mele, bani de buzunar, hamali, taxi etc.

Așa a fost și astăzi. Dar noua mea cameră e bună, confortabilă. Hotelul însă, inevitabil, rămâne de clasa a 3-a. Aparține unor indonezieni.

M-am instalat și am plecat, luându-mi rămas bun de la Senatorul Gherman. Pe jos, până la gară.

Cu trenul foarte confortabil la Bruxelles - Brusa, cum îi spunea Ion Codru-Drăgușanu, străbunicul meu, în memoriile lui.

Dinu „Da Ponte", în ultima lui încarnație, mă primește cu obișnuita lui curtoazie și prietenie. Abia bem o ceașcă de ceai și vine Hagea. Tip înalt, solid. Face bună impresie. Îmi confirmă că se oferă PNȚ-ului circa 25.000 de dolari SUA, din partea lui Jansen în numele CDU, Germania.

Vorbim de toate. Occidentalii doresc multe informații. Vor alegeri libere în Partid.

Îi spun, pe față, că eu nu voi contribui cu nimic pentru Congresul PNȚCD, decât dacă pot și eu să controlez cum se cheltuiesc banii. Și-l vreau pe el, pe Hagea, să fie direct răspunzător. Plus Coposu, zice

Hagea. De acord. Poate-l includem și pe casierul Partidului.

Am fost cu toții înțeleși. Rămâne acum ca el, Hagea, să vină la București și să-l convingă pe Coposu.

Între timp Nicolae îmi trimite un FAX de la Londra, după ce mi-a vorbit de această scrisoare la telefon. Berndt Fischer se referă la conversația mea cu von Hassel pe vasul „MOZART", în Viena. Mă invită la Bonn, să discutăm sprijinul ce așteptăm de la CDU.

Salut doamnele casei. Pe soacra lui Dinu, o femeie elegantă de 92 de ani!! și pe sora ei, ceva mai tânără. Pe fata lui Michon și a lui Michael Stoop - foarte drăguță. Pe Michon, bineînțeles, și pe un tânăr care trebuie să fie un prieten din generația nouă. Totul foarte elegant, în salonul lor de la parter. Le dau *Cotidianul* și le povestesc cum merg lucrurile în România (Foarte greu!).

Cina cu Dinu la un restaurant de pescărie. Excelent. Vorbim politică și afaceri. Ar fi minunat dacă Dinu ar deveni, măcar acum, sută la sută corect. E un om neobișnuit de eficace. Dacă și-ar controla lăcomia ar fi excepțional. Vom putea face lucruri importante în România.

Delegația noastră, pe lângă Gherman, îi include pe Gemil Tahsin (Comisia socială), Petru Jucan (Com. Apărare) și Vasile Cârjoi (Com. Științifică și Tehnică). Eu sunt la cea Economică.

Președintele dimensiunii parlamentare a Pactului Nord-Atlantic e Charlie Rose, membru al House of Representatives.

Joi, 23 Mai 1991

Ne-am înscris la Conferința Nord-Atlantică. Am luat cina împreună la Hotelul nostru „King's Garden", chinezesc. La un pas de sala Congresului.

Vineri, 24 Mai 1991

Zi plină. Mă înscriu la cuvânt pentru Duminică 26, la ședința plenară cu subiectul „Rebalancing the Atlantic Alliance".

Comitetul Economic, căruia îi aparțin, merge la uzinele FOKKER. Nu mă interesează, stau acasă. Scriu, citesc documentele conferinței, căci sunt multe.

Atât masa, cât și cina, cu membrii delegației noastre parlamentare. La șase seara suntem primiți de Regina Beatrix în Palatul Noordeinde din Haga. După sosirea noastră, așteptăm vreun sfert de oră în sala Indiei, aș zice Indoneziei. Exponatele, în cutii de sticlă, excepționale.

Toate în aur. Pretind să fie daruri. Mă întreb câte au fost furate!?

După prezentarea de rigoare, Regina vine printre noi. Mă duc și eu lângă ea. Îi sunt din nou prezentat. M-am referit la lealul ei ambasador, Adolf Bentinck, dar n-a reacționat. Ceea ce, drept să spun, mi-a făcut plăcere. Deci Adolf n-a fost atât de important. Mi-a vorbit însă de dificultățile ce am în România.

Nici o problemă. Tot ce-mi trebuie e să mă votați Președinte. Rezolvăm toate problemele, am spus râzând.

Dar cum pot eu să vă votez. Eu nu pot să votez pe nimeni, nici aici în Olanda, mi-a răspuns Regina.

Am râs cu toții, pentru că era un cerc în jurul nostru. Schimbul de cuvinte fiind în englezește, se putea interpreta în două feluri. Nu numai ca ea, personal, să mă voteze ci publicul, în general, s-o facă.

Ea a ales interpretarea personală, ceea ce mi-a făcut mare plăcere.

M-am retras, apoi, ca să las loc celorlalți care vroiau să-i vorbească.

Are un râs deschis, luminos. Mi-a plăcut ca persoană, ca om.

De acolo, la cină la marea sală „Ridderzaal" unde Statele Generale, Parlamentul Olandei se întâlnește a treia marți din luna Februarie, în fiecare an. Regina vine și ea la cele două Camere să asculte programul Parlamentului.

Ne-au dat o cină foarte bună și un concert de coruri și câteva instrumente muzicale. Foarte reușit. Sala e remarcabilă. Înaltă, cu acoperiș din lemn. Trebuie că datează de la începutul Evului Mediu.

Sâmbătă, 25 Mai 1991

La ședința Creștin-Democraților și apoi la cea a Creștin-Democraților și Conservatorilor care s-au unit pentru activitatea viitoare.

L-au ales președinte pe turcul Zeri Yavuzturk și vicepreședinți, pe Hicks și Ruperez (Spania). Mi-am făcut și eu prezența cunoscută, luând cuvântul. Eram singurul pe locurile țărilor (partidelor) asociate.

La ședința Comitetului Economic am pus și eu o întrebare. Dacă Moldova are o balanță excedentară cu restul URSS-ului. Răspunsul a fost că Moldova depinde substanțial de restul Uniunii Sovietice. Un lucru care mă surprinde.

Seara, cină mare pe un vas care ne-a plimbat prin port. Trebuie să remarc că Rotterdamul s-a dezvoltat enorm de când aveam obiceiul să vin aici. Mai întâi, pentru micile vapoare spre Duisburg, Biegen etc. Pe

urmă, pentru cele transatlantice ale „Regent Line"-ului.

Nicolae îmi trimite parte din peroratia mea pentru democrație din *Policy for the West*. Mi-a folosit ca inspirație. Nu altfel. M-am străduit să produc o cuvântare succintă dar importantă.

Duminică, 26 mai 1991

N-a fost ușor. Am scris mult. Mi-am ordonat apoi ideile într-o ordine logică și azi dimineață am scris cuvântarea în întregime, din nou. Și am tot tăiat. Până la ultimul moment, aș putea spune chiar în sala de ședință.

Interesant că Gherman a căutat să mă facă să renunț la cuvânt. Și el se înscrisese și a renunțat, mi-a spus.

De altfel Gherman e un tip suferind. Foarte plin de sine. Caută în tot felul să mă diminueze ca prezență și personalitate, sub camuflajul bonomiei. Bineînțeles, eu marșez, ori de câte ori face vreo remarcă persiflatorie, mă fac că nu înțeleg, iar când îmi pune o întrebare în mod direct, cu implicații peiorative pentru mine, îi aduc aminte că sunt ardelean și gândesc încet. Și nu-i răspund. Rândul mi-a venit cam spre sfârșitul ședinței de închidere.

N-a fost rău. Am vorbit răspicat. Am cerut, în esență, un Plan Marshall pentru Europa Răsăriteană. Lumea m-a ascultat cu atenție, foarte mulți m-au felicitat. Inclusiv Franke, pe care trebuie să-l văd Marțea viitoare la Bonn.

Luni, 27 Mai 1991

Doina îmi confirmă că au publicat cuvântarea mea în întregime. Au început-o pe pagina întâi, ca s-o termine pe ultima. Au tras 68.000 de exemplare. Îi trimit și ce mi-au dat Tahsin și Dr. Cârjoi relativ la intervențiile lor în comisii.

Cu trenul la Bruxelles. Sosesc la 2.30 p.m. cu taxiul la Dinu. Și lui i se pare cuvântarea mea semnificativă. E important însă, ca sugestia mea să fie preluată de conducerea Alianței Nord-Atlantice și încredințată unei comisii. Să se studieze ce se face - ajutorul de la EEC, PHARE programme, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Attali) etc. - și ce ar trebui să se facă. Numai atunci s-ar putea trece la ceea ce sugerez eu. Adică un fel de „Marshall Plan II".

Are dreptate. Încerc să obțin lista participanților la Rotterdam. Atât de la organizatorii ședinței acolo, cât și de la sediul Alianței, aici la

Bruxelles. Îi cer, apoi, la telefon și lui Nicolae, care tocmai s-a mutat în noua lor casă. În Gilston Road.

Vine Hagea. Mergem împreună la Thomas Jansen. Suntem bine primiți. El îmi aduce aminte de discuția ce am avut la Viena, pe vasul „Mozart", la conferința organizată de OVP. El e secretarul General al Parti Populaire Européen, care-i încadrează pe toți Democrat-Creștinii și alte partide asociate.

Scopul lui e să ajungă la contribuții care, împreună, să totalizeze DM50.000. Până acum are promisiuni ferme din partea italienilor (DM20.000) și din partea francezilor (DM10.000). Belgienii vor da și ei și speră acum că și spaniolii vor face același lucru. „Ei tocmai au avut victorii la alegeri, așa că vor fi generoși", a adăugat Jansen.

Va trebui să-l contactez și pe Raimund Solonar de la OVP, și să mai vedem pe cine. Jansen sugera să merg și eu în Grecia, la invitația lui Mitzotakis, la 15-16 Iunie. Acolo vor fi toate partidele din Uniune. Cheia însă, rămâne CDU-ul german. De aceea e foarte important să mă duc la Bonn. Franke este cel care s-a opus până acuma. El ar avea o nevastă unguroaică (!?).

Cina cu Dinu. Îmi vorbește mult de sănătatea mea. Socotește că e important să-mi corectez aritmia. Michon, soția lui, a avut și ea aritmie și Doctorul Richard Sutton i-a vindecat-o.

I-am dat o cină bună la Restaurantul „Saint Georges". E ca o braserie franțuzească. *Plateau de Fruits de Mer*.

Marți, 28 Mai 1991, Bonn

Sunt pe o bancă pe malul Rinului. E ora 1.50 după-amiază și întâlnirea mea cu Klaus Franke și Berndt Fischer e fixată pentru orele 3.00 p.m.

Până aici toate au mers strună. Am venit cu trenul de la Köln. La Bonn am avut timp să schimb ceva bani și de la Bonn până aici călătoria a durat abia 18 minute.

Politicoși, toți cei pe care i-am întrebat mi-au dat toate indicațiile necesare. Am luat metroul până la Henssallée/Bundestag (sau Bundeshaus?) și acum aștept.

Sunt impresionat. Peste tot o atmosferă de liniște, prosperitate. Totul funcționează exact cum e prevăzut. E curățenie exemplară. Cheiurile metroului au pardoseală de cauciuc negru și n-am văzut nici un „grafitti", nici în stații și nici în vagoane. E greu de crezut când te

gândești cum arată *subway*-ul din New York, metroul din Paris, sau chiar *underground*-ul din Londra. Cum, necum, generația actuală de nemți se autoidentifică ca oameni civilizați. Respectă pe semenii lor și mediul înconjurător. Și vremea e frumoasă. Stau la umbra unui castan sălbatic, cu multe frunze. Și totuși e cald. Mi-am scos haina și admir aleea de tei care păzesc malul Rinului. Din când în când trece alene câte un bac încărcat până la refuz, dacă judeci după linia de plutire.

Iată și un vapor de croazieră sub pavilion elvețian. Îi spune chiar „Switzerland II". Probabil că vine de la Basel. Tineri. Foarte mulți tineri sub 20 de ani. Veseli, plini de viață, chiar exuberanți. Dar civilizați. Sunt impresionat.

Aici, de altfel, e și debarcaderul pentru serviciul de transport pe Rin. Tocmai s-a oprit vasul „Moby Dick". Interesant cum a pătruns limba și influența americană peste tot. Sâmbătă seara, doar, Primarul Rotterdamului ne-a dat cina pe vasul „Mississippi Queen"!! Construit în Olanda, bineînțeles.

În tren am citit corespondența lui Cornel Coposu cu Franke. Nu e rea, dar nu convinge. De aceea poate, Fischer mi-a cerut să vin și să dau explicații suplimentare. Sunt gata s-o fac și mă voi strădui să obținem, în fine, și acordul lor, al germanilor, care este lucrul decisiv. Nu voi cere nimic din partea Partidului. Dacă ar fi autentici în dorința lor profesată de a servi partidul și neamul, și-ar da seama că eu pot să le aduc servicii reale. Dac-ar recunoaște-o și mi-ar da posibilitatea s-o fac, atunci totul ar merge mai bine. Din păcate, le e frică să nu-și piardă scaunele, pozițiile. Alternativa ce Silvia Bădescu mi-a sugerat - să dau cu pumnul în masă și să le spun ce trebuie să facem - nu-mi surâde câtuși de puțin.

E mai bine să las soarta să decidă. Cu riscul, bineînțeles, că n-o să mi se acorde niciodată cuvântul, dacă nu decisiv, influent, cel puțin.

Și-apoi se pune și problema sănătății mele. Până când o s-o mai pot duce cu aritmia mea?

Zoe Ienein-Storm se roagă pentru mine. La Blaj, unul din preoții mai tineri de-acolo mi-a spus același lucru. Am nevoie de rugăciunile lor. Să fie voia Domnului!

E ora 4.30 p.m. Sunt în Münster Platz, pe o bancă sub o bandă întinsă între două felinare. E neagră, cam de 60 cm lățime și 12 metri lungime. Pe ea scrie, în litere albe: „30 Jahre Menschenrechte - Amnesty International". Când mă gândesc cum a început această minunată insti-

tuție! În mijlocul pieței e un balon în diverse culori, ca feliile unei portocale.

M-a primit Klaus Franke imediat, deși sosisem cu 5 minute înainte de ora 3.00, cum convenisem. Curând după aceea a venit și Berndt Fischer. Franke a fost mai prietenos. Mai înțelegător. Fischer trebuie că a venit după o masă bună. I se cam închideau ochii și l-am surprins și căscând.

Atitudinea lor față de PNȚCD e cam ostilă. Sper că am îndreptat lucrurile, tocmai pentru că am fost absolut candid. Am început convorbirea în limba germană, dar, apoi, cu acordul lor am vorbit în englezește. N-avea nici un rost să le dau toate avantajele. Și amândoi vorbesc foarte bine engleza.

Le-am indicat că l-am văzut pe Jansen la Bruxelles. Franke mi-a pus în vedere că ei vor să ajute democrația în țările noastre. Vor alegeri autentice la un Congres la care să fie prezenți adevărați delegați aleși din toate circumscripțiile electorale. Și vor ca alegerile să fie conduse individual pentru fiecare poziție de conducere. Vor să le trimit un buget amănunțit cât mai curând posibil. Le-am indicat că avem nevoie de vreo DM 70.000. Le-am indicat că italienii au promis 20.000 și francezii 10.000. Că și alții vor contribui. I-am indicat pe austrieci, belgieni și spanioli. M-au întrebat de alianțe. Da, le-am spus.

Am vorbit și de minorități. Le-am explicat punctul meu de vedere. Vroiau să știe dacă și restul partidului are aceleași vederi.

În fine, lucrul de căpetenie ce i-a interesat a fost poziția lui Coposu. Dacă va candida cineva împotriva lui. Le-am explicat poziția mea, că nu voi candida decât dacă sunt propus în cadrul Congresului. Și că nu văd nici un alt candidat posibil.

Am vorbit și de posibilitatea unei coaliții sub Iliescu. Le-am povestit că la adunarea manifestației PNȚ din săptămâna trecută mulți au strigat „Rațiu-Prim Ministru", ceea ce i-a plăcut lui Iliescu, le-am spus, citând-o pe Minodora.

În fine, le-am povestit că am dat Partidului 5 milioane de lei și peste 10 milioane în ajutoare de tot felul. De asemenea, că prin „Romanian Relief Fund", am dat peste 10 milioane lire sterline în ajutoare de tot felul.

Le-am vorbit și de ziar, de *Cotidianul*. Vroiau să știe dacă avem un eșalon de oameni tineri care să intre în acțiune. Am confirmat acest lucru.

Le-am spus foarte clar că eu nu-mi pot lua răspunderea decât dacă una din semnături este a mea.

Nu sunt sigur că i-am convins. Mai ales pe Fischer. El era chiar plictisit de conversație. Ca și cum noi cerșim.

De aceea a fost important să le spun ce am adus eu în România și cât am cheltuit pentru Partid. Dacă le-aș spune că pe mine m-au costat peste 4 milioane de lire sterline cu tipografia, mașinile, camionetele, aparatele de tot soiul, ordinatoarele etc. și cu campania prezidențială, sunt sigur că nu m-ar crede. De aceea nici n-am zis nimic. Nici n-am pomenit acest aspect al întoarcerii mele în țară. Și, apoi, banii ce mi-au fost furați de „mineri", cheltuielile direct atribuibile acțiunii lor. În fine, banii ce mi-au fost furați, într-un fel sau altul, de Cimpoieru, Doamna Hossen, Făgădaru, Ciomaga, Dragoș, Lupoi, și toți cei care au lucrat la mine în casă.

Dacă aș sta să adun totul laolaltă, și eu m-aș îngrozi, deși sunt o victimă voluntară.

Miercuri, 29 Mai 1991

Mă scol obosit. O fi rezultatul somniferului ce am luat aseară. Nici nu-mi vine să mă uit în oglindă. Am cearcăne adânci și o pungă sub ochiul drept. Ceva cu totul nou. O fi începutul sfârșitului? Adevărul este că nu mai am combativitatea ce, cred, m-a caracterizat toată viața.

Sunt în avion spre București. Zvonurile abundă. Iliescu vrea alegeri generale la toamnă. Câmpeanu a cerut un guvern de coaliție, cu un prim-ministru neutru.

Aseară, curând după sosirea mea la Rotterdam, mi-a telefonat Nicolae. E mare agitație printre UMRL-iști. Ce facem? Novacovici i-a dat afară pe toți „disidenții" care nu se conformează deciziilor și rezultatelor alegerilor de la St. Maur. Trebuie să fac o declarație. Au vorbit cu Jimmy Crăciun, care-mi cere să-i telefonez. Fac acest lucru. Îi las mesaj. Jimmy mă sună în mai puțin de un sfert de oră. Fac exact ce vrei Dumneata. Eu n-am înțeles cum l-au făcut pe Roșcanu Vicepreședinte pentru America, după ce eu am avut cele mai multe voturi pentru Președinte, imediat după Novacovici. Nu mi-a plăcut cum au mers lucrurile la Congres. Dacă vrei, sigur îmi dau demisia.

Cred că e ceea ce vor toți ceilalți care au rămas leali idealurilor care au creat UMRL.

Bine, trimit chiar azi un FAX în acest sens.

Îi comunic lui Nicolae ce mi-a spus Jimmy.

Azi dimineață trimit o „declarație" care e oarecum ambiguă. O fac intenționat pentru că tot mai sper să salvăm UMRL-ul. Apelez la toți, la noul comitet „ales" la St. Maur și la „toate" filialele care „toate" resping cele petrecute la St. Maur, să organizeze împreună un nou Congres cât mai curând posibil.

Îi cer lui Nicolae să se consulte cu Dinu Mussulis înainte de a o publica. S-o îmbunătățim, dacă se poate.

M-am gândit mult la întrevederea mea la Bonn cu Klaus Franke și cu Berndt Fischer. Le-am vorbit deschis. Sper că am reușit să înlătur anumite îndoieli în mintea lor. Pe de altă parte, s-ar putea ca ei să considere explicațiile mele drept o critică adusă Partidului în sine. Critica e implicită asupra conducerii partidului, dar ce le-am spus reprezintă o critică total constructivă.

Le-am arătat că PNȚCD poate să devină un partid tânăr, cu viziune și cu posibilitatea, chiar probabilitatea de a prelua puterea. Le-am vorbit, în special, de o organizare, care trebuie făcută în așa fel încât tineretul PNȚ-ist să fie adus la conducere.

Ajuns acasă, la București, vorbesc cu Coposu. Îi povestesc cum au mers lucrurile la Rotterdam, Bruxelles și Bonn. Îi spun că e absolut necesar să-i prezentăm lui Klaus Franke bugetul nostru pentru Congres. El e sub impresia că Jansen i-a promis toți banii de care avem nevoie. Îl informez că nu e cazul și contribuția principală trebuie să ne vină de la nemți.

Congresul e fixat pentru 27-29 Septembrie, îmi spune Cornel.

Joi, 30 Mai 1991

Vorbesc echipei la tipografie și redacției *Cotidianului*. Cred că-i putem stimula să ajungem unde trebuie. Adică să fie un ziar occidental, autentic, independent, de informații și comentarii.

Echipa e tânără și entuziastă dar au prea mult de lucru. Trebuie s-o completăm. Și le vom da toate aparatele - calculatoarele, FAX-urile, reportofoanele etc. - de care au nevoie.

Anthony Godson dă o recepție pentru Christopher Hulse. Le duc două colecții complete ale *COTIDIANULUI*.

Vorbim pe larg cu Howard Steers. Îi spun că s-a pus la cale compromiterea unui diplomat american, așa cum au făcut cu fostul ambasador Barnes (Securitatea a aranjat lucrurile în așa fel încât nevasta lui Barnes

se culca cu „șoferul" ei, om cult, foarte arătos, agent cu această misiune). E vorba de Sulivan, după cum m-a informat Florin Iaru. Aștept însă o confirmare de la Iaru. Mi-a vorbit Nagy József, consilier la Ambasada Ungariei și Keith MC Farlane, de la Ambasada Canadei.

Vineri, 31 Mai 1991

Interviu cu Radio Craiova și apoi cu corespondentul WAFA (arab din Palestina) și cu reprezentantul lui Yasser Arafat. Au căutat să obțină declarații explicite de la mine. Am afirmat doar dreptul arabilor să aibă țara lor. Cu moderație și înțelepciune de ambele părți, s-ar putea găsi o soluție: am zis! Dar nu e de competența noastră, a românilor, să o producem.

Mihăilescu și Enescu vin să-mi ceară o copie a declarației mele în legătură cu întrunirea ce vor avea la UMRL, mâine dimineață.

Întârzii puțin la tipografie. Dr. Onisei, Paul Dumitrescu, Ispas, Cacinschi și încă vreo doi vin să mă vadă. La sugestia lui Klaps i-am primit. Ei vor să ies pe față ca o posibilă alternativă la conducerea PNȚ. Dacă n-o fac, Klaps va propune să fiu demis de la conducerea grupului parlamentar PNȚCD.

Seară la „Casino Night", organizată de Vignal, ambasadorul Franței, cu concursul lui Parisini, ambasadorul Austriei. Foarte multă lume. Mai ales diplomați. Eu am fost singurul dintre oamenii politici de frunte. Am vorbit mult cu Sandra Pralong, fata Sandei Budiș. Ministrul nr. 2 la Ambasada Germaniei mi-a prezentat-o pe Baronesa Moltke. Dinu Daponte a venit cu noi și l-am prezentat tuturor ambasadorilor. Și erau foarte mulți.

Întorși acasă, Dinu, care auzise conversația noastră cu grupul Cacinschi, căci era în camera de alături a salonului, a fost categoric. Sau accept să dau lupta cu Coposu pentru conducerea partidului, sau ies din politică acum. Dacă nu lupt pe față, lumea se va ralia cu Coposu și voi fi înfrânt la alegeri, chiar dacă voi fi propus în timpul Congresului.

Sâmbătă, 1 Iunie 1991

A sosit Brian Jones. Lungă discuție cu el și cu Doina Bâscă. Au venit împreună de la hotelul lui și au stat cu noi și Dinu Daponte la cină. Dar discuția a avut loc înainte de cină, în trei.

Pregătesc bugetul Congresului în limba engleză. După mine, e mult

prea mare. Dar așa mi l-a dat Coposu. Îl voi trimite lui Franke, cu o scrisoare de acoperire prin FAX.

Analizez cele 16 numere din *Cotidianul*. Le atrag atenția că titlurile încă nu sunt destul de grăitoare. Le dau exemple Doinei și lui Brian. Îi cer apoi lui Brian să facă tot ce-i stă în putință ca să instruiască echipa în așa fel încât ziarul să fie gata să intre la tipar până cel târziu la orele 21.00. Astfel vom putea prinde trenurile pentru o bună distribuție în provincie. Le atrag atenția că nu accept nici o scuză. Să piardă ultimele știri. N-are importanță. Dar să iasă la timp. Iar dacă se întâmplă ceva într-adevăr extraordinar, să scoatem o altă ediție, noaptea, pentru București și împrejurimi.

Duminică, 2 Iunie 1991

Sunt deprimat. Motive am destule. Politice, de sănătate și personale. Trebuie să mă înving. Altfel nu voi putea da țării puținul ce am adus cu mine din lunga mea experiență în străinătate, în lumea democrațiilor.

Elisabeth e îngrijorată. Poate pe bună dreptate, pentru că sunt prea gata să părăsesc viața asta. Ceea ce nu e un semn bun. Moșu, îmi aduc aminte, a murit la vârsta de 76 de ani. Eu voi avea 74, peste 4 zile. Am avut o viață plină. Dacă nu mai pot să dau, ce rost mai are să trăiesc ?

Vine Radu Bogdan. Îmi aduce *Mondorama*, revistă bilunară. Acum vrea să scoată *Nine o'clock*, format tabloid, care să apară zilnic în limba engleză. Vrea să-l ajut. De acord.

La 6.00 seara vine Emanuel Valeriu cu echipa lui. Discutasem după-amiază cu Cristian Popescu, ce probleme ar trebui să clarific. Mai ales ce am adus în țară. Lumea vrea să știe.

Cina la soții Petrovici. Cred că am fost 13, cu totul. Mâncare excelentă. S-a comentat mult apariția mea în programul dat ieri, la Televiziune despre culpabilitate.

Au apărut, lung, Răzvan Theodorescu și Pleșu. Mai scurt, Dinu Patriciu și Radu Câmpeanu și nu mai știu cine. Pe mine m-au dat de două ori, adică în două secvențe.

Mi-ați plăcut cel mai mult. Ați respins culpabilitatea colectivă a poporului român, mi-a spus o doamnă. Răzvan Theodorescu a lungit-o cu trauma etc... iar Pleșu, prea filosofic.

Am plecat primii. Direct la tipografie. Descopăr că prima pagină avea un singur titlu mare, „Cuib pentru Drăgan". Ca să-l atace pe Costică Drăgan (Iosif Constantin), care tocmai fusese ales Președinte

de Onoare la „Vatra Românească". Cer să schimbe pagina. Să pună fotografia adunării Partidului nostru de la Ploiești în susul paginii și să vorbească de legionarism, dacă vor, în articolul despre „Vatra". Dar să nu-i pomenească numele lui Drăgan decât în text. Altfel i se dă prea multă publicitate.

Luni, 3 Iunie 1991

Dau un interviu lung la revista *Strada* (Anca Filoteanu). Duc bugetul Congresului lui Coposu. Iau masa cu Gicu Pop la Intercontinental. Nimic interesant, decât că e mulțumit de reclama făcută de-ai noștri pentru organizația lui. „Ai niște tineri foarte talentați", mi-a spus.

Trebuia să mă duc și eu să-l primesc pe Todea la aeroport. Vroiam s-o fac, căci e al 2-lea nostru Cardinal. Cornel mi-a spus că vine la ora 4.00. De fapt sosise la 2.30. Petru Maior mi-a spus, mai târziu, la recepția de la Ambasada italiană, că a făcut-o înadins Coposu, ca să nu-l eclipsez!? Păcat, totuși. Ar fi fost simbolic important. Arachelian, care era cu Coposu, Lup și nu mai știu cine, a venit cu altă idee: Poate ați avut o absență diplomatică. Ca să nu-i supărați pe ortodocși.

Le-am explicat că mama mea se trage dintr-o distinsă familie de ortodocși din Făgăraș și că sora mea a fost botezată ortodoxă. Că la noi în casa părintească n-a existat nici o deosebire între cele două religii românești.

Foarte multă lume a ținut să mă vadă, să mă cunoască etc. Iliescu s-a întreținut mult cu mine.

„S-a strigat la manifestația dumneavoastră Regele în Țară, Iliescu afară. Vreți să mă exilați?"

L-am asigurat că nu e cazul. I-am spus însă: La Rotterdam mi s-a afirmat de mai mulți occidentali că semnând Tratatul de Prietenie cu Sovietele ne-am exclus din raza de protecție a NATO-ului.

La tipografie. Brian lucrează de zor. Îmi va face un raport. Trebuie să terminăm ziarul la timp ca să prindem provincia. Altfel e un eșec.

Marți, 4 Iunie 1991

Dijmărescu insinuează alegeri la toamnă. Dar numai alegeri parlamentare.

Ședința Consiliului de Administrație CRCE. Prezidează Pascariu, cu Soare lângă el. Doi oameni tineri, inteligenți.

Cina cu Punch Green. Cu cele două fete ale lor și cu soții lor, plus

Michael Atkinson cu nevasta și cuplul ambasadorial al Norvegiei (Ea e canadiancă). Am spus și eu câteva cuvinte. Interesant că ambii gineri sunt „gemeni", ca și mine, și-i cheamă John. Am căzut de acord cu Punch că americanii ne vor ajuta dacă reușim să candidăm pe liste unice.

Miercuri, 5 Iunie 1991

Interesant interviu cu *România Liberă* (Creangă). Cu alții, pentru că toată lumea vrea să cunoască reacția mea. De ce alegeri anticipate premature ?

La tipografie. O liniștesc pe Doina care primise „mesajul" de la Mamulea că sunt gata să-i ofer lui conducerea ziarului, dacă ea nu reușește să-l scoată la timp. Adică, dacă nu-i disciplinează pe toți gazetarii.

La Comisia de Afaceri Străine. Gherman face raportul vizitei noastre la Rotterdam. Sugerez că intervenția mea la ședința de închidere este o propunere pentru soluționarea problemelor internaționale, atât ale țărilor foste comuniste din Răsărit cât și ale Vestului care, ajutându-ne masiv, va evita șomaj, recesiune economică etc. Cer ca intervenția mea să fie transmisă tuturor membrilor Comisiei și, dacă e considerată justificată și constructivă, să fie transmisă conducerii Pactului Nord-Atlantic, din partea Parlamentului Român.

Sugestia e acceptată. În Ifrim am un aliat.

La inaugurarea Băncii Franco-Române, filială a CRCE-ului. Vorbesc și cu Oproiu și cu Viceprimarul Bucureștiului și le cer să mă ajute cu relocarea familiilor care suferă deasupra tipografiei din Calea Plevnei.

Acasă, mă așteaptă lume în fața porții. Le vorbesc. Vin, apoi, PNȚ-iștii noștri, conduși de Klaps, Viorel Cacinschi, Paul Dumitrescu, Oprea Ispas, Cefar și încă vreo câțiva. Toți mă vor pe mine Președinte PNȚ. Gionea ne telefonează. Puteți să contați pe mine. Nu pot fi prezent pentru că sunt la ședința Comisiei Constituționale.

Discuție lungă. Sprijin mare, nu pentru mine personal, ci pentru mine ca cel mai potrivit lider al Partidului, capabil să ne ducă la victorie.

Doina a fost atacată pentru că e total devotată lui Coposu. N-are importanță, le-am spus. E talentată, muncește fără preget. Nu văd cum putem renunța la ea. Coposu și ai lui și-ar fi făcut deja lista delegaților la Congres. Aleși unul și unul. Nimeni din sprijinitorii mei nu figurează printre delegați.

Obosit, mă duc la culcare, după o cină simplă cu Elisabeth.

Joi, 6 Iunie 1991

Împlinesc 74 de ani. Ziua începe bine. Câteva minute înainte de 7 a.m., vine Elisabeth și-mi dă butoni de manșetă „sang de boeuf", de la Garrard. Foarte frumoși.

Întâlnirea Bush-Gorbaciov va avea loc la sfârșitul lunii. În orice caz, Gorbaciov va fi invitat la Întâlnirea Celor 7, la Londra. Asta înseamnă că Occidentul va da credite și ajutoare importante Uniunii Sovietice.

Când cer cuvântul în Parlament, Dan Marțian mă felicită de ziua nașterii. Resping ideea că și refugiații din Grecia merită să beneficieze de pe urma Legii 42, care dă anumite privilegii și beneficii financiare celor care au suferit închisoare pe nedrept. Explic că refugiații din Grecia, în 1946-47, au fost comuniști. Ei au venit în România comunistă pentru că Grecia a fost apărată de occidentali în virtutea acordului între Churchill și Stalin, din 8 Octombrie 1944, care a dat Sovietelor 90% din România și 90% Occidentului din Grecia. Doctrina Truman a salvat Grecia, pentru că Marea Britanie nu mai avea puterea s-o facă.

Seara vine multă lume. Ai mei de la PNȚ, vine Coposu, Diaconescu și Țepelea, acompaniați de Lupuțiu.

Târziu vine și Doina. Discuție mare cu Pupi Grozea, care se declară prietenul meu și al lui Coposu. Vine și Gigi, care și-a părăsit ieri serviciul.

Vineri, 7 Iunie 1991

Pe la 2.30 p.m., căutând ceva, descopăr că a dispărut cutia mea cu bani. Trebuie că am avut 150.000 de dolari cel puțin. Și multe lire sterline. Agitație, bineînțeles. Nici nu știu cum am înfruntat audiențele programate. Când le-am terminat, am lăsat mesaj lui Gigi să-mi telefoneze. Între timp am raportat furtul și Poliției. Au venit niște locotenenți-majori. Apoi trei colonei. Între timp sosește Gigi Tecuceanu. E interogat, dar superficial. Arăt Poliției unde țineam cutia cu bani. E clar că nimic altceva n-a fost atins. Deci a fost furată de cineva din casă, care știa exact unde se află.

Sâmbătă, 8 Iunie 1991

Sunt oare învins? Am împlinit 74 de ani. Am aritmie. Am fost

înconjurat de profitori, de oameni lipsiți de scrupule, dacă nu de escroci. În Partid nu sunt dorit de conducere. Ei văd un pericol în mine. Doar în țară, tineretul în special, lumea se îndreaptă spre mine. Așa mi se spune necontenit, la tot pasul. Voi mai avea tăria să continuu?

Doar bunul Dumnezeu poate să mă ajute.

Au venit niște tineri din organizația PNȚCD. Mi-au cumpărat nu știu câte cărți. Le-am dat autografe și un rabat de 20%. M-a remontat puțin.

Toată ziua Poliția a interogat pe toți angajații mei de aici. Gigi a fost reținut până la ora 6.00 p.m. Liviu a venit cu o oră mai devreme: „Mă simt că mi s-a luat o piatră de moară de pe suflet. Mi-au spus că sunt convinși că sunt un colaborator leal al dumneavoastră". În orice caz, el vrea să rămână aici. Ceea ce mă bucură.

Gigi, pe de altă parte, a căutat să mă înspăimânte. Vor avea foarte multe întrebări. Cum s-au schimbat banii, cum s-au obținut cele 100.000 de semnături pentru candidatura la Președinție, cine a mai fost prin casă, Doina Bâscă etc. Știam că aici vrea să ajungă. Doina Bâscă. I-am răspuns: N-am absolut nimic de ascuns. Le voi spune exact adevărul.

I-am luat cheile de la mașină și l-am pus pe Mihai, șoferul, să pună mașina în garaj.

Am făcut o plimbare până la casa lui Viorel Tilea. Acum e a Ambasadei Sud-Coreene. Arată foarte frumoasă și grădina e mare, superbă. Manuela ar fi încântată s-o poată obține.

Cină plăcută, numai noi doi, Elisabeth și cu mine. Examinăm situația. E rea. Eu nu pot să joc teatru. Dacă nu voi mai avea încrederea în mine, plec. Rămâne să văd dacă pot sau nu pot să accept acest furt din casa mea. Furt care nu poate să fie atribuit decât unuia din colaboratorii mei cei mai apropiați. Cum i-am spus Elisabethei: E imposibil, e de neconceput ca eu să mă adresez la mii de oameni fără ca să mai cred că avem un viitor de onestitate, integritate etc.

Duminică, 9 Iunie 1991

Am dormit bine. Ajutat și de un somnifer. La 5.10 dimineața o furtună fantastică. A început ca un veritabil bombardament de artilerie. Fără nici un răgaz. A durat aproape 20 de minute.

Dimineață, în general liniștită. Telefon de la Munteanu din Petroșani. Va veni Miercuri să plănuim o vizită la ei sub sponsoratul

Societății Handicapaților „Libertatea". Un altul, de la Valentin Dumitrescu să sponsorizez Teatrul Idiș, alături cu Bașevici-Singer, Elie Wiesel, Saul Bellow. Am spus: Sigur că da, atâta timp cât nu mi se cere să fac ceva. I-am pomenit cum în Ianuarie 1971 am rostit rugăciuni în Sinagoga din Seymour Place, din Londra, pentru victimele fascismului cu 30 de ani în urmă în România. Știa.

Furtul ăsta din casa mea, cu siguranță actul unuia dintre ai mei, mă copleșește.

Câte sacrificii, câte încercări mai trebuie să îndur ca să dovedesc proniei cerești că într-adevăr vreau să-mi servesc națiа din care mă trag?

Dacă nu sunt autentic, dacă simțămintele mele sunt doar un camuflaj al autoafirmării, nu merit să reușesc.

Mi-a făcut bine. Eram gânditor, la fereastra deschisă. O doamnă, de vreo 35 de ani, trece pe trotuarul vecin. Îmi trimite un sărut cu mâna la buze. Îi mulțumesc. Vreo oră mai târziu, același lucru. Preocupat, trudit de necazuri și încercări, mă tot plimbam prin casă. Iarăși, în cămașă, cu gulerul deschis, în fața ferestrei. Din nou, trece un cuplu. Ambii mă salută cu afecțiune. Le mulțumesc. Ce furtună am avut astă noapte, le zic. Răspund prietenos. Prieteni.

Ei sunt cei care mă țin în țară. Poate tot voi face ceva. Poate tot mai e nevoie de mine.

Vreau să servesc. Atât.

Repet rugăciunea ce rostesc în fiecare noapte înainte de a mă culca. *God almighty make me fit to serve my people!* Doamne sfinte, ajută-mă și iartă-mă. Mărire Tatălui și Fiului și Spiritului Sfânt!

Plouă. Sunt în pat, unde îmi place să stau când scriu aceste note. Seara târziu, sau dis-de-dimineață când mă scol. Acum e ora 2.30 după-amiază. Am luat masa doar noi doi: Elisabeth și cu mine.

Îmi place când plouă. Și e multă verdeață în jurul casei noastre. Mulți arbori. Ploaia purifică aerul. E fraged. Și cadența picurilor pe trotuare e muzică pentru sufletul împovărat. Regularitatea, monotonia, continuitatea rezonanței e un fel de balsam.

Așa e și monotonia rugăciunii, neîncetat repetată.

Doamne, ajută-mă!

Abia astăzi am văzut *România Liberă* din 8-9 Iunie. Mare articol-interviu cu mine, realizat de Mihai Creangă. Sunt încântat cum l-au prezentat. Deja în prima pagină, cu fotografie sub titlul: „Despre

greșeli în Politică".

De asemenea *Totuși Iubirea* nr. 23/1991 publică un „Apel către Țară" pentru o amnistie generală. Ultimul alineat zice: „Întrucât demersul nostru are ca precursor pe Domnul Ion Rațiu, care în Revista *Totuși Iubirea* nr. 19/Mai 1990, a cerut o amnistie politică generală, îl considerăm drept primul său semnatar". Și apoi, semnează: Cezar Buda, Adrian Moțiu, Romulus Vulpescu, Deputatul Ștefan Cazimir, Nicolae Simenescu, Caliniuc, Episcop de Argeș.

De altfel, Voican-Voiculescu mi-a arătat textul deunăzi pe culoarele Parlamentului, acolo, la Mitropolie. I-am spus că eu nu pot să-l semnez, dar sunt de acord că am cerut o amnistie generală în interviul ce i-am dat lui Adrian Păunescu.

I-am explicat cum noi toți, cei care am pornit Amnesty International, ne-am retras de bună voie ca să nu ne facem capital politic din activitatea noastră total dezinteresată.

Mi-a făcut plăcere s-o văd pe Doina mulțumită că ziarul nostru e gata la timp. Prima dată, cred!

Am vorbit și cu Nicolae la telefon. Am plănuit livrarea de utilaje pentru TIPOREX contra plată. Între timp să fie totul trimis *Progresului Românesc.*

Seara, programul despre „culpabilitate". Sunt relativ mulțumit. Dar nu tocmai. E bine însă că am luat parte la acest program. Pleșu, Răzvan Theodorescu, eu, Ștefan Cazimir, Radu Câmpeanu.

Programul a fost realizat de Mona Nicolae. Mie mi-a luat interviul chiar la sediul PNȚCD.

Luni, 10 Iunie 1991

Plec la Parlament pe la orele 13.00. Deși eram la pământ, i-am dat un interviu reprezentantului ziarului londonez *Independent.* N-a fost ușor.

În Parlament l-am pus pe Țepelea să ofere Doamnei Roșca din partea mea suficiente fonduri până se rezolvă cazul ei. Soțul ei a fost omorât în Revoluție și are un copil handicapat și un altul de abia 3 ani. Are o pensie de 500 de lei pe lună. Situația e absurdă.

În pauză s-a discutat problema monarhică de noi, deputații PNȚ-iști, întruniți în camera care ne aparținuse odată. Apoi Klaps s-a dat la Coposu. Și a sfârșit că pentru binele Partidului el vrea ca alegerea de Președinte să fie între mine și Diaconescu. A vorbit cu vocea lui de

stentor. Mult prea tare. Dar relativ înțelept. El nu vrea ca Partidul să-l socotească dezbinător. El vrea ca Partidul să fie victorios. Cu Coposu n-o să fie.

Voi credeți că Coposu are lealitatea delegaților, adresându-se lui Diaconescu și Galbeni, mai ales.

Să știți că Rațiu și cu mine avem mai mulți.

Vezi cum îmi creezi dificultăți, i-am zis. Acum iar e complot. S-a disculpat total. Eu nu fac jocul nimănui. E conștiința mea, a declarat Klaps.

Am plecat cam devreme din Parlament. Abia sosit acasă, răspund mesajului primit de la Col. Tătaru. Îi invit să vină. Sosesc toți trei. L-au făcut pe Gigi Tecuceanu să mărturisească totul. El a furat și a aruncat cutia de table în lac. Mi-au adus banii.

Mi-au pus în vedere că dacă retrag plângerea se poate aplica art. 120 din Codul Penal. Pentru că a locuit sub același acoperiș cu mine. Altfel intră la pușcărie.

Semnez documentul de primirea banilor și-o las pe Reli să-i numere.

Toată lumea e șocată.

Mă reped la Senat. Ședința Birourilor și a șefilor grupărilor parlamentare începuse. Se ajunge la un compromis în ce privește utilizarea limbii materne în instituțiile judiciare. Am părăsit sala însă înainte de concluderea problemei educației în limba maternă. Îmi exprim însă părerea că acest drept trebuie consfințit în Constituție.

Sosesc pe la 10.30 p.m. Gigi era deja pe o bancă afară în stradă vis-à-vis. Nu vroia să intre în casă. Să mergem la plimbare în parc. Nici vorbă. Să vină să vorbim deschis în fața lui Elisabeth.

Zice că a dat toți banii furați. Nu-l cred. Îi recomand să vorbească cu Nicolae. Să-i spună totul. După mine, au fost 200.000 de dolari în cutie și eu n-am luat mai mult de 30-40.000 din ei. Unde e restul? Dacă nu-i justifică va intra la pușcărie.

L-a surprins alternativa.

Depinde în întregime de mine. Gândește-te bine. Dă-mi un răspuns mâine dimineață. Devreme. Discuție cu Elisabeth. Apoi cu Doina, la telefon. Cu Cristian Popescu, care vrea să fac parte dintr-o delegație care asigură educația aici în România, a vreo 120 de copii basarabeni.

Marți, 11 Iunie 1991

Reprezentanții Partidului Revoluției Române vin să mă vadă la

Parlament. Voicu Mihai mi-a explicat cum ei au făcut prima proclamație. Iliescu a venit abia la ora 3.00 la 22 Decembrie 1989.

Ședința Conducerii Uniunii Interparlamentare. Se decide compoziția delegației noastre la CSCE, la Viena, 29 Iunie-1 Iulie. După discuție, în timpul căreia eu am declarat că PNȚCD renunță să concureze, dar că acceptă numirea „dacă e în interesul națiunii", am fost numit. Foarte diplomatic ai procedat, mi-a spus Gavrilescu.

Gigi Tecuceanu e foarte supărat: Vreți să mă distrugeți total. Se referea la faptul că a apărut în ziar că el mi-a furat banii. L-am asigurat că n-am dat nici unui gazetar știrea.

Miercuri, 12 Iunie 1991

Recepție la Ambasada Filipinelor. Vorbesc cu Vignal. Ei, francezii, vor alegeri parțiale. De acolo la Michael și Veronica Atkinson. Dau o masă pentru Sir David Gillmore, care va fi Permanent Undersecretary FCO. Botez, șeful MER, Radu Filipescu, Petrina și diverși membri ai Ambasadei Britanice.

Interesant că Coposu i-a cerut lui Petrina să-l reprezinte. Masă interesantă. Resping ideea că nu există o alternativă, astăzi în România, la o guvernare FSN.

De acolo la Comisia pentru Afaceri Străine. Mă aleg ei, la propunerea UDMR, ca să reprezint Parlamentul român în discuțiile care vor avea loc între 4-7 Iulie cu Wörner, secretarul general NATO.

Acasă, noi probleme. Gigi e gata să aibă un test pentru a fi detectat dacă minte sau nu, atunci când spune că a returnat toți banii din cutie.

Cristian Popescu îmi arată că Coposu a declarat clar, că PNȚCD va susține la Președinție pe Șora sau pe Liiceanu, sau o altă personalitate neutră și că m-au susținut pe mine numai pentru că am avut bani. Dacă m-ați fi ascultat pe mine acum 6 luni, când v-am spus să o rupeți cu PNȚ-ul, ați fi fost acum foarte departe.

Tot nu sunt de acord cu el. Rămân leal partidului. Poate partidul să nu mă accepte.

Joi, 13 Iunie 1991

Se vorbește mult în Parlament despre evenimentele de acum un an. N.S. Dumitru, mai ales, apără guvernul. Dezlânat, total neconvingător. Pe urmă îl atacă pe Nicolae, pentru articolul-scrisoare ce a publicat în *Cotidianul* în traducere românească, dar reluat din *The Guardian*.

Eu eram înscris la cuvânt pentru a cere școlarizarea în România a 5000 de elevi și 3000 de studenți basarabeni. O fac, îndată ce mi se dă cuvântul. Folosesc ocazia pentru a răspunde atacului împotriva lui Nicolae.

Nicolae s-a născut în 1948, în Elveția. N-a avut nici o altă cetățenie, pentru că elvețienii nu dau automat cetățenie tuturor celor care s-au născut în țara lor. Spre marea mea bucurie, Nicolae s-a considerat întotdeauna român și a acționat ca atare. E major și vaccinat. De vârsta majorității dumneavoastră Am citit și eu articolul din *The Guardian*. L-a scris fără ca să mă consulte. Are dreptul la opinia lui. Ceea ce a afirmat însă este în mare ceea ce afirmăm noi, Opoziția, aici în țară.

Dan Marțian s-a referit la felul în care mă comport eu „cu seninătate" în Cameră și atunci când reprezint România, menținând poziția mea de lider al Opoziției neștirbită dar condamnă și el pe Nicolae, ca denigrator al țării.

Mi-a dat din nou cuvântul, deși au fost vociferări.

Nicolae și-a cerut cetățenia încă în Februarie anul trecut. Are dreptul să vorbească și să scrie ceea ce gândește. El nu poate fi acuzat că ar fi neloial țării. El conduce organizația ce eu am pus-o la cale, *Relief Fund for Romania*, al cărei Președinte este Sir Bernard Braine, Președintele Camerei Comunelor, Lordul Shakleton și Lordul Bethell. N-am vorbit de acest lucru până acum din decență și modestie, dar Nicolae a adus în România, prin această organizație, ajutoare de peste 11 milioane de lire sterline, ceea ce la schimbul liber oficial înseamnă cca 2 miliarde de lei. Și efortul continuă...

Camera m-a ascultat cu foarte multă atenție.

Viorel Cacinschi lucrează la mine toată ziua. După masă, la tipografie. Lămurim multe lucruri și o împac pe Doina. Spre seară vine Simion Sigărtău (Sighi). El locuiește în Germania și Spania, dar și-a reluat pașaportul românesc. Vrea să-mi fie de ajutor.

Cacinschi insistă să-l primesc pe Virgiliu Lambru, fiul șefului grupării muncitorești PNȚ. El e Președintele PNȚ, curat, fără codița „C.D.". Vor avea Congresul în Iulie. S-au înființat la 8 Octombrie 1990. Vor ca eu să iau Președinția acestui partid „ca să-l scoatem de sub influența comuniștilor" și „să-l readucem la ceea ce a fost".

Îl asigur că tot ce vreau este unire, ca să devenim instrumentul eficace de guvernământ ce trebuie să fim. Un mare partid trebuie să cuprindă diverse aripi și tendințe. Așa e normal. Noi am avut în trecut, de la Lupu

până la Gafencu și alții. Diversitatea nu trebuie să ne sperie. Dar să fie diversitate în unitatea noastră fundamentală. Cam așa i-am vorbit. M-a asigurat că Puiu, Valușescu, cei de la Craiova, toți ar veni cu mine, dacă aș lua Președinția PNȚ, marea majoritate a celor care azi sunt cu PNȚCD. Mi-a zis: Atunci pot să le spun că sunteți de acord, în principiu.

Să nu ne grăbim. Sunt de acord să creăm unitatea Partidului. Să vedem exact ce vreți să anunțați. În orice caz, să n-o faceți în numele meu. Eu vreau să fiu doar un element pozitiv în procesul de unire a forțelor noastre.

Viorel Cacinschi care a auzit toată convorbirea a fost încântat.

Ați fost foarte bine. Să vină ei cu propuneri. Așa veți putea deveni arbitrul partidului.

Direct la cina dată de Federația Română de Atletism. Mă primește Nicolae Mărășescu, Secretarul General și încă vreo câțiva, afară în curte. În sală, Președinta Iolanda Balaș, înaltă, cu adevărat personalitate imperioasă.

Masă mare, de vreo 80 de persoane. La dreapta Iolandei, Ministrul Sporturilor, Cornel Dinu. Eu eram la stânga ei, lângă soții Constantin Macovei, redactorul *Gazetei Sporturilor* (are peste 250.000 de exemplare circulație). Horia Alexandrescu, redactorul *Curierului Românesc,* de cealaltă parte a lui Dinu. Iolanda a vorbit bine, sobru. Eu, în stilul meu, provocând câteva râsete amuzate și Dinu, cam solemn, dar solid, cu substanță.

Iolanda și-a adus bine aminte de Ion Opriș și de cum a rămas el în Anglia în 1956, pentru că a fost anul când era campioană mondială la săritura în înălțime. Eram prieteni. Le-am povestit odiseea lui Opriș, cu lamele de ras din sacoșa lui, cum le-am scos din hotelul Lancaster, de pe Bayswater Road etc...

Cina a fost dată în onoarea Campionatelor Internaționale ale României, care vor avea loc mâine.

Acasă mă aștepta Cacinschi. Mesaj de la Pupi Grozea, să-l sun neapărat.

Îi atrag atenția asupra celor două interviuri date de Coposu înainte de plecarea lor în Grecia, în care vorbește de candidatura mea la Președinție, ea datorându-se exclusiv faptului că am bani și că Partidul va susține pe Șora sau pe Liiceanu la alegerile viitoare. Vezi, tu! Nu eu, el e neloial. E acceptabil să spună așa ceva? Are tot dreptul să-și exprime preferința personală, dar să nu vorbească în numele Partidului

și să nu altereze adevărul asupra alegerilor de anul trecut.

Vineri, 14 Iunie 1991

Delegația minerilor din Petroșani. Ei au fost deja să mă vadă, ieri, în Parlament. Îi primisem împreună cu Klaps. Acum îi las pe mâna lui Cacinschi. Târziu, seara, după o zi prea plină, Cacinschi mă informează: Ioan-Munteanu Neculai e, de fapt, cel care a organizat „Uniunea Liberală Brătianu". Au acum 17 filiale. Sunt total dezamăgiți de Ion I. Brătianu. Mă vor pe mine Președinte. Degeaba le-a explicat Viorel că așa ceva nu se poate. Că ei ar putea să intre în PNȚ. A rămas să mai vorbim. Cacinschi să meargă la fața locului. În orice caz, trebuie să amânăm vizita la mineri. Dar e adevărat că planurile lor sunt foarte bune, și complet făcute. Pe 3 zile.

Gigi Tecuceanu îmi mai aduce câteva din lucrurile furate de la mine și plătește 10.000 de dolari în contul meu la CRCE. Vin coloneii Tătar și Florescu. Îmi aduc cutia de metal în care am ținut banii. Au scos-o din fundul lacului Herăstrău. E evident că am avut mult mai mulți bani decât cei 70.000 de dolari pe care mi i-a restituit Gigi. Dar vreau să închid și acest foarte dureros capitol din viața mea. Omul meu de încredere, pe care l-am plătit ca pe un rege, în valută, în Anglia; care a trăit aici pe gratis, pe socoteala mea, la mine în casă; care avea mașină „la scară", tot a mea, la dispoziția lui. Acest om m-a furat și m-a înșelat. Și, totuși, curios, vreau să-l iert și l-am iertat. Mi-am retras plângerea.

Elisabeth îmi spune că Gigi are și niște pistoale și diverse alte arme de apărare, la caz că aș fi fost agresat - bombe lacrimogene etc. Sunt șocat. E ilegal. Îi spun lui Gigi să le predea. Le va distruge, mă asigură. Mai pot să-l cred pe omul ăsta ?! Mă asigură, de asemenea, că lealitatea lui politică pentru mine e aceeași dintotdeauna!!!

Pupi Grozea vine cu Vasile Vetișanu, care îmi arată o scrisoare a văduvei lui Dimitrie Gusti, în care cere să se facă o casă memorială aici, unde locuiesc eu. Nu e semnată. E adresată „Domnului Președinte".

Vetișanu mă informează că Bădina, care acum e în Republica Moldova, a înregistrat o „Fundație D. Gusti", în Octombrie 1990. Din Societatea sociologilor ar face parte și Gh. Focșa, Borcea, Sorin Zdercine. Ei vor să-mi ia casa. N.N. Constantinescu, Secretarul General al Academiei Române, vrea să mă cunoască. Și el ar avea un

rol în toată afacerea aceasta.

Totul e tras de păr. Dar, dacă s-ar monta o acțiune, eu le-aș oferi să clădesc câteva încăperi peste garajul actual și să facem acolo Fundația Gusti, cu omologarea documentelor lui, câte au mai rămas. Altceva nu mai există. Mobilă, tot, s-au pierdut. Moștenitori nu mai există.

Vetișanu are un manuscris cu primul text în limba română, care datează din 1391. A fost găsit în biserica din Ieud din Maramureș. Vrea să-l ajut să-l publice. Telefonez lui Rodean. Se poate face, dacă ei găsesc mijlocul de a tăia și lega cartea.

Rămași singuri, Grozea îmi spune răspicat de Cornel Coposu că e speriat de popularitatea mea. Au început să treacă pe o listă pe toți sprijinitorii lui. Și nu poate conta pe destui. Într-o discuție intimă, Coposu i-ar fi spus: „Dar dacă Iancu merge și-i cumpără cu vreo câteva milioane de lei ?".

Extraordinar! Își închipuie așa ceva? El a suferit în toți acești ani. El nu poate să cedeze locul altuia. Trebuie să înțelegi acest lucru, mi-a zis Grozea.

Sigur că-l înțeleg.

După-amiază mă odihnesc.

Sunt plictisit de felul cum Doina a tăiat cuvântarea mea din Cameră și n-a relevat lucrul principal. Adică faptul că am adus atâtea ajutoare în România. Și nici despre școlarizarea basarabenilor n-a scris destul. A tăiat aproape toată cuvântarea.

La telefon îmi spune că n-a avut spațiu. E adevărat că a dat un lung interviu cu mine. Dar cuvântarea mea în Parlament era stire. Mult mai importantă. Și trebuia să-i dea un titlu mare, important.

Câteva minute înainte de 6.00 seara, la tipografie. Mergem pe jos la Clubul de noapte, unde dăm o cină mare pentru lansarea TIPOREX-ului. Toți amploiații. Arată curăței. Rodean citește o cuvântare bună. Le vorbesc și eu și plec, căci eram așteptat în Piața Universității.

Sunt primit cu ovații. Le vorbesc solemn. Analizez situația. Arăt perspectivele de viitor. Condamn neîmplinirile guvernului.

Am fost întrerupt și ovaționat, aplaudat etc. de nenumărate ori. „Rațiu, Rațiu", „Regele Mihai" și „Rațiu Prim-Ministru". „Jos Iliescu". „Demisia, demisia. Mincinoșii". Cam astea...

Interesant că târziu, seara, îl chem la telefon pe Cristian Popescu care-mi lăsase mesajul că trebuie neapărat să-mi vorbească: Așa trebuie. Ați fost perfect. Ați izbutit exact nota ce trebuie.

Interesant, e cea mai clară aprobare ce mi-a dat până acum. Și eu nu eram sigur că a fost bine!!?

Pe la 7.10 sosesc la Recepția de ziua Reginei Angliei, dată de Michael Atkinson. Strada noastră, plină de mașini diplomatice. Multă lume. Horovitz care vrusese să-l fac ambasador în Anglia, Gicu Pop etc.

Multă lume mă felicită pentru interviul meu cu Emanoil Valeriu, care a fost dat astăzi, după ora 6.00 p.m. Tocmai când vorbeam în Piața Universității.

La orele 8.00 vin băieții să mă caute. Doamna Răducănescu a sosit la mine acasă să mă ducă la stadion. În stradă mă așteaptă Stănculescu. Îi confirm că mă duc mâine la Iliescu. Îmi povestește cum a reușit să deblocheze 125 de mii de dolari. Dijmărescu nu pleacă din guvern. Și-a dat demisia pentru că a vorbit despre „alegeri anticipate", fără autorizare.

Eu vreau să ajut țara. Dar nu voi intra în guvern doar ca să fiu ministru, i-am spus la întrebarea lui.

Trebuie să fiu în poziția de a putea face ceva pozitiv.

La Stadion mă așteaptă Mărășescu și Iolanda Balaș, Mariana Răducănescu tocmai se întorsese de la Brăila. Femeie frumoasă, și ea a fost campioană.

Să tot fi fost 1000 de spectatori în vastul stadion național. Dar mi-a plăcut atmosfera. Eram în tribuna principală, dar m-am dus jos, ca să fiu aproape de concurenți cu vreo 20 de minute înainte de momentul când trebuia să prezint premiile la proba de 800 m fete.

Interesant că am ghicit cine va câștiga atunci când întreg lotul ne-a fost prezentat în trainingul lor. Era zveltă și se mișca lejer, degajat. O cheamă Mitica Constantinescu. Rezultat bun, 2.00.80. A doua a fost Ilinca Opriță, cu 2.01.40 și a treia, Anica Mitrea cu 2.02.08.

Le-am pus medaliile la gât, le-am dat diplomele și plicul cu bani (8.000, 3.000 și 2.000 lei).

Am fost îndelung aplaudat. Am semnat autografe, inclusiv câștigătoarei care mi-a cerut să-i semnez certificatul Premiului I. A fost încântată când i-am spus că ghicisem că ea va învinge. Atunci, când se aliniaseră, înainte de începerea probei.

Sâmbătă, 15 Iunie 1991

Sunt extrem de plictisit și contrariat. Simona Popescu îmi confirmă că Doina Bâscă a tăiat articolele ei despre intervențiile în Parlament. Ce însemnează asta? Viorel Cacinschi vorbește de un sabotaj voit.

Cristian Popescu îmi atrage atenția că în *Curierul Românesc* mi se dă mai mare importanță, articolul fiind indicat pe pagina întâi.

Zece minute înainte de 12.00 vine Minodora Ilie. Sosisem la Palatul Cotroceni punctual. Uitasem să-mi iau carnetul de populație. N-au făcut caz din asta. Ne-a primit un consilier. Ni s-au prezentat scuzele Președintelui pentru că e în ședință cu sindicaliștii de la ALFA. Când a sosit, în fine, la 1.20 p.m. i-am zis: Felicitări pentru alegerea consilierului. A vorbit inteligent tot acest timp.

Și-a cerut scuze Iliescu. A intrat în amănunte. Ne-a explicat cum se erodează Delta Dunării din cauza curenților. Brațul Sulina a înaintat 17 km în mare, prin depozite, dar Sf. Gheorghe, multe din meandre fiind eliminate, curge mai repede, duce mai mult depozit care se pierde apoi în mare.

Minodora aduce discuția la subiect. Eu n-am venit în țară să candidez la Președinție. N-am nimic contra lui ca Președinte. Și partidul nostru vrea doar guvernare bună. Nici chiar împotriva Sovietelor nu suntem, căci trebuie să trăim în bună vecinătate cu vecinii de la Răsărit. Ne trebuie un alt guvern. Sub o personalitate acceptată. Nu Roman.

Iliescu a explicat pe larg că așa ceva nu se poate. Prim-Ministrul trebuie totuși să fie FSN-ist. Discuțiile care au avut loc s-au împotmolit. FSN-ul ar accepta 60% și Opoziția 40% din guvern. Opoziția vrea 50% etc. În orice caz, șeful guvernului va trebui să fie reprezentant al FSN. Minodora vără aici, așa, pe nesimțite aș zice: „Domnul Rațiu ar fi foarte potrivit ca Prim-Ministru".

Trebuie să intervin, am zis. Noi n-am discutat deloc această chestiune. Doamna Ilie vorbește din proprie inițiativă. Ceea ce e absolut adevărat, a confirmat ea.

Iarăși s-a discutat problema Prim-Ministrului „care trebuie să fie FSN-ist".

Asta nu. De ce să nu croim noi un nou model. Bulgarii au ajuns la formula de astăzi, partidul majoritar abandonând de bună voie puterea. FSN-ul în Parlament, la sugestia dumneavoastră, va putea sprijini ca Prim-Ministru o persoană aparținând altui partid sau neutră, am zis.

S-a mai vorbit de milioanele de foști comuniști. Ei trebuie să fie acceptați. Vorbea, mai ales, Minodora.

Iliescu, însă, mi s-a adresat direct. Credeți că ați putea participa la un asemenea guvern? Partidul dumneavoastră nu vrea nici o colaborare cu FSN?

Evident, eu aș participa numai cu aprobarea și acordul Partidului. Dar cred că în felul acesta am putea obține și organiza alegeri cu adevărat libere și credibilitate în Occident.

Și am continuat: Da, aș căuta să conving conducerea PNȚCD să accepte o astfel de soluție.

L-a interesat foarte mult. Zâmbetul standard pe care-l arborează a dat loc unei fețe atente și concentrate.

La sosirea acasă, am stat vreo 5 minute de vorbă cu Minodora, căci nu puteam să vorbim în mașină în prezența celor doi Mihai - șoferul și paza mea. Am rămas în chioșcul din grădină. Asta am vrut ca Iliescu să înțeleagă. Vrem ca să vă încredințeze formarea guvernului. El să obțină sprijinul FSN-ului pentru un asemenea guvern de coaliție. Și am vorbit de Soviete pentru că noi trebuie să avem acordul lor, cât timp Iliescu e Președinte, mi-a spus Minodora.

N-am reacționat. Ar fi o soluție, deși nu trebuie să fie un guvern condus de mine. Dacă însă avem puterea să numim prefecți și primari, vom putea avea alegeri libere și speranța că vom merge spre democrație. Cu mine în frunte, cred că vom obține încrederea Occidentului.

Manevra nu e rea. Dacă se ajunge la o grevă generală, o soluție nu va putea fi găsită decât pe linia de coaliție.

Dau un lung interviu pentru BBC Radio 4. Mi-l ia Grick, împreună cu Hasani. Subiectul: *The Future of the Balkans*.

Elisabeth pleacă la Zermatt. Seara discut cu Doina situația din Partid. De asemenea, dacă nu reușim să avem alegeri sub un guvern din care să facem și noi parte, e sigur că le vom pierde. De aceea trebuie să ne schimbăm tactica și să acceptăm un guvern de coaliție împreună cu FSN-ul. Sub un Prim-Ministru neutru.

Duminică, 16 Iunie 1991

Cu Rodean, la Mitingul de Aviație. Bine organizat, multă lume. Modele teleghidate, rachete cu drapele românești, parașutiști, zboruri în formație și acrobații aviatice, civile și militare.

M-am înțeles bine cu Spiroiu, ceea ce e important pentru faptul că, unde avem tipografia, clădirea aparține Armatei.

După masă la Intercontinental, la o ședință-seminar cu reprezentanții Partidului Republican din SUA. Le-am mulțumit, doar, că au venit să aducă aportul lor la crearea democrației în România.

Luni, 17 Iunie 1991

Citesc mesajul meu adresat tuturor membrilor UMRL pentru un nou Congres la RFE. Stroescu s-a purtat excelent. Mi-a promis că va refuza să-i dea publicitate Doctorului Alex. Mircea Munteanu. Potrivit lui Ciuli Enescu, Munteanu fusese programat s-o facă.

Seara, la TVR. Explic faptul că filialele UMRL din Franța, Anglia, Olanda au făcut demonstrații ca să înfiereze mineriada. Am explicat de ce toate filialele UMRL resping Congresul de la St. Maur și iarăși am făcut un apel la unire.

Am fost foarte deprimat toată ziua pentru că Pușa mi-a vorbit de șoferii mei care nu-mi sunt leali. Doina îmi vorbește foarte rău de tânărul Cacinschi. El îmi demonstrează cu tot felul de documente lealitatea lui. Pe cine să cred? Sunt înconjurat de intrigi. Sunt sleit de puteri. Gigi are tupeul să-mi ceară „un certificat de bună purtare", căci afacerea cu textile ce vroia să facă nu mai este acceptabilă celorlalte părți.

În Parlament noi ne abținem de la discutarea proiectului de lege SRI. Țepelea cere amânarea dezbaterilor până după elucidarea afacerii documentelor îngropate la Berevoiești. Am părăsit sala, când moțiunea lui a fost respinsă.

În cantină vine Surdu să repete propunerea ca să accept Președinția de Onoare a Partidului său Democrat Agrar. Zice că are aproape 1 milion de membri înscriși. La cererea mea, vorbește deschis în fața lui Petru Maior. Îi explic de ce eu nu pot să părăsesc PNȚCD, căci a fost înființat după o ședință, în 1880, în casa familiei noastre din Turda.

Am vorbit despre începuturile Bisericii Unite. Surdu plecase și la masă se adunaseră Ștefănuț și Țepelea, care a demonstrat că limba română s-a utilizat în Maramureș încă din secolul al 14-lea. Slujbele erau amestecate. Cântările au continuat în slavonă.

Marți, 18 Iunie 1991

Ziua începe cu Ilie Costache. Vine la 8.00 dimineața. Zice că a terminat o biografie de-a mea. Nu-l cred.

La prânz, iarăși la Notarul Public să semnăm documentele de mărire a capitalului social al *Progresului Românesc*. Când ieșeam, vin Doina cu Ștefan Mamulea. Ultimul, absolut fiert. De ce-l iau pe Viorel Lepădatu la mine în birou? Mi-a dat un fel de ultimatum. Sau el, sau ei - Doina și Ștefan - pleacă. Le-am spus că nu reacționez la ultimatumuri. Dar am fost teribil de plictisit și întristat toată ziua.

Miercuri, 19 Iunie 1991

Iarăși probleme. În Parlament, Klaps îmi spune că nu mai vorbește cu mine. Mă afectează.

La 4.00 p.m. mă primește Brian Flora și Alan (Punch) Green, la reședința lui din Șoseaua Kiseleff. Stăm pe terasă. Vorbim despre Victor Mitran. Le transmisesem deja o scurtă versiune pe care mi-a dat-o Florin Iaru.

Entrapment, a fost reacția lui Punch Green. *They want to compromise Max Sullivan. Catch him red-handed as he receives documents from Mitran.* Așa-i. Mitran trebuia să pretindă că SRI-ul vrea să lucreze cu C.I.A. Le-am spus că reporterii noștri au obținut aceste informații. Vor ei, americanii, să le publicăm?, îi întreb. *Thank you for informing us. We-d rather you left it alone.* Am confirmat că eu nu sunt deloc la curent, că nu știu, exact despre ce e vorba. Ei să verifice și, dacă pot, să-l ajute pe Mitran.

Am vorbit, apoi, de situația politică. I-a interesat felul cum privesc eu lucrurile. I-am povestit întrevederea mea cu Iliescu și cu posibilitatea ca eu să încerc formarea unei coaliții cu FSN-ul. (Asta, la sugestia Minodorei). PNȚ-ul e în creștere. Trebuie să ne organizăm. Cu „eroii" noștri nu vom reuși. Ne trebuie oameni energici, tineri. Să ne ajute ei. Vom reuși. Voi încerca același lucru și cu nemții. Vrem sprijin practic, ca americanii care vorbesc și românește să ne asiste la organizarea PNȚ.

Eu îmi iau răspunderea, dacă-mi dau asigurări că vom fi ajutați.

Am discutat amănunte.

Joi, 20 Iunie 1991

Întrunire la Pitești, organizată de Alianța sindicală. Mă primesc la intrarea în oraș. În convoi, până la Casa de Cultură. Aproape plină. Încep să semnez cărți de-ale mele. Dau autografe mai ales pe *Cotidianul*, pe care l-am distribuit gratuit.

Le fac o cuvântare. Analizez performanța guvernului „neîmplinirilor". Răspund, apoi, timp de peste 2 ore întrebărilor din sală pe care le citește Bădescu. Nania, Președintele organizației PNȚCD Argeș e la stânga mea și Președintele Alianței sindicale la dreapta. Merge excelent.

Masă cu localnicii la Florea acasă. El e secretarul PNȚ. Foarte plăcut. Mâncare prea multă. Viorel e sigur că i-am câștigat de partea mea pe delegații ce vor veni la Congresul PNȚ. Toată lumea își dă seama de

faptul că „popularitatea mea crește vertiginos în țară" și că „sunt singurul om care poate duce țara la prosperitate", cum s-a afirmat în diversele întrebări ce mi-au fost puse.

Dormim la Pitești.

Vineri, 21 Iunie 1991

Iarăși încercăm să luăm Transfăgărășanul. E a treia oară. Iarăși a trebuit să abandonăm planul și să ne întoarcem, de data asta încă înainte de a ajunge la barajul Vidraru. Din fericire, un plutonier ne-a informat că niște mașini se întorseseră aseară din cauza avalanșelor.

Pe Valea Oltului, porțiuni considerabile cu probleme. Ba mâl, ba prăbușiri de teren. În două segmente ale drumului au eliberat drumul pe jumătate, așa că trebuia să așteptăm interminabil până ne-a venit și nouă rândul să trecem, căci lumina verde alterna ba într-o direcție, ba în cealaltă. Totuși am sosit la Sebeș la 12.31 a.m. Deci, aproape la timpul limită. Căci eram programați între 12.00 și 12.30.

La sediul unic PNȚ, foarte multă lume. Mai ales tineret. Sediul - arhiplin. Afară, sute de oameni. Mi-au dat multe, foarte multe flori. Primire excelentă. Obișnuita cuvântare. Miru (Moldovan?) mi-a arătat o fotografie de-a mea de când eram elev la liceu. Într-un grup în care figura și Țuți Cenariu, așa cum mi-o amintesc eu. Nu mi-a dat-o. Interesant că ai noștri, PNȚ-iștii, mi-au spus că Miru a colaborat cu FSN.

Prânzul, într-un restaurant nou cu chelnerițe elegante, costum „sexy", fuste foarte scurte, galben-aurii, ciorapi negri. Alese, evident, pentru calitatea picioarelor. Masă mult prea copioasă. Serviciul teribil de variat. La ora 3.00 p.m. insist să plec. Doctorul Berciu mă duce la el acasă unde mă odihnesc o jumătate de oră.

Nici măcar un ac nu mai încăpea în sală. Plină până la refuz. În amfiteatru, cele două culoare în formă de raze, ticsite de oameni. Ședeau pe trepte. La fel, pe margini, doar că stăteau în picioare.

Am fost cu adevărat ovaționat. De nenumărate ori. Toată sala, adeseori în picioare. Atât în timpul cuvântării, cât mai ales în timpul perioadei de întrebare și răspuns. Mi-am utilizat simțul umorului la maximum, dar le-am făcut o analiză serioasă a situației dezastruoase economice în care ne găsim.

„Vrem Președinte ardelean", se scoală un om de vreo 70 de ani în picioare și strigă în gura mare. Toată lumea aplaudă. Mai trec vreo

câteva întrebări, răspunsuri, aplauze. „Vrem Președinte ardelean", strigă din nou bătrânelul. Aplauze și râsete. Și povestea continuă. Trebuie c-a spus-o de cel puțin șase ori. Dar nu agresiv, mucalit, simpatic. În cele din urmă cere audienței să-l asculte. „Vreau să văd un Președinte ardelean înainte să mor". Mari aplauze.

Mulțumesc pentru încrederea ce-mi arată dacă se referă la mine, zic eu râzând. Entuziasm și iar aplauze. Și continuu. Asta-mi aduce aminte de istoria Romei Antice. În timpul războaielor punice, era un senator care orice se discuta zicea: *Ceterum clusio. Cartago delenda est!* Și le-am tradus că orice se discuta, senatorul întotdeauna reamintea Senatului de Cartagina că trebuie distrusă.

Mica mea demonstrație de erudiție a fost foarte bine primită. Dar nu l-a împiedicat pe omul nostru să-și repete injocțiunea: „Ne trebuie un Președinte ardelean!".

Cina, acasă la soții Berciu. El e stomatolog. Evident, foarte reușit. Și-a construit un cabinet foarte bine amenajat, cu un scaun dentar recent primit, cadou din Scoția, unde a lucrat recent. Casă mare, opulentă. De la ei am dat un interviu lui George Dinu de la Radio Timișoara. Din camera copiilor, pavoazată cu fotografii de *pop-stars* și cu afișele mele din timpul campaniei electorale.

Să nu uit, după terminarea întrunirii, un bogătaș localnic, Vincze, ne-a oferit un pahar de vin, whisky etc.

„Am fost comunist. Am fost FSN-ist. Am fost împotriva dumneavoastră. Dar să vedeți ce voi face de-acum înainte". I-am mulțumit călduros. La fel, reprezentanții Alianței Civice, ai TAROM-ului, UMRL etc. au ținut să mă asigure de sprijinul lor.

Zi remarcabilă. Am plecat la drum foarte încurajat. Am și dormit în mașină, din când în când. Am pornit pe la 10.00 seara și am sosit la 3.00 dimineața. Prin Sibiu, Făgăraș, Brașov.

Sâmbătă, 22 Iunie 1991

La UMRL. Le vorbesc îndată ce termină nu știu care dintre membrii Comitetului. Le descriu falsul perpetrat de Novacovici, cu numirea lui ca Președinte Interimar și confirm că m-am convins că alegerile au fost manipulate. Răspund apoi întrebărilor cu care am fost de-a dreptul asaltat. Da, trebuie să refacem UMRL-ul și să continuăm lupta pentru democrație în România, luptă ce nu poate să înceteze niciodată, pentru că democrația nu este încă realizată în România și

pentru că ea este întotdeauna perfectabilă pe măsură ce membrii societății se perfecționează ei înșiși, pe măsură ce ei acționează în spiritul democrat. Și dacă nu veghem asupra democrației, Drepturile Omului sunt întotdeauna invadate de puterea centrală. Pentru că puterea corupe și puterea absolută corupe absolut.

În fine, la Congresul Partidului Democrat Agrar din România. Erau tocmai în pauză. Victor Surdu, Președintele lor, mă conduce în sală și mă plasează în loja musafirilor. Dă cuvântul reprezentantei Partidului Agrar din Bulgaria și apoi, mă prezintă pe mine.

Le mulțumesc pentru invitație. Îmi cer scuze că n-am venit ieri etc. Surdu pomenise că mi-a oferit să fiu Președintele lor de Onoare. Mă refer și la acest lucru și le fac „o prelegere" despre ce înseamnă democrație. Discuție, cristalizarea ideilor prin program de partid, coalizarea programelor compatibile în așa fel încât Opoziția să fie puternică, gata să ia puterea când guvernul se poticnește. Acesta este spiritul în care am venit și în care vă urez succes. Dar nu mai mare decât ne doresc nouă.

A venit la mine, pe lângă niște reporteri de la diverse ziare, Aleksander Stambulinski, care face parte din Partidul Agrarian Unit din Bulgaria, al cărui șef este Victor Valkov. A venit, apoi, la plecarea mea din sală, doamna Djerdina Kubadinova, care reprezintă Partidul Agrarian care-l are ca Președinte pe Milan Drencev și pe Nicola Petkov printre lideri. Ea mi-a spus că primii sunt foști comuniști etc. Țenko Barev, pe care l-am cunoscut bine la Paris etc., se ține independent, dar tot agrarian.

Afară, în stradă, îmi vorbește Virgil Vlasiu din Turda. De ce nu ești cu noi? l-am întrebat râzând. Mă asigură că lumea mă așteaptă la Turda.

Seara vine Felicia Roșeanu. Îmi aduce banii pentru cărțile ce le-am lăsat la UMRL azi dimineață. Toată lumea a fost încântată. Era absolut necesar să luați cuvântul, îmi spune.

Doina era și ea cu mine. Am vizionat filmul declarației mele la televizor deunăzi și ce s-a dat astăzi despre Congresul de azi dimineață. Totul a mers remarcabil de bine.

Doina începe să vadă lucrurile mai realist. Partidul nu vă va mai susține. E important, deci, să vă susțină alții. Alianța Civică, de exemplu. Și alte partide. Câmpeanu nu mai contează. Manolescu ar putea să fie luat în considerare. Dar și moda Vaclav Havel - a scriitorului - e

depășită. Trebuie să acționați acum. Mult timp nu mai e. Să faceți o acțiune spectaculoasă pe care s-o vadă țara întreagă. Clădirea din Calea Plevnei, de exemplu. Să fie completată. Ar putea găzdui multe. Inclusiv o galerie de artă, tipografie etc.

Trebuie să iau toate astea în considerare. Ea e contra lui Viorel. Dar o lasă mai încet.

Duminică, 23 Iunie 1991

Scriu *OPINIA* pentru *Cotidianul*. De asemenea, un reportaj asupra vizitei mele la Pitești, Sebeș și Alba Iulia. Viorel îmi aduce reportajul lui foarte târziu, după ora 4.00. Îmi folosește totuși, pentru că dă multe nume, ceea ce eu nu-mi notasem.

În fine, scriu și un articol scurt pentru relansarea ziarului *PATRIA*.

Sunt teribil de deprimat. Faptul că Gigi Tecuceanu m-a jefuit mă afectează mai mult decât recunosc. Apoi Toma, care cere *jeep*-ul ce l-am dat organizației PNȚ din Turda, după ce mi-a furat două camionete, mă pune pe gânduri. Criminalii ăștia pot să vină oricând să mă șantajeze, sau să mă ucidă!! Doar au văzut că furtul lor rămâne nepedepsit.

Doctorul Ion Berciu, gazda mea la Alba Iulia, îmi relatează cum au mers lucrurile la Sibiu. Au vorbit Coposu, Diaconescu și Ciumara. Au fost vreo 600 de persoane. Cel mai rău a vorbit Diaconescu. „N-a fost rău, dar nici pe jumătate cum a fost la noi, la Alba Iulia", mi-a spus. „Am să vă aduc caseta întrunirii noastre. E fantastică. Mai ales la sfârșit. La ieșire și afară când semnați autografe pe mașină". Îmi face bine să aud toate astea, dar tot deprimat rămân. „M-au întrebat dacă ați fost la Alba Iulia și ce primire ați avut. Când le-am spus cu adevărat, n-au mai vrut amănunte. Subiectul a fost schimbat".

Luni, 24 Iunie 1991

Ședință unită a celor două Camere. Mai întâi m-am dus la recepția dată de ziua Regelui la Ambasada Spaniolă. Am vorbit cu Punch Green. Îmi spune să aștept în chestiunea cu Mitran. Vor primi un răspuns de la Washington (CIA).

Îl văd, apoi, pe ambasadorul Israelului. Îi spun că au făcut o eroare cu campania lor care afirmă că românii au suprimat 400.000 de evrei în timpul războiului. Argumente, pe care le cunosc prea bine. (Au fost evreii din Transilvania de Nord și cei din Transnistria care au fost etc., că în România, rămasă sub controlul românesc, numărul evreilor de

fapt a crescut etc. După raportul Filderman) .

I-am povestit cum l-am apărat pe colegul meu Goro, când eram la liceu, în Turda. Cum o delegație a Comunității evreiești a venit la tata să-i mulțumească pentru felul în care m-a crescut. Apoi rugăciunile ce am rostit în Sinagoga din Seymour Place, la Londra, la 21 Ianuarie 1971, pentru victimele rebeliunii legionare etc. Am relatat vizita ce am făcut-o în Israel cu Flora Solomons, primit peste tot, legătura cu soții Katzir etc. Acum o să spui că sunt și eu un antisemit, pentru că protestez. Românii nu sunt responsabili pentru moartea a peste 400.000 de evrei. Am văzut această afirmație și la Yad Vașem. O singură victimă e prea mult. E o crimă. Dar să nu se insulte un popor întreg.

A argumentat. Sau, mai degrabă, a încercat să argumenteze, căci nu prea l-am lăsat. Am vorbit eu.

La 1.10 p.m., la Comisia pentru Afacerile Externe. Discutăm un proiect de Declarație pentru anularea consecințelor Pactului Ribbentrop-Molotov. În preambul, s-a pomenit și de celelalte teritorii pierdute în vara anului 1940. Ședință unită a celor două Camere, prezidată de Bârlădeanu. Vorbește Năstase, se citește Declarația, iar după pauză vorbim noi, liderii grupărilor parlamentare. TVR transmite totul în direct. Mi se dă cuvântul aproape imediat. Trebuie să menționez însă că Țepelea s-a revoltat împotriva mea. Ne adunasem, în camera ce mi se dă din când în când, toți parlamentarii PNȚ-iști. A dat cu palma deschisă pe masă. Vroia să vorbească el despre tratatul de prietenie româno-sovietic. De ce să încurcăm borcanele. Nu asta se discută. I-am oferit să vorbească el. Și i-am repetat oferta, când m-am întors de la pauza în care am avut ședința de reconsiderare a Declarației. N-a acceptat-o.

Am vorbit liber. Lumea m-a ascultat cu atenție, deși i-am reținut 8 minute. Textul va apărea în *Monitorul Oficial*. Am subliniat faptul că noi, PNȚ, am afirmat întotdeauna că Basarabia e pământ românesc și că ne-am silit să avem prietenia vecinilor de la Răsărit și recunoașterea din partea lor a acestui lucru.

Marți, 25 Iunie 1991

Cină la noi acasă: soții Terfloth (Ambasada Germaniei), Rosenberg (Ambasada Suediei) și Diamandopulos (grec originar din România). S-a vorbit englezește. Abia am început cina și a trebuit să plec ca să prind trenul de noapte la Chișinău.

În gară, multă lume mi-a solicitat autografe. Tren rusesc. Vagon de dormit simplu, cu două banchete. Îți dă doar niște cearceafuri și o față de pernă. Îți faci singur patul. Sunt cu Cristian Popescu. Tren zmucit. Opriri multe și lungi.

Miercuri, 26 Iunie 1991

Ne sculăm pe la 5.00 dimineața, la Ungheni. Vameșul român: Să trăiți, Domnule Rațiu. N-aveți nimic? Îi spun că Popescu e consilierul meu. Copii n-aveți?! i-a zis. Nu l-am întrebat de ce s-a interesat așa.

Înaintăm încet, cu întreruperi spre Răsărit. Să vedem Prutul. În fine, vine. E destul de mare, dar e departe de ce-mi imaginam. De partea sovietică, o bandă lată arată și posturi de frontieră pe picioare.

La Chișinău nu ne așteaptă nimeni. Până ce telefonează Cristian la Front, ascult pe trecători și pe ceilalți la telefoane, căci toate sunt atârnate pe pereți, fără nici o cabină. Toată lumea vorbește rusește.

Familia Pan Halippa venise și ea cu același tren. Ei erau așteptați. Ne-au oferit loc în minibus-ul lor. Dar vine și pentru noi o mașină, îmi confirmă Cristian.

La hotel, recepționerele nici nu vorbesc românește. Dar hotelul e foarte frumos. Sunt la etajul al 7-lea. Un apartament întreg, elegant. Privește deasupra orașului. Peste tot, numai verdeață. Arbori, parcuri, șosele adumbrite.

Reușesc să mă odihnesc.

La ședința de după-amiază prezidează Denis Deletant, de la Londra. Mi se dă și mie cuvântul spre sfârșit.

Cuvântarea mea e bine primită. Se referă la ea mai mulți vorbitori care m-au urmat, inclusiv Ionel Roman, Vicepreședintele Camerei Deputaților, FSN-ist înfocat. Până acum, cel puțin.

Președintele (Camerei) Parlamentului de aici, Alexandru Moșanu, îmi dă în scris că telegramele mele de felicitare au fost citite de două ori. Îmi pare bine că am venit.

La 6.30 ne invită Primarul Chișinăului Costin la, am crezut, un pahar. De fapt a fost o adevărată cină. Numai cinci oameni prezenți. El, Președintele Comisiei de Afaceri Externe a Parlamentului, Vasile Nedelciuc, Eugen Holban și eu.

Mâncare excepțională, vinuri bune și conversație potrivită. Fac ce pot. E imposibil să se transforme Moldova actuală în țară românească, unită cu România, peste noapte. Ne-a arătat un pod suspendat, care e

chiar în parcul unde e restaurantul.

Joi, 27 Iunie 1991

Mergem pe jos, Cristian Popescu și cu mine, la sediul Frontului Popular. Ne primesc Ghimpu și alții. Le dăm un lung interviu pentru ziarul lor, *ȚARA*. Probabil îl vor publica în două numere consecutive. Vine și Iurie Roșca. Îmi dau numerele din *ȚARA* în care au publicat extrase din *România de Astăzi*.

Cu toții, la Conferință, la Parlament. Interviuri. Ba la radio, ba la TV, de aici și de la București. De asemenea, cu corespondenții diverselor ziare moldovenești și românești.

Mă simt extrem de obosit. Îmi vine greu să stau treaz în timpul dezbaterilor.

Masa, la hotelul CODRU unde stăm și mă culc pe la 2.30 p.m. La 3.30 vine Ghimpu să mă plimbe cu mașina, căci îmi exprimasem dorința să văd cel puțin Chișinăul.

Oraș frumos, bulevarde largi, cu arbori și flori - multe flori, mai ales trandafiri. Parcuri, unul din ele, cu un iaz mare unde se îmbăiau tinerii de ambele sexe. O șosea, cu o bordură lungă de flori, ce i se spune chiar „Valea Trandafirilor". Diverse statui pe cale de a fi scoase. A lui Lenin e înconjurată de un înveliș de pânză albă. Mai este și un „erou"- ei îi spun criminal - al războiului civil din timpul revoluției. Marx și Engels stau de vorbă, așezați pe o bancă. Șugubeții pun adeseori o sticlă - goală, bineînțeles - pe bancă între ei.

Clădirea partidului comunist e impresionantă. Stă chiar vis-à-vis de Parlament. Frontul Popular ar trebui s-o obțină. Președintele Partidului Comunist Independent (Republican), Anton Grăjdaru, e român neaoș. A format partidul ca să-l slăbească pe celălalt condus de „moldoveni", români și slavi, care au fonduri importante la dispoziția lor. Mi-a dat publicația lor, o revistă, *Neamul Românesc*.

Îmi vorbesc români veniți din Sudul Basarabiei, astăzi încorporată în Ucraina. La Cetatea Albă nu mai sunt români. La Chilia, abia vreo 5%. Ceva mai mulți în Ismail, dar și acolo anul acesta iese ultima serie de elevi. Școala românească se închide. Doar la Reni populația românească să atingă 60%. N-avem școli. E o românofobie extraordinară. Copiii noștri nu mai vor să învețe românește, că sunt batjocoriți de cei din jurul lor, îmi spun. Cam aceeași e situația și în Nordul Bucovinei. Chiar s-a explicat cu lux de amănunte de la Președinția

Conferinței, că e vorba de Nordul Bucovinei, nu de Bucovina de Nord. E una și aceeași țară, nu sunt două. Ucrainenii, huțulii trăiau bine cu românii și vorbeau românește. Acum se caută acceptarea ideii că Bucovina de Nord e ucraineană și cea de sud, română.

Vineri, 28 Iunie 1991

Am dormit, cu mici întreruperi de 3 ori, aproape 12 ore. Mă simt mai bine, dar tot obosit sunt. E clar că inima nu merge. Aritmia asta neîntreruptă obosește mușchiul care nu mai pompează sângele cum trebuie.

Mă voi consulta cu medicii mei, îndată ce pot să mă reped la Londra. Dar dacă oboseala aceasta persistă, trebuie să mă retrag din viața publică.

Mi-a vorbit ieri Mihai Pătraș, deputat, membru al Prezidiului Sovietului Suprem al Republicii Moldova, președinte al Comisiei pentru problemele economiei și bugetului.

Cu Petrina și Iftene Pop, care sunt și ei aici, l-am văzut pe Mircea Druc, până mai deunăzi Prim-Ministru al Moldovei. Acum a fost înlocuit. Gluma era că nu pot fi doi Mircea la conducere: Snegur și Druc. Unul trebuia să cadă!

Moșanu conduce ultima ședință. Pe la orele 13.00 se dă citire Declarației. E bună. O aplaudăm cu toții în picioare. Ar fi trebuit să o pună la vot și să se înregistreze voturile contra, sau abținerile. Formulele acestea democratice încă n-au ajuns la Chișinău, se vede! Aplauzele au fost luate drept unanimitate.

M-am înțeles bine cu Mihai Ghimpu și cu Munteanu, ambii deputați ai Frontului Popular. Ei mi-au aranjat să vin la București cu o mașină, împreună cu reprezentantul din Comisia Congresului American pentru CSCE.

Basarabia e foarte frumoasă. Nenumărate vii, păduri, livezi de pomi fructiferi. Am ajuns la punctul de frontieră Albița. Coadă de mașini, autobuze cu turiști, greu de imaginat. Cu pașapoartele noastre diplomatice am trecut direct. La postul român vine Col. Andrei Marcel. Îmi spune că „fetele" vor să mă vadă etc. Am coborât din mașină, am strâns mâna tuturor și am acceptat un pahar cu vin, servit de Colonel în biroul lui.

Sâmbătă, 29 Iunie 1991

Vine Mya la masă. Toate viile noastre au fost, împreună, vreo 5

hectare. Am avea dreptul doar la o fracțiune din ele. Au fost tăiate. Pe o parte din teren s-au construit case. Tot dealul e din lut, argilă. Parte din el s-a prăbușit, a alunecat. Parte a fost fixat acum în terase. În orice caz totul e parte dintr-un IAS. Deci nu putem primi pământ, unde să construiesc o casă etc. Vom primi doar acțiuni care s-ar ridica la vreo 20% din proprietatea IAS-ului.

Lumea ar zice că Rațiu vrea acum și proprietate aici. M-am gândit că e mai bine ca eu să iau moștenirea. Ar fi mai bine pentru tine, mi-a zis Mya.

M-a intrigat felul cum a prezentat problema.

Nu e vorba de cine, m-am gândit, doar că ar fi bine să păstrăm legătura cu Turda. Și apoi, sunt copiii lui Radu și ai lui Mircea, i-am zis.

Eu n-am moștenitori, îmi spune ea. Deci de la mine, tot ei vor moșteni. Și apoi, sunt casele la Câmpulung, la Vatra Dornei...

Alea nu mă interesează. Să ne mai gândim. Voi vorbi și cu avocatul Ștefan Pop.

Discuție cu Mihai Iftene. Îi cer să aducă Mercedes-ul și *jeep*-ul. Să scoată cealaltă mașină din garaj, mașină care aparține unor prieteni de-ai lui Gigi. Și omul ăsta mă înșală. Pușa crede că m-a furat sistematic la benzină. A consumat cam 1000 litri de benzina pe zi. Ceea ce e imposibil. Probabil că face curse separate, face pe taximetristul etc. I-am cerut să depună cheile. A făcut-o, dar n-am încredere în el. Doamne, Doamne! Ce a ajuns poporul ăsta!?

Îmi vine și o scrisoare nesolicitată de la cineva din Galați. E plină de acuzații împotriva lui Viorel Cacinshi (Lapadatu) și a vărului său, tot Lapadatu. Doina îmi spune și ea că nu se poate avea încredere în el.

Cina cu Doina. Ea crede că Alianța ar putea să mă adopte candidatul lor. Pentru că nu au altul mai bun. Manolescu, scriitorul, ar vrea să fie ales, dar prea caută să arate tânăr „golan" și habar n-are de politică, zice ea. La Partid nu mai aveți șansă. Dar, prin Alianță, s-ar putea ca și Partidul să vă accepte.

În momentul de față mă gândesc cum m-aș putea retrage în mod constructiv din politica românească. Mă gândesc, în special, la aritmia mea și la oboseala ce am simțit-o în ultimul timp, mai ales la Chișinău. Pot eu să mai lupt? Și oboseala e mai ales morală. Dezamăgirea cauzată de toți cei din jurul meu. Toți m-au furat, jefuit, nu numai exploatat. Ceea ce eram gata să tolerez.

Am făcut, probabil, o greșeală că l-am iertat pe Gigi Tecuceanu. Ar

fi fost mai bine, poate, să-l bag în închisoare, ca să fie un exemplu pentru ceilalți. Dar nu m-a lăsat inima. Nici nu-l urăsc, și nici nu vreau răzbunare.

Duminică, 30 Iunie 1991

Plecăm în delegație parlamentară la Viena pentru Uniunea Interparlamentară, la a 6-a conferință pentru CSCE.

Căpitanul mă invită în *cock-pit*. Aflu că am decolat cu o oră și jumătate întârziere din cauza becisniciei celor din conducerea aeroportului. Totul era gata, eram îmbarcați, ceața nu era prea mare, aglomerație deloc. Dar n-au venit la post. Au întârziat, probabil, după un chef noaptea! Teribil. Cum o să refacem țara asta?

La Viena, iarăși suntem ținuți vreo oră și mai bine. Nu mi se găsesc bagajele. Insistăm. Împreună cu Ambasadorul nostru Georgescu mergem la avion. După discuții, intrăm în cală. Inspectez și eu, personal, bagajele. Al meu, nicăieri. Seara târziu, aflăm că de fapt bagajele n-au fost puse în avion. Sunt tot la Otopeni. Extraordinar!!

Ioan Tătaru din Mediaș e șeful delegației noastre. E senator FSN-ist. Ceilalți: Senatorul Adrian Moțiu din PUNR (deci *Vatra*), din Cluj, și deputații Matei Heckel și Bogdan Pătrașcu, care e unul din secretarii Camerei Deputaților. Suntem însoțiți de Filip Traian și de Consilierul Nicolae Micu, ambii din MAE. Ne înscriem la secretariatul conferinței care va avea loc în Parlament. Luăm masa la restaurantul de acolo. Apoi la Ambasadă, cumpărată de Titulescu. Frumoasă clădire.

Seara, masă la Grinzing, la Buschenschank Fuhrgasse - Huber, Nenstift am Walde. Întâi, afară în grădină, apoi în restaurant. Cu muzică vieneză, acordeon etc. Ne-a primit Dr. Heinz Fischer, Președintele grupului austriac la IPU. Am stat de vorbă cu multă lume. A venit deputatul olandez EISMA să mă salute. Și-a adus aminte de declarațiile mele de la Strasbourg, când a fost și Roman acolo. M-am dus și eu la masa lor, a olandezilor, și la cea vecină, a belgienilor. Lângă noi s-au așezat albanezii. Am vorbit și cu ei, cu toți, și m-am dus să-l salut pe Miquel Martinez, șeful spaniolilor. Și el m-a recunoscut imediat.

În fine, în restaurant am vorbit cu finlandezii și cu Sir Michael Marshall, șeful britanicilor, cu soția lui și cu alții.

Luni, 1 Iulie 1991

Deschidere oficială. Concert. Quartet. Foarte bine. Fischer prezidează.

Vorbește Vranitsky. Urmează dezbaterile despre rolul CSCE în noua Europă. La coșul 1 vorbește Bogdan Pătrașcu. El a venit cu soția, Răsvana. Pronunță engleza foarte bine. E băiat frumos. Face excelentă impresie, deși, ceea ce spune nu e nici original și nici important. Dar sunt mândru de felul cum s-a prezentat. Cină mare în saloanele Cancelarului federal Vranitsky. Așteptam cu toții pe scările Palatului, cei veniți înaintea noastră, aranjați într-o lungă coadă, spre dreapta. Dintr-o dată se deschide o ușă la stânga, și noi eram tocmai în capătul scărilor, Vranitsky în mijlocul sălii. Ne-am întors și noi spre stânga și, cum ceilalți ezitau, am fost primul să mă îndrept spre el. *Ich bin Ion Rațiu, aus Rumänien,* i-am spus. Mi-a strâns mâna și am plecat ca alții să mă urmeze. Ne-am așezat însă în sala principală. Acolo unde a venit și Cancelarul la cină.

Mâncare foarte bună. Masa noastră, a românilor, foarte plăcută, prietenească.

Nu m-am simțit deloc bine toată ziua. Noaptea, cam la fel. Mi-am adunat gândurile, dar n-am reușit să-mi pregătesc cuvântarea bine pusă la punct.

Mare bucurie însă, la întoarcerea la hotel. Mi-am găsit bagajul. În fine, l-au depistat undeva și l-au adus.

Marți, 2 Iulie 1991

M-am sculat pe la 6.00 a.m. Am mai lucrat la cuvântare. Tot nemulțumit.

Ședința de dimineață a fost întreruptă ca să se dea cuvântul Premierului Maghiar Antal. Nimic special. Pe la 12.40 îmi vine și mie rândul la cuvânt.

Mi-am schimbat strategia cuvântării. Chiar în ultimul moment. Mi-am dat seama că eram prea lung la vorbă. Am tăiat o parte întreagă și m-am lăsat în mâna sorții. Știam ce voiam să spun. Dar n-am mai pus cuvânt de cuvânt pe hârtie.

Partea primă, da. Am citit-o mai mult sau mai puțin. Dar sfârșitul, partea importantă, am vorbit total liber. Vrem democrație, vrem privatizare și piață liberă. Dar merge rău și prea încet. Lumea, mai ales tinerii, pleacă. E un exod. Vor îngroșa rândurile șomerilor din Occident. Ne trebuie un Plan Super-Marshall de viziune mare. Ca să-i facem pe toți să stea pe loc și să-i facem și pe ceilalți exilați să revină în țările noastre. Așa servim interesele noastre dar și ale Occidentului,

care vor evita o recesiune economică și șomajul. Ne trebuie o viziune mare, grandioasă.

Am fost viu aplaudat. De altfel, toți românii noștri, foarte mândri de prestația mea. Au venit foarte mulți străini să mă felicite. Olandezul, turcul, doi finlandezi, o daneză și prietenii mei britanici etc.

Masa, toți românii împreună, la cafeneaua din colț. Adevărată celebrare. Nu mai conteneau cu complimentele. Atât Senatorul Tătaru, cât și deputatul Pătrașcu, ambii FSN, mi-au declarat că au o problemă. Eu nu sunt omul din ziare. Sau devin FSN-ist, sau ei vor trebui să vină spre PNȚCD. Păcat de Partidul nostru că e așa cum e.

După masă, vorbește Senatorul PUNR Moțiu. Foarte bine. Din nou am rămas mândru de felul în care ne-am prezentat.

Seara, la un cocktail la britanici, au invitat doi din fiecare delegație din Europa de Răsărit, Albanezi, Bulgari, Unguri și Români. Plus ai lor. Clark, șeful delegației britanice, l-a prezentat pe Sir Michael Marshall, care candidează la Președinția IPV. Am vorbit mult și cu deputatul Alexander, șeful grupului de prietenie anglo-român din Parlamentul britanic.

Îi invit la cină. Pe Tătaru, Micu și Filip. Ultimii doi, din MAE. Discuție interesantă. Tătaru, din nefericire, deși om interesant, e prea plin de el. Prea dogmatic. Le știe pe toate. Dar mi-a plăcut seara. Printre cei care au venit să mă felicite la Conferință: de Kok, liderul Statelor Generale din Parlamentul Olandei, Henrik Lax, deputat finlandez, Agnete Lavstsen, deputat în Danemarca și mai ales D. Eisma, liderul „van de Tweede Kamer" al Statelor Generale.

Printre cei pe care i-am văzut la cocktailul englezilor, trebuie să-l menționez pe Alajos Dorubach, Vicepreședintele Adunării Naționale Maghiare și pe Vehid Boriçi, Șeful Protocolului Camerei albaneze. Dorubach, în special, m-a invitat și el la Budapesta. Trebuie să ne unim forțele, mi-a zis. Să nu-l uit pe Mehmet Șimșek, Președintele grupului turc. El a fost foarte generos în felul cum a comentat cuvântarea mea.

Miercuri, 3 Iulie 1991

Mi-a venit rândul să vorbesc a doua oară tocmai înainte de masă. Am avut abia 2'40" la dispoziția mea. M-am restrâns, deci, la niște observații generale, subliniind faptul că CSCE este instrumentul cel mai potrivit tocmai pentru că aduce laolaltă toate țările interesate în Securitatea și Cooperarea Europeană, indiferent de stadiul de democra-

tizare în care se găsește.

A fost bine primită. Dar nimic excepțional.

Masa la Restaurantul Rathauskeller. Turcii au dat o masă sovieticilor, bulgarilor și nouă. Mehmet Șimșek a vorbit de Marea Neagră și de inițiativa Președintelui Özal, să o facem accesibilă tuturor, ne-poluată și drepturile de pescuit spre beneficiul echitabil țărilor riverane.

Tătaru a vorbit bine. La fel și șefii delegațiilor sovietice și bulgare.

Spre sfârșitul mesei am luat și eu cuvântul, „cu permisiunea liderului delegației românești", ca să exprim și sprijin total din partea Opoziției. Am presărat niște glume, cum e obiceiul britanic la *after dinner speeches*.

Înapoi, la Conferință. Dau un interviu lui Orăscu, la RFE. Mai degrabă îl înregistrez pe banda lor, ca el să intercaleze apoi întrebările. Nesatisfăcător, dar echipa de acolo n-a fost niciodată prea pentru mine.

Se ajunge la Rezoluția finală. Tătaru introdusese două amendamente în ce privește minoritățile. Unul este acceptat. Al doilea, cel important, nu. La punctul 40 se specifică faptul că ele *must enjoy collective rights* etc. Noi vrem *collective rights*, scos din text. Așa ceva nu există într-o țară democrată. Discuție pe această temă. Președintele Fischer face o lungă perorație să ne convingă. Eu nu sunt de acord. Tătaru cere explicații. Atrag atenția că este un concept totalitar. Dacă e adevărată democrație se garantează drepturile de a se asocia, de a activa etnic etc.

N-a fost chip să-i convingem. Martinez, spaniolul, s-a supărat tare. L-a amenințat chiar pe Tătaru, că ne creăm dificultăți în ce privește acceptarea noastră în Consiliul European dacă nu cedăm. Căci, potrivit articolului 9, dacă nu se obține un consens, întreaga Rezoluție cade.

Sub presiune, Tătaru, elegant de altfel, cedează și declară în numele delegației române că acceptăm formularea așa cum e. Aplauze.

Eu însă sunt criticat, îmi închipui, de mulți dintre participanți, dar puternic felicitat de românii noștri. E de fapt o victorie a ungurilor. La proxima ocazie ei vor insera și dreptul lor la autonomie culturală. E doar un pas, mic pas, în plus. Discuția avută în plen, protestele noastre și explicațiile date ne vor folosi însă, ori de câte ori se va ridica problema. De aceea am cerut celor din MAE să transcrie toată dezbaterea ca să ne putem referi la ea.

Joi, 4 Iulie 1991

Azi dimineață Moțiu mă felicită „din tot sufletul". Pentru mine

dumneavoastră ați fost o revelație la această Conferință.

Am scris toată dimineața, începând de la orele 6.00 a.m.

Acum sunt în avionul spre București. Până aproape în ultimul moment, n-am știut dacă mă întorc acasă sau merg la Londra. Margaret Thatcher, mi-a spus Nicolae, era gata să mă primească. Dar asta n-a fost destul. Eu vroiam să fiu examinat de Doctorul Sutton pentru aritmia mea. Nu s-a putut, în ciuda intervențiilor din toate părțile. Până și Dinu Da Ponte, cum își scrie numele acum, i-a telefonat lui Sutton. În fine ...

Am redactat intervenția mea în englezește - cea despre *East-European Recovery Programme* -. Și am tradus textul și în limba română. Le-am trimis pe ambele la Londra prin FAX.

Am reușit să vorbesc și cu Doina la telefon. Wörner e la București. Încă nu știam dacă voi merge la tipografie. Trebuie să verificăm totul. Rodean nu le dă voie să supravegheze tipărirea ziarului. Florian Rădulescu a stat toată noaptea, dar a doua noapte reprezentantul lui a fost dat afară de Rodean, pe la 1.30 a.m. Ceva nu merge.

La aeroport mă salută deputatul englez. Stăm de vorbă. Ați avut dreptate în problema cu drepturile colective. Ai spus bine: *Let's not beat about the bush. Just take the words out.*

Într-o democrație nu există drepturi colective pentru o minoritate. Nu există drepturi colective pentru pakistanezi în Anglia ..., i-am zis.

Am discutat diversele aspecte ale problemei și i-am explicat, sper convingător, șovinismul maghiar. Cine a introdus aceste cuvinte „dreptul colectiv"?, am întrebat retoric.

Nu știu. Ceilalți din delegația noastră au plecat înainte de dezbatere. Acum trebuie să fac un raport, a fost reacția lui.

Ieri am văzut în I.H.T. (*International Herald Tribune*), sub semnătura lui Kamm, că Rabinul Rosen a făcut marea lui demonstrație că 400.000 de evrei au fost eliminați în România în timpul Holocaustului. Doina mi-a confirmat și ea la telefon că s-a scris mult despre această chestiune în ziarele noastre. Și *Cotidianul* a dat știrea, plus câteva proteste. Abia aștept să văd ce s-a publicat. În cele din urmă va trebui să iau o atitudine publică și în această chestiune. Deci, nu numai în problema relațiilor româno-maghiare.

Două probleme extrem de delicate. Presa mondială este foarte influențată de evrei, care dau și multă publicitate șoviniștilor unguri. De ce această alianță? E greu de spus. Dar e reală. Va fi greu ca eu să apar în

culorile mele de adevărat democrat, dacă atac exagerările făcute de Șef Rabinul sau de iredentismul maghiar. Trebuie să-mi găsesc niște aliați. Altfel nu voi putea realiza un sprijin masiv financiar pentru țara noastră, chiar dacă aș ajunge la putere.

În avion, vine Adrian Severin la mine. Eram înconjurat de membrii delegației noastre. Ne-a întrebat ce am făcut. A fost un șoc pentru noi toți când a vorbit Dl Rațiu, a declarat Tătaru. Și, cum el are o figură de ascet, cu barbă etc..., nu știam ce va urma. A fost formidabil. Extraordinar, și-a terminat Tătaru explicația. Dacă FSN-ul mă laudă, ceva e, oarecum complicat, a fost replica mea. Am râs cu toții.

Lângă mine e slovacul Hakel. Omul îmi place foarte mult. E rezervat. Solid. L-au lăsat, azi-dimineață, la hotel, când au plecat să facă cumpărături și să vadă orașul. M-am ocupat eu de el și l-am luat cu mine la aeroport.

Fără îndoială am realizat niște alianțe, chiar prietenii, în această misiune parlamentară.

Abia sosit, merg la recepția dată de ambasadorul Franței, Vignal, pentru Manfred Wörner. Eram cu Stănculescu când a venit. Wörner m-a recunoscut imediat, a stat mult de vorbă cu noi. L-am felicitat pe Ursu pentru eficiența coloneilor care l-au făcut pe Gigi să mărturisească că el a fost hoțul. Trebuie să-i scriu formal despre acest lucru.

Pleșu efuziv: „Întotdeauna îmi face plăcere să vă văd. Îmi aduceți aminte de Noica, care ținea mult la dumneavoastră. El ar fi fost FSN-ist, astăzi", a adăugat când i-am povestit cum Noica întotdeauna insista că locul lui e în țară.

Diaconescu și Țepelea dintre ai noștri. Coposu e la Geneva.

Adrian Năstase dă o cină pentru Wörner la Hotelul Intercontinental. Vreo 130 de invitați. Pe lângă doar câțiva oameni politici, ambasadorii NATO.

Cuvântările anoste, sau, mai bine zis, pedestre. Au spus ce trebuiau să spună - Năstase și Wörner - au făcut-o cât se poate mai neinteresant. Au vorbit în englezește amândoi.

La masă cu mine a fost Răzvan Theodorescu cu soția - femeie bine, chiar frumoasă. Mi-a vorbit de vizita lui la Paris. Novacovici a făcut enorme eforturi să i se dea posibilitatea să mă atace la TVR. N-a acceptat.

„Grăsuna" de la Intercontinental, căci acolo a fost banchetul, a cântat foarte bine. Vocea ei a fost excelentă și personalitatea ei antrenează.

În prima ei cântare i-a cântat, în special, și în limba germană, lui Wörner. Pe urmă a venit cu „Iancule!..." etc. Și, cum eram cu spatele spre centrul sălii lăsat gol înadins pentru dans, mi-a cântat mai mult mie, la ureche.

S-a dansat mult, Wörner demonstrând, cu soția, că stăpânește și coregrafia. Prima seară plăcută, destinsă, de când m-am întors în România. Mă refer la ocazii oficiale, bineînțeles.

Vineri, 5 Iulie 1991

Parlamentul s-a întrunit la 8.30 a.m. La ora 10.00 am plecat să iau parte la ședința de deschidere a Congresului Alianței Civice. Mi s-a alocat un loc în Loja No. 14. Am văzut de acolo și am fost văzut acolo, de toată sala. M-au fotografiat etc... Doi gazetari au venit să-mi ia interviu.

Ședința a început abia la 10.40. Șora a fost primul invitat să ia loc la masa Președintelui. Apoi Paleologu. Tocmai astăzi i-au dat publicitate în *Cotidianul*.

Au început cu mesaje. A vorbit Stănescu pentru P.S.D. - Cunescu. Apoi, Iurie Roșca din Basarabia. Urma un reprezentant al studenților. Între timp, sosise în loja mea și Weber. Trebuie să mergem la Cameră, să votăm, îmi spune. Am plecat. Nu știu dacă aș fi fost invitat să vorbesc și eu, sau nu. Un lucru e sigur: Alianța Civică creează un nou partid.

La 3.30 p.m. la Larry Napper acasă.

Ambasadorul Thomas Pickering e în țară, după ce a fost prin celelalte țări foste comuniste. Vrea să se informeze.

Am răspuns cum am putut mai bine. Întrebări penetrante, din când în când. N-am putut să dau răspunsuri categorice. Sper însă că a reținut ceva din explicațiile mele. Era tare obosit. I se cam închideau ochii și se lupta să nu caște pe față. Probabil că-l obosise Rabinul Rosen, care a plecat, cu însoțitorii săi, când am apărut eu.

Cina cu Stephen și Mollie. Au sosit tot Joi, cu vreo oră înaintea sosirii mele.

Sâmbătă, 6 Iulie 1991

Oltea Lupu cu prietena ei. Ele au aranjat publicarea *României de Astăzi* în editura lor, *CONDOR*. Au probleme mari.

Nicolae Mărincuș îmi spune că s-ar putea ca liderii de astăzi

PNȚCD să treacă ștafeta celor tineri. Adică lui Lupuțiu, Dobrescu, Sotir, Anghel etc.

Scriu *OPINIA* pentru ziar, despre Iugoslavia, așa cum m-am înțeles aseară cu Doina.

Liana Berciu mi-a adus ieri video-caseta cu vizita mea la Sebeș și Alba Iulia. E într-adevăr extraordinară primirea ce mi s-a acordat. Mai ales la Alba Iulia. Mi-a adus și un mare buchet cu garoafe galbene. Culoarea mea la alegerile din anul trecut. Negru pe galben.

Duminică, 7 Iulie 1991

Atât la prânz, cât și la cină, cu Stephen și Mollie.

Au venit evangheliștii din organizația *Mesia,* în frunte cu mentorul lor George Teodoru, plus Tatu Elena și Corneliu Mănescu (botezat chiar de fostul Ministru de Externe, Senatorul).

Apoi Oltea Lupu și Alexandra Obretiu.

Mihai n-a venit să mă ia cu mașina la orele 4.00 p.m., cum convenisem. Târziu, seara, vorbesc la telefon cu soția lui. Plângea. Mihai nu mai dăduse pe acasă de ieri, de la 11.00 dimineața.

Luni, 8 Iulie 1991

Sindicaliștii de la Faur; Alianța Democratică. Vin Petre Constantinescu, Mircea Vereștiuc și Radu Dublești. Ei vor sprijinul meu. Mai ales dându-le experți economici.

Eftimie tot n-a venit. Mi-a furat și ăsta o mașină. Aud că a luat *jeep*-ul, deși eu îi spusesem să ia *Mercedes*-ul. Vorbesc cu un maior de la Poliția Sectorului 1. Îi dau toate amănuntele.

E un adevărat dezastru. Toată lumea mă fură. Fără excepție.

Mary Ellen Fischer vine cu bărbatul ei, Erwin Levine, în Parlament.

Senatorul Faur vine să mă felicite pentru intervențiile mele la CSCE-Viena. De asemenea, îmi aduce stenograma cuvântării mele la Chișinău. S-o corectez.

Marcel Florescu de la ARCOM vrea să găsesc ceva parteneri occidentali. E vorba de o investiție minimă. Vreo 600.000 de dolari ca să fie echivalentul a 40 de milioane de lei. Nu înțeleg ce schimb utilizează.

Când am sosit la Parlament, mare mulțime de oameni. Mi-am dat seama pe urmă că erau medicii. Cei în grevă. M-au aplaudat furtunos. Vavra, care era la intrare, mi-a zis glumind, de altfel, nu răutăcios:

Dacă m-ar fi văzut, pe mine m-ar fi aplaudat.

La 9.30 seara vine Adrian Moțiu la mine. Îmi aduce două cărți. A lui Lehrer, publicată acum, aici, în românește și a unui timocean. Ambele frumos legate. Îi dau și eu *România de Astăzi.*

Îmi vorbește despre efortul major ce-l fac ungurii. Cumpără tot pământul ce le vine în cale. Mai ales în Munții Apuseni. Așa vor să-și creeze un coridor până în secuime. Nu putem să revenim la vechile județe. Ungurii ar avea prea mare pondere în mai multe județe majoritare. Clujul și Mureșul, de exemplu. Acum Clujul are majoritate românească și Mureșul e juma-juma. Numai Covasna și Harghita au în jurul a 90% unguri. Asta trebuie schimbat. Să trimitem acolo Timoceni. Când am fost în guvern, am explicat acest lucru lui Roman. Dar n-a înțeles. Și nici Iliescu.

N-am comentat.

Mi-a vorbit mult de Raoul Șorban. Are 79 de ani, dar se ține bine. E singurul român care a primit mari onoruri în Israel, pentru că i-a salvat pe mulți evrei din Transilvania de Nord.

„Noi avem nevoie de dumneavoastră. Mai ales pentru reprezentarea noastră în Occident. Și să colaborăm în țară. Prin banca noastră Dacia Felix noi ajutăm țăranii să-și cumpere pământ. Aici se va da bătălia cu ungurii. În domeniul economic. Să știți că noi v-am putea susține la alegerile Prezidențiale". L-am ascultat.

Marți, 9 Iulie 1991

Cotidianul de astăzi e primul care îmi place, fără rezerve. Mă refer la prima pagină. Toate sunt știri interesante. Toate titlurile indică conținutul articolului. În fine, caricatura lui Bush, ținând un mic agitat Gorbaciov în mână, e excelentă. Restul ziarului mai poate fi criticat, dar nu e rău nicăieri.

După masă, la Senat. Întâi grupul parlamentar de prietenie germano-român. Apoi, Comisia de Afaceri Externe. Îi primim pe Klaus Franke, Carstersen și dna Weiland. După nemți vin „zairienii" - așa cred că li se spune pe românește. M-au impresionat cu franțuzeasca lor. Excelentă. Altfel, n-avem nici o relație cu ei.

Doar Ceaușeștii au fost pe la ei în Kinshasa. În excursie.

Ovidiu Nacu și Liviu Mihai, proprietarul și redactorul-șef adjunct, au venit să mă convingă să preiau revista lor *Cațavencu.* Au 3 milioane datorii și 8 milioane de încasat. Sunt gata s-o fac, dar numai dacă

începem de la zero. Ei să încaseze cât pot din banii ce li se datoresc și numai ei să fie răspunzători pentru datoriile contractate. Acceptă și-mi oferă 51% din acțiuni la *Cațavencu,* iar *Casandra* SRL să se descurce singură.

Dr. Vasile Midăuș din Borșa, Maramureș, îmi telefonează să mă invite la ei de Sf. Maria Mare. Vor o mare sărbătoare acolo și pe mine să le vorbesc. Dacă e posibil, am s-o fac.

Miercuri, 10 Iulie 1991

La Parlament, dintr-o ședință la alta. Ba cu delegația germană, ba cu cea din Zair, ba cu Moțiunea deputatului Căpățână ca membria minimă a noilor partide să fie fixată la 5.000 de semnatari și cotizanți.

La masă vine Silvia Bădescu. Ea e pentru mine, fără discuție.

Curând, după orele 2.00 p.m., fata Doctorului Eugen Rațiu din Germania. Vine cu Liviu Vălenaș de la *Baricada* care face reportaje și pentru *Deutsche Welle*. Mi-au luat un interviu TV.

La Senat. Comisia de Externe. Ne face un raport ambasadorul nostru de la Moscova. Ordinea de zi, foarte încărcată. Unul din puncte: apărarea românilor din afara țării. E propunerea Senatorului Moțiu. Dar avea loc și ședința Uniunii Interparlamentare de sub Președinția Senatorului Faur. A trebuit să merg și eu acolo. Pe urmă, la 4.30 p.m., urma să-l primesc pe Klaus Franke la mine acasă. Au sosit la timp. Am avut o bună discuție cu el și cu doamna Weiland, care e cu el.

Franke n-are nici o reținere față de mine. Vrea însă răspunsuri concrete la întrebările ce a trimis, în scris, lui Coposu. Vrea să-l vadă pe Coposu. El pleacă la Brașov și la Sibiu. Coposu sosește abia astă-seară de la Geneva.

Vin cei de la SOTI. Vor bani. Apoi sociologii aduși de Botnaru. Discutăm mult, ca, în cele din urmă, să mă amenințe, oarecum, că vor casa mea ca s-o transforme în „Casă memorială Gusti", pentru că el a construit-o în anii treizeci. Nu vrem să vă amenințăm, dar... Implicația era că ar trebui să-i ajut să facă o casă memorială, să primească și ei ajutoare, bani, din străinătate, cum e cazul cu GDS etc. (Ilie Bădescu, Dumitru Sandu și Paul Caravia).

Ar putea să aibă un efect de bumerang. S-ar putea să se stârnească o autentică simpatie pentru mine. Pentru că mi se ia și casa pe care eu am pus-o la punct, le explic.

Am vorbit mult despre priorități: cultură sau politică. Fără un cadru

politic de libertate, cultura se dezvoltă foarte anevoios, am sugerat eu, dând exemple din istoria noastră. Le-am pomenit că Dinu Noica, după ce argumenta contrariul, accepta punctul meu de vedere.

Klaps a venit însoțit de 9 oameni. Toți marginalizați sau chiar îndepărtați de la sediul PNȚ de Coposu și ciracii săi. Îi ascult. N-au nimic nou de spus. Le confirm că voi candida dacă voi fi propus. Ei vor contacta diversele filiale din țară ca să informeze lumea. Altfel, Coposu va avea grijă ca numai oamenii lui să aibă drept de vot (să fie delegați autorizați să voteze) la Congresul Partidului.

Joi, 11 Iulie 1991

Toți îmi vorbesc în Parlament. Ioan Alexandru a fost la micul dejun, azi-dimineață, cu Klaus Franke. Nelu Diaconescu a apărut și el. Cu toate astea, Franke le-a spus foarte clar că alegerile în Partid trebuie să fie autentic democratice. Le-a spus că este foarte dezamăgit. Coposu a fost avertizat. Cu cel puțin două săptămâni mai devreme. De ce nu e aici? Cancelarul Kohl l-a trimis în mod special să se întâlnească cu Coposu și să facă un raport asupra Partidului nostru. Trebuia să ia avionul, a fost reacția lui Franke, când i s-a explicat că mașina a avut o pană.

Baltazar, fostul purtător de cuvânt pentru guvernul Roman, a fost numit la Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), sub Attali, la Londra. Vroia să-i dau legăturile mele. I-am vorbit de Douglas Hurd, Michael Howard și nu mai știu cine. În orice caz, eu nu pot să girez pentru el. Abia de-l cunosc. „Eu sunt Romanist, nu FSN-ist", mi-a spus. Și-a luat doctoratul în Economie în SUA.

După masă vine un oarecare Mârza cu niște scrisori de la Rege semnate, bineînțeles, de Lia Constantinescu. Să înființeze o organizație „PRO REGELE MIHAI". Foarte bine, i-am spus, să intre în legătură cu Simina Mezincescu. I-am dat numărul de telefon.

Interviu cu *Gazeta Sporturilor.*

Cina la ambasadorul Norvegiei. Dintre români, Ministrul Justiției, Liviu Mureșan și Doamna Zugrăvescu, care s-a ocupat foarte mult de Legea adopției copiilor. Ambasadorii prezenți: german, sud-corean, spaniol (chargé d'Affaires), Olandez. De asemenea un norvegian, mare specialist în problemele românești.

Vineri, 12 Iulie 1991

Cei de la ziar. I-am avut aici la mine pe rând. Întâi, a fost econo-

mistul „Progresului Românesc", Pană. Apoi, Cristian Ștefan, cel care organizează distribuția. În fine, am petrecut seara la cină cu Doina. E clar. Circulația *Cotidianului* scade. Acum suntem în jur de 50.000. De la 75.000; e oarecum „dezastruos".

Vina e a tuturor. Doina e vinovată că ziarul nu e gata la timp. I-am pus în vedere că trebuie să-l termine la orele 21.00 precis. Să nu mai aștepte ultimele știri. Acum nu mai are absolut nici o scuză. Are aparatură mai mult decât îi trebuie. A lui Pintilie, care e depășit. Pur și simplu nu e în stare să conducă o afacere. E cinstit, dar asta nu e de-ajuns. A lui Cristian care nu-și consacră destul timp pentru noi. Are și alte afaceri. Dacă nu dă randament în viitorul apropiat va trebui să-l schimbe.

Sâmbătă, 13 Iulie 1991

La Aeroport, pentru Arad. Doina Bâscă vine și ea. E adunarea organizată acolo la Arad și la Buteni, azi și mâine, de conducerea locală PNȚCD. Trebuie să vină și Coposu, dar n-a sosit încă în țară. A avut o pană de mașină, mi se spune. Bărbuș, Lup și Ciumara au sosit aseară, cu mașina. În avion cu noi e și deputatul Ioan Alexandru.

Ne așteaptă Președintele Dumitrescu, deputatul Petru Ștefănuț și alte somități locale.

M-am sculat la 5 dimineața. La Arad am sosit pe la 8.15. Ștefănuț ne-a oferit micul dejun la el acasă. Apoi, la sediul Partidului. Cu toții în sala în care numai portretul lui Coposu apărea pe perete.

Curând, după ora 10 dimineața, sosim în marele amfiteatru al Casei de Cultură. Capacitatea, 700 de locuri. Culoarele și intrările, pline de oameni în picioare. Toate scaunele ocupate. Arhiplină sala, dar parcă sala, adevărat mai mică, din Alba Iulia, a fost și mai plină.

Am fost primit extraordinar de bine. Atât la Partid cât și la Adunare, am primit nenumărate buchete de flori, care mai de care. Le-am păstrat pe toate. În drum spre Adunare ne-am oprit la troița pentru martirii revoluției. Am depus o coroană acolo, iar Ioan Alexandru a rostit „Tatăl nostru".

Primul a vorbit Bărbuș. Scurt, bine. Apoi Ioan Lup. Ca de obicei, dezlânat, nu se mai termina. Amintiri din pușcărie, suferințele lor, „Da, suntem bătrâni, dar ...." Cineva l-a cronometrat. 58 de minute, exact. N-are habar cum să vorbească unei audiențe politice. Am urmat eu. După mine Ciumara. Are un impediment. Eu nu-l pot urmări, nu numai că e peltic, dar și vorbește extrem de repede. Microfonul, de fapt,

amplifică aceste handicapuri.

După el mesaje, de la liberali, Senatorul Hoszu, de la UDMR. De la foștii deținuți politici și de la „Pro Basarabia și Bucovina". S-a făcut ora 13.30. Foarte puțini au plecat înainte de sfârșitul adunării. Le-am dat un teanc de ziare *Cotidianul*. Gratuit, bineînțeles. Mulți au venit să-mi ceară autografe pe cărțile mele.

Masă la hotelul principal. Mă plasează pe mine la locul de onoare, cu Lup la dreapta și Bărbuș la stânga mea. Discuție serioasă. Ioan Alexandru, care l-a văzut pe Klaus Franke, le-a explicat situația. Nemții vor ca delegații la Congresul Partidului să fie selecționați în mod democratic, prin alegeri secrete. Bugetul pentru Congres e exagerat de mare. Vor amănunte la întrebările ce au transmis prin Coposu și răspunsuri clare. Franke e foarte plictisit că nu s-a putut vedea cu el. Intervine Lup să spună că Franke nu e atât de important pe cât se prezintă. Alexandru îl pune la punct, pe bună dreptate.

La ședința de după-amiază, de la sediul Partidului, am avut și o intervenție ostilă mie. „Ce am făcut pentru țară, de când m-am întors ? De ce nu fac un cămin pentru bătrâni?" Îi răspund, dându-i amănunte precise despre *Relief Fund for Romania*, despre școala pentru ambliopi, activitatea pentru handicapați etc. Dar femeia are dreptate. Trebuie să fac ceva spectacular.

Ceva ce întreaga țară va înțelege și aproba. Așa îmi afirmă necontenit și Doina Bâscă. Am plecat de acolo mai devreme decât ceilalți ca să prind avionul.

Toată lumea și-a exprimat regretul că nu voi fi și eu prezent la Buteni, mâine. E, într-adevăr, păcat, pentru că va veni și Cornel Coposu. Ar fi fost bine să se vadă clar reacția susținătorilor noștri: față de el și față de mine. Dacă electoratul PNȚ-ist îl preferă pe el, eu îl voi servi cu totală lealitate. El se cramponează. El vrea neapărat să fie Președinte PNȚ. De aceea manevrează.

Duminică, 14 Iulie 1991

În avion spre Londra. Mi se dau toate onorurile la Otopeni. De altfel, utilizez pașaportul diplomatic, pe care l-am reținut după călătoria oficială la CSCE-Viena. Sper că n-o să mi-l mai ceară înapoi. E foarte util. Toate formalitățile la vamă, emigrație etc. dispar.

Un domn Traian Novolan, de la societatea ARCTIC îmi cere să-i dau voie să mă fotografieze. Accept, bineînțeles.

Întâi, Alexandru Băleanu îmi vorbește lăcrimând, de fiul lui, Dan-Mircea, care, student fiind la Matematică în anul III, a plecat din țară „pentru că nu mai avea nici un viitor". Acum e în Anglia și se reprofilează ca programator la calculatoare. E o pierdere.

Părintele Mihai Spătărelu e cu bursă la Birmingham. Își ia doctoratul în Bizantinologie. A avut bursă, mai întâi, de la Consiliul Ecumenic. Acum are o bursă de la Vatican. E în anul al 5-lea și termină în curând. Îl preocupă rezolvarea conflictului ortodox-unit. Soluția ar fi slujbe în aceleași biserici, cea principală să fie celebrată de preotul majorității credincioșilor. Am discutat problema în adâncime. Toate argumentele, și de-o parte și de alta. Sunt de acord că ar trebui să încercăm găsirea unei soluții bazată pe realitățile de astăzi. Nu pe cele dinainte de 1948, nu cele dinainte de 1700 (sau, mai bine zis, de 1698).

Iată cum Băleanu s-a apropiat de mine. Mi-a pus pe scaunul de lângă mine o notă: „Am dreptul să fiu NEPOLITICOS? Dar gândiți-vă, altă șansă să fiu alături nu mai am. Promit să nu scot un cuvânt, măcar să vă privesc de aproape. Vă cer iertare de îndrăzneală". Evident, l-am invitat să stea lângă mine și să-l ascult.

A venit și șeful biroului *EL-AL* la București. Am discutat acțiunea Șef Rabinului Rosen. „De ce acum? De ce această acțiune să faci poporul român vinovat de 400.000 de victime? Au ucis românii 400.000 de români evrei?" Așa trebuie pusă problema. A fost reținut, dar de acord cu mine. Asta nu înseamnă că acordul lui era autentic. Poate, ca să-mi facă plăcere !

l-am povestit de discuția avută pe această problemă cu ambasadorul Israelului. Să știți că ambasadorul nu e de acord cu Rabinul-Șef. Atunci de ce face Rabinul această acțiune, care, inevitabil, va avea un efect de bumerang. Avem mai puțin de 22.000 de evrei, la ora aceasta. E ridicol să-i provoci pe toți românii să spună: Domnule, nu e adevărat! Românii, cu nemții și cu ungurii în Transilvania de Nord, n-au omorât 400.000 de evrei. Și cu siguranță, s-au înmulțit în teritoriile rămase sub administrație românească în timpul războiului. Deci, au fost ungurii și nemții, sovieticii etc. cei care au fost responsabili de victimele din timpul Holocaustului. Dădea din cap. La mai mult nu puteam să mă aștept.

Marți, 16 Iulie 1991

Sunt din nou în avion. BAC 11. De la Londra la București.

În ciuda călătoriei, m-am odihnit. Absurd, de fapt, să spun acest

lucru, dar așa e. Mă simt mai bine. Duminică am luat prânzul la Nicolae, în noua lor casă. Foarte frumoasă. Grădină elegantă. Restul zilei acasă, în apartamentul din Arlington House.

Ieri, încep cu un „contre-temps", cu doctorul Sutton, pentru care am făcut special acest voiaj. M-a făcut să aștept vreo 20 de minute. Nimeni nu m-a întrebat, măcar, cum mă cheamă.

I heard you being objectionable to my staff, au fost cuvintele cu care m-a întâmpinat. Într-adevăr, am protestat. Fără să strig, dar cu glas tare. De ce nu sunt măcar înregistrat că am venit să-l văd pe Doctorul Sutton. *I was held up, by the traffic*, a continuat. *I was not worried about you being late.*

În fine, consultația a început sub auspiciile cele mai nefavorabile. Alternativa oferită mie, după testele efectuate. Continuu, așa cum merg acum, sau să mi se facă o terapie șoc: să mi se oprească inima și să fie reactivată cu o doză puternică de electricitate. Cu adevărat, între Scylla și Charybda.

Masa cu Nicolae la Manzi's. Mă pune la curent. Sper că mi-a spus totul. Și știrile proaste, fără nici un eufemism. Ceea ce e sigur, e că trecem, în Anglia, printr-o criză reală a proprietății funciare. Mai ales a birourilor care s-au înmulțit peste măsură.

De la masă, direct la Dr. Peter Nixon. Altă consultație. Nu e de acord cu Sutton. El socotește că tot ce-mi trebuie e odihnă. Să învăț să respir normal. Să reduc adrenalina ce mi se varsă în sânge. O terapie de șoc, acum, n-ar duce la nimic. Odată cu adevărat odihnit, atunci da. S-ar putea ca ritmul normal al inimii să fie restaurat prin șoc electric. Altfel, e o pierdere de vreme.

E mai comod să accept diagnoza lui Nixon. Elisabeth e total pentru el. Dar ea a fost total și pentru Gigi Tecuceanu!!!

Toate astea subliniază și purifică gândirea. E greu să iau o decizie. Pot, oare, să intru în bătălia politică ce mă așteaptă ? Mai întâi, la nivel de partid. Apoi, la nivel de țară. Mă mai vrea cineva candidat la Președinție?

Nicolae mi-a dat amănuntele cererilor adresate mie de Regele Mihai. Să cer anularea abdicării în Parlament, și revenirea lui în țară ca Monarh.

Așa i s-a comunicat de George Ross și Cregeen, ambii pretinzând că vorbesc autorizați în numele Lui. Iolanda n-a apărut în toate aceste discuții. Ea a fost declarată falimentară de instanțele judecătorești bri-

tanice. Au fost mulți cei cărora le datorează bani.

Am căutat să vorbesc cu Mihai dar mi s-a spus că a plecat în vacanță. La Vila Sparta, în Florența.

Evident, dacă aș fi adoptat Candidat, și apoi, ales, aș organiza un referendum. Să decidă poporul dacă vrea, sau nu, restaurarea monarhiei constituționale. Dar ca să ridic, acum, în Parlament, această problemă, mi se pare absurd. Credibilitatea mea în țară ar suferi foarte mult. Nu l-aș ajuta pe Rege și, cu siguranță, mi-aș face mie însumi un rău ireparabil.

Analizez, cât pot mai obiectiv, posibilitatea retragerii mele din politică. Nu va fi ușor. Dar nici imposibil. E greu - extraordinar de greu pentru mine - să accept faptul că toți românii cu care am venit în contact sunt escroci, hoți, necinstiți și, în cel mai bun caz, foarte lacomi. E teribil. Cum pot să aduc moralitate și corectitudine acestui popor? Fără ele e imposibil să ne refacem integritatea. Imposibil să aducem prosperitate în țară. Să zicem că am tenacitatea necesară, pe lângă luciditatea să văd lucrurile așa cum sunt. Am, însă, sănătatea și energia fără de care nimic nu se va putea realiza?

Problemă capitală. Mă frământă nespus. E mult mai ușor să mă dau la o parte. Să mă îngrijesc de sănătatea ce mi-a mai rămas, și să-mi pregătesc arhiva etc. Poate să scriu o carte, două. Cum întâmpin atâtea greutăți în calea activității politice, mă întreb dacă nu sunt tot atâtea semnale că trebuie să mă retrag!?

Zburăm deasupra norilor. E un covor neregulat de nori nimbus, foarte frumoși. Suntem între Viena și Budapesta.

Cei 7 s-au întâlnit ieri. Se întâlnesc și astăzi. Iar mâine, se vor vedea și cu Gorbaciov. Nu mă aștept la nimic pozitiv. Gorbaciov a câștigat deja partida, fiind invitat. Și văd că, până și Japonia începe să cedeze. Malroney s-a declarat deja pentru ajutor Uniunii Sovietice. Franța, Germania și Italia au fost - în măsură diferită - pentru o astfel de acțiune, dintru tot începutul. Doar SUA și Marea Britanie par încă sănătoase la cap. Insistă ca URSS să dea mai multe dovezi că vrea într-adevăr să instaureze o economie de piață, să privatizeze real întreprinderile și agricultura. Comunicatul final va fi favorabil tuturor participanților.

Miercuri, 17 Iulie 1991

Se discută Legea privatizării. Ieri au fost deja multe ciocniri. Astăzi mai mulți indică hotărârea de a se retrage din Parlament. Cunescu vorbește bine. Întrerupem ședința plenară și ne retragem - Biroul Camerei și șefii grupurilor parlamentare - în camera mare de ședință, de lângă cantină.

Discuție interminabilă. Adrian Severin răspunde abil și, pentru mine, aproape convingător. Dar nu chiar.

Cerem amânarea ședinței până Miercurea viitoare și oferim să amânăm vacanța parlamentară cu o săptămână, ca să nu supere guvernul din cauza neadoptării legii.

Nu acceptă.

Reîncepem ședința. Dan Marțian explică situația și cere Camerei să continue Legea privatizării. În total, trebuie să fim vreo 70. Ne adunăm în sală 22. Pregătim un comunicat de presă. Unii vor să adresăm o scrisoare Președintelui Iliescu. Alții socotesc - cum o fac și eu - că ar fi o greșeală.

După masă, la ședința Comisiei pentru Afacerile Străine. Punem întrebări interminabile ambasadorului român la Beijing. Face bună impresie.

Acasă, Mircea Enescu îmi cere un mesaj pentru adunarea UMRL-Filiala Sibiu care va avea loc Sâmbătă, 20 Iulie. Novacovici e în țară pentru aceasta. Relu Suceveanu mi-a telefonat acum câteva zile din Germania. Să găsim un compromis. Acum îmi telefonează de aici, din Sibiu. Evident, s-a întors acasă pentru adunare. Accept să-i văd, pe el și pe Novacovici, luni seara, după orele 9.00 p.m.

Celestin Chicoș și Daniel Ivănel îmi demonstrează totala incorectitudine cu care administrează Codruț Popa societatea RETRANS. Acum a înregistrat trei dintre camionete pe numele societății lui, CODPRES care nu mai există. Escrocherie. Pretinde că Retrans trebuie să cumpere aceste mașini. De altfel, eu îi dădusem instrucțiuni precise lui Codruț, să înregistreze toate mașinile aici, la București RETRANS.

Le-a înregistrat la Constanța CODPRES. Probabil că își dă seama că va fi concediat și vrea să fure trei dintre mașini. Dau împuternicire lui Ivănel, în calitatea lui de cenzor la *RETRANS,* să verifice gestiunea societății.

Doamne, Doamne, nu se mai termină escrocheria și furtul deșănțat în această țară. Nu există și oameni cinstiți ?

Vine Dembitz la cină. El a fost coleg cu Indrei la *INSEAD.* Îi merge bine. Se ocupă de expertiza și computerizarea băncilor. Societatea lui funcționează la Geneva, dar au o importantă sucursală la Budapesta. El

e ungur. Mi-a făcut o excelentă impresie. Îl cunosc de mult, de altfel.

A fost la mine și familia Berciu. Toți 4. Vroiau să le găsesc hârtie pentru ziarul lor *Alba-Forum*. N-avem, mi-a spus Rodean la telefon.

Joi, 18 Iulie 1991

La Parlament la 8.30. Ionel Roman ia Președinția Adunării. Anunță continuarea proiectului privatizării. Cei din „înțelegere" ne ridicăm și părăsim sala.

Nouă adunare în sala 22. Se deleagă câțiva să producă o declarație. La 9.45 vine mașina mea. Îi duc pe Diaconescu și Weber (MER) cu mine la Cotroceni. Să tot fi fost vreo 45 de invitați, pentru ora 10.00 a.m.

Pe la 10.20 vine și Iliescu. Ne strânge mâna fiecăruia în parte. Ne face un fel de raport asupra dizolvării Pactului de la Varșovia, care a avut loc la Praga, la începutul lunii (a fost acolo cu Petre Roman și Adrian Năstase) și asupra vizitei în Maroc, Venezuela și Costa Rica.

„Exact cum făcea Ceaușescu, la întoarcerea din voiajurile lui turistice", mi-a zis cineva.

La 11.40 exact, m-am sculat la sfârșitul unui răspuns, ce dădea lui Sandu, mi se pare. M-am dus la el. S-a sculat în picioare. I-am strâns mâna: Dle Președinte, permiteți-mi să mă retrag. Nu i-am dat nici o explicație. Am făcut-o, sper, elegant. Cum o fi interpretat gestul meu, rămâne de văzut.

Sunt teribil de obosit. Îmi venea să adorm tot timpul când vorbea Iliescu. Mănânc ceva la repezeală, cu Elisabeth și Pușa. Îmi împachetez vreo trei cămăși.

La Otopeni îl găsesc pe deputatul Pillich (UDMR), pe gazetarul de la *DREPTATEA*, Ștefan și pe Iftene Pop. Toți mergeau la Stirin (se pronunță Stirzin).

Lungă așteptare la Budapesta, unde schimbăm avionul. Tot Malev. Standard incomparabil mai bun decât TAROM. La fel, aeroportul, incomparabil mai frumos decât al nostru. Nivel occidental.

Iftene Pop s-a așezat lângă mine, în prima etapă a voiajului. Dar nu l-am încurajat la vorbă. Mi-a cerut să mă uit la un manuscris de-al lui în englezește. Despre *good neighbourliness*. Destul de interesant. Alt comentariu n-am făcut. Restul timpului am căutat să dorm.

E inima care mă face atât de obosit. Malfuncționarea ei.

La Praga ne așteaptă o tânără cehoaică și un român american, Chișin. Foarte tânăr. Abia și-a terminat studiile la STANFORD,

California.

Ne instalăm în hotelul Ambasador. Pe strada Principală, unde e statuia lui Sf. Vaclav (Venceslav) și unde și-a dat foc Jan Palach.

Mișună de lume, peste tot. Multe flori în mijlocul străzii. Prăvăliile pline.

Mă retrag imediat în camera mea și mă culc, deși era abia trecut de orele 8.00 seara.

Vineri, 19 Iulie 1991

La micul dejun mă salută Ken Wollack de la National Democratic Institute for International Affairs. Era împreună cu alții.

Praga e plină de turiști. Iau și eu loc într-un tur de trei ore. Ghidul explica de două ori: în germană și engleză. Se exprima dubios în ambele, dar, combinându-le, am înțeles foarte bine. Mai întâi am făcut turul orașului și am terminat vizitând Hradcany. „Hrad" înseamnă castel.

Hradcany, orășelul cu tot ce depinde de castel. Impresionant. Nu-mi dădusem seama că Praga a fost capitala Imperiului Roman - German până în 1611, când a fost mutată la Viena. Palatul e frumos, cu o vedere minunată deasupra Pragăi. Mi-a adus aminte de Quirinal, cu vederea deasupra câmpiei. Catedrala e frumoasă, deși vitraliile sunt foarte moderne. E botezată după Sf. Vito. Am văzut și ulița aurului, cu căsuțele mici de tot, ca niște dughene. Kafka a locuit într-una din ele vreo doi ani în timpul primului război mondial. Ne-a vorbit de Jan Hus, precursorul lui Luther și de restaurarea catolicismului, când s-a inventat defenestrarea. Dar „victimele" n-au murit, căci au căzut pe niște care pline cu gunoi moale!!

Celor din ulița aurului li se spunea așa pentru că erau foarte săraci, dar preocupați de alchimie. Vroiau neapărat să creeze aur și numai de asta vorbeau.

Mi-a plăcut și scurta plimbare ce am făcut-o la sfârșitul turului cu autobuzul. Am trecut pe lângă cea mai veche sinagogă, cu mici restaurante cașer în jurul ei și am trecut prin piața cu orologiul astral, care-ți arată clepsidra să-ți amintească de moarte și de cei 12 apostoli.

La hotel, în hol, i-am găsit pe Iftene Pop și pe Sorin Ștefan. Au aceleași idei ca și mine. Vor schimbarea conducerii PNȚ. Problema e cum, căci ei și-au asigurat alegerea numind cu grijă delegații la Congres. E clar că nu mai avem timpul necesar să pregătim altceva.

Cu autobuzul la STIRIN. Clădire frumoasă, proprietate splendidă, cu mari gazoane îngrijite, punctate de magnifici copaci, de toate soiurile. După înregistrare ne-a luat în primire pe noi, românii, Peter Dailey și Andreas Hartman, consilier al grupului parlamentar al Poporului (*People's Party Group*) din Parlamentul European. Dailey e republican din SUA. Ne-am împărțit voturile cum am putut mai bine.

Cocktail-uri și cină. După care ședința de deschidere. Prezidează Ken Wollach, vorbește puțin Richard Heintz și prezintă cuvântarea principală Prim-Ministrul Belgiei, Wilfried Martens, care e și Președintele *People's Party* din Parlamentul European. Foarte bine. Viziune realistă. Menționează că transformarea Europei fostă comunistă va necesita 2 mii de miliarde de dolari. Sunt sigur că un efort de o astfel de magnitudine e absolut necesar. Altfel ne pierdem vremea.

Am stat lângă Ria Oomen-Ruijten, Vicepreședinta grupului P.P.E. E olandeză. Simpatică. Ea a venit în locul lui Klepsch, care e responsabil pentru Europa Centrală și Răsăriteană în Parlamentul European.

Sâmbătă, 20 Iulie 1991

Am luat parte la diferite seminarii. Despre organizarea și conducerea Partidului, despre dezvoltarea unei politici, a unui program de partid și despre organizarea circumscripției electorale. Înainte de masă am stat mult de vorbă cu austriacul Stepam. I-am vorbit despre problema noastră.

Cum să-i înlăturăm pe cei de la conducerea PNȚ care, deși autentici eroi, sunt o piatră de moară de gâtul nostru. Și trebuie s-o facem fără a scinda partidul și fără supărare. A căzut de acord că formula de alegeri ce am întrebuințat la UMRL este bună. Eu nu pot s-o prezint partidului. Dar el, Stepam, și alții din Occident pot să facă acest lucru ca să se demonstreze că alegerile noastre trebuie să fie autentic democratice.

Mai pe seară, ședință plenară. Vorbește fostul Prim-Ministru al Italiei, actualul președinte al Uniunii Democrat-Creștine. Când sosesc în Cameră mă salută cu efuziune. Mi-a amintit de adunarea noastră de la 13 Mai 1990 din Piața Aviatorilor și eu i-am vorbit de cuvântarea rostită de el cu acea ocazie.

Nu eu, dumneata ai vorbit excelent, mi-a spus.

A vorbit bine, teatral, cum fac italienii. Dar mi-a plăcut.

Mergem la Praga cu autobuzul. Pe jos, de la Hotelul Intercontinental, pe celălalt mal al fluviului Vltava, ca să trecem Podul lui Carol al IV-lea. Absolut ticsit de lume. Turiști. Trubaduri, vânzători

de suveniruri.

Cina la restaurantul Rostor. Plimbarea a fost foarte plăcută, deși cam lungă pentru mine. Am trecut și pe lângă ceasul astral.

Comesenii, foarte stimulanți, mai ales croatul naționalist căruia i-am uitat numele. Și-a scos emblema de identificare și a schimbat pe loc „Iugoslavia" cu „Croația". El e președintele majorității în Parlamentul Croației, nu al Iugoslaviei.

Duminică, 21 Iulie 1991

Alte seminarii. Mi-a plăcut în special cel dat de Peter Hart, despre sondajul opiniei publice și plănuirea campaniei electorale. Excelent.

După masă mă odihnesc. Tânărul Chișin vine să-mi spună că ultima ședință plenară are deja loc. Mă schimb repede și reușesc să ajung la timp, ca să vorbesc și eu în numele PNȚCD.

Am făcut bună impresie. Sunt sigur. Cina între Alexis Herman din America și Maria Blahova din Bratislava. Ei și mie ni s-au luat niște interviuri. Femeie frumoasă, înaltă. Îmi spune că pentru ea eu sunt „Jean Gabin". Flatat, i-am făcut puțină curte, dar nu prea. Din motive bine cuvântate.

Toți organizatorii, încântați că am venit și eu la seminar și foarte recunoscători că am vorbit în termeni atât de pozitivi despre ce s-a realizat aici.

Abia aștept să văd cum vor prezenta ei realizările seminarului.

Luni, 22 Iulie 1991

M-am sculat devreme. Sunt deprimat. Probabil din cauza sănătății. Totuși, mă îngrijorează faptul că dorința de a lupta începe să dea loc gândului cum să mă desfac din toate întreprinderile în care m-am angajat în țară. Deprimarea, de fapt, e rezultatul seriei de înșelăciuni, furturi și jaf, al căror victimă am fost de când m-am întors în țară.

Cu două mici autobuze până la un restaurant-club, la țară. Micul dejun acolo. Stil „self-service" complet occidental. De cea mai ridicată calitate.

La Praga am stat vreo oră și jumătate. Apoi la aeroport. Suntem primiți de reprezentanții TAROM, care se comportă remarcabil. În avion, Iftene Pop îmi reamintește de ziua în care am fost împreună la marea manifestație PNȚCD din 28 Ianuarie 1990. Intrați în clădirea sediului Guvernului, am avut discuția cu Iliescu și Roman. Probabil

Coposu a greșit că n-a cerut demisia guvernului atunci, a zis. Nu. Dacă am fi făcut acest lucru, probabil că am fi fost uciși cu toții. Ei erau deja pregătiți. Nu uitați că, de fapt, eram prizonierii lor. Ostatici. Ne-ar fi împușcat, dacă Coposu, când i s-a dat microfonul pe balcon, ar fi cerut demisia guvernului.

Nu cred că are dreptate. Dar e posibil. Impresia mea a fost atunci, că Iliescu și ai lui au fost luați prin surprindere de magnitudinea demonstrațiilor.

La București aflu că tot boicotăm Legea privatizării. Nu mă duc în Parlament, ci la Tipografie. Atât Rodean cât și Doina mă asaltează cu problemele lor. Primul vrea mai multă aparatură nouă, s-o cumpăr din Viena. Doina vrea linotronicul și nenumărate alte avantaje.

Cina cu Elisabeth și Margaret Kirschen, care stă aici, la noi, ca musafir.

Marți, 23 Iulie 1991

Aseară, Mircea Enescu a insistat să mă convingă să merg la adunarea UMRL convocată de Novacovici. N-am fost entuziast. Mă voi gândi, i-am spus. Pentru că nu vreau să-i dau legitimitate dând curs invitației lui.

Azi-dimineață îmi telefonează. S-a răzgândit. E de acord că e mai bine să nu fiu prezent la adunare.

Relu Suceveanu, cel din Germania, care mi-a solicitat să-l văd pe el, și pe Novacovici, aseară, mi-a telefonat dis-de-dimineață. N-au venit aseară, după ora 9.00, cum fusese convenit, pentru că niște huligani îi tăiaseră cauciucurile. De ce nu mi-ai telefonat ? am întrebat. Pentru că nu am avut nici un telefon în apropiere. Cusută cu ață albă. Doar Novacovici era la București. Dacă vroia să mă contacteze, nimic nu-l oprea. În fine, sunt mulțumit că Enescu nu mai insistă să mă duc la adunarea lor, care a avut loc, azi după-amiază, la Liceul Mihai Viteazu.

La Parlament semnez condica. După deschiderea ședinței, când se reia Legea privatizării, ne ridicăm și părăsim sala. Îl duc pe Gabi Țepelea lângă Sala Palatului și ajungem acasă. Probleme toată ziua. Scrisoarea ce am redactat pentru Ministrul Ursu, despre Gigi Tecuceanu, a dispărut. De asemenea, contul ce mi-a trimis avocatul Stoica. Nu le găsesc nicăieri. Deci trebuie să mai fie un hoț în casa mea. Un complice al lui Gigi. Altfel nu văd explicația. Sunt extrem de aferat de această nouă descoperire.

Florian Rădulescu, apoi Rodean, îmi dau amănunte despre cum funcționează tipografia și ziarul. Le spun categoric că nu mai întreprind nimic până nu fac ziarul să reușească. Același lucru când mă duc la Tipografie. Fac pace între ei, între Rodean și Doina. Nu știu cât va dura. Dar toți înțeleg acum cum gândesc eu.

La recepția egiptenilor merge numai Elisabeth și Margaret Kirschen. A fost foarte bine, îmi spun. Iliescu a fost și el prezent, dar nu le-a remarcat.

La cină, invitat de Frank Loy, Președintele „The German Marshall Fund". La Intercontinental. Ceilalți invitați: Harry Barnes, fost ambasador SUA în România. Vorbește foarte bine românește. Apoi, Deborah A. Harding, Foreign Program Officer, al aceluiași fond.

Seară interesantă. Le-am dat tot ce am putut ca să-i conving că România nu este un *lost cause*.

Îmi dau prea bine seama că optimismul meu poate fi pus la îndoială. În sufletul meu însă, cred că se poate face ceva. Trebuie doar să învingcruntele dezamăgiri ce le-am avut de când m-am întors în România.

Miercuri, 24 Iulie 1991

La Parlament semnez condica de prezență, distribui ziarele „clienților" mei din FSN și plec la ziar unde o văd pe Doina. Insist să scoată ziarul la timp. De asemenea, să îmbunătățească titlurile. Ele trebuie să indice conținutul.

La Catedrala Sf. Iosif sunt primul venit dintre notabilități. Vreți să stați lângă dl Petre Roman?, mă întreabă preotul care mă conduce. Nu exact, am răspuns râzând. M-a așezat în rândul al doilea. A venit apoi Petru Maior, care s-a așezat lângă mine. Alți lideri politici și Petre Roman cu câțiva membri ai guvernului. Toți orânduiți în primul rând. Ne-am strâns mâna etc. Ceremonia a fost impresionantă, sobră.

Înălțătoare chiar. Am remarcat că Roman își făcea semnul crucii și a rostit „Tatăl Nostru". La ieșirea din Catedrală, primul a fost Cardinalul cu suita lui de episcopi și preoți. Apoi Roman. Eu am mers cam la pas cu Coposu, dar curând, lumea m-a împins mai înainte. Peste tot lumea m-a aplaudat, mi-au strâns mâna și cei mai de aproape m-au îmbrățișat. La ieșirea din Catedrală, adevărată ovație. „Rațiu, Rațiu", și mari aplauze. Abia de-am ieșit prin mulțime până la mașina mea. Felicia Roșeanu s-a ținut scai de mine și s-a instalat în mașină. În fine, n-are importanță, dar femeia mă irită.

Recepția a avut loc la Hotelul București. Todea m-a îmbrățișat. Mi s-au umezit ochii.

Am stat mult. Până aproape de ora 3.00 p.m. Lup, care a fost cu noi tot timpul, a recunoscut: Eu mă bucur când cineva merge înainte. Pe drept cuvânt ai mare popularitate.

Sincer îți spun, eu nu mi-o explic. Nu sunt un om modest, dar n-o merit. Mă uimește.

La plecare Todea nu-și găsea ochelarii. I-am dat pe ai mei. Perfect, mi-a zis. Am scris și eu în condica zilei. Nu mai știu exact ce. Dar nu exagerat.

Am vorbit cu Poggi, cu Robu, Gherghel etc. și cu Monseniorul Mureșan care mi-a dat guba la Baia Mare, când ploua și-mi era frig.

De asemenea, cu diferiți diplomați și cu noul ambasador italian.

Mi-a făcut mult bine această demonstrație de afecțiune și încredere în mine ce mi-au arătat credincioșii. La Comisia de Externe. Ascultăm depozițiile ambasadorilor noștri din Italia, Portugalia, Anglia (Celac), Angola, Liban, Cipru, și însărcinații cu afaceri din Luxemburg și Canada. Până târziu. Trebuie să recunosc că Celac a făcut o figură bună. S-a declarat urmașul lui Take Ionescu, Titulescu, Tilea. Asta e ce urmărește.

Doru Novacovici a dat o conferință de presă. Parte din ea, și la televizor. Enescu vrea să răspund. Cred că nu e cazul.

Joi, 25 Iulie 1991

Vorbesc cu Michael Atkinson. Îi transmit documentele de la Balaure. Ei au înființat o societate de cultură româno-engleză „Ion Rațiu" la Iași. Aranjez, de asemenea, ca Doina Bâscă să fie primită de el personal azi după-amiază. Are nevoie de o viză și să-i dea recomandări la diverse ziare, redactori-șefi, directori etc.

La Parlament se pune problema unei publicații. Consiliul de administrație și Comitetul de Redacție să fie format din deputați și senatori. Mi se spune, confidențial, dacă doresc ca să fiu unul dintre ei. Nu mă îmbulzesc. Îl las pe Diaconescu să ne reprezinte.

Legea privatizării continuă fără noi.

Obosit, preocupat, merg la Ploiești. Casa de Cultură are o capacitate de 800 de locuri. Cel puțin 1.200 de persoane peste tot. Total neîncăpătoare. Au pus difuzoare în toată clădirea.

Doctorul Angelescu, Președintele UMRL, Filiala Ploiești, a condus

adunarea. A vorbit inginerul Popovici, de la Alianța Civică, Vasile Gionea, ca deputat de Ploiești și eu. Am fost primit cu ovații. Cuvântarea mea - cum se întâmplă peste tot acum - a fost excepțional de bine primită.

Vineri, 26 Iulie 1991

În Parlament am participat cu toate grupările la dezbateri. N-a mai fost Legea privatizării. După-amiază la tipografie. Ședință cu Rodean, Florian Rădulescu, Cristi Ștefan și economistul Pană. Doina promite solemn să termine ziarul până la ora 10.30 p.m. cel mai târziu. Vom angaja și organizația de distribuție „R", a *României Libere*. Dar o păstrăm și pe cea a guvernului (RODIPET, fostă DEP).

Acasă vin delegați de la organizația PNȚCD Dâmbovița: Duțulescu Vasile și Mihălcioiu Ioan.

Seara. Puiu Cezar, fiul lui Visarion, Episcopul, și Paul Dumitrescu. Ambii, marginalizați de Coposu pentru că sunt susținătorii mei. Îmi spun că Ion Puiu și Adelina Rațiu (?) vor să mă vadă. De asemenea, Dărășteanu, care a lansat U.M.T.R., adică Uniunea Mondială a Tuturor Românilor.

Celestin Chicoș îmi aduce știri proaste despre Codruț Popa. E clar că e escroc. Trebuie să-mi recuperez camionetele.

Cina cu Margaret Kirschen, Doina Bâscă și noi doi. Foarte plăcut.

Sâmbătă, 27 Iulie 1991

Sperasem să mă pot odihni. Nici vorbă. Serie nesfârșită de vizitatori nepoftiți. Interviuri. Prânzul cu Pușa. Spre seară vine Doina. Stăm în pridvor. Furtună mare. Ploaie torențială. Plopul enorm din colțul grădinii se îndoia atât de tare că-mi era frică să nu se frângă-n două.

Duminică, 28 Iulie 1991

Plecăm la Râmnicu Vâlcea curând după 8.00 dimineața. Sosim pe la 10.10 în loc de 9.45, cum fusese programat. Am fost așteptat cu mare alai, aplauze, ovații etc.

Președintele PNȚCD, Radu Livezeanu, ne dă cuvântul pe rând: Diaconescu, Bărbuș, Pițigoi, eu, Lambru, Lup. Și multor altora ca să ne aducă mesaje. Sala arhiplină. Indiscutabil, eu am fost vedeta. Până și colegii mei acceptă acum acest lucru. Mie mi s-au adus florile, mie ovațiile, toată sala în picioare etc. Doar Barbareso a făcut-o lată, de

vreo 3 ori. Când lumea începea să strige Rațiu, Rațiu, el intervenea la microfon, cum putea mai repede cu voce asurzitoare: „Co-po-su, Co-po-su". Lumea și-a dat seama de absurditatea situației. Ascultă dragă, i-am spus după adunare, când coboram de pe estradă. Nu mie îmi faci rău. Partidului îi strici. Toată asistența și-a dat seama.

Dar el e șeful Partidului, mi-a replicat, neîndrăznind să se uite în ochii mei.

Sigur că da. Trebuie să strigăm Co-po-su. Și eu strig Coposu, dar nu începe s-o faci atunci când lumea strigă, spontan, Rațiu. Situația devine caraghioasă.

Mai târziu, la masă, eram între Gabrielescu și Bărbuș. Ambii au recunoscut că Barbareso a făcut-o intenționat și că e o prostie care strică partidului.

Sosit acasă, abia mănânc ceva și vine gazetarul danez Peter Ravn de la *Information*. El mi-a luat un interviu foarte bun în vara anului 1989. I-am acordat o oră și jumătate, tocmai pentru că îmi amintesc cât de obiectiv a prezentat el lucrurile ultima dată.

Am dat, de altfel, mai multe interviuri la Râmnicu Vâlcea. Pentru radio și pentru ziarele locale, *Actualitatea Vâlceană* etc.

Am avut și o discuție lungă cu Octavian Stoica, Președintele Partidului Unit Democrat al Romilor, Rudarilor și Lăutarilor din România. El zice că sunt 3,5 milioane de țigani în țara noastră. El e un adevărat Bulibașa și așa și arată. Tuciuriu, dar nu prea. Însă foarte solid, fără a fi obez. Vrea să lucreze cu mine și să mă susțină la alegerile viitoare. Încă nici nu știu dacă mă va numi cineva și, apoi, dacă voi fi în măsură să accept să candidez, i-am răspuns.

Am uitat să menționez că, ieri, Sâmbătă, a venit Ion Puiu la mine. M-a anunțat prin Doru că „Eu nu vreau să aștept". Întâmplarea a făcut că am putut să-l primesc imediat.

M-am sacrificat o viață întreagă, ca acum să fiu jucat..., a fost declarația lui de căpetenie. El a fost cel mai activ în clandestinitate etc., uitând că eu i-am dat publicitate, nimeni altul.

Dacă n-aș fi existat eu, a adăugat, Coposu n-ar exista astăzi. Mi-a făcut diverse alte declarații de acest gen. El a fost demis din funcțiile de Partid. El n-a plecat din Partid etc. Nu l-am întrebat de ce a făcut un nou PNȚ, ca să nu-l jenez. Poate ar fi trebuit s-o fac.

Mircea Enescu mi-a adus procesul-verbal al ședinței UMRL de la Frankfurt. S-au ales: Pătârlăgeanu Președinte, Fulger Vicepreședinte și

Radu Roșeanu Secretar General.

Piscoci a venit să-mi dea amănunte despre fratele lui, care este cel mai mare susținător al lui Doru Novacovici. E categoric securist activ. El primește ordine prin Marina Wermez din Istanbul. Toată activitatea e menită să distrugă UMRL-ul. O să-mi aducă amănunte și despre Novăceanu, un alt susținător al lui Novacovici.

Sânziana Pop mi-a luat un lung interviu pentru *Luceafărul*. Ea îl vroia pentru *Curierul Românesc*, ziarul răspândit doar exilaților. Exilul mă cunoaște. Cu calitățile și defectele mele. Aici în țară imaginea mea suferă încă mult din cauza dezinformării vicioase FSN-iste contra mea în timpul campaniei electorale din anul trecut.

Luni, 29 Iulie 1991

Ziua începe foarte devreme. *Breakfast* la Punch Green, ambasadorul SUA. În onoarea lui John Robson, Assistant Secretary of the Treasury. Dintre români, Sorin Botez, Pécsi și eu, toți deputați. Și Tănase, de la Alianța Civică. Ceilalți au făcut teoria chibritului. Au vorbit politică. Eu i-am spus lui Robson că sunt om de afaceri și, ca atare, cred că România va găsi calea cea bună atunci când va convinge capitaliștii occidentali și japonezi că investițiile aici sunt mai profitabile decât în orice altă țară din lume. *You are a man after my heart. You must come with me. You've making my speeches*, a fost reacția lui spontană.

Ne-am înțeles bine. Printre americanii prezenți: Dr. Carol Adelman, Assistant Administrator for Europe&Near East, la Agency for International Development, Charles Schotta, Deputy Assistant Secretary (East Europe Soviet&Middle East Policy Dept. of the Treasury) și Sarah McCray Hildebrand, Deputy Assistant Sec. Public Laison și Jonathan Rickert, care tocmai a sosit de la Sofia, să fie numărul 2 aici, în locul lui Larry Napper.

Pe la 11.00 dimineața vine Karen Clark și Gerald Mitchell de la NDI. Vor fi aici mai multe luni de zile, să ne învețe ce înseamnă democrația în practică.

Vor lucra cu „Citizens' Watch Group" și vor supraveghea alegerile locale, care, probabil, vor avea loc la toamnă.

În fine, Celestin Chicoș îmi dă diverse amănunte despre Codruț Popa și despre Mircea Toma. Inclusiv adresa acestuia aici, la București.

De la Parlament merg la Tipografie. Obosit, acasă, mă culc devreme.

Marți, 30 Iulie 1991

Octavian Stoica, șeful romilor pe care l-am cunoscut la Râmnicu Vâlcea, vine cu Constantin Angheluț, președintele filialei lor din București. Vor sprijinul meu. Vor vota pentru mine. Le spun ce mi-a făcut Mircea Toma. Las că-l îndreptăm noi. Sunt foarte curios ce se va întâmpla. Dacă sunt în stare să-l „îndrepte", atunci îi voi ajuta. Vor să publice niște cărți în limba lor etc. Zic că-s trei milioane în România. Dacă-i așa, trebuie integrați.

De la Parlament plec devreme cu Nicoară. Ia masa cu mine, acasă la noi. Mergem apoi la tipografie. Discuție cu toți șefii: Rodean, Florian Rădulescu, Daniel Pintilie, Cristian Ștefan Pană și Doina Bâscă. Cădem de acord să-l angajăm pe Laurențiu Marin, să-l secondeze pe Ștefan. *Cotidianul,* evident, nu pătrunde în țară. Și lumea-l vrea.

Îi dau Doinei Bâscă 40.000 de lei. Pentru călătoria ei la Londra și pentru mama ei (5.000) care e pe jumătate invalidă. Îi dau lui Rodean 3.000 de dolari SUA pentru vizita lui în Statele Unite. Ca împrumut. Voi insista, de data aceasta - dacă nu uit!? să mi-i restituie tot în dolari, la întoarcere.

Discuții cu Nicoară despre Partid. Dacă nu se retrage Coposu în mod elegant, și totul va fi dat în vileag, partidul nostru se va dezintegra. Va dispărea ca forță politică, a fost reacția lui Nicoară.

În Parlament, Klaps îmi atrage atenția că sunt atacat pentru că l-am criticat pe Barbareso. Gavrilescu a fost „informatorul". Critica mea, cum cred că am notat deja aici, a fost simplă. Strici Partidului, nu mie, i-am spus lui Barbareso, dacă începi să strigi Co-po-su... etc., imediat ce lumea strigă spontan Rațiu. Se dovedește, doar, că nu suntem uniți.

Am repetat toate acestea în fața lui Gabrielescu și Klaps. Primul a trebuit să recunoască că așa a fost.

I-am dus pe Klaps și pe Țepelea, la sediul PNȚ pe primul, și la el acasă, pe al doilea. Întâlnirea între Klaps și Coposu n-a avut loc. Coposu a amânat-o pe mâine. Klaps îmi spune că e mare panică în Partid. Coposu a intervenit pe lângă Radu Câmpeanu ca Ciuceanu să nu dea publicității ce a aflat despre „Utopicul" (numele conspirativ al lui Coposu). Se pare că depozițiile lui sunt dezastruoase. Ciuceanu a refuzat.

Seara, la recepția dată de Punch Green pentru John Robson, vorbesc cu Stănculescu, Adrian Severin, Năstase; cu noul ministru al

Agriculturii (îmi scapă numele) și cu mulți alții. Ambasadorii Japoniei, Germaniei, Olandei.

Cred că a fost Severin care a declarat în fața mai multora că Ion Iliescu și-a exprimat admirația față de mine. Mă întreb dacă ar menține aceeași admirație dacă eu, și nu el, aș câștiga alegerile !!

Klaps mi-a dat o filă din dosarul Securității despre Coposu. E o fotocopie. Poartă numărul 112 și data de 31 Martie 1988. Are sigiliu etc... E, fără îndoială, autentică. Coposu, al cărui nume conspirativ a fost „Utopicul", mă face prost, lipsit de inteligență și că nu am nici un orizont politic. Trebuie să verific, dar cred că acest interviu a fost în legătură cu acțiunea mea de a-i da și pe români, când cei 122 - polonezi, cehoslovaci și unguri - au semnat documentul împotriva comunismului.

Eu i-am dat cu acordul lui Paul Lăzărescu, pe Coposu, Ion Puiu și N. Carandino. Numai Puiu a admis că am făcut-o cu permisiunea lui. Coposu s-a eschivat și Carandino a negat absolut.

Nu-l condamn pe Coposu pentru felul în care a vorbit despre mine. Ce putea să facă? Omul s-a apărat cum a putut. Ar fi fost mai bine dac-ar fi luat atitudinea lui Puiu, dar...

Un lucru e sigur. Eu nu marșez. Accept slăbiciunea omului. Trebuie să rămânem uniți. O ruptură în partid ar fi un dezastru astăzi.

La recepție am vorbit mult și cu Geeta Pasi, Viceconsulul SUA. E indiancă la origine.

Miercuri, 31 Iulie 1991

Inundații grave în Moldova, la Bacău. Vorbesc în Parlament și dau amănunte despre efortul ce-l face „Relief Fund For Romania". Îl pomenesc pe Nicolae. Aranjez cu Codruț și Celestin să trimitem camionete de-ale noastre să transporte apă minerală, pături etc.

Intrăm în vacanță parlamentară. Sunt extrem de obosit și plictisit. Dau Doinei 40.000 de lei, bilet etc., plus $100.00 și £20 - *for emergencies.* O dată ajunsă la Londra, mă voi ocupa eu de ea. E foarte agitată. Își închipuie că va trebui să trăiască 10 zile din acești bani. Absurd!

I-am dat 3.000 de dolari și lui Rodean ca să meargă în Statele Unite.

Constantin Mutuleanu din Craiova vrea să imprime saci de plastic cu imaginea mea și „Ion Rațiu - Președinte". El are o afacere de mezeluri, carne etc. Ar fi propus acest lucru la sediul partidului, dar cei

de-acolo s-au opus. Să facă propagandă partidului, nu lui Rațiu. Eu pe dumneavoastră vă iubesc, m-a asigurat. Zăgan a fost cel mai vehement împotriva mea.

Tcaciuc Vasile din Rădăuți, Secretar General PNȚ, îmi spune aceeași poveste. La sediul Partidului sunt împotriva mea. Cum zice evreul pe englezește: *What else is new?*

Lup îmi telefonează să mă invite să merg cu ei la Suceava. Nu pot, pentru că mâine plec în Elveția. Coposu vine la mine. Vrea să mă vadă. Ne înțelegem să sosească pe la 8.00 seara. Acum e 10.15 p.m. Încă tot n-a venit. M-am dus la culcare.

Joi, 1 August 1991

Ministrul de Interne Doru Viorel Ursu mă invită la ora 9.00 a.m. Mă primește un turdean, Col. Ioan Dimitriu din Str. Dr. Ioan Rațiu, îmi spune.

Explic faptul că ajutoare pentru sinistrații din Moldova au fost deja expediate din Anglia și că voi pune la dispoziție câteva camionete.

Scopul principal pentru care am venit este problema Tecuceanu. În ultimul timp a început să-mi amenințe personalul că „le rupe picioarele". Am un proces de conștiință. Eu n-am vrut scandal. Dar, dacă omul nu se astâmpără, n-avem nevoie de un criminal în țară.

El e cetățean englez. L-am putea expulza dacă are limitat dreptul de ședere. Și, apoi, autoritățile britanice îl vor apăra.

De asta mă ocup eu. Dar, dacă are cetățenie dublă, nu poate fi oprit să stea în România.

Am discutat pe larg toate aspectele. I se va pune în vedere să se îndrepte. A vorbit și la telefon Ursu cu cineva. Nu încape nici o îndoială. A fost un furt, pur și simplu, l-am auzit zicând. Vor studia din nou dosarul, mi-a zis apoi mie. Dar probabil că el mai are pe cineva printre angajații dumneavoastră. Le-o fi dat ceva valută din ce a furat, a adăugat.

L-am rugat să transmită mulțumirile mele, așa cum i-am dat în scris, ofițerilor de Poliție care au rezolvat prompt cazul.

Întors acasă, cumpăr biblioteca de 16.000 de volume cu 3.000 de dolari. La schimbul liber, oficial (200-220 lei dolarul) înseamnă cam 40 de lei cartea. E un preț rezonabil, dar dacă are și cărți de valoare, atunci e o bună achiziție. În tot cazul, eu voi lăsa biblioteca să fie parte din Fundația Rațiu.

Cu Swissair la Zürich. Prindem toate legăturile fără nici o dificultate, deși e vorba doar de câteva minute. De la Brig luăm un taxi și ajungem la Zermatt ca să admirăm și noi jocurile de artificii. Azi se împlinesc 700 de ani de la întemeierea Confederației helvetice, prin jurământul reprezentanților celor 3 cantoane: Schwyz, Uri și Unterwald (Nidwalden).

Bush vorbește în Parlamentul ucrainean. Cam ambiguu. De înțeles, însă. Trebuie să-l susțină pe Gorbaciov, dar să nu împiedice drumul spre independență al republicilor care constituie Uniunea Sovietelor. De aceea, probabil, nu s-a dus în nici una din țările baltice. În Ucraina sunt mulți care vor să rămână în URSS.

Vineri, 2 August 1991

Mă gândesc toată ziua. Luăm doar masa la Julen. Dorm mai toată ziua. Citesc ziarele. Vorbesc la telefon, seara, numai cu Ioana, care e la Mamaia. O fac, excepțional, numai ca să-i doresc mulți ani lui Alexandru. Împlinește 5 ani astăzi.

Duminică, 4 August 1991

Ieri n-am făcut nimic. Doar o raită prin Zermatt. Străzile pline de turiști. Iar se construiește peste tot. Chiar în fața casei noastre, dar, sub noi. Sper că n-o să ne împiedice vederea spre Matterhorn.

Azi-dimineață vorbesc cu Doina. Și-a cumpărat biletul, mulțumită unui telefon din partea lui Harris (Secretar 3 la Ambasadă) la TAROM. Mă amuză că Doina n-a înregistrat că eu i-am sugerat să-i ceară să facă acest lucru! Bine că s-a făcut.

Iarăși m-am odihnit toată ziua.

Seara l-am găsit pe Taila Botnar la El Tosalet, la Javea. Nu pare distrus sufletește, deși a pierdut pe toată linia. E acum încolțit de Justiția britanică pentru fraudă la impozite și a pierdut procesul în fața instanțelor britanice în ce privește concesia Nissan UK. Decizia va fi dată de instanțele japoneze. Ceea ce nu-l poate favoriza.

I-am transmis prietenia noastră. În special Marcelei.

Harley Balzer îmi telefonează să mă informeze că au invitat mai mulți profesori să conferențieze la Catedra „Ion Rațiu - Romanian Studies". Mary Ellen Fischer va face cursurile începând din Ianuarie. Între timp, vor fi invitați Andrei Codrescu, de la New Orleans, Dinu C. Giurescu, Michael Shafir, Irina Livezeanu, Dan Nelson (consilierul lui

Gebhardt) și Fischer-Galați. M-am opus numai ultimului. Dar să-l invite, totuși, pentru o singură conferință. Și am cerut ca înainte de a se decide titularul Catedrei, să mi se dea posibilitatea să citesc toate conferințele anului acesta școlar 1991/2. *I will not expect identity of ideas with mine & I have no intention of expressing a preference for any one of the candidates. It is entirely up to you to make the final decision. But I would like to be able to express my assessment of the lectures given by those with short list,* i-am zis. A fost complet de acord.

Luni, 5 August 1991

Doru Hanganu mă informează la telefon că l-a prins pe Viorel Cacinschi Lapadatu copiind fișele personale ale tuturor angajaților mei. De asemenea, avea un dosar întreg de acte să le copieze. I le-a cerut. Viorel a refuzat să le predea. I-a dat un pumn și i le-a luat. Pușa era în casă. Au decis să încuie dosarul ce Viorel vroia să copieze în camera de jos (fostă a lui Cristian Popescu). Până se întoarce Pușa Joia asta de la Sibiu. Să-mi vorbească atunci.

I-am dat instrucțiuni lui Doru să nu-l mai lase pe Viorel în biroul meu, să nu mai aibă acces la actele mele. Să aducă doar biblioteca pe care am cumpărat-o. I-am dat un avans de $1.000 din cei 3.000 de dolari cu care am cumpărat 16.000 de volume. I-am dat, de asemenea, 10.000 (zece mii) de lei pentru cheltuielile de drum etc..., pentru a-mi pregăti o serie de cuvântări în țară. Să-mi dea socoteala pentru acești bani, când mă întorc.

Seara, pe la 9.30, telefon Regelui. Răspunde Principesa Sofia. Să văd dacă-i disponibil. Mi-am dat seama că erau la masă cu musafiri. Nu-l deranja. Să-mi telefoneze de îndată ce-i e convenabil. Mâine dimineață. Sigur, cât mai curând.

M-am culcat. Am luat și o pilulă ca să dorm mai bine. Pe la 11.00 p.m. ne trezește telefonul: Aici e Prințesa Mărgărita. Oaspeții tocmai au plecat. E cam târziu să vorbiți acum. Și sunt multe de spus. Dacă telefonează mâine dimineață, la orele 9.00, e bine?

Perfect. De altfel aș dori să-I fac un raport mai amănunțit. Poate vin la Versoix în drum spre Londra".

Am mai vorbit puțin. Dorm toată ziua. Eram complet epuizat când am sosit aici.

Și eu am aceeași senzație când mă întorc din România.

Noapte bună!

Noapte bună!.

Sunt sigur că fetele astea, Mărgărita în special, au o adevărată afecțiune pentru mine. Și încredere în mine.

Marți, 6 August 1991

Exact la orele 9.00 dimineața îmi telefonează Regele Mihai. Îi spun că am venit la Zermatt așa de obosit încât tot dorm de 3 zile. Îi explic Legea privatizării și motivele pentru care am boicotat dezbaterile. Regina Ana transmite salutări Elisabethei. Urmează să mă reped la Versoix, Duminica viitoare.

Nicolae îmi confirmă că voi fi primit la Foreign & Commonwelth Office, Luni, 12 August. Scriu toată ziua ca să răspund întrebărilor puse de Nicolae Țone pentru *TINERETUL LIBER*. E vorba de un serial și mi se cere, insistent să răspund „pe larg".

Întrebările sunt interesante și pregnante. Sper că vor publica interviul fără modificări de fond. Inadvertențele gramaticale și erorile inevitabile unei astfel de expuneri, făcute pripit din lipsă de timp, trebuie corectate. Las acest lucru în grija dlui Țone.

Nicolae îmi telefonează din nou să-mi confirme că vom lua prânzul împreună la Clubul meu (Brooks's). Va comanda *grouse,* căci e *the glorious 12th* (N.B. E ziua în care se permite vânatul acestor păsări. Nu știu dacă avem un echivalent al lor în România. E mai mare decât potârnichea, dar mai mică decât fazanul.) Graham Bowes și David Walsh vor fi invitații mei. (Îmi amintesc vag de *Pseudokinegetikos.*)

Eltîn a introdus o lege să se oprească ședințele obligatorii la locurile de muncă ale Partidului Comunist. Gorbaciov vrea această lege anulată. Lupta pentru supraviețuirea PC continuă. Până când ? E imposibil să reușească.

Vineri, 9 August 1991

Am reușit să expediez interviul meu pentru *Tineretul Liber.* L-am trimis la mine acasă. I-am dat instrucțiuni lui Doru Hanganu să-l informeze imediat pe Țone, de îndată ce sosește manuscrisul meu la București.

Trebuie să utilizez acest amplu interviu ca o bază a unei broșuri pentru PNȚ. Și pentru Țară. Să-l combin cu alte interviuri.

Nicolae îmi trimite o pagină din *Luceafărul* prin FAX. E o publicație din Canada. Publică 6 caricaturi: Iliescu, Roman, Bârlădeanu,

Coposu, eu și Radu Câmpeanu. Eu sunt foarte mulțumit că se afirmă că acum câștig „vertiginos" popularitate. De-ar fi adevărat!!

Nicolae îmi spune că a primit *Cotidianul* din 5 August. Pe pagina întâi, Coposu și Apostolescu (?) se declară pentru ajutoare economice României, „pentru că nu vor ca țara să sufere din cauza greșelilor conducătorilor ei de astăzi". Este formula mea. De ce Doina n-a spus acest lucru?

Sunt foarte plictisit din cauza asta, dar fizic mă simt mult mai bine. Oboseala endemică ce aveam a început să dispară. Dorm foarte mult.

Sâmbătă, 10 August 1991

Îmi telefonează Dan Hanganu. Îmi spune că sora lui a fost lovită de o mașină și trebuie operată. Îmi cere 15.000 de lei pe care mi-i va restitui din salariu. Nu știu ce să cred. Toată lumea minte în România. E o adevărată tragedie națională. I-am autorizat banii. Să-i ridice de la Kira.

Îmi relatează, de asemenea, că a fost mare discuție între Viorel Lapadatu (Cacinschi) și Pușa. O chem pe Pușa la telefon. E adevărat. Viorel refuză să-i dea cei 1.000 de dolari ce i-am pus la dispoziție ca o primă tranșă a plății bibliotecii de 16.000 de cărți ce mi-a recomandat atât de insistent. Vânzătorul refuză să facă un inventar al bibliotecii. Se pare că voi fi din nou victima unei escrocherii. Viorel trebuia să-i dea banii Pușei, potrivit instrucțiunilor mele.

În discuția pe care a avut-o Viorel cu Pușa, la ea acasă, Viorel a „explicat" de ce a căutat să copieze toate fișele personale ale angajaților mei. El afirmă că Hanganu Doru lucrează cu Gigi și cu Doina Bâscă, toți împreună ca să mă distrugă. Doina raportează lui Coposu tot ce mă privește. Ea ar fi devotată lui Coposu. Ceea ce cred și eu. Dar restul. ...??

Toate intrigile acestea, toate comploturile, escrocheriile, furtul pe ascuns și pe față; în fine, necinstea e așa de mare și de răspândită încât nu pot să am absolut nici o încredere în nimeni.

Duminică, 11 August 1991

Am dormit foarte rău astă-noapte. Am luat trenul de 8.10 azi-dimineață.

La gara Cornavin, Mituș Ionescu mă așteaptă pe peron. Imediat după aceea apare și Mihai Ghica însoțit de Ștefan Stoica, un tânăr prieten de-al lui sosit Joia asta de la București.

Mergem la restaurantul gării. Le dăm o masă foarte simplă, „filets de perche", și un „fondant". Mituș, ca de obicei, total împotriva mea. De ce am candidat la Președinție? A fost neonest din partea mea. Eu am creat dificultățile din UMRL. Acum eu semăn dihonie în Partid dorind să iau locul lui Coposu.

Degeaba i-am explicat cum stau lucrurile. El o ține una și bună. Eu asta vreau. „De altfel nu sunt singur: Liciniu Faina, Velțian, Emil Ghilezan, George Serdici, care te-au cunoscut din țară, de la Universitate, spun același lucru. Rică Georgescu și el e contra ta etc.". Tot felul de năzbâtii. Pe nici unul din cei numiți nu i-am cunoscut în țară. De Liți Faina am auzit când eram balic și el era sau în anul 4, sau la doctorat, nu mai știu bine. Pe fratele lui mai mic, Ghiuțu, care era cu un an înaintea mea, pe el l-am cunoscut. Cu el jucam biliard la Căminul Avram Iancu.

Să știi că Velțian vine la Congres și va vorbi împotriva ta, a adăugat.

Să-i fie de bine. Eu nu mi-am depus candidatura la nimic și dacă nu-mi dau nici o funcție în Partid, eu sunt mulțumit. Ambiția mea cea mare a fost deja împlinită. M-am întors în țara mea. De ce nu te întorci și tu ?

Răspuns confuz. Pune vina pe boala soției lui etc. Mihai mă informează că vorbește „aiurea".

Nicidecum. Nu există nici o poprire împotriva întoarcerii lui în România, să lupte acolo pentru Partid etc. Mituș pontifică. El nu discută. El știe totul. Eu greșesc, ca și cum n-aș fi trăit în țară din Ianuarie 1990, până astăzi. Interesant că tânărul Ștefan Stoica l-a contrazis de nenumărate ori și l-a oprit: Nu mai tot vorbiți de cum au fost lucrurile acum 50 de ani. Asta nu mai interesează. Ce facem mâine.

Mihai Ghica a confirmat totul. Cum a intrat în Consiliul Național al lui Penescu, cum s-a opus Uniunii Mondiale a Românilor Liberi, cum a intrat în Consiliul Mondial organizat de Pantazi, Comăniciu, Popa Calciu etc. Și cum nu l-a ascultat pe el, pe Mihai, când acesta i-a spus la venirea lui la Geneva că eu eram autorizat de Coposu să vorbesc în numele PNȚ.

Mihai a fost foarte corect tot timpul și i-a reamintit lui Mituș de toate atacurile lui împotriva mea.

De fapt, imediat ce am ajuns la Geneva, ne-am dus pe jos până la Biserica Ortodoxă Română din apropiere. Serviciul divin se terminase, dar am mai prins vreo 30 de enoriași, în stradă, în biserică și la subsol, unde era preotul, preoteasa și cele două fete ale lor. Toți m-au primit cu

căldură și au ținut să se fotografieze cu mine. Le-am distribuit *Cotidianul* căci aveam vreo 30 de exemplare la mine. Le-am dat câtorva și copia paginii din *Luceafărul* (No. din Iulie 1991) în care se publică 6 caricaturi politice: Ion Iliescu, Petre Roman, Alexandru Bârlădeanu, Corneliu Coposu, eu și Radu Câmpeanu. Despre mine scrie: „În campania electorală, deși hulit, a fost cel mai concis dintre candidați. Acum, cu o popularitate în creștere vertiginoasă. Dintre liderii politici actuali se pare că este cel care, prin prestanță și bineînțeles, prin programul pe care-l promovează, ar putea asigura tranziția spre democrație a României".

Le-am sugerat să multiplice pagina și s-o răspândească printre români. Și Coposu este favorabil prezentat: „Demn și ferm, cu o poziție foarte clară...".

Mituș n-o s-o facă. Dar poate ceilalți.

La 2.10 p.m. plecăm, fără Mituș, la Versoix. Mă aștepta Regina în curte iar Regele a ieșit și el afară imediat. M-au primit cu multă prietenie. Aș putea zice, cu adevărată căldură. Ne-am așezat în salon.

Am vorbit de toate. Sosit exact la 2.30 p.m. cum ne înțelesesem, la 3.00 am dat să mă ridic. Nu vă grăbiți. Nu suntem obosiți. La 3.30 le-am spus din nou că nu vreau să-i țin prea mult. Stați fără grijă. E foarte interesant ce spuneți. Așa am stat până la orele 4.00 pentru că trebuia să-l văd încă o dată pe Mituș și la 6.35 îmi pleca avionul spre Londra. Cum m-au ținut așa de mult, mi-a spus Regina Ana: Vă duc eu la gară la Geneva. Circulația e foarte ușoară Duminica, și-mi va face plăcere. Ceea ce a și făcut. Mituș, căruia îi comunicasem la telefon când sosesc, ne aștepta în stradă în fața gării. Nu știu cât a înțeles, căci vorbeam englezește cu Regina Ana, dar a văzut cum ne-am despărțit și, fără îndoială, a înțeles când Ana mi-a cerut insistent să-i transmit salutări Elisabethei.

Discuția de o oră și jumătate a fost concentrat susținută. Am discutat numai lucruri pertinente. Erau interesați, mai ales, de șansele restaurării Monarhiei. Apropo (ca să scriu fonetic expresia în românește), am vorbit mai ales în românește. Regele preferă limba română. Din când în când am explicat lucrurile mai complicate și în englezește sau franțuzește, depinzând de cum punea Ana întrebările. Pentru ea, cred că e mai mult sau mai puțin egal care din aceste limbi e vorbită. Ceea ce mi-a făcut plăcere e faptul că Ana, într-adevăr, înțelege foarte bine limba română. I-am explicat că românească Elisabethei s-a îmbunătățit enorm, deși o masacrează gramatical. A

fost încântată și mi-a explicat că „fetele" tocmai iau lecții de limba română, ceea ce s-a confirmat la sfârșitul întrevederii. Îmi pare bine să vă văd, mi-a spus Mărgărita, care a apărut în ultimul moment. Zâmbitoare, într-o rochie amplă, foarte potrivită ca să-i pună în evidență ce frumoasă față are și să-i ascundă formele care devin mai mult decât plinuțe.

Sunt trei posibilități. Poate patru, am răspuns la întrebarea ce era pusă în cuvinte destul de elegant camuflate, dar care plana în aer tot timpul. Dacă s-ar ține un referendum acum, Monarhia pierde. Sigur, după mine. Și am continuat. În ultimul timp s-a prezentat ideea că abdicarea este nulă și neavenită; Constituția din 1923 este valabilă și că trebuie să revenim automat la Monarhie și la recunoașterea Majestății Voastre ca Rege. După mine această analiză, deși are valabilitate, dacă ar fi aplicată, ar duce la un dezastru. Monarhia va fi respinsă. Republica va prevala și populația va vota contra restaurării Monarhiei.

Țara trebuie, în primul rând, să știe că poporul român a propășit, în toată istoria lui, sub Monarhie. Abia după ce acest lucru va deveni îndeobște cunoscut, abia atunci trebuie să avem un referendum. Cum să ajungem să explicăm țării aceste adevăruri?

Acum e imposibil. Televiziune independentă n-avem. Ziarele noastre sunt încă firave și nu pătrund etc. Prin Parlament nu putem răsturna guvernul, regimul. Majoritatea FSN e covârșitoare. Trebuie să obținem rezultate favorabile la alegerile viitoare. Dacă, prin absurd aproape, am câștiga Președinția, atunci Președintele nostru să fie obligat să explice lucrurile țării întregi, și apoi - după 6 sau 9 luni - să organizeze un referendum.

Chiar dacă nu obținem nici Președinția și nici majoritatea în Parlament, dar reușim să avem o mare majoritate, să zicem 40-45% din mandate, atunci, la o adică, ce se va ivi fără îndoială, vom putea pune și câștiga un vot de încredere în gestiunea guvernului. Atunci s-ar putea instaura un guvern de coaliție sub conducerea noastră, a Opoziției. Primul nostru act ar fi să anulăm abdicarea și să invităm Suveranul să-și reia Tronul sub Constituția din 1923. Șansele acestui scenariu, am subliniat, sunt minime. Dacă nu inexistente.

Dar iarna vine. Greutăți materiale vor avea toți cetățenii țării. Nemulțumirea va fi generală. S-ar putea ajunge chiar la o grevă generală. Atunci Opoziția ar putea propune „salvarea" situației, rechemând Monarhul din Exil, cu sprijinul Puterilor Occidentale.

Fără o astfel de criză profundă și generală, Monarhia n-ar putea fi restabilită decât printr-o nouă Revoluție. Nimeni, am zis, nu dorește o nouă vărsare de sânge.

În general, sunt bine informați. Le-am spus că la Râmnicu Vâlcea (ca să utilizez ortografia de pe hărți), s-a strigat: „Regele Mihai" îndelung și s-a strigat și „De la Tisa pân-la Nistru, Rațiu Prim-Ministru". Știau de acest lucru, ceea ce mi-a făcut mare plăcere.

Toate astea n-au fost un solilocviu. A fost o discuție, cu întrebare și răspuns. Din partea Regelui o repetată afirmare: „E un cerc vicios". Și „N-avem ieșire decât să venim în țară".

Știu că sunteți un om curajos. N-ar fi momentul potrivit acum. Dar dacă am avea o grevă generală, atunci da. Atunci să veniți într-un convoi de mașini. Și i-am reamintit Reginei, când mă conducea la gară, că ar fi bine ca Regele să conducă ARO-ul, fabricație românească, el însuși. Toată lumea știe că lui i-au plăcut și-i plac mașinile. Ar fi o mișcare tactică extrem de valoroasă și, potențial, plină de succes.

Au vrut apoi, să știe ce politică avem noi ca să transformăm România într-o țară liberă. Cu o economie de piață liberă. Le-am explicat, la cererea lor insistentă, teoriile mele, așa cum o fac întotdeauna când mă adresez adunărilor publice din țară.

Au înțeles. Mi-am dat seama de acest lucru din întrebările ce-mi puneau.

Cea mai satisfăcătoare discuție cu ei, de când îi cunosc.

Cu Mituș am stat la Cafeneaua din stradă a Gării Cornavin. N-a fost chip să-l fac să vină de partea mea. Mi-a făcut o lungă disertație despre Coposu care ar fi fost ales Secretar General Adjunct al PNȚ. I-am spus că nu e adevărat, după câte știu eu. Mare insistență din partea lui. Hai să facem un pariu. Dacă ai dreptate îți dau 10.000 de franci elvețieni. Dacă n-ai, îmi dai tu 1.000. Am scris totul pe o bucată de hârtie. N-a vrut s-o semneze. O semnez numai dacă și dumneata îmi semnezi că vei refuza să candidezi la Președinția PNȚ, contra lui Coposu.

Ce-are una cu alta?, l-am întrebat. Ce fel de democrație avem dacă nu avem alegeri libere. Și i-am explicat cum eu am fost ales prin vot liber și secret să fiu liderul Partidului în Parlament. Diaconescu își asumase deja acest rol, înainte de alegere. Era dreptul lui, ca Prim-Vicepreședinte. De ce ? El e autonumit Vicepreședinte. Cum sunt toți ceilalți de la conducerea PNȚ. Asta e democrație? Trebuie să ne alegem noi pe noi. Dacă nu voi fi ales în nici o funcție la Congresul

PNȚ care vine, îți promit că voi rămâne membru leal al partidului, fără nici o supărare. Am destule alte lucruri de făcut.

Luni, 12 August 1991

La 11.30 exact ne primește Tait, subsecretar de stat permanent la F.C.O. Foarte prietenos. Secondat de Robin Hoggard.

Vorbim de toate. Servește cafea, dar eu cer ceai. Când vine ceaiul, face un gest impetuos și-și răstoarnă ceașca cu cafea peste tot pe masă. Jenat, se scuză etc. la mai multe foi de sugativă de pe masa lui de scris și, în fine restabilim ordinea. Îl tachinez că irosește banii statului. Și, apoi, îi spun o poveste.

Aveam ceva invitați la masă. Mâncăm o rață friptă, cu mult sos. Cum eu nu pot să țin furculița și cuțitul ferm în mâini, din cauza operațiilor de „Duputron" ce am avut, mi-a alunecat rața cu sos cu tot, pe plastronul cămășii. Toată lumea consternată și jenată. De ce?, i-am întrebat. Am pus un șervet alb peste cămașă. Deci aveam tot pieptul acoperit și papionul meu ținea perfect de bine șervetul în poziție. Am continuat masa cu mare plăcere, incidentul contribuind chiar la crearea ambianței.

Așa s-a întâmplat și astăzi; Tait mi-a povestit că o cunoaște bine pe Lady Goodman (Austice), care i-a vorbit de multe ori extrem de favorabil despre mine.

Am discutat problema României.

„E greu în România", a început el.

Greu. Nu e greu, e imposibil, a fost replica mea.

Știa de Petre Roman că e venal și-și capitonează buzunarele. I-am vorbit de lipsa de democrație în România, de corupție. I-am pomenit *on the record* cum Gigi Tecuceanu *a British subject* m-a jefuit etc. .. Am terminat explicându-i de ce totuși, eu sunt foarte optimist. Și i-am dezvoltat teoriile mele. Așa cum i-am vorbit și Regelui.

S-a scuzat că Prim-Ministrul nu mă poate vedea. N-apucă să vadă nici pe toți șefii de state ce-i cer o întrevedere. Am insistat, totuși. N-are importanță când. Dar vreau să pot discuta cu el. Marea Britanie este în capul listei celor care au creat societăți mixte. Deci, dintre toți occidentalii, britanicii au investit cel mai mult în România până acum. Este ceea ce vrem. Investiții în întreprinderi private. Nu ajutor economic la nivel guvernamental.

S-a bucurat să audă că Franța, și mai ales Mitterrand personal, n-au

fost văzuți cu ochi buni pentru că s-au grăbit să ajungă în capul coloanei occidentale. Deci să obțină mari avantaje comerciale. Să cumpere cât mai mult pe nimic. Petre Roman e foarte bine văzut de francezi.

M-a întrebat de minoritatea maghiară. Am afirmat, categoric, că nu există nici o discriminare împotriva lor. Vor doar o universitate. Statul nu-și poate permite s-o facă. Dar într-o democrație adevărată și o piață de liber schimb, să-și facă o universitate sau chiar mai multe dacă-și pot permite. Eu sunt complet de acord.

I-am explicat de ce ungurii nu se vor putea resemna niciodată la „pierderea" Transilvaniei, dacă nu rescriem istoria, într-un fel acceptabil și ungurilor și românilor. I-am vorbit de ciocnirea ce am avut cu Norman Stone în TLS și de discuția cu Gönz Árpád și de invitația ce mi-a lansat-o să fiu musafirul lui. La sfârșit - după o oră întreagă - mi-a reafirmat dorința Marii Britanii de a ne ajuta să construim o democrație adevărată și să ne privatizăm.

„Cum putem să vă ajutăm?"

Trimiteți-ne voluntari. Să facem seminarii în România, cum au început să facă americanii. Dați-ne burse aici etc.

După mine, întrevederea a mers foarte bine. Nicolae a fost de acord; și mi-a fost de mare folos, intervenind din când în când. De fiecare dată reușea să îmi dea o nouă idee ce trebuia dezvoltată.

Am explicat destul de amănunțit atât Legea funciară cât și de ce am boicotat Legea privatizării. În rezumat: Le-am spus că guvernanții actuali caută să creeze o nouă clasă de proprietari dintre vechii nomenclaturiști și acoliții lor. Deci foștii conducători de ieri, sub comunism, să dețină puterea economică în mâna lor.

În timpul zilei, mari probleme cu livrarea ajutorului pentru victimele inundațiilor din Moldova, de la Bacău, în special. Intervin la Celac, care-mi promite că va confirma la București că sunt într-adevăr ajutoare medicale; că nu e vorba de o tranzacție comercială. Transportul, mai ales de antibiotice, a plecat de aici la 7 August. Încă n-a sosit la Bacău, unde reprezentanta *Relief Fund for Romania* este Ali Greenhalg. Dau și un interviu la Radio Londra și un comunicat pentru *Cotidianul*.

Marți, 13 August 1991

Un telex de la Bacău confirmă cum Col. Cepoiu, Comandantul Militar al operațiilor pentru sinistrații inundațiilor din Moldova, este cel care se opune expedierii transportului sosit din Anglia pentru că ar avea scopuri lucrative. Adică ar vrea să facă bani din acest transport.

Telefonez imediat lui Sergiu Celac. Foarte pozitiv. Mi-a cerut să-i trimit un FAX la Ambasadă, ca să intervină imediat la București.

Îi cer lui Edward să facă acest lucru.

Îmi sosește și ceva literatură de la „Sir Yehudi Menuhin ROM/UK Flood Appeal". Edward îmi spune că ei lucrează împreună. Ar fi foarte bine.

Prânzul cu Nicolae și Gerry Burton. Discutăm toate problemele legate de societățile noastre și de obligațiile ce le avem față de fisc. Cred că lucrurile merg, în general, bine. Pentru liniștea mea sufletească însă, am cerut unele modificări.

Miercuri, 14 August 1991

La 9.30 cu Nicolae la Bank of Scotland. Ne-a primit noul șef, Ingram. De acolo, la Camera Comunelor. Bernard Braine mă aștepta. Ne-am dus afară pe terasa de pe Tamisa. Mai erau și alții. Toată lumea în cămașă. Căci era foarte plăcut, cald.

Bernard are 77 de ani. Nu mai candidează la alegerile viitoare. Îl cunoaște bine pe John Major, așa că i se pare justificat să spere că va primi un titlu pentru a deveni membru al Camerei Lorzilor. Toți foștii *Fathers of the House of Commons received a peerage on retirement, so far. With one exception: Winston Churchill.* El a refuzat, pentru că străbunicul lui fusese creat Duce de Marlborough, și nepotul lui, tot Winston, vroia să rămână în Camera Comunelor. Și a adăugat: *The pity is that; next in line is Ted Heath, after my retirement.* Evident, Bernard nu-l stimează pe Heath.

Am vorbit de situația din Iugoslavia. El e laudativ la adresa Prințului Alexandru și-l critică aspru pe Prințul Tomislav. De ce s-a dus în Serbia. Miloșevici, deși mare comunist, l-a utilizat ca să-și consolideze puterea. Alexandru reprezintă Iugoslavia întreagă, nu numai Serbia.

I-am explicat situația din România. Avem nevoie de experți, care să vină să ne învețe cum funcționează o democrație. Să facă seminarii în România și să invite tineri din România la niște scurte cursuri aici.

Mi-a promis că va scrie atât Primului Ministru, cât și lui Douglas Hurd.

De acolo, la Hotelul Ritz unde Peter Blaker mă aștepta deja. Același lucru și cu el. Peter m-a sfătuit să vorbesc cu Tim Raison, care e acum Vicepreședinte la *British Council*. Ei pot să aducă gazetari aici, pentru a fi instruiți. De asemenea, să vorbesc la Central Office of Information (COI).

Noi complicații cu livrarea medicamentelor la Bacău. Copiii se bălăcesc și se joacă, în general, în apele revărsate. Antibioticele sunt absolut necesare. Altfel se vor răspândi tot felul de boli.

Ridic această problemă din nou, la telefon, cu Celac și pe urmă, la 5.00, la el acasă. Vine și soția lui, care mi-a făcut o bună impresie. E voluminoasă. Celac a vorbit cu Meleșcanu. Rezultatul: o ședință la Secretarul General al Consiliului de Miniștri, unde s-a luat decizia să se rezolve problema. Cum TAROM-ul este acum o regie autonomă, guvernul nu mai poate da ordine. Soluția a fost alta. Col. Cepoiu va transporta medicamentele etc. cu camionul.

Celac mi-a dat textul a două cuvântări rostite de el aici despre Titulescu. Mi-a vorbit și cerut sprijinul, ca *The English-Speaking Union* să facă o filială în România. De asemenea, pentru Fundația Culturală și Educațională Anglo-Română. E sponsorizată de cei doi ambasadori. Deci, de Michael Atkinson și de el, Sergiu Celac.

I-am promis că voi depune tot efortul necesar.

Pe jos, până la Julian Amery. Mă primește cu aceeași prietenie. Îl găsește pe Celac „bun ambasador". „THE CERCLE" a ținut ședința în Africa de Sud, cum fusese prevăzut. Din cauza cheltuielilor mari de călătorie, au participat doar vreo 30 de membri. Speră că voi lua parte la următoarea întrunire la Washington, la sfârșitul lui Octombrie.

Seara, la Teatrul Apollo. O farsă, bine jucată: *Don't dress for Dinner*. Pe urmă mâncăm ceva la un mic bistro, în Soho. Doina vrea să vadă cum arată acest cartier noaptea. Pe jos. O intrigă diversele „Sex Shops" și „Live show"-urile. Am asigurat-o că nu m-au interesat niciodată și n-am intrat în nici una vreodată, nici măcar din curiozitate.

Pe urmă am trecut de cealaltă parte a străzii Shafterbury Avenue, în cartierul chinezesc, care e închis circulației. Mare forfoteală de oameni. „Să trăiți, domnule Rațiu", mă agrăiește un tânăr. Era însoțit de un alt român. Ambii, veniți recent din România. Nu se mai întorc. Aici e tragedia.

Joi, 15 August 1991

Panică la București. Tipografia a avut ieri o pană. Din fericire, au

pus-o la punct și tot au scos 28.000 de exemplare din *Cotidianul*. Rodean mă asigură că totul va merge în ordine astăzi și nu e nevoie să trimitem un expert de aici. Au nevoie însă, de piese de schimb, mai ales pentru mașini și pentru camionul cel mare. Trebuie să transporte hârtia.

La prânz, la Cafe Royal, cu Arthur Butler, Peter Johnson, Brian Jones și, la vreo 40 de minute după ce ne-am așezat la masă, cu Doina Bâscă.

Ea a avut program organizat de John Gillan, de la Information Department F.C.O. A fost acompaniată tot timpul de o doamnă de la F.O., Sylvia Hammerstein. A fost la Press Association și la ziarul *Independent*, unde a luat parte la Conferința editorială de dimineață, prezidată astăzi de *Deputy Foreign Editor* Hodgson.

Până la venirea Doinei am examinat situația ediției *Românul Liber*, în limba engleză. Are rost să-l mai producem? Ce rol îndeplinește acum, când gazetarii occidentali se reped în România ori de câte ori e nevoie? Și pot s-o facă imediat.

Cum noi apărem o dată pe lună, știrile noastre nu sunt niciodată proaspete. Noi avem o circulație de 5.500, aproape în întregime plătibilă de mine. Abonamentele pentru ediția în limba engleză sunt absolut neglijabile. Costul unui număr (lunar) e de £2.200. Pe an, o sumă respectabilă. I-am lăsat pe toți să vorbească. Pe Arthur și pe Peter, în special. Pentru că ei sunt vizați în primul rând. Arthur primește 385 și Peter 550 de lire sterline de fiecare număr. E justificată această cheltuială?

Toți au fost de acord că nu. Publicația ar putea să aibă un nou format. Să se adreseze strict presei anglo-saxone și „creatorilor de opinie". Deci politicienilor, oamenilor de afaceri etc., direct interesați în problemele României sau cel puțin ale Estului Europei în general.

Vom continua să publicăm numărul din Septembrie și cel din Octombrie așa cum apare acum și vom căuta să schimbăm lucrurile în Noiembrie. Putem să scoatem o foaie de știri succinte, tot la două săptămâni. Maximum 300-400 de exemplare. O tipărim noi, în biroul nostru, în întregime.

Aflu, cu această ocazie, că de la RFE nu mai primim *Position Reports*. Curios. Trebuie să protestez.

După venirea Doinei, i-am adus mare laudă lui Brian pentru rolul important jucat de el în crearea *Cotidianului*. „Cel mai bun ziar, nu din

România, ci din tot Estul Europei, în ce privește aspectul și condițiile tehnice în care apare", cum mi-a afirmat un american venit oficial în România, ca să se informeze la fața locului.

După masă Doina e primită de Nicky Stoian la BBC. Nimic special. Nu înțeleg de ce nu i-au luat un interviu, măcar.

Seara acasă.

Vineri, 16 August 1991

Vorbesc cu Stroescu la RFE. Îmi promite să-mi trimită *position reports*-urile și să menționeze *Cotidianul* cât mai des. „Mai ales că-l găsesc foarte bun și foarte occidental". Vrea să-mi ia și un interviu de îndată ce mă întorc la Zermatt.

Doina și-a complicat programul. I-a văzut pe cei de la UPI, la National Publishers Association și mai nu știu unde. Când am sosit la birou am găsit-o acolo, discutând cu Mussulis, Nicolae etc. Și am lăsat-o acolo să trimită scrisorile de mulțumire tuturor celor în drept. Seara am dus-o pe Tamisa cu un Catamaran Cruise. Cam o oră și jumătate, de la Westminster Pier. Deci, nu mare lucru. Până la *Tower Bridge* și înapoi. Terminând cu un cerc larg ca să vedem bine *County Hall* și *The Houses of Parlament.* Totul a durat între 9 și 10.30 p.m. Pe jos, prin St. James's Park, ea fiind surprinsă că se poate circula noaptea fără grijă acolo. „Fără grijă" e o oarecare exagerare. Agresiuni se mai întâmplă, dar nu era prea târziu.

Sâmbătă, 17 August 1991

Doina merge astăzi la *Sunday Times.* I-am aranjat prin Peter Johnson să aibă o invitație de la Andrew Neill, redactorul-șef. I se va da ocazia să vadă totul, de la început până când intră la tipar. Trebuie să fie acolo la 11.00 dimineața și să stea până la 7.00 seara. I-am pus în vedere că Neill are o reputație că-i plac fetele frumoase, așa că poate să-l șarmeze. Sunt sigur că ea știe cum s-o facă. În orice caz, e o legătură foarte importantă pentru ea personal și pentru *Cotidianul.*

Eu iau masa la Nicolae. Fifi merge la Aeroport să-și primească invitații din Rusia.

După masă, la birou cu soții Mussulis. Caut dosarele în care știam că am colectat toate scrisorile mele publicate și nepublicate în presa occidentală. Am găsit doar o fracțiune a lor. Trebuie să fie cel puțin vreo 50 publicate și sute nepublicate. Dar unde? Sunt tare deprimat.

Munca de o viață întreagă, în acest domeniu, nu poate fi recuperată. Îi sugerez lui Mussulis să încerce verificarea buletinelor FRP.

Încercăm să vorbim și cu Nicolae Țone de la *Tineretul Liber.* Vrem să-i cerem permisiunea să publicăm interviul ce i-am dat. Nu reușim să dăm de el și soția lui nu ne dă nici un concurs.

Pe la 6.45 p.m. Peter și Anne Johnson o aduc pe Doina de la *Sunday Times.* Am descoperit că noi utilizăm o tehnică mai modernă decât „S.T." Ei încă mai lipesc articolele când le paginează. Noi facem toată operația la calculator.

Andrew Neill se poartă foarte urât cu Peter. Îl desconsideră, pur și simplu. Peter, de fapt, rescrie articolele trimise la redacție din diverse părți ale lumii. Ele nu apar niciodată sub numele lui. Am văzut cum a corectat și rescris 6 articole. Mai ales cele legate de reînhumarea rămășițelor Regelui Frederic I al Prusiei, îmi spune.

Neill i-a apărut brutal, needucat, lui Doina. Au discutat aproape o oră dacă să publice sau nu o fotografie *topless* pe pagina I.

Au venit apoi Teodora Constantinescu cu prietena ei olandeză și, câteva minute și Ioana Vais. Ambele bune prietene cu Doina. Le-am dat o masă specială la „Simpson". Piesa de rezistență: *grouse,* urmată de *summer pudding*, la sfârșitul lui August. Toată lumea încântată.

Duminică, 18 August 1991

Cu Doina la Cambridge. Luăm masa la Garden House Hotel. Deja la capătul străzii Mill Lane mare mulțime de studenți și turiști cu „punt"-urile lor.

Apoi la Ron Robinson (R.E. Robinson), prietenul meu de la St. John's. Tony, nevasta lui, drăguță ca de obicei. Tatăl ei a fost faimosul Redactor-Șef pentru afaceri străine de la *Scripps-Howard Lews Agency* (19 ziare).

Am depănat amintiri, inclusiv cum am marcat golul cu care echipa noastră de fotbal (St. Jonh's) a câștigat Cupa Cambridge-ului. El și-a reamintit de toate astea. *What are you doing here*, au fost cuvintele cu care m-a întâmpinat râzând. *I thought you were the President of Romania.*

Ne-am reamintit cum noi, bursierii, mâncam fasole cu pâine la prânz, căci n-aveam bani, *Heinz Beans.* Și cum, plictisit de monotonia cu care aceeași masă se repeta zi de zi, eu am explodat într-o zi: *What again Beens?!* Evident, pronunțarea mea era departe de cea perfect

englezească. Rezultatul: am fost poreclit, câteva luni de zile „aghenbinz" (scris fonetic românește).

Plăcere deosebit de mare. Ron ne-a dus, apoi, cu mașina lui până la Biserica Rotundă de lângă intrarea laterală la St. John's College. Am vizitat colegiul nostru, inclusiv Turnul *Shewsbury* unde aveam camerele mele (G.2). Acum locuiește un tutore acolo. Ne-am dus în „Curtea Nouă" (*The New Court*) peste „podul suspinelor" și *into the backs,* cu splendidul gazon pe care noi, *post-graduate students* aveam privilegiul de a juca *cricket.* Am închiriat serviciile unui student din St. John's ca să ne ducă cu „punt"-ul. Până la Silver Street și înapoi până după Magdalen College ca să terminăm turul tot pe malul Cam-ului din St. John's.

Iarăși, la dorința Doinei, în Turnul Shewsbury. Ne-am dus până sus de tot, la capătul scărilor. Am admirat de acolo acoperișurile clădirilor colegiului și i-am indicat unde e *Master's Lodge* și biblioteca din Curtea a 3-a. Câteva minute de adevărată plăcere.

I-am povestit și cum ne-am coborât pe frânghie - Burton și cu mine - din vârful Turnului Capelei noastre.

Ne-am întors pe autostrada M11. Am luat cina la „Vendôme".

Luni, 19 August 1991

Știre bombă. Gorbaciov a fost înlăturat de la Președinția Uniunii Sovietice și înlocuit cu Ghenadi Ianaev. E clar că e vorba de o lovitură de stat, comparabilă cu cea care l-a înlăturat pe Hrușciov în 1964 (!?), cred. Pentru noi, românii, nu e un lucru bun. O întoarcere spre dreapta și spre stalinism va întări mâna lui Iliescu și a Securității - Măgureanu, în special.

Am ascultat la televiziune și la radio. Trevor McDonald ia parte într-un program al Angelei Rippon la L.B.C. ca să transmită reacția publicului la știrea depunerii lui Gorbaciov. S-a indicat chiar că ar putea să fie în stare de arest, deși prima explicație a fost că și-ar fi dat demisia din motive de sănătate. John Major face o declarație în care condamnă „metoda neconstituțională prin care Gorbaciov a fost înlăturat". Și a adăugat că Occidentul așteaptă ca URSS să respecte obligațiile acceptate de Gorbaciov. Ar trebui să fac și eu o declarație pentru *Cotidianul.*

Marți, 20 August 1991

Nici nu știu când, exact, și cum am scris ultimele mele însemnări în

acest jurnal de zi. Totul s-a derulat atât de repede și de neașteptat.

Știu că ziua de ieri a început cu un telefon de la prietena Doinei Teodorescu. Mi-a comunicat că Gorbaciov a fost mazilit de „prietenii" lui. Pe urmă, probleme ca de obicei. A trebuit să fac o declarație. Am făcut-o. Astăzi Doru Hanganu îmi trimite, prin FAX, partea din ziar (*Cotidianul*) unde apare. E bine.

Am călătorit, de la Londra la Geneva, în compania unei doamne în vârstă, dar foarte bine conservată. Pe nume Lady Furlonge. Soțul ei a fost în Foreign Office, terminându-și cariera, ca ambasador, mai ales în țările arabe. Printre ele și Iordania. A ținut neapărat să mă informeze că are 84 de ani. Remarcabil. Într-adevăr arăta mult mai tânără.

N-am scris nimic. Nici în avion, din cauza ei. Dar nici în tren spre Brig. De fapt, m-am dat jos la Visp și am luat un taxi până aici, la Zermatt.

Deprimat, tot timpul. Mai ales pentru că lumea a început să afirme că nici tipografia și nici camionetele nu sunt ale mele. Nu știu cine a început să dea toate dificultățile mele în public, dar aceste afirmații au fost acum publicate în presă. Chipurile, le-am donat, autentic, ca să evit plata vămii. Nici nu se poate prezenta situația mai subtil și mai dăunător mie!

Abia sosit la Chalet Lani, răspund mesajului primit de la BBC. Îmi ia un interviu Ungureanu. Vorbesc pozitiv despre poziția noastră în lume și de ce trebuie să mergem înainte și să nu urmăm exemplul URSS. Mă refer specific la Pactul de prietenie Sovieto-Român și declar că-l voi ataca în Parlament când va fi prezentat Camerei.

Pe urmă Doru Hanganu îmi spune că toată lumea se așteaptă ca să fac o declarație. Ceilalți au făcut-o. Și mi le pune pe toate la telefon pentru că le înregistrase. După mine, toate foarte grijulii, circumspecte. Promit să fac și eu ceva, mâine.

Citesc scrisoarea trimisă nouă, Elisabethei și mie, pe aceeași pagină, dar adresată separat. N-o traduc. Oricât de bine aș face-o, ceva se va pierde. Iat-o: *Dear Ion, Last night* (când ne-a telefonat) *I sensed weariness, doggedness, uncertainty - I don-t know - I want to see you to assure myself that you are still you. You have moved into a phase of you that is part what you have written & lived for, and althongh I have no idea of the difficulties, complexities & sheer pain of it all, I want to be with you & not loose (!) touch of you utterly.*

M-a mișcat foarte mult. Cineva apreciază cât de consistent am fost

toată viața mea. Dar cum pot să explic acest lucru compatrioților mei pe care i-am servit fără încetare. Chiar dac-am făcut-o imperfect. Am dat tot ce am avut în mine.

De convins, n-am să-i conving niciodată. Problema nici nu se pune. Nu e de mirare că sunt atât de deprimat.

Doru îmi transmite la telefon declarația lui Ion Iliescu. E bună.

Vorbesc și cu Doina. Are foarte mult material. Vrea să scoată un număr în 8 pagini mâine. Sunt de acord.

Miercuri, 21 August 1991

Reușesc să vorbesc cu Draga, la Ministrul Vasile Ionel. Îmi dă noul număr de telefon al Președintelui (Ion Iliescu). Încă n-a sosit la birou.

Vorbesc cu Stroescu. El e gata să transmită o declarație de-a mea. Este cea pe care am pregătit-o ieri, și pe care Doru Hanganu a înregistrat-o. Din păcate, Răzvan Theodorescu n-a transmis-o ieri. A promis s-o facă astăzi, la Televiziune, cu o imagine potrivită (aspecte din Londra, de exemplu).

I-am telefonat lui Iliescu. L-am felicitat pentru declarația făcută. La rândul lui, m-a felicitat pentru a mea: E foarte bună. Balansată.

Am vorbit de situația din Moscova. L-am întrebat ce șanse are Gorbaciov de a reveni la putere.

Greu de spus. S-ar putea ca să fi fost deja eliminat. Și acum, pregătesc, treptat, opinia publică. El nu exclude nici posibilitatea unui război civil. Și continuă: Astăzi se întrunește Parlamentul Moldovei. Probabil că vor declara independența țării. Vom vedea atunci reacția Moscovei.

Nu l-am mai reținut. Dacă e nevoie de mine în țară, biroul meu mă poate găsi imediat, i-am spus.

Am subliniat însă că declarațiile categorice în favoarea lui Gorbaciov, din partea lui Bush și a lui John Major, vor avea un efect.

După masă, am spălat tot balconul și pereții exteriori ai casei. Am făcut-o pentru că Ion Mohan, românul din Locve, a venit să mă vadă: „Domnu Ion, trebuie să mai mutăm ceva bani". Așa zice el când vrea să-i dau un lucru. Are dreptate. Trebuie să mai vopsim casa, balconul, gardul etc.

După cinci, mă duc în orășel să cumpăr materialele de care avem nevoie. Când mă întorc, Elisabeth mă aștepta afară. Jubila.

Tocmai mi-a telefonat Nicolae. Lovitura de stat a eșuat. Ianaev și

ciracii săi au fugit cu avionul, mi-a zis.

M-am întors în oraș și am cumpărat o bună sticlă de șampanie. Cu ea am început cina ce am dat episcopului anglican din Blackburn, Alan Chesters. A venit cu soția și băiatul lor, David, de 13 ani. Om interesant. Am aflat de la el că 25% din populația diocezei lui sunt musulmani!?? Totală surpriză, pentru mine. Și n-au nici o intenție să se integreze în societatea britanică. Problema noastră cu ungurii e floare la ureche, în comparație cu acesta.

Mi-a venit prin FAX pagina 1 din *Cotidianul* de azi. Cele întâmplate la Moscova apar bine. „Conspirația se află în dificultate", spune titlul mare. Fotografie a unor tancuri, unul cu steagul rusesc, subtitluri potrivite. De asemenea, o bună caricatură. Restul paginii, însă, un dezastru jurnalistic. „Comunicat din partea PNȚCD", „Comunicat oficial al Guvernului României", „Mesajul Regelui României" (și ideologic e o greșeală. Nu trebuia să afirmăm că este Regele României acum. S-o facem după un referendum) și ultimul titlu: „Memorandum" (semnat de 4 partide: PAC, N. Manolescu, PNȚCD, C. Coposu, PNL, I.V. Săndulescu și PER, C. Bratul).

Trebuia ca toate titlurile să indice ce spune fiecare comunicat. Singurul element bun gazetăresc a fost publicarea fotografiei Regelui. Dar asta e ce vrem? Să-l impunem țării acum, când n-are nici o șansă dac-ar fi să ținem un referendum? Și e bine ca noi să apărem ca monarhiști?

Joi, 22 August 1991

Doru mi-a trimis un extras din *Dreptatea* nouă. Sub titlul „Direcția a cincea a PNȚCD", Ilie Costache scrie: „Toată lumea îl fură pe domnul Ion Rațiu! Inclusiv PNȚCD, care, în schimb, îi reproșează faptul că Domnia Sa, de câte ori îi apare o carte, se întâlnește cu cititorii. Acuzația? Bate drumurile să-și asigure... voturile cititorilor alegători!

De altfel ruptura Coposu-Rațiu nu este de dată recentă, organul de presă PNȚCD, falimentarul *Dreptatea,* nepreabăgându-l în seamă pe singurul penetist din conducere care dorește, DEZINTERESAT, prosperitatea României!".

Seara suntem invitați la cină de Burgener. Ne duc la restaurantul Tsugge, care aparține surorii lui.

Elîin a ieșit foarte bine din afacerea loviturii de Stat împotriva lui Gorbaciov. El se opune comunismului în sine. El nu vrea doar să-l

reformeze, ca să-l facă mai eficace, ceea ce Gorbaciov a declarat de nenumărate ori. Mai ales în cartea lui, *PERESTROIKA*.

Vineri, 23 August 1991

Scriu un text destinat să fie OPINIE în *Cotidianul*.

„Toți ne bucurăm că lovitura de stat de la Moscova a eșuat. Nimeni nu vrea să se întoarcă la un sistem bazat pe teroare.

Dar, iată că, abia reinstalat la putere, Gorbaciov declară:

«Sunt convins că socialismul e corect... Voi face totul ca să eliminăm forțele reacționare din Partidul Comunist..., să-i dăm un fel de sărut de viață».

De ce vrea Gorbaciov să mențină comunismul? El vrea să-l reformeze, bineînțeles. Dar de ce să-l mențină? O face ca o măsură tactică, pentru a nu șoca prea tare omul de rând din Uniunea Sovietică, obișnuit să trăiască sub comunism? Sau să nu-i provoace pe milioanele de membri de partid, care depind de menținerea Partidului Comunist la putere pentru a-și continua viața lor de toate zilele? Eu nu cred asta. În cartea lui, PERESTROIKA, Gorbaciov se declară pe față comunist convins. Analiza ce face e strict leninistă.

N-a înțeles Gorbaciov semnele vremii? N-a înțeles el că însuși sistemul bazat pe comunism nu funcționează? Că e greșit din străfunduri; „ab ovo", cum spuneau strămoșii noștri romani. Că el nu funcționează și că nu va putea să funcționeze vreodată oricât de profund ar fi îmbunătățit și «liberalizat»?

Sistemul bazat pe ideologia marxist-leninistă trebuie respins în totalitatea lui. El nu poate fi reformat. El se bazează pe o negare a ființei umane așa cum e ea. Și ea nu poate fi schimbată prin schimbarea mediului înconjurător, a instituțiilor, a formei statale.

Dacă Gorbaciov se menține pe această poziție, respingerea loviturii de stat la care tocmai am asistat nu-i va rezolva problema ce-l confruntă. Mai curând, sau mai târziu, va avea de înfruntat noi probleme insolubile. Chiar dacă va primi ajutoare importante din Occident. S-ar putea chiar, să vedem o nouă lovitură de stat sau un război civil".

Ion Rațiu

Pierd multă vreme încercând să-l transmit Doinei în România, cu

FAX-ul meu. Nu reușesc. În cele din urmă o fac de la Poștă-Telefoane. Vorbesc atât la RFE, cât și la BBC. Nu cu Stroescu sau cu Mititelu, dar las mesaj pentru ei. Nu m-au sunat. E ușor de înțeles. Știrile din Moscova se acumulează cu o repeziciune uimitoare.

Încerc să vorbesc la telefon cu Doina la *Cotidianul*. După multe încercări dau de Ștefan Mamulea.

E ziua noastră de odihnă. Doina a plecat de mult. Probabil că ea a luat FAX-ul cu ea. Eu nu l-am văzut, mi-a spus.

Curios, uitasem complet că noi nu apărem Sâmbătă și Duminică. Reușesc însă la noi acasă. Vorbesc cu Doru. Îi dictez textul ca să-l înregistreze. Va căuta să-l prezinte Televiziunii. Șansele de a fi transmis sau publicat sunt acum minime. N-am putut să dau de nici un factor decisiv care să asigure difuzarea lui. Cred însă că analiza mea a situației e justă. O atașez aici, ca măcar așa să rămână încrustată undeva.

M-am gândit să telefonez Regelui. Să-l felicit pentru curajul cu care a acționat acum 47 de ani. Eram prea deprimat în general, așa că am renunțat.

Sâmbătă, 24 August 1991

World Service BBC dă în amănunt dezbaterile Parlamentului din Moscova. Ciocnire între Gorbaciov și Elțîn. Ultimul suspendă activitatea Partidului Comunist pe tot vastul teritoriu al Rusiei (inclusiv Siberia). Peste tot, demisii spectaculare din PC.

În fine, am reușit s-o găsesc pe Doina. Îmi spune că va publica OPINIA mea în numărul de luni. Poate e bine, dar să vedem cum se dezvoltă evenimentele.

Toată lumea spune că dumneavoastră îl finanțați pe Ilie Costache. În numărul 4 scrie de ruptura Coposu-Rațiu. Se afirmă că a plecat din casa dumneavoastră cu mulți bani înainte de intrarea dumneavoastră în vacanță. Într-unul din numerele dinainte, a publicat fotografia dumneavoastră. Și doamna Mezincescu e supărată. Că doriți să fiți Președinte. Cum rămâne atunci cu Regele?

Și continuă Doina: Scrisorile lui Klaps împotriva lui Coposu ar fi expediate de dumneavoastră.

Am asigurat-o că nu e absolut nimic adevărat din toate aceste afirmații. Nu i-am dat niciodată bani lui Costache.

Nici pentru cartea ce-o scrie despre dv.?

Îmi tot vorbește de ea. Dar unde e? În orice caz, bani nu i-am dat.

Mi-a povestit, cu lux de amănunte, cum s-a dat lista celor care ar fi putut să-i ia interviu Ambasadorului SUA, Punch Green, pentru Televiziune. Au fost indicați mai mulți de la SOTI și pe ea, ultima pe listă. Dar Punch pe ea a ales-o. Sunt convins că asta se datorește mie. Nu degeaba mi-a spus că a transmis la Washington că eu sunt singurul om din România care știe ce trebuie făcut ca să ajungem la o piață liberă, la democrație.

Interviul a fost dat cu ocazia înlăturării amendamentului Jackson-Vanik, care ar fi un prim pas spre acordarea Clauzei Națiunii celei mai Favorizate.

Seara vorbesc cu Harly Balzer. Atât el cât și Margy sunt covârșiți de lucru. Articole, interviuri la TV și radio etc. Sunt în al 9-lea cer, încântați de cum se dezvoltă situația în URSS.

Am citit mare parte din cărțile lui Mary Ellen Fischer și acum, o citesc pe cea a lui Andrei Codrescu, *The hole in the Flag*. Mary Ellen are multe calități. Scrie documentat, academic. Am cunoscut-o personal, căci a venit să mă vadă în Parlament, la București. Nu sunt în întregime de acord cu interpretarea evenimentelor, așa cum apar în cartea ei, dar a scris-o înainte de revoluție Și nu prea știe românește.

Andrei Codrescu, pe care nu-l cunosc personal, scrie foarte bine. Cunoaște limba română la perfecție căci e limba lui maternă. Are și avantajul că, după mamă, ar fi evreu de limbă și cultură maghiară. Și e din Sibiu. Deși, cum spune, limba lui „maternă" e româna, căci așa a fost crescut, cunoaște binișor și celelalte două limbi: maghiara și germana. Are toate calitățile să fie obiectiv. Și e crainic și contribuitor la National Public Radio. Deci transmite regulat în limba engleză. Nu știu ce vârstă are, dar e în America din 1965 și pare om tânăr. Probabil că era încă pe băncile școlii când a plecat din România. Cam așa i-am vorbit. Mi-a confirmat că-l va contacta și m-a informat că Dinu C. Giurescu va fi unul dintre primii conferențiari la Catedra „Ion Rațiu".

Duminică, 25 August 1991

Gorbaciov și-a dat demisia din postul de Secretar General al Partidului Comunist. Ucraina s-a declarat independentă. Elțîn, în numele Rusiei, a recunoscut independența Țărilor Baltice. E clar că recunoașterea independenței Moldovei, Georgiei, Azerbaidjanului și a Armeniei nu poate să întârzie.

Scriu o OPINIE și i-o dictez Doinei la telefon.

Are probleme cu Cristian Ștefan, care nu mai apare deloc și n-a predat lista abonaților și cu Codruț Popa, care spune că nu poate să circule cu camionetele care poartă afișul *COTIDIANUL*, pentru că „va fi agresat" din cauza asta. Absurd.

Doina are nevoie de niște amănunte. Scrie un articol despre 23 August 1944. Când s-a născut Vișoianu, cum o cheamă pe soția lui. Cum îl cheamă pe Pozoneanu? Pe Pogoneanu, vrei să zici, ripostez eu. Da, pe cel din diplomație care a jucat un rol atât de important la 23 August 1944. Cum îl chema pe Ciurea și, în fine, dacă pot, sau nu, să obțin documentele pe care le deține Anastasescu (!?) în Elveția. Anastasiu, reacționez eu. N-am legătură cu el, dar voi vedea.

I-am telefonat întâi lui Vișoianu, la Washington. Apoi lui Velțian care mi-a spus că m-am aranjat foarte bine în România, unde fac foarte mulți bani. Apoi lui Emil Ghilezan, care, ca de obicei, m-a atacat frontal. Iată acuzațiile: Vreau neapărat să fiu Președintele țării. Mare greșeală. Am obținut doar 3% din voturi. M-am făcut ridicol. I-am atras atenția că am primit peste 4% și aproape de două ori mai mult decât PNȚCD. Și că nu eu am candidat la Președenție, că Partidul m-a ales s-o fac. Nu așa mi-a spus Coposu. Tu ai cumpărat voturile celor care te-au numit. Extraordinar!!?!

Mi-a spus, însă, că Serdici o duce foarte greu. Că nu mai poate sta în picioare și că nu-și găsește cuvintele ca să se exprime.

Măi Iancule, tu faci numai greșeli. De ce nu te mulțumești acum să fii ambasador la Londra? Ai putea face mult bine. Tu vrei să fii președintele partidului. Eu voi lua Președinția Congresului. Te sfătuiesc să nu candidezi.

N-am absolut nici o intenție, nu-mi voi depune candidatura.

Da, dar dacă alții te vor propune, tu trebuie să refuzi.

Ce fel de democrație e asta? Toți ne privesc. Nemții, belgienii, olandezii, francezii, britanicii, toți. Ei vor alegeri autentice. Ce fel de alegeri sunt alea care n-au contracandidați la diverse funcții? N-are nici un rost să mai vorbim. Tu întotdeauna ai fost împotriva mea. Dar eu am pielea groasă. Stau acolo și voi lupta cât mă vor ajuta puterile.

How are you?, am întrebat-o pe Charlotte când mi-a răspuns la telefon. *You have no ideia who is calling you. Of course I have. You ought to be in Romania, but you sound very near, so you'are here somewhere. Anyway. I am in the pink*

Am întrebat-o de George. Mi-a explicat faptul că are un infarct cere-

bral, care nu-i permite să stea în picioare și că vorbește greoi.

George, evident, s-a bucurat că i-am telefonat. Cum poate să mă ajute. Cum vrea el, i-am zis, dacă socotește că ceea ce fac în România e util. L-ar bucura să mă vadă, îmi spune. Rămâne de văzut când. La fel Velțian, vrea neapărat să stăm de vorbă la București. El merge acolo foarte curând.

Toate aceste convorbiri m-au deprimat. Toți sunt împotriva mea. De ce, pentru că m-am întors acasă să lupt acolo din răsputeri? Explicația simplă e gelozia. Dar probabil că eu greșesc undeva. Dar nu-mi pot da seama unde. Și cum. Toate sacrificiile mele să fie în zadar? Nu vreau aplauze, deși aș fi încântat să le am. Dar măcar recunoașterea eforturilor mele. Să fie criticate, dar critica să fie constructivă. Să se arate cum ele ar putea fi mai eficace.

Am aflat, însă, toate amănuntele de care avea nevoie Doina. Vișoianu s-a născut la 4 Februarie 1897. Pe nevasta sa o cheamă Florica, Pichi Rădulescu-Pogoneanu a fost diplomatul cu pricina și pe Ciurea îl cheamă Emil. I-am transmis totul, spre marea ei satisfacție.

Îmi va telefona cum va prezenta articolul meu. Aș prefera să fie pe prima pagină. Cu litere groase. Titlul: *URSS nu mai există,* declară I.R. Sau să-l pună la OPINIE. Ar fi mai important însă, pe pagina 1.

Urma ca Doina să-mi telefoneze la orele 7.00, ora Bucureștiului. N-a făcut-o. Pe la orele 8.00 aici, deci ora 9.00 la București, ia legătura cu mine, dar se întrerupe imediat.

Aștept vreo 5 minute. Nimic. Telefonez eu, și-i spun Doinei că orice s-ar întâmpla în lume, oricine s-ar sinucide din anturajul lui Gorbaciov, orice se va întâmpla mâine sau poimâine, cum s-a anunțat, în Moldova, știrea principală este că: *URSS nu mai există.*

Acesta ar trebui să fie titlul de la un capăt al ziarului la celălalt. E știrea cea mai importantă. Am devansat ceea ce se va întâmpla la Chișinău etc. Dacă nu vezi acest lucru, n-ai simț gazetăresc, i-am spus iritat.

O să vedeți. Vă trimitem un FAX. E pe trei coloane cu litere mari. Avem și o caricatură foarte bună. Să discutăm după ce vedeți cum arată pagina. V-o trimite, acum, Mihai Leu.

Vorbesc și cu Leu. Îi spun că Doina nu înțelege aceste lucruri. Nu vede în viitor. Eu am spus atâtea lucruri, acum 30 de ani, acum 15 ani etc., care s-au adeverit. Trebuie să dăm importanța cuvenită acestei declarații.

Revine Doina la telefon. E sigură că a făcut bine. Eu știu, în inima mea, că nu i-a dat importanța cuvenită. E o declarație capitală, care trebuie să aibă prioritate.

Mare agitație. Pe la orele 9.20, seara, ei reușesc să-mi trimită FAX-ul paginii. Nu e rău. Vorbesc cu Mihai și apoi cu Doina.

URSS nu mai există, trebuie să fie știrea, le spun. Asta va vinde ziarul. Indiferent cine o spune. Faptul că articolul meu e scurt, n-are nici o importanță. Dar accept ce mi-ați trimis.

Nu vă trimit, acum, a doua versiune. Așa cum o vreți. Dar numele dumneavoastră și articolul, fiind mic, se vor pierde.

N-are nici o importanță. Știrea e senzațională. Toți vor vrea să cumpere ziarul.

Luni, 26 August 1991

O liniștesc pe Doina la telefon, dar tot furioasă rămâne pentru că i-am spus că n-are spirit gazetăresc.

Aseară, târziu, cineva de la *COTIDIANUL* mi-a confirmat că vor publica versiunea mea. Iată-le pe amândouă.

Vorbesc cu Klaps la București. Îmi spune că multe evenimente s-au desfășurat în favoarea noastră.

Se va convoca o conferință a Președinților de circumscripții electorale. Adică de județe și de sectoarele Bucureștiului. Cu o săptămână înainte de Congresul Partidului. Asta, ca să nu se dea ocazia ca actualii șefi ai PNȚCD să contracareze acțiunea.

Dinu Daponte îmi sugerează să trimit un mesaj moldovenilor care vor avea ședința parlamentară mâine, ca să decidă independența țării. Nu știu dacă e bine. Nu-l pot contacta pe Cristian Popescu. Și nici pe Iurie Roșca.

Sugerez Doinei să-i ia un interviu lui Ion Iliescu. E de acord, dar nu entuziastă.

Miercuri, 28 August 1991

Azi am trimis 17 scrisori diverșilor membri ai familiei noastre, cu documentația genealogiei de la 1680 încoace. A fost pregătită de tata și mi-a trimis-o în albumul ce mi-a pregătit prin 1970. Cel pe care Gicu Pop a încercat să mi-l aducă și a fost confiscat la vamă, fiind „de importanță istorică". Câteva luni mai târziu mi l-a adus Patriarhul Justinian, pe care am refuzat să-l văd însă. Mi l-a trimis, atunci, prin

Prințul Crețulescu.

Doina Bâscă a publicat articolul meu, dar nu sub titlul mare convenit, ci pe prima coloană. Titlul pe toate coloanele zice: *Moldova este Independentă*. Imediat dedesubt, pe patru coloane, s-a publicat Declarația de Independență. Ceea ce e just, dar, cu siguranță Doina nu-mi dă locul cel mai important.

N-a făcut-o niciodată, sub scuza că nu vrea cultul personalității.

Singura excepție a fost luni, când am insistat cu tărie. Altfel publica așa cum arăt în acest jurnal de zi.

Trebuie să am o discuție deschisă cu ea.

Joi, 29 August 1991

Teribil de deprimat. Explicația e evidentă: Întoarcerea în România, fără nici o perspectivă bine definită.

Singurul punct luminos: Fotografiile din albumul tatii mi-au fost restituite. M-au costat o mulțime de bani, dar voi putea găsi câteva pelicule ce se vor potrivi broșurii ce vreau să public fără întârziere. În tot cazul, înainte de Congresul PNȚCD.

Vineri, 30 August 1991

Începem ziua la 5 dimineața. Ioana, nora mea, insistă să vină cu noi, la gară. Taxi etc... Luăm micul dejun în restaurantul gării. Chelnerul, italian, foarte ursuz. N-aveau încă cornulețele ce comandasem. Păcat că nu le-am cumpărat când am trecut pe lângă brutăria Biner, care e foarte aproape de noi. Și am chiar comentat ce bine miroase a „pâine" proaspăt făcută.

Călătoria cu Phill Sturgeon. Doctorul care și-a luat reședință permanentă la Zermatt.

La București ne așteaptă cei din casă. Nimeni nu-mi spune că la sediul PNȚCD e marea ședință a Președinților de județe.

Sâmbătă, 31 August 1991

Viorel Lepădatu-Cacinschi îmi relatează cu lux de amănunte cum au decurs dezbaterile, ieri, la Conferința Președinților de județe. S-a decis cum se va face Congresul, cine are drept de vot etc. Eu am fost criticat și nu apar niciunde în program.

Pușa la masă. Sunt foarte deprimat. La tipografie. Pregătesc suplimentul literar. Plecăm pe la 4.15. Stau la Doina să verificăm programul

până la 5.30. La 6 fără zece minute vine Rodean. Ca de obicei îmi dă o imagine foarte roză a TIPOREX-ului.

Cu Elisabeth la recepția de adio ce se dă în onoarea parohului anglican Douglas Brown. Multă lume. Inclusiv ambasadorii SUA și Marii Britanii. Fac cunoștința lui Chris INGHAM care a sosit ca No. 2 la Ambasada Britanică. Îi vorbesc de burse pentru gazetarii noștri de la *Cotidianul*. Foarte receptiv. Când repet problema în fața lui Michael Atkinson, Punch Green mă întrerupe: *We can and would that, also*. Sunt încântat. Trebuie să acționăm imediat.

Plec devreme și mă culc, epuizat.

Duminică, 1 Septembrie 1991

Celestin Chicoș și Dan Ivănel. Îmi explică cum Codruț Popa e incapabil să conducă afacerea și nu e cinstit.

Am convocat o adunare a acționarilor pentru marți seara la 8.00. Florian Rădulescu confirmă și el situația.

La orele 12.00 vine Ilie Costache. Îmi aduce tot felul de documente să-mi demonstreze cum Coposu a fost informator, chiar turnător. Nu le citesc.

Dan Lăzărescu, îmi spune Ilie, i-a telefonat lui Coposu și i-a cerut să se retragă elegant de la conducerea partidului. I-ar fi atras atenția că insistând să rămână în fruntea PNȚCD va distruge întreaga convenție a celor 6 partide care se opun comunismului.

După Costache, Coposu l-a trimis la plimbare. Nici nu vrea să audă de retragere.

Doamna Schlanger a venit să-i dau $60.00. Are nevoie de acești bani căci merge ca reprezentantul *COTIDIANULUI* la Tel Aviv și la Ierusalim. A fost acreditată pe lângă Iliescu. I-am dat recomandare pentru Teddy Kollek, Ifraim Katziv, Rosen și Artzi. Sper că va obține abonamente și corespondenți acolo.

Luni, 2 Septembrie 1991

Am reintrat în șuetă. Toată dimineața unul după altul. La Parlament. Discutăm, noi PNȚ-iștii, Declarația făcută în numele nostru de Biroul celor două Camere. Nu suntem de acord cu *referința legăturilor dintre cele două state, România și Moldova*. Țepelea vrea să vorbească el. Sunt de acord. Vrea și Ioan Alexandru. Aș vrea și asta, dar sunt convins că nu se va putea. În orice caz, mă duc la Dan Marțian și-i spun acest

lucru.

Ion Brătianu și Claudiu Iordache vorbesc, după mine, aiurea. Și alții bat câmpii. Doar Dan Lăzărescu a vorbit bine, despre prăbușirea comunismului.

La 7.30, la Senat, ședința birourilor și a liderilor de grupuri parlamentare, sub președinția lui Bârlădeanu.

Ridic problema „legăturilor dintre cele două state". Bârlădeanu arată că însuși Moșanu i-a cerut să avem mare grijă să nu le cauzăm dificultăți. Singurul fel în care au putut obține majoritate pentru independență a fost convocând marea adunare populară care a stat masată în fața Palatului Parlamentului 3 zile. Rezultatul a fost că cei care erau categoric împotriva independenței au absentat.

Au vorbit mulți împotriva sugestiei mele, deși am sugerat că procedural putem să modificăm Declarația, pentru că încă n-a fost supusă Parlamentului întreg.

Mi s-a atras atenția că m-aș contrazice. Cum putem avea relații diplomatice, cu ambasadori etc., dacă nu recunoaștem că suntem două state diferite?

Nicidecum. Nici o inconsistență. Politica e arta posibilului. Puterea executivă - guvernul- poate s-o facă. Dar noi, reprezentanții poporului, nu trebuie să subliniem că suntem două state diferite.

Nu i-am convins. Nici nu mă așteptam. Dar am cerut ca punctul nostru de vedere să fie consemnat în procesul-verbal al ședinței Biroului. Ceea ce s-a admis.

Coposu mă aștepta deja. Lupuțiu și șoferul lui erau afară. Deci, a intrat singur. Eram cu Elisabeth.

Am venit că trebuie să discutăm o chestiune gravă, a început. Și, apoi, și-a dezvoltat teoria că eu l-am pus pe Klaps să-l atace; că eu îl finanțez pe Ilie Costache; că toți cei din exil sunt împotriva mea - Mituș, Ghilezan, Velțian, Serdici. Chiar și Șoneriu i-ar fi spus că sunt împotriva lui.

Nu mă mai poți pune în defensivă, i-am spus. Tu nu te-ai ținut de cuvânt. Tu nu m-ai introdus în conducerea PNȚ. Dacă vroiai s-o faci, toată lumea te-ar fi ascultat. Tu mi-ai spus vara trecută că, dacă vreau, mă vei numi Vicepreședinte. N-ai făcut-o. Tu ai dat un interviu că am fost acceptat să fiu candidat la Președinție, pentru că am bani. Ghilezan mi-a afirmat că tu l-ai informat că eu am cumpărat voturile celor care m-au ales candidat la 6 Aprilie anul trecut. Tu ai dat un interviu în care

l-ai indicat pe Șora drept candidatul nostru la viitoarele alegeri.

A negat totul. L-am chemat pe Diaconescu la telefon ca să-mi confirme că el, Coposu, i-a comunicat că eu voi fi candidatul PNȚ la alegerile viitoare (pentru Președinția Țării). Nu-i adevărat. Eu îmi aduc bine aminte de discuția cu Diaconescu. A scăldat-o.

Am chemat-o și pe Doina Bâscă la telefon. Tot la sugestia lui. Ca să confirme că eu am promis să dau bani pentru Congres și că voi fi făcut Vicepreședinte, pentru că este imposibil ca eu să vorbesc în numele Partidului fără ca să am o funcție în Conducere.

Doina confirmă ultima parte ca venind din partea ei, când a vorbit cu Coposu, ceea ce, probabil, e autentic. Dar mie niciodată nu mi-a spus că e intenția măcar a lui Coposu s-o facă.

În fine, am vorbit trei ceasuri. Până la miezul nopții. Mi-a cerut să opresc campania împotriva lui. În interesul meu.

Dacă pot, o voi face. Nu în interesul meu. Nici al tău. Ci al partidului. La care țin mai presus de toate.

Mi-a vorbit de promisiunea ce a făcut lui Maniu. Să păstreze Partidul intact, orice s-ar întâmpla și să promoveze generația tânără.

Oricine s-ar opune, nu cedez. Vreau ca Partidul să iasă bine la Congres. După aceea mă voi retrage. De la 22 Decembrie 1989 dorm trei ore pe noapte. Azi n-am mâncat nimic. Dar nu cedez. Și Regele m-a avertizat împotriva ta.

Concluzia mea: Voi opri orice atacuri împotriva lui, dacă pot. Probabil că voi cădea între două scaune. El va fi ales Președintele Partidului, pentru că eu nu voi candida împotriva lui. Și el mă va abandona - va găsi el o explicație și o formulă să pună vina pe alții. Și nu mă va susține la candidatura la Președinția Țării.

Așa e politica în România. Poate așa a fost întotdeauna. În orice caz, eu prefer să iau acest risc. Și să pierd totul. Alternativa va fi un Congres cu scandal și cu o ruptură în Partid.

Mai bine să fiu eu victima.

În timpul discuțiilor Doru Hanganu mi-a adus o bucată de hârtie cu următorul mesaj: A telefonat Dl Klaps și vă anunță că organizația de la Vaslui v-a propus în unanimitate la Președinție.

N-am lăsat această informație să mă influențeze.

Marți, 3 Septembrie 1991

Am luat cuvântul în ședința unită comemorativă a celor două Camere.

L-am lăsat pe Gabi Țepelea să vorbească primul în numele PNȚCD. Așa e el, se îmbulzește. Băieții mei, și apoi, Doina Bâscă m-au felicitat. Mi-au spus, chiar, că lumea mă asculta în stradă, de la un radio dintr-o prăvălie, înadins pus foarte tare.

Klaps nu pare prea supărat că m-am înțeles cu Cornel Coposu. Va merge de unul singur, îmi spune.

Viorel Cacinschi mă așteaptă la intrarea în Parlament. Nu stau de vorbă cu el. Să-mi aducă mai întâi cei $1.000.00 ce i-am încredințat în contul cărților pe care nu le-a achiziționat.

La tipografie. Cristian Ștefan, alt escroc. A dispărut. Îmi datorează o mulțime de bani.

Îi dau Doinei amănuntele discuției și înțelegerii mele cu Cornel. Îi cer să-i vorbească și să obțină o confirmare din partea lui. Vicepreședinte la PNȚCD și candidatul Partidului la Președinția țării. Eu îl voi susține la Președinția PNȚCD. Asta vrea el cu tot prețul.

Dacă faceți acest lucru veți obține sprijinul întregului tineret.

Eu cred că-l am deja. Sprijinul bătrânilor îmi lipsește.

Probleme cu ziarul. Nu e gata la timp. Asta e problema de căpetenie.

Ion Puiu vine tocmai când pleca tânărul Țone care mi-a adus primul număr din *Tineretul Liber*, cu interviul meu. Va urma zilnic, de-acum încolo.

Puiu vorbește fără întrerupere 55 de minute. Îmi explică de ce el are încredere în mine. Vrea să facem ceva împreună. Pe Coposu nu-l apreciază. Ceea ce nu e de mirare.

Miercuri, 4 Septembrie 1991

În Parlament, începând ședința la 8 dimineața. În pauză, discuție înfocată cu Klaps, Nichita Dumitrescu Ștefănuț, Petru Maior și pe urmă Țepelea. Ultimul a venit târziu. Klaps, furios pe mine pentru că apăr unitatea partidului.

Ce Partid? Partidul lui Coposu? E un escroc, un turnător. Nu atunci, ci acum. Asta e grav. Rațiu n-are curaj. N-are demnitate. E acum manevrat de Coposu.

M-am supărat, de data asta.

N-am reacționat, dar am părăsit sala unde am avut discuția.

La Comisia pentru Afaceri Externe. Apoi la Uniunea Interparlamentară. Sunt ales în delegația care trebuie să meargă la

Santiago, prin Venezuela și Argentina, la începutul lui Octombrie.

Seara găsesc No. 6 din *Dreptatea Nouă*, cu un mare articol și cu o fotografie de-a mea. Ilie Costache l-a consemnat.

Doina e furioasă. Vrea să publice un atac împotriva mea. E singura soluție.

Regret, dar trebuie să publice o punere la punct din partea mea. I-am trimis-o prin FAX. Am vorbit, de asemenea, cu Paul Lăzărescu și cu Cornel Coposu. Au fost de acord.

N-am să-ți fac eu, ție, cenzură, mi-a spus Coposu, când i-am oferit să-i citesc ce vreau să se publice mâine în *Dreptatea*.

Interesant. L-am avut pe Cristian Ștefan aici tot timpul crizei. În timp ce eu redactam punerea mea la punct, i-am dat să citească interviul lui Costache.

Tot ce scrie e adevărat, mi-a zis. Cât timp Coposu va fi la conducere, PNȚCD-ul nu va avansa.

Mi-a explicat situația de la *Cotidianul* și de ce a plecat. Nu mai știu ce să cred. Mi-a confirmat însă, că în timp ce Irina conducea ziarul, reușeau să-l termine la timp. Doina e prea împrăștiată, impulsivă etc.

E vineri dimineața.

Vineri, 6 septembrie 1991

Ieri a fost o zi teribil de încărcată. În Parlament tracasat. Interviuri, cu *Novosti*. Printre altele. Vor să cumpăr o „expoziție" de 80 de mari fotografii din timpul evenimentelor de la Moscova legate de lovitura de stat din 19-23 august. I-am spus că 10.000 de dolari, cât cere pe ea, n-ar putea fi recuperați în România. Valorificarea s-ar putea face numai în Occident.

Elisabeth merge singură la recepția de la Ambasada Indoneziană. Eu la Tribunal. Pe la 1.30 începe procesul „minerilor", adică al celor trei care mi-au furat banii din casă (100.000 de dolari).

Am depus mărturie vreo 2 ore și jumătate. Tot felul de interviuri din partea avocaților apărării și a Procurorului. Avocatul meu, Ghiga, mi-a pus doar două întrebări. Dacă-mi aduc aminte de un aparat de detectat microfoane și de un cântar electric de persoane. Răspunsul meu a fost pozitiv. S-a încercat să fie implicați fie Nicolae, fie Gigi Tecuceanu. Am respins posibilitatea. Ghiga m-a felicitat la sfârșitul depoziției mele. Președinția Curții mi-a făcut o impresie foarte bună, de inteligență vie și de autoritate.

Întors acasă, Elisabeth tocmai se pregătea să meargă la deschiderea Festivalului George Enescu, cu soții Atkinson.

La telefon, Doina e extrem de agitată pe chestia interviului meu cu Ilie Costache din *Dreptatea Nouă*. Crede însă, că e bine să merg și eu la deschiderea Festivalului. Ceea ce și fac.

Vorbește bine Pleșu. Cu umor și eleganță. Prima piesă e Rapsodia 2-a. Cum eram și obosit, m-a cuprins emoția și mi-au dat lacrimile. În fine, am auzit Rapsodia Română în România.

Sosisem cu vreo 12 minute înainte, foarte multă lume m-a acostat, s-a oprit lângă locul meu, care era la capătul central al rândului 12. Deci ușor să fiu agrăit. După vreo 20 de minute, cât a durat piesa cântată, am plecat la Tipografie.

Să nu uit. De la Tribunal m-am dus direct la ADIRI. Am vorbit cu Schopflin și Claus Henning, reprezentantul British Council la București.

La Redacție, Doina mă primește cu o față lungă. Arăta teribil, obosită, neagră sub ochi.

E foarte grav. V-ați sinucis politic. Cei de la PNȚCD vor să vă dea în judecată. Cum ați putut să dați un interviu lui Costache? Este total neacceptabil. Nu mai cred în dumneavoastră. Ceva s-a terminat. Trebuie să vă puneți cenușă în cap. E singura speranță de a recupera ceva din acest dezastru. Toți aici, la noi, la *Cotidianul,* suntem consternați.

Azi-dimineață văd în *Cotidianul,* pe pagina 1, un interviu luat lui Coposu de Arachelian. Mă atacă, dar nu brutal. „Aveam intenția să-l propunem pentru un post important de răspundere". Și, în altă parte, „a oferi un interviu unui ziarist eliminat din redacția *Dreptatea*... este descalificant".

Deci își pregătește terenul ca să mă elimine. Să vedem dacă va reuși. În orice caz, sunt de acord că articolul, așa cum a apărut, este dăunător Partidului nostru. Și regret că am stat de vorbă cu Ilie Costache.

Sunt încântat că au publicat interviul, dar trebuia să-mi spună c-o fac.

Telefonez Doinei. Îmi pare bine că ați făcut-o. Nu mi-ați spus nimic pentru că vă era frică. Vă închipuiați că mă voi opune. Ce puțin mă cunoașteți!

S-a arătat încântată de reacția mea. Toată lumea e fericită la *Cotidianul.* Ați dovedit că sunteți un adevărat democrat.

Ea era pregătită că am s-o dau afară. Vorbise deja cu Irina să-i ia locul.

La 4.00 după-masă vine Vartan Arachelian. Îmi ia și mie un interviu pe care să-l publice în ziarul nostru de luni. Explic situația cât pot mai împăciuitor.

La cină vin cele două doctorițe care organizează *Mental Health* în România. Plus Doina și Pușa, nepoata mea. Bogdana Tudorache și Cătălina Tudose le cheamă pe doctorițe, ambele psihiatre. S-au înțeles foarte bine în problema *Mental Health*. Au planuri mari și frumoase.

Au plecat pe la 10.30 seara. Câteva minute mai târziu, Doina îmi telefonează: V-ați referit la faptul că v-aș fi comparat cu Ceaușescu, la Redacție într-o zi. Sunt îngrijorată. Aș vrea să vorbim de această problemă și de altele.

Sâmbătă, 7 Septembrie 1991

La 9.00 dimineața dau un interviu revistei *NU* din Cluj. Despre omul de afaceri etc...

Doina îmi telefonează: Nu-mi mai aduc aminte cine urma să telefoneze: eu, sau dumneavoastră?

I-am spus: Sunt tare grăbit. Ții să ne vedem? Am multe de comunicat. Voi veni pe la 11.00.

La 10.00 vine Mircea Enescu, cu Grabowski, Virgil Mihăilescu de la Cluj, Teodorescu, Felicia Roșeanu și încă cineva.

Îmi relatează cum Novacovici, Damian și câțiva prieteni de-ai lor au colindat filialele din țară cu foarte mic succes. Doar la Buzău au reușit să aibă sprijinul tuturor (Iordăchescu e președinte). Doctorul Munteanu a fost și el cu această echipă.

Vor un Congres UMRL. Asta va pune capăt acțiunii de dezintegrare a organizației.

Îmi cer să vorbesc filialelor din Occident și să ajut cu bani organizarea Congresului. Promit și una și alta.

Minodora Ilie mă asigură de sprijinul și popularitatea ce am. Mă vor propune la conducerea Sectorului Nr. 4 și a Sectorului 2 (Elefterescu - Teodorescu). La Râmnicu Vâlcea toate ziarele au scris despre mine și aproape exclusiv pentru mine.

Ceea ce l-a înfuriat pe Diaconescu.

Minodora cam exagerează, dar i-am cerut să-mi dea și mie ziarele cu pricina.

Dumitru Șovagău, din satul Rus, comuna Dâmbovița, e adus aici de Iftene Pop. Îmi povestesc cum cinci sate au probleme. Se tot ceartă pe biserici: Șișești, Șindrești, Dănești, Unguraș și Negrea. Între ele există un imaș, pe un loc mai ridicat, un dâmb pe un câmp comun. Ar vrea să construiască acolo o biserică frumoasă. Pentru toate satele. Pentru toți uniții.

E important, pentru că regiunea produce multe fructe. Alcoolismul e un adevărat pericol. Numai frica de Dumnezeu i-ar putea aduce pe drumul cel bun.

Le-am promis sprijin substanțial.

Am dat un interviu mare și lui Claudiu Arsene de la ziarul *Cuget Liber* din Constanța. Ei au o circulație de 75.000 pe zi.

Pitu mi-a confirmat că Ionel a fost Vicepreședintele Camerei. Președinte a fost Cicio Pop. E ceea ce mi-a spus asistentul meu Claudiu Secașiu.

Pupi Grozea, care a scris biografia lui Cornel Coposu, e sigur că popularitatea mea în țară e mult mai mare decât a Partidului.

Zi grea. Prea plină. Dar bună, aș zice. Nu se întâmplă prea des, în ultima vreme.

Seara, târziu vorbesc la telefon cu Lambru, directorul ziarului *Dreptatea Nouă*, unde Ilie Costache a publicat articolul-interviu cu pricina. M-a tot căutat și ieri și astăzi. A vrut să știe reacția mea la interviul publicat de noi în *COTIDIANUL* cu Corneliu Coposu. Voi da reacția mea în *Cotidianul*, i-am răspuns. Și am continuat: E adevărat că eu vreau unitatea Partidului, dar felul cum Costache a prezentat lucrurile a făcut mult rău.

Unitatea Partidului nu se poate realiza sub Președinția lui Coposu. Numai sub Președinția dumneavoastră se va face.

Am refuzat să-i dau un interviu. Sper că nu va publica acest foarte scurt schimb de vederi.

Duminică, 8 Septembrie 1991

Cornel Velțian e la mine. De ce l-am luat eu în brațe pe omul acesta când a sosit în exil? E extraordinar. Am făcut tot ce am putut pentru el. I-am dat publicitate când toată lumea îl ignora etc. etc. Acum mă urăște de moarte. Altfel n-ar putea să vorbească cum vorbește. M-a deprimat profund. I-am spus, totuși, când m-a rugat să-i transmit sărutări de mâini Elisabethei: Elisabeth mi-a spus să nu te văd. Întotdeauna m-ai deprimat profund. Ce rost au aceste întrevederi.

S-a declarat mulțumit că l-am asigurat că nu vreau să iau locul lui Coposu. Și că, în nici un caz, nu voi rupe Partidul.

Îl duc cu mașina până unde stă aici în București. Apoi la Redacție. Tocmai se pregăteau de întrunirea convocată de Doina.

Nu știu ce au discutat. Îmi dă, după aceea, interviul cu Vartan Arachelian, pe care-l corectez, dar foarte puțin.

Interesant că Victor Marian critică atitudinea lui Coposu cum reiese din interviul publicat de noi în *Cotidianul*.

Așa-i democrația!, am reacționat eu.

La Pitu Pop, cu Victor Vladone. Stăm de vorbă vreo 2 ore. Pitu îmi dă amănuntele ofertei ce am făcut eu în 1946 de a lupta în alegeri.

Trebuie să introduc acest lucru în broșura mea.

Luni, 9 Septembrie 1991

Mă duc la Doina la 8.00 dimineața. Era singura șansă să-i dau banii pentru mama ei (5.000 de lei), pentru cheltuielile ei imediate la Paris (400 de franci) și o scrisoare pentru Ioana, nora mea.

De asemenea, o scrisoare de recomandație pentru Regele Mihai.

Aproape ne-am certat. Tot pe chestia PNȚCD-ului. De ce nu le dau bani pentru Congres. Să-mi ceară bani, cel puțin. De ce să le ofer eu bani, așa din vânt? Să se afirme, din nou, că mi-am cumpărat poziția în partid?

La orele 9.00 i-am primit la mine acasă pe reprezentanții ziarului *România*. Le-am dat un interviu amplu.

La ora 10.00 vine reprezentantul ziarului guvernamental *Adevărul* (fost *Scânteia*).

Toți vroiau să comentez asupra diferendului dintre mine și Coposu.

I-am pus pe toți la punct. Între noi doi o ruptură nu poate să existe. Adversarii noștri o vor pentru că prestigiul și popularitatea noastră crește pe zi ce merge.

Vorbesc cu Cornel la telefon. N-a văzut interviul meu. Îl întreb ce facem cu Țurcanu, care mi-a telefonat de la Chișinău să-mi spună că au înființat Partidul Țărănesc și că vroiau să colaboreze strâns cu noi. „Să lucrăm pentru moment cu Frontul Popular. Cu Iurie Roșca și cu Mircea Druc. Să fim circumspecți cu ceilalți".

Altfel părea foarte calm și liniștit în aparentul nostru conflict. I-am spus că eu mai degrabă plec din țară decât să rup Partidul. Ca să fim

bine înțeleși.

Abia sosit la Parlament mi se atrage atenția că sunt așteptat la Melody Bar, la lansarea noului jurnal *Sportul*. O iau pe Doamna Raețchi în mașină și sosim în timp util. Barul, ticsit de lume. Ni se găsește un loc la masa principală și sunt plasat lângă Ministrul Sportului, Dinu (fost fotbalist la Dinamo).

Cuvântări. Ni se dă o masă bună pe care n-am putut-o consuma pentru că mâncasem deja acasă. În plus, 9 odalisce, aproape goale, ne-au delectat cu un balet foarte sugestiv. Cum poți mânca în asemenea condiții?

La plecare, curând după aceea, mi s-a luat un interviu la TV. L-am văzut astă seară. Nu e deloc rău.

Întors la Parlament. Se discuta Legea frontierelor. Curând după aceea plec cu mașina mea la Televiziune. Acceptasem să iau parte la emisiunea lui Mihai Tatulici, „Veniți cu noi pe programul doi".

Despre bătrânețe. Vârsta a 3-a. M-am achitat, cred, cu bine. Am făcut și câteva glume, gustate. Și am subliniat faptul că societățile avansate, civilizate, se îngrijesc de cei neprivilegiați: de bătrâni, copii și de handicapați.

N-am pierdut ocazia să fac și ceva propagandă politică pentru mine: „E ușor să găsim o soluție: Alegeți-mă pe mine Președinte!".

Iarăși la Parlament. Viorel Cacinschi îmi aduce banii. Voi vorbi cu el. Neagă că ar fi oprit fotografii după documentele mele.

Seara îmi telefonează Doina. Pleacă mâine. Să păstrez legătura cu ea prin Silvia Bădescu. Ne vor ține la curent.

Marți, 10 Septembrie 1991

La Constituantă iau cuvântul și cer să se înregistreze în analele ședințelor că noi, PNȚCD, am cerut un referendum în ceea ce privește forma guvernamentală a statului român. Câmpeanu a declarat, în numele PNL, că ei se abțin de la vot. Noi am votat contra Constituției (art.1, al. 2) care declară România republică.

Senatorul Szöcs Géza citește o scurtă declarație care ne condamnă pentru că România e descrisă, în acest prim articol, drept stat național. Károly Kyrály ar fi vrut stat multinational. Szöcs s-a referit la marșul rapid al istoriei care ne va depăși. O referință indirectă, cred, la articolul care a apărut, deunăzi, în Polonia. S-a definit acolo o nouă formațiune Central-Europeană care să cuprindă Polonia, Ungaria,

Cehoslovacia și să includă Transilvania.

Doina a plecat la Paris la Congresul AZR cu Arachelian. De ce a trebuit să avem doi gazetari de la *Cotidianul*? Pe cheltuiala ziarului. Irina Negrea mi-a făcut o impresie foarte bună. I-am pus în vedere că vrem ca ziarul să fie gata la timp.

Punem la punct broșura ce pregătim pentru a mă prezenta publicului românesc. Claudiu Secașiu pare un om serios, plin de idei bune.

Onisâi, de la Vaslui, mă așteaptă până târziu. Îmi descrie cum, la sediul PNȚCD, Dobrescu, Sârbu și o femeie m-au atacat violent, drept total incompetent etc...

Onisâi Lazăr mi-a lăsat, apoi, întâmpinările ce a făcut în scris în care mă propune pe mine pentru Președinția PNȚCD, pe Coposu și pe Ioan Alexandru, în această ordine. Și, în a doua, se propune pe el pentru delegația permanentă a PNȚCD.

Miercuri, 11 Septembrie 1991

Mă atacă Ilie Păunescu în *EPOCA* lui. „Erorile dlui Rațiu", anunță cu litere groase titlul principal. E prima dată că ziarul lui s-a vândut bine!!

România Mare publică două caricaturi scârboase contra mea. Într-una mă leagă de Doina. Sunt dezgustat. La Comisia pentru Afaceri Externe sunt și eu propus să reprezint România la ONU.

Cum voi fi cam în aceeași perioadă la Santiago, în Argentina și în Venezuela, mulțumesc pentru onoarea ce mi se face, dar declin să candidez.

Trec pe la Partid. Mare ședință. Fac ultimele pregătiri pentru Congres. Au mare nevoie de bani. Am să le dau. Țepelea mă informează că voi fi propus ca Vicepreședinte. Doar Ioanițoiu m-a atacat violent.

Aș fi total discreditat în Exil. Toți ceilalți ar fi fost de acord. Petru Maior îmi dă 4 articole scrise de nu mai știu cine într-un ziar din Sibiu. Interviu cu Novacovici. Sunt atacat violent.

Seara cu Ivănel, Chicoș, Bustea. Le dau mână liberă să rezolve Retrans și Poberton. Să-i urmărească pe acești doi escroci: Popa Codruț și Mircea Toma. Onisâi îmi confirmă că a fost presat să nu mă propună la Președinția PNȚCD. De Lup, Bărbuș și alții.

Joi, 12 Septembrie 1991

La 8 dimineața, la Senat. Cu Senatorul Faur și cu ceilalți șase par-

lamentari care vom merge la Santiago, în Chile, pentru Uniunea Interparlamentară.

Mie îmi va reveni rolul să cer parlamentarilor lumii să recunoască independența Republicii Moldova.

Le arăt broșura publicată de *ACARDA,* în 1968 și sugerez să facem una nouă bazată pe ea, dar cu o prefață în care să ne adresăm direct adunării din Santiago. Interesant că toți au socotit că ar fi mai bine s-o trimitem fiecărui participant, așa cum e, cu o scrisoare de acoperire. Am lăsat un mesaj lui John Thorsen în Savannah să stabilească câte exemplare mai avem acolo.

Pe la 1.30 p.m. - după ce mi s-a confirmat faptul că a sosit Cornel Coposu la sediu, m-am dus și eu acolo cu Elisabeth.

Dar am lăsat-o în mașină. Nicu a venit cu mine în Cabinetul lui Cornel cu sacul mare cu 1 milion de lei. Am cerut să ne lase singuri.

I-am dat banii „pentru cazarea delegaților".

A aflat că Elisabeth e afară. Nu se poate. Trebuie să vină înăuntru. S-a dus el s-o aducă. I-a oferit o cafea etc... Am stat toți trei împreună vreo jumătate de oră.

Să știi că și cei care te critică foarte aspru, toți o consideră pe Elisabeth o femeie excepțională. Mama Grahilor, ne-a declarat Cornel.

N-am pus nici o condiție. Macarie a venit și mi-a adus o chitanță. A început să-mi explice. L-am întrerupt. Eu vreau să uit acest incident. Să trecem peste el. Eu nu știu cât și cum vi s-a dat. Știu doar că Nicolae, băiatul meu, nu minte. El mi-a spus că au fost 5 milioane. Aceasta e suma ce o accept eu.

Noi preferăm să primim în lei. Atunci nu se pot isca neînțelegeri.

În Parlament s-a discutat proiectul liberalilor de a se pune Partidul Comunist și Partidul Socialist al Muncii (Verdeț) în afara legii. De la noi au vorbit Diaconescu și Klaps. Cum eu nu sunt de acord, m-am abținut de la tentația de a vorbi pentru adevărata democrație care nu îngrădește libertatea de exprimare politică în nici un fel. De altfel, am dat un interviu în acest sens, care a fost publicat în *Libertatea.*

Klaps a vorbit bine. L-am felicitat. Dau un interviu mare la TV Eurovision. Cu un gazetar portughez, asistat de un corespondent de-al nostru. *Cotidianul* va apărea peste tot în acest film drept „co-sponsor". Reclamă bună.

Soții Secașiu lucrează bine. Împreună cu Mihai Leu. Trebuie să termine broșura mea cât mai curând.

Mi s-a sugerat să dau 150.000 de lei echipei de fotbal „Universitatea" din Cluj. Mi s-a spus că suma e prea mică. N-o pot accepta. Perfect. Rămân cu banii. Conducerea Clubului mi se spune, e FSN-istă.

Vineri, 13 Septembrie 1991

Aflu că soții Secașiu au lucrat, mai mult sau mai puțin, toată noaptea Dar, azi-dimineață mi-au dat textul întreg pentru broșură. Vreau să fie gata cât se poate mai repede. Ar trebui s-o distribui tuturor delegaților la Congres. Lucrez la caricatură chiar în timpul ședinței în Parlament. Din fericire terminăm ședința înainte de ora 4.00. Continuu operația acasă până la 4.30 p.m. Reușesc să obțin câteva din fotografiile cu care doresc să ilustrez broșura. Sunt bune. Restul vor fi gata astă seară. Mihai Leu își dă seama de urgența operației. Mi-au promis toți trei că totul va fi gata până luni dimineața, când mă voi întoarce de la Cluj.

John Thorsen îmi confirmă că mai sunt vreo 640 de broșuri despre Basarabia la noi în casa din Savannah. Îi dau instrucțiuni, prin Nicolae, să trimită 250 de exemplare direct la Ambasada României din Santiago, în Chile.

La aeroport, un tânăr militar, cu detector de metal, mă întreabă dacă am armă asupra mea. Bineînțeles că n-am, i-am răspuns. Dar ați avut cu altă ocazie. Bineînțeles că nu, am zis. Ba da, ați avut. Credeam că glumește. Dumneata vorbești serios? Nu-mi venea să cred. Mi-am dat seama, uitându-mă la el în ochi cu atenție, că omul, nu numai că era absolut serios, dar avea un fel de ură în privirea lui.

Am așteptat până mi-a trecut bagajul și pachetele de cărți prin detectorul electronic și m-am îndreptat spre el. Poate nu-ți dai seama că faci o afirmație gravă. Ești sigur de ceea ce spui? Menții afirmația? Da, ați avut armă.

Dă-mi voie să-ți iau numele. Avea o etichetă pe piept, cu un număr și „Aeroport Security". I-am luat numărul, dar n-a vrut să-mi dea numele. Trebuie să mi-l dai. Nu poți să faci o astfel de afirmație, așa în vânt. Eu sunt deputat. Îți spun cine sunt. Dumneata trebuie să accepți responsabilitatea pentru acuzația gravă ce mi-ai adresat.

A început să dea înapoi, dar tot nu mi-a dat numele. În cazul acesta să mergem la superiorul dumitale, i-am spus. M-a dus așa la Maiorul Marin. Om civilizat, m-a tratat foarte elegant. Mi-a dat numele tânărului și m-a condus până la poarta de plecare.

L-am informat, însă, că va trebui să fac o plângere, pentru că acuza-

ția e gravă. Adică eu, deputat, am încălcat legea.

Ne-a așteptat în holul Bănesei Sandu, șeful aeroportului. Foarte afabil și prietenos. El e cu totul pentru mine. M-a și votat la ultimele alegeri. Mi-a făcut și un serviciu pentru că biletul însoțitorului meu a fost luat pe numele soției mele. Ceea ce e greșit. Mihai a trebuit să-mi cumpere un nou bilet. Sandu a aranjat totul, așa că banii i-au fost restituiți.

Totuși mai am prieteni.

Mihai Leu îmi spune, printre altele, că ziarul merge mult mai bine sub conducerea Irinei Negrea. La întrebarea mea îmi confirmă că toată lumea e mulțumită. Atmosfera e calmă. Își văd de treabă. Doina creează o stare de tensiune. Strigă. Insultă lumea. O să vă dau eu mai multe amănunte, mi-a zis. E o problemă. Circulația scade. Terminarea ziarului întârzie tot timpul, ceea ce împiedică RODIPET-ul să comande destule. Acum suntem cam la 38.000. Va trebui să iau măsuri drastice, dacă Doina nu e în stare să pună lucrurile la punct.

Clujul este o dezamăgire. Mă refer la politică. De fiecare dată când vin, cei care mă întâmpină se împuținează. Mi-au adus niște flori, totuși.

Probleme. Femeia care a luat concesia să deschidă un restaurant, acum domină parterul. Are repartizare de la Primărie. Chiar și pentru o grădină. Muzică fără întrerupere. Mă întreb cum or putea dormi ?!

La Turda, la fel. S-au certat. Avocatul Pop a trebuit să ceară ajutorul Poliției și judecătoriei ca să reia posesia sediului PNȚCD.

Cina cu toții la Hotelul Sport, din parc: Mihăilescu, Victor Marian, Bondor, Cerghizan. Mă pun la curent cu cele întâmplate de la ultima mea vizită.

Sâmbătă, 14 Septembrie 1991

Am dormit excepțional de bine astă noapte. Se spune că te poți odihni mai bine ca oriunde în locurile natale. Oricum, ne-am sculat abia pe la 9.00 dimineața. Am citit vreo oră, o oră și jumătate în timpul nopții, dar nu luasem nici un somnifer, și totuși, probabil că am dormit cam 9 ore. E cu totul excepțional.

Ședința Biroului. Fac expunerea situației și a celei din țară. Toată lumea vorbește. Nelu Boilă mă atacă. Pentru că n-am venit la Cluj de 8 luni de zile (de fapt, am fost aici în Aprilie!!!). Pentru că am luat o poziție în favoarea PSM-ului, „a lui Verdeț". Pentru că „nu mă voi

împăca niciodată cu Coposu". Și o mulțime de alte acuzații, complet nejustificate.

N-am răspuns decât pozitiv. Am arătat rolul pe care l-am jucat reprezentând România în străinătate etc.

Am acceptat că trebuie să vin mai des la Cluj. E justificat.

Masa la Restaurantul *Sportul*. După masă, mare adunare la sediu. Vreo 30 de oameni. Eu aș fi dorit ca întregul comitet de 50 de oameni să fi fost convocat. Tot Nelu Boilă s-a opus. De aceea n-au venit decât cei invitați special. Interviuri. Etc. Decidem să scoatem niște manifeste pentru diversele luări de poziție în problemele naționale. Sunt prea lungi. E pologhia lui Nelu. Dar ce poți să-i faci? E important să rămânem împreună.

Seara, altă masă la *Sportul*.

Duminică, 15 Septembrie 1991

Ajungem în Piață la 10.25 a.m. Altarul improvizat pe o platformă în fața statuii. Cu greutate pătrundem până în fața mulțimii. Ni se oferă și niște scaune. La început le refuz.

Erau chiar în fața altarului unde oficiau, pe lângă Todea, prima dată în calitatea lui de cardinal - Guțiu, Mureșan și mi se pare, încă un episcop.

Impresionant pentru mine. Vedeam arhiereii Bisericii noastre, pe altarul platformă, ridicat la vreun metru deasupra caldarâmului. (Am observat chiar o gaură mare, la repezeală umplută de niște pietroaie aluviale, deci șlefuite.) Peste acoperișul altarului, capul calului și al lui Matei Corvinul. Ține spada orizontal pe coama calului. Cum mă uitam eu la el, vârful spadei era la dreapta. Deci el ținea spada în mâna lui dreaptă. Un porumbel a stat tot timpul pe ea. Nu pe capul lui Matei, cum se presupune, și cum este cazul aproape întotdeauna cu statuile de bronz. Mi s-a părut simbolic. Spada, cu care simbolic a luptat peste tot, victorios, cu excepția bătăliei lui împotriva lui Ștefan cel Mare, acea spadă, pentru mine, astăzi, a fost adusă în serviciul păcii între națiunile noastre de porumbelul care întotdeauna a simbolizat PACEA.

Și deasupra tuturor, frumoasa Catedrală romano-catolică, cu turnul ei, de cealaltă parte a clădirii.

Atmosferă, pentru mine, istoric copleșitoare. Pot eu contribui la această înțelegere, atât de importantă astăzi?

De acolo cu mașinile la Mociu. N-am fost primiți prea bine. Multă

lume pe ulița principală, care e șoseaua națională.

Am luat masa la restaurantul orășenesc, după ce am asistat la o frumoasă slujbă în biserica ortodoxă. Nu știu dacă la origine a fost unită, dar credo-ul a fost citit cu formula „sobornicească și apostolească", nu „catolică și apostolică".

Când am ieșit de la restaurant, atmosferă mai degrabă ostilă. Câteva femei - se pare țigănci - au început să vocifereze. Dar nu prea mult.

Am intrat în sală. Aproape goală. S-a umplut până la refuz în zece minute. Bondor ne-a adus o portavoce. Era necesar.

A vorbit Mihăilescu întâi. Mult vacarm. Am luat eu cuvântul. I-am liniștit. În orice caz, am putut să le vorbesc și să le expun punctul meu de vedere. Multe întrebări. Ce-am făcut în 1939? Ce-am făcut pentru țară? Care e atitudinea noastră față de UDMR, față de Vatra Românească?

I-am întrebat câți vor pământ în proprietate personală. Abia vreo 8-9 mâini s-au ridicat. Câți ați fost la biserică azi-dimineață? Și mai puține mâini ridicate. Șeful Casei de Cultură mi-a confirmat că eram peste 500 de persoane prezente. Mulți stăteau la ușile-ferești laterale, căci toate scaunele (și fundul sălii) erau ocupate.

Cineva mi-a spus că dacă le-aș aduce apă și gaz metan, m-ar alege Președinte.

Am reacționat imediat. Gata. Alegeți-mă Președinte și vă aduc și apă și gaz metan. Au râs și au aplaudat. Dar a fost singura dată. N-am reușit să-i cuceresc. În general ostili sau indiferenți. Totuși curioși să mă vadă. De aceea au venit.

La plecare mulți m-au agrăit, mulțumit, încurajat. Dar numai individual.

Interesant că adunarea s-a sfârșit cam forțat. Au început curând după ora 3.00. Câteva minute înainte de 5.00, au început să părăsească sala. Ca să preîntâmpin o situație penibilă, le-am mulțumit că au venit și am închis eu adunarea. Dacă n-o făceam, aș fi riscat să rămânem foarte puțini.

Interesantă experiență. Mi-am dat seama, nemijlocit, cât de întunecați sunt la minte. Nici nu vor să fie luminați. Cred, totuși, că am reușit să-i fac pe câțiva să se gândească măcar la ce le-am spus.

Înainte de masă, dar după liturghie, am fost invitați la Primărie.

Georgel Achiș e tânăr. Mi s-a părut foarte deștept. Ne-a explicat situația gravă în care se găsește comunitatea. Toți lucrează pământul. Nimeni nu știe exact ce-i aparține. Unii și l-au luat. L-au cultivat.

Acum nu-l pot recolta. Costul e exorbitant.

Ne-a dat multe amănunte. Voi căuta să le prezint în Cameră.

Am văzut-o pe Réné, mătușa mea, văduva lui Titus Turcu. A fost așa de drăguță. Mi-a zis: Închide ochii. Nu te uita la mine. Dar trebuie să-ți spun ceva. Nu știu cât o să mai trăiesc. Dar lucrurile astea trebuie spuse. Să știi că te-am iubit întotdeauna. Da, te-am iubit de când te-am cunoscut. Când erai încă elev de liceu. Trebuie să te ții tare. Să nu cedezi. Știu ce grea e viața ta. Câte dezamăgiri ai. Dar să nu te lași. Vei învinge.

M-a mișcat foarte mult. Îmi aduc și eu aminte ce frumoasă, elegantă femeie era.

Luni, 16 Septembrie 1991

Masă-bufet la soții Rickert (însărcinat cu Afaceri SUA) în onoarea dnei Laura Clerici, Deputy Director of The East Europe Affairs. Nimic special.

Seara sosesc Arthur și Evelyn Butler. Cina cu ei. Doina îmi telefonează seara târziu. Vrea să stea până Sâmbătă. La tipografie și redacție mi se spune că lucrurile merg mai bine fără ea!!. E liniște și ziarul iese la timp.

Broșura *Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt* e gata.

Cred că nu va fi rea, deși i se pot aduce tot felul de critici. În tot cazul, Claudiu și Lia, plus două dactilografe la calculator, Rodica Voinescu și Anca Vergulescu, au lucrat pe capete.

Marți, 17 Septembrie 1991

Ion Puiu vine imediat după 8.00 dimineața. Vrea să-i deschid coloanele *Cotidianului*. Refuz. Elegant, bineînțeles. Să rămânem în contact. Ambii dorim înțelegere în partid.

La Parlament sunt insistent rugat să-l primesc pe Worrell, Sud-Africanul, împreună cu ceilalți parlamentari. O fac. Indiscutabil l-am impresionat. Am stabilit că pot să dau recomandații pentru românii care vor să meargă în Africa de Sud. I-am promis că nu voi recomanda decât oameni care merită, oameni bine calificați.

Masă la repezeală acasă. Apoi la Tipografie. Ce-am văzut, din broșura mea, arată bine. Înapoi la Parlament. Apoi acasă.

Vine un judecător cu nevasta lui - botezată de Maniu, îmi spune. Vor să organizeze Uniunea Mondială a Tuturor Românilor. Pentru că Novacovici a distrus UMRL. Vor să fuzioneze cu noi, cu UMRL, atâta

timp cât centrul de activitate va rămâne în România.

Evident că DA, i-am răspuns și i-am îndrumat spre Mircea Enescu.

Cristy Ștefan trebuia să vină la 6.00 seara. N-a apărut. Nu înțeleg de ce. Probabil pentru că și ăsta vrea să mă escrocheze. Îmi datorează o mulțime de bani, colectați de el din vânzarea cărților mele.

Seara, la recepția dată de Ministrul de Externe, Adrian Năstase, pentru Ministrul de Externe al Chinei. M-am înțeles bine cu el și cu ambasadorul Chinei în România, care tocmai este transferat la Moscova.

L-am întrebat: Ce vei spune despre politica Chinei de astăzi, și cum: lui Gorbaciov sau lui Elțîn?

A produs ilaritate. Dar ne-am amuzat în general. El mi-a spus: Poți să ai o pisică albă sau una neagră. N-are importanță atâta timp cât prinde șoareci.

Necazul nostru e că noi n-avem pisici. Numai guvernul nostru are.

El se referea la nevoia de a mânui o populație care crește în fiecare an cu echivalentul întregii Românii. Eu, la posibilitatea de a schimba regimul nostru. Poate într-o bună zi, va apărea un dulău feroce și va mânca pisicile guvernului.

Nouă ilaritate.

În orice caz, m-am înțeles foarte bine cu ei și cu Nicolae Manolescu, Șeful Partidului Alianța Civică. L-am dus acasă, în Drumul Taberei.

Trebuie să ne revedem, mi-a spus.

E om tânăr. Simpatic. Gata să zâmbească. Vorbește acceptabil englezește.

Acasă, i-am găsit la desert. Am mâncat și eu niște fructe. Discuție generală cu Arthur, Evelyn, Pușa și vărul Ioanei, Radu Ionescu.

M-am înțeles și cu el. I-am cerut să-mi dea niște idei pentru felul cum trebuie să pun problema la alegerile Congresului PNȚCD.

Radu e pensionat, dar are ceva post pe lângă muzeele din țară și galeriile de artă. Nu știu dacă e un post onorific, sau cu salariu.

I-am cerut să-mi dea idei pentru cuvântarea ce trebuie să fac la Congresul Partidului.

Miercuri, 18 Septembrie 1991

Discutăm Proiectul de Lege al administrației locale. Mergem pe modelul francez. Prefectul e reprezentantul Guvernului, numit, nu ale; atunci s-ar crea un stat în stat. În consecință, nu m-am băgat deloc în

nici un aspect al legii.

Flacăra publică o pagină întreagă despre mine, cu multe fotografii. După masă, la Comisia de Afaceri Străine. Timiș ia președinția. Se încearcă torpilarea vizitei noastre, a celor care mergem la Santiago pentru Uniunea Interparlamentară. Să nu mai facem noi vizitele la Caracas și Buenos Aires cu această ocazie. Marțian va organiza o călătorie a Parlamentului în America Latină. Va avea mai mare prestigiu, el fiind Președintele Camerei etc. etc. Se votează acest lucru.

La recepția dată de Ambasadorul chilian. Faur era prezent. Îi spun ce hotărâre s-a luat la Comisie.

Asta nu se poate. Noi avem invitație scrisă de la venezueleni. Acolo mergem cu siguranță. Și până la Buenos Aires, de la Santiago, sunt doar vreo 200 de km. Vedem noi ce facem.

La plecare vine și Stănculescu cu mine. Căci suntem toți vecini. Băieții mei mă așteptau afară. Ei, la câțiva pași după noi.

Stănculescu tocmai luase astăzi masa cu Gicu Pop. El vrea o coaliție adevărată. Numai asta ar scoate țara la liman. Foarte prietenos. E de acord că Roman nu va mai avea un viitor politic, dacă nu cedează acum. Așa cum spune Bârlădeanu, cu o coaliție de spoială, el va fi responsabil pentru dezastrul economic prin care trecem.

La Cotroceni. Cină în onoarea lui Turgut Özal, Președintele Turciei. La masă, cu Biltekin Özdemir, subsecretar la Ministerul Finanțelor și Vămilor și cu Süleyman Türkoglu, consilier al lui Özal.

Președintele Curții Superioare de Justiție, Teofil Pop, e și el la masa noastră. Eu cred că el e cel care m-a atacat ca fost legionar. Trebuie să verific. Mi se pare însă prea tânăr. Poate pe acela îl chema Simion Pop.

De asemenea, ambasadorul nostru la Ankara, Alexandru Mărgăritescu. Mi-a vorbit foarte elogios despre imaginea ce astăzi o am în țară.

Ionel Roman îmi vorbește despre delegația Parlamentului nostru la NATO. Mă vrea și pe mine membru. Dacă nu merg acum, PNȚCD pierde locul. Am acceptat să mă duc la Santiago. Nu mai pot schimba. Puneți pe altul acum și schimbați-l pe urmă. Dacă țineți să fac parte din Delegație veți găsi o soluție. Și am adăugat: De altfel, Parlamentul viitor va avea altă compoziție. Câți din noi vor rămâne în el.

Cuvântările acceptabile, de prietenie, colaborare, piață comună a țărilor riverane Mării Negre etc.

Sergiu Andon, de la *Tineretul Liber* (?) îmi vorbește foarte apreciativ despre *Cotidianul*.

Doru Pană e noul primar. Vreau să cumpăr casa de pe Kisseleff. Așa cum e. Statutul a 8 milioane de case în toată țara încă n-a fost definit.

Joi, 19 Septembrie 1991

Începem ședința în Parlament la 8.00 a.m. La 10.30 vine Turgut Özal. Ședință comună a celor două Camere. Cuvântări bune. Mai ales a lui Özal.

Șefii de grupări politice suntem invitați să stăm de vorbă cu el.

Iarăși ne vorbește cam lung. Cum termină însă, apăs pe buton și-i vorbesc în englezește. Vorbesc de onoarea ce ne face și-i cer să ne explice, în amănunt, discuția lui cu Președintele Bush, când i-a cerut să ajute România. De asemenea, cum crede el că ne va putea ajuta.

Răspunsul: Și Turcia a trecut printr-o fază foarte grea. Dar a învins și acum are o democrație.

Ceilalți - Elisabeth, Pușa, Arthur și Evelyne - au plecat la Suceava cu mașinile. Mihai Leu m-a luat de la Cameră la Tipografie.

Îl invit să ia masa cu mine, după ce am căzut de acord cu Irina asupra unui articol ce trebuie scris despre rolul meu în *Amnesty International.*

Îmi confirmă că Doina Bâscă vorbește foarte urât despre mine în fața celorlalți din redacție. Ceea ce este intolerabil și face o impresie foarte proastă.

„Paștele Mă-si de moș. A înnebunit bătrânul! E al 2-lea Ceaușescu", a zis verbatim, când i-am cerut din Elveția să publice titlul mare, peste toată pagina: *URSS NU MAI EXISTĂ.*

Îmi spune de asemenea, că Doina se tot plângea de mine. Aproape fără întrerupere, câteodată pentru că nu-i dădeați asta, sau aia.

Seara la recepția dată de Turgut Özal în onoarea lui Iliescu. La Casa Armatei. Foarte multă lume. Coposu e cu Diaconescu. Stăm de vorbă puțin. Mai ales în legătură cu ediția specială ce vor să public pe ziua de 28 Septembrie. Adică vor rezultatele Congresului. De altfel am discutat problema și cu Paul Lăzărescu la telefon, în după-amiaza zilei.

Multă lume îmi vorbește foarte elogios. Îndată ce vine Özal, merg la el. Îi vorbesc în englezește și m-am referit la întrebarea ce i-am pus în Parlament. Încă nu mi-ați răspuns la partea a 2-a. Ce va face Turcia pentru noi, românii. Facem deja, mult, mi-a răspuns. Ceea ce parțial e adevărat.

Am plecat. Era pe seară când tocmai sosise Ion Iliescu. L-am oprit,

i-am strâns mâna. Am stat de vorbă un minut.

Cu Mihai Leu acasă. Mă aștepta Dinu Daponte.

Mă sfătuiește să nu primesc nici o funcție în PNȚCD. Dacă vorbești cu orice român despre Rațiu, zice: Ah, DA. Dacă vorbești cu PNȚ-iști, răspunsul nu-ți este favorabil. Ține-te departe de conducere și toată Țara te va vrea.

La recepție am vorbit și cu Ambasadorul Ungariei. I-am reamintit că Președintele Ungariei, Göncz Árpád, m-a invitat să stau la el o zi- două, ca musafirul lui personal. Aș dori să verifice dacă e oportun să-i scriu în această chestiune. Căci nu vreau să-l pun într-o situație diplomatică dificilă. Dacă răspunsul e pozitiv, voi trece imediat la acțiune.

Vineri, 20 Septembrie 1991

Mă scol la 5.00 dimineața. N-am dormit bine. M-am tot gândit la Doina. Are calități, dar defectele preponderează.

O altă conversație avută aseară a fost cu Dan Marțian. Mi-a explicat că dorește să avem aceeași delegație la Alianța Atlanticului de Nord, ca la Rotterdam. Acolo am făcut cuvântarea care l-a impresionat pe Hans Janke. Cum ele se suprapun, să n-o iau în nume de rău, dar să renunț la plecarea pentru Uniunea Interparlamentară la Santiago. Și Cârjoi era de față. Și el a făcut parte din delegația de la Rotterdam. L-am asigurat pe Marțian că mi-e absolut egal. Vreau doar să fiu util țării, și cred că aș putea fi util cerând parlamentarilor lumii să recunoască independența Moldovei. I-am pomenit că am trimis deja Ambasadei Române din Chile broșura *Bassarabia A Romanian Land.*

Nu se pune chestiunea. Oriunde mergeți, sunt sigur că veți reprezenta bine interesele țării. Dar cred că e mai bine să avem aceeași delegație cel puțin acum, în Octombrie, la Madrid, și la primăvară, oriunde se va ține. După aceea, noul Parlament va decide, a fost riposta lui.

Curând după 7 dimineața am plecat la aeroport.

La aeroport, vine Ilie Costache la mine. El tocmai pleca la Timișoara. Îmi dă *Dreptatea Nouă* din 8 Septembrie. Articolul-mare, în care tipărește declarațiile lui Cornel (Coposu) din 1986, când am dat numele lui, al lui Ion Puiu și al lui Nicolae Carandino, ca să fie adăugate celor 122 din Polonia, Cehoslovacia și Ungaria. Așa cum mă înțelesesem cu Paul Lăzărescu. Dar declarațiile lui Coposu făcute Securității, în facsimil și tipărite cu litere groase, sunt total lipsite de curaj. Le dă și pe ale lui Ion Puiu cu totul altfel. Și un al treilea extras

din documentele Securității care arată aprecierea că Paul Lăzărescu ar fi dispus să colaboreze ca informator și agent.

Dar eu abia am citit toate astea în avion spre Suceava. La aeroport am vorbit generalități și i-am repetat că eu nu vreau să rup partidul, în nici un caz. Vreau să-l unesc și să-i readuc pe toți cei care au plecat sau au fost dați afară din Partid. Acest lucru nu se poate face decât sub Președinția Dvs., a fost replica lui.

Un domn, cu un pronunțat accent francez, mă agrăește: dumneavoastră sunteți singurul om politic în care ar crede Occidentul. Îi mulțumesc și-l întreb cum vorbește așa de bine românește. Sunt român la origine. E în România pentru afaceri etc. Totul în limba franceză. Îi traduc, căci și Ilie Costache vroia să știe amănuntele. Evident, iarăși va scrie în *Dreptatea Nouă*. Ceea ce-i va înfuria pe Coposu et Comp.

Și alți pasageri îmi vorbesc. Întotdeauna elogios. Autoritățile Bănesei, inclusiv Sandu, îmi cer din nou iertare pentru comportarea tânărului care mi-a afirmat cu o săptămână mai înainte că „face pari" cu mine că „odată" purtam arme asupra mea. L-am iertat. Nu vreau să fac caz, nici în Parlament și nici să scriu în ziar. Dar să aibă grijă în viitor. Nu poate aduce astfel de acuze, lipsite de orice temei, împotriva unui deputat.

La Suceava ne-au așteptat tinerii PNȚ-iști. Eram cu Mihai Bănică. Ne-am dus întâi la o familie din Putna la masă. M-au întâmpinat cu pâine și sare. Ne-au dat de-ale mâncării. Președintele de Onoare PNȚCD, Traian Percic, a apărut și el. Adevărat dictator. Spunea tuturor ce trebuie să facă. L-am ridiculizat puțin, ceea ce nu i-a plăcut. Dar, cum Pușa mi-a atras atenția, tinerii nu erau de acord cu el.

De acolo ne-am dus la adunarea pregătită la Rădăuți. El, Percic, m-a prezentat audienței. Nu prea favorabil. A ținut să sublinieze că eu nu vorbesc în numele PNȚ, că am venit adus de niște tineri cu care vreau să fac niște afaceri. „Domnul Deputat Rațiu nu dă bani", a zis printre altele. Mai târziu am aflat că el a raportat lui Coposu, Lup etc. aceste întruniri proiectate aici, în județul Suceava de tineri. Evident, a primit instrucțiuni.

Sala n-a fost arhiplină, dar, dacă toți cei în picioare s-ar fi așezat pe scaune, ele n-ar fi fost de-ajuns.

Cuvântarea a mers bine. Perioada de întrebare și răspuns, mai bine. I-am făcut să râdă de nenumărate ori și să mă aplaude, chiar furtunos. La sfârșit, le-am distribuit *Cotidianul* și vândut cărți. Din păcate, băieții au adus un singur pachet, care s-a epuizat aproape imediat. Deci

50 de cărți. Am semnat autografe pe cărți, ziare și pe fotografia mea cu Margaret Thatcher.

Înainte de a ajunge la Rădăuți ne-am oprit la Mănăstirea Arbore. Ctitorită de Hatmanul cu același nume. Frumoasă. Din păcate, pictura de dinafară pe partea de Nord a dispărut. Cea de la Sud e intactă, mai mult sau mai puțin, cu excepția iadului. În interior, restaurarea n-a început. Au făcut însă o încercare anul trecut. E clar că va fi minunată o dată curățată de fumul adunat de-a lungul secolelor. Luca Arbore a ctitorit-o în 1503. Deci cu un an înaintea morții lui Ștefan cel Mare. Iconostasul e mai nou. De la începutul sec. al 18-lea.

Ne-am oprit și la „Ceramică", o întreprindere de olărit din comuna Marginea. Fac lucruri foarte frumoase dintr-un lut, care, ars, devine total negru. E privatizată și aparține familiei Magopăp. Tatăl Vasile și fiii, Gheorghe și Ion.

Mergem pe la sediul PNȚCD. Doar fotografiile lui Maniu, Mihalache și a Regelui Mihai între ei, pe un „ștergar" tricolor, așa cum se obișnuiește în casele țărănești.

De acolo în comuna Straja. Relativ puțină lume. Vreo 200-300 maximum. Percic iarăși a vorbit în așa fel încât să sublinieze că la adunarea organizată pentru Ioan Lup au fost „de cinci ori mai mulți oameni". E adevărat, au fost mai mulți, dar nu mare diferență. Și n-a fost zi de lucru, ca astăzi.

Nici n-am fost prea stimulat și nici n-am avut o reacție prea bună. Tot ce-i interesa era cât le dau ? Ce pot și ce voi face pentru ei ? M-am ferit să le răspund. Dacă se pun de acord - vor o moară, de exemplu. Dacă strâng ceva bani pentru asta îi voi ajuta cu credite etc.

La mănăstirea Putna ne primește Starețul Iachint Unciubac. Camerele sunt bune. Apă caldă nu este. Muzeul e bine prezentat și aripa restaurată cu sălile de mese, camerele de oaspeți etc., foarte frumos restaurate. E opera Patriarhului Teoctist în ultimii 10 ani.

Ne-au servit o cină bună, de post, de la Mănăstire, și niște pui cu smântână, pregătită de familia care ne-a primit așa de bine la sosire. Cu pâine și sare și costum național. La plecare, de la ei trebuia să trecem peste o cale ferată. Am încetinit mașina. Erau doi oameni pe marginea drumului. Am lăsat jos fereastra. Unul din ei s-a repezit la noi și a aruncat cu o piatră de granit cu toată forța să mă lovească. L-a lovit pe Mihai Bănică în pulpa piciorului. Elisabeth, care era între noi, a rămas consternată.

Totul s-a petrecut într-o secundă. Băieții, și din mașina mea și din cea care era imediat în urma noastră, au sărit afară și l-au imobilizat tocmai când încerca să ia alte pietre de pe marginea liniei ferate. Lăsați-mă în pace, a strigat. Eu cu el am de furcă nu cu voi.

Am mers mai departe, dar piatra putea să mă lovească în față sau în cap. Trebuie neapărat să am mai multă grijă. Degeaba au încercat să mă convingă că omul era beat și că nici nu știa cine sunt. Absolut sigur.

Agresiunea a fost în special adresată mie.

Mi-a plăcut starețul. Inteligent, patriot. Oamenii mari lasă totdeauna ceva pentru urmași și mi-a vorbit foarte frumos de Ștefan cel Mare. El mi-a arătat mănăstirea și muzeul. Mi-a dat ample amănunte și citate.

I-am povestit și eu cel mai lapidar comentariu scris de un copil de 9 ani: „Demostene a fost un filozof. El a vrut binele oamenilor. Oamenii l-au omorât".

Mi-a promis că va rosti rugăciuni pentru mine. Să-mi dea Dumnezeu tărie și constanță. Am nevoie de ele. Mai ales acum. Am atâtea decizii grele de luat.

Am dormit relativ bine. Dar, sculat în mijlocul nopții, a trebuit să iau somnifere.

Dimineața ne-am dus la o păstrăvărie, azi ***Sâmbătă, 21 Septembrie 1991.*** Brodina îi spune localității. Nimic special, dar ar putea să fie mult mai mare și mai eficace. E tot a statului. De-acolo, la casa lui Oblezuiuc Alexandru, din Brodina. E un fel de han simplu. Ne-au servit păstrăvi prăjiți și păstrăvi în smântână. Foarte buni. Așa s-ar putea atrage turismul. Mici întreprinderi, oameni harnici, gospodari buni, să ofere ospitalitate în casele lor.

Aveau și niște coarne de cerb minunate.

Ne-am dus apoi direct la Suceava, după o scurtă oprire să ne luăm bagajele de la Mănăstirea Putna. Starețul era în mijlocul unui serviciu divin. Am așteptat vreo zece minute. Mai mult nu puteam fără ca să pierdem avionul spre București.

La Suceava, sală arhiplină. Excelentă audiență. Totul merge perfect. Ca de obicei, excelez la sesiunea de întrebări și răspunsuri.

Semnez nenumărate cărți, ziare, fotografii. Prindem avionul: Arthur, Evelyn Butler, Mihai Bănică și Matei Dumitru de la *Cotidianul.* Scriu aproape tot timpul zborului. Acum completez impresiile adunate, la mine acasă.

În timpul cinei, cu Arthur și Evelyn, am examinat situația mea în

Partid. Înclin să nu accept nici un post în conducerea Partidului. Așa cum a sugerat Dinu Daponte. Dar nu știu ce e bine. Ce ar trebui să fac ?!

Minodora Ilie îmi telefonează să mă informeze că din propunerile sosite de la județe, Coposu e singurul candidat la Președinție. Pe urmă, sunt 30 de nume, propuse pentru cele 7 locuri din conducerea Partidului. Numele meu apare printre acestea. Minodora a propus, prin Sectorul ei de la Capitală ca să fie doi prim-vicepreședinți: unul pentru Vechiul Regat și unul pentru Transilvania. Ea e sigură că în felul acesta eu voi ajunge Vicepreședinte. Iarăși mă întreb: e bine să accept să candidez la conducere?

Trebuie să notez. La sfârșitul întrunirii de la Suceava, în timp ce semnam cărți, fotografii și ziare *(Cotidianul,* împărțit gratis), reprezentanții PNȚCD din Gura Humorului insistau să rămân încă o zi. Toată lumea vă așteaptă. Vin și cei de la Câmpulung (Moldovenesc) și de prin satele înconjurătoare, mi-au spus. Imposibil să mai schimb. Asta a fost intenția mea. Dar azi-dimineață Tcaciuc și cu ceilalți organizatori m-au informat că mâine e zi liberă; că nu mai avem nici o întrunire și că vom vizita mănăstiri. Situația nu s-a schimbat până la sosirea mea aici, la Suceava, la orele 14.45. De aceea m-am dus la TAROM și mi-am schimbat biletul ca să mă întorc la București astă-seară. Am atâtea de făcut. Acum e absolut imposibil să-mi schimb din nou planurile. Am regretat, sincer.

Adevărul este că tinerii au organizat totul foarte amatoricește. Și era evidentă ciocnirea permanent prezentă între garda bătrână (Percic) și ei. Pe parcurs, mi-au explicat, azi-dimineață, că vor ajutorul meu să înceapă o întreprindere a lor, foarte vag definită. Dar cu implicații de comerț, turism, morărit etc. Și angajare de muncitori în străinătate. Mai ales în Africa de Sud, unde e mare nevoie de oameni de culoare albă.

Duminică, 22 Septembrie 1991

Doina stă mult. Îmi descrie cu lux de amănunte - ore întregi - "vacanța" ei la Paris. A stat la Silvia Bădescu prima noapte, la Ioana a doua, la un mic hotel și începând cu Marți, săptămâna trecută, la o doamnă al cărei nume îmi scapă, care este și reprezentanta, la Paris, a *României Libere.* A vizitat muzee. A fost la recepțiile pentru Rege, Regină și Principesa Margareta, la Bois de Boulogne și la Cercle Internallié, la „chefuri" cu românii din Paris etc. Parisul i-a plăcut enorm. Românii de acolo se ceartă ca orbii. Majoritatea mă critică.

Regele și Regina vorbesc frumos despre mine. M-a apărat, oricând a putut. Etc. etc.

I-am pus în vedere că lucrurile nu merg bine la *Cotidianul*. Circulația rămâne între 30 și 40.000. Ceea ce e un dezastru. Trebuie să găsim o soluție. Să se ocupe ea de rentabilizarea ziarului. Să se sporească circulația. Să o lase pe Irina Negrea responsabilă pentru scoaterea ziarului la timp. Ar putea scoate un supliment financiar unde să publice multe reclame. Asta ne-ar aduce imediat veniturile de care avem nevoie pentru a aduce ziarul la linia de plutire.

Discuția, cum am indicat, a fost foarte lungă. I-am atras atenția că nu face bine că mă critică, violent chiar câteodată, în fața tuturor celor prezenți la redacție. I-am menționat, sub formă de întrebare, ce mi-a relatat Mihai Leu.

Niciodată n-am spus așa ceva. Nu e felul în care mă exprim eu etc., a fost reacția ei.

Bine. Eu vreau să te cred, i-am zis și am căutat să schimb vorba. N-a fost chip. Cel puțin o oră întreagă a tot revenit. Să-i dau numele celui care mi-a dat informația. Am refuzat până la urmă.

M-am sculat târziu ca să fiu disponibil când a venit Nikos Raptis, tânărul grec, care vrea să-mi fie de ajutor. El e cel care mi-a adus, acum câteva luni, o sticlă de cognac Metaxa. Ar fi bine să-i dau ceva de făcut.

Vine Dan Ivănel. Îmi explică situația de la Retrans. Codruț pur și simplu mă escrochează. Cad de acord să convoace o ședință extraordinară a Consiliului de Administrație. Cât mai curând posibil.

Mergem împreună la Stadionul Progresul. Se joacă finala. E primul turneu „open" al României. Foarte mulți tineri vin să-mi ia autograf. Întors acasă, Doru Hanganu îmi arată înregistrarea secvenței date la televizor despre prezența mea la meci. Comentariu foarte favorabil mie personal.

La *Cotidianul* am discuție cu Doina. Acceptă să se ocupe de realizarea „sănătății financiare" a *Cotidianului*. Dar, bineînțeles, nu vrea să piardă poziția de Editor. Aș fi vrut să-i dau un alt titlu sau s-o fac pe Irina Negrea Editor-Adjunct. N-a vrut nici una nici alta. Părea hotărâtă, totuși, să demonstreze că poate să reușească.

După cină mă odihnesc puțin. Dorm chiar vreo oră întreagă. Vin apoi soții Gaetan, Victor și Eleanor (născută Kennelly). Îmi vorbesc despre articolul scris de ei pentru revista *Art & Action. King Michael's Ransom*. Implicația e clară. Mihai a „furat" mai multe tablouri din proprietatea Coroanei. Regele Carol I a făcut colecția. A lăsat-o în testamentul lui Coroanei Române, cu injoncțiunea ca să nu fie scoasă niciodată din România. Groza i-a dat voie lui Mihai să scoată din țară ce vrea el, când s-a dus la nunta lui Philip cu Elisabeth. El credea că Mihai nu se va reîntoarce. Mihai a scos multe tablouri printre care, posibil, vreo 8 El Greco!? Atâtea lipsesc, în tot cazul, din colecția lăsată de Carol I Coroanei Române. „Ele au dispărut" din România, afirmă soții Gaetan, în articolul lor, între 1940 și 1948.

Doina îi întreabă de ce publică acest articol. Pentru că e situație adevărată, va ieși la iveală oricum. Noi dăm doar faptele.

Am discutat, pe urmă, propunerea lor să scoată un supliment financiar al *Cotidianului*. Să facem o societate nouă SRL pentru acest lucru. Ei să aibă majoritatea (51%).

Mă interesează propunerea. E foarte util să scoatem un supliment financiar. Dar de ce să intru la stăpân? De ce să-mi pun comprese reci dacă nu mă doare capul? Am investit peste un milion de dolari, ziarul funcționează și sunt convins că va merge și mai bine, cu timpul. Ar fi bine să conțină și o parte financiară. Alternativele ar fi: 1) Publicarea suplimentului în regia lor. Le-am da un preț și ei ar reține o proporție din venitul reclamelor. Dar ei vor trebui să plătească costul suplimentului. 2) Publicăm noi toate articolele ce ne dau ei pe socoteala noastră, din venitul realizat prin reclame vor avea o proporție mult mai mică, bineînțeles. Dar vom contribui noi la plata articolelor într-o proporție bine stabilită.

Între aceste două extreme, s-ar putea găsi o altă formulă de colaborare. E un întreg evantai. Chiar și o societate comună ar fi posibilă, dar numai dacă eu dețin controlul.

Faceți-mi o propunere scrisă. Voi reacționa fără întârziere.

Doina a rămas încă mult timp după plecarea lor. Își dă seama că a făcut o greșeală lipsind atât de mult de la conducerea *Cotidianului*. Am liniștit-o. Nu vreau s-o înlocuiesc.

I-am reamintit, însă, că ea m-a anunțat doar că merge la Paris și că plătește pentru ea și pentru Vartan Arachelian din banii ce a obținut de la Fundația Soros. Nu m-a întrebat și nu mi-a cerut aprobarea. De ce a trebuit să plătim pentru doi reprezentanți ai *Cotidianului?*

Răspuns nesatisfăcător.

Luni, 23 Septembrie 1991

Dau un interviu la BBC despre Marina Comercială Românească,

despre Constanța și despre Canalul Dunăre-Marea Neagră.

Duc 50 de cărți *Cine mă cunoaște în țară așa cum sunt?*, în Parlament. Se vând imediat.

La Redacție, ședință cu șefii departamentelor. De fapt, nu schimbăm nimic. Doina rămâne Editor, cu răspunderea să ridice circulația ca să ajungem la linia de plutire. Trebuie că am dezamăgit-o pe Irina Negrea. N-a zis nimic, tot timpul ședinței. Am făcut, apoi, un anunț tuturor angajaților. Vom mări salariile pe luna Septembrie, deși pierdem bani. E esențial, însă, să facem un efort suprem ca să mărim circulația. E responsabilitatea Doinei.

Seara vine Cristian Popescu la cină. Face o analiză bine argumentată. Trebuie să acaparez conducerea Partidului. Altfel nu voi putea fi ales candidatul Alianței pentru Democrație la Președinția Țării. Totul depinde de cuvântarea ce voi rosti la Congresul Partidului. Ar pregăti el o ciornă. Vrea însă un împrumut de $10.000).

Poate are dreptate. Poate că numai devenind Președinte PNȚCD voi putea candida la Președinția Țării. Dar, dacă încerc să obțin prima alegere, Partidul nostru se va rupe, cu siguranță. Prefer să nu fiu numit candidat. Popescu are multe idei bune dar nu sunt de acord cu drumul ce-mi indică. Și nu mai dau împrumuturi. Nimănui, pentru că, până astăzi, nimeni - dar absolut nimeni - nu mi-a restituit banii ce-mi datorează. Păcat. Am ținut la omul ăsta și-l apreciez.

Discuție și cu soții Secașiu. El îmi spune că Mark Almond și Norman Stone îi vor închide posibilitatea de a obține burse în Anglia din moment ce ei lucrează pentru mine. Ce să zic? Sunt furios. Îi voi pierde și pe ăștia, pe cât se pare.

La Redacție vorbesc tuturor. Le vom mări salariile, dar nu mult.

Seara, ședință RETRANS. Dan Ivănel, cenzorul, își dă raportul. Rămâne ca Popa Codruț să răspundă în scris până Vineri.

Cartea mea nouă se vinde foarte bine în Parlament.

Am reușit să-l introduc pe Țepelea în locul meu pentru Uniunea Interparlamentară la Santiago etc. Asta, după intervenții susținute, direct la Dan Marțian.

Miercuri, 25 Septembrie 1991

Vorbesc cu Irina Negrea. Îi spun că am fost foarte mulțumit de felul în care a condus ziarul. Îi cer o colaborare leală cu Doina.

Ieri dimineață a venit Nicolae Manolescu la ora 9.00. Pleacă astăzi

în America, mi-a spus. Vrea o colaborare. N-au organizație PAC pe țara întreagă. Vor liste unice de alegeri.

Om simpatic. Privire deschisă, gata să zâmbească. Mi-a povestit incidentul Lup, cu ocazia puciului contra lui Gorbaciov:

Am pregătit o declarație. I-am telefonat lui Coposu. El a ezitat. Să mai așteptăm, mi-a zis. Declarația trebuie făcută. Răzvan Theodorescu a acceptat s-o dea la TV. Dar, cum e vulpoi bătrân, i-a invitat și pe ceilalți din Convenție. Așa au ajuns la PNȚCD, unde l-au găsit pe Lup. Care a făcut dezastruoasa lui declarație.

În America va relua contactul cu State Department și cu cei din Congres etc.

După ce am vorbit cu Irina, i-am primit pe Pintilie, Rădulescu, Pană și Rodean. Apoi, a venit și Doina.

Trebuie să soluționăm problema distribuției. Să o facem noi înșine, o dată ce reintrăm în posesia camionetelor.

Finalizez broșura în care să demonstrez clar, fără nici o exagerare, ce am adus eu în țară, direct și mai ales indirect, prin *Relief Fund for Romania*. La schimbul actual, oficial, dar liber, suma se ridică la 4,5 miliarde lei.

La prânz vine Dumitru Mazilu. Îmi cere sprijin. „Dumneavoastră sunteți personalitatea cea mai acceptabilă, astăzi în țară, îmi explică. Acest guvern nu va abandona puterea. Numai printr-o grevă generală, sau o manifestație de mare anvergură în toată țara. Sincronizată. Să iasă milioane de oameni în stradă. Și adaugă: dumneavoastră trebuie să fiți în loc de frunte. Țara vă respectă. Câmpeanu nu mai are credibilitate și se eschivează".

Mi-a lăsat o chemare pentru o mare adunare - un sfat popular - îi spune. O face în numele Partidului Republican Democrat (!?).

Minerii au sosit la București. La Gara Băneasa. Mii. „Dacă vin aici, prind doi iepuri deodată", mi-a spus râzând.

Discut cu soții Claudiu și Lia Secașiu. Cuvântarea ce va trebui să rostesc la Congres. Le dau notele mele. Să pregătească o ciornă. Îl ducem, pe Mazilu, pe căi lăturalnice, la el acasă în str. Praporgescu, vis-à-vis de UMRL.

Ajuns în Parlament, era în pauză. Mulți parlamentari în fața clădirii. Toți aferați, pentru că minerii au atacat sediul guvernului în Piața Victoriei. Se pare că au aruncat și cu sticle incendiare. Gavra mă interpelează: Ce ziceți Domnule Rațiu. Facem Ungaria Mare?!.

Dumneata o faci!, îi răspund râzând, imediat. Prin atitudinea dumitale.

Aveam vreo câteva cărți într-o pungă de plastic. I-am dat una. Citește ce am scris eu cu Transilvania românească. Nu cum o faci dumneata!

I-am dat-o gratuit, dar imediat au venit alții: Mai aveți?!.

Le-am vândut pe toate. Ba chiar m-am dus din nou la mașina mea și am mai vândut vreo 15 exemplare. De altfel e foarte ieftină. Mă costă 33 de lei. O vând la 25 de lei. În pierdere intenționat. Dar n-o dau pe gratis.

Voi face acest lucru, însă, cu broșura ajutoarelor aduse de mine.

Ședința începe la 4.15 p.m. Se dezbate tot Legea administrativă. Petre Roman a venit în Parlament pe la orele 13.00. Declarație slabă. Eu am văzut-o doar la televizor, spre seară. Pe la orele 18.00 ia cuvântul Deputatul FSN-ist Baciu, cu o moțiune ca guvernul să utilizeze toate mijloacele - inclusiv armata - ca să restabilească ordinea. Am cerut imediat cuvântul. Să se suspende ședința ca să ne consultăm. S-a acceptat. Ne-am întâlnit în biroul Vicepreședintelui Ionescu-Quintus. Am condus eu dezbaterile. Ne-am înțeles că nu vom da girul nostru guvernului „să facă ce vrea".

Ne-a chemat Dan Marțian pe toți liderii grupărilor parlamentare, la el în birou. Ne-a ascultat pe toți. Eu am luat primul cuvântul ca să lămuresc situația din punct de vedere constituțional într-o democrație. Nu putem să adresăm un apel țării pentru restabilirea ordinii publice, cum vroia Dan Marțian. E treaba puterii executive, a guvernului. Dacă guvernul n-are destule puteri, trebuie să ne ceară să acceptăm o stare de urgență etc. Și dacă nu le-o dăm sau exprimăm un vot de neîncredere, guvernul are datoria să demisioneze.

Au vorbit cu toții. Dezlânat. Fără logică, fără cunoștințe nici de drept și nici de istorie. Dan Lăzărescu care stătea lângă mine tot bombănea: „Ce idiot!... Tâmpitul ăsta! Imbecilul etc.". În fond, avea dreptate, dar... mai multă înțelegere și toleranță.

Violența în Piața Victoriei a continuat. Au aruncat sticle cu petrol. Lupte cu scutieri și gaze lacrimogene. Minerii au încercat chiar să intre în clădire cu basculantele lor. Fără reușită.

Dan Marțian redacta de zor Declarația Parlamentului.

Ne-a chemat din nou. Am făcut câteva modificări. Una din ele, importantă. Se referea la faptul că guvernul își asumă întreaga responsabilitate ca să restaureze ordinea publică.

Toată lumea a acceptat textul cu mici modificări. Eu am fost singurul care am subliniat că ne asumăm un rol în exercițiul puterii executive. E treaba guvernului, nu a noastră. La ora 10.30 p.m. s-a rechemat la ședința plenară. Dan Marțian a citit Declarația. Am luat cuvântul să exprim rezerva noastră. A făcut-o și Vaida în numele PNL.

Declarația a fost adoptată cu 20 de abțineri. Mai ales din partea UDMR-ului. Am sfătuit-o pe Elisabeth să meargă la Pușa. Eu m-am dus la tipografie. Am căutat să telefonez de-acolo Ministrului de Interne Ursu și Ministrului Apărării, Generalul Spiroiu. Ambii erau la Cotroceni. Am telefonat Președintelui Iliescu. Am dat peste Clara, care mi-a recunoscut imediat vocea. N-a putut să mă pună pe fir. Erau în ședință. „N-am cum de aici!", mi-a spus.

Mi-am scos cravata, m-am culcat pe scaunele din spate ale *Espace*-ului și am venit aici, unde îmi scriu aceste note. Voi păstra secret locul. E ora 2.30 a.m. Trebuie să încerc să dorm.

Joi, 26 Septembrie 1991

Ziua în Parlament a început normal. Legea timbrului, legea ... etc. Înainte de prânz plec la Pușa. Acolo a dormit Elisabeth noaptea trecută. M-am spălat, am mâncat și m-am culcat. Am adormit imediat. Plecasem din Parlament după ce am auzit că guvernul Roman a demisionat. Se vorbea în Cameră că Roman încearcă să-și construiască un nou guvern.

M-am întors la Parlament pe la 2.30 p.m. Minerii erau deja în drum spre Camera Deputaților. Curând am fost împresurați. Ni s-a cerut să denumim o delegație a Parlamentului să discutăm cu ei. Fiecare grupare politică să-și numească un reprezentant. În cele din urmă, s-a căzut de acord să fie doi, nu unul singur. Interesant că din partea PNȚCD, nimeni nu a fost voluntar. Doar Klaps și cu mine.

În timpul discuțiilor mulțimea masată în piața Mitropoliei scanda „Rațiu, Rațiu". Am apărut de mai multe ori la fereastră. Întotdeauna ovaționat.

Cozma, liderul minerilor, bărbat frumos, foarte obosit, răgușit. N-am ajuns la nici o concluzie decât să-i primim în Cameră și să-i ascultăm. Au vorbit. Întâi Cozma. Apoi alții.

Încet, încet au început să intre minerii în Cameră. Pronaosul era plin de ei. Zeci de mineri, foarte agresivi, chiar în cele două „logii" ale

Camerei. Cred că eu am dominat situația. Eu i-am convins pe mineri să plece din Cameră și au ieșit, în cele din urmă, mulțumită repetatelor mele intervenții. Decisiv a fost anunțul meu că mă voi adresa mulțimii afară, în fața Camerei. Altfel ar fi fost vărsare de sânge. Erau înarmați cu răngi, bare de metal, bastoane și ciomege. S-a strigat „Jos Comunismul", „Jos Iliescu", „Rațiu, Rațiu". Necontenit. Ultima lozincă - după un timp - l-a invitat pe Dan Marțian. Eu vorbeam la microfon. El de la microfonul lui, din spatele meu, de la Prezidiu și a încercat să mă oprească. Am continuat. Era singura cale. Deodată Marțian nu s-a mai auzit. I-a pus un miner mâna peste gură și l-a amenințat cu bâta lui: „Domnul Președinte Rațiu vorbește. Taci din gură", mi s-a relatat mai târziu că ar fi zis.

Afară, de pe treptele clădirii, m-am adresat mulțimii, care nu mai contenea să strige „Rațiu, Rațiu". Le-am explicat că le apreciem doleanțele, că vom institui ancheta necesară, dar că nu avem căderea să-l scoatem pe Iliescu de la Președinție. Să-l suspendăm, da. Dar e un mecanism greu și lung. El poate să-și dea demisia. Să meargă la el, la Cotroceni, sau unde o fi. Să-i ceară acolo acest lucru. Dar să plece de la Parlament.

Clădirea, în fine, a fost golită. Am fost întâmpinat de nenumărați oameni, colegi parlamentari: „Ai salvat Parlamentul. Ai salvat democrația", așa m-au întâmpinat, felicitat, îmbrățișat. Din toate părțile Camerei. Mai ales din rândurile FSN-iste. Secăreș, unul din consilierii lui Iliescu, și el. L-am văzut pe Șandor. El nu mi-a zis nimic, dar a fost prezent la toată scena.

Dintre ai noștri, Klaps și mai ales Ioan Alexandru au fost lângă mine. Ceilalți n-au prea zis nimic. Ungurii m-au felicitat, Frunda, mai ales.

După o lungă pauză s-a convocat din nou Camera. L-am văzut pe Dan Marțian pe coridor. El nu m-a felicitat, dar, după felul în care m-a agrăit, mi-am dat seama că recunoaște rolul decisiv ce am jucat.

Să încheiem acum lucrările și să ne revedem mâine dimineață, mi-a zis.

Noi aveam Congresul Partidului.

O să vă ținem la curent acolo.

Ar trebui instituită procedura de suspendare a lui Iliescu. Sau să numească un guvern de coaliție sub conducere neutră, care să supravegheze alegerile.

M-am dus la Tipografie. Am lucrat numărul 100 al *Cotidianului*. Toată lumea știa de cele întâmplate. Fotografii din sala de dezbateri n-avem. Stanciu, care a fost prezent, n-a avut *flash*. Filmul lui n-a ieșit. La știri, la TVR, s-a dat ceva, dar toată lupta din Cameră a fost tăiată.

Telefonez la TVR. În fine, îl găsesc pe Valeriu. Mă ia cu Nene Iancule etc..., ca să-mi spună că nu s-a rulat. Minciună sfruntată.

A ieșit însă broșura *Efortul ce faci, e răsplata*, pregătită tot de soții Secașiu. E bine prezentată, deși textul e foarte incomplet.

Obosit, m-am întors la Pușa acasă. Am mâncat, în fine, pe la 11.00 seara.

Vineri, 27 Septembrie 1991

La Congres. Când am sosit la 9.00 a.m. toți erau deja acolo, la Teatrul Național. Așteptau, în culise, să intre pe scenă. Părintele Galeriu făcea rugăciuni. Pe urmă a citit evanghelia. Absurd de lung.

I-am spus să facă totul în două minute, mi-a declarat Coposu. Ridicol. Galeriu a deținut centrul atenției timp de 25 de minute.

Zi anostă, de fapt. Au vorbit Coposu, Diaconescu și Răsvan Dobrescu. Restul, nenumărate mesagii. Nici un invitat de marcă la Congres, din străinătate. Cel mai interesant: Pierre de Villemarest. Patetic. Un om atât de controversat. Frank a trimis un tinerel, cu totul neinteresant.

S-au făcut două mari greșeli. I-au invitat pe mineri să vină la Congres. A venit Miron Cozma și ortacii săi. Lup, care n-are deloc o judecată politică, a declarat că minerii au vrut să vină la Congres. Primul lucru subliniat de Cozma, când a ajuns la microfon, a fost să declare că noi, Partidul PNȚCD, l-am invitat. Ridicol. Vom fi acuzați de acest lucru. Noi suntem responsabili pentru violența ultimelor zile. Ca să agraveze situația au făcut o colectă. S-au strâns 75.800 de lei. Ca să li se cumpere „de-ale mâncării". Deci PNȚCD îi și plătește.

A doua greșeală: A permis lui Ștefan Mamulea să facă o rezoluție ca să ne retragem din Parlament și să cerem demisia Președintelui Iliescu. Am luat și eu cuvântul. Am cerut să nu se adopte „această rezoluție necoaptă". Și am continuat: Dacă suntem democrați adevărați, trebuie să susținem această firavă instituție ce avem, așa cum o avem. Dacă Vaida-Voevod ar fi citit în Octombrie 1918, declarația că Transilvania se rupe de Ungaria pe vecie, în fața întregului popor al Ardealului, adunat la Cluj sau la Alba Iulia, n-ar fi avut efectul pe care

l-a avut citind-o în Parlamentul de la Budapesta.

Sâmbătă, 28 Septembrie 1991

Toată ziua la Congres. Afară, lupte, căci azi-dimineață, înainte de ora 5.00, minerii, care dormeau în parcul din fața Teatrului Național, au fost violent atacați și împrăștiați.

S-a tras așa de mult cu gaze lacrimogene, încât mă usturau ochii, deși nu ieșisem din sală, mai bine zis, nu ieșisem din clădire decât pe la 4.30, când am dat un interviu celor de la ITN (Canalul 4). Alt interviu pentru *Libération* și alte ziare românești, cam toată ziua.

Țepelea a vorbit despre programul Partidului. Am ascultat nenumărați oratori. Am fost atacat tot timpul, câteodată chiar pe nume. De obicei, ca lider al grupului nostru parlamentar. Că nu facem nimic. În repetate rânduri s-a cerut ieșirea noastră din Parlament. Doina Cornea a vrut și ea și a cerut același lucru, cu vocea ei plângăreață. Dar ceea ce a dominat ziua a fost adularea lui Coposu. Orator după orator i-au subliniat meritele „inegalabile în țara asta", a declarat nu mai știu cine. Exact ca pe vremea lui Ceaușescu, mi-a zis Ioan Alexandru, care ședea lângă mine. Un vorbitor a sugerat că alt lider al Partidului nu poate să existe. Habar n-au de cum funcționează o democrație, i-am zis poetului Alexandru.

N-am mai rezistat. Am luat și eu cuvântul. Mă găsesc într-o situație de invidiat. Am apărat Parlamentul alaltăieri. Deci l-am apărat implicit pe Iliescu, deși am declarat de atâtea ori că Parlamentul a fost fraudulos constituit. Am făcut-o pentru că am apărat democrația noastră firavă.

Dar, pentru că minerii m-au aclamat, am fost atacat astăzi de *ADEVĂRUL,* că eu sunt în spatele actualei mineriade.

Adevărul e că eu apăr Parlamentul. Instituția, Democrația. Trebuie să rămânem în Parlament.

Evident, am vorbit împotriva propriului meu interes; împotriva ideilor populare în sânul delegaților.

Votarea se face în stagii.

Întâi a Delegației Permanente. E formată din 128 de membri din oficiu și din 100 de membri aleși de Congres. Ni s-au împărțit buletine cu aproape 200 de nume. Trebuia să lăsăm doar maximum 100 de nume. Restul trebuiau tăiați.

După aceea s-a împărțit al 3-lea Buletin pentru alegerea Biroului Partidului. Din 18 candidați trebuiau tăiați 10. Ca să rămână 8 aleși.

Apoi a Președintelui. N-a fost alt candidat decât Coposu. Prin aclamare, s-a strigat din toate părțile sălii. Ionescu-Galbeni a cerut să se facă secret. S-a făcut. A fost un singur vot contra.

Prea mari șanse n-am, mi-am zis. Toți cei 128 numiți din oficiu sunt bine cunoscuți conducerii actuale, care a montat campania împotriva mea, de când cu acțiunea lui Klaps. Iar acum, la Congres, am vorbit în contra dorinței mulțimii, împotriva ideilor populare, de a cere imediat demiterea lui Iliescu și de a ne retrage din Parlament.

Totul a durat până seara târziu (ora 10.30 p.m). Am ieșit totuși printre cei 8 aleși (al 3-lea, de fapt. După Diaconescu și Gavrilescu, ca număr de voturi întrunite).

Au venit președinții de județe, plus musafirii străini, la o recepție ce am dat la noi în casă. A venit și Doina Bâscă, deși la început a refuzat, pentru că n-o invitasem formal etc...

Ea s-a dus apoi cu Paul Lăzărescu, să scoată numărul special *Dreptatea,* așa cum le-am promis.

Duminică, 29 Septembrie 1991

Am dat un interviu lui Kate Adie în fața Teatrului Național.

Am fost asaltat pentru autografe. Pe cărțulia *Cine mă cunoaște...,* pe *România de Azi* și pe broșura cu ajutoarele aduse din România.

Votăm pentru supleanți.

Începe perioada rapoartelor organizațiilor noastre din străinătate. Vorbește primul Alexandru Herlea. Bine, dar și el se referă la „recunoașterea lui Corneliu Coposu ca singura personalitate politică din țară (!!?) în Franța, astăzi".

Urmează Roșescu. El vorbește în numele organizației din Grecia.

Ion Stere a vorbit despre „fantastica" lui activitate în SUA. Absolut ridicol.

Un incident absurd s-a produs când reprezentantul nostru în Polonia, Toma Popescu, nu a mai vrut să termine peroratia lui. După o jumătate de oră și după nenumărate încercări de a-l face să sfârșească, Emil Ghilezan a suspendat ședința. A declarat o pauză. Lumea a părăsit sala și ne-am scăpat de el. Penibilă, însă, impresia făcută presei străine și române, indiscutabil cea adversă.

Hagea a vorbit bine și pe scurt despre organizația din Belgia.

Au urmat Matei Boilă, Ilie Iliescu din Caraș-Severin care a menționat rolul lui Vaida Voevod „la care s-a referit dl deputat Ion

Rațiu". Vaida a fost deputat de-acolo.

Am dat interviuri aproape toată ziua. Kate Adie, pentru BBC, printre altele. Interviul cu Veronique Soule pentru *Libération*. Apoi cu Tim Judah, *Times*, Judy Dempsey, *Sunday Times* și multe ziare din România.

Noi avem un guvern de tehnocrați, cu un prim-ministru neutru. Iliescu vrea un guvern de coaliție de partide. Roman spune că numai guvernul lui a demisionat. Dar el nu. El va forma un nou guvern.

Președintele PNȚCD de la Vaslui mi-a relatat că numele lui n-a fost inclus în lista pentru Comitetul Central, deși și-a depus candidatura. Se pare că multe nereguli au apărut. El a fost cel care m-a propus în scris, pentru candidatura la Președinția Parlamentului. De aceea a fost exclus. Un fel de pedeapsă.

Sunt foarte întristat că Ioan Alexandru n-a fost ales. Și plictisit că Cicerone Ioanițoiu a fost al 5-lea pe lista numărului de voturi întrunite.

Ioan Lup, care n-a fost ales, a dat o lungă și dezlânată explicație la microfon a greșelii făcute de el cu ocazia puciului contra lui Gorbaciov.

Ne întâlnim cu delegația județului Cluj. Vor mașini: atât cei din Cluj cât și cei din Dej. Apoi, multiplicator la Dej. Sălcudeanu zice că mi-a trimis banii pentru cărți etc. I-a adresat lui Popa Codruț, dar aici, la Armindenului. Nu mai înțeleg nimic. Credeam că omul ăsta e cinstit. Doar i-am spus să-mi dea mie banii.

Seara, recepție la Casa Armatei (Cercul Militar). Alte interviuri, cu SOTI etc..., nenumărate invitații, la Oradea, Săpânța, Sighet, Brașov, etc... Campania electorală va fi foarte grea.

Am scos *DREPTATEA* pe tiparnița noastră, astăzi. Numărul special. Arată foarte bine.

Am dus-o acasă pe Silvia Bădescu căci n-avea mașină. E foarte dezamăgită. N-a fost aleasă în nici unul din organele Partidului.

Luni, 30 Septembrie 1991

Mineriada a fost total fals prezentată în Parlament. Am luat și eu cuvântul. Am râs de ei. Văcaru m-a acuzat că i-am dat o cină, joi, 26 Septembrie, lui Miron Cozma, liderul minerilor. Le-am arătat contrazicerile și absurditatea afirmațiilor lor.

Fotograful Mocanu mi-a dat un film despre cele petrecute joi în Parlament. Îl trimit la redacție prin Klimowici.

Ajuns acasă, târziu, găsesc pe Ileana Tilea, Twiomo Kitty și soțul ei,

Ian. Mi-au adus ziarele de la Londra. *The Independent* are o mare fotografie în care mă arată cum îi liniștesc pe mineri în Parlament.

O chem pe Doina. Să publicăm în *Cotidianul* exact ce a publicat *The Independent* și un articol scris de Klimowici. El a asistat la ambele scene.

În cuvântarea mea m-am referit la reporterul Dionisie Șincan, care Vineri dimineață a zis la Radio București: „Îmi stăruie în minte cuvintele deputatului Ion Rațiu: Ieșiți afară. Lăsați-ne să lucrăm!".

Marți, 1 Octombrie 1991

Iau parte la deschiderea Școlii de jurnalism AZR. Vorbesc cu Decanul Tabarcea. Schimb câteva cuvinte cu Octavian Paler și cu Mihai Cârciog. Sala plină. La 6.10 plec. Coposu tocmai ieșea de la sediu când soseam eu. Se ducea la Cotroceni să discute cu Iliescu noul guvern. Îl așteptăm până la 8.30 p.m., toți ceilalți din Birou. Plecăm apoi. Îl iau cu mine pe Bani Ghika. Am discutat și chestiunea retragerii din Parlament. Bărbuș și Ilie Păunescu sunt violent pentru acest lucru. Cred că și Ioanițoiu, deși n-a zis prea multe. Ghika a tăcut. Un lucru e sigur: Diaconescu, Gavrilescu, Țepelea și cu mine suntem contra. Galbeni, din păcate, nu e în Birou, așa că influență nu poate avea. Deci, suntem în minoritate: 4 din 9, căci și Coposu vrea să ne retragem

Seara, cina cu Ileana, Kitt și Ian. Vorbesc cu Doina la telefon. Insistă cu majorarea salariilor. Nu accept. De asemenea, îmi anunță, pur și simplu, că trebuie să plătesc 100.000 taxa de școlarizare pentru 10 tineri de la *Cotidianul*. Niciodată nu m-a consultat. Să nu mai faci niciodată așa ceva. Să nu mă mai pui în fața unui fapt împlinit, cum ai făcut-o mergând la Paris. De ce a trebuit să mergeți doi din partea *Cotidianului?* De-acum încolo nici o călătorie în străinătate fără discuție și aprobare prealabilă. Dacă se mai întâmplă o dată, voi lua măsuri drastice, oricât de mare durere mi-ar cauza, i-am spus.

Miercuri, 2 Octombrie 1991

Am uitat să menționez că ieri am publicat în *Cotidianul* fotografia cu mine la tribună în Parlament, care a apărut Sâmbătă, 28 Septembrie, în *The Independent*. Foarte flatantă pentru mine. Titlul mare: „Occidentul știe, noi nu".

Negocierile cu Iliescu continuă. Dau interviuri. Nu cred în versiunea Voican-Voiculescu. N-a fost un complot comunist-Verdeț. Este o

ultimă manevră ca să se mențină nomenclatura la putere, să-și păstreze privilegiile. Roman acceptă să fie demisionat, deși Voican a făcut intervenția în favoarea lui și în detrimentul lui Iliescu. L-au numit pe Stolojan Prim-Ministru. Să vedem ce va face. După mine, nimic. Vor încerca și pe alții, sau, „în disperare", vor apela, din nou la Roman. Oricum, Roman n-are decât de câștigat din această ultimă mineriadă. Va fi văzut de țară ca o victimă. Ca un om hotărât să schimbe lucrurile în România. Dacă se constituie un nou guvern, care nu va da rezultate, el va contesta viitoarele alegeri ca Președinte al FSN-ului.

Masa cu familia (Ileana etc.). După o scurtă odihnă, la sediul PNȚCD. Cornel ne ține până la 3.45 p.m, în loc să începem ședința la 3.00, cum fusese programat. Ne pierdem vremea cu tot felul de nimicuri. Vine și Gavrilescu: Am întârziat, pentru că mi-au scos ultimul fir din ochiul operat. M-au ținut 4 ore în loc de 20 de minute, cum mi-au promis.

În fine, ajungem la problema de căpetenie. Gabrielescu a cerut ca el să fie Secretarul General al Partidului. Toată lumea, de acord. Diaconescu, prim-vicepreședinte. El a avut cele mai multe voturi. Nimeni n-a zis nimic. Eu să fiu Vicepreședinte. Nimeni n-a contestat. Dar, apoi, au survenit tot felul de probleme. Trebuiau aleși 3 Vicepreședinți. Eu să fiu unul din ei. Apoi Bărbuș, pentru că nu-l putem micșora în grad. După el, Țepelea, pentru că are cele mai multe voturi după mine. După care Cicerone Ioanițoiu ar fi îndrituit după numărul voturilor primite. Deci 4 candidați pentru 3 locuri. Nimeni n-a vrut să cedeze. Toți vroiau titlul de Vicepreședinte. Ilie Păunescu argumenta că nu putem încălca Statutul două zile după ce l-am adoptat. Pe urmă, încă s-a ajuns ca cineva să facă sugestia că toți trebuie să fim Vicepreședinți. Adică toți 6. Doar Coposu rămâne Președinte, Diaconescu Prim-Vicepreședinte și Gabrielescu Secretar General.

Adevărați copii. Dar un lucru a ieșit bine la iveală. Ioanițoiu vroia să fie Vicepreședinte, cu responsabilitatea pentru legăturile cu străinătatea. Coposu a zis: „Rațiu e cel mai potrivit. El cunoaște vreo cinci limbi străine, are legături peste tot și el va fi candidatul nostru la Președintie".

I-am lăsat la orele 6.55. Coposu a întrerupt ședința noastră ca să stea de vorbă cu Câmpeanu și Cunescu.

Acasă vine Ambasadorul elvețian Sven Meili. I-am explicat cum văd eu situația. *You saved the Romanian Parlament. You are seen as a hero in the West.* I-am dat o copie după ziarul *The Independent.*

Claudiu mi-a adus o copie după o altă fotografie publicată în magazinul *EXPRES.* Eu sunt tot la tribuna Parlamentului. Titlul: „Nu, cel din centrul imaginii nu este Vladimir Ilici Lenin la Congresul sovietelor de muncitori, țărani și soldați, ci Domnul Ion Rațiu - milionarul englez de origine română - la tribuna Parlamentului României democrate ocupat de mineri".

Când vine Doina Bâscă, mai târziu, îmi spune că *EXPRES*-ul e acum în serviciul Puterii!!?

Joi, 3 Octombrie 1991

Stolojan încă nu și-a definit guvernul. Pe coridoarele Parlamentului sunt întrebat de nenumărați, dacă accept sau nu să intru și eu.

Plec înainte de ora 12.00. Direct la casa lui Țiriac. Am cheltuit 300.000 de dolari ca să locuiesc în ea. Nici nu-mi aparține, mi-a spus. Avea nenumărate cupe, peste tot. Am avut alte sute, dar au fost distruse de nevastă-mea. I-am spus că m-am dus special la Cleveland să văd finala Cupei Davis. Puteați să câștigați. Ilie și-a pierdut concentrarea în ultimul moment. Și eu aș fi putut să-mi câștig meciul. A fost șansa noastră cea mai mare. Aproape că am reușit.

E un tip care inspiră forță.

E direct. Își etalează bogăția, fără ezitare. Și-a adus aminte de ziua când am jucat tenis împreună la Clubul Hurlingham din Londra (cu Mariana Nasta și o altă fată, al cărei nume îmi scapă acum. Poate Chamberlaine?!).

Program la TV. Masă rotundă organizată de Andronic (*Libertatea*) cu Dinu Patriciu și un sculptor, care, făcându-și câteva schițe mi-a spus: „Aveți un surâs de sfinx". Ce-o fi însemnând asta, Dumnezeu știe, dacă nu e, pur și simplu, flatare!

N-am fost de acord cu Patriciu și Țiriac. Ei vroiau ca toate forțele politice să se unească pentru a salva țara. Eu am insistat: Trebuie mai întâi să eliminăm instituțiile regimului comunist de ieri. Apoi vom câștiga credibilitate. Altfel nu.

Le-am mulțumit, în cursul mesei rotunde și am plecat la ambasadorul Germaniei, Terfloth. Multă lume. M-am întreținut cu Doru Viorel Ursu, care probabil, va obține un post ministerial și de la Stolojan. (Paul Lăzărescu, care e un tip superior, aristocratic, nu încetează să-mi spună că Stolojenii sunt țigani.)

Am fost agrăit, peste tot, ca un mare erou în serviciul democrației. Se refereau la scoaterea minerilor din Parlament, bineînțeles.

Exagerat, din păcate!!

La sărbătorirea aniversării apariției numărului 500 din *Adevărul.* La restaurantul *Mărul de Aur.*

Am stat între Radu Câmpeanu și Senatorul Săndulescu și vis-à-vis de Bârlădeanu și Văcaru. Deci înconjurat de liberali și FSN-iști, căci direct în fața mea era Sălăjan de la *Adevărul.* S-au făcut multe glume. Ne-am simțit bine. Atmosferă relaxată.

Am luat și eu cuvântul, vreo două minute, după Bârlădeanu.

Ne-am amuzat.

I-am spus lui Văcaru că ar fi interesant să-l dau în judecată pentru afirmația în Parlament că am dat o copioasă cină lui Miron Cozma, liderul minerilor. Ca să stabilim că el, de bunăvoie, renunță la imunitatea parlamentară ca să se stabilească adevărul. Nu era tocmai sigur. Să mai vorbim. Dar afirma, categoric, că deține informația din trei surse diferite.

Nu-l cred.

La 5.00 p.m. am plecat. La tipografie i-am strâns pe toți și le-am explicat eu sporirea de salarii și am criticat *Cotidianul.* Mai ales titlurile articolelor.

Pe urmă am vorbit cu cei mai importanți separat.

Doina a fost furioasă că i-am cerut să mi-o aducă pe Irina Negrea. Fără justificare.

Vineri, 4 Octombrie 1991

Cu soții Secașiu la NDI, la o discuție liberă cu ei despre situația în România. Le-am explicat că Puterea încearcă, disperată, să se mențină. Sunt nomenclaturiștii de ieri.

Au deținut puterea în numele comunismului, apoi al Frontului Salvării Naționale și acum încearcă să o facă în numele democrației „pe care o apără împotriva minerilor" etc.

Dar sunt aceiași oameni, aceleași instituții și structuri sociale.

Încă nimic radical nu s-a schimbat. Printre cei care au luat parte la această întrevedere: Sergio Goday Etcheverry de la Santiago. Participa Michael A. Marshall de la *Fenn & King Communication* (Washington) și Patrick Merloe, NDI Consultant.

Claudiu și Dodo Secașiu au rămas încântați de cum am pus problema.

Sâmbătă, 5 Octombrie 1991

Interviul cu Victor M. Ionescu de la *Românul.* Vine apoi Mark Burcă, *Boardroom Magazin.* Interviu cu Vladimir Bereanu pentru TV Bulgaria.

Pe Ion Puiu îl primesc în chioșc. Congresul PNȚCD a fost un dezastru. Toți cei aleși în Birou sunt contestați, cu excepția ta, îmi spune.

Îmi propune o întâlnire în 3 cu Corneliu Coposu pentru a convoca o Consfătuire a tuturor facțiunilor PNȚ-iste. Dacă nu se va face acest lucru va porni el o acțiune.

Tiberiu Iliescu de la săptămânalul *TRANSILVANIA* din Brașov îmi ia un lung interviu. Suntem rudenii prin alianță, căci sunteți descendent direct al lui Ion Codru-Drăgușanu. De fapt îl chema Codrea și Drăgușenii, toți sunt sau Codrea sau Sofonea. Olimpia Sofonea, nevasta lui Tiberiu, e descendenta surorii lui Ion Codru-Drăgușanu. Trebuie să veniți la Drăguș în timpul sărbătorilor mari, Crăciun și Anul Nou. Se formează cete de feciori la colind. Mama șefului cetei îi hrănește tot timpul. Când se termină festivitățile fac masă mare, petrecere. Toți poartă frumosul costum național de-acolo, tot timpul.

M-au dus la Radio să discutăm la microfon, pentru BBC, situația reformelor economice. Masă rotundă formată din Eugen Negrea de la *AZI*, Ilie Șerbănescu, redactor-șef la *Expres,* Caius Traian Dragomir, Secretar de Stat la Departamentul de Informații.

Noi sosim la timp. La 13.45. Reprezentantul BBC, Claudiu Ștefănescu, abia la 2.00 p.m., când trebuia să și începem transmisiunea.

Legătura s-a făcut. Noi îi auzeam bine cu căștile. Ei, de la Londra, se plângeau că există un zgomot pe fir. S-au tot căznit să-l scoată. Au tras concluzia că originea era aici, la București.

Ar trebui să nu ne bruieze, măcar din respect pentru reprezentantul ziarului *AZI,* le-am zis. Au râs cu toții.

După aproape o oră s-a renunțat să facem înregistrarea la Londra. Au mai trecut 10 minute până ce Traian Ungureanu i-a dictat lui Ștefănescu ce să ne întrebe. În fine, începem înregistrarea aici, la București. După un sfert de oră, suntem întrerupți ca să ni se spună că nu s-a înregistrat nimic din motive tehnice. Era deja ora 3.20 p.m.

Eu trebuie să plec, îi informez. Insistențe etc. Nu cedez. Cu mine vine și Caius Dragomir. Să fie sănătoși. Să se organizeze mai bine și din timp.

La Hotelul București, recepție mare dată de *Asociația Pro-Democrația Română*, organizată de *Institutul Național Democratic pentru Afaceri Internaționale*. Mulți tineri. Ștefan Mamulea și Maria Bugnar îmi atrag atenția că această organizație a fost deja captată la vârf de FSN. Îi vorbesc în acest sens lui Mitchell, americanul care e permanent aici și care dirijează totul.

Sunt asaltat de tineri, spre marea mea bucurie.

La 7.00 seara, la cina dată de Consilierul Ambasadei SUA, Jonathan Prickent, în onoarea lui Richard Schifter, Secretar de Stat adjunct pentru Drepturile Omului și Michael Habib, Directorul pentru *Europa Răsăriteană* de la *State Department*. Pe lângă mine au fost invitați și Stelian Tănase și deputatul UDMR, Frunda.

Discuție generală, penetrantă. Toate subiectele imaginabile, începând cu ultima mineriadă, originea, mobilul și scopul ei. Am arătat că Roman este deja prezentat ca victimă, deci potențial un erou al democrației și privatizării. Televiziunea îi dă ore întregi ca să se explice. Apoi Legea financiară, liberalizarea prețurilor, alegerile viitoare etc. etc. Mi-am exprimat ideile, sper, clar și succint. Am căutat să mă rețin, ca să dau posibilitatea celorlalți doi să vorbească și ei. Dar, englezeasca mea fiind mai bună, întrebările mi se adresau mai ales mie, direct.

La un moment dat Michael Habib i-a spus lui Stelian Tănase: *You always say that. That's how you start.* Nu cu răutate. Mai mult amuzant, căci Tănase tocmai începuse să-i răspundă la o întrebare: *It's difficult to say...*

Eu nu m-am sfiit. Am afirmat că PNȚCD suntem în stare să luăm puterea. În diferite feluri, mai ales prin implicație. Și am subliniat că noi am avea soluții, mai ales pentru redresarea economiei românești.

M-ar interesa raportul ce vor face la Washington!! Enorm.

Duminică, 6 Octombrie 1991

Ieri, m-am sculat destul de târziu, astăzi, pe la 7.40. Am citit foarte interesantul articol *Happy Guilt* (Culpa Felix), apărut în revista americană *The New Republic* (5 August 1991). Mi l-a trimis Chuck Percy (Fostul Senator Charles Percy, republican din Illinois, acum Președintele *Washington Cultural & Trade Centre*). Scris de Norman Manea în românește, tradus de Alexandra Bley Vroman.

Are ca subtitlu: *Mircea Eliade, fascismul și soarta nefericită a*

României. E un studiu pe baza celor patru volume de jurnal, 1945-1985 și a două volume de autobiografie, 1907-1960. Toate publicate de *University of Chicago Press*, anul acesta. Extrem de interesant articol. Arată admirația lui Eliade pentru Nae Ionescu, mentorul mișcării legionare în România. Explică, chiar, postura pro-legionară a lui Mircea Eliade și admirația lui pentru Corneliu Codreanu. Scoate în evidență și un pasaj în care Eliade se plânge de italianul F. Jesi, care a blocat, prin scrierile lui, candidatura lui Eliade la Premiul Nobel pentru Literatură. Îmi aduc aminte că și mie mi s-a plâns de acest lucru, când l-am văzut la Paris, câteva luni înainte de moartea lui. Mă dusesem să-l văd împreună cu Dinu Noica, prietenul lui de totdeauna, părtaș, împreună cu Emil Cioran a înclinației, dacă nu apartenenței lor, spre legionarism. De fapt, toți trei au suferit de ceea ce Eliade a numit, în jurnalul său *felix culpa*.

Chuck Percy mi-a trimis și o scurtă notă în care-mi arată că ginerele lui John D. Rockefeller a decis să nu candideze la Președinția Statelor Unite anul viitor. Face bine, pentru că Bush, e aproape sigur, va fi reales. Dar în 1996, ca democrat, va avea șanse bune.

Răspund scrisorii lui Chuck cu aceeași căldură cu care m-a învrednicit el și-i trimit reproducerea articolului cu fotografie despre rolul meu în mineriadă, apărută în *THE INDEPENDENT* și elegantul articol *Jos Pălăria*!, pe care mi l-a faxat, astăzi, Radu F. Alexandru, așa cum a fost publicat în *Viitorul Românesc* (2 Oct. 1991).

Ziua începe cu Celestin. Scrie ce trebuie ca să pornim acțiunea de asanare a RETRANS-ului. Reli a venit la lucru deși e Duminică.

La 10.00 dimineața, Mircea Enescu. Pledează pentru întărirea UMRL. Să facem un Congres la primăvară. El ar vrea să dea locul întâi lui Grabovschi, pentru că dorește să fie mai activ la Fundația *Societății Ateneul Român* și la cea de Arhitectură. E convins că eu trebuie să joc un rol mai important în UMRL. Acolo voi fi recunoscut, cu mai multă receptivitate decât în PNȚCD, unde sunt barat.

Atât Fundația Soros (Sandra Pralong), cât și *Fondul Canadian*, sunt foarte bine dispuși față de noi. E probabil că vom obține distribuirea a 500 de ambulanțe în România. I-am dat multe broșuri despre ajutoarele ce am adus noi în țară din Marea Britanie, prin *Relief Fund for Romania*. Să le transmită el mai departe.

Gheorghe Cojocaru, rudă de-a lui Carmen Sabău, vine să-și ofere serviciile. Probabil că-l voi lua. Am nevoie de un om de încredere.

În ultimele zile, Petre Roman apare la televizor ore întregi. Evident, e pregătit pentru alegerile viitoare. Poate chiar pentru Președenție.

Seara, la Restaurantul Pescăruș cu verișoara mea Ileana Tilea Troiano, cu fata lui Radu Tilea, Kitty și soțul ei, Ian Willis și cu Lia Gavrilă, verișoara Ileanei după mama ei, împreună cu soțul ei, Doctorul Gavrilă.

Dansuri naționale, aproape toate din Transilvania, mâncare bună și mulți admiratori, care mi-au adus flori și mi-au cerut autografe.

Îmi face bine să am aceste mici dovezi că eforturile ce fac pentru țară sunt apreciate.

Azi, Duminică, m-am sculat la 5.50 a.m. Ca să-mi pot scrie jurnalul.

Luni, 7 Octombrie 1991

Nona Oprișor de la *Zig Zag* vine să stea cu mine o zi întreagă, pe care s-o descrie, apoi, în săptămânalul lor.

Îmi telefonează Victor Gaetan din Washington. Îi explic cum stau lucrurile. Veronica Brote dă peste mine să-l ajut pe fiul ei în Anglia. Tcaciuc îmi cere să-i obțin o viză pentru Elveția. Îmi confirmă faptul că bătrânelul care a dat cu piatra în mașina noastră după ce am părăsit casa lui Ioan Râmbu a fost pus s-o facă de tatăl primarului. A căutat să strângă o ceată de oameni, dar n-a reușit. Îl cheamă Ioan Lucaci.

Vine, apoi, Valentin Popescu cu comandantul de navă George Bătăneațu. Vor să-i ajut să aibă un partener străin pentru operația lor maritimă pe Dunăre. Centrul va fi la Orșova. Ideile lor sunt coapte. Le-am cerut să-mi dea fapte și cifre exacte.

Toți ne-am dus la reședința Ambasadorului Coreei de Sud, Lee. Ne-a primit foarte bine. Am admirat casa și mai ales grădina. Ileana n-a mai văzut-o de când avea 12 ani, în 1939. Nu-și mai aducea aminte de existența unui nuc mare de tot. Au trecut 52 de ani de atunci, iar nucul e imens. Trebuie că fusese plantat când s-a construit casa, în 1935, sau că era deja în grădină încă dinainte.

Masa, toți împreună, inclusiv Pușa și Oprișor.

Repede la Parlament. Mă aștepta la poalele Dealului Mitropoliei Minodora Ilie. Îmi aduce vești bune despre prețuirea de care mă bucur în țară. PNȚCD-iștii de la centru au căutat să mă elimine cu totul. Diaconescu e cel mai pornit împotriva mea. Coposu e bolnav incurabil, cu plămânii. Să mă țin tare. Să nu-l atac pe Iliescu. Ea nu mai poate. Se va înscrie în Partidul Socialist, dar nu în cel condus de Cunescu.

De la Parlament, la Tipografie și la Redacție. S-a rezolvat problema Lynotronicului. Rămâne pe loc. Circulația ziarului a început să crească din nou. Cer, la telefon, să vorbesc la TVR. Emanuel Valeriu se lasă greu, dar Răzvan Theodorescu mă invită imediat. Înregistrăm pe la 6.45 cu Șoloc. Se transmite seara, la Actualități, la 9.20 p.m. În total, 28 de minute. Am fost mulțumit. Am vorbit clar, fără nici o reticență.

Coposu mi-a telefonat să mă felicite.

Toți ai mei au rămas încântați.

Marți, 8 Octombrie 1991

Sunt felicitat în Parlament de foarte multă lume. Vartan scrie în *Cotidianul* despre lecția ce am dat la Televiziune. *Libertatea* mă atacă, dar pe pagina I, la loc de frunte. Ceea ce e bine.

Ioan Alexandru reușește să introducă educația religioasă în Constituție. E o mare victorie.

La Partid se pierde un timp imens cu Ilie Păunescu. El vrea acum să contopească *Dreptatea* cu *Epoca* lui și să le conducă pe amândouă. Paul Lăzărescu face o figură patetică. E gata să accepte orice.

Exasperat, plec după două ore de discuții sterile. Păunescu nu-mi place. E pretențios, arogant, secretos. N-aveți încredere în mine? Eu îmi iau responsabilitatea etc. N-a dat nimic precis. Totul e promisiune vagă, verbală. Acasă, obosit, mă culc, ca să fiu imediat sculat de Bustea și de Celestin Chicoș. Să trecem la acțiune. Să-l suspendăm pe Codruț Popa, să organizăm distribuirea *Cotidianului*. Ne trebuie un nou administrator. De unde ?

Miercuri, 9 Octombrie 1991

La Constituantă. Rezolv apoi toate problemele legate de ziar, cu Doina. Restul zilei în Parlament. Ifrim a venit cu noi la Madrid pentru Alianța Nord-Atlanticului.

Seara vine Michael Miess la mine. L-am cunoscut la Bonn, când negociam formarea UMRL, împreună cu Florian Lepădatu. El e din Brașov, vorbește perfect românește.

Îmi cere să vorbesc despre minoritatea germană din România. Să le garantăm drepturile obținute încă din secolul al 12-lea. Nici un lider român n-a făcut-o. Dumneavoastră ați vorbit de unguri și de Franța, Anglia, ca prieteni de-ai României. Dar nu de Germania.

L-am asigurat că o voi face. Mi-a telefonat Ioana Brătianu care va

intra în guvernul lui Stolojan, ca Ministru de stat cu relațiile externe. M-a felicitat pentru interviul ce am dat la televizor luni seara lui Șoloc.

Un altul care m-a felicitat a fost Eugen Caraghianu. S-a întors definitiv în România, din Germania.

La Partid, Pupi Groza îmi relatează atacurile lui Ghilezan împotriva mea. Niște absurdități, printre care și aceea că aș fi cerut lui Coposu să mă numească reprezentant PNȚ în străinătate.

Joi, 10 Octombrie 1991

Gheorghe Cojocaru, prieten de-al lui Carmen Sabău, vine la 7.45 a.m. Îi dau ceva sarcini. Să vedem cum le execută.

La micul dejun, la Punch Green. Cu Flora, Meleșcanu și Pleșu. Pe lângă musafirul de onoare Susan Schwab, *Department of State*. Discuție generală neconcludentă. Bineînțeles, eu n-am fost de acord cu ceilalți doi, am repetat povestea cu oprirea publicării ziarului meu la 19 Aprilie 1990 de către Pleșu.

Nu i-a plăcut. *I am going to dine out on this story for years*, i-am spus râzând.

La Târgul Internațional București. Ajung în față cu Stănculescu, Adrian Năstase și încă un ministru. Dau declarații presei. Obositor, dar interesant.

Ajung în Parlament după încheierea dezbaterilor. Vorbesc cu Dan Marțian. Nimic de făcut. „Notă proastă".

Acasă descopăr că Popa Codruț a furat toți banii. I-a luat și pe cei de la Arad și de la Timișoara și, după spusele lui Sălcudeanu, și pe cei de la Cluj.

Marian îmi spune că Rațiu de la Cluj a vândut mașina accidentată de șoferul nostru. Eu îi dădusem o altă mașină, cumpărată cu 140.000 de lei. Ar fi trebuit să ne-o dea pe cea veche. Escroc și ăsta.

Văd filmul turnat la Țiriac acasă. De Andronic de la *Libertatea*. Eram cu Dinu Patriciu. Interesant că avocatul Ghiga a considerat filmul în favoarea mea. De fapt, l-a favorizat pe Țiriac. Camera pe el îl prezenta, orice vorbea. Evident, parte din propaganda ce-și pregătește pentru candidatura la Președinția României.

Mi se spune că *Dreptatea* a publicat lista Biroului. Pe Coposu, Diaconescu ca Prim-Vicepreședinte, pe Gavrilescu ca Secretar General. Și apoi pe toți ceilalți Vicepreședinți în ordine alfabetică. Deci, eu pe ultimul loc. Altă șmecherie. Potrivit punctajului, eu ar fi

trebuit să fiu primul dintre Vicepreședinți. E caraghios, dar e clar că Biroul, așa cum e constituit acum, va fi întotdeauna împotriva mea. Sunt convins că vor face toate șmecheriile ca nu eu să fiu candidatul Partidului la Președinție.

Vineri, 11 Octombrie 1991

Eugen Caraghiaur vine să-mi ofere serviciile. Îi spun să meargă la Coposu. Doina îmi confirmă că Paul Lăzărescu a fost încântat că i-am telefonat după întrunirea Biroului PNȚ la care a fost debarcat în favoarea lui Ilie Păunescu. Un român american, mason, a venit să se ofere să ne ajute. De ce e nevoie să vă spuneți PNȚ Crestin Democrat? Numai în sensul moralei creștine, care e unul din principiile de bază ale Partidului nostru. Noi nu excludem pe nimeni pe bază religioasă, i-am răspuns.

De fapt are dreptate. Această joncțiune, această nouă denumire nu era necesară. Noi puteam foarte bine să ne înscriem în Uniunea Creștin-Democrată și să beneficiem de pe urma ei și ca PNȚ, pur și simplu. E una din marile greșeli pe care le-a comis Coposu. De aceea ne-a ieșit imaginea că suntem antisemiți și plini de legionari.

Ivănel a venit cu Celestin Chicoș. Ivănel, care e un om deștept, profesor de economie politică la Universitatea București, mi-a dat o știre bună. Aveam nevoie de ea. Toată ziua am fost deprimat din cauza furtișagurilor din jurul meu. Mai ales Popa Codruț. Numai acuma, recent, mi-a furat aproape 300.000 de lei, colectând banii ce mi-au fost expediați de la Arad, Timișoara și, zice Sălcudeanu, Cluj.

Sunteți în mare ascendență de popularitate în țară, îmi spune Dan Ivănel. Cele două interviuri au fost extrem de elocvente. Cel unde ați vorbit singur cu Șoloc și cel cu Dinu Patriciu și Ion Țiriac. De fapt, două personalități sunt în creștere de popularitate: dumneavoastră și Cornescu, de la Social-Democrați. De aceea e un mare păcat faptul că ați căzut victimă unui complot. De ce ați publicat articolul de astăzi, în *Cotidianul*, unde e atacat Cornescu. Mai întâi de toate, interviul a fost luat unui om politic în stare de ebrietate. Ceea ce nu corespunde eticii jurnalistice. Apoi, sunt neadevăruri. Întâmplarea a făcut să fiu și eu prezent la începutul interviului.

Trebuie să dați o dezmințire.

Îmi pare rău, dar dezmințire nu putem da. Să ne scrieți și să ne dați versiunea dumneavoastră. Asta în cadrul dreptului la replică. Voi

insista să se publice.

N-a fost de acord.

Am vorbit și de posibilitatea de a colabora împreună pentru dezvoltarea unui plan amănunțit de redresare economică a țării. El ar putea să creeze o echipă de oameni tineri care să studieze, pe bază de cifre exacte, situația reală a diverselor întreprinderi care funcționează în pierdere. Apoi să inițiem valoarea economică a țării bazându-ne pe „price-earnings ratio".

Seara, cină la ambasadorul Japoniei. Cu Ana Blandiana, soțul ei și un consilier de ambasadă japonez. Ambii vorbesc extrem de bine limba română. De altfel, atât ambasadorul Kiyoshi Furukawa, cât și soția lui aveau câteva fraze în limba română și ambii iau lecții aproape zilnic.

Discuție foarte interesantă. Ambasadorul mă informează că din 25 de miliarde de metri cubi de gaz metan, noi pierdem 20%. Destul ca să fie încălzit Tokio, care are 12 milioane de locuitori.

Noi, românii, avem cca 10 milioane de hectare teren arabil. De două ori și jumătate mai mult decât au japonezii. Ei reușesc să hrănească 60% din nevoile unei populații de 130 de milioane de locuitori. Noi avem cozi. Adică ei hrănesc din producție proprie 78 de milioane, din 4 milioane de hectare. Deci din 10 de milioane ha ar trebui să putem hrăni bine 195 de milioane de locuitori.

Benzina la noi e mai ieftină decât oriunde în lume: 30 de lei litrul, adică 10 *cents*. În Japonia e un dolar litrul. De zece ori mai mult.

Cu Ana Blandiana m-am înțeles foarte bine. A fost încântată că am fost amestecat în traducerea și publicarea, la Londra, a poeziei „pentru copii", despre motanul ei ARPAGIC. Am explicat japonezilor efectul extraordinar creat de acest poem. Ea proiectează acum un nou poem în care Arpagic se apără. Că, de fapt, el nu e dictator. Extrem de interesant să vedem cum tratează problema.

Sunt în avion spre Arad.

Sâmbătă, 12 Octombrie 1991

Am scris tot timpul. Acum ne pregătim de aterizare. Zburăm de aproape 15 minute de-a lungul Mureșului. Îl văd bine șerpuind, la stânga avionului. Impresionant. E înnorat și puțină ceață. Zi caracteristică de toamnă. Câmpia e splendidă. Ar trebui să producem minuni economice, dacă ne-am guverna înțelept. Cât vezi cu ochii numai lanuri și arături. Teren excepțional de fertil.

La aeroport am fost primiți de Nestor Bădiceanu din Oradea și de mai mulți arădeni. Îmbrățișări etc. Roșu a condus mașina cu noi. Câțiva arădeni au venit cu noi. A plouat tot timpul. Cu găleata. A trebuit să mergem cu grijă. De altfel un ARO al Poliției, cu cinci ofițeri, a mers înaintea noastră. Precauție nejustificată, de data aceasta, dar binevenită. Odată ajunși în centrul orașului, în Oradea, ne-au urat drum bun și ne-au lăsat singuri. La sediul partidului am stat foarte puțin. Ne-am dus la monumentul lui Aurel Lazăr, unde s-au rostit cuvântări. Noi avusesem un program la sediul partidului începând de la orele 10.00 dimineața. L-am pierdut în întregime. Bărbuș a vorbit însă din partea noastră, a conducerii PNȚCD. Dar am fost primit cu multă căldură, deși sosisem la spartul târgului. Mai ales de tineri.

La ceremonia publică, mulți generali, prefectul, primarul, prelații Bisericilor. Am fost imediat invitat să iau cuvântul. Am fost foarte scurt. Am reamintit hotărârea românilor luată în casa lui Aurel Lazăr, de a se despărți de Ungaria și de cuvântarea lui Alex. Vaida-Voevod în Parlamentul ungar de la Budapesta.

Împreună cu Bărbuș am depus o coroană. Mai mică decât celelalte. I-am îmbrățișat pe episcopi. Pe ungurul catolic, în casa căruia am fost la Oradea și pe greco-catolicul Hosu, tot din Oradea. Defilare.

La Liceul „Aurel Lazăr", primire cam rece. Episcopul și Vicarul, ortodocși, au făcut o slujbă de sfințirea apei cu sare, am fost apoi stropiți. Iarăși defilare după dezvelirea unei plăci comemorative la Liceu (tot în cinstea lui Aurel Lazăr). O doamnă - aprigă susținătoare a Vetrei Românești, cum mi s-a spus pe urmă - m-a somat să fiu român atâta timp cât stau în Oradea !!

Am reacționat curtenitor, dar ferm, ironizând-o puțin, că-mi dă lecții de patriotism.

Pe la 2.00 sosim la Casa de Cultură. Acolo unde n-am putut să vorbesc la 11 Mai 1990, în campania electorală. De fapt, ajunsesem cu vreo cinci minute înainte de orele 2.00. Am intrat direct în sală. Era vreo treime plină. M-au aplaudat, când am apărut. Ne-am retras într-o mică cameră căci lumea începea să intre în sală.

Pe la 2.10 am intrat și noi. De data asta, sala aproape plină. Ne-a prezentat Bădiceanu, a vorbit Bărbuș și-apoi eu.

Nu putea să meargă mai bine. Perioada întrebare-răspuns a mers perfect. De altfel, eu cred că asta e țăria mea. Pentru că am un simț al umorului ce e apreciat de concetățenii mei. Le-a trebuit o vreme să se

obișnuiască cu mine. Dar acum merge.

Seara, la un hotel din Felix Băi. Cină mare. Primarul ne-a onorat cu prezența, dar Prefectul și Comandantul garnizoanei, nu.

Multă lume. Vreo 40 de persoane, inclusiv reprezentanții PNL, PAC, UDMR etc. Mulți au ținut să se fotografieze cu mine. M-am conformat.

Camera mea era un adevărat apartament luxos, cu odaie de primit etc. Dar era deasupra restaurantului, cu orchestră și platformă de dans. I-am cerut lui Doru Hanganu să le ceară să cânte în surdină. Curând, muzica a încetat cu totul. Foarte frumos din partea lor, dar, sper că nu le-am stricat petrecerea de Sâmbătă seara. Sunt totuși recunoscător. Eram obosit mort și aveam nevoie de somn.

Duminică, 13 Octombrie 1991

Ne-am sculat la 6.00. Micul dejun la repezeală și la 7.00 eram pe drum. Eu, în mașina lui Radosav, Directorul Bibliotecii Universității din Cluj. A condus excelent de bine soția lui. Ea e fata Președintelui PNȚCD din Satu Mare, Molnar.

Regiunea, mai ales de la Negrești încolo, spre Săpânța, e extraordinar de frumoasă. În comuna Certez și Huta-Certez, am văzut multe femei, dar mai ales fete tinere, în frumoasele fuste multicolore, ca de balerine.

La Săpânța am sosit pe la 11.25. Credeam că e prea târziu. Deloc. Era spre sfârșitul Sfintei Liturghii, dar mi s-a făcut imediat loc în strană. Slujba a decurs neașteptat. Cu multe imnuri sfinte necunoscute mie. Biserica plină. Mai ales de tineri. Băieții în „căbat" negru cu motive albe, uneori, dar discret introduse, cu o dungă mai îngustă sau mai lată, după gust, orizontală.

Preotul a vorbit o frumoasă predică și s-a referit la mine extrem de elogios.

I-am mulțumit, ducându-mă în altar, după slujbă. Masă la fratele mai mare al lui Stețca, primarul, care mi-a arătat, mai întâi, Cimitirul Vesel.

La orele 2.00 p.m. adunare în aer liber. Mulți. Am semnat cărți, le-am împărțit ziare și broșuri. Le-am vorbit. Direct, fără înfrumusețări.

Ne-am dus, apoi cu mașinile spre Satu-Mare. Tot în mașina lui Radosav. Mi-a vorbit despre nevoia de a publica o carte despre Memorandumul din 1892. Accept cu plăcere. Să-mi facă un deviz.

Trebuie să apară înainte de Mai 1992, pentru a marca prezentarea lui la Viena. Altfel, Vatra Românească va încerca să capteze și această comemorare, cum a făcut și cu Alba Iulia (1 Dec.), Avram Iancu la Țebea (anul acesta) etc.

Ne oprim la Negrești-Oaș. În casa lui Mihai Berinde. Ne așteptau cu masă etc. Am stat doar 25 de minute, de fapt prea mult, căci am sosit la Satu-Mare abia la 4.20, deși adunarea fusese fixată pentru ora 4.00.

Sala arhiplină. Enorm de multă lume n-a putut urmări dezbaterea decât din sala alăturată, prin ușile deschise, o mare mulțime de oameni.

Întrebări, răspunsuri, semnare de cărți etc.

Cină la Molnar Gavril acasă, unde dau interviu lui Ilie Sălceanu și lui Dumitru Păcurariu, poet, ambii de la revista *Solstițiu*. Cristian Răuțu a fost tot timpul cu noi pentru *Cotidianul*.

Luni, 14 Octombrie 1991

Cu avionul de la 8.15 a.m. la București. Masa cu Elisabeth și Pușa. Ele pleacă astăzi la Savannah.

În Parlament, nenumărați iau cuvântul în problema proclamării UDMR-ului din Secuime (cele două județe cu majoritate maghiară: Covasna și Harghita), că vor un referendum pentru a se proclama stat autonom.

Adunare a Președinților grupurilor parlamentare și a Biroului Camerei. Durează peste o oră. Sfătuiesc moderație. O declarație Parlamentul trebuie să facă, dar să avem grijă. Altfel vom fi taxați, întreg Parlamentul românesc, de șovini antimaghiari în Occident. Deputatul Tokay spune că utilizăm două măsuri. Îi condamnăm pe șovinii maghiari, dar nu pe cei români.

Regret că vă contrazic, am zis, dar eu am condamnat șovinismul de nenumărate ori, indiferent cine se face vinovat de el.

Da, știu. Dar nimeni n-a făcut-o în Parlament, a ripostat.

Trebuie s-o fac eu la prima ocazie.

La Senat. Ajung târziu, pe la orele 6.00 în loc de 5.30 p.m. cum fusese programat. E întâlnirea cu reprezentanții Comunității Europene care au venit cu 500 de milioane de dolari ajutor umanitar.

Văcaru, care tocmai era la terminarea prezentării părții românești, m-a prezentat și pe mine ca fost candidat la Președinția Țării și lider parlamentar PNȚCD.

Herman de Lange a prezidat din partea EEC. Ceilalți: John

Maddison, Humphrey Abbott și Gérard Emion.

Am explicat poziția noastră, a PNȚCD și că suntem pentru acordarea ajutoarelor umanitare, „pentru că nu vrem ca poporul român să sufere din cauza greșelilor conducătorilor țării".

Am indicat că Iliescu poartă responsabilitatea pentru noua venire a minerilor la București. Am arătat că am apărat Parlamentul, deși a fost fraudulos ales etc.

Au vorbit toți ai noștri. Surdu și liberalii vor susține guvernul Stolojan. Weber a zis tare că eu am reușit să-i scot pe mineri din sala Parlamentului și Surdu m-a lăudat ca „bun român și bun om de afaceri".

Impresia ce am lăsat-o se poate rezuma, sper, în cuvintele lui Lange, care a venit să-mi strângă mâna la sfârșitul întrunirii: *I am so glad to meet you. I'm heard so much about you.*

Acasă mă așteptau Edward și fetele venite din Anglia cu *Relief Fund for Romania.* De asemenea, arhitectul cu soția. Mi-au adus o sabie japoneză extraordinar de frumos executată de el însuși. Înscrisă cu cuvintele: onoare, cinste, demnitate. Am luat cina cu ei, demonstrând ce bine funcționează măsuța de serviciu pe rotile ce mi-a făcut-o cadou, acum câteva săptămâni.

I-am cerut să facă o placă pentru sabia japoneză. Să zică cine a făcut-o pentru mine.

Faptul că v-ați întors în țară și că luptați aici, e de o importanță vitală pentru țara întreagă, mi-au zis amândoi.

După cină, luată în grabă, am avut adunarea RETRANS. L-am dat afară pe Codruț Popa, care insistă că poate explica totul.

Scrisoare splendidă de la Mariana Bezdadea: „Minerii au plecat pur și simplu, fiind convinși de îndemnul adresat de Domnul Ion Rațiu, chemat la tribună". Menționează apoi incidentul cu Crucea lui Ioan Alexandru care a fost așezată sub drapelul României de către un miner și a rămas în același loc. Să mai avem speranța pentru un viitor BUN.

De asemenea, de la Lucian Cornescu, care se plânge de articolul apărut în *COTIDIANUL,* în care partidul său social-democrat este aspru criticat. O consideră pe Dora Mezdrea, autoarea articolului, mincinoasă, alcoolică, incapabilă etc.

Marți, 15 Octombrie 1991

Constituantă. Se discută numărul senatorilor și deputaților etc. Noi nu intervenim.

Ieri seară, târziu, Secretarul Parlamentului, Popescu, mi-a telefonat să-mi ceară, din partea lui Dan Marțian, ca astăzi să apar la Parlament ca Președinte al grupului parlamentar PNȚCD, în chestiunea Declarației referitoare la cererea de a se ține un referendum pentru autonomia celor două județe din secuime (Kátona).

Îl scol pe Gionea la 6.45 și-i cer ca el să meargă în locul meu. El a vorbit în această chestiune. Și a vorbit bine. Trebuie să fie în Parlament la 7.45 azi-dimineață. A acceptat, ceea ce m-a bucurat. La orele 8.00 dimineața vin niște scoțieni care lucrează pe teren la Botoșani. Fac treabă foarte bună. Fiul locuiește acolo tot timpul. Mama vrea să distribuie opere contemporane în România. Le obține foarte ieftin. O fracțiune din prețul de producție. Totuși, mult prea ridicat pentru piața românească. Deci singura soluție e ca să le tipărim în țară. Cărțile lui Naomi Mitchinson, de exemplu.

Vine tânărul de la *Zig Zag*. Vrea fotografii pentru un mare articol despre mine. Îi dau voie să facă ce vrea.

Mă întorc acasă la prânz. Cu Codruț Popa și Cojocaru. Ultimul îmi face impresia că nu e omul de care am nevoie. E mult prea moale, chiar dacă e cinstit. Codruț își ia răspunderea să-mi plătească, săptămâna asta, 80.000 de lei, pe care el recunoaște că mi-i datorează dinainte de formarea societății RETRANS.

După masă la Redacție. Vine atașatul cultural de la Ambasada Japoniei. El a fost prezent la cina ce ne-a dat ambasadorul Vineri seara. A rămas impresionat de utilajul modern de care dispunem.

Mihăilescu, care scoate suplimentul nostru literar, vrea să-i dau numele celor din exil care ar merita să fie remarcați de noi. L-am pomenit pe Vintilă Horia și i-am promis să-i mai dau și alte nume. Din nou la Parlament. Din fericire, terminăm pe la 5.35. Mașina-mi sosește la fără un sfert, cum convenisem și sosesc acasă, exact la orele 6.00. Lucian Cornescu, Președintele PSD-Tradițional, mă așteaptă deja, cu un consilier de-al lui. Îi ofer un whisky. Acceptă. Dar nu găsesc cheile. Elisabeth le-a ascuns. Mi-a spus unde, dar eu, distrat, n-am înregistrat locul. A trebuit să se mulțumească cu niște vin roșu. E tot ce aveam disponibil.

Nu mi-a făcut impresie bună. Tip șmecher. Mi-a vorbit de atacurile care se îndreaptă împotriva „noastră", adică a lui și a mea, pentru că avem legături și o situație bună atât în Occident cât și aici, în țară. Eu am o calitate în plus pentru că aparțin firmei Lazard, îmi spune. Mi-a

explicat că acum are 6 membri în Parlament, care și-au dat adeziunea la PSDT. Deci lui personal. Construiește fabrici de pâine în toată țara și astfel va câștiga mare popularitate.

Să vă dau o veste bună. Am făcut un sondaj la T.I.B. 2.000 de oameni. Rezultatul: Iliescu 17%, Roman 17%, Câmpeanu 6%, Manolescu 12%, Cornescu 68%, Coposu și Rațiu, împreună 39%?!?

Întrebări se pun. De ce m-au pus împreună, pe mine și pe Coposu, iar pe ceilalți individual? Apoi, e adevărat ceea ce spune, sau e pur și simplu o fabulație ca să creeze o impresie sau să-mi facă plăcere.

Soții Secașiu iar vin să ceară mai mulți bani. Vor încă 10.000 de lei pe lună. E ridicol. Le fac o mică lecție despre salariile prevalente astăzi. Ei primesc mai mult decât majoritatea salariaților mei. Să se mai gândească.

Sora lui Liți Faina vine să mă vadă. Merge prost. Are picioarele umflate. Baston etc...

Îmi povestește de prietenia noastră din tinerețe. Eu nu prea-mi aduc aminte. Poate în primul an de studenție, căci i-a pomenit pe Daghi, Mureșan, Titi D.

Miercuri, 16 Octombrie 1991

Tocmai am aterizat la Madrid. Suntem delegația parlamentară la Alianța Nord-Atlantică.

Ne instalăm la „Gran Hotel Tryp Ambassador", în orașul vechi, pe Cuesta de Santo-Domingo. Foarte bun. 4 stele.

Am avut dificultăți cu luarea de contact, pentru că s-au schimbat numerele de telefon. Prima cifră, mai exact. În fine, cu ajutorul operatoarei telefonice, am vorbit mai întâi cu Blanca, fata lui Nicky Mariția. Îmi spune că l-a dat afară pe Liviu pentru că e alcoolic. El e văr, nu numai soț.

Vine Nicky și mă duce la un restaurant de *mariscos,* cum i-am cerut eu. Bem o sticlă de vin și stăm la taifas. Toată lumea recunoaște că tu te-ai ținut cu o tenacitate - încăpățânare dacă vrei - extraordinară, toată viața. Lumea te admiră. Inclusiv Horia Sima, deși pe el nu l-am văzut de mult.

Îmi dă originalul unei scrisori *istorice,* mi-a zis, ce i-am trimis lui Riță Precup (adresată ultimului, la venirea lui din țară). Am scris-o din Fairfield, St. Helens, la 23 Decembrie 1948 - deci, curând după întoarcerea noastră din Elveția. Mă refer în ea la raportul ce i-am scris

Regelui Mihai la 23 Februarie 1948. Îi spuneam că va fi un exil lung. Eram la *Schatzalp,* în Davos-Platz și Mihai tocmai sosise cu logodnica lui, Anne de Bourbon Parme. I l-am trimis prin Nicolae Caranfil, care era și el acolo ca să-L vadă. Unde o fi această analiză a situației, căci eu copie nu mai am. A fost o adevărată profeție.

Pe la 7.00 vine Aurelio Răuță să mă vadă la hotel. Bem un ceai împreună.

Noi stăm în expectativă, până dispare Ion Iliescu.

Și el îmi aduce laude. Vor avea o adunare aici la Madrid, a comitetului *Fundației Culturale.* Vor veni: Păr. Alexandru Mircea, Alexandru Ciorănescu, Vintilă Horia, Radu Enescu și el. Tare ar vrea să fiu și eu prezent.

Dacă mă lasă obligațiile ce voi avea aici, i-am zis, deși, cu excepția lui Ciorănescu, ei toți sunt prea de dreapta, foști legionari în tinerețe. Nu-mi trebuie complicații acum.

Prin Liviu Mariția îmi telefonează Andres Salvador de Austria y Habsburgo. Vrea să investească în România. În construcții mari, mai ales. Atâta timp cât putem oferi un colateral. Eu l-am sfătuit să facă investiții mai mici, fără colateral, sub conducerea directă a lor.

Joi, 17 Octombrie 1991, Madrid

Masa, cu Vintilă Horia și cu Olguța, nevasta sa.

Am terminat de scris, spune, cea mai bună carte din viața mea. E despre Ștefan cel Mare. Am scris-o în românește. Mi-au venit cuvinte pe care nu le mai rostisem de-o jumătate de secol. Vorbeam de pescuit. Plasă nu merge. Și așa mi-a apărut în minte cuvântul năvod. M-am minunat. Pe altele le-am creat, căci nu le-am găsit în dicționar. Îi voi spune *Mai sus de miazănoapte*. Ce crezi?

Mi-a explicat că nu e o biografie romantată. E un roman care începe cu Ștefan pe patul morții. Cum își aduce aminte de toate, de tot ce-a săvârșit. Luptele lui, iubirile lui, bisericile lui și oștenii lui, care-i erau total devotați.

L-a asemuit cu Franco. Cam așa arăta, mic, cu fața rotundă.

Dar n-avea nasul cârn!, am interjectat eu.

L-a ridicat pe Ștefan acolo unde trebuie să fie. Printre cei mai remarcabili oameni ai Renașterii. Așa, să fim și noi mândri de ceva. Ăsta-i rolul poeților. Așa au început să se trezească românii basarabeni aproape imbecilizați și deznaționalizați de comunismul rusesc. Poeții

lor i-au făcut să-și regăsească mândria națională.

Mi-a vorbit mult de ce fac eu în România. Suntem toți mândri de tine. Ai fost singurul care te-ai ținut de același lucru o viață întreagă. Și te-ai întors.

Cărțile lui se vând foarte bine în România. A fost invitat să devină membru al Academiei Române. A refuzat.

Pe drum, spre casă, m-am întâlnit cu grupul de români, parlamentarii noștri și cei de la ambasadă, în frunte cu Gherman. Au fost încântați că l-au cunoscut pe Vintilă Horia.

Și Vintilă și Olguța mi-au arătat multă afecțiune. Deocamdată nu se vor întoarce în țară.

Înainte de 5.00 p.m. vine Liviu Mariția cu echipa de televiziune. Apare și Gherman. Așteptându-mă jos, Gherman i-a văzut și s-a băgat pe fir. Nu m-am bucurat, dar am fost de acord să ni se ia un interviu împreună.

I-au pus lui întrebările, întâi. A răspuns în lungi monologuri.

Tehnicianul, apoi, a căutat un alt decor. Deci ne-am mutat într-un alt hol. Gherman a dispărut, dar Cârjoi și Tahsin Gemil au rămas.

Am rămas foarte deschis. Era vorba de mineriadă. Cum s-a întâmplat, cine i-a adus și ce s-a petrecut în Parlament. Cum am reușit să-i scot din Camera Deputaților. Ce efect are această acțiune în Occident.

Am vorbit răspicat. Așa cum am făcut-o la TVR și reprezentanților EEC în sala de marmură.

Cârjoi, care a stat să vadă tot interviul, m-a întrebat: Cine poate să redreseze imaginea României în Occident, dacă - cum ați afirmat acum - nici Iliescu, nici Roman și nici Stolojan n-o pot face?

Vorbești foarte bine englezește: *I'll give you one guess!*

De ce nu spuneți și acest lucru?

Nu m-au întrebat.

Dar cine?

Ați auzit dezbaterea din 17 Mai anul trecut. Cu Iliescu și cu Câmpeanu. „Dacă vreți să mergeți spre Răsărit, votați-l pe Dl Iliescu. Dar, dacă vreți să vă îndreptați spre Occident, votați-mă pe mine", așa am zis atunci. Acum ...?

O să am neplăceri la București. Cârjoi va răspândi cum am *atacat România*. Nu va zice că am exprimat punctul meu de vedere despre guvernarea actuală a României.

Liviu Mariția a venit să-mi ceară 100 de dolari. Că n-are bani asupra

lui și că i-a invitat la cină pe cei de la televiziune. În numele meu.

Cine te-a autorizat? Eu am o altă cină programată. În fine, i-am dat 6.000 pesete. Care nu e o sumă fantastică.

Au venit înainte de 7.30 Niki Mariția, primul, și apoi, George Uscătescu.

Mi-a făcut figura Regele Mihai. A acceptat să ia parte la ședințele care au loc la Escorial. Cu cele mai mari personalități. Ca să vorbească El și Petre Roman. A intervenit Antoniade. Cum poate Regele să vorbească după Roman?, m-a întrebat. Bine, să vorbească El, primul, i-am răspuns. Dar, dacă-i așa, Regele nu va mai putea răspunde și Roman va avea ultimul cuvânt. Absurdă situație. Rezultatul, s-a renunțat la ambii.

Nu-l vom mai invita niciodată. Asta-i sigur, a terminat Uscătescu.

Și cărțile lui se vând foarte bine în România. El va accepta să fie membru al Academiei Române.

Am discutat și cu ei, și în mai amănunt, mineriada din Septembrie. Îți împlinești destinul, a zis Niki.

Petre Roman și Mioara, mai ales, au vorbit foarte bine de tine, că ești un domn. El, Uscătescu, a prezidat ședința la care a vorbit Petre Roman, chiar când s-a întâmplat puciul contra lui Gorbaciov. Roman vorbește perfect spaniola.

Le-am povestit deplorabilul incident cu Mioara Roman și cu Doru Hanganu și cum mi-a întors scrisoarea, nedeschisă, a doua zi.

Au fost invitații mei la restaurantul BOTIN, faimos pentru purcel. Am mâncat și țipari mici în usturoi (anqilas). Seară excepțională. Nici Uscătescu nu intenționează să se întoarcă în țară. De altfel n-o duce prea bine cu sănătatea și s-a îngrășat mult. Niki a avut și el un infarct, nu de mult. A slăbit, și-i șade bine. Soția lui a murit. Actualul principe descendent direct din Cantemir e de fapt fiul lui natural, Nicolas Cantemir, pentru că mama lui i-a fost amantă, căsătorită cu Cantemir.

E frumoasă Spania. Păcat de ce se întâmplă. Au fost trei explozii, trei atentate, astăzi, împotriva Armatei. Bascii, ei au făcut acțiunea. Mai mulți morți și mulți răniți.

Uscătescu mi-a adus cartea *Luceafărul la un Centenar* și cartea despre el scrisă de Ioana Mustață, publicată în Editura Roza Vânturilor, la București, în 1990.

Vineri, 18 Octombrie 1991

Toată ziua cu *Comisia Economică a Alianței Nord-Atlantice.* La

Confederația Patronilor din Spania și la industria de armament. *Santa Barbara*. Interesantă a fost luarea de contact personal cu ceilalți participanți.

Am reținut dintre ei pe italienii Aristide Gunnella, Nicola Grassi Bertazzi (senator), Guido Alberini. Pe francezii Yve Dollo, Senatorul Gérard Gand (care-i trimite salutări lui Vignal). Pe Emile Krieps din Luxemburg, Magnus Stangeland din Norvegia și Jón Kristjánsson din Islanda, și apoi, pe mai toți englezii, începând cu Sir Julian Ridsdale.

O sun acasă pe Doina, astă-seară. Îmi spune că a avut o adevărată rebeliune, împotriva paginilor special făcute pentru ancheta din Parlament despre „vizita" minerilor. Mulți au amenințat că pleacă dacă o publică. Doina a insistat și a terminat ediția specială la 4 dimineața. Câțiva - cei mai importanți - au plecat. Doina s-a dus acasă plângând, mi-a spus. Dar a doua zi, rebelii au revenit. Atmosfera însă e nefavorabilă mie, îmi spune.

Nimeni nu e indispensabil. De altfel, ei sunt cu Alianța Civică. Dacă *România Liberă* poate să dea câteva pagini întregi lui Manolescu, de ce să nu dăm noi o anchetă absolut obiectivă pentru că este favorabilă mie? Și cei care au scris aparțin tuturor partidelor. Numai Ioan Alexandru e PNȚCD.

Seara, la cina dată de Primarul Madridului, José Maria Alvarez del Manzano. În grădina *Cecilio Rodriguez* din *Parcul Retiro*. E foarte frumoasă. Un amestec maur, francez și alte influențe, cred. Dar splendidă.

Klaus Franke mă întreabă de ce n-am intrat în guvern. I-am explicat. I-am explicat și de ce n-am candidat la președinția PNȚCD. O să mai vorbim.

Franke i-a spus lui Coposu că trebuie să mă includă în conducerea Partidului și că trebuie să aducă și pe tineri. Coposu n-a acceptat. Mă bucur, totuși, că ai fost ales, mi-a zis.

Guvernul anunțat Miercuri a fost aprobat de ambele Camere, după ce obiectase împotriva lui Babiuc și Spiess. Radu Câmpeanu a făcut o declarație în favoarea guvernului. Deci noi, PNȚCD, suntem singurii adevărați opozanți.

Sâmbătă, 19 Octombrie 1991

Președintele Comitetului economic al Alianței Nord-Atlantice mi-a acordat cuvântul abia după masă. Între timp, Ministrul Apărării Spaniei ne-a dat o recepție interesantă, copioasă, considerând sandwich-urile

pe care le-am primit în ultimele zile, la mesele la care am fost invitați.

Am explicat faptul că situația României e excepțională. Că potențialul nostru e mult mai mare decât al celorlalte țări din Europa Răsăriteană. Puțini au înțeles.

M-am culcat devreme, fără cină.

Duminică, 20 Octombrie 1991

Vizita la palatul Escorial a fost potrivit așteptărilor. Mi-au plăcut pânzele lui Tizian, Veronese, Ribera, Ieronimus Bosch, și multe altele. Am revăzut patul în care a murit Filip II, cu vederea excepțională a peisajului podișului spaniol. Am admirat rotonda regilor, de o parte, și a mamelor de regi de altă parte. Interesant, de asemenea, rotundul multisarcofag al copiilor familiilor regale. Câteva goale. Cum, de altfel, există sarcofage goale și în altă parte.

Seara, i-am invitat pe toți la o cină. Foarte plăcută. M-a costat 40.000 pesete. Am fost încântat s-o ofer delegației, pentru că ambasadorul României n-a făcut-o. Jurcan, senatorul liberal, pentru că băuse puțin, îmi închipui, l-a atacat frontal, puternic. Noi suntem aleși de popor, nu miniștri, care sunt numiți de Președinte sau de guvern.

Are dreptate.

Luni, 21 Octombrie 1991

Ședință plenară. Vorbesc Charlie Rose, Președintele Adunării Nord-Atlantice și Felipe Gonzales, Prim-Ministrul Spaniei.

După pauză, Manfred Wörner. Vorbește împotriva inițiativei franco-germane. Crearea unei armate provizorii, când avem deja forța integrată a NATO, este o greșeală, a spus în esență Wörner.

S-au prezentat rapoartele comisiilor și a vorbit Géza Jeszenszki, Ministrul de Externe al Ungariei. Bine. Într-o englezească bună.

Toată lumea la Palatul Regal. Șefii delegațiilor au fost primiți în audiență privată. Ceilalți am așteptat în marea sală, care are Judecata cea din urmă pe plafon.

Juan Carlos și Regina Sofia au venit printre noi. Când a trecut el în apropierea mea i-am vorbit de Regele Mihai. Ce să-i transmit? l-am întrebat. Cele mai bune salutări și dorințe de bine. L-am informat că Partidul nostru vrea ca națiunea să fie consultată în problema restaurării monarhiei constituționale etc. Mi-a făcut o impresie excelentă. Am vorbit, apoi, cu delegațiile țărilor baltice. Pe rând. Am început cu

lituanienii, care, cred eu, vor schimba ambasadori cu Moldova, dacă li se va cere acest lucru. Estonienii nu vor. E imposibil acest lucru, în condițiile actuale, după ei. Letonii, nu așa de categorici, dar nici ei n-au reacționat cu entuziasm la sugestia mea.

Am văzut-o pe Regină, doar cu un om în fața ei. Asta, după vreo jumătate de oră de la venirea lor în sală. M-am dus la ea. M-am prezentat. I-am sărutat mâna și i-am spus: Știu că sunteți în termeni buni cu Regina noastră, cu Ana.

Credeam că sunteți englez. Cum de vorbiți așa de bine englezește?

I-am explicat, succint. Anii petrecuți la Cambridge, soție englezoaică etc. A fost extrem de prietenoasă. Chiar astăzi i-am vorbit Reginei Ana, la telefon, mi-a spus. Femeie frumoasă, zveltă.

Mi-a venit și mie rândul la cuvânt în ședința de după-amiază. Am fost foarte aplaudat. De Sir Geoffrey Johnson Smith, de Sir Patrick Duffy, fostul Președinte al Adunării (care a primit o spadă de la turci, ca să marcheze înnobilarea lui de către Regina Elisabeta II) și de Bruce George. De mulți alții și de ai mei.

Momentul cel mai interesant al zilei însă a fost chiar la început, când Charlie Rose a făcut o mică, dar solemnă ceremonie, ca să primească țările baltice, cu statut de membri asociați, cum suntem și noi. În cuvântarea lui, senatorul nostru Oliviu Gherman a vorbit și de Moldova.

Seara, cină mare la restaurantul El Negralejo din afara Madridului. Gazde: Felix Pons Irazazábal, Președintele Camerei și Juan José Laborda, Președintele Senatului. Noi, românii, am avut o masă a noastră și ne-am amuzat foarte bine. Mâncare excelentă, băutură bună și un spectacol excepțional de dansuri spaniole. Restaurantul e un vechi castel, cu viile proprii.

Când stăteam de vorbă cu toții înainte de a ne așeza la masă, m-a agrăit Charlie Rose. M-a prezentat celor cu care vorbea și mi-a zis: *You made the best speech of the 37th assembly. I let you go over your allotted time, because it was so good. You had everyone's attention.*

Cam tot în același fel mi-a vorbit și congresman-ul Herbert Bateman din Virginia (Richmond).

Marți, 22 Octombrie 1991

Am dormit tare puțin, căci ne-am culcat pe la 2.30 dimineața. Am trimis cuvântarea mea prin FAX la București. Am luat și eu cuvântul la

masa rotundă, dar numai Gherman a stat tot timpul la ședință.

Toată după-amiaza am primit lume la hotel: Andreas Salvador Habsburgo-Lorena, Alain-Charles Edmond și Angelica Montalva Cors. Vor să facă TV în România prin satelit, să dezvolte turismul, șoselele etc. I-am ascultat. Au fost aduși de Liviu Mariția, care a uitat că i-am „împrumutat", la cererea lui, 6.000 pesete deunăzi. Și nici nu mi-a adus caseta cu interviul la TV ce mi-a organizat el. Am dat apoi un interviu lui Herman Tertsch de la *El Pais* și unui alt gazetar, care mi-au fost aduși de Alexandru Emil Petrescu și soția lui. Au venit cu bebeluș cu tot, abia născut, căci n-aveau cu cine să-l lase acasă.

Masa o luasem cu Aurelio Răuță care m-a luat de la hotel ca să mă ducă în somptuosul său apartament. Păr. Alexandru Mircea din Palma de Majorca a fost cu noi. Mi-a făcut mare plăcere și am depănat amintiri plăcute din anii '50, la Vatican.

A venit punctual la 5.30, cum ne înțelesesem, George Antoniade. Am luat un pahar de vin împreună. Foarte domn. Îi consideră pe ceilalți români din Spania o treaptă sub el. Mi-a vorbit de caii lui. Încalecă și acum în fiecare dimineață. Are 77 de ani. Formidabil. Îmi pare rău că nu fac și eu același lucru. Când i-am menționat că am vorbit cu Juan Carlos și Regina Sofia și apoi cu Mihai și Ana, mi-a dat amănunte. Legăturile lui cu ambele cupluri regale sunt foarte bune. Am discutat situația politică din țară și e de acord că șansele restaurării monarhiei sunt foarte mici în momentul actual.

Dumneata ai multe calități. Ești inteligent. Vorbești bine limbi străine. Ești ambițios - care e un lucru bun. Dar ai un mare defect. Nu-ți găsești buni colaboratori. Mi-a vorbit de Novacovici, de Cernovodeanu și de nu mai știu cine. Uite, ți-am adus o scrisoare de la Brutus Coste, cu care ai colaborat. Ai făcut o mare greșeală că n-ai acceptat să intri în Comitetul lui Penescu, așa cum te-am sfătuit atunci. Ai fi acum șeful, nu numai al exilului, dar și alternativa pentru țară. I-am explicat că nu puteam să intru în Comitetul lui Penescu pentru că-i avea și pe legionari. Eu l-am văzut pe Brutus Coste în cămașă verde. Cum l-am văzut pe Mișu Cârciog. Erau amândoi legionari.

Încă n-am citit scrisoarea ce-o primise atunci de la Brutus. Dar eu știu că Brutus n-a fost prea pentru mine.

Iau un taxi, care mă duce în 40 de minute până la Ambasada României. *Chargé d'Affaires* e Vasile Dan. Foarte prețios.

I-am găsit pe cei 4 parlamentari ai noștri vorbindu-le celor 20-30 de

membri ai Ambasadei. La toate nivelurile.

Le-am spus cum stau lucrurile. Adevărată campanie electorală. N-am menajat deloc nici delegația noastră și nici guvernul actual al lui Stolojan, ca să nu mai vorbesc de cel al lui Roman.

Întorși acasă, m-am culcat fără cină. Mă trezește Elisabeth, telefonându-mi din Savannah. Să facem Crăciunul la Zermatt. Să vină și băieții Ellerington din Australia - toți trei, tată și fii - dar să nu stea la noi în casă.

Miercuri, 23 Octombrie 1991

Sunt în avion spre București. Astă-noapte Oliviu Gherman, șeful delegației noastre, a avut o criză cardiacă. Doctorul Cârjoi s-a îngrijit de el. L-a dus la spital etc. Până la 5.00 dimineața a fost tot cu el. Dar și-a revenit Gherman. E cu noi, în avion.

Le-am vorbit celor din *cock-pit*. La invitația lor. Cred că-mi sunt favorabili. Deși nu toți.

Vintilă Horia mi-a spus, azi-dimineață, că bolta sălii din Palatul regal, pe care am admirat-o luni, când am fost primiți de Rege, e, probabil, opera lui Tiepolo. A lucrat mult în acest palat.

Citesc în avion scrisoarea lui Brutus. Nu știu cui i-a fost adresată, căci numele e șters. Dar are o mică notă, în scrisul lui Coste, *pro Georges*, adică, pentru Antoniade.

Scrisoarea e datată 9 Mai 1965.

Trebuie că a fost scrisă sub influența cuvântării mele de la Bruxelles, când am recunoscut că legăturile economice Est-Vest pot să servească pentru a doborî comunismul, nu pe dos.

E moderat interesantă. Dar spune o serie întreagă de prostii și neadevăruri. Că aș fi agent britanic, că m-am pus în serviciul celor de la București etc. Toată construcția scrisorii e bazată pe ideea că eu m-aș fi dat cu regimul Ceaușescu!? De aceea n-aș mai fi eligibil, cum vroise el înainte, pentru reorganizarea Comitetului Național, al lui Vișoianu.

Îmi aduc și eu aminte de acea perioadă. Dar între 1965 și crearea UMRL-ului au trecut aproape 20 de ani. Coste și-a schimbat între timp opinia și despre mine. Și a devenit mai realist.

Abia am ajuns la Otopeni și Doina îmi confirmă că *băieții* vor să mă vadă de urgență. E vorba de Prelipceanu, Agopian, Iaru, Cristian Teodorescu. Vorbesc cu primul la telefon și fixăm un rendez-vous pentru mâine. Ei vor să mă atace în legătură cu ancheta publicată de noi în

legătură cu sosirea minerilor în Parlament.

Plec apoi, imediat la recepția-cină dată de Gicu Pop din partea Anglo-Romanian Corporation. Mulți prieteni și cunoscuți. Francis și Lady Newall, musafiri de onoare, Stănculescu, Ministrul Apărării Spiroiu, Ursu, Verestoy, Szöcs Géza, Surdu, Bălănescu... Vreo 20 de persoane. Stau la stânga lui Francis. La dreapta lui trebuie să vină Petre Roman, dar scaunul a rămas gol toată seara. În fața mea, la dreapta lui Gicu era Moiș.

Nu știu cine mi-a da șutul, mi-a spus Stănculescu, care nu mai e în guvern. Mi-a oferit Iliescu să fac eu un guvern. I-am răspuns că da, dar numai dacă-și schimbă consilierii, mi-a spus Stănculescu. Mi-a confirmat, de asemenea, că Radu Câmpeanu a insistat să fie Prim-Viceprim-ministru. De aceea noul guvern n-are nici un Viceprim-ministru.

Joi, 24 Octombrie 1991

Discuție în Parlament a Raportului asupra „celor forțați să plece în secuime". Ciocniri destul de violente.

Prânzul cu Doina, acasă la mine. Probleme cu cei 4 de la redacție: Prelipceanu, Agopian, Iaru și Cristian Teodorescu.

Discuție mare cu ei la *Cotidianul*, începând cu 4.45 p.m. Mi-au reproșat publicarea anchetei asupra scoaterii minerilor din Parlament. Să nu-mi fac cultul personalității. Ei sunt pentru mine, dar felul în care Doina conduce ziarul nu merge. E prea dictatorială. Nu mai au nici o responsabilitate pentru paginile lor.

Le-am reamintit că au publicat la cererea mea despre toți oamenii politici, care se afirmă, indiferent dacă sunt pentru mine sau chiar dușmani. M-am întrebat, chiar, dacă nu suntem și noi un ziar al Alianței Civice?! Ați publicat un portret enorm al lui Manolescu pe pagina întâi. Niciodată n-ați făcut acest lucru pentru mine. M-am plâns cuiva? Cine a decis s-o faceți ? (N.B. Ei, toți patru, sunt susținători ai Alianței Civice. Prelipceanu este chiar editorul ziarului lor.)

N-au răspuns.

În fine, ne-am înțeles să meargă mai departe. Să încercăm să colaborăm, să facem echipa de care vorbeam întotdeauna.

La recepția de la Casa Armatei. Am stat de vorbă cu unii miniștri: Ionescu-Quintus, Săndulescu, Ludovic Spiess și mai nu știu care. Mi-au cerut să nu mai atac guvernul. Radu Câmpeanu, în special. Mi-a zis: „Noi am intrat în guvern cu acordul Convenției celor 6 partide. Deci,

inclusiv a voastră, a PNȚCD".

O fi. Dar eu nu sunt de acord. Intrarea lor și a ecologiștilor în guvern este un pas înapoi pentru succesul nostru la alegerile viitoare. Dar, să vedem. Dacă reușesc să asigure alegeri absolut corecte, atunci eu voi recunoaște acest lucru în mod public, le-am declarat lui Câmpeanu și lui Săndulescu.

Am vorbit mult și cu diverși militari: Spiroiu, Stănculescu etc.

Am schimbat câteva vorbe și cu Coposu. Am fost la Conferința asta cu nemții, mi-a spus. Fusesem și eu invitat.

Vineri, 25 Octombrie 1991

Johnston Mitchell și Marius Chelariu vin cu Doina Bâscă. Johnston reprezintă Fundația Soros. Le-am dat o masă la redacția noastră ca să organizeze o mai bună distribuție a publicațiilor în România. Nu știu dacă o să reușească. Marius e cel care trebuie să dea rezultate.

Sven Meili dă o cină în onoarea Președintelui Elveției, M.A. Hänsenberger. Dan Marțian cu soția. Femeie inteligentă, simpatică. Medic pediatru. S-ar înțelege bine cu Elisabeth, sunt sigur. Le-am vorbit în franțuzește și nemțește, ceea ce le-a făcut plăcere oaspeților elvețieni. Vreo 14 persoane. Radu și Doina Câmpeanu, Oliviu Gherman, Daravoinea, Meleșcanu și membri ai ambasadei.

Ambasadorul și Hänsenberger au vorbit în franțuzește. Am reținut introducerea ultimului, pe care am s-o utilizez și eu de-acum încolo, dacă se ivește un moment potrivit: *avec la langue française je suis comme avec ma femme. Je l'admire, je l'adore, mais je n'arrive pas à la maîtriser.*

Îl mențineți pe Meleșcanu în post?, îl întreb pe Radu care era vis-à-vis de mine.

Eu am o părere bună despre el. Îl cunosc bine.

Și eu am o bună impresie. Dar, acum, el e sub Săndulescu.

Să știi că depinde de mine ce vom face, mi-a răspuns fără nici un fel de zâmbet, ca să micșoreze cât de cât asperitatea declarației.

Așa o fi, dar de ce a trebuit s-o spună. De altfel s-a cam plâns că am publicat declarația Sandei Tătărescu și scrisoarea semnată de Vintilă Brătianu, Dinu Zamfirescu și Constantin Mareș.

Eu nu fac cenzură. *Cotidianul* este scris de un comitet de redacție condus de Doina Bâscă. Când nu sunt de acord cu ce au publicat, le-o spun. Dar numai după. Nici n-ar fi posibil altfel. Când aș avea timpul

necesar să citesc și să selectez materialul? Le-am dat o singură instrucțiune. Să publice știri în mod obiectiv și să vorbească - cu interviuri etc. - de cei care creează actualitatea.

Sâmbătă, 26 Octombrie 1991

Toma Roman de la săptămânalul *AS* îmi ia un interviu. Ei tipăresc publicația lor la noi. Inginerul Emil Mierlă îmi aduce o excelentă caricatură în culori. Ar vrea s-o publicăm ca afiș, de exemplu.

N-avem capacitatea, i-am spus.

Ștefan Mamulea vine cu întârziere. Nu putem vorbi pe îndelete căci sosește Ioana Măgură Bernard. Îmi spune totuși că există grupul Alianței Civice la noi la ziar. Sunt și cam bețivi - Prelipceanu, mai ales. Ceilalți doi: Agopian și Iaru.

Îmi dau seama, i-am spus.

El, Mamulea, e îngrijorat pentru că se apropie alegerile. E nemulțumit și de ce se petrece la Partid. Se iau decizii doar de Coposu și de Diaconescu.

Ioana arată foarte bine. La RFE domnește haosul. „Job"-ul îl depășește pe Stroescu. Biroul lor de la București nu este nici el organizat. Ar trebui să aibă pe cineva aici în permanență. Hurezeanu și Munteanu vin. Acum, de exemplu, n-au pe nimeni. Și ea ar veni pentru câteva luni pe an. N-au nici o politică. Marii șefi americani nu se sinchisesc, au mașini mari la scară cu șoferi, dispar de week-end-uri, nu-i găsești când e o criză. Pentru ei e doar un post bine plătit. Idealismul a dispărut.

Am dus-o pe Doina cu mine la recepția-cină dată de soții Atkinson pentru Masa Rotundă organizată de britanici la Brașov.

Am vorbit cu John Biffen, Ivor Porter, Alan Brooke Turner, Directorul centrului Marii Britanii pentru Europa Răsăriteană, deputatul Nigel Turner, Prof. John Ziman și Neil Jaygers de la Bank of England. Ziaristul Nicolae Dumitru de la Radio România, Iolanda Stăniloiu, noua purtătoare de cuvânt a guvernului. Ea mi-a confirmat că banda cu interviul ce mi-a luat mie a dispărut, pur și simplu. De aceea n-a fost transmis interviul. Am dat atâtea interviuri că nici nu remarcasem că interviul cu ea nu fusese transmis.

La masă am stat cu soția ambasadorului Italiei, care e franțuzoaică, cu soția lui Ivor Porter și cu Mihnea Gheorghiu. Ultimul, plin de el, mi-a explicat cum a intrat în PCR, în 1939, pentru că era antinazist; cum a fost

apoi scos; cum, din nou, Ceaușescu l-a invitat să se reînscrie în 1965 și cum, în fine, a fost din nou înlăturat pentru că în 1979 l-a susținut pe Pârvulescu, la Congresul PCR. E cam limbut. Vorbește bine toate limbile străine. Brucan, Adrian Severin, Dinu Patriciu... Multă lume.

Duminică, 27 Octombrie 1991

Am dat un interviu ziarului *AZI,* cel al FSN-ului. În legătură cu Conferința NATO de la Madrid.

A venit apoi și un redactor, Țepeș, de la *ARTE 26.* El e șeful organizației. L-au făcut Secretar General pe Ion Rodean. Au fost la mine atunci, la început, când încă locuiam la Hotelul Intercontinental. Am acceptat să fiu patronul lor. Au scos două numere având numele meu pe frontispiciu ca Director Fondator. În primul număr, cu litere foarte groase. În al doilea, cu litere subțiri. Când s-a tipărit al 3-lea, Rodean a zis: Ce să-l mai punem pe Rațiu. Tipografia e a mea, și l-au scos.

Lumea s-a întrebat de ce? Regretă. În cele din urmă Rodean ne-a comunicat că s-a înțeles cu dumneavoastră și că va tipări și ziarul dumneavoastră. Dar va putea să-l oprească oricând, pentru că tipografia e a lui.

Mi-a povestit, apoi, Țepeș cum Rodean refuză să-i mai tipărească *ARTE 26,* cum i-a dat lui Rodean 85.000 de lei, cum Rodean a vândut revista și nu le-a dat absolut nici un ban înapoi. În fine, m-a informat că-l va ataca în ziarul *AZI.* Mi-a demonstrat, de asemenea, că Rodean și-a cumpărat o fermă mare la Poiana Sibiului, o casă mare cu vreo 20 de camere la Slănic și alte investiții: oi, vaci, porci etc. Totul, cu banii mei. „Înainte, n-avea ce mânca. Îi dădeam eu o ciorbă și se servea de 3 ori".

Să vedem ce se va întâmpla. Rodean n-a fost corect cu mine. Asta e sigur. Dacă, într-adevăr, i-a înșelat și pe cei de la *ARTE 26* și-l vor da în judecată, eu nu mă opun.

Luni, 28 Octombrie 1991

Aseară, astă-noapte și azi-dimineață m-am pregătit temeinic pentru o cuvântare în Parlament în problema Harghita-Covasna și Raportul Parlamentului.

Din păcate, s-au înscris vreo 60 de parlamentari la cuvânt. Rezultatul: maximum 5 minute fiecare. A trebuit să comprim totul. Nu știu în ce măsură am reușit să transmit ceea ce vroiam. Că toată această dezbatere ne face rău nouă, românilor, în străinătate, unde, când spui Transilvania, străinul se gândește la distrugerea ungurilor ca grup etnic. Am explicat că asta se datorește șovinismului ungurilor din exil. Și i-am numit. Am terminat citându-l pe Ioan Rațiu, când era tânăr și-i apăra și pe secui. Etc. Cuvântarea va apărea, mâine, în *Cotidianul.*

La austrieci, de ziua lor națională. Parisini e un adevărat prieten. Mulți au venit să mă felicite pentru cuvântarea mea din Parlament cu o oră mai înainte. Deci, câțiva, cel puțin, au înțeles că sunt împotriva șovinismului, dar pentru drepturi absolut egale pentru toți locuitorii, cetățeni ai țării românești.

La Institutul Francez. Sosit târziu, în timp ce fostul ministru Stasi răspundea la întrebări. Foarte bine, de altfel, exprimate într-o franceză excelentă. La 7.30 p.m., mi-am cerut scuze pentru că am venit târziu și pentru că trebuie să plec și le-am oferit celor din audiență multe numere din *Cotidianul,* cu excelenta caricatură ce mi-a adus inginerul.

Cina la ambasadorul Vignal. Săndulescu, Pleșu, Ana Blandiana, Celac, Țepelea etc. Vreo 20 de persoane.

Și aici mulți m-au felicitat pentru cuvântarea din Parlament.

Pavel Câmpeanu mi-a vorbit de organizarea unui sondaj adevărat. Vorbeam într-un cerc, cu Vignal și alții, imediat după cină.

N-avem o personalitate care să întrunească sprijin masiv în țară. PNȚCD crește. Coposu, nu.

A intervenit imediat Țepelea. Suntem toți. E Partidul.

Ion Rațiu, nu pentru că e aici. El crește în popularitate.

Țepelea a revenit cu ideea că e meritul Partidului.

Poate are dreptate. Interesant, însă, că eu i-am facilitat și ultima, extraordinara excursie la Santiago, Buenos Aires, Caracas. După ce i-am aranjat-o și pe cealaltă la Phenian, Bangkok, China. N-o să-l câștig de partea mea. Totul e meritul lui, în mintea lui.

Broșura despre Basarabia n-a sosit la Santiago. Nu știu ce a făcut John Thorsen. I-am cerut s-o expedieze acum o lună.

Marți, 29 Octombrie 1991

În Parlament primim un deputat danez. Din partea Partidului Social Democrat, care e cel mai mare partid, cu cel mai mare număr de mandate în Parlamentul lor. Totuși, ei sunt în Opoziție pentru că există o coaliție conservatoare, creștin-democrată, liberală etc., care formează guvernul.

Transmit salutări primului ministru, care e același ca atunci când am intervenit pentru cei 231 refugiați români, veniți *smechereşte* din Ungaria. I-am cerut să-i mulțumească pentru ajutorul acordat lor atunci și să-l informeze că acum toți pot să se întoarcă în România fără ca să fie amenințați cu închisoarea.

După masă, la BRCE. Consiliul de administrație. Apoi la vernisajul pictorului Vasile Grigore. (Iarăși asaltat pentru autografe.) În fine, la recepția dată de societatea americană, în concurență cu IBM, dar compatibilă cu ea, în calculatoare. În Palatul Reginei Elisabeta. Aici a fost Regele Mihai forțat să abdice. Mi-a plăcut clădirea. E tocmai pe marginea Muzeului Satului Românesc. Sunt surprins de atenția și importanța ce mi se dă!

Vorbesc cu Elisabeth la telefon. A sosit la Zermatt. Revine, har Domnului, săptămâna viitoare. Luni.

Citesc o scrisoare tristă de la Indrei. E sub impresia că strămoșul nostru Coman a fost un copil ne-legitim al tatălui său Vasile. Și că, de atunci, deci 9 generații, toți încercăm să ne validăm drepturile de *nobili*. Și că, de aceea, am devenit foarte secretoși. Complet greșit.

Miercuri, 30 Octombrie 1991

Zi peste măsură de plină. Răspund scrisorii lui Indrei. Discut cu Edward care se întoarce la Londra, acum, și-mi va duce scrisorile și caricatura lui Emil Mierlă. În același timp îl ascult pe Cojocaru, care îmi spune că nu mai pot să mă aștept la nici un ban de la Codruț. Dl Rațiu mă va ierta și pe mine. I-a iertat pe atâția alții, i-ar fi spus Codruț. Insist să-l preseze.

La Parlament ajung târziu. Dau un interviu la TVR, cu Dr. Cârjoi și Gemil Tahsin, despre Conferința de la Madrid. A ieșit bine. Am cam monopolizat discuția, dar era inevitabil.

Nu reușesc să semnez condica de prezență.

La orele 11.00 a.m. trebuie să mă împart. Sunt chemat la Comisia pentru Afacerile Externe și de Dan Marțian, ca lider al grupului parlamentar PNȚCD. Mă duc la prima. O părăsesc după câteva minute și-mi fac apariția la Marțian. Când îl văd pe Țepelea deja instalat acolo, îmi exprim satisfacția și mă întorc la Comisia Externă.

Diverse probleme de reprezentări etc. După discuții, explic importanța sugestiei făcută la Madrid ca occidentalii să garanteze toate investițiile în țările foste comuniste.

Se acceptă că este important. Voi pregăti un studiu-propunere, pe baza căruia - când Comisia și apoi Parlamentul României vor găsi cu cale s-o facă - să prezentăm o rezoluție la viitoarea ședință a Pactului Nord-Atlantic (Adunarea Alianței).

Sunt mulțumit. Telefonez imediat soților Secașiu și le explic de ce am nevoie. Statistici etc. Să se gândească.

La prânz îi primesc. Lia vine cu niște idei foarte pedestre, despre cazul nostru, specific, al României. I-am explicat că viziunea mea este, potențial, de o mai mare anvergură decât ceea ce s-a făcut după marele crah din 1929. Sunt elevul lui Keynes. Sunt ideile lui. Trebuie să evităm o migrație de milioane, poate zeci de milioane, de la Răsărit la Apus. Să demonstrăm că este interesul Occidentului să aplice resursele necesare pentru a ținti populația în Răsărit și, implicit, pentru a da de lucru milioanelor de șomeri din Occident.

Nu prea a înțeles. Claudiu a înțeles mai bine.

M-am întors la Parlament târziu. Tocmai datorită acestor superflue explicații. Îndoctrinări, ar trebui să le spun. Se strigase deja apelul deputaților. Am fost înscris absent, bineînțeles. M-am dus la Prezidiu și am scris o explicație. Nicolae Radu nici nu voia să audă.

Mi-am scris memoriile, le-am răspuns deputaților FSN-iști, care m-au întrebat de ce am stat acolo așa de mult.

Se discuta Legea alegerilor locale. Am căutat o scuză, un articol, unde aș fi putut aduce un amendament. Am găsit-o la articolul 60. Procesul-Verbal al alegerilor trebuia semnat de Președinte și de membrii Comisiei de alegeri. Amendamentul meu cerea să fie semnat de toți membrii Comisiei.

Evident, n-avea absolut nici o șansă. L-am propus totuși, astfel:

Deși nu sunt prezent la această ședință a Camerei, vă rog să-mi permiteți să propun următorul amendament etc.

Toată lumea a râs și Marțian a subliniat stratagema prin care am marcat faptul că sunt prezent în Cameră, deși am fost înregistrat absent.

M-a plictisit faptul că Țepelea a vrut neapărat să vie la consfătuirea cu Iliescu, Vineri după-amiază, la Cotroceni. Coposu îmi ceruse ca eu să reprezint Partidul. Din moment ce eu eram deja invitat ca lider PNȚCD în Parlament, Țepelea ținea neapărat să vină el. Nu i-am dat un răspuns.

M-am dus la lansarea cărții lui Radu Ciuceanu, *Intrarea în Tunel*.

Au vorbit diverși academicieni: Președintele Muzeului de Istorie din București unde avea loc lansarea cărții, cel care a scris introducerea, Rectorul Universității București și Ciuceanu. Apoi, mi-au dat mie, imediat, cuvântul. Le-am povestit ce mi s-a întâmplat azi după-amiază în Parlament unde am fost absent, fiind prezent. Și că acum sunt prezent, fiind absent. Dar că am fost absent din România, tot așa, fiind și prezent, toți anii grei pe care i-a trăit și acum îi povestește Ciuceanu. Sunt onorat că m-ați invitat și-i doresc colegului și prietenului meu din Parlament tot succesul.

S-a apreciat schimbarea de ton, fără a trivializa ocazia, care devenise prea greoaie.

Acasă, Pavel Câmpeanu mi-a adus diverse idei despre cum ar trebui să conducem un sondaj pentru alegerile viitoare. El e cel care a publicat în *22* sondajul care mă plasa al 4-lea, după Roman, Țiriac și curând au venit și fetele: Mariana Modrea și Doina Bâscă. Mariana mi-a curățat puțin fața de pungile de grăsime ce am acumulat de când am venit în România.

Am luat cina cu Doina. Îi spun că trebuie să clarifice situația cu Ilie Costache, care o acuză că a fost căpitan de Securitate.

Au început atacurile împotriva mea în diverse ziare. E clar că a început campania electorală. În *Adevărul, România Mare, Expres Magazin*. Toate, absurde. Le spun soților Secașiu să răspundă ei.

Joi, 31 Octombrie 1991

Rația de nebuni. De astă dată, așa de absurzi încât trebuie să-i menționez. O doamnă Nicoleta Hosmianschi îmi spune că m-am folosit de ideile ei în toate cuvântările mele. Curios să înțeleg ceva îi telefonez. Da, a făcut parte din echipa mea pentru campania electorală anul trecut. Da, mi-a dat un memoriu-program de cum ar trebui să procedez și că acum fac uz de sugestiile ei.

Eu cred că am memorie foarte bună. Dar se poate să mai și uit. Am pus-o pe Reli să caute. N-aveam nici o scrisoare, nici un document, nimic, la dosar. Am s-o primesc totuși să văd ce vrea.

Un altul e Mihai Cârjă-Tripon din Timișoara. Nici mai mult, nici mai puțin, mi-a pus în față un studiu de 22 de pagini. E despre foton. *Fotonul*?, l-am întrebat. Da, e problema luminii. Studiul se intitulează *Materia, Universul, Lumina*. Pentru asta se dă Premiul Nobel. Vreau ca dumneavoastră să fiți acela care să ridicați problema în Parlament.

I-am mulțumit, dar am declinat onoarea. Nu mă pricep în materie. Mergeți la specialiști. La Academia Română, dacă sunteți atât de sigur.

De acolo vin. Nu vor să audă. Eu pentru gloria românească o fac. Trebuie să mă ajutați. Cu autoritatea dumneavoastră se deschid ușile.

Mi-a fost extraordinar de dificil să mă debarasez de el.

Ar fi trebuit să mă duc la IMGB să vorbesc muncitorilor de acolo. Din păcate am uitat. Le-am trimis ziare: *Cotidianul* și *Românul Liber* prin băieții mei.

Nicolae Ulieru îmi aduce o scrisoare de la Măgureanu. Se plânge că e atacat pe nedrept în *Cotidianul*. Ulieru e șeful Biroului de Presă SRI. E din Reghin.

Iarăși probleme cu Codruț Popa. N-a adus nici un leu. Bustea, Cojocaru și Celestin. Toți vorbesc. Dumnezeu știe cine mă poate scoate din toate aceste încurcături. Tot ce am făcut la ultima ședință, îmi spune Bustea, nu e valabil. Trebuie s-o luăm de la capăt. Alte adunări, altă iritare etc. Aveam toate cele 10 mașini, dar ultima e într-un hal fără de hal, îmi spune Celestin. Codruț a condus-o fără ulei!?!

Interviu cu Mihail Sandu de la *Tineretul Liber* și cu Igor Cerniak și Dimitri Sobov de la omologul lor din URSS care are o circulație de 30 de milioane pe zi (*Komsomolskaia Pravda*).

Radu Florescu vine cu fiul lui care vrea să se stabilească în România și să facă afaceri. Și Radu vrea să vină cât mai des. Îl interesează Catedra mea de Studii Românești de la Georgetown. I-am dat toate amănuntele.

Vorbesc la telefon cu Bani Ghica și Gabi Țepelea. E vorba de a-mi alege însoțitorul când mă duc mâine la Cotroceni, la Iliescu. Ambii, dar mai ales Țepelea, țin morțiș să meargă. Îl aleg totuși pe Țepelea, deși nu sunt sigur deloc de el. E inteligent, cel puțin.

Bună discuție cu VIGLEIK EIDE, Generalul Președinte al Comitetului Militar NATO, atât din partea delegaților Parlamentului Român la Adunarea Atlanticului de Nord, cât și a liderilor grupurilor politice în Parlamentul Român. Au urmat una după alta, în aceeași sală de la Senat.

Vineri, 1 Noiembrie 1991

Zi de interviuri. Cu Mircea Suciu de la *Expres Magazin*. Doamna Diis Bøhu din Norvegia și alții.

Ioan Goman din satul Marginea, comuna Abram, din Bihor, vrea să-l

ajut să facă o moară. Are pământ etc. dar n-are bani. E cazul clasic. Sunt mii de oameni ca el. Au ceva, vor să facă ceva, n-au fonduri și nici credit.

Trebuie să găsim o soluție.

Minodora Ilie e mulțumită. Coposu i-a vorbit, i-a mulțumit și i-a dat o funcție importantă, ca adjunct al lui Țepelea. Deci la documentare, propagandă, relații cu mass-media etc.

Cornel, bineînțeles, n-a catadicsit să-i spună că eu am insistat ca meritele ei să fie recunoscute. N-are importanță. E bine că ea nu pleacă din Partid.

Cu Gabi Țepelea la Cotroceni. Stolojan descrie situația extrem de gravă în care se găsește țara. Mai ales în ceea ce privește energia. Suntem îngrijorați. Ajutorul economic pe care scontăm la începutul lui Noiembrie nu va fi acordat înainte de sfârșitul lunii. E deja frig.

Temperatură sub zero. S-a discutat foarte mult și despre situația gravă în agricultură. În loc de două milioane de hectare ca să fie însămânțate cu grâu de iarnă, nu s-au însămânțat mai mult de 600.000 ha.

Dinu Patriciu a căutat să pună vina pe guvern și IAS-uri. Și Gabi Țepelea a spus ceva în acest sens și Iliescu i-a răspuns că IAS-urile nu reprezintă mai mult de 18% din pământul arabil. Lui Patriciu însă, i-a răspuns violent. S-a făcut roșu la față și s-a răstit la el, cu o voce foarte ridicată.

A vorbit Stolojan și de corupție și speculă și de relația prețuri-salarii.

Discuție generală, care s-a terminat la punctul culminant. Când facem alegerile locale.

Guvernul a propus 15 Decembrie. Unul după altul au explicat că e prea devreme și au optat pentru o dată de la sfârșitul lui Ianuarie până în Martie.

Când toți și-au dat cu părerea, am luat și eu cuvântul.

Noi am cerut din capul locului ca să avem alegeri locale și apoi generale, cât mai curând posibil. Din moment ce toți reprezentanții formațiunilor politice le vor anul viitor, cădem și noi de acord. Și promitem că nu vom face cal de bătaie din faptul că nu se fac mai de vreme, atunci când vom începe campania electorală.

A fost bine primită intervenția mea.

L-am cunoscut pe Chiliman, președintele Partidului Liberal (Radu

René Policrat etc.) și i-am strâns mâna Prim-Ministrului Stolojan, care n-a reacționat deloc încântat.

Câteva minute înainte de plecarea mea la Cotroceni, Minodora Ilie a venit să mă vadă. Mi-a spus că Ion Mânzatu, Președintele Partidului Republican și Partidele Social Democrat (Doctorul Fleacă) și cel al Satelor se vor coagula sub numele de Partidul Democrat Republican. Mă vor pe mine Președinte de Onoare.

Reacția mea a fost clară. Trebuie să mă consult cu Coposu și cu ceilalți din conducerea PNȚCD. În tot cazul, eu nu sunt republican. Eu vreau ca țara să se pronunțe.

La ieșirea de la Cotroceni mi-a vorbit Mânzatu. Ce reacție ai la propunerea noastră? Sunt foarte onorat, i-am răspuns. Să stăm de vorbă. Ne vom vedea Duminică după-amiază. Se referea la ceea ce-mi spusese Minodora Ilie. Adică, să primesc să fiu Președintele de Onoare al Partidului Democrat Republican.

Sâmbătă, 2 Noiembrie 1991

Adrian și Mary Nicolau vin și-mi aduc un tort de ciocolată. E cumpărat. Asta nu-mi place, pentru că a trebuit să dea bani din buzunarul lor. Ea mi-a arătat Buletinul ei de Identitate ca să văd că astăzi e ziua ei de naștere.

Foarte frumos. Admirație, admirație. Doresc să-i cred și i-am crezut până acum. Dar ceva tot vor de la mine. Prea insistă și cadourile s-au succedat prea rapid în ultimele două luni. Sper să n-am dreptate, dar întrebarea rămâne în mintea mea.

Dau un lung interviu pentru săptămânalul Alianței Civice. Unui tânăr, Claudiu Lică.

Răspund în scris unui alt interviu mare pentru Andronic, Editorul ziarului *Libertatea.*

Nicolae la telefon. Îi confirm că am făcut aranjamentele necesare pentru vizita în România a lui Edward MacMillan Scott.

Masa cu avocatul Ghiga. Tecuceanu a depus mărturie la procesul meu cu minerii. Dar inculpații au fost puși în libertate condiționată.

Seara la Nicu Bocioagă. Sărbătoresc botezul fetiței lor. Vreo 18 persoane. Mulți copii mici. Nicu e unul din oamenii mei de gardă. Stau vreo 20 de minute și mă întorc acasă căci a venit Doina. Cred că lealitatea ei devine autentică. Trebuie s-o fac să transforme ziarul într-o entitate profitabilă. Altfel nu merge.

Duminică, 3 Noiembrie 1991

Cu doamna Niculescu, stewardesă la TAROM, el fiind căpitan de cursă, acum absent. Dar el mi-a indicat micul loc, dincolo de Otopeni, unde-și construiesc o casă lângă lacul Corbeanca.

Ne-a dus Nicu cu Mercedesul. E frumos. Sat liniștit. Lacul e mic - o baltă, în definitiv. Dar posibilități. Curățat, stuful îndepărtat etc. poate să devină foarte frumos. Ei și-au cumpărat pământul cu 100 de lei metrul pătrat. Acum mai vor să cumpere o mică porțiune adiacentă, dar li se cere 500 de lei metrul pătrat.

Pentru mine probabil va fi 1.000 de lei. Dar tot e foarte ieftin. Ne-am dus într-o casă mică, cu partea din față elegantă, spartă, niciodată întrebuințată. Totul se petrecea în bucătăria supraîncălzită. Căci e răcoare afară astăzi.

Ei au vreo 5000 de metri pătrați până la lac. Mi-au arătat documentele. Dar încă nu și-au primit titlul de proprietate. Sunt foarte bătrâni. Și n-au copii. Pentru ei ar fi bine să aibă ceva bani peșin.

După-amiază scriu un răspuns lui Virgil Măgureanu. După ce am vorbit cu Doina și cu Florin Iaru. Măgureanu s-a plâns de articolul semnat de Iaru.

Seara vine Mânzatu. Vrea neapărat să accept să fiu șeful noului Partid pe care-l înființează acum. E o coaliție de trei partide, cum mi-a explicat Minodora Ilie. Au deja membri în Parlament. Toți, dezafectați de la FSN: Manole, Fleacă, Nicolescu, Iancu, Șerban, Rădulescu și Zgorcia. Gruparea Partidului Satelor are nu mai puțin de 3.300 de organizații. Mă întreb dacă e adevărat acest lucru.

Partidul nostru, PNȚCD, îmi spune, merge la dezastru. Pentru trei motive: (a) lipsă de structură la conducere, alunecarea spre dreapta - Ioanițoiu etc.; (b) apariția Alianței Civice ca partid - ultramonarhist și (c) pentru că UDMR-ul e în Convenția pentru apărarea democrației. Eu aș avea mult mai mare efect în țară, dacă aș lua șefia Partidului lor.

Argumentarea mea s-a desfășurat încet, treptat, și printre dizertațiile lui. În rezumat: eu aș fi mai eficace și mai acceptabil tuturor sau aproape tuturor forțelor democratice dacă rămân așa cum sunt. Leal PNȚCD-ului. Dar să-i aduc și pe disidenții noștri. Să fiu acceptat și susținut candidat la Președinție de ai mei, în primul rând.

De ei, apoi de gruparea lui Mânzatu - PAC, și Manolescu ar putea fi înduplecat să cedeze, și ungurii m-ar putea accepta. Ceilalți poate mai puțin. Dar sunt membru de onoare al ecologiștilor și relațiile mele cu

Cunescu sunt excelente. Probabil că și ei mă vor face membru de onoare la Clubul Alpin Român. (Pe care Cunescu îl protejează și căruia le-am adus un mesaj de la Lordul Hunt, cuceritorul Everestului.)

Deci, nu părăsindu-mi Partidul ca să ajung șef de Partid (al lui Mânzatu) devin acceptabil altora. Ci tocmai pentru că n-am căutat să-l înlocuiesc pe Coposu la șefia partidului meu, ca să nu-l despic în două. De aceea voi fi acceptabil, sau aș putea să fiu și altor șefi de partide. Astfel nu devin un pericol pentru nici unul din ele. Odată ales Președinte, îi voi trata echitabil pe toți, fără nici o preferință.

A acceptat raționamentul. Va vorbi în acest sens.

După Mânzatu, FSN-ul se va desface în trei grupări. Începând poate chiar din săptămâna care vine. Iliescu a suferit o mare înfrângere Vinerea trecută (alaltăieri). Ei vroiau alegerile acum, la 15 Decembrie, înainte ca să avem criza inevitabilă ce va veni la iarnă. E foarte posibil ca guvernul Stolojan să fie forțat să demisioneze dacă se retrag liberalii.

Mânzatu consideră că noi, PNȚCD, suntem infiltrați de extrema dreaptă din Spania (Sima) și din Canada (Hamilton, Bălașu et comp.).

I-am spus că nu cred așa ceva.

Luni, 4 Noiembrie 1991

Am avut două intervenții în Parlament.

Prima, în legătură cu declarația lui Iorgovan că FSN-ul insistă să avem alegeri la 15 Decembrie. Am vorbit răspicat ca să susțin ceea ce s-a acceptat Vineri după-amiază la Cotroceni. Adică, alegerile să aibă loc la sfârșitul lui Ianuarie sau începutul lui Februarie.

A doua, pentru că Francis Newell a fost atacat pentru că „a venit în Parlament numai ca să-l asculte pe ungurul Tokay, după care a plecat“. Așa a afirmat deputatul FSN, Țurlea.

Rădăceanu mi-a atras atenția asupra articolului dnei Bucure, unde se afirmă că Opoziția nu poate să vorbească în Parlament din cauza vacarmului făcut de deputații FSN. Nu e adevărat. Putem vorbi, putem spune orice. Am scris imediat în acest sens. I-am răspuns și lui Virgil Măgureanu (care s-a plâns de un articol al lui Florin Iaru).

S-a întors Elisabeth, har Domnului!

Recepții la italieni și la germani. Adunarea Birourilor parlamentare și a liderilor partidelor din grupările parlamentare. S-a discutat Harghita și Covasna. PUNR-ul a făcut un Raport al lor cu cereri exorbitante.

Am vorbit și eu ca să fac o distincție între ungurii din România și cei din exil, care, în mare parte, sunt foarte șovini, bine organizați și enorm de influenți. Am cerut ca să închidem această problemă cât se poate mai repede. Continuarea ei în Parlament nouă, nu ungurilor, ne dăunează.

Marți, 5 Noiembrie 1991

Caricatura publicată astăzi în *Cotidianul* a făcut o foarte bună impresie. Am adus și multe exemplare din *Românul Liber*. Le-am pus pe masă în holul Parlamentului. Au dispărut foarte repede.

Cina la Ambasadorul Spaniei, Antonio Nûñez Garcia-Sanco. Vorbește foarte bine românește. S-a întreținut cu toți cei cinci parlamentari care am fost la Madrid pentru Adunarea Alianței Atlanticului de Nord.

Toți laudă *Cotidianul*. la locul *României Libere,* zice senatorul liberal Jucan.

Garcia-Sanco ne spune că toți ambasadorii au o mare simpatie pentru poporul român. E ceva aici, ce nu se simte la Sofia sau la Varșovia. Și continuă: Poate e injustiția suferită. Dar e un popor generos, cald. Nu e numai latinitatea ce ne leagă. Și ceilalți ambasadori simt la fel. Atkinson, Punch Green, ambasadorul Olandei și cel al Belgiei etc.

Are dreptate. Casa lui e foarte frumoasă. Aparține lui Mociornița. Înainte a fost a Regentului Buzdugan. Are o balustradă de marmură, o splendoare, duce din salonul mare la etaj, la camerele de dormit.

Miercuri, 6 Noiembrie 1991

Discuție mare la Constituantă pe problema utilizării limbii maghiare în legăturile cetățeanului cu autoritatea.

Károly Király a introdus un amendament foarte cuprinzător. Comisia l-a admis, reducându-l la dreptul minoritarilor să-și utilizeze limba maternă în condițiile legilor respective. Deci în Justiție în fața instanțelor, în administrație, în învățământ etc. Totuși s-a format o coaliție între FSN și PUNR. Ei nu vor în Constituție nici o mențiune de așa ceva. Deci amendamentul să fie respins.

S-a sistat ședința. FSN-ul a avut o mare adunare a lor. Noi, cei din opoziție, am fost alertați că e vorba de a ne impune alegerile locale pe ziua de 15 Decembrie. Am discutat și am ajuns la concluzia că trebuie să ne opunem la ținerea alegerilor înainte de Crăciun. PNL-iștii să-și

dea demisia din guvern dacă se întâmplă acest lucru.

Iarăși în sala de ședințe. Bârlădeanu era deja în scaunul prezidențial. M-a chemat să vorbim.

Vorbiți și dumneavoastră. Vedeți că ăștia își unesc forțele. Cum vom apărea noi în Occident dacă nu înscriem dreptul minorităților să-și utilizeze limba maternă?

Am vorbit deja, de dragul Occidentului, ieri și alaltăieri. (Mă referem la Raportul Harghita-Covasna.)

Totuși trebuie să vă spuneți cuvântul.

M-am consultat cu ai noștri. Am căzut de acord că nu e bine s-o facem. De ce au acceptat parte din amendamentul Király. Dacă vorbim contra amendamentului, apărem șovini. Dacă vorbim pentru ei, FSN și PUNR apar patrioți și noi pro-maghiari. Să nu luăm cuvântul. E mai bine. Amendamentul va fi respins, credem noi, dar am prefera să fie admis. Vom vota pentru el dacă vedem că are șanse de reușită, sau ne vom abține, dacă nu.

Întrunire cu delegația Parlamentului argentinian. Când a apărut Țepelea, m-am retras. El a fost acolo. El să continue.

După masă, la Tipografie. S-a întors Rodean. E foarte mulțumit. A avut ample discuții cu firma WEBB. Vom trata acum cu ei direct. Vorbesc cu Nicolae și cădem de acord să negociez eu, direct cu cei din Portland (WEBB), ca să obținem aparatele de care avem nevoie pentru tipărirea de cărți.

Se ivesc diverse alte probleme, mai ales legate de distribuție. Doina demonstrează din nou că nu are tact. L-a bruscat pe Rodean fără nici un motiv, deși eu demonstrasem deja că-l pot convinge să facă ce vreau eu. Acum voi avea dificultăți cu el.

Trebuia să mă duc la argentinieni la Ambasadă la o cină-bufet. Imposibil. Eram prea obosit. Acasă, cina cu Elisabeth, după ce am acceptat demisia soților Secașiu.

Destul de greu pentru că au făcut și multe lucruri bune pentru mine. Acum va fi greu să-i înlocuiesc.

Evenimentul zilei, însă, a fost cuvântarea Prim-Ministrului Stolojan. A anunțat convertibilitatea leului. Mă întreb dacă a ales momentul potrivit în prag de iarnă, criză de combustibil, producția scăzută, recoltă proastă, sau neculeasă. Dacă, însă, în felul acesta asigură ajutor financiar substanțial de la Banca Mondială și Fondul Internațional Monetar, poate va ieși bine.

Joi, 7 Noiembrie 1991

Întrunire cu argentinienii în Parlament. Când vine Țepelea îl las pe el, pentru că el a fost și la Santiago și la Buenos Aires. Să le ceară să recunoască independența „Moldovei".

La tipografie. Rodean, Leu, Tronaru, toți să mă convingă să aduc utilaj nou din SUA, de la WEBB din Kent, Statul Washington. Vorbesc cu Vicepreședintele lor la telefon.

Să-și regleze Rodean conturile cu mine și sunt gata s-o fac.

La 4.00 p.m., m-am dus să-l văd pe Petru Maior la Spital. A avut o hemoragie puternică din nas, luni, imediat după-amiază. Are un tampon enorm la nas, pe care i l-a vârât și prin gură, căci altfel nu reușeau să-i oprească hemoragia. Tocmai i se făcea o transfuzie, căci a pierdut foarte mult sânge.

Soția lui, pe care am dus-o cu mine de la hotelul București, e foarte îngrijorată. Maior are și o tumoare canceroasă, deci malignă, pe coasta a 5-a, acum a făcut și o metastază pe un femur. Totuși speră. Așa e făcut omul. Cardinalul Todea i-a promis să-i obțină orice medicament îi trebuie din Occident și să-l ajute să fie operat, fie în Italia, fie la Paris. Se pare că acolo s-ar găsi niște mari specialiști în exact problema lui. Eu sunt sceptic, pentru că am auzit destul despre această boală și, prin *Bristol Cancer Help Centre* sunt co-interesat. De o cură încă n-am auzit, iar prin chirurgie, o dată ce-l operează, foarte probabil i se va grăbi sfârșitul.

Vineri, 8 Noiembrie 1991

Părintele Paul Preda, de la Mânăstirea Cernica, vine să-mi spună o poveste greu de crezut.

În timpul loviturii de Stat, astă-vară, în August, Ion Iliescu, Patriarhul și Mitropolitul s-au adunat la Cernica cu mulți preoți, majoritatea ruși, ca să plănuiască luarea puterii de către comuniști, căci ei sperau în reușita înlăturării lui Gorbaciov. Mi-aduc aminte că Iliescu și-a exprimat opinia, când i-am telefonat din Zermatt, că s-ar putea ca Gorbaciov să fi fost deja executat.

Astă-noapte Părintele Preda s-a rugat ore întregi și a săvârșit o liturghie. Perdeaua de la fereastră a izbucnit în flăcări. A deschis ușa. În față era un om. Nu-ți fie frică. Dar îmi ard icoanele. N-o să se ardă. Se stinge focul. Dar cine ești? Sunt cel căruia i-ai cerut un semn. Flacăra a fost semnul.

L-a trimis la mine, să-l ajut. Vrea să ridice o mânăstire. E din satul Oveselu, comuna Măciuca, județul Vâlcea.

Îmi spune că deputatul FSN, episcopul Calinic, de la Curtea de Argeș, a dus o icoană de la Cernica s-o vândă în străinătate. Același lucru-l face și episcopul Plămădeală din Sibiu.

Probabil că omul e deranjat la cap.

Vasile Gavrilescu din Paris mi-a adus un exemplar din cartea lui (*Raiul Nemernicilor*). A reușit s-o publice.

La tipografie, adunare cu Pintilie, Rădulescu și Cojocaru. Situația financiară a *Cotidianului* e un dezastru. I-am spus Doinei la telefon că ne vom certa mâine.

Dau o mică recepție pentru doi deputați britanici (MEP), Edward McMillan-Scott și Anthony Simpson. Îi primesc la Otopeni cu Mercedesul și la noi seara vin: Simina Mezincescu, Mihai Petre Băcanu, Daniela și Cristian Teodorescu, care e la noi, la *Cotidianul,* dar e din Alianța Civică, Veronica Atkinson, Claudiu și Lia Secașiu. Foarte reușită seară.

Băcanu vrea să lucrăm împreună. Mai ales la distribuirea ziarelor.

Sâmbătă, 9 Noiembrie 1991

Vine Dan Ivănel. Mă înțeleg cu el. Își va lua răspunderea pentru RETRANS ca cenzor. Vrea mulți bani. Dar asta e. Îmi indică cel puțin 100.000 lei profit pe lună.

Doina are rezerve. Ivănel a fost mare prieten, de chefuri, mai ales, al lui Nicu Ceaușescu. Îmi spune, de asemenea, că el susține pe Chicoș care, acum, e amantul secretarei mele, Reli. O fi, n-o fi, nu prea mă interesează. Totul e așa de greu aici în România. Intrigi, tot timpul. Legături amoroase cu permutări continue. Dar e de înțeles. Cam asta e singura formă de relaxare la dispoziția tuturor. Trist, dar adevărat.

În timpul mesei îmi vorbește Doina și despre o lungă conversație ce a avut la telefon cu Lia Secașiu. Lia o bănuiește pe Reli că ar fi informatoare. Pentru cine? Ea îmi sustrage documente importante.

Lucrez la o cuvântare-răspuns raportului făcut de Stolojan în Parlament. Cer sugestii și de la Ivănel, precum și de la Ciumara.

O primesc pe Doina Florica Călin care vine cu soțul ei, Liviu. Ea e din Satu Mare. E economistă. Aș angaja-o pe ea să mă ajute în birou.

Duminică, 10 Noiembrie 1991

Mi-a adus Doina Nr. 42, Anul II din *Cațavencu* - săptămânal Incomod.

Apar la locul întâi în *Topul Patronilor de Presă* și la *Propuneri Top* - Tot Ion RAȚIU. M-a amuzat așa de mult. Păcat că circulația săptămânalului nu e prea mare.

Ciuli Enescu a venit să-mi facă un raport amănunțit asupra activităților UMRL-iștilor disidenți: Novacovici și Dr. Munteanu. S-au dus prin toată țara să înființeze Filiale paralele. Se pare că au reușit în parte. Acum vor o înțelegere cu noi. Să nu cumva să intru în capcană, mă avertizează. Vrea și xeroxuri. Și ale lor toate s-au stricat.

Voi încerca. Dar am adus atâtea!! Doamne, Doamne!!

Trixi Strelisker îmi spune la telefon că Ovidiu Iuliu Moldovan e de părere că ar trebui să se dea piesa *TEMPLETON* mai întâi la Televiziune. A vorbit deja cu Șeful Teatrului la TVR, Dan Necșulea. El e de acord. Vrea doar să știe dacă sunt gata să finanțez producția. Confirm că da.

Ar fi bine să se dea la TVR. Ar vedea-o întreaga Românie. Mult mai eficace ca propagandă electorală. Moldovan va juca rolul principal. Celestin Chicoș crede că ar fi mai bine să avem albastru închis și galben, nu negru și galben, culorile noastre pentru campania electorală. Să vopsească și dubițele cu *RETRANS* și *COTIDIANUL* în albastru pe fond galben. Ideea nu e rea. Vorbesc cu Cerghizan și las vorbă lui Nelu Boilă și lui Victor Marian.

Ilie Costache îmi telefonează când era și Doina de față. Mi-a părut bine, pentru că Doina s-a putut convinge că eu nu-l susțin. Vroia să-l susțin să meargă la Turda. I-am arătat că sunt supărat pentru că a atacat-o pe Doina drept căpitan de Securitate.

Pot să dovedesc acest lucru. Vin imediat.

Îmi pare rău, dar nu pot să te primesc astăzi.

S-a supărat și a închis telefonul.

Am lucrat toată ziua la cuvântarea mea, răspuns la cuvântarea Prim-Ministrului Stolojan.

Luni, 11 Noiembrie 1991

Dimineață agitată, ca de obicei. Mi-am verificat notele. Am vorbit cu Ciumara. Am aranjat cu Băcanu și Celestin ca să începem o bună distribuție a ziarelor noastre etc.

Și mi-a telefonat Șerban Popp care mi-a vorbit de moștenirea lui de „40 milioane lire sterline". El vrea să înceapă o Fundație de Tehnologie Agricolă etc.

Dan Pascariu mi-a dat și el niște idei bune.

În Parlament, Verestoy a venit la noi, la Diaconescu și la mine, să vorbim în favoarea utilizării limbii maghiare, la art.118 - amendamentul lui Károly Király, adoptat modificat de Comisie. Pe urmă comisia l-a retras. Verestoy a insistat însă să intervenim, aducându-ne o notă de la Coposu.

Nu putea face asta, mi-a spus Diaconescu. Și are dreptate. Din fericire, amendamentul fiind retras, nu s-a mai pus la vot.

La orele 6.00 vine Prim-Ministrul, Isărescu de la Banca Națională și mulți alți miniștri. Mie mi se dă cuvântul cam la urmă. Pe la 7.15 p.m. Numai alți doi au vorbit după mine. În tot cazul, atât prim-ministrul, cât și Isărescu au răspuns direct problemelor ridicate de mine. Pe coridor, Ministrul Comerțului Exterior m-a oprit: „Felicitări". Logică de fier. Așa e, cum susțineți dumneavoastră.

Multă lume m-a felicitat. Sunt mulțumit, dar nu fericit. Mi s-a confirmat că Guvernul dă asigurări din Occident că va putea fi susținută convertibilitatea leului.

Marți, 12 Noiembrie 1991

Constituantă, Tipografie, recepții - la japonezi și la doamna Valmy.

În timpul prânzului am fost cu Diaconescu la sediul Partidului pentru a lua o decizie cum să reacționăm la oferta guvernului de a se împărți printre partide. Era și Cunescu de față. Coposu era îmbrăcat în haine noi. Probabil, cumpărate din milionul de lei ce am dat eu Partidului.

Găsesc peste tot mare sprijin. Ioana Brătianu, foarte prietenoasă.

Miercuri, 13 Noiembrie 1991

Împreună cu deputatul FSN Albu reușim să introducem inviolabilitatea dreptului de proprietate. A trebuit să mă ridic împotriva lui Vasile Gionea. Am pomenit definiția din dreptul roman (*jus utendi, fruendi et abutendi*). Am cerut stabilitate. Amendamentul a fost acceptat. Adunare *RETRANS*, probleme etc.

Joi, 14 Noiembrie 1991

Terminăm adoptarea celor 151 de articole ale Constituției. Vine apoi propunerea lui Vasile Gionea și a Secretarului FSN Rus. Să se înființeze un Consiliu Economic și Social. Cu participarea sindicatelor, a

patronilor și a guvernului. O formulă de stat corporatistă sau o moștenire de la comuniști ?!?

Dau interviu la *AS*. Dar îl refuz pe Freamăt de la *Cuvântul Românesc* din Hamilton. Îi spun la telefon că sunt foarte ocupat, dar nu ăsta e motivul. Nu dau interviu pentru că ei totdeauna trunchiază și alterează punctul meu de vedere. A făcut-o Halmaghi, Bălașu, chiar și Eugen Popescu.

La Tipografie. Cu Doina am probleme, dar cred că voi putea să o dau pe brazdă. Rodean îmi propune să asigure distribuția *COTIDIANULUI* pe toată țara. Să instalăm o tipografie la Sibiu și să tipărim simultan.

Vrea să facă și un post de radio. Apoi TV etc. Omul are foarte mari ambiții. Dar e capabil.

La Brian Flora, la cină. Trebuie să vină Eugene J. McAllister, *Assistent Secretary of State for Economie & Business Affairs*, Luis Arreaga și două doamne de la State Department.

N-a venit. Dar am avut o seară foarte interesantă cu asistentele lui. Pentru că erau două femei și cu Rickent, No. 2 de la Ambasada SUA. I-am spus că e o greșeală să-i susțină numai pe cei de la Alianța Civică. Sunt plini de foști comuniști. Noi suntem autentici democrați. A sosit timpul să ne susțină pe noi.

În interviul pe care *Cotidianul* l-a publicat în 14 crt., Mircea Sevaciuc spune clar că Iliescu a manevrat ultima mineriadă ca să-l dea jos pe Roman. Și a continuat: „Scenariul a fost dat peste cap de un singur om pe care, probabil, nu l-au luat în calcul. Este vorba de dl Rațiu, care a știut să țină în frâu pe mineri și să-i scoată afară din Parlament. În acel moment dl Rațiu a întrerupt un scenariu. Ei doreau să demonstreze că țara nu e guvernabilă și, deci, că instaurarea dictaturii militare era iminentă. De aceea s-au fluturat niște nume precum: Vasile Ionel și Athanasie Stănculescu pentru funcția de prim-ministru. La Parlament nu s-a întâmplat ceea ce au vrut și de aceea s-au reorientat. A venit dl Stolojan. Iar dl Roman, prin «demiterea» sa, și-a făcut o campanie electorală extraordinară. Femeile plângeau".

Vineri, 15 Noiembrie 1991

Începem prost. Ceață mare. Nu decolează nici un avion și nici nu erau multe la Băneasa căci nu putuseră ateriza nici ieri. Ne decidem să mergem cu mașina. Complicații. Doru Hanganu nu răspunde la telefon. A trebuit să luăm un taxi până acasă. N-aveam motorină. În fine, își ia

Nicu, șoferul, hainele de la el de acasă, găsește motorină și pornim la 9.10. Peste Brașov, Sibiu, Sebeș, Alba Iulia, Teiuș, Aiud.

Venind așa, Cheile Turzii se văd foarte bine de îndată ce cobori, lin, spre Turda. Am observat că nu ieșea fum din coșurile fabricilor de ciment și nici din cele de cărămizi refractare. Se economisește carburantul!

Sosim la sediul PNȚCD la 3.25 p.m. nemâncați, bineînțeles. Nu multă lume, dar destui. Le explic cum stau lucrurile în Parlament și răspund la întrebări. Foarte bine, de altfel. Toate legate de programul nostru și de alegerile locale ce vor avea loc la sfârșitul lui Ianuarie.

De acolo, la Ștefan Pop. Ne primește doamna cu slănină, brânză și ceapă, țuică și vin.

La Cluj mă așteaptă un pachet care conținea *De originis Popularum Transylvaniae,* publicată de Editura Enciclopedică, București, 1991, cu dedicația din partea autorului, Ladislau Gyémánt.

Ceea ce m-a intrigat e că data dedicației e „Martie, 1991". Asta înseamnă că mi-a fost lăsată cartea acum 9 luni de zile? Într-adevăr, oamenii ăștia sunt tare ne-eficienți. Mă refer la cei de la conducerea partidului.

E traducerea în limba română, făcută de Gyémánt, cu note copioase, a manuscrisului lui Ion Budai-Deleanu. În introducere Gyémánt și Ștefan Pascu ni-l prezintă pe acest uriaș al renașterii poporului român, cum n-a făcut-o nimeni până acum. Cunoștea vreo 10 limbi, a lucrat la Institutul Sankta Barbara din Viena și și-a sfârșit viața în postul de consilier al Tribunalului Nobiliar din Lvov. Până acum știusem doar de *Țiganiada* lui.

În două volume, cartea are peste 700 de pagini. Deci o adevărată operă, la care Budai-Deleanu a lucrat ani de zile. Și o cerere adresată Elisabethei pentru „Interferon", medicament de cancer. Soția bolnavului îi scrie. Are 4 fete! Tomografia arată că e vorba de un cancer net evolutiv la rinichi. Cu alte cuvinte, șansele de vindecare aproape nule. Dar, știind-o pe Elisabeth, probabil îi vom procura medicamentul.

Cina cu ai mei, la hotelul Sport din Parc: Mihai Bănică, Nicu șoferul și doi reporteri de la *Cotidianul,* Marina Georgescu și Cristian Răuțu. Vine și Celestin Chicoș.

S-a scumpit enorm carburantul. De asemenea, biletele de avion. De 6 ori aproape. De la București la Cluj am plătit pentru Mihai 760 de lei. De la Cluj la București va trebui să plătesc pentru el 4020 de lei.

Sâmbătă, 16 Noiembrie 1991

Sălcudean vine să-mi dea socoteala. A plătit pentru cărți și ziare. Mi-a dat tot felul de recipise. Unele semnate de băieții mei, altele de la Poștă, banii fiind trimiși lui Popa Codruț. Eu, bineînțeles, n-am văzut un leu. Să vedem cum va sorta Kira la București.

Mergem cu Lia Gherasim. Îmi vorbește de necazurile organizației noastre de partid. Mihăilescu e foarte bun. E sabotat însă de Nelu Boilă, Adrian Marino e marginalizat, deși e cel mai bine dintre toți.

Problema ei principală e Ionuț. Băiatul ăsta s-a atașat de Coposu încă la 11 Ianuarie 1990. De când a apărut Lupuțiu a fost înlăturat. A fost în Italia, dar Ghilezan l-a trimis înapoi. Acuma e la Grenoble unde a fost dus de familia Conder (Michel Rocard-ist). Acum nu mai are locuință. Are bursă acolo, dar n-are unde sta, deocamdată. Vrea să-i trimită niște bani. Are doi napoleoni. Îi accept și-i voi da mult peste valoarea lor: $150.00. Dar cu suma asta băiatul nu se va descurca prea mult timp. Cornel ar trebui să se ocupe de el.

Mergem la Graur, la Muzeul etnografic care este clădirea originală, construită în 1604. A fost redută, Dietă, acolo a avut loc Procesul Memorandumului. De acolo, din balcon, a vorbit Avram Iancu, să le spună: „Mă duc să fac revoluție cu lancea, ca Horia". Pe vremea mea era Cercul Militar.

I-am găsit în biroul lui Graur și pe Doctorul Costin, de la spitalul din Turda împreună cu Primarul din Troyes. Ultimul, încântat că mă cunoaște și-i confirmă lui Costin că eu am fost cel care a desemnat Turda ca destinatară a ambulanței trimisă de ei în România. Să vedem ce va face Doctorul Costin acum. Va da publicitate acestui fapt?

El prezentase darul ca venind din partea FSN-ului și acolo s-a dus ambulanța în primul rând!!!

De față, după plecarea acestora a rămas Prof. Liviu Maior. El a publicat mult despre memorandiști. Le-am spus că Radosav de la Biblioteca Universității vrea să publice o carte de studii inedite, ca să marcăm prezentarea Memorandumului la Viena, la 28 Mai 1892. S-o facă împreună. Era și doamna (de față) Ana Lupaș.

Să facem o ceremonie adevărată. Graur a găsit o placă mare de bronz unde toți memorandiștii sunt menționați. Ar trebui să restaurăm sala mare așa cum a fost și să plasăm placa unde trebuie să fie. Sala, spațioasă, înaltă, cu balcoane sus, are astăzi o structură internă care o împarte în două. E ca un etaj la care ajungi printr-o scară mică, circulară. Acolo sunt prezentate exponatele costumului național din diversele părți ale Ardealului.

Graur vrea să scoată această structură, ca sala să fie din nou așa cum a fost la origine.

Eu am construit treaba asta, zice, zâmbind, Mihăilescu. Și ne asigură că se va putea face, fără greutate, la timp, dacă avem bani. Va trebui să vorbesc cu Ministrul Culturii, Spiess.

Ședința Comitetului PNȚCD județean. Le explic ce s-a întâmplat în Parlament în ultimul timp. Situația actuală a Constituției, Legea electorală, referendumul ce va avea loc. Și alegerile locale, bineînțeles.

Fac apoi rapoarte cei în drept. Începe Nelu Boilă. Vorbește 52 de minute.

Le dau *Cotidianul* și *Românul Liber*. Gratuit, cu condiția să răspândească *Cotidianul* la sate. Să vedem câți abonați vom avea după două săptămâni.

A mers bine, în general. Cu Mihăilescu la Cerghizan acasă. Mâncăm bine, prânz și cină combinate, căci era deja ora 3.30 p.m. Au venit vecinii să mă vadă. Printre ei, două unguroaice, Marika votase pentru mine, cealaltă, profesoară de franceză, colegă de-a Doinei Cornea, pentru Câmpeanu.

Am stat la taifas. Am răspuns la întrebări, până târziu, aproape la 7.00 seara.

Ne-am întors la sediu. Am vorbit cu Mircea Iasinschi, Walti Güttler a fost pe aici. Am găsit-o și pe Țuți Cenariu la telefon.

M-am bucurat enorm să aflu de la prof. Liviu Maior că toate documentele predate de Viorel înainte de a muri se găsesc la Direcția Generală a Arhivelor Statului. Director acolo e Ciucă. Trebuie să-l contactez. E vorba de corespondența lui Ioan Rațiu. Sper că mai am cutiile goale la Londra.

Problemele ridicate la ședință vor fi consemnate în procesul-verbal. Lipsă de bani, de material de propagandă etc. Am constatat încă o mare schimbare în atitudine și în calitatea oamenilor. Aventurierii și profitorii au cam dispărut.

Am citit raportul - mult prea lung - către membrii Biroului de Conducere, Coordonare și Control al Partidului, redactat, în special, judecând după stilul prolix, de Nelu Boilă și de Victor Marian. Au dreptate în mare măsură. Coposu n-a reacționat. A fost semnat de Nelu Boilă, Victor Marian, Mircea Gavrilă, Tiberiu Balint, Mircea Sonea,

Mihai Buzilă și Sorin Bobiș.

Duminică, 17 Noiembrie 1991

Ne-am oprit la Gherla. Să tot fi fost vreo 40-50 de oameni în stradă. Cu flori și plăcere în ochi să mă vadă. Le vorbesc, dar nu cuvântare formală. Le-am dat cărți și ziare. Ne-am oprit și la marginea orașului, ca Răuțu, de la *Cotidianul* să facă o poză a penitenciarului de rea faimă. E ca o mare cutie paralelipipedică, ferești cu gratii etc. În imediata apropiere a unui enorm cimitir.

La Dej mergem direct la sediul PNȚCD. Ioan Lup era deja acolo. Nu mai intrăm. Mergem pe jos imediat la Casa de Cultură.

Sala nu arhiplină. Aș zice 400 de oameni.

Lecție de istorie națională. Cuvântări relativ scurte și la obiect. Ioan Cosma și Ioan Groșan dintre participanții la alegerile din 1946. Ultimul, ne mărturisește, fusese comunist, prezent la numărătoarea voturilor. Ne-a povestit cum au fost furate. Primul a vorbit de victimele comuniștilor, când tineretul PNȚCD a protestat. L-a menționat pe Puiu Oliviu Beldeanu și a povestit cum acesta s-a salvat fugind în Germania.

Ioan Lup a vorbit relativ bine despre istoria partidului și doi intelectuali au declamat poezii de Radu Gyr și nu mai știu cine. Frumoase. Triste. Președinția mitingului a fost exercitată de Viorel Cristea.

Când mi-a venit rândul, am început evocându-l pe Oliviu Beldeanu, cum îl știam noi în exil. Le-am povestit atacul de la Berna, legătura mea cu autoritățile elvețiene, procesul de la Berna, vizita lui Beldeanu la Londra și cum a fost Beldeanu ademenit și prins în Berlinul de Est. Le-am povestit și de propunerea lui Beldeanu de a merge cu un vapor închiriat de mine în portul Constanța ca să arunce în aer baza navală ce sovieticii aveau atunci acolo. Pentru că am refuzat să-l ajut în această acțiune de sinucidere, se datorește faptului, cred eu, că nu m-a informat despre acțiunea în Berlinul de Est ca să arunce în aer birourile și tipografia *Glasul Patriei*, ziarul pentru exilați, căruia noi îi spuneam *Glasul Trădării*. Eu l-aș fi oprit. În tot cazul, l-aș fi avertizat împotriva *refugiatului* din România care locuia în hotelul unde Beldeanu era portar de noapte, am încheiat eu această introducere la cuvântarea mea.

Am atacat, apoi, palmaresul regimului Iliescu. Am început, de data aceasta, explicându-le implicațiile convertibilității. Apoi situația economică etc. La urmă, am răspuns întrebărilor ce mi s-au pus din sală. Am ținut să subliniez că noi, PNȚCD, nu suntem un partid monarhist.

În problema asta va trebui să facem un referendum. Am declarat că eu voi vota pentru restaurarea monarhiei constituționale.

La urmă de tot, o doamnă profesoară, susținătoare a PUNR-ului, a căutat să facă o cuvântare *patriotică*. Nu i-a mers. Am glumit cu ea, am plasat-o în situația de a-mi arăta simpatie etc., deși „eu n-am votat pentru dumneavoastră ci pentru Dl. Iliescu". N-are importanță. Pot să contez pe votul dumneavoastră la noile alegeri, nu? Iarăși râsete etc.

Masă mare la restaurantul local. Cum am aflat pe urmă, a plătit Ungur de la Fabrica de hârtie. Am dat niște interviuri. Românilor și ungurilor. Totul a fost filmat de televiziunea de la Cluj. Sper că se va da și la TVR 1. Voi telefona lui Răzvan Theodorescu.

Luni, 18 Noiembrie 1991

Zi de mare frustrare. La Parlament, discuții interminabile în chestiunea „separatismului teritorial". S-au schimbat cuvintele în formularea finală sub motiv că este vorba de o îmbunătățire gramaticală etc. Ungurii, bineînțeles furioși.

Noi ne abținem de la toate aceste discuții. PUNR și o parte a FSN-ului vor să scoată cuvântul „teritorial". Adică să se condamne orice „separatism". Cultural, religios etc. Dómókós amenință că UDMR va părăsi Camera în acest caz. Ajungem pe la casele noastre târziu de tot, căci Parlamentul s-a ridicat abia la 4.15 p.m. La cină, ginerele lui Robin Pilkington, care a venit să adopte un copilaș.

Marți, 19 Noiembrie 1991

Ciocnire cu Diaconescu în Parlament. Pe chestiunea „separatismului teritorial". Alianța PUNR plus o parte mare din FSN vroia să scoată cuvântul „teritorial". Noi, PNȚCD, am decis să nu luăm cuvântul în această chestiune. În ultimul moment Diaconescu a insistat să vorbească „în numele lui personal". A făcut-o, dar a încheiat: „aceasta este atitudinea noastră".

Nu e a noastră, i-am spus când a revenit la locul lui, alături de mine. E a dumitale.

„Eu sunt Prim-Vicepreședinte, și Coposu ne-a indicat să vorbim așa".

Nu așa se pune problema. Nu mă interesează titlurile și Coposu nu e dictatorul nostru. Noi am discutat problema, inclusiv dumneata și toți am fost de acord să nu luăm cuvântul pentru că ne creează enorme difi-

cultăți, mai ales în Ardeal.

A mai bombănit, a făcut spume la gură. „Am greșit", a admis în cele din urmă.

La tipografie, Doina îmi dă partea din interviul ce i-a acordat Coposu. S-a referit elogios la mine, dar n-a declarat că eu sunt candidatul PNȚCD la Președinția Țării.

La cină, Prințesa Sofia și Simina Mezincescu. Nimic deosebit. Ele trăiesc sub impresia că 40% din țară ar vota pentru restaurarea monarhiei. Mă îndoiesc. Poate 20%, nu mai mult.

La prânz am fost invitați de Michael și Veronica Atkinson în onoarea lui Douglas Hogg. Am fost plasat la masa lui la început. L-am informat cum stau lucrurile. Apoi, am schimbat locurile și m-am găsit lângă Michael Tait de la F.C.O.

Am repetat și lui poziția mea. Era și Șandor la această masă. El a condus campania electorală a lui Iliescu anul trecut. El a inventat sloganurile. Că n-am mâncat salam cu soia, de exemplu. De ce nu vii să mă ajuți pe mine la alegerile viitoare? Plătesc bine, i-am spus râzând.

„Nu e o chestiune de bani".

Crezi dumneata sincer, că Iliescu poate face mai mult pentru România decât aș putea eu?

N-a mai răspuns, căci trebuia să plecăm.

Eu m-am întors la mine acasă pentru câteva minute, căci aveam multe de rezolvat. Când am sosit la Senat, reprezentanții Parlamentului nostru vorbeau deja cu echipa lui Hogg. I-am lăsat să vorbească pe toți. La urmă, am subliniat doar că suntem încântați că a venit Hogg în România, că Anglia este „in the forefront of the countrys helping Romania", și că Michael Atkinson a făcut mult pentru noi.

Miercuri, 20 Noiembrie 1991

Ni se dă programul solemn pentru votarea, mâine, a Constituției.

Ședința Birourilor și a liderilor parlamentari. Se plănuiește depunerea coroanelor pentru solemnitatea sărbătoririi Zilei Naționale, 1 Decembrie 1991.

Echipa română de fotbal face match nul, 1 : 1, la Sofia. Deci, nu ne calificăm pentru finala campioanelor europene. Puțin ghinion.

Cina la Rolf și Nan Andersen, ambasadorul Norvegiei, în onoarea ambasadorului Turciei, Tugay Uncevik, care se întoarce la Ankara. Foarte plăcut. Ultimul a făcut o bună, demnă cuvântare.

Joi, 21 Noiembrie 1991

Ședință formală la Constituantă. Pentru votarea Constituției. Toți cei care votam pentru, nefiind membri ai FSN-ului, primeam îndelungi și viforoase aplauze. Votarea s-a făcut pe județe, în ordine alfabetică. Primii doi, un ungur și Ciuceanu, din Alba, au votat contra. E un fapt interesant, deși nu semnificativ. Când mi-a venit rândul, am zis: Nu vreau aplauze... Pauză. Apoi cu voce tare CONTRA. A produs ilaritate și aplauze prevăzute.

Mulți au făcut mici declarații sau chiar cuvântări. E adevărat, scurte. Totuși, nu era cazul.

După ce am votat, m-am retras și mi-am scris cuvântarea. Acolo, afară, între garderobă, infirmerie și closete. Acolo puseseră mesele din incinta Camerei.

Am fost întrerupt. De câțiva care vroiau să corectez ceea ce apăruse în *Cotidianul*. Negoescu mi-a relatat că el a fost prezentat drept reprezentantul turco-tătarilor din România în locul lui Gemil Tahsin. Apoi o echipă de televiziune internațională de limbă spaniolă. Erau din Mexico, dar transmiteau în întreaga Americă Latină.

Votarea s-a terminat pe la 12.30. Acasă am mâncat, probleme cu secretariatul meu etc. și m-am culcat să mă odihnesc vreo oră.

Pe la 5.00 p.m. eram în Parlament. Țepelea vroia neapărat să mă facă să țin seama de comentariile lui. Constantinescu-Klaps vroia să-i cedez locul, ca el să vorbească în numele PNȚCD. Diaconescu, foarte reținut. Nici n-a protestat că Diacon, FSN-istul, a apărut în *Cotidianul* drept Diaconescu. Deci, ar fi putut să fie confundat cu el.

N-am intrat în discuții. Le-am cerut să-mi acorde încrederea lor, asigurându-i că voi ține seama de toate principiile partidului nostru.

Mi-a venit rândul cam la sfârșit. Ceea ce îmi place. După Enache, Radu Câmpeanu, Dómókós Géza și Ichim lipoveanul.

S-a făcut liniște. Am reușit să-i fac să mă aplaude. Am spus clar că această Constituție va rămâne în istoria națională drept „Constituția Fesenistă".

Când au aplaudat, le-am zis: Vedeți că mă aplaudați. Sunt încântat. Noi democrați fiind. Unii m-au întrerupt cu zgomote, râsete etc. Va veni vremea când veți vedea că așa e. Iarăși râsete și aplauze.

Am vorbit de Rege. De Monarhia Constituțională etc. De unitatea care trebuie să existe la baza unei legi fundamentale.

Am arătat de ce PNȚCD nu suntem pentru Constituția Fesenistă. Nu

mai repet, e înscris totul în stenograma ședinței.

Foarte multă lume m-a aplaudat. Mai ales colegii mei. Diaconescu n-a zis nimic. Dar, chiar Ionescu-Galbeni m-a felicitat evaziv.

N-am mai stat. M-am dus cu Sergiu Cunescu și Țepelea la turci. E recepția lui Tügut de rămas bun. Aici a fost o adevărată îmbulzeală să mă felicite lumea. Tot felul de oameni. M-au văzut la televizor. Mircea Ichim de la *Dimineața* mi-a oferit să-mi publice un mic colț, în ziarul lui când vreau eu. Neagu Udroiu, Directorul General de la Rompres, plin de complimente. Le spun că fără presă eu nu pot să câștig. Discuție lungă cu Țepelea. Fructuoasă. Noi trebuie să ne organizăm ca să putem guverna țara. Altfel ne pierdem timpul. N-avem oameni. Trebuie să lămurim lucrurile. Tu ești unul din puținii capabili să dai ceea ce ne trebuie nouă, Partidului. Voi vorbi în acest fel la următoarea ședință a Biroului Partidului.

Mi-a dat dreptate. Să vedem, acum, cum se va comporta. El cam stă pe tușă. Recunoaște (însă) că Coposu nu știe să organizeze partidul.

„Să știi că am câștigat tot votul monarhiștilor prin cuvântarea ta, pe care o aprob sută-n sută", mi-a zis Țepelea.

Ambasadorul Israelului, Zvi Mazel, nu mai contenea să mă laude. Nu numai mie, ci și altora. De aceea m-am dus să-i mulțumesc.

Am vorbit cu Doina. I-am sugerat un titlu pentru ziarul de mâine.

„Constituția Fesenistă" - așa va rămâne în istorie, zice Ion Rațiu.

Să vedem ce vrea și cum vrea să prezinte totul în ziarul de mâine.

Acasă la cină, numai cu Elisabeth.

Ați vorbit magistral, îmi spune Doru Hanganu. Am înregistrat totul. Și azi-dimineață și azi după-amiază, cuvântarea întreagă.

Sunt obosit.

Vineri, 22 Noiembrie 1991

Cotidianul apare așa cum i-am sugerat Doinei. Dar publică un articol semnat de „Rădulescu Florian" și o caricatură cu parlamentarii feseniști regalându-se cu cârnați de la bufetul Camerei, unde cărnările și citricele se pot cumpăra pe un preț mai puțin de jumătate față de piața internă. Toată lumea e indignată. Mulți îmi vorbesc. „Să-l dai afară". „E o insultă". „Dați apă la moară celor care vor desființarea Parlamentului, ca Ticu Dumitrescu" etc.

E o greșeală catastrofală. Prețurile la cantină sunt ca cele din oraș și nici noi nu prea avem ce cumpăra, decât, doar, din când în când, când

se „bagă".

Îi telefonez Doinei. O laud mai întâi pentru aspectul ziarului și numai după aceea o apostrofez pentru articolul lui Florian.

Explicația ei: „Este un șofer care știe precis că prețurile indicate de Florian se practică, la fel cum era pe vremea lui Ceaușescu".

Nu la Cantina noastră. Dacă aveți dovezi, e bine. Să le dăm. În orice caz, trebuie să retractăm afirmația noastră incorectă.

Unul din chestorii Parlamentului vine la mine. Se oferă să dea explicațiile necesare. Am să-i trimit un reporter, marțea viitoare, când reluăm dezbaterile.

Mi se dă cuvântul. Îmi cer iertare pentru greșeală, pe deasupra protestelor din toate părțile Camerei. Marțian a trebuit să ceară liniște: „Să-l ascultăm pe Dl Rațiu!". N-a fost vacarm, dar e sigur că, personal, am pierdut mult din ceea ce am câștigat ieri prin cuvântarea mea. Am avut totuși posibilitatea să afirm de la microfonul Camerei că eu niciodată nu exercit nici un fel de cenzură prealabilă. *Cotidianul* este cu adevărat absolut independent.

S-a discutat Legea referendumului pentru Constituție. Au fost mai mulți - în special Ninosu - care au sugerat ca acest referendum să conțină o a doua întrebare: Republică sau Monarhie Constituțională. Foarte abil. Constituția e sigur că va fi adoptată. Dacă s-ar pune și a doua întrebare, e clar că Monarhia Constituțională ar fi respinsă pentru totdeauna. Din partea noastră a vorbit Adrian Nicoară și Ion Diaconescu. Ambii au respins sugestia.

Pe scările care duc la Camera Presei de la etaj, i-am găsit discutând, pe Ninosu, Voican-Voiculescu și nu mai știu cine. Ce complotați?, i-am întrebat râzând. Vorbeau tocmai de propunerea lui Ninosu.

„Am vrut tocmai să vă provoc. Am fost sigur că veți respinge a doua întrebare".

Clar. Trebuia s-o facem.

Mergem la sediul PNȚCD. Francezii n-au venit. Avionul n-a putut ateriza din cauza ceții.

Iurie Roșca vine însoțit de un tânăr. Nu mai vor recunoașterea independenței Moldovei. Vor recunoașterea cetățeniei române pentru toată populația teritoriilor românești de dincolo de Prut. Snegur a vândut țara. Semnarea tratatului economic unional va fi probabil ratificată de Parlamentul Republicii Moldova. Astfel avem două țări de limbă românească.

La recepția dată de Ambasadorul Libanului, Emile Bedrau. Brine și copio organizată la Casa Universitarilor. Mâncare excelentă. Foarte multă lume, dar puține personalități de prim rang. L-am văzut pe Radu Câmpeanu și pe Ionescu-Quintus.

Destui ambasadori, mulți oameni de afaceri, John și Fuad Khayat printre ei, armatori. Am fost adulat, înconjurat tot timpul de diverși. Oferte de sprijin pentru alegerile viitoare. „De ce nu vreți să mai candidați?", m-au întrebat mai mulți.

N-am afirmat acest lucru niciodată. Să mi se ofere candidatura, în primul rând.

E parte din propaganda împotriva candidaturii mele, care a început să se desfășoare, mai ales în *Adevărul.* Au publicat astăzi că s-a găsit heroină fabricată de Rațiu-Anglia. La sfârșitul articolașului se specifică faptul că era vorba de Rație fabricată în Anglia. Dar titlul rămâne!!

Sâmbătă, 23 Noiembrie 1991

Credeam că mă voi putea odihni puțin. Exact pe dos. Zi chiar mai grea decât de obicei.

Începe Cojocaru. N-are încredere în Ivănel și Celestin. Critică întreaga schemă pentru a reorganiza RETRANS. Îl chem imediat pe Celestin la telefon. Vin în timpul zilei și găsim o soluție de compromis.

Avocatul Ghiga îmi cere ca Nicolae să nu vină la procesul meu cu minerii, care va avea loc Joi, 28 Noiembrie. Eu să fiu prezent, însă.

Îi dau și o copie după atacul din *Adevărul.* Afirmă că s-a găsit la Universitate „Heroină Rațiu-made in England". Va vorbi cu Ilie Păunescu. Să răspundă DREPTATEA. Doamna Hogget mi-l recomandă pe Valeriu Popa, specialist bioenergie.

Sunt foarte plictisit că soții Secașiu n-au venit devreme, cum ne înțelesesem. Ea vine gâfâind, singură, în ultimul moment. Tocmai sosise și Dumitru Constantinescu de la ARCADIA. E monopol de stat. Distribuie cărți la toate librăriile din țară. Cădem de acord să procedăm în felul următor: *România de astăzi* și *Cine mă cunoaște,* cu contract de consignație. Prima, imediat, 25.000 de exemplare. A doua, îndată ce e gata, 30.000 de exemplare. *Policy for the West*, să-i dăm 1000 de exemplare când e gata, cu condiția să testeze piața și apoi să-mi dea o comandă fermă și pentru *Moscow Challenges the World* (MSL) să pregătim un pliant.

M-am înțeles foarte bine cu el.

Dau un lung interviu pentru *Panorama Românească.* Apare în șase limbi pentru străinătate. Vorbim de percepția mea a situației de astăzi. Încep cu presa. Apoi producția, politica etc.

I-am cerut să-mi arate textul înainte de publicare. Vreau să-l verific și să retușez. Va apărea abia în Ianuarie, anul viitor. O cheamă Zenovia Niculescu.

Cu studenții de la Cibernetică: Adriana Ivan, Săndel Tudor și Diana Georgescu. Ultima e și membră PNȚ la Sectorul 2. Toți îmi spun că vor să mă ajute în campania electorală. Vor organiza un bal. Au strâns abia 5 mii de lei. Le dau și eu 10.000.

Pițigoi mi-l aduce pe Sorin Dimitriu, Ministru, Secretar de Stat la Metalurgie. Cunoaște problema. Vorbește ca mine. Vrea să reducă mâna de lucru de la 250.000 la 65.000.

Duminică, 24 Noiembrie 1991

Pleacă Elisabeth la Londra și Zermatt.

Liliana Goagă, cea care a trăit cu Mircea Toma, îmi telefonează. Îmi dă numerele camionetelor Ford ce Toma mi-a furat. Una din ele a fost vândută, actele de proprietate au fost fals declarate. Fie de Poberton, fie de Sandu Pobereznic. Îmi spune că și pe ea a escrocat-o de un milion de lei. De unde a avut ea așa bani? Tot din exploatarea camionetelor mele, e sigur. Acum, evident, s-au certat și despărțit. „Mi-e frică de el. Și-a cumpărat o pușcă de vânătoare".

Mircea Mihăilescu îmi aduce material de la Graur, de la Muzeul Etnografic din Cluj.

Dau interviuri. La *Observatorul* și la *Radio România Tineret* (Alex Ciochia și Mădălina Sava). *Observatorul,* se pare, a fost acum relansat de Cornescu, PSD Tradițional.

Mădălin Maticași Magdalena Marcu. El e directorul revistei *Cațavencu.* Vrea să se ocupe de campania mea electorală. Idei are, dar mă întreb cât de serios poate să fie un tânăr de 24 de ani!? Într-o echipă, da. Dar nu să fie el Campain Manager cum ar vrea. Alexandra Popescu, nevasta lui Dumitru Popescu-Dumnezeu vine să mă vadă. Îmi aduce 3 cărți de-ale lui. De asemenea, *Totuși Iubirea,* unde scrie el, și Ioan Toma, *Monopoluri pentru Istorie.*

Au intrat amândoi în grevă astăzi. Femeie frumoasă. Inele. Elegantă, dar nu ostentativ. Am ascultat-o. Nu sunt răzbunător, dar în Parlament sunt înconjurat de pușcăriași.

„Da știu. Peste tot".

Nu. Nu la FSN-iști mă refer. La colegii mei de Partid. Toți au făcut ani grei de pușcărie. 10-12, 17 ani, unii!

A tăcut, puțin. Apoi: „Ei sunt acum făcuți responsabili pentru toate crimele regimului. Nu e drept" (se referea la soțul ei și la Toma).

Totul depinde de Puterea Executivă în Stat. Eu știu asta din procesul meu cu minerii. Eu n-am nici o putere.

Luni, 25 Noiembrie 1991

Rodean a fost de două ori la mine astăzi. Întâi dimineața, cu Chicoș. Apoi singur, seara. Îmi dezvoltă toate planurile lui. Vrea neapărat să facem o nouă tipografie la Sibiu. Are teren, tot. Primarul e cu el. De acolo va alimenta tot Ardealul cu *Cotidianul.* Trebuie să instalăm modem-urile necesare ca să putem publica simultan la București și Sibiu. De asemenea, să avem capacitatea de a scoate cărți.

Va merge la Kent, în Statul Washington, la fabrica WEBB, care nu mai vrea să lucreze prin reprezentanța lor de la Londra, pe care, de altfel, i-a concediat.

Îi dau 5.000 de dolari și îi promit că Nicolae o să-i pună la dispoziție alți 5.000 de dolari în Banca din Portland, unde și-a deschis un cont.

Are tot felul de planuri. Și-a creat deja o casă mare de odihnă la Slănic, o fermă mare la Poiana Brașov. Dumnezeu mai știe ce. Toate, cu cei 20% din profitul ce a realizat de pe urma tipografiei și a banilor ce am investit eu în Tipografie. Eu tot dau. Îmi „demonstrează" că și eu am primit partea mea, la început de 80%, când era întreprinderea mică IR și apoi, 75%, când am înființat TIPOREX. Vasta majoritate a profitului ce mi-a revenit mie s-a dus ca să acopere pierderile masive ale *COTIDIANULUI.* Restul, pentru publicațiile mele, cheltuielile casei etc. Cu un cuvânt, eu n-am investit un singur leu.

Îmi oferă 50% din Societatea lui, RODI(?), care face tot felul de lucruri.

Întreprinzător este. Asta-i sigur. Lacom este, și asta-i sigur. Eficace este, fără îndoială. Și îmi pare bine că e așa. Rămâne ca el să fie și corect, față de mine. De controlat însă, îmi e imposibil s-o fac. Nici n-am timpul necesar și nici înclinația. Nu pentru asta m-am întors în țară!

Ticu Dumitrescu ține să-mi telefoneze. „Ați fost magistral", mi-a zis, referindu-se la cuvântarea mea în Parlament asupra Constituției. „Am socotit că am datoria morală să vă spun acest lucru".

După masă, la Cotroceni. Toți liderii partidelor. Iliescu ne informează despre Constituție. Apoi, despre cum se va desfășura referendumul, la 8 Decembrie, și-i dă cuvântul lui Stolojan să explice alegerile locale. Propune 2 Februarie.

Discuție amplă. În cele din urmă se cade de acord: 9 Februarie.

Am vorbit ultimul: Iliescu purta rozeta Legiunii de Onoare. Cred că este cazul să vă felicităm pentru Legiunea de Onoare. Se răsfrânge asupra țării, i-am spus. Și am căzut de acord cu tot ce au spus, el și Stolojan. Inclusiv felul cum a prezentat „realizarea" Constituției.

Doina mi-i aduce pe Dragoș Butoi și pe Florin Bosinceanu de la General Service. Se oferă să ne ajute cu distribuirea ziarului.

Îmi spun clar că vor să mă vadă Președinte. Ei au fost FSN-iști.

Se vedem. Bosinceanu are 20 de filiale în toată țara și un parc de camioane. Deci, ar putea să ne facă mari servicii.

Doina stă la cină. Mâine pleacă la Paris și Toulouse, căci TAROM ia în primire AIRBUS-urile comandate de Petre Roman. Va fi numai cu directori de ziare FSN-iste. De la *Adevărul, Dimineața, Azi* etc.

Îmi cere „bani de telefon". I-am dat 100 de dolari. S-a supărat. De ce așa de puțin. A pretins că nu vrea să-i primească. I-a acceptat în cele din urmă. Orice i-aș da, va fi întotdeauna prea puțin. Dar nu văd de ce e supărată. Toate cheltuielile-i sunt acoperite. Transport, masă, casă. Nu va avea program liber. Și nu-i dau bani de cumpărături.

Trebuie să menționez. La terminarea ședinței de la Cotroceni, Petre Roman a dat să plece imediat. L-am acostat: Îmi cer sincer iertare pentru afrontul, neintenționat, adus soției dumitale. „A, vă referiți la conversația la telefon. La asta, într-adevăr, nu ne-am așteptat", a ripostat, zâmbind de altfel. Doru Hanganu a avut lipsa de tact să nu-mi facă legătura când Mioara Roman mi-a telefonat să se plângă de un atac în *Cotidianul.*

Sper că voi avea ocazia să-i prezint scuzele mele și personal, soției dumitale. Regret sincer cele petrecute.

Ne-am strâns mâna și a plecat, așa în fugă. Evident, nu vroia să stea de vorbă cu nimeni.

Actorul Ovidiu Iuliu Moldovan, care vrea să joace rolul principal în piesa mea (cu Bunty) *Templeton,* îmi telefonează. Dan Necșulea a citit-o și o vrea. Se ivesc însă dificultăți. Cred că e vorba de dificultăți politice, căci un film pentru TV se poate face relativ ușor. Mă sfătuiește să-i vorbesc direct lui Răzvan Theodorescu.

Marți, 26 Noiembrie 1991

Mare scandal în Cameră. Deputatul din Brăila mă atacă violent, pentru articolul din *Cotidianul,* Vineri, 22 Noiembrie. Răspund imediat, cam ce am afirmat și în ședința parlamentară de Vineri, când mi-am cerut scuze. Toată lumea în Parlament, însă, e pe bună dreptate furioasă. Prețurile date de noi în *Cotidianul,* sub semnătura lui Florian Rădulescu, sunt pe jumătate sau chiar abia o treime din ceea ce trebuie să plătim la cele două „cantine" din clădirea Parlamentului.

Am fost, apoi, chemat afară de un tânăr necăjit etc. M-a ținut, din păcate, aproape o jumătate de oră.

În timpul absenței mele s-au făcut două propuneri și s-au votat. Prima, care cerea darea în judecată a *Cotidianului,* n-a întrunit majoritatea cerută de regulamentul Camerei. A doua, de a interzice accesul corespondenților *Cotidianului* în incinta Parlamentului, adică de a le ridica acreditarea, a reușit.

Întors în Cameră, am cerut cuvântul. Marțian mi-a promis că mi-l va da după pauză. Cum n-a făcut-o, l-am acostat la sfârșitul zilei. „Am uitat", mi-a zis.

Loy Veal din Atlanta îmi aduce o frumoasă scrisoare de la Al Remler care s-a mutat acolo din Savannah.

Răzvan Theodorescu îmi promite că se va interesa de piesa mea, *Templeton.* Va vorbi cu Dan Necșulea. Vreau să fie prezentată cât mai repede. Nu ascund. Aș vrea ca țara să știe că am și alte preocupări. Nu numai politice. Bine. N-o să mai spuneți că Televiziunea română nu e obiectivă. Dacă faceți filmul și-l prezentați, voi da o conferință de presă ca să confirm obiectivitatea.

Miercuri, 27 Noiembrie 1991

Doi gazetari francezi sosesc la mine acasă la 7.45 dimineața. Eu lucrasem de vreo oră deja, la cuvântarea mea, ca răspuns la ridicarea acreditării *Cotidianului* în Parlament. Mă fotografiază chiar în pat, unde lucrez de obicei dimineața. Vin, apoi, la Parlament, pe la 1.40 p.m. Eram în pauză. Mă fotografiază, din nou, în banca mea și pe urmă, după instalarea lui Dan Marțian la masa Președinției, sus în balcon. Așa, ca să se vadă toată Camera, steagul românesc, crucea lui Ioan Alexandru pusă acolo la a 4-a mineriadă etc.

Erau mai mulți FSN-iști în sală. Au protestat. „Ați adus gazetari în Parlament". Da, dar am făcut-o cu permisiune specială și sunt străini,

sunt francezi.

M-a bucurat faptul că deputatul FSN-ist din Iași mi-a luat apărarea. În general însă, sunt foarte deprimat de această neînțelegere și sunt profund mâhnit să văd ce neînțeleaptă e Doina. N-are judecată politică. Am stabilit acum că ea a fost responsabilă pentru publicarea caricaturii și a articolului. Eficace, evident, dar incorectă. Nu așa îmi va crește prestigiul.

Pe gazetari îi cheamă ERIC Biegala și fotograful, Cyril Granet.

Cuvântarea mea a mers bine. Dar nu i-am convins pe FSN-iști. Nici nu m-am așteptat s-o fac, de altfel.

La ședința Comisiei pentru Afacerile Externe e și Mircea Druc prezent. Fostul Prim-Ministru. Acum sunt cu toții convinși că a fost o greșeală să ceară recunoașterea independenței Moldovei. Deci, am recunoscut că există două state românești. Cum Ucraina face un referendum în toată țara lor, deci și în sudul și nordul Basarabiei, precum și în ținutul Herța și nordul Bucovinei, ne găsim într-o situație foarte delicată. Decidem să facem o declarație împotriva ținerii referendumului în teritoriile ce, de drept, aparțin României. Eu le reamintesc că Rada Ucraineană a recunoscut Nistrul ca frontiera ce-i desparte de România la sfârșitul primului război mondial.

Druc vrea ca România să recunoască de drept cetățenia română din Basarabia și nordul Bucovinei.

S-a făcut o greșeală că nu am cerut recunoașterea acestor teritorii ca aparținând României atunci, când a fost recunoscută independența țărilor baltice, am zis. S-o facem acum.

Chebeleu, în numele MAE, a fost contra. „Nu putem să apărem astăzi, ca singura țară cu revendicări teritoriale". Răspunsul e simplu: N-avem revendicări. Cerem doar recunoașterea a ceea ce este al nostru, trup din trupul țării românești". Așa am pus eu problema.

Joi, 28 Noiembrie 1991

Aseară m-am culcat devreme. Pe la 9.30. După ce am dat interviul gazetarilor francezi, care au înregistrat o lungă conversație cu mine. Despre viața mea în exil, activitatea mea atunci și acum etc. Am văzut și parte din meciul Steaua - Genova, pe care, din nefericire, l-am pierdut!

M-am trezit bine odihnit, azi dimineață pe la 4.30. Mi-am scris cuvântarea ce trebuie să rostesc în Parlament astăzi, când sărbătorim

Ziua Națională. Sper că voi fi constructiv pentru viitor și nu să repet doar trecutul, cum mi-a sugerat Claudiu Secașiu în ciorna ce mi-a pregătit, la cererea mea. Sunt chiar îngrijorat puțin. N-are inteligența, spontaneitatea și inventivitatea lui Cristian Popescu.

Ședința de dimineață a început în Parlament, cu primirea festivă a lui Mitsotakis, primul ministru al Greciei. Marțian a făcut oratia de bun-venit, referindu-se la democrația Atenei, acum 2500 de ani. Când ni s-a adresat nouă, parlamentarilor români, Mitsotakis a început referindu-se la civilizația Micenei de acum 3300 de ani! Un fel de licitație!! Dar a vorbit bine. Prietenia româno-greacă e reală. A vorbit și despre fanarioți și mai ales despre Ypsilanti.

După plecarea lui Mitsotakis, Birourile și liderii grupurilor politice din Parlament am discutat Declarația propusă ieri, de Comisia pentru Politica Externă, în problema referendumului din Ucraina. Cum aceasta va avea loc la 1 Decembrie, trebuie să-l adoptăm în Parlament astăzi. Multă lume a pledat pentru acest procedeu, deși Ministrul de Externe ucrainean ne-a cerut să amânăm Declarația noastră până după plecarea lui din România. Dar nu e chip. Declarația noastră trebuie făcută înainte de referendum, pentru că noi cerem ca acesta să nu se facă în teritoriile românești din sudul Basarabiei și din Hotin, Herța și nordul Bucovinei.

În cele din urmă s-a decis ca Declarația să fie făcută astăzi.

La 10.30 am început ședința solemnă a Zilei Naționale. Mi s-a dat cuvântul imediat după Enache, care a vorbit în numele FSN. Știam bine că istoria Unirii Transilvaniei cu Patria Mumă va fi evocată de toți vorbitorii. M-am concentrat, deci, asupra faptului că astăzi, toate naționalitățile conlocuitoare și mai ales „importanta populație de limbă maghiară" acceptă România ca țara lor. Am făcut-o în special pentru străinătate. Așa voi fi acceptat, sper, ca un hotărât dușman al șovinismului, ori de unde ar proveni.

La recepția dată de Mitsotakis în Ambasada Greciei. Mitsotakis e un tip solid, foarte înalt. Când am început să-i explic cine sunt, mi-a zis: „Nu e nevoie, vă știu perfect de bine". Am vorbit în franțuzește, limbă în care s-a adresat și Parlamentului. N-are accent bun.

Am vorbit cu Stolojan și l-am felicitat pentru declarația lui fermă că nu va candida la noile alegeri. I-am dorit succes. „Dacă alegerile vor fi corecte, veți intra în istoria României ca mare om de stat".

Patriarhul e întotdeauna foarte prietenos cu mine. Nevasta

ambasadorului grec m-a agrăit: „De ce îi spuneți Biserică greco-catolică? Trebuie să-i schimbați numele. Biserica grecească a fost întotdeauna ortodoxă".

Patriarhul mi-a luat apărarea: „Dl Rațiu e obiectiv în această problemă".

Da, mama mea a fost ortodoxă. La noi în familie n-am avut nici un fel de dezbinare religioasă. Dar trebuie să facă dreptate și Bisericii unite, Bisericii catolice de rit bizantin, dacă vreți, ca să nu-i spunem greco-catolică. Ianis Tsunis mi-a vorbit mult. Era în anturajul lui Mitsotakis. Merg astăzi la Belgrad. A vorbit cu Dinu chiar ieri la telefon, mi-a zis. Mă refer la Dinu Daponte, bineînțeles. Crisoveloni era și el în suita lui Mitsotakis. Am vorbit și cu Radu Câmpeanu, care e convins că guvernul actual va reuși, mulțumită lor, liberalilor. De asemenea, cu Coposu și Diaconescu.

Seara, la recepția dată de BBC pentru lansarea CONTACT-ului, adică transmisie directă în limba română a programelor BBC World Service. Recepția va fi mult mai bună, ne informează Mititelu. Deputatul din Aripa Tânără a Liberalilor, Tăriceanu, a fost Master of ceremonies. Și aici l-am văzut pe Coposu. Tot împreună cu Diaconescu.

Foarte multă lume vine la mine să-mi exprime admirația lor etc. Le cer numele ca să mă ajute în campania electorală dacă voi fi numit candidat la Președinție.

Deputatul UDMR, Frunda György, îmi declară în fața martorilor, că dacă-l vreau, va intra în echipa mea electorală. Vorbeam englezește. *Are you on the level?*, l-am întrebat. *Absolutly.* I-am întins mâna. *It's a deal*, i-am zis. Ar fi un mare avantaj pentru mine dacă populația maghiară, care e disciplinată, mă va vota. Chiar mai importantă decât populația românească transilvană de la sate, care va fi împărțită. E sigur că vor fi mai mulți candidați: Iliescu, Roman, Manolescu e sigur. Apoi Câmpeanu și alții.

Șandor, cu barba lui firavă de foxy. L-am întrebat: Cine crezi dumneata că ar fi omul cel mai potrivit să fie ales pentru postul de Președinte astăzi?. Degeaba i-am repetat întrebarea în diferite feluri. N-a dat un răspuns clar, direct. „Nu cine merită va câștiga. Sunt diverse aspecte". Apoi: „Dumneavoastră ați făcut marea greșeală că ați votat contra Constituției".

Nu asta întreb. Nu dacă am făcut greșeli etc. Mă interesează opinia dumitale. Ești doar patriot român. Cine poate da cele mai bune rezultate

pentru țară. Nu trebuie să mă numești pe mine. Tot n-a răspuns. S-a tot învârtit în jurul întrebării, dar mi-a confirmat că el a fost cel care a dirijat strategia de dezinformare împotriva mea la ultimele alegeri.

„Încă nu m-am decis ce voi face", mi-a zis când am exclamat: De ce nu vii în echipa mea?

Întors acasă, văd actualitățile la televizor. Ceea ce mi se întâmplă foarte rar. N-au dat nimic din ce am făcut eu. Nici cuvântarea mea și nici participarea mea la recepția lui Mitsotakis. Coposu a fost arătat, în treacăt, sub mențiunea: „au fost și lideri ai Opoziției prezenți". Fără ca să-i menționeze numele.

Cuvântarea mea în Parlament a fost dată însă, în direct, când am ținut-o. Ceea ce nu e eficace pentru imaginea mea în țară. Cine stă în fața televizorului la ora 10.45 dimineața? Doar bătrânii.

Doru mi-a arătat filmul. N-am vorbit rău. Mă întreb însă, câți au înțeles de ce am menționat cazul Elveției, unde patru etnii trăiesc în pace și prosperitate, împreună.

Vineri, 29 Noiembrie 1991

Mergem cu avionul, Mihai și cu mine. Senatorul Moiș mă invită să stau lângă el. Mulțumesc, dar am mult de scris, i-am zis. Ceea ce am și făcut în acest jurnal de zi. Întâi am aterizat la Baia Mare. De acolo ne-am întors la Cluj. Mă așteptau Mihăilescu și Cerghizan. Ne-am oprit la Someșeni, la casa preotului. Mai mulți băieți tăiau sfeclă și napi. Adevărată gospodărie. După un timp vine și preotul, căci trebăluia pe undeva. Om tânăr, frumos. Ne servește cu țuică.

Da, e gata să ne vândă un teren de vreo 23 de ari. Cerghizan vrea să facă un abator acolo. Vor discuta problema lunea viitoare, la Consiliul Parohial.

Am luat masa cu ei la restaurantul Napoca. *Cotidianul* n-a mai venit la Cluj de 3 zile!!!

La orele 3.00 p.m. mergem la Biblioteca Universității. Vreo 160 de persoane. Amestecați, dar destui tineri. Vorbesc, rând pe rând, prof. Gh. Iancu, Preotul Ortodox Ioan Bizeu, Preotul Unit Ioan Bota, scriitorul, criticul literar Mircea Popa și Doina Cornea.

Toți au vorbit bine. Mai ales preotul Bota. Dar toți, pe un ton plângăreț. Au arătat suferințele noastre.

Am vorbit ultimul. I-am înveselit. I-am făcut să râdă. Mi-am bătut joc de Petre Roman „care vrea să se erijeze în eroul sacrificat al

democrației și privatizării", și am încheiat afirmând că noi, PNȚCD, suntem gata să luăm singuri puterea, sau preferabil, împreună cu celelalte formațiuni democrate din țară.

Radosav mi-a dat, apoi, în biroul lui, planul cărții *Memorandul 1892. Ideologie și Acțiune Politică*. Îl fac împreună: el, Liviu Maior, Șerban Polverejan, Pompiliu Teodor, Nicolae Bocșan, Teodor Nicoară și, să sperăm, Keith Hitchins.

Cu Keith încă n-am intrat în legătură. Ceilalți lucrează deja. I-am spus că materialul trebuie să fie gata până la Crăciun, cel mai târziu. Eu voi scrie introducerea.

Puiu Boilă e cam servil. Iarăși a venit cu ideea să mutăm centrul partidului nostru aici, la Cluj - Centru pentru Transilvania, - să fie separat de cel pentru toată România. Îl critică pe Coposu mai rău decât o face Klaps. „Cum îndrăznește el. Face afișe Iuliu Maniu - Corneliu Coposu?!!"

Adevărul e că așa se vede Coposu. Continuatorul lui Maniu. A inventat chiar, că Maniu, personal, i-ar fi dat această sarcină. Pe mine nu mă deranjează. Doar s-o facă bine.

În avion spre Cluj am călătorit cu Colin Love. El e profesor la Nottingham Polytechnic, Central & Eastern European Co-ordinator, European Business Centre of the Nottingham Business School. Sunt 5 reprezentanți de acolo. La Cluj lucrează cu prof. Haiduc. Totul e finanțat de Comunitatea Economică Europeană.

Sâmbătă, 30 Noiembrie 1991

Adunarea, tot în sala Bibliotecii Universității. Arhiplină. Am numărat 400 de persoane și-apoi m-am lăsat. Au vorbit pe rând, Ion Horațiu, Crișan Radosav, Nelu Boilă, V. Mihăilescu, Victor Marian și eu. Multe întrebări. Au reacționat splendid când mi-am început cuvântarea cam așa:

Avem un concurent în oraș, după câte aud. (Petre Roman e aici de joi seara.) Când a văzut toate steagurile pe străzi, modest cum este, le-a spus celor care erau cu el: „Nu era nevoie să scoateți pentru mine toate drapelele astea!. Am spus-o pe un ton serios, pronunțând rar cuvintele. Apoi, am zâmbit. Un hohot de râs a izbucnit în sală. Și-apoi am continuat: Modest cum este, și-a asigurat o sală mare pentru întrunirea lui. După cât mi se spune, n-a fost plină ca a noastră. Iarăși am zâmbit în aplauzele entuziaste ale celor prezenți.

M-am folosit de ocazie când mi s-a pus o întrebare potrivită, să declar că nu e nici o diferență între Coposu și mine și că el trebuie să fie Președintele nostru „căci el, nu eu, a suferit 17 ani închisoare".

Adunarea s-a terminat la orele 13.00. Am semnat cărți, ziar, broșura cu ajutoarele etc. până la 13.30.

După masă, la Chinteni. Un sat româno-maghiar. Vreo 30 de oameni, adunați în sala școlii. Era rece. Majoritatea aveau căciuli de blană de miel neagră.

Mică introducere și apoi am răspuns întrebărilor și intervențiilor lor. Mai ales cu lucratul pământului, situația pensiilor, pădurea etc. Oameni simpli. Interesant să văd mentalitatea lor. N-au încredere în nimeni. Și-au cam pierdut-o pe cea în FSN. Dar nu complet.

Duminică, 1 Decembrie 1991

Mergem la Huedin, cu patru mașini. Mihăilescu, Cerghizan, Păcurariu, Bondor și alții, mai ales tineri. La sfârșitul zilei le-am dat 8.000 de lei ca să le acopăr benzina.

A mers bine. Panică la început pentru că primarul ne-a informat că nu putem avea adunare la 11.00 a.m., pentru că ei, Primăria, deci FSN-ul, sărbătoresc 1 Decembrie la orele 13.00 și au nevoie de sală pentru repetiții, copii în costume naționale, cântece, dansuri etc. Și cuvântări. Dar nouă nu ni se va da cuvântul.

Am sosit la 11.00 dimineața cum fusese dinainte programat. Ne-am oprit să-l luăm pe Protopopul Bota de unde făcuse el slujba unită și ne-am dus la Primărie. Acolo ni s-a spus că Primarul e la Casa de Cultură. Într-adevăr, îl găsim acolo. Bărbat înalt, chipeș. Moderat. Ne-am înțeles. Vom părăsi sala, așa, ca să nu-i deranjăm cu programul lor.

Credeam că o să fie un fiasco. Dar sala - rece ca un ghețar - s-a umplut foarte repede. Când am ajuns la 200 prezenți, n-am mai numărat.

A vorbit Părintele Bota, Mihăilescu și eu. Ca de obicei, întrebări și răspunsuri. Am fost foarte mulțumit. S-au vândut și multe cărți. Am răspândit ziare: *Cotidianul* și *Românul Liber*.

Un ungur, mare sprijinitor al nostru, tot întrerupea, ca la Alba Iulia, acum vreo câteva luni. Îl cheamă Endre, cum am aflat după aceea. „Trăiască Rațiu. Rațiu Președinte", striga ca să puncteze cuvântările celorlalți. Când mi-a venit rândul i-am mulțumit.

De acolo ne-am dus în satul Hodiș din comuna Poeni. E frumos,

întins sub coroana unui deal lung. Ne-am oprit la o frumoasă gospodărie. Multă lume. Vreo 30. Ne-au dat țuică, slănină cu ceapă, ciorbă de burtă, friptură cu piure de cartofi și prăjitură. La toți. Am stat la taifas vreo 2 ore și jumătate. Șeful PNȚCD de acolo e Lungu Petru.

Mult noroi în sat, dar primăvara și vara trebuie să fie foarte frumos. Aici a stat ascuns doctorul veterinar Capotă și medicul Deleu. Până în 1958. Scriau manifeste împotriva comunismului. Au fost trădați, judecați și împușcați în Septembrie 1958. Femeia la care Capotă a fost ascuns a stat lungi ani în închisoare. A ieșit distrusă și deranjată mintal.

Luni, 2 Decembrie 1991

Sosit la București îi dau o masă Doinei. Se plânge împotriva lui Celestin. Nimic n-a mers bine. Nu mai menționez toate astea. Vina e din partea amândurora.

Horațiu Stoica vine din Germania. Îmi cere o carte cu dedicație pentru Radu Bărbulescu, care a tradus *Moscow Challenges the World*. O fac, dar menționez că m-a atacat într-un articol. Ceea ce, evident, nu mi-a făcut plăcere.

Leonida Lari, poeta din Chișinău, vine să mă vadă, adusă de Iuliana Radu. Ei au două organizații: Uniunea Creștin-Democrată și Partidul Creștin-Democrat. Se unesc acum sub numele de Alianța Creștin-Democrată. Ea va fi Președinte. Vrea să fie legată de PNȚCD. I-am declarat că eu nu pot să iau o decizie.

Diana Zotescu de la Partidul Monarhist și apoi Simina Mezincescu îmi cer insistent ca și Elisabeth să-și dea numele ca patron al Balului Filantropic organizat de Madamme Valmy din New York. Simina, mai ales, mă asigură că Principesa Mărgărita va fi Președinte de Onoare. Rezist. Nu e momentul ca să avem baluri. Chiar dacă toți, dar absolut toți banii merg la opere de caritate. Ceea ce nu e niciodată sigur, în România mai ales. Sunt convins însă că un bilet de 25.000 de lei va face o proastă impresie în țară, tocmai acum, în preajma alegerilor.

La orele 5.00 seara, la Senat. Întâlnire cu delegația Adunării Atlanticului de Nord. Pe urmă, cină împreună la Casa Lido. Am stat mult de vorbă cu vecinii mei Giulio Orlando (Italia), senator Democrat-Creștin și Mademoiselle Huberte Hanquet (Belgia), tot senator din același partid. Vis-à-vis de mine, deputatul Giuliano Silvestri, și el Creștin-Democrat, Javier Ruperez, Președintele delegației, un spaniol, din Partidul Popular. Vorbește bine engleza. Am vorbit și cu Lordul Lucas

of Chilworth, conservator, și cu deputatul danez din Partidul Democrat Social.

Se pare că atacurile și manevrele se întețesc împotriva mea. Peste week-end a venit cineva cu o scrisoare de-a mea din Strasbourg către Doina Bâscă. Sunt sigur că n-am scris nimic compromițător. Îmi cere un milion de lei pentru ea. Șantaj ordinar. Să publice. Nu mă interesează.

Marți, 3 Decembrie 1991

Întâlnire cu Delegația Parlamentului maghiar, condusă de HORN Gyula. Cina cu ei la Casa Oamenilor de Știință. Mă plasează între Horn Gyula și Csóti György. Ultimul îmi place foarte mult. Om serios (FORUM). De asemenea, Hagedüs István (FIDESZ). Szent Ivanyi István e secretarul Comisiei de Relații Externe (Alianța Liberalilor Democrați).

Reese Palley vine cu Cristian Maldolcin, Bogdan Dimitriuc și Adrian Drăghici. Vor să lucreze pentru mine la alegeri. Au o organizație de *public relations*, pe nume KA-U.

În aceeași zi vine și Mădălin Matica cu o propunere asemănătoare. (Matica scoate *Cațavencu.*) Îmi spune că i-a oferit și lui Manolescu să lucreze pentru el. Acesta însă i-ar da un contract numai pentru Constanța și Tulcea!?! (El, Matica, e din Constanța.)

Miercuri, 4 Decembrie 1991

La Senat, de la 9-12.00, tot cu ungurii. Gavra, ca de obicei, i-a atacat.

N-am vorbit. Ieri am făcut-o amplu și pozitiv.

Sunt foarte deprimat. Toată structura pe care am încercat s-o fac, în ce privește distribuirea ziarului, pare să cadă.

William Lewis de la *Mail on Sunday* îmi telefonează de la Londra. Mă întreabă despre Taila. Dacă e român. Dacă a fost în *solitary confinement*, ce limbă vorbesc cu el (multe, căci vorbește multe limbi; *all of them broken).* Nu i-am confirmat nimic. Reușesc să vorbesc cu Elisabeth. Era la noi în apartamentul din Londra. O informez. Să-l avertizeze pe Taila ca el să-i poată spune omului exact ce vrea el.

Toată după-amiaza mă simt foarte prost. Mai ales din cauza situației creată la RETRANS. Dar și altele, inclusiv faptul că fostul meu șofer, Mihai Eftimie, nu vrea să-mi restituie Fordul Sierra accidentat.

De astfel de probleme am eu nevoie? Îmi trebuie liniște să mă pot concentra, să-mi scriu cuvântările etc.

Am sosit devreme la apartamentul lui Christopher Ingham, noul No. 2 de la Ambasada britanică. Dă un cocktail în onoarea directorului Fondului *Know How.*

Mulți vin să-și arate admirația pentru felul în care mă comport. Am reținut două doamne din Ministerul Finanțelor, Alexandra Stamanichi și Carmen Fundătură. Sunt economiste, experte în politica monetară. Mi-au vorbit extrem de elogios despre cuvântarea mea la introducerea convertibilității.

De acolo, la Ambasada Ungariei. Ernö Rudas mă primește foarte cordial. Au avut delegații Parlamentului maghiar, o întrunire azi după -amiază cu UDMR. Mai mulți s-au referit la atitudinea *ratio,* cu implicația latină, dar legată de mine personal. Mă bucură că m-au înțeles ungurii.

Dr. Mircea Moarcăș mi-a confirmat că Reuters a dat *in extenso* ultima mea intervenție în Parlament.

Deputații Szilagy, dar mai ales Podrádszki, au ținut să mă felicite pentru intervenția mea, Marți dimineață, la Comisia pentru Afaceri Străine. Ultimul m-a întrebat de Szentkirály din Turda, dacă l-am cunoscut. Mi-a fost chiar coleg. Vorbea foarte prost românește. Aveau recoltă de tutun, îmi aduc aminte. Și noi, elevii din clasa a 7-a, a Liceului Regele Ferdinand, mai trăgeam câte o țigară. Era de rigoare.

Fiul lui Ionel Jovin era cu alți PAC-iști. V-ați hotărât să-l aveți candidat pe Manolescu, le-am zis când m-au înconjurat să mă felicite pentru ultimele luări de poziție etc. Nu în mod necesar. Mai discutăm, îmi spun.

Ce să cred?

Am dat două interviuri unor corespondenți din Budapesta și am stat puțin de vorbă cu Coposu. Mircea Dinescu mi s-a alăturat ca să ne spună că am fost ales membru de onoare al Societății Scriitorilor Români. „De ce nu-ți scrii memoriile din închisoare, măcar?", l-a întrebat pe Coposu.

N-am timp, a fost răspunsul.

Joi, 5 Decembrie 1991

Colonelul Văduva Gh. și Col. Bână Petre, cei care scot *Armata României,* vor să le-o publicăm la TIPOREX. De acord.

Cojocaru și Chicoș vin la mine. Chicoș a adus contracte pentru cca 4000 de exemplare *Cotidianul*. Din Cluj, Turda etc. Doina, furioasă la telefon că-i dau crezare lui Chicoș. Eu, de fapt, îi dau crezare lui Cojocaru. El n-are nici un interes să mă mintă.

Interviu pentru BBC, limba engleză (Diana Goodman și Sue Bonner).

Negocieri cu WEBB, Kenty (Washington). Discuții cu Rodean, Nicolae etc. Mi se cere să garantez cumpărături de la WEBB până la 700.000 de dolari. Nicolae e contra. Pe bună dreptate. Prea am băgat mulți bani aici și situația nu e deloc stabilă.

M-am dus la recepția Fundației *Doris* pentru combaterea SIDA. M-au primit Președintele Dumitru Magherescu și Ludovic Păun, ambii medici faimoși. Barbareso s-a agățat de mine, m-a sărutat, m-a prezentat tuturor ca viitorul Președinte al țării.

De unde atâta dragoste?

De acolo, la Muzeul Național de Artă, în Galeria *Catacomba*. Lucrările lui Sorin Dumitrescu.

Întors acasă mi se prezintă afișul pentru concursul *Baby Boss* - cei mai talentați și frumoși copii din țară. Se pare că e un succes nebun. *Cotidianul* e sponsorul.

Nu cred însă că e bine să accept să fac parte din juriu. Prima alegere va avea loc la 15 Decembrie aici, la București. Apoi, peste tot în țară. Parte din beneficii, în folosul copiilor handicapați.

Pregătesc lucrarea pentru adunarea viitoare a Alianței Nord-Atlantice. Urmărește garantarea investițiilor în țările foste comuniste.

Vineri, 6 Decembrie 1991

Echipa lui Reese Palley trebuia să vină la orele 8.00 dimineața. Eu m-am sculat, ca de obicei, la orele 6.30. Am ascultat BBC World Service la orele 7.00, și am uitat de rendez-vous. Am rescris „Propunerea" mea pentru Adunarea Atlanticului de Nord, în 1992. Am stabilit titlul „propunerii" la telefon cu Ifrim și i-am pus la lucru pe ai mei.

Nenumărate probleme, toată dimineața. În special cu Doina. Ea e supărată foc pentru că i-am dat o șansă lui Celestin Chicoș să-mi demonstreze ce poate să facă. Ziarul a intrat cam târziu la tipar aseară (orele 23.00), dar ea nu recunoaște decât că a făcut o rectificare de ultimă oră pentru a evita o greșeală, o eroare gravă.

Se pare că Reese Palley și ai săi, în forță, au sosit la noi acasă. Au sunat, au bătut la poartă etc. Nici o reacție. Au tras concluzia că ar fi trebuit să vină aseară etc. Adevărul e că eu n-am auzit nimic și Doru, evident, dormea încă. În orice caz, n-a răspuns la soneria de la poartă.

Reese a plecat. Kenny Blatt e aici. Vor noi convorbiri. Bob (Bogdan Dimitriuc) mi-a adus propunerea lor. E interesantă, dar se ridică la câteva miliarde de lei. În plus, vor $35.000 pentru cheltuieli și 17 și jumătate la sută din suma globală cheltuieli, onorar final.

I-am spus lui Bob: De acord, dacă sunteți în stare să găsiți majoritatea acestor bani în Occident, în Statele Unite, în primul rând. Urmează să ne întâlnim din nou, la începutul săptămânii viitoare.

La recepția de la Ambasada Filipinelor am vorbit cu Ministrul Culturii, Ludovic Spiess, cu soția lui, Nora Rebreanu (de la Radio) și cu Mihai Drăgănescu, Președintele Academiei Române. Toți sunt gata să ne dea sprijin total pentru sărbătoarea mișcării memorandiste la aniversarea a o sută de ani de la prezentarea Memorandumului la Viena, la 28 Mai 1892. I-am vorbit lui Spiess de placa de bronz care va fi plasată în sala unde a avut loc Procesul și de cartea ce vom publica. Sunt încântat. Nu putea să fie mai bine.

De acolo, la finlandezi. Ambasadorul Bo Adahl și Maria-Liisa Virtanen, foarte prietenoși. Le-am vorbit de Kari Snomalainen, vechiul meu prieten de pe timpul expoziției de caricaturi politice *The Great Challenge*. Adahl îmi spune că de Petsamo nu mai poate fi vorba și că în Karelia nu mai sunt nici finlandezi și nici suedezi. Aceste teritorii deci, cotropite de Moscova în baza Tratatului Ribbentrop-Molotov, cum s-a întâmplat și cu Basarabia și Bucovina de Nord, sunt astăzi definitiv pierdute și abandonate de guvernul de la Helsinki.

E mișcător ce multă lume vine la mine să mă asigure de admirația și afecțiunea lor. Am mare nevoie de aceste asigurări. Acum, în special când sunt atât de deprimat,

A nins astăzi. Fulgi firavi. Dar e frig afară. Adevărată iarnă.

Seara, la Fundația Soros cu *International Media Fund* reprezentată de Jim Snyder și James Lynagh. Ca să marcheze începutul televiziunii independente SOTI. Deocamdată în diferite regiuni ale țării. Am vorbit cu ei. Neinformați. I-am cunoscut și pe doi din membrii Ambasadei SUA, Richard Virden, Consilier pentru Presă și Cultură și Richard Lundberg, atașat de presă. Arachelian vrea să scoată o carte de interviuri cu mine.

Călin Căliman îmi aduce o scrisoare de la mama lui, fiica lui Braniște. Îmi oferă o corespondență inedită de-a lui Iuliu Maniu cu Vaida Voevod.

Nicolae îmi trimite prin FAX o scrisoare de la „Margareta de România". Mă felicită pentru cuvântarea mea în Parlament despre Constituție. Regele Mihai și el *read it with great interest and very much commended it*.

Cei de la publicația *Fast Business* - George Straton, Doru Manușariade și Ion Negoiță - ne-au trimis un comunicat de presă în care sunt atacat pentru că nu mai dau voie ca publicația lor să fie tipărită la TIPOREX. Mă amenință, oarecum, și mă acuză că am „încălcat libertatea presei". Adevărul e că ei ne luau toate reclamele pentru că *Fast Business* se distribuie gratuit. De ce să publicăm noi o revistă care ne face concurență? Neloială!!

Ticu Dumitrescu îmi cere să distribuim noi cca 2000 de exemplare din publicația lor, *Rezistența*. Cu plăcere.

Toma Roman, de la săptămânalul *AS*, îmi aduce partea a 2-a din interviul cu mine. Îi dau mai multe fotografii din tinerețe.

Avocatul Ghiga s-a înscris în UMRL.

Petre Mihai Băcanu, la prânz. Pe scurt. Trebuie să facem gesturi practice ca să câștigăm țărănimea, pe cei de la țară. Să aducem tractorașe. Din Coreea, sau Hong Kong. Ne-ar trebui vreo 60 de milioane de dolari. Avem 6.000 de sate. Să dăm prin concurs celor mai harnici agricultori. 5-6 tractorașe în fiecare sat. Câștigăm 50% din electorat. Mergem pe liste unice la alegerile locale. La cele generale nu va fi posibil. Câmpeanu va candida. Iliescu, se spune, ar fi fost gata să se dea la o parte. Dar îl urăște pe Roman acum. Așa că va candida împotriva acestuia. Cornescu, probabil, și el va candida. Noi, Convenția, să avem un singur candidat. „Dumneavoastră sunteți în creștere. Un singur lucru nu vă avantajează: vârsta. Avem trei posibilități. Dacă Regele ar avea curajul să vină în țară, problema ar fi rezolvată. La revoluție avea doar 5% din țară cu el. Acum, 30%. Dac-ar veni ... A doua sunteți dumneavoastră. Dar, poate mai bine ar fi ca dumneavoastră să anunțați la televizor că-l sprijiniți pe candidatul Convenției Democratice".

Pe cine? Eu sunt gata să mă supun deciziei Convenției.

Sunt mai mulți. Toți timișoreni. Rectorul Otiman. Apoi, Vladea. Fostul Prefect de Timiș, om foarte capabil. În fine, Colonelul Oancea.

Mi-a indicat că Manolescu n-are șanse. Nu știe să se prezinte în fața

mulțimii. N-are charismă. Pentru el ambianța cea mai bună este cercul restrâns de intelectuali. Nu e cunoscut în țară. Pe dumneavoastră toată suflarea românească vă cunoaște.

E important ca să-l facem cunoscut pe candidat, nu numai în țara întreagă, dar și în străinătate. Noi depindem de capitalurile occidentale pentru redresarea economică a țării, îi spun.

Putem s-o facem. Trecem cu toții la acțiune.

N-am insistat. Șansele de a face cunoscut în țară și în străinătate pe unul din cei pomeniți, după mine, sunt nule. N-avem destul timp. Mai ales în lumea occidentală.

Cădem de acord să ducem și ziarul lor pe traseul București-Cluj. Și de-acolo să se facă distribuția locală.

La 3.00 p.m. a venit Vasile Bouleanu să-mi ia un interviu. Foarte reușit, cred. El are un program aici la București. Apoi în Chicago și la alte stații locale din România și din SUA.

Am cumpărat o lampă-veioză făcută de un artist din bucăți de sticlă colorată pe un pivot greu, masiv de alamă. Cum e tânăr, i-am dat 30.000 de lei. Cadou de Crăciun!!

Am vorbit cu Cornel Coposu. I-am spus că eu trebuie să votez contra. Am făcut-o deja în Parlament. Nu pot să mă abțin acum. L-am informat, de asemenea, că la Cluj și la Huedin le-am spus că Partidul nostru se abține.

Sigur că da. Cuvântarea ta a fost foarte apreciată. Admirabilă.

L-am informat că și de la Versoix am primit un FAX în același sens.

Știu. Mi s-a trimis și mie o copie. O fi adevărat? Greu de spus. Dar am observat că Coposu, orice noutate îi dai, răspunde: Știu.

E parte din insecuritatea lui.

E seară. Ora 8.15. Doina trebuie să sosească dintr-un moment într-altul. Poate iar îl vom discuta pe Coposu, ca și aseară. Ea ține morțiș că eu trebuie să am o explicație cu el, ca el să declare public că eu sunt candidatul PNȚCD la Președinție. Ea ar vrea să fac un târg. Să public eu și *DREPTATEA*. Nici prin gând nu-mi trece. *Cotidianul* mănâncă deja milioane. Îmi mai trebuie încă o belea?

I-am spus Doinei cine sunt „tinerii" pe care Băcanu îi vede „posibili" candidați la Președinție.

De ultimul nici n-am auzit în viața mea. Ceilalți nu merită menționați. El e naiv, Băcanu. Țara nu-i cunoaște. Nu este alt candidat decât dumneavoastră. Câmpeanu e cunoscut, dar nu mai are credibilitate. În

țară doar Iliescu și Roman sunt la nivelul dumneavoastră

I-am spus că Frunda vrea să intre în echipa mea electorală. A fost încântată. E foarte important. Ungurii votează împreună.

Am citit broșura lui C. Rădulescu-Motru: *Sufletul neamului nostru - calități și defecte*. Arată că suntem bravi etc. dar numai în masă, împreună. Că ne conducem după gura lumii, după gura satului. Cu un cuvânt, că avem în ultimă analiză un spirit de turmă. Individul care gândește singur, care-și apără cu înverșunare convingerile la care a ajuns prin propriile concluzii, este o excepție. Așa e și religia noastră. Ea nu rezultă din citirea textelor, ci din conformarea la un ritual transmis din moși-strămoși. Din simțul de apartenență la turmă.

Și observațiile mele, de când m-am întors acasă, îl confirmă pe Rădulescu-Motru. E o mentalitate ce cu greu se va schimba și numai după o lungă perioadă de timp.

Duminică, 8 Decembrie 1991

Astăzi are loc nu numai referendumul nostru pentru Constituție, ci și cel din Moldova pentru Președinție. La ei lucrurile sunt deja lămurite. E un singur candidat, Mircea Snegur. Cei de limbă rusă, găgăuzii, transnistrenii, vor boicota referendumul. Snegur va fi ales, mai degrabă, confirmat. El nu vrea unirea cu România.

Toți nomenclaturiștii din cartier - începând cu Iliescu, Roman etc. și sfârșind cu Verdeț - au votat devreme. Urnele s-au deschis la 7.00 dimineața. Paco mi-a telefonat să știe când voi apărea și eu. La 11.00, i-am zis.

Nu era coadă. M-am legitimat, m-au dirijat la cel ce înregistra Strada Armindenului, mi-au marcat Buletinul de populație (VOTAT) și mi-au dat un buletin de vot și o ștampilă. Ieșit de după perdeluța cabinei de vot, m-a asaltat o baterie de reporteri. Am votat alături de doamna mai în vârstă, care era, oarecum, copleșită. Nu știu exact ce a zis. Ceva despre „marea onoare" etc.

Comentariul meu, la cererea reporterilor, a fost simplu: Iliescu a vrut referendumul pentru a marca statul român ca republică. Nu era nevoie să-l ținem, pentru că Constituanta era abilitată să adopte Constituția.

Votul este secret. Deci nu vă pot spune nimic. De altfel, punctul meu de vedere este bine cunoscut.

Aveam *căbatul* din Baia Mare pe mine. Ați pus costum național, ca

Mihalache?, m-a întrebat un gazetar. Nicidecum. E din Maramureș. Îmi place și e frig!

Cred că am făcut bine să nu critic Constituția, care, cu siguranță va fi aprobată de referendumul de astăzi. Ce-am spus a fost destul ca să sădesc un dubiu în mintea oamenilor. Nu pentru că nu sunt bun român, care nu vrea o Constituție, dar ca să se gândească lumea la o alternativă disponibilă.

Vorbesc cu Pitu Pop, la telefon. Coposu face niște greșeli grave. Trebuia să votăm pe față contra. N-am comentat.

Ciuli Enescu, soția lui și Meltz din Lausanne au venit să mă vadă, imediat după întoarcerea mea de la votare.

Meltz vrea o Conferință, nu un Congres UMRL la primăvară. Toată lumea i-a explicat că nu e cazul. Congresul ultim de la St. Maur e nul și neavenit. Deci tot ce s-a făcut acolo e nul și neavenit. Trebuie deci, să avem un nou Congres în România, la care să participe jumătate plus unu din toți membri. Altfel nu e legal constituit. De aceea, cel din St. Maur de anul acesta a fost nestatutar și lovit de nulitate. Pentru că n-a întrunit acest număr. La următorul Congres, statutar convenit, vom putea schimba Statutul în așa fel încât, de-acum încolo să avem doar delegați, din moment ce numărul membrilor a crescut așa de mult încât prezența a 50% plus unu din totalitatea membrilor nu poate fi realizată.

Mi-a vorbit, apoi, mult și elocvent despre privatizare etc. El, Meltz, e economist. Vrea privatizarea întregului Fond Financiar. I-am spus că bate la o ușă deschisă. Lux de amănunte, argumente etc. Nu l-am putut opri. Omul vroia să-mi demonstreze că el cunoaște problema și are idei sănătoase, bune, care nu sunt îmbrătisate de PNTCD. Îl asigur că nici eu nu sunt de acord cu punctul oficial de vedere al PNȚCD, în multe probleme.

Trimit lui Nicolae un lung FAX. Vreau ca ridicarea acreditării *Cotidianului* în Parlament să fie înfierată în Occident.

Îi cer afișe cu portrete de jucători de fotbal, marcate cu sigla echipelor engleze, ca să le dau, aici, cadou de Crăciun copiilor fotbaliști. Îi cer și continuarea serialului *Howard's Story*.

Ar face mare propagandă pentru mine personal. Pentru că voi insista să se spună, la fiecare episod, că eu am realizat continuarea serialului.

Pe la 7.00 seara vine Coposu. Stă până la 8.30.

Îl întreb imediat cum a fost la Roma. Mi-a povestit. Italienii erau

toți preocupați de alegerile lor. A vorbit cu Colombo și cu Andreotti (Prim-Ministru). Dar, cu ultimul, abia 10 minute. Cu Tindemans, cu Cotti (singurul om politic elvețian de suprafață) și cu alții. L-am presat. Cu ce a venit. Cu mâna goală. Promisiuni. Chiar Jansen (Secretarul General al Internaționalei Convenției Democratice) nu va putea face nimic înainte de Crăciun. Le-a spus că noi ne așteptăm la un sprijin concret după Congresul PNȚCD, mi-a comunicat Cornel. Vorbă goală.

Au fost primiți de Papa. Primul a fost Antal, Prim-Ministrul Ungariei. El, Coposu, a fost al 9-lea. După bulgar, care e și ortodox. Prestigiul nostru e foarte scăzut. La anul, în 1992, vor intra Polonia, Ungaria și Cehoslovacia, în Consiliul Europei. În 1993, Bulgaria și Albania. Abia în 1994 va veni rândul României, dacă ne purtăm bine, mi-a relatat Cornel. De fapt, cunoaștem deja acest scenariu.

Dreptatea e la pământ. A vorbit Coposu ieri cu Stolojan. I-a cerut sprijin, l-a asigurat că nu e nimic de făcut. Prețul e realist calculat în raport cu costul de producție.

O să vă ajute Crisoveloni, am auzit, i-am zis.

Da, Hrisoveloni va aduce ceva dolari în țară. Să vedem dacă va prelua finanțarea *Dreptății*.

Aud de la Paris că toată lumea e revoltată de numirea lui Cici Ioanițoiu. De ce l-ai adus la conducerea partidului?

Nu eu l-am adus. S-a băgat el. A distribuit pamflete și cartea sau cărțile lui. A fost ales, și încă cu un mare număr de voturi. Mi-a făcut dificultăți și înainte de revoluție. S-a băgat cu Penescu și apoi, a pretins să fie succesorul lui.

L-am întrerupt. Îmi aduc prea bine aminte. E nepotrivit. Nu ne face cinste.

Nu știe să se prezinte. Face o figură abjectă.

M-a atacat apoi. De ce te-ai dus să votezi?

Doar ai fost de acord. De aceea ți-am telefonat. Să te întreb.

N-am înțeles asta. Îmi telefonează lumea, din toate părțile țării, căci te-a dat la televizor. Noi am decis să ne abținem.

Da, dar ți-am telefonat, tocmai ca să știu dacă ești de acord, să merg și să fac o declarație.

Da, declarația e foarte bună. Dar eu n-am vrut să mergem la vot. Să ne abținem.

Mă preocupă alegerile, i-am zis. Am discutat. Liste unice etc.

Cele generale. Văd că n-ai anunțat că eu aș fi candidatul nostru.

Cum puteam s-o fac. Am anunțat doar că eu nu voi candida, a fost răspunsul lui Cornel.

Când Convenția se pune de acord, eu îl accept pe oricine e numit.

Eu, nu, mi-a răspuns Cornel. I-am și spus lui Manolescu că eu nu-l accept, când, culmea, mi-a cerut sprijinul nostru. După prostia ce a făcut la Timișoara. Declarație absolut neroadă. N-are nici un simț politic.

L-a eliminat apoi pe Câmpeanu. Vor fi mulți candidați. Roman, în tot cazul. Pe lângă Iliescu. Ruptura e reală. La banchetul pentru Mitsotakis, Roman i-a vorbit ca și cum ar fi și el în opoziție. Dacă te porți bine, te luăm în Convenție, mi-am râs de el, îmi spune Cornel.

Oricum, ar trebui să ne decidem cât mai curând. Să nu facem ce am făcut anul trecut. Ne-am decis la 6 Aprilie pentru alegerile din 20 Mai. Absurd. Trebuie să ne pregătim bine, din timp.

Iliescu poate va amâna alegerile prezidențiale pe mai târziu.

Poate să facă asta? Și dacă da, tot nu e prea devreme. Ar trebui să ne decidem înainte de Crăciun. N-a reacționat.

I-am spus că Weber mă va susține. Poate și ungurii. I-am comunicat că Frunda s-a oferit să mă susțină în campania electorală.

Nu Frunda. Tokay e important. El va lua conducerea după Dómókós Géza. Verestoy m-a păcălit anul trecut. Eu am crezut că ungurii vor vota cu noi. L-au votat pe Câmpeanu. Au avut o înțelegere. Nu știu exact ce.

Înainte de a pleca mi-a atras atenția la ce se va întâmpla în Parlament mâine. Se va decide cum să se distribuie fondul alocat campaniei electorale. Să am grijă.

Nu-i nevoie să mi-o spună.

I-am spus și de Puiu Boilă și de mesajul ce mi-a cerut să i-l transmit: Să ne schimbăm semnul electoral. Să ne întoarcem la roata noastră din trecut.

Prea puțini își mai aduc aminte de acest lucru.

Și eu sunt de aceeași părere. N-are importanță dacă rămânem cu ochiul sau cu roata. Să începem activitatea, campania electorală.

Mi s-a plâns din nou. Nu avem bani. De la mine, însă, n-a mai îndrăznit să ceară.

La telefon, Szikszay Zoltán, cel care mi-a făcut portretul în lemn furnir, foarte bine. Are deja 40 de exemplare gata. Îmi spune că el câștigă 80 de lei pe oră și-i trebuie două ore să facă un portret. El ar fi

vrut să-l plătesc în valută. Ceea ce mi-e imposibil.

Uite, îți dau 200 de lei de portret. E bine așa. Eu vreau să câștigi peste ceea ce câștigi acum.

De acord. Mi le va trimite prin Sigărtău. Vreau să le fac cadou de Crăciun.

Luni, 9 Decembrie 1991

A nins toată noaptea. E frumos, totul alb. Ninge și acum. Mergem la Parlament cu *jeep*-ul.

Gionea îmi explică de ce el a trebuit să voteze pentru Constituție, fiind Vicepreședinte al Comisiei care a elaborat-o. Își dă seama: Coposu îl critică aspru pentru acest lucru.

Ni se ia un scurt interviu lui Dan Lăzărescu și mie asupra însemnătății Uniunii declarate de Rusia, Ucraina și Bielorusia. E un fapt important, are peste 75% din populația fostei URSS și are arsenalul nuclear. Pentru noi, românii, e deosebit de important pentru că include teritorii care ne aparțin. Ar trebui să începem negocieri fără întârziere pentru a le recupera etc.

Atât dimineața, cât și seara, cu Zagrai, Ivănel, Chicoș și Cojocaru. Ciocniri cu Doina. Nu există delimitare de atribuții. Nimeni n-are încredere în nimeni. Toți par să înșele. Chicoș îl acuză pe Nicu, șoferul, că e în ligă cu Mihai Eftimie care îmi ține mașina Ford Sierra, cu Gigi Tecuceanu, viermele care, locuind în casa mea, m-a furat sistematic și în ultimul moment m-a jefuit. Doina n-are încredere în Chicoș și nici în Ivănel. Ultimul ar fi fost mare prieten de-al lui Nicușor Ceaușescu.

Ea e acuzată că a fost căpitan de Securitate.

Dumnezeu mai știe! E o adevărată junglă.

Sunt tare deprimat, dar nu voi ceda. Poporul acesta merită o soartă mai bună. Trebuie să continuăm lupta. Numai de mi-aș păstra sănătatea, luciditatea și puterea de muncă .

Discuții cu Rodean și cu reprezentanții Firmei WEBB din Kent, statul Washington. Cădem de acord să eșalonăm plățile trimestrial, după una inițială de 100.000 de dolari. Restul, până la 700.000, pe o perioadă de un an și jumătate. Fără dobânzi. Le-am cerut să aranjeze amănuntele cu Nicolae, la Londra. Din nefericire, nu pot lua legătura cu el. Nici prin telefon și nici prin FAX. Ca și cum am fi aici la capătul pământului.

Soții Secașiu nu știu ce fac. Trag chiulul și primesc un salariu foarte

mare. Doamne, Doamne! Aproape nimeni nu mai lucrează în țara asta.

Marți, 10 Decembrie 1991

Discutăm Legea pentru finanțarea alegerilor locale. Diaconescu vorbește în numele nostru. Ca de obicei, reușește să stârnească tot Parlamentul împotriva lui, deși, ceea ce a spus, n-a fost rău. E felul cum abordează problemele care ofensează.

Dau un lung interviu la BBC despre referendum.

Am o răceală groaznică, îmi curge nasul tot timpul. Mă duc totuși, la ședința Comisiei pentru Externe. Discutăm diverse probleme până vine Adrian Năstase. Am stat lângă el. E fără îndoială țigan. Fața îi e tuciurie. Dar nu asta mă convinge. I-am văzut mâinile. Mai ales palmele. Sunt tipic negroide, cu liniile caracteristice rasei negre.

A vorbit bine. Nu elocvent, ci convingător. Fără înfrumusețări. A dovedit că am reușit să ne izolăm în lume. Am făcut o mare greșeală că n-am acceptat cererea Ministerului de Externe ucrainean, să nu dăm Declarația noastră asupra referendumului lor decât după plecarea lui din România. S-o fi lăsat până la 30 Noiembrie. Noi am ținut morțiș, însă, să o facem joi, 28 Noiembrie, pentru că era ultima zi a ședințelor Camerei. I-am atras atenția că eu am sugerat ca Parlamentul să însărcineze Birourile să dea publicitate deciziei așa cum sugera ucraineanul, dar n-a fost chip.

Gavra mai ales și, apoi Câmpeanu, categoric, că trebuie s-o facem imediat. Acum suferim consecințele. Suntem ostracizați ca singura țară revizionistă din Europa cu revendicări teritoriale. Ne-a citit din diverse depeșe ce a primit de la Cancelariile occidentale.

N-am mai stat. Propunerea mea pentru Alianța Nord Atlantică nu era pe ordinea de zi. M-am dus la parter, unde avea loc ședința Birourilor parlamentare. Eu le cerusem lui Țepelea și Nicoară să fie prezenți în locul meu. I-am găsit acolo. I-am lăsat pe ei să vorbească, dar am stat și eu până la 6.15, cam de la 5.20 p.m. S-a discutat alocarea timpului la TVR. Ciorovăială adevărată. Emanoil Valeriu, neconvingător, din partea Televiziunii.

Am plecat împreună cu Țepelea la sediul Partidului. Prima ședință a întregului Birou. Cei 8 membri plini și cei 8 supleanți. N-a lipsit decât Ioanițoiu, care e la Paris. Deci, Coposu, Diaconescu, Gabrielescu, Țepelea, Bărbuș, Ilie Păunescu, Bani Ghica și eu. Supleanții: Ciumara, Dudu Ionescu, Remus Opriș, Ștefan Mamulea,

Radu Vasile, Răsvan Dobrescu, Ulm Spineanu. Numai George Roșescu lipsea, care e la Atena. Dar mulți alții de față: Lup, Manea, Ghiga, Macarie, Achim, Lăzărescu, Lupuțiu și avocatul Popescu.

Coposu ne-a relatat vizita lui la Roma. La fel cum mi-a descris-o și mie, Duminică după-amiază. Pe urmă s-a discutat interminabil cazul Vasile Gionea. Pentru că a votat pentru Constituție. Popescu și Dobrescu, violent împotriva lui. S-a decis să se refere la Comisia de disciplină. Să fie ascultat și apoi să se ia o decizie.

M-a atacat și pe mine Ilie Păunescu; și Ioan Lup, care a afirmat că a primit „zeci de telefoane" care criticau faptul că am votat la referendum.

Le-am explicat, imediat, că am făcut expres, după ce i-am comunicat intenția mea lui Coposu și după ce am avut convingerea că el a aprobat. Am făcut-o pentru a da Declarația mea presei. Ceea ce s-a realizat și a avut ecou. Că referendumul a fost făcut de fapt, pentru a confirma „prin voința națională" că România este o republică. Asta vroia Iliescu.

Nimeni n-a îndrăznit, după aceea, să mă atace. Coposu n-a zis nimic. Nici da, nici ba.

S-a discutat, interminabil, problema alocării timpului la TVR. Apoi Păunescu a citit un lung raport financiar al ziarului *Dreptatea*. Datorează 10 milioane de lei. A încetat apariția ieri, 9 Decembrie 1991.

N-am mai stat. Eram deja buimac. Nu mâncasem nimic toată ziua. Și-mi curgea nasul teribil. Sosit acasă, cina și discuții la telefon cu Nicolae și Rodean și cu Președintele Asociației *WEBB, M. Wayne*.

Miercuri, 11 Decembrie 1991

Eu duc cam 50 de ziare în Parlament. Aproape toate se vând, deși eu le ofer gratis celor care mi le cer. Dan Marțian iarăși ne-a dat o lecție de democrație. Diaconescu de data asta a fost bine. Scurt. Noi, cei care am suferit și ne-am opus dictaturii, nu cei care au beneficiat sub ea să vorbească.

Am venit acasă devreme ca să mă odihnesc și să mă bag în pat. A venit și Doina la prânz. După aceea a venit Mamulea. Ei, supleanții, sunt hotărâți să intre în acțiune. Aseară, după plecarea mea, și-au pierdut timpul, până pe la 10 seara. Adevărul e că Coposu e depășit. Nu face față rolului ce trebuie să joace. Îi voi susține pe supleanți. Dar fără a crea o ruptură în Partid. Trebuie să găsim o formulă acceptabilă.

Trebuie să dăm țării imaginea că putem lua și exercita puterea.

Îi spun lui Rodean, când m-a chemat din nou la telefon, că nu accept oferta decât dacă include toată aparatura de care avem nevoie pentru a publica și cărți. Dar toată. Ceea ce mi-a oferit WEBB este aceeași tipografie ce avem deja. Deci ne mărim capacitatea de producție și îi adăugăm și culoare. Atât.

La Bratislava s-au dus Diaconescu, Gavrilescu și Ifteme Pop. La Haga, Dudu-Ionescu, la München, Gabrielescu și la Roma, Coposu cu Lupuțiu. Nimeni n-a discutat cu mine nici una din aceste misiuni. Care e rostul meu în Partid? Credeam că eu sunt însărcinatul cu problemele externe.

Deputatul FSN din Vaslui, Georgică Alexandrache, mi-a făcut ieri o epigramă. Comenta felul cum am apărut la secția de votare pentru referendum:

Vine Rațiu la votare
Cu sarica în spinare
Cum se poartă-n Albion
Ciobănaș cu ... papion

Deputat de Vaslui,
Alexandrache Georgică

Joi, 12 Decembrie 1991

Doina Bâscă a venit să mă vadă în Parlament. După ce luase parte la Conferința de Presă AZR, când ziarele *Adevărul, Tineretul Liber și România Liberă* au explicat intrarea lor în grevă. Mi-a cerut să vorbesc în Cameră și să-i susțin. L-am avertizat pe Dan Marțian când a ridicat ședința de dimineață. După pauza de masă, a cerut încuviințarea Camerei să mi se dea cuvântul. Ca de obicei, cererea mea a fost acordată. Le-am spus clar că la prețul actual al hârtiei este imposibil să se publice cotidiane fără subvenționare. Se sacrifică presa liberă, cea de opoziție. I-am informat că *Cotidianul* este subvenționat de mine. Și am explicat faptul că nu găsesc o contradicție între poziția mea de propovăduitor al privatizării și această pledoarie pentru ziare. Prețul fixat pentru hârtie e arbitrar ales. Nu e stabilit prin Legea cererii și ofertei. Și, în orice caz, existența unei prese libere trebuie asigurată. Cred că intervenția mea a fost bine primită.

Ciocniri în Parlament între Ion I. Brătianu și Dinu Patriciu, care a

afirmat că întregul Partid Liberal Brătianu încape într-o singură mașină mică.

Plec imediat la Senat unde liderii grupurilor parlamentare aveau întrevederea cu Comisia pentru relații cu țările europene nemembre ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei. Președintele, vechiul meu prieten, deputatul David Atkinson, a salutat imediat apariția mea. Printre ceilalți membri menționez pe Albert Pfuhl (Germania), Jean Settlinger (Franța), René Noerens (Belgia), cel care făcuse raportul asupra României anul trecut, Tim Rathbow și laburistul David Lambie, din Marea Britanie, și pe Jouni Sarijarvi din Finlanda, care mi-a dat o broșură despre privatizarea în țara lor.

Mi s-a dat cuvântul. Am vorbit răspicat. Am susținut acceptarea României ca membru deplin în Consiliul Europei, dar că nu trebuie să ne ascundem după deget.

Am analizat situația în România și am tras concluzia că încă n-avem o adevărată democrație în țara noastră. Curând după aceea ședința a fost suspendată pentru că urma să fie audiați minerii.

La despărțire am strâns mâna mai multora dintre distinșii noștri oaspeți, care toți mi-au arătat respect, chiar deferență (ca fost candidat la Președinție, lucru menționat de mai multe ori etc.).

La UMRL am sosit devreme. Pe la 4.10. Întrunirea cu tineretul nostru a fost fixată pentru 4.30. N-a avut nici o importanță. Sala s-a umplut la refuz, căci e foarte mică. Cel puțin 50 de tineri prezenți. A fost foarte bine. Sunt entuziaști. Vom face un frumos Congres la primăvară.

La *Grupul de Dialog Social,* cu reprezentanții NDI (*National Democratic Institute*) Karen Clark și alții. Michael Atkinson, ambasadorul Angliei, și el prezent. Mi-au vorbit mulți. Era deja ora 7.00 când am pus prima bucată de mâncare în gură toată ziua. Niște șuncă și ceva salam. Tocmai dădeam să plec când a venit Doina Bâscă cu Ștefan Mamulea. N-a mai intrat. Ea a venit cu mine. Am luat cina împreună. Mi-a explicat ce au făcut la redacție. Pregătesc pentru Sf. Ion două portrete care să fie puse alături. Iliescu și Eu. Să se dea doar faptele, fără nici un comentariu. Viața lui și a mea.

Coposu i-a telefonat atât ei, cât și lui Lăzărescu, să nu spargem greva. De acord, dar de ce nu mi-a vorbit direct mie? Omul ăsta într-adevăr umblă cu fofârlica. E mare păcat. Cum poate fi el marele nostru lider dacă nu inspiră încredere. Să nu mai vorbesc de criticile ce i se aduc sistematic de majoritatea deputaților noștri când stăm de vorbă

în Cantină. Chiar azi dimineață, Nicoară ne povestea cum, ducându-se la Maniu să discute ceva confidențial, acesta închidea ușa „ca să nu ne audă Coposu", i-ar fi spus Maniu. O fi, n-o fi, n-are importanță. E ceea ce spune Nicoară, om foarte de treabă. Liniștit, ponderat, obiectiv, cu judecata lui proprie.

Interesantă vizită de curtoazie ce am făcut la sugestia colegului Ioan Alexandru, Patriarhului Teoctist. Ne-a primit împreună cu Mitropolitul Moldovei Daniel și cu I.P.S.S. Episcopul de Alba.

Am vorbit de toate. Mai ales de durerile Bisericii Ortodoxe: salarizarea preoților, pensii, retrocedarea proprietăților, menționarea lăcașurilor sfinte etc. Și nevoia de înțelegere cu Biserica Unită. Argumentele pro și contra etc. Dar am menționat că la Turda sunt 7 biserici ortodoxe, una din ele, adevărată catedrală și uniții n-au nici una. Iar biserica, construită în întregime de familia mea în 1839, tot ortodoxă este. Măcar asta să ne fie retrocedată. Gest creștinesc. Dreptate etc. Dar înțeleg și elementul uman. Preotul și-a făcut casă... Și a cheltuit un milion de lei zugrăvind-o în interior. N-am comentat asupra gestului și valorii estetice. Dacă-i așa, vă dau eu un milion. Și am continuat. Pot măcar să pomenesc că am ridicat problema?!

A zâmbit - și ceilalți au râs în surdină.

Mă faceți să apar că intervin în treburile locale. Enoriașii trebuie să decidă dacă biserica devine din nou greco-catolică.

N-am insistat. Va trebui să se reia problema altă dată.

Daniel e cel mai aprig ortodox, după impresia ce mi-a făcut. Episcopul de Alba a comentat: Toată lumea o știe ca „Biserica Rățească". El a oficiat în ea.

Mi-a dat niște cărți bisericești, felicitări de Sf. Sărbători etc. I-am cerut o dedicație. A făcut-o: „Dlui Dr. Ion Rațiu, cu prețuire, Teoctist".

Vineri, 13 Decembrie 1991

Ședința solemnă a Camerelor reunite. Se dă cuvântul judecătorului Președinte al Comisiei Referendumului. După intonarea imnului național „Deșteaptă-te române!"

Toate acestea s-au făcut în aplauzele tuturor. Același lucru, când a intrat Iliescu în sală.

Eu nu m-am sculat în picioare și nici n-am aplaudat.

Cuvântarea lui Iliescu. Procentajul însemnat de absenteism nu trebuie nici exagerat, nici dramatizat...

Abținerea nu trebuie interpretată ca un vot negativ... În cifre absolute, reprezintă majoritatea electoratului român... Îi conferă autoritatea, credibilitatea... Țara are o nouă Constituție. Un nou act de identitate... Vivat Constituția!

Bârlădeanu a vorbit liber. E ultima ședință a Constituantei. Să lăsăm tot ce ne desparte. Să respectăm Constituția. Trăiască Constituția Democratică română din anul 1991!

Mai este o problemă, a adăugat. Și a explicat faptul că, deși potrivit Constituției sesiunea parlamentară începe abia în Februarie, în mod excepțional ne vom reîntruni la 7 Ianuarie ca să terminăm legislația încă neadoptată. Iliescu a intervenit imediat. Constituția se referă la noua sesiune pe 4 ani, dar nu la cea care trebuie terminată în virtutea mandatului obținut la 20 Mai 1990.

Problema a fost rezolvată de domnul Președinte. Îi mulțumim, a concluzionat Bârlădeanu.

Proastele obiceiuri nu pot fi eliminate. Iliescu n-avea căderea să intervină și să dea „prețioase indicații". Ca șef al puterii executive, putea să ne mulțumească pentru efortul depus de Parlament și atât. Nu să ne spună ce trebuie să facem.

Klaps mă informează despre Coposu că e furios pe mine pentru că am votat la referendum și m-am lăsat fotografiat cu această ocazie. Gabrielescu îmi transmite din partea lui Coposu că sunt așteptat să iau parte la întrevederea cu delegația CDU germană, astă seară la 6.00.

După masă, discuții cu Butoi despre distribuția *Cotidianului*. Să-l luăm în organizația noastră. Să vedem ce poate face. Apoi mi-l aduce Doina pe Daniel Brânzan. El lucrează pentru agenția de privatizare. Mă va ține informat cu ce se pune în vânzare. Pare un om serios. Vrea să lucreze cu mine.

În fine, mergem la sediul Partidului, Doina și cu mine. La Coposu îl găsim pe Bani Ghika. Vine apoi Gabrielescu, soția lui Bărbuș, Lupuțiu. Iarăși discutăm de ce am votat. Doina intervine foarte bine, căci ea confirmă că i-am vorbit lui Cornel și ea era de față. Dar lăsăm lucrurile în pace. Gabrielescu laudă intervenția mea la întâlnirea cu reprezentanții Consiliului Europei, căci și el a fost prezent, fiind chemat de urgență de Patriciu când a văzut că eu nu mai apăream.

La Intercontinental ne aștepta delegația germană condusă de deputatul CSU, Otto Regenspurger. El este responsabilul guvernului pentru handicapați. Membrii: Dr. Martin Mayer și Hartmant Koschyk, ambii

deputați și Dr. Sigurd Boysen în biroul central CDU din Bonn. M-au pus la dreapta lui Regenspurger. În fața lui, nevasta lui Bărbuș care și-a făcut școala la Pitar Moș și e o excelentă interpretă de germană, și în fața mea Coposu.

Am ridicat problema ajutorului de care avem nevoie foarte repede. El ne-a întrebat despre organizarea noastră, perspectivele la alegeri etc. și cine va fi candidatul partidului nostru la Președinție.

El va fi, i-a răspuns Coposu arătându-mă pe mine. Foarte direct și clar.

Ar trebui s-o facă și public.

Seară foarte plăcută. Printre ai noștri a fost și Ștefan Mamulea ca Președinte al Tineretului PNȚCD și ca Președinte TUNȚ. Mâncarea bună. N-aveau nici țuică și nici palincă. Regenspurger a fost foarte dezamăgit.

Au băut vodcă, în cele din urmă. Dar vinurile au fost românești și bune.

Sâmbătă, 14 Decembrie 1991

Lucrez în pat până la 12.15. La traducerea *Policy for the West* în limba română. Nu e rea, dar, pe alocuri, e obscură. Eu credeam că scrierea mea, în engleză cel puțin, se caracterizează tocmai prin claritate. Fraza e simplă, limpede. Scurtă. Munca nu-mi displace. Îmi dă șansa să corectez unele inadvertențe apărute în versiunea originală. De exemplu, Viorel mi-a atras atenția, atunci, la apariția cărții în 1957, că Etiopia are deschidere la mare. Eu scrisesem că e *land-locked*. Viorel avea dreptate, căci eu considerasem Eritreea, țară separată. De fapt, Eritreea fusese creată de italieni. E pe Marea Roșie și, de la război încoace a făcut parte din Etiopia. Abia acum pare că va deveni țară separată prin voința populației.

Un alt exemplu. *Containment policy*. Nae Popescu l-a tradus *politica de limitare*. Greșit, după mine. Politică de zăgăzuire e mult mai bine. Lumea e surprinsă, adeseori, mi-a zis Doina, când i-am vorbit de asta, de unde scoateți atâtea cuvinte interesante și nu prea utilizate în vorbirea curentă, astăzi?! Adevărul e că citeam enorm de mult când eram tânăr, copil și pe urmă adolescent. Îmi aduc aminte că devoram cărțile. Pe cele ale lui Karl May. Stăteam în filigoria din grădinița din spatele casei lui Moșu din curtea casei noastre. Un comerciant, Kalman, o construise și tata a cumpărat-o prin 1928, mi se pare. Acolo,

în plină piață - Regina Maria, pe vremea aceea. Pe marginea Văii Hăsdății, adevărat torent, la topirea zăpezii.

Îmi aduc aminte că citeam cărțile lui Mircea Eliade pe nerăsuflate. *Maitreyi*, *Întoarcerea din Rai*, *Domnișoara Christina*. Pe urmă, când ne-am cunoscut și împrietenit în Anglia, mi-a dat *La Forêt Interdite*, cu o foarte frumoasă dedicație.

Stephen Lloyd a sosit punctual. Curios, omul ăsta nu-mi inspiră total încredere. Are buze foarte groase. Negroide. Păr cărunt, ușor ondulat. E prieten cu tatăl lui Nat Page, prim-secretarul Ambasadei Britanice de aici. Soția lui Nat, Katia e din Familia Asquith. De aceea are titlu de curtoazie. Ei au antecedente românești, înrudiți cu Bibeștii, Katia, îmi spune Stephen, a trăit mai mulți ani cu fratele mai mare al lui Nat înainte de a se căsători cu el. Nat are un frate geamăn la Paris. Istorie complicată!

Societatea pusă la punct de Stephen *Eastcap* se specializează în *leasing equipment*. Deci rămâne proprietatea unor utilaje durabile pe care le dă spre folosire subînchiriidu-le. I-am spus că ar fi util dacă ar putea face acest lucru cu tractorașe. Să găsească fondurile necesare pentru 25-30.000 tractoare - să zicem £60 milioane.

Vin Simion Buia, fiul și tatăl. Pe primul în cunoscut demult. Tatăl vorbește cu accent unguresc. Îmi spune că mama lui a fost unguroaică. Când le-am arătat invitația la Budapesta, am descoperit că și fiul vorbește perfect ungurește. Conversație interesantă. Un fel de interviu. Tatăl critică *Cotidianul*, dar constructiv. Vrea mai multe știri, mai multă informație. Suplimentul e bun, dar e numai pentru intelectuali. Iar *Cartea recordurilor* nu mai e interesantă.

Bogdan Burileanu vine. E cel care m-a reținut cu poveștile lui în „pro-naosul" Parlamentului când s-a votat retragerea acreditării *Cotidianului*. Iarăși îmi vorbește de amenințarea ce stă deasupra capului lui, ca sabia lui Damocles, pentru că știe prea multe. Dar nu-mi spune ce știe. Ce e atât de grav pentru guvernanții noștri?!

Mă scap de el și mă duc la Balul Bobocilor, la ASE (Academia de Științe Economice). Sala arhiplină. Sunt primit cu ovații. Mă plasează în banca întâia, lângă Rectorul academiei, senatorul Bărbulescu. Diverse grupuri profesioniste de *hard rock*. O fată foarte frumoasă făcea anunțurile. Mi-a dat și mie cuvântul. Am încercat să fiu amuzant. Împotriva guvernului, bineînțeles. Am atacat nomenclatura care e tot la putere și vrea să se mențină acolo cu orice preț.

Eu le-am dat organizatorilor două contribuții, de 10.000 lei fiecare. Sper că participanții fuseseră informați. Am nevoie de ei, de tinerii aceștia, la alegerile viitoare. Mulți au venit, pe furiș, ca să nu deranjeze spectacolul, să ceară autograf.

După două ore, m-am urcat pe scenă tocmai când frumoasa urma să anunțe punctul următor din program. Regret, dar trebuie să plec. Vă mulțumesc etc. și sper că-i dați mandat domnișoarei să-mi spună la revedere în numele vostru, și-am sărutat-o pe ambii obraji, în aplauzele, fluierăturile, strigătele întregului amfiteatru. Cred c-au fost aproape o mie de tineri.

M-a bucurat foarte mult că au afișat portretul meu de la ultimele alegeri pe cortina din spatele scenei. Asta curând după sosirea mea.

Am aflat un lucru amuzant. Pe turnul clădirii ASE este o bilă. Când își termină studiile cineva și e tot fată mare, cade bila. Încă n-a căzut.

Primesc o scrisoare de la Cristian Ștefan. Și ăsta mare excroc. După ce a fost prins că trăgea cópii după *Cotidianul* și le vindea pe sub mână cu complicii lui de la distribuție, n-a mai venit la serviciu. Pentru că nu mai putea fura. El livrase 7000 cărți de-ale mele, 5000 în Republica Moldova, 2000 direct. Nu mi-a dat banii. L-am văzut deunăzi la o recepție. I-am cerut socoteala. Scrisoarea asta pretinde să fie socoteala. Nu numai că nu-mi dă nici un ban. El pretinde acum „daune morale", pentru că numele lui a continuat să apară ca făcând parte din administrația ziarului după ce nu mai apărea la lucru.

Luni, 16 Decembrie 1991

Ieri am lucrat toată ziua la cartea mea *Politică pentru Occident* în traducerea românească făcută de Nae Popescu. Limba e curgătoare, dar a făcut mai multe greșeli de sens pe care a trebuit să le schimb. Cea mai importantă schimbare a fost traducerea lui *Containment policy*. Nae i-a spus „politică de limitare". Am schimbat-o în „politică de zăgăzuire", care mi s-a părut mai tare. Ar fi mers și versiunea lui! Am scris prefața la această carte abia azi dimineață.

La prânz a venit Mazilu. El îmi citește un document elogios la adresa mea.

Sunt invitat să iau parte la organizația lui, împreună cu Doina Cornea, Cornel Coposu și Părintele Galeriu. Manifestația va avea loc la 21 Decembrie. Deci nu pot participa pentru că am acceptat să mă duc la Budapesta.

Marți, 17 Decembrie 1991

M-am sculat devreme. Vine Doru Hanganu foarte agitat. Nu vrea să-mi vorbească. Zice că a venit același om ca să-mi ceară 1 milion de dolari pentru copiile unor scrisori din arhiva mea. După multe insistențe, îmi spune că n-a dormit toată noaptea de îngrijorare pentru mine. În cele din urmă mi le arată și-mi pune la casetofon o înregistrare din dormitorul meu. Evident, compromițătoare, dacă s-ar putea identifica. Dar cum?

Insistă să-mi vorbească în grădină. Mă duc. Îmi sugerează să-l las pe el să rezolve problema. Are el trei prieteni. Ăștia pot să meargă să-l întâlnească, în locul lui, și să-l pună la punct.

Nu mă interesează. Poate să publice orice.

Discutăm Legea compensărilor (introdusă sub regim de urgență). Statul are dreptul să-și bage mâna în conturile bancare ale oricărei întreprinderi dacă e falimentară, sau dacă datorează impozite etc. Au vorbit Isărescu, Bercea și Pascariu. Foarte bine. După pauză am luat și eu cuvântul. Am dat totul la *Cotidianul,* așa că nu mai repet aici. În tot cazul, situația e dezastruoasă.

Germania va recunoaște Slovenia și Croația. EEC a căzut de acord s-o facă, dacă și Germanii amână recunoașterea cu o lună. Pentru că Peter Carrington a cerut acest răgaz ca să se dea o șansă păcii. El e însărcinat cu această misiune de către Națiunile Unite.

Nicolae îmi spune că Televiziunea română încearcă acum să cumpere continuarea serialului *Howard's Way.* Ceea ce înseamnă că știu de intenția mea de a o face. O altă dovadă că tot ce se întâmplă în casa aceasta e înregistrat.

Seara vine Doru și-mi spune că a făcut niște planuri cu prietenii lui - trei la număr și o fată - să se întâlnească cu șantajistul în cauză. Îl vor lua în primire și se vor ocupa de el. Dar are nevoie pentru asta de niște bani.

Nu dau absolut nimic. Nu mă interesează. Eu sunt un om cinstit. Nimeni nu mă poate îndupleca să fac ceva incorect. Nu mi-a fost frică de nimeni, aici și în Parlament. O să-mi fie acum frică de un șantajist ordinar, de un criminal? Ce poate să mi se întâmple? Să mă omoare. E cel mai rău. Nu mă sperie moartea. Dacă vrea să publice, să publice.

Cele cinci republici musulmane din Asia Centrală s-au raliat celor trei state slave - Rusia, Ucraina și Bielorusia. Se re-creează imperiul moscovit sub o nouă formă. Pentru noi, românii, pericolul rămâne. Mai ales acum că Ucraina a penetrat adânc în sudul și nordul teritoriilor românești la răsărit de Prut.

Miercuri, 18 Decembrie 1991

Sebastian Augustin, PNȚCD Petroșani și Ioan Munteanu-Neculai, Secretar general RIR, Partidul Renașterea și Independența României, la mine, seara. Sunt trimiși de Klaps. Vor să mă susțină. Să devin Președintele lor.

Da, dar numai unindu-vă cu PNȚCD. Eu aparțin acestui Partid.

Au înțeles. Cred că vor merge pe calea aceasta. Au organizații în 37 de județe, afirmă ei. Mi-au arătat o serie de hărți ale României frumos colorate. Prima, cu numai trei județe. Celelalte, treptat colorându-se cât mai mult, la diferite dăți, până au rămas, acum, la 37.

Foarte bine. Să vedem.

La Comisia pentru Afaceri Străine s-a prezentat propunerea mea, pentru Adunarea Pactului Alianței Nord-Atlantice. Le-am explicat cum am ajuns la această propunere. Cum la Rotterdam a dus la invitarea mea la Bonn, și cum a fost bine recepționată la Madrid. Rămâne ca Parlamentul român s-o accepte și să o propunem la viitoarea adunare ca venind din partea României.

Seara, Doina înregistrează vreo două ore - chiar mai mult - de discuție-interviu despre viața mea. Ea socotește că e foarte important să scoatem o carte înainte de alegeri.

Cer lui Emanoil Valeriu să mi se ia un interviu. N-o face. Propun să finanțez continuarea serialului *The Howard Family story.* Nici pe asta n-o acceptă. Și Tăriceanu a propus același lucru. Au refuzat, pentru că ar fi o propagandă politică.

Eu cunosc situația. Mi-a fost explicată astăzi de la Londra. Tăriceanu a venit foarte târziu. Numai după ce negocierile mele au fost foarte avansate. BBC, foarte corect, nu acceptă să discute cu el sau cu nimeni altul, înainte de a mi se da un *first refusal.*

Joi, 19 Decembrie 1991

S-a decis că e mai bine să amânăm vizita noastră în Ungaria. Börbély Lászlo îi va informa pe cei de la Budapesta. În principiu, vom merge la 24 Ianuarie.

Seara, cină la ambasadorul Coreei de Sud, Lee, care locuiește în casa lui Viorel. În onoarea lui Punch și Joan Green. Ei își părăsesc postul la 11 Ianuarie anul viitor. Ambasadorii Japoniei, Pakistanului, Venezuelei, Uniunii Sovietice, prezenți cu soțiile lor. Și Ambasada Filipinelor.

Seară foarte plăcută. Cum le-am spus în scurta mea alocuțiune, n-am râs așa de mult și cu atâta poftă de când m-am întors în țară. Le-am povestit ce mi s-a întâmplat în Parlament.

Rădăuceanu, cu prietenul lui Amariei alături, ambii din Iași, mi-a zis: Domnule Rațiu, de ce nu candidați la Președinția țării pe lista FSN?

Vorbiți serios? l-am întrebat.

Foarte serios. Așa am câștiga cu toții.

Oarecum vă înțeleg. Nu-l mai vedeți învingător nici pe Iliescu și nici pe Roman. Dar aveți alții. Pe Văcaru, de exemplu.

Dar ce credeți Domnule Rațiu? Ne credeți boi?

Efectul în limba engleză nu e așa de mare, pentru că *Oxen* nu înseamnă „om prost", cum e cazul când spui unui om că e bou.

La prânz, am băut un pahar de vin cu toți angajații *Cotidianului.* Le-am dat și câte o mie de lei la fiecare. Și le-am făcut o mică cuvântare.

Vineri, 20 Decembrie 1991

A trebuit să insist pe la toți. La Caspar, la Dan Lăzărescu, care n-a vrut să ridice problema reacreditării *Cotidianului* în Parlament. El o discutase în ședința de ieri a Comisiei ce prezidează, și rezoluția lor a fost favorabilă.

M-am dus la Dan Marțian. Nu mi-a dat cuvântul la începutul ședinței. Am discutat Legea pentru acordarea de emolumente academicienilor. A durat aproape două ore. Printre alții, a vorbit și Ion I. Brătianu. El a pledat pentru tratarea pe picior de egalitate și a „academicienilor" Academiei Cațavencu, în frunte cu Mircea Dinescu. Omul n-are deloc simțul ridicolului. Chiar dacă e amuzant din când în când, e cu totul caraghios.

După adoptarea legii, Dan Marțian a informat Camera că și eu am cerut cuvântul. Mi s-a acordat. Fără a face mare caz, am cerut să se ridice interzicerea în Parlament a corespondenților noștri. A vorbit Albu și deputatul de Brăila care amândoi au susținut cererea mea. De asemenea, chestorul cu care eu mă înțelesesem chiar din primul moment să tranșăm chestiunea fără scandal.

În fine, s-a pus la vot. Vasta majoritate au votat pentru cererea mea. Patru deputați au votat contra. Abțineri, a întrebat Dan Marțian.

Am ridicat mâna, sus de tot. Aplauze și râsete, din toate părțile Camerei. Prin majoritate de voturi reacreditarea *Cotidianului* este

restaurată. M-am sculat. Am împărțit ziare și când Marțian mi-a atras atenția să nu creez agitație în Cameră, m-am dus la el și i-am dat și lui un exemplar. Toată lumea, foarte bine dispusă și prietenoasă.

Păcat de astfel de scene că nu se dau la televizor. Asta mi-ar crește popularitatea. Așa m-ar vedea cetățeanul de rând ca apărător al spiritului democratic.

A sosit camionul cu ajutoare din Anglia. Doina e încântată că a primit vreo 200 de pixuri marcate *Cotidianul.*

Ieri, am discutat cu Bleahu, Ministrul Mediului Înconjurător, despre situația gravă de la Turda. Mă va sprijini. I-am dat un studiu întocmit de un specialist, Dr. Munteanu. Urmează să-l prezint la FAO.

După „succesul" din Parlament în problema *Cotidianul,* m-am dus la A.D.I.R.I. Se discută problema minorităților naționale. Un fel de masă rotundă. Din partea Ungurilor, Dómókós Géza și Frunda.

Totul a mers pe dos cu plecarea mea la Zermatt.

Am luat masa cu Doina. Dar întrerupt tot timpul, pentru că ea verifica, împreună cu Mamulea, ce ne-a trimis Nicolae de la Londra. Apoi am semnat felicitările de Crăciun, ce mi-au venit în același camion.

Ajuns la aeroport, îl găsesc pe ambasadorul Elveției, Sven Meili, cu simpatica lui soție. Așteptăm vreo jumătate de oră ca să fim informați că avionul SWISSAIR nu putea să aterizeze din cauza ceței.

Hai acasă! Găsesc pe un tânăr copiind de zor în biroul de jos. Descopăr că utiliza aparatul și hârtia mea fără să-mi fi cerut autorizația. Cine i-a dat autorizația?, întreb. Liniște. La insistența mea, Doru recunoaște. Mai pe urmă îmi spune că a făcut-o de hatârul lui Reli, căci tânărul era un prieten de-al ei. Aflu că și la redacția ziarului, contabilul nostru Pană și-a copiat o lucrare de o mie de pagini, deși i s-a pus în vedere că așa ceva nu e corect. E extraordinar. Toți sunt necinstiți. Toți înșală și fură îndată ce pot s-o facă. În ultimele seri, cartea mea de căpătâi a fost Ion Codru Drăgușanu. Am citit între altele, sfatul ce i-a dat primul lui patron când și-a luat rămas bun de la el. Era în Călărași, cred. „Nu uita că în țara noastră meritul n-ar preț. Numai porc-de-câinele înaintează. Pe urmă mai bine e drept în osândă, decât mișel în onoruri".

Doru, iresponsabil și cam escroc, intră la mine în cameră să-mi facă patul. Fără să se gândească închide ușa, care se încuie cu yală, automat. Cheia rămâne în cameră. Disperare. Trebuie să spargem lacătul. Încet, minuțios, Nicu reușește să spargă lemnul în jurul lacătului și

să deschidă ușa. Tocmai în ultimul moment, pentru că Meili, ambasadorul elvețian, mi-a trimis mașina lui să mă informeze că SWISSAIR a închiriat un avion TAROM să ne ducă totuși, astă seară, la Zürich. Plecarea a fost fixată la 6.30.

Haide, iute! Iarăși la Otopeni. Sosim pe la 6.20, toată lumea era deja adunată la poarta de ieșire. Stăm în picioare. Vorbim. Ne încălzim spiritual, căci era rece. Regret nespus că nu mi-am luat căciula. După o oră de stat așa, degeaba, ne așezăm, Meili și cu mine, pe o bancă. Mai așteptăm o jumătate de oră. În fine, plecăm ca să aflăm în avion că nu ne-a venit încă mâncarea. Dar băutura?, întrebăm. Nici băutura.

Totuși, pe la 8.00 p.m. ne îmbarcăm, o jumătate de oră mai târziu decolăm. De atunci tot scriu. Am și mâncat. Rațiile obișnuite, reci, pe TAROM. Ceva brânză și carne rece. Diverse varietăți. Totul anost.

Nicolae Manolescu, îmi spune Doina, și-a anunțat oficial candidatura la Președinția Țării, în numele Partidului Alianței Civice. Doina e sigură că trebuie să clarificăm lucrurile. Se vehiculează deja că eu nu mai vreau să candidez. Altă dezinformare.

Acum, în avion, mă întreb însă: nu e oare momentul să mă retrag de pe scena politică românească? Oarecare satisfacții morale am avut. Altfel, numai suferință și dezamăgiri. În partidul meu, care nu m-a susținut. Coposu, care a profitat de pe urma mea, dar a făcut totul să mă elimine ca un contracandidat; să decidă partidul ar fi fost atitudinea leală. Nicidecum. El i-a eliminat pe toți cei care mă preferau pe mine.

Am vorbit cu Peter Heart, la Washington. Da, în principiu, ar vrea să mă ajute în campania electorală. El a fost cel care l-a închis pe Pinochet în Chile.

Miercuri, 25 Decembrie 1991

Am celebrat ziua nașterii Domnului aseară, cu Ioana, Alexandru, Nicolae și Fifi. Pomul de Crăciun, frumos decorat, numai alb și argint. Am aprins lumânările, am rostit solemn „Tatăl Nostru" și ne-am îmbrățișat. „Sărbători Fericite!" ne-am zis pe rând. E un moment ce nu încetează să mă emoționeze.

Am sosit aici, la Zermatt. Sâmbătă dimineață, după o noapte petrecută în hotelul Movenpick de lângă aeroportul Klotten. De atunci m-am odihnit. Am dormit și citit. Ziare și *Delirul* lui Marin Preda.

La telefon mi-au vorbit mulți. Ion Varlam, să-mi atragă atenția asupra pericolului ca trupele rusești să intre în Basarabia. Snegur a

semnat acordul de la Alma-Ata, prin care s-a înființat Comonwealth-ul sub conducerea Rusiei. Își spun state libere, dar Moscova le conduce. Numai Georgia n-a semnat. Urma ca Parlamentul Moldovei să ratifice, ieri, actul semnat de uniune. Am vorbit cu Iurie Roșca la telefon alaltăieri. Și-a exprimat îngrijorarea, pentru că e sigur că acest lucru se va întâmpla sub presiunea trupelor care au ocupat deja Tighina. Alexandru Herlea și el m-a pus la curent cu declarația ce au făcut în această chestiune. M-am gândit să fac și eu ceva. Dar în numele cui? În numele PNȚCD n-am căderea. Ca Președinte UMRL?

Am vorbit, ieri, cu Regele Mihai. M-a ascultat. I-am vorbit de adunarea de la Timișoara, unde au fost și principesele prezente. El e de părere că trebuie să fie readus pe tron în virtutea Constituției din 1923, care e încă valabilă. Asta ar fi soluția.

Din nou i-am indicat că ar fi mai bine ca Președintele ales să organizeze un referendum cât mai curând posibil. Am vorbit de Manolescu *Who jumped the gun* anunțându-și candidatura. Ar fi trebuit să aștepte ca să fie numit candidat de Convenția partidelor pentru apărarea democrației.

Am vorbit cu Doina și Rodean. Ambii par gata să colaboreze, așa ca ziarul să iasă bine. Au făcut un număr special de Crăciun. Am cedat camera mea pentru ca acolo să se instaleze linotronicul și noua aparatură adusă din Londra (scaner-ul). Am autorizat și cumpărarea unui aparat de TV și a unui videorecorder. Un *grabber* a fost adus de la Londra. Rodean mă asigură că vom primi de la WEBB oferta completă de care avem nevoie, înainte de sfârșitul anului.

Suceveanu din Germania (Remus) îmi spune la telefon că i-a scris lui Novacovici și s-a declarat „adeptul meu necondiționat". El dorește să ne împăcăm și să facem un Congres în România la primăvară.

Aflu de la București despre Coposu care a dat o conferință de presă. În legătură cu candidatura lui Manolescu. N-o susține și nu s-a declarat nici monarhist. Dar n-a indicat candidatul PNȚCD.

Radu Câmpeanu a dat și el una. Întrebat dacă va candida sau nu, a răspuns că e un lucru complicat și că n-a sosit încă timpul să se declare. A făcut, se pare, impresie bună.

Joi, 26 Decembrie 1991

Telefoane în toate părțile. Cu Mircea în California, Ioana Elerington în Australia, Stanca Lipton în Londra etc. Citesc *Delirul* lui Marin

Preda. Istoria e rescrisă. Maniu e arătat într-o lumină proastă. Colaborator al legionarilor. Ion Antonescu e omul tare, intransigent.

Ion Simionescu din Stuttgart îmi promite o listă de oameni integri în țară, în care voi putea avea încredere.

Multe, foarte multe felicitări de Crăciun. M-a bucurat, în special cea de la Monique și Jim McCarger. *Congratulations on your courage*, îmi scriu. Deci, au văzut și ei la televizor, ce s-a întâmplat în Parlamentul României la 26 Septembrie, când au venit minerii.

Gorbaciov își dă demisia. URSS-ul, de mult defunct, nu mai există nici măcar formal. E înlocuit de Commonwealth-ul statelor independente. Doar Georgia se ține la o parte, în afara țărilor baltice. Rusia ia comanda. Elțîn e suprem în momentul ăsta. Dar cât? Cum va satisface populația în perioada grea ce va veni în mod inevitabil?

Georgia ni se aseamănă nouă. Președintele ei, ales în Mai anul trecut, e contestat de forțele democratice.

Pleacă Ioana și Alexandru.

Vineri, 27 Decembrie 1991

Vorbesc cu sora lui Coposu. Telefonul lor a fost blocat Ultimele două zile. Îl găsesc la sediul Partidului, la recepția dată cu ocazia căsătoriei fetei lui Bărbuș.

Vine nepoata mea, Clarisa Pilkington, cu soțul ei Simon Arscott. Discuție lungă seara, după cină, în jurul propunerii ce vreau să fac eu la viitoarea Adunare a Alianței Nord-Atlantice. El e avocat. Mi-au folosit întrebările lui intenționat distructive. Un fel de repetiție a Opoziției și criticilor ce, inevitabil, vor apărea, dacă „Planul" va putea fi prezentat și luat în serios.

O găsesc pe Doina acasă. Mâine încep să pregătească linotronicul pentru publicarea *Cotidianului*. Îmi spune că Rodean a adus tot felul de marfă cu el, inclusiv cantități mari de coca cola??

Sâmbătă, 28 Decembrie 1991

Schiem toată ziua. Mi-a făcut mare plăcere. În special pentru că inima nu mi-a cauzat neplăceri. Aritmia e permanentă acum, dar văd că merge și dacă fac eforturi fizice.

Seara telefonez la redacție. Doina îmi spune că a fost aseară la recepția de la sediul PNȚCD pentru fata lui Bărbuș. A vorbit cu șefii. În primul rând cu Diaconescu. L-a flatat, ceea ce, evident, e calea cea bună cu el. I-a spus: Doctor, al doilea șef al Partidului, om politic etc. Dar n-a obținut din partea lui o poziție clară în ce privește candidatura mea. A vorbit, apoi, cu Coposu. Același de întotdeauna. Că fac promisiuni de care nu mă țin. Că nu dau destul. Nu le-am dat mașină la Cluj. N-am scos *Patria* etc. Bani Ghika i-a vorbit de *Dreptatea*. De ce am început un nou ziar. De ce nu susțin *Dreptatea* etc.

Tinerii însă, mai ales Mamulea, l-au întrebat: „Care e poziția noastră? Mergem cu Rațiu PNȚCD sau devenim o ancoră a Alianței Civice? Să știm o dată. La Cluj, deja, am acceptat să susținem candidatul Alianței pentru primar. Facem la fel peste tot?".

Duminică, 29 Decembrie 1991

Nicolae îmi spune că aseară Rumpert Allason, deputatul conservator, a auzit la BBC World Service că un membru marcant FSN l-a caracterizat pe Ion Iliescu drept *an unreconstructed communist*. Telefonez imediat Doinei. E vorba de Roman. El a făcut asemenea declarații. Îmi spune că publicația *Cuvântul*, care este săptămânalul lui Buduca, a publicat rezultatul sondajului pentru personalitatea cea mai marcantă din România. Rezultatul: 1) Ion Rațiu, 1444 voturi; 2) Nicolae Manolescu, 1069; 3) Stolojan, 867; 4) Corneliu Coposu, 860; 5) Adrian Năstase, 540. Deci numai doi FSN-iști în primele 5 locuri și cam slab plasați. Va publica rezultatul și în *Cotidianul*.

Schiem la Trockener Steg. Masa la Schwarzsee cu Peter Green, băieții lui, Rupert și Nicky Alason, și tatăl lui, care și el a fost deputat. Darm are 78 de ani, dar tot schiază. Toți mă întreabă despre România. Mă încurajează să mai candidez o dată.

Cina la Nick și Tania Oppenheim. Vreo 20 de persoane. Foarte plăcut. Peter Green îmi reamintește că el se trage din România. Dar nu știe din ce oraș. Se va interesa, dar bunica lui vorbește de cazaci și persecuția evreilor. Trebuie c-a fost în Basarabia înainte de primul război mondial. John și Pauline Dorman și iarăși Rupert și Nicky Alason. Toți, dar Rupert în special, care scrie și romane polițiste sub pseudonim, urmăresc situația din România. Doresc să ajute. Rupert poate recruta cel puțin 50 de foști membri C.I.A., dacă găsesc finanțele necesare. Ceea ce va fi foarte greu.

Luni, 30 Decembrie 1991

Lucrez la mesajul meu de Anul Nou. Îl înregistrez pentru Europa

Liberă și-l trimit prin FAX la *Cotidianul*.

Vreo 25 de invitați la *cocktail*. Foarte plăcut, dar obositor. Toată lumea mă întreabă despre România.

Încet, încet au început să intre minerii în Cameră. Pronaosul era plin de ei. Zeci de mineri, foarte agresivi, chiar în cele două „logii" ale Camerei. I-am convins pe mineri să plece din Cameră și au ieșit, în cele din urmă, mulțumită repetatelor mele intervenții. Decisiv a fost anunțul meu că mă voi adresa mulțimii afară, în fața Camerei. Altfel ar fi fost vărsare de sânge. Erau înarmați cu răngi, bare de metal, bastoane și ciomege. S-a strigat „Jos Comunismul", „Jos Iliescu", „Rațiu, Rațiu". Necontenit. Ultima lozincă - după un timp - l-a invitat pe Dan Marțian. Eu vorbeam la microfon. El de la microfonul lui, din spatele meu, de la Prezidiu și a încercat să mă oprească. Am continuat. Era singura cale. Deodată Marțian nu s-a mai auzit. I-a pus un miner mâna peste gură și l-a amenințat cu bâta lui: „Domnul Președinte Rațiu vorbește. Taci din gură", mi s-a relatat mai târziu că ar fi zis.

Trustul de presă
RH
PRINTING& PUBLISHING

ISBN 973-85082-0-7